

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

CR58216731

183EP4 ID23

Epicteti Enchiridium

183 Ep4

ID23

Columbia University
in the City of New York

THE LIBRARIES

Humphrey & Gray Printers & Goldsmiths
**EPICETI
ENCHIRIDIUM**

**UNACUM
CEBETIS THEBANI
TABULA**

Græc. & Lat.

Cum notis WOLFII, CASAUBONI,
CASELII & aliorum;

*Quibus accedit Græca Enchiridii Paraphrasis, lacu-
nis omnibus, Codicis Medicei ope*

JACOBO GRONOVIO

Repletis :

Recensuit, & a plurimis mendis, quæ in prio-
res editiones irrepsérant, repurgavit, ac
Notis quibusdam & animadversionibus
illustravit

IOANNES CASPARUS SCHRÖDERUS.

**DELPHIS
Apud ADRIANUM BEMAN.**

CIO IO CCXXIII.
MDCXXIII.

Talcott Williams

-183Ep4
ID23

Ex Libris Edwardi Hatt

DEDICATIO.

Nobilissimo Amplissimoque

Viro

THEODORO
VALLENSI, J. C.

*Reipublicæ Delphensis Senatori
& Judici*

S. D.

I apud eos, qui humani-
tatis studia profitemur,
nihilque habent, neque
prius, neque antiquius,
quam ut honesti & decori, quavis
occasione, ratio ipsis constare possit,

* 3

tan-

DEDICATIO.

tantum valere debet propensæ voluntatis, aliunde declaratæ, recordatio; ut, si velint digni haberi illis, quas colunt literis, inter primæ honestatis officia, mentis gratæ piæque significatio, omni loco ac tempore apparere debeat; ego certe eum me esse agnosco, qui nisi justam turpis ignominia exprobrationem negligere sustinerem, id mihi inprimis agendum esse sentiam, ut, quo animo in Te sim, omnibus velim esse testatissimum. Nam, ut de ceteris taceam, quorum ingenii doctrinæque elegantiam studio atque benevolentia tua complexus es; tantum quod pedem ego intuleram in hanc Scholastici Regiminis provinciam, cum Tu hospiti mihi eximia prolixæ cujusdam voluntatis declar-

ra-

DEDICATIO

ratione, cuncta, quæ in Te forent,
officia benignissime pollicereris.
Quem quidem generosæ mentis ardorem ita Tu Vir Amplissime, vivum deinceps atque incolumem conservasti, ut recentibus subinde benevolentia nutritis inflammari eum quam sapissime mihi cernere liceret. Nam cum rogatu atque impulsu amici, id mihi negotii suscepissem, ut nobilissimum illud Stoici Philosophi Enchiridium recenserem, omnique cura & studio providendum mihi esse intelligerem, ut in gratiam illud studiosæ Juventutis quam castigatissimum in lucem prodiret; Tu mihi inprimis præsto fuisti, qui exemplarium ejusmodi, quorum ope obvios quosque priorum editionum navos facile

DEDICATIO.

tollerem, humanissime mihi copiam faceres. Quæ quidem animi Tui tam officiosi erga me studiaque literarum argumenta sane quam insignia cum extarent, certiolem nullam invenire potui depromendi obsequii, quod pro iis deberem, rationem, quam si hic ostenderem, quam optata mihi accidisset, oblata in præsentia tantæ benevolentia, ut cunque possem, respondendi facultas. Quamquam vero nec Tua bene merendi virtus, quippe se una contenta, aliena commendatione minime indiget, nec ego is sum, qui ambitiosa oratione auribus tuis tam pulchræ dotis præconium dare velim; tamen, cum mihi abs Te in manum datus esset *Epictetus*, is qui de animi excellentis præstantia, agit,

DEDICATIO.

agit, non veritus sum, ne quid committerem, quod a tanti Sophi decretis abhorreret, si illa, quæ non alius arbitrâi, sed tua propriè forent, honorifica nominis tui commemoratione Tibi quoque adscribere ne dubitarem; præsertim non minus illustria cum sint, quæ publice dedisti animi, nihil vulgare, sed sublimia & excelsa quæque sapientis indicia. Quis enim ignorat, eum Te ex liberalium artium disciplinis, quibus probe innutritus es, percepisse fructum atque usum, ut cuncta ad unius Civitatis, cujus personam una cum ceteris Amplissimi Ordinis Viris Tu geris, commoda referenda esse existimes. Cum enim multi, quibus quidem, hoc collabascantium

* 5 co.

DEDICATIO.

coctum pectus est, præclaram Musis gratiam reddere sese arbitrentur, si non indiligenti antiquitatis, cui intelligendæ Juvenes se devoverant, recognoscendæ studio, vetustissimarum rerum memoriam recordari possint; Tu non alienis per omnem ætatem inhærendum esse pulchre vides, sed cum veteri notitia conjungenda tibi esse statuisti longe utilissima Patriæ nostræ monumenta. Cujus rei documentum cum spectabam dispositam a Te exquisitissimam raramque Belgicæ historiæ seriem, tuli scilicet non obscure, quanta cum voluptate, meum animi sensum, qui patriam historiam ad *πραγματίας* & civilem prudentiam externis illis minime imparem censerem, auctoritate tanti exempli viderem.

con-

DEDICATIO.

confirmari. Quæ cum ita sint, quis tam erit imprudens rerum æstimator, qui non sentiat, pervenisse ad Te veram illam atque unice expectendam studiorum gloriam; postquam laudabile illud veterum Romanorum institutum secutus, qui Græcarum aliarumque civitatum mores, inventa, disciplinam, ad suæ reipublicæ accuratiorem notitiam trahebant, uni patriæ penitus cognoscendæ omnia tua inservire voluisti? Immo vero nec minus tam ex præclaro studio insignis tuus in Bataviæ solum, quod Te nascentem excepit, amor elucet; quando perspicuum evadit, non tam extraneis, quamvis eos tantarum rerum inter legendum admiratione capi necesse sit, quam genuinis Batavis, nostræ Reip. primordia stu-

DEDICATIO.

stupenda, res domi bellicque fortissime gestas, ancipites casus ac vicissitudines miras, cum tenerrimo sui sensu curam sollicitudinemque adferre. Quem sincerum tuum in Patriam animum Tibi tum curia gratulatur, cui quidquid ex veteri memoria, aut exemplo dignum, aut consilio salutare Tibi suppetit, indefesso labore suppeditas; tum vero omnes boni suspiciunt ac venerantur, qui Te nobilissimæ familiæ diu saluum & incolumem fore exoptant. Quorum votis ego hanc obsequii in Te mei obsidem tabellam dum astringo, illud etiam atque etiam rogo, Tibi persuadeas, optatius nihil accidere mihi posse, quam ut, dum Tu ista, atque etiam ampliore gloriâ perfrueris, ego tantum

no.

DEDICATIO.

nominis Tui decus, omni honore
& observantia colam

Nobilitati & Am-
plitudini Tuae

*L. M. Q. addictus
cliens*

J. C. SCHRÖDERUS.

Dabam Delphis Idibus
Nov. A. MDCCCXXII.

PRÆ-

PRÆFATIO.

Λεϋτορι φιλέλλημι ἔ φιλοχέλω

S. D.

JOANNES CASPARUS
SCHRÖDERUS.

Uod Te, Lector candide, sub hoc potissimum titulo compellem, libri ipsius dos facit; qui, cum ob Græci sermonis Veneres, puræque elegantiam dictionis, quæ in eo elucent; tum ob recti & honesti speciem, quam considerantium oculis animisque exhibet, illius cognitione inprimis dignus videbatur, qui cum literarum studio virtutis sinceræ culturam conjungere amaret. Etenim si ex omni antiquitate quisquam

P R Æ F A T I O.

quam fuit, qui præter orationis pressam adductamque, verum ipsa simplicitate jucundissimam suavitatem, gravissima tradat ad honeste sapienterque vivendum dogmata, in his Epictetus nomen profitetur suum. Cujus proinde Enchiridion istud vere aureum, cum mole perexiguum sit, nec ob id legenti fastidium pariat, tanto majore cum fructu cognosci potest, quanto plura vitæ prudenter ac decore instituendæ præcepta minore compage comprehendit. Quippe ex hoc virtutis magistro quæ Deo, quæ aliis, quæ tibi ipse debeas, officia, citra molestam verborum ambagem, copiose simul & luculenter intelligas. Quid despectus ille rerum humanarum? Quid fortunæ insultantis contemptio? Quid veri boni, quod in solis animi, sibi placide acquiescentis, nihil vero anxie cupientis, dotibus positum sit, pretium, quam grata ac nervosa brevitate hic passim in-

P R Æ F A T I O.

insinuantur? Quis ex omni Philosophorum, quotquot unquam extiterunt, Schola, Epicteto solidius vel iracundie tumultus sedavit, vel libidinis aestum extinxit? Unde efficaciora ad continentiam, ad justitiam, ad fortitudinem ceterasque animi virtutes hortamenta petantur, quam ex uno Epicteto? Sed encomium viri scribere non est nostrum: fecere alii; fecit eruditorum chorus omnis; ex quibus quanto quisque sinceræ virtutis studiosior fuit, tanto graviore ac prolixiore laudistestimonio Philosophum hunc est prosecutus. Equidem ut vere dicam, quod sentio; cum in plerisque fere gentilium scriptis, quibus actiones mortalium ad recti & honesti normam componere studium fuit, non tam expressa virtutum vestigia, quam amictam severæ frontis supercilio superbiam arrogantiamque deprehendere liceat; quod Fabius ille Quinctilianus jure merito arguit
Insti-

P R Æ F A T I O.

*Institut. Orat. Proæmio ad Marcel-
lum Victorium ; in Epictetum ut talis
suspicio minime cadat , simplex ille di-
cendi character facit , & animus tam
ab omni stoliditate alienus , quam a fu-
co & ærugine vacuus *. Quem utinam
servarent , qui interioribus hisce & re-
conditis literis operantur ! profecto nec
fastosa & inanis ista scientiæ opinio ,
qua ridiculos quosdam sui ostentatores ,
ad quorumvis cordatiorum nauseam ,
omnisque adeo humanitatis opprobrium ,
tumere videas , in leviculis , quæ ipsi
in literis præstant , regnum sibi vin-
dicaret sapientiæ ; nec sanctissimum Re-
ligionis nomen , turpissimis vitiis obten-
tui sumptum , aut impietati , aut am-
bitioni , aut denique quibusvis fla-
gitiis fœdissimo servitio subjicere-
tur*

* Huc faciunt illa Origenis contra Celsum lib.6. *Speculare*
itaque licet , in eorum duntaxat manibus Platonem versari , qui
eloquentiæ student , Epictetum vero illum in quorumvis mani-
bus esse , qui ejus ex scriptis non mediocriter possint proficere.

* *

P R Æ F A T I O.

*tar†. Veram istiusmodi querelæ, quamvis justæ, ut humaniorum studiorum sectæque Christianæ degeneres Professores merita recte sentientium indignatione onerant, sic Epicteti admirationem augent; cujus vitam, si quidquam ex divino istoc scripto certi statui potest, instituto suo consentaneam fuisse abunde potest colligi. Neque tamen vel consummata isthæc honesti ac decori cognitio, vel ~~morum~~ sanctitas, quæ Philosophum nostrum nobilitarunt; per Dominum Epaphroditum (quæ Berke-
lii conjectura est) Neronis satellitem, & Pauli Apostoli familiarem, percepta eum habuisse prima fidei Christianæ elementa, quæ passim per totum Enchiridion conspiciantur, ut certò statuamus nos urgent; præsertim si co-
gite-*

† Confer quæ de falsis Oratoribus ponit Quintilianus lib. XII c. 3. *Qui paulum aliquid sederunt in scholis Philosophorum, ut deinde in publico tristes, domi dissoluti, captarent auctoritatem contemptu ceterorum.*

P R Æ F A T I O.

gitemus, Epictetum toto hoc opusculo nihil aliud quam Stoicæ disciplinæ convenienter disputare; nec si quid forte dictum sublimius videatur, statim alio trahendum esse; cum ex Marco Antonio, Theophrasto aliisque manifestum sit, quantum nervorum fuerit in isthac hæresi, ad absoluti perfectique hominis exprimendum simulacrum. Huc accedit præcipuum Philosophiæ moralis inter Veteres studium; cui perpoliando cum plerique partem vitæ impenderint longe maximam; quid mirum, si quando in describendis vitæ officiis ipsos naturæ limites supergredi, atque a fontibus sacris, unde hæc copiosius hauriuntur, quam proxime abesse visi fuerint? Sed invaluit dudum inter eruditos nonnullos isthæc disciplina, sacræ auctoritatis clypeo vim ac robur conciliandi gentilium monumentis; perinde quasi ipsi, sensu communi destituti, quid in sermone, quid in factis,

** 2

quid

P R Æ F A T I O.

quid in omni denique vita maxime deceret , pervidere non potuerint , nisi hominum , vera religione imbutorum , traditioni acceptum illud esset ferendum. Quod quidem ut sacrorum dignitas mysteriorum probabile multis efficere possit , sic verendum est , ne , qui ita statuunt , Deum in residuis naturæ , quamlibet depravatæ facultatibus , testimonio sui exclusum velint ; dum parvulos bosce igniculos , virtutum scilicet & notionum semina , quæ ceu tabellam miseris mortalibus , ad conditionem humanæ societatis tolerabiliorem , ex deplorando istoc beatissimæ fortis naufragio superesse voluit Deus ter Optimus Maximus , peculiariscujusdam revelationis faciunt beneficium. Quanto æquiore jure quispiam , ratione utens , naturam in tabulis sibi relinquat , atque id potius decernat recti istam normam , sic ab Epicteto ejusque similibus traditam ,
sum-

P R Æ F A T I O.

summi instar fastigii habere, ad quod animus humanus, assidua justī & honesti cogitatione intentus, adspirare potuerit; quicquid vero huic veri & decori descriptioni desit, supplendum illud esse ex Sacris Literis, quæ cum perfectorum officiorum fontes aperiant, tum justam eorum regulam & finem ostendant. Atque ut iniquos esse in naturam significavimus, qui insitis ei virtutibus detrahunt; sic in alteram partem, qui liberalitate nimia vires illius immane quantum adaugent, peccare mihi videntur. Quis ignorat, facultatis illius, quam mens humana in contemplatione illarum veritatum, quæ Summum Numen propius attingunt, per se exserere creditur, quamque vulgo Theologiam Naturalem appellant, eos in Scholis nunc a multis designari terminos, ut, quod minus pro genuino revelationis fœtu haberi possit tam accurata penitusque expressa,

* * 3

istius.

P R Æ F A T I O.

istiusmodi Proprietatum & Attributorum, quæ vocant, Divinorum forma & species, nihil mihi quidem deesse videatur, præter unum, quo reliqua mysteria commendantur, sacræ traditionis titulum? Horum quoque tam prolixè de humana natura opinantium non minus error eripiendus est. Non enim, quidquid animus hominis Christiani, diu multumque in meditatione sacrarum oraculorum versati, de Deo, ejusque perfectionibus, deque ordine veritatum Divinarum approbare didicit, statim Naturalis Theologiæ jus vindicabit. Atque hoc in genere mea quidem sic est sententia. Quidquid mens humana absque revelationis divinæ subsidio de Summo Numine cognitum habeat, in censum illud venire Theologiæ Naturalis; quicquid verò de Divinis exquisitius tradatur, & a sensu communi magis remotum, id uni deberi comprehensæ Sacris Literis doctrinæ. Quæ quidem non in difficili posita esse

P R Æ F A T I O.

*esse discrimine quilibet agnoscat ; cum
verum Theologiæ Naturalis exemplum pe-
tendum sit a Gentilium Theologis , qui
ejuratis vulgi opinionibus erroribusque,
quousque in notitiam summæ illius na-
turæ per se penetrare possent , testatum
fecerunt ; quicquid vero ab illorum de-
cretis assurgat altius, omne id speculan-
tium quorundam conatibus , non impro-
bandis illis quidem , sed tamen ad con-
futandam impietatem parum efficacibus,
tribuendum puto illorum , qui per omnem
vitam conspicio cœlestium oraculorum
usi , ac pleni verorum de Deo rebusque
Divinis sensuum , tandem aliquando na-
turale lumen , quantum in Divinis per se
cernat , consulere aggrediuntur ; igno-
rantes , non merè naturalem sese men-
tis aciem , sed eam , quæ dudum Sole
veritatis illustrata fuerit , ad istam con-
templationem adferre. Verum hisce ad
luculentum magis Naturæ & Gratiæ dis-
crimen positis ; superest , ut de institu-*

P R Æ F A T I O.

*ti mei ratione in instauranda Enchiridii
hujus editione , paucis disputem. Pri-
mum mihi curæ fuit , ut Textum ipsum
Auctoris, multis locis depravatam, a Typo-
thetarum mendis, quæ illi ex superioribus
Editionibus adhæserant, repurgarem. In
Notis verò Commentariorum cum plu-
rima male affecta apparerent, quæ sen-
sum orationis non parum turbarent, alia
correxì, alia sustuli; nec, dum in eo eram,
religionem mihi esse oportere decrevi, ver-
bum aliquod, quod operarum incuria hinc
inde omissum videretur, ex ingenio supple-
re; parum sollicitus, ipsiusne illud Inter-
pretis esset, dummodo sententia, quæ
antea sine hoc laborabat, integritati sua
redderetur. Porro Commentatores hic
exhibentur, iique integri, quos Abraha-
mus Berkelius editioni suæ adjunxerat.
Ex quibus Hieronymus Wolfius facile
primas tenet, siue Viri acumen respicias
in deprehendenda locorum lectione since-
ra; siue sagax judicium, quod de Stoica
di-*

P R Æ F A T I O.

disciplina ἀσφαλὲς perspicua brevitate passim ferre consuevit. Cui ut loco, sic dignatione secundus succedit Mericus Casaubonus, Vir eruditione in tantum ceteris æquiparandus, quantum ipse magno patri Iſaaco Casaubono doctrina & elegantia cedit. Atque in Duum-viris istis defungi potuisset doctissimus Berkelius, nisi tertium illis comitem addere veluisset Snecanum, non ob aliud, credo, quam ut ostenderet, quam fideliter iste Wolfium compilare didicisset. Majorem paginam in Commentariis ad Cebetis Tabulam complect Caselius, homo in Aristotelicis nimius, & cujus pleraque fusius notata, si meo mihi animo morem gerere licuisset, libenter perstrinxissem. Hisce suas Notas addidisse profitetur Berkelius; sed quas subducta probe ratione, vel ex indiciis variorum quorundam locorum, præcipue ex Editione Salmasiana; vel ex minutiis nonnullis, in quibus acumen Critices deside-

* *

5

res,

P R Æ F A T I O.

res, & peritiam Græcæ dictionis, alias in Viro illo abunde spectatam, in totum fere constare deprehendes. Præter hæc omnia cum priorem Editionem non parum commendarent Viri Cl. Jacobi Gronovii Notæ ad Græcam Enchiridii Paraphrasin, quibus ille ope Cod. Ms. Bibliothecæ Medicæ non pauca mihi loca optime restituisse sibi visus fuit, eas hic quoque repræsentandas duximus; verum ita, ut nec interdum dissimularemus, non esse in causa Critices, ubi sola nos veritas movere debeat, unius auctoritatis habendam rationem; nec eam aliquando Manuscriptorum Codd. accurate dijudicantibus inveniri bonitatem, quam Eruditi, laudi suorum inventorum potissimum velificaturi, vulgo prædicant; cum morosiores Criticos persæpe videas insano Ms. aliqujus amore receptæ & veræ lectioni movere litem; interdum quoque, nequid audaciæ desit, expulsa vera

P R Æ F A T I O.

*& genuina scriptura adulterinam obtrudere & insulsam. Verum hæc, pluraque id genus, malim Eruditus Lector per se cognoscat detque veniam meæ huic libertati, quinon studio detrahendi illis Viris, quorum merita in Republicam literariam extant, sed solius causa Veritatis, judicium qualecumque hic interposuerim. Ceterum quidquid sive Notarum sive Animadversionum, quas obeli plerumque, nonnunquam asterisci signo a ceteris distinxi, a me post tantos Viros adpersum cernis, eas necessitas magis, quam consilium extorsit; ne errori, tacendo ipse album calculum adjicere viderer. Plura addere vetabat Enchiridii modulus, & Interpretum modo laudatorum prolixitas, ne Scriptoris elegantissimi nobilissimum argumentum nimio premeretur Annotationum pondere: a qua interpretandiratione, multis perquam familiari, tam sum alienus, quam qui
maxi-*

PRÆFATIO.

*maxime. Vale, & pro candore tuo,
ſi quid erratum ſit, æquus ut corrige-
re velis, rogo.*

Debem Delphis Idibus
Nov. A. c1810ccxxii.

PRÆ-

PRÆFATIO

ABRAHAM BERKELII

Exhibemus tibi, amice Lector, Epicteti Enchiridium cum integris variorum Commentariis, qui quondam Stoicæ sectæ Philosophus fuit acutissimus; quique semper apud omnes talis ac tantus est habitus, ut nostra commendatione minime egeat, utpote cui olim Imperatores Romani imperii & alii viri summi sua benevolentia & favore non dedignati fuer. Ne igitur in hoc ad te alloquio actum agere videamur, nulla omnino de ejus scriptis & vita verba facere animum nostrum induximus: Sed quia Barthius, vir alioquin doctissimus & infinitæ lectionis, in Adversariis suis satis confidenter & nulla argumentorum probabilitate adstruere nititur, Epictetum professione Christianum fuisse, Tibi non ingratum fore speramus, si nostras super hac recogitationes paucissimis verbis divulgemus, & in medium producamus. Optime eruditissimus Mericus Casaubonus, vir numquam satis laudandus existimat, Barthium partem aliquam Paraphraseos, à se editæ & nunc huic Enchiridii editioni etiam adjunctæ, vidisse (in qua subinde unus & item alter Sacræ Scripturæ locus à Paraphraste citatur) quæ tam simillimi ubique cum Enchiridio

P R Æ F A T I O.

dio est argumenti, ut multis in locis prorsus ipsum Epicteti Enchiridium esse credas. & inde argumenta pro fulcienda nova hac conjectura deprompsisse. Profecto frivolum, insulsum, imo ridiculum videtur, de Christiana Epicteti professione cogitare, quid dicam, confidenter asserere, aut aliis pro re extra controversiam quasi posita velle obtrudere. Ego conjecturam meam dissimulare nolens, si non indubitatis & firmis, saltem argumentis valde probabilibus possem demonstrare Epicteti animum cælesti & matutino Christianæ religionis rore quodammodo fuisse aspersum & humectatum, sed absit, ut cogitem ipsum professione Christianum fuisse. Nam auctores, qui de hujus Philosophi vita & moribus seris nepotibus aliquid tradidere, uno quasi ore omnes affirmant, eum tempore Neronis Romæ vitam transegisse & servitatem servivisse. Consentiant in eo omnes ipsum Epaphroditi servum fuisse, qui Imperatori humani generis monstro familiaris & ut optime Suidas testatur, unus ex σωματοφύλακων ἑ βασιλέως Νέων & erat. Hæc à profanis etiam Scriptoribus commemorata, si recto judicii oculo comparentur cum illis, quæ refert Apostolus Gentium capite ultimo epistolæ ad Philippenses, facillime est animadvertere, in Neronis aula multos fuisse Christianos, inter quos procul dubio Epaphroditus erit recensendus, qui Paulo in vinculis & captivitate multa benevolentiae

P R Æ F A T I O.

& favoris signa præstitit. Atque hinc non admodum difficile erit conjicere, servum Epictetum ex domini sui ore, de Paulo tanquam viro eximio, docto, justo, facundo, & alienæ, imo fortasse verioris religionis propugnatore (quamque Epaphroditus jam fuerat amplexus) subinde verba facientem audivisse; vel aliquando domino suo, cum Apostolo de principiis, & aliis fidei Christianæ mysteriis differenti, adfuisse. Si igitur Epictetus ejusmodi habuerit dominum, nempe Neronis satellitem, & religionis Christianæ fundamentis imbutum, quis non consentiet, dum Paulus & alii Scriptores de horum nominibus, tempore, loco aliisque circumstantiis exumissim sibi invicem respondeant, Epictetum ex Epaphrodito, vel ex ipso Paulo, plus quam humanæ eloquentiæ viro prima elementa & quasi guttulas quasdam fidei Christianæ, tanquam ex uberrimo fonte, hausisse; quæ passim per totum Enchiridium fluunt & conspiciuntur: verum jam Stoicæ Philosophiæ sacris initiatus, imo addictissimus, statim, uti nec Agrippa, nec alii religionis Ethnicæ antistites, patriis opinionibus de Deorum pluralitate, & vanissimis istius religionis ceremoniis valedicere, neque ad intimum veritatis adytum penetrare potuit. Sed alia procul dubio Candidus Lector in hujus operis vestibulo expectat, nimirum ut indicemus, quid à nobis in hac nova Epicteti Editione sit præstitum. Illud paucis acci-

P R Æ F A T I O.

accipe: Textum ipsius Enchiridii & Tabulæ Cebetis, quæ plerumque ei annectitur, emendatissimum atque accuratissimum exhibemus, uti sedulo legenti Sole meridiano clarius apparebit: nam eum comparavimus cum variis editionibus, præsertim cum Salmasiana, quæ multorum doctorum judicio elaboratissima habebatur: Sed concepta animo de ea spes nos valde fefellit: nam præter innumera Typothetarum vitia, multa etiam in ipso Textu prætermissa & alio transposita invenimus, de quibus in Notis nostris mentionem facimus, & multis probamus. A Wolfiana versione nec in Enchiridio neque in Cebetis tabula discedimus, quod sæpiissime à Salmasianæ editionis præfecto temere & sine necessitate factum animadvertimus. Integras omnium Notas apposuimus, nempe Wolfii, Casauboni, Caselii, & quasdam Sneconi, præter illas tamen, quas ex Wolfio & Caselio, viris de Enchiridio & Tabula Cebetis optime meritis, compilaverat, & suo nomine publici juris fecerat. Multa Vir summus Claudius Salmasius in præfatione ad Simplicii commentarium promisit, sed utinam ea præstitisset! Hæc sunt ipsissima incomparabilis viri verba: Ipsum Epicteti Enchiridium, quod semper nobis in deliciis fuit, cum scriptis codd. comparavimus, & viginti aliquot locos in tantulo opere nondum intellectos cæteris Interpretibus, explicavimus; multosque alios parum hætenus
ex-

P R Æ F A T I O:

explicatos, elucidavimus. *Hæc tamen diligentissime investigando invenire non potuimus; quam operam tandem Casaubonum etiam luisse animadvertimus; nam ad mox allegata Salmasii verba ita inquit præfatione in Epictetum. Quam facile credent, qui tantum virum ex scriptis, & ab eo jam præstitis nōrunt, eum quæ promiserat, si semel aggressus esset, præstiturum fuisset: tam certo cuivis constare queat, in eis quæ hætenus sub ejus sive viventis, sive fato functi nomine publicata sunt, nihil hujus ne minima quidem ex parte repræsentatum esse.*

Atque ita quidem, mi Lector, ante XII annos præfabar: nunc autem quibus incrementis & innovationibus secunda hæc editio adornata lucem publicam videat, paucis referendum. Accuratius multo quam antea Salmasianam evolvimus atque contulimus, quo factum est, ut hoc tempore majorem Notarum & Variantium Lectionum copiam divulgemus, idque tanta fide & cura, etiam in aliis Editionibus, peregrinus, quanta profecto abs homine frequentioribus & majoris momenti præpedimentis occupato fieri potuit. Quare summo opere minor, nuperrimo Franequerensi Operum Arriani editori per summam imprudentiam talia excidisse, quæ fidem meam apud harum rerum haud ignaros labefacere & suspectam reddere videntur, quasi ego quandam substituissem lectionem ex editione plane Chimerica, & nunquam antea in lucem emissâ; sic enim ille ad hæc verba capitis

* * *

XXXIV.

P R Æ F A T I O.

xxxiv. Εἰ δὲ μὴ, τὸ πρῶτον παρὸν ἦξαι. Sic uterque Venetus Naogeorgi exerte, ἀγξαι, ἀπεμν-
 δν. Scheggius, Wolfius, Plantinus concordant
 cum Venetis; sed alterius lectionis meminerunt,
 ἀγξαι, a, u. Casaubonus vulgatam expressit.
 Nuperus editor Leidenfis, ἐφῆξαι posuit,
 editionem, quam fecutus sit, ita habere
 professus. Sed eam scio cum ignarissimis.
*Sed ut ille, qui decem & forte plures codices
 contulit, cum aliis sciat, me minime fictam &
 imaginariam lectionem edidisse, consulat minimæ
 formæ editionem, quæ Lugd. Batavorum ex offi-
 cina Joh. Maire anno Christi, cLo lO cLi. cum
 Sneconi notulis prodiit; & ultima sui commenta-
 rii verba, nimiam revera inscitiam atque au-
 daciam redolentia, obelo confodiat. Verum quod
 potissimum hanc editionem nova accessione exor-
 nat, sunt Viri Clarissimi Jacobi Gronovii Notæ
 ad Enchiridii Paraphrasin, primo divulgatam à
 Merico Casaubono, plurimis in locis mutilam
 corruptissimamque, quæ nunc, lacunis omnibus,
 auxilio codicis Florentini repletis, perfrui liceat.*
*Altera hujus Paraphraseos collatio à viro mihi
 amicissimo est oblata, sed temporis angustia & ty-
 pothetarum operæ non sinebant, hanc editionem
 ulterius procrastinare. Interim, Tu humanissi-
 me Lector, hisce frui, dum alia & quidem ma-
 joris momenti brevi temporis interjecto spatio in
 lucem sumus emissuri.*

EPICETI VITA.

EPICTETUS, Stoicæ sectæ Philosophus
 Hierapolitanus patria fuit, (est autem
 Hierapolis Cariæ urbs, non longe à Laodi-
 cea sita,) conditione servus, ut in Noctibus
 Atticis etiam testatur Aulus Gellius. Servi-
 vit enim Romæ Epaphrodito cuidam Nero-
 nis familiari, Vir sanctissimæ & integerrimæ
 vitæ, alienissimus ab omni fastu & arrogan-
 tia; quibus tamen vitiis omnes fere labora-
 runt philosophi. Tantæ autem fuit apud
 omnes existimationis & famæ, ut lucerna
 ejus fictilis tribus drachmarum millibus
 vendita olim fuisse feratur. Meminit ~~hæc~~
 & Lucianus Græcus auctor, sed cum ~~laude~~
 cum is tamen nulli philosophorum ~~hæc~~
 æquus fuerit, ut ~~hæc~~ ~~deorum~~ ~~et~~ ~~re-~~
 minum: quo ~~hæc~~ ~~Epictet~~ ~~re-~~
 tionem facit ~~hæc~~ ~~et in~~ ~~Democrito~~ ~~hæc~~

P R Æ F A T I O.

xxxiv. Εἰ δὲ μὴ, πλὴν πρῶτον τοῦ ὁμοῦ ἤξεις. Sic u-
terque Venetus Naogeorgi exerte, ἀγξεις, ἀπὸ μη-
δέν. Scheggius, Wolfius, Plantinus concordant
cum Venetis; sed alterius lectionis meminerunt,
ἀγξεις, a, u. Casaubonus vulgatam expressit.
Nuperus editor Leidensis, ἐφῆξεις posuit,
editionem, quam secutus sit, ita habere
professus. Sed eam scio cum ignarissimis.
*Sed ut ille, qui decem & forte plures codices
contulit, cum aliis sciat, me minime fictam &
imaginariam lectionem edidisse, consulat minimæ
formæ editionem, quæ Lugd. Batavorum ex offi-
cina Joh. Maire anno Christi, cIo Io cLi. cum
Sneconi notulis prodiit, & ultima sui commenta-
rii verba, nimiam revera inscitiam atque au-
daciam redolentia, obelo confodiat. Verum quod
potissimum hanc editionem nova accessione exor-
nat, sunt Viri Clarissimi Jacobi Gronovii Notæ
ad Enchiridii Paraphrasin, primo divulgatam à
Merico Casaubono, plurimis in locis mutilam
corruptissimamque, quæ nunc, lacunis omnibus,
auxilio codicis Florentini repletis, perfrui liceat.
Altera hujus Paraphraseos collatio à viro mihi
amicissimo est oblata, sed temporis angustia & ty-
pothetarum operæ non sinebant, hanc editionem
ulterius procrastinare. Interim, Tu humanissi-
me Lector, hisce frui, dum alia & quidem ma-
joris momenti brevi temporis interjecto spatio in
lucem sumus emissuri.*

EPI-

EPICTETI VITA.

EPICTETUS, Stoicæ sectæ Philosophus Hierapolitanus patria fuit, (est autem Hierapolis Cariæ urbs, non longe à Laodicea sita,) conditione servus, ut in Noctibus Atticis etiam testatur Aulus Gellius. Servivit enim Romæ Epaphrodito cuidam Neronis familiari, Vir sanctissimæ & integerrimæ vitæ, alienissimus ab omni fastu & arrogantia, quibus tamen vitiis omnes fere laborarunt philosophi. Tantæ autem fuit apud omnes existimationis & famæ, ut lucerna ejus fictilis tribus drachmarum millibus divendita olim fuisse feratur. Meminit hujus & Lucianus Græcus auctor, sed cum laude, cum is tamen nulli philosophorum satis æquus fuerit, utpote irrisor deorum & hominum: quo loco & lucernæ *Epieteti* mentionem facit: sic enim habet in Dialogo *de*

*** 2

τοῦ

τὸν ἀπαίδευτον καὶ πολλὰ βιβλία ἀνέμεινον, id est,
ad ineruditum, & multos coëmentem libros:
 „Et nostra, *inquit*, ætate fuit quis, & adhuc
 „superest opinor, qui Stoïci *Epiḱteti* ficti-
 „lem lucernam ter mille drachmis emit.
 „Sperabat enim, opinor, & ille, si noctu ad
 „eam lucernam legeret continuo, & *Epiḱte-*
 „*ti* sapientiam in somnis se adepturum, &
 „similem se fore admirandi illius senis. *Ha-*
*ætenu*s *Luciani verba.* Summam totius Phi-
 losophiæ duobus his verbis contineri dice-
 bat, Ἀνέχεσθαι καὶ ἀπέχεσθαι, id est *Sustine & abstine.*
 Domitiano autem imperante, vel offensus
 ejus tyrannide, vel coactus ob Senatuscon-
 sultum de pellendis urbe Philosophis, Ro-
 ma Hierapolim commigravit. Commoratus
 iterum dicitur Romæ usque ad tempora
 Marci Antonini.

E P I C T E T I V I T A

EX

S U I D A.

Επίκτητος Ἱεραπόλεως τῆς Φρυγίας φιλόσοφος, δούλος δὲ Ἐπαφροδίτου τοῦ σωματοφυλάκου τοῦ βασιλέως Νέρωνος. πηρωθεὶς δὲ τὸ σκέλος ἐπὶ ῥόδιον, οἱ Νικοπόλει τῆς νέας ἡπείρου ὤκησε. καὶ ἀφαινεύων μέχρι Μάρκου Ἀντωνίνου, ἔγραψε πολλά. ὅτι Θεοσεβὴς ὁ φιλόσοφος, ἔλεγε πολλά. ἀπὸ τοῦ Ἐπικλήτου σχολῶν.

Epictetus, ex Hierapoli Phrygiæ urbe Philosophus. Servus autem Epaphroditi, unius de satellitibus Imperatoris Neronis. Ob defluxionem autem altero crure mutilatus, in novæ Epiri urbe Nicopoli habitavit. Et vita producta usque ad M. Antoninum, multa scripsit. Theosebius autem Philosophus multa ex Epicteti scholis desumpta dixit.

*** 3

EX

E X
M A C R O B I I
S A T U R N A L.

Lib. primo cap. xi.

De *Epieteto* autem Philosopho nobili, quod is quoque servus fuit, recentior est memoria, quam ut possit inter oblitterata nesciri. Cujus etiam de se scripti duo versus feruntur: ex quibus illud latenter intelligas, non omnimodo Dis exosos esse, qui in hac vita cum ærumnarum varietate luctantur; sed esse arcanas causas, ad quas paucorum potuit pervenire curiositas.

Δῦλ' Ε' πικτή' γενόμεν', ἔ σώματι πηρὸς,
Καὶ περὶ τω Ἰ' ρ', ἔ φίλ' ἀθανάτοις.

Habes, ut opinor, assertum, non esse fastidio despiciendum servile nomen; cum & Jovem tetigerit cura de servo, & multos ex his fideles, providos, fortes, philosophos etiam existuisse constiterit.

D E

D E
E P I C T E T O
STOICO PHILOSOPHO

Elogia quædam & Judicia.

ÆLIUS SPARTIANUS IN
ADRIANO CÆS.

In summa familiaritate *Epietum* & *Heliodorum* philosophos, & (ne nominatim de omnibus dicam) Grammaticos, Rhetores, Musicos, Geometras, pictores, Astrologos habuit: præ cæteris (ut multi asserunt) eminente Favorino.

MARCUS VERUS AURELIUS
ANTONINUS IMPERATOR
ET PHILOSOPHUS

libro I. τῶν εἰς ἑαυτὸν, sive De rebus suis, inemate,
vii, ubi de Junio Rustico.

Kαὶ τὸ ἀκριβῶς ἀναγνώσκειν, ἢ μὴ δεξιᾶ πε-
ραιοῦντα ὀλοσχερῶς, μηδὲ τοῖς φιλαλῆσι συγ-
καταπίθεσθαι, καὶ τὸ ἐντυχεῖν τοῖς Ἐπικτητείοις
ὑπομνήμασιν, ὧν οἶκον μετέδωκε: Porro ut
accurate legerem, nec comprehensione summa-
ria contentus essem; nec garrulis quibusvis te-
mere assentirer. huic denique debeo, quod *Epi-
cteti commentarios* legerim, quorum is à domo
sua copiam mihi fecit. Meminit etiam *Epieteti*
idem Imperator libro IV. 41. item VII. 19,
denique XI. 34. 36. & 37.

*** 4

H E.

HERODES ATTICUS

A P U D

A G E L L I U M

libro 1. cap. 11.

Permitte philosophorum amplissime, quoniam respondere nos tibi non quimus, quos idiotas & rudes vocas, recitari ex libro, quid de hujuscemodi magniloquentia vestra senserit dixeritque EPICTETUS, STOICORUM VEL MAXIMUS, jussitque proferri DIS-SERTATIONUM *Epieteti* digestarum ab ARRIANO secundum librum: in quo ille VENERANDUS SENEX juvenes, qui se Stoicos appellabant, neque frugis neque operæ probæ, se in theorematis tantum nugalibus & puerilium isagogarum commentationibus oblectantes, objurgatione justa incessit. Lecta igitur sunt ex libro, qui prolatus est, ea quæ addidit. Quibus verbis *Epietetus* severe simul ac festiviter sejunxit atque divisit à vero atque sincero Stoico, qui esset procul dubio ἀκάλυτος, ἀνεκβίατος, ἀπαρεμπόδιτος, ἐλεύθερος, εὖπορος, βυδαίμων, vulgus illud nebulonum hominum, qui se Stoicos nuncuparent: atraque verborum & argutiarum fuligine ob oculos audientium jacta sanctissimæ disciplinæ nomen ementirentur.

AGELLIUS LIB. XVII. CAP. XIX.

Epietetus maximus Philosophorum.

THE

THEMISTIUS ORATIONE XII,

*Quæ inscribitur ὑπατικῆς Consularis, ad
Jovianum Imperatorem.*

Καὶ πρὶς ἔχ' ἥτοι ἐντιμον πλὴν τῶν λόγων ἡγεμα-
νίαν τῇ τῶν τετραποδῶν δαρχίᾳ. ἔγω γὰρ οἱ πατέρες
τῆς οἰκίας βασιλείας τῆς παλαιᾶς ταύτης τῆς τύχης
παθόντων, τὸν Ἀργεῖον ἐκείνον ὁ Σεβαστὸς, ὁ Τιβερί-
ος τὸν Θεασύλον, Τραϊανὸς ὁ μέγας Δίωνα τὸν χρυσοῦν
πλὴν γλώτται, τὸν Εὐπύκτητον τὸν δὲ Ἀντωνεῖνον.
ἔγω τῆς ἄλλης: *Nec minore doctrinae ac scien-
tia, quam castrorum imperium, honore pro-
sequeris. Sic autores imperii tui, hujus olim
disciplinae majoribus amplissima quæque defe-
rebant, velut Ario illi Augustus, Tiberius
Thrasyllo, magnus Trajanus Dioni aurea lin-
gua prædito, Epicteto Antonini duo. Omitto
cæteras.*

AUGUSTINUS DE CIVITATE DEI *libro IX. cap. V.*

Ηanc misericordiam Cicero locutor egre-
gius non dubitavit appellare virtutem,
quam Stoicos inter vitia numerare non pudet:
qui tamen, ut docuit liber ΕΠΙΚΤΕΤΙ
ΝΟΒΙΛΙΣΣΙΜΙ ΣΤΟΙΚΙ, ex decretis Ze-
nonis & Chrysippi, qui hujus sectæ primas
partes habuerunt, hujusmodi passionēs in ani-
mum sapientis admittunt, quem vitiis omni-
bus liberum esse volunt.

*** 5

HEN,

HENRICUS STEPHANUS

Præfatione in Diogenem Laërtium.

Nōrunt omnes , non quæ meliores , sed quæ doctiores nos reddant, ex hoc Diogenis opere petenda esse. Dixissem , sapientiores : nisi sapientem cum bono copulari ab ipso quoque Horatio meminissem , veluti quum scribit Epist. lib. I. *Neve putes alium sapiente bonoque beatum.* Et Cicero ipse sapientes à bonis separari queritur , idque magnam perniciem afferre dicit. *Hæc est igitur illa perniciēs (inquit) quod alios bonos, alios sapientes existimant.* Neque tamen quum dico ex his Diogenis libris petenda esse quæ nos doctiores , non quæ meliores reddant , hæc velim ita accipi , quasi nulla hic legerentur , quæ quod sit boni viri officium nos docerent (boni viri, *inquam*, non ad Christianam , sed ad philosophicam exigendo normam) sed quoniam alii sunt aliorum libri , è quibus ea melius à nobis disci queant , siquidem vel unus EPICTETI libellus (cujus vitam à Diogene nostro prætermissem esse miror) aptior nobis hujus rei doctor fuerit. Verum ut rari sunt aurei istius libelli lectores , sic certe rari sunt , qui meliores se quam doctiores esse malint.

JUSTUS LIPSIUS

MANUDUCTIONIS

A D

STOICAM PHILOSOPHIAM

Libro primo, Dissert. XIX.

De Seneca habes : clarum aliud sidus se ostendit, *Epictetus* : ævo, non merito, posterior : & Scriptorum pondere, si non numero, comparandus, vita præponendus. Ille vir totus à se & à Deo, nihil à Fortuna fuit. Origine vilis, & inter servos : corpore claudus ac debilis ; mente nobilissimus, & inter omnis ævi lumina refulsit. Ipse de se Epigrammation hoc scripsit :

Δῆλ' Ε'πίκτητ' ἡ γούμην, ἡ σώματι πηγὸς,
καὶ πένι' ἰς, ἡ φίλ' ἀθανάτοις.

*Servus Epictetus sum natus, corpore claudus,
Irus pauperie, deliciæ superûm.*

Ipse, inquam, sive de ipso alius : sed confessionem ingenuam vides, & generosum in fine additum, de amicitia divina. *Natum Hierapoli, Phrygiæ opido*, tradunt : Romam tractum *servisse servitutem* (si id nomen

in

J U S T U S L I P S I U S

in hanc virtutem cadit) *Epaphrodito Neronis*, qui fuit à custodia corporis illi Principi: *claudum autem*, è destillatione in illam partem corporis illapsa. Hæc fere Suidas: Agellius etiam, qui virum admiratus est, *pulsam Româ edicto illo barbarico Domitiani*, quo Philosophos omnes ab urbe relegavit: & in Epiri Nicopoli diem ultimum obuisse, lib. xv. cap. xi. Ajunt ad Marci Antonini Imperatoris tempora durasse: quod ita Suidas prodidit, & Antoninum Philosophum accipimus. nam Pius ille Titi prænomen gessit. Hoc ideo observo, quia consideratione aliqua eget: & à Neronis morte, ad initia Marci Antonini, sunt anni admodum *nonaginta quatuor*. Quomodo ergo sub Nerone, nisi puer plane, vixerit? Et Epaphrodito tamen servasse (sed fortasse post Neronem) ipse etiam indicat, & jocosè ejus meminit 1. Dissertationum, quas Arrianus digessit, cap. xix. De conditione aut ævo ejus, hætenus scio: vita emendatissima fuit, & plane ad scitum, quod in ore habebat, Ἀνέχεσθαι καὶ ἀπέχεσθαι: *Contine, & abstine*. Item hostis fucorum, qui Philosophos habitu & verbis præferrent, vita degenerarent: quos ille appellitare solitus, φιλοσόφους ἀνεῖν καὶ περὶ τῶν πραγμάτων, μέχειν καὶ λέγειν: *Philosophos sine factis, dictorum tenus*. Agellius xvii. cap. xix. Unica anus in ministerio ei fuit, unica lucerna fictilis (hoc domesticum omne instru-

men-

mentum) ad divinas illas lucubrationes: quæ lucerna à morte ejus *mille drachmis* venit, in memoriam heroisci illius & honorem. Scripta, ut tetigi, pauca existant: *Enchiridion* sane egregium, & Stoicæ moralis philosophiæ velut anima: item *Dissertationes*, quas obiter in via, domo, schola habuit, ab *Arriano* collectæ & digestæ. Neque omnes etiam existant: in *Agellio* & *Stobæo* reperiēs, quæ hic requiras. Sed, Deus bone, acrem & altum in iis spiritum! accensum animum, & honesti amore ardentem! Nihil in Græcis, aut fallor, tale existat: à duabus illis notis dico, Acrimonia & Ardore. Tironem aliquem & rudem Philosophiæ vix afficiat aut tangat: proficientem aut provectum, incredibile est, quam excitet, & cum pungat ubique, tamen etiam delectet. Genus stili concisum, fractum est, & quod indolem subitarii sermonis habet: sed docta interveniunt sæpe, semper salutaria, & non est qui bonam Mentem magis aut trahat, aut formet. Ego senecionem illum nunquam lego, nisi cum interno animi motu: & quod Homero proprium, pluris facio, cum relego semper ut novum, & cum repetivi repetendum. Idem fac. gratiam monitori habebis; majorem illi Doctori.

MERICI CASAUBONI N O T Æ

in hoc Dist.

Δὲλ' Ε' πικτήλ' γινόμελω, ἡ σῶμ' ἀνάπης
Καὶ πούλω Ἰρ' ἡ φίλ' ἀθαλάτοις.

Sive Epictetus (ut olim credidit Aul. Gellius) sive alius est auctor, plane divina sententia est, quæ ex intima tum Vet. tum Nov. Testament. philosophia prompta videri possit: adeo certe supra vulgarem sensum & saporem, ut pauci sint Christiani, quorum fides ad istam sublimitatem pervenerit. Formula erat antiquis ethnicis usitatissima, si quis fortuna in tribuendis quæ arvide inhiant homines indulgentiore frueretur, sed præcipue si cui in dubiæ aleæ conatibus & inceptis, sive per se laudabilibus, sive secus, res pro voto cederet; ut eum φίλοι esse τοῖς θεοῖς, id est, Diis charum & dilectum prædicarent. Hoc tum ex aliis passim; tum ex Homero discamus eximie, cui tam solemne est ita loqui, ut ex ipso manasse videri possit. Hinc miratur extrema Odyssæa Achilles, Agamemnonem Regem, quem Διὶ φίλοι ἑμυδραυ crediderant, (Φάμερ
apud

MER. CASAUB. NOTÆ IN HOC DIST.

apud Hom. elegantissime:) acerba & cruenta morte periisse: & alibi Penelope maritum Ulysem Deo exosum esse colligit, quia reditu in patriam longis erroribus prohiberetur. Ipse Ulysses, à subulco sua laute acceptus, vicissim optat illi, ut Διὶ φίλος sit: bonorum scil. quæ vulgo nuncupantur, optat illi copiam: quod & ex Eumæi responsione satis liquet. Odyss. 2° Nausicaæ, Regis Phæacum filia, mortales ullos adeo fortes aut feroces usquam reperiri negat, qui terram Phæacum bello laceßere audeant, μᾶλα γὰρ φίλοι ἀθανάτοις. Hinc etiam illud Poëtæ Latini, de quodam in amore suo præter expectationem fælici; Solus es, quem Dii diligunt. Sed insignia in hanc rem Ciceronis in Oratione pro L. Flacco, de Judæis verba: Quam chara Diis immortalibus (inquit) gens esset, docuit quod est victa, quod elocata, quod serva. Plane ut hodierni demagogi, concionatores & politici, quorum pietas isto maxime (τὸ θεοσεβείας) tibicine nititur: per quos non stabit, opinor, quin ad Mahumedanos ocyus (quibus est commodum) transeant, qui longe plura & insigniora (ut jam non uni observatum) in hoc genere jactare possunt, quam (si miraculosa Vet. Testam. omitamus) quævis alia gens potest.

Huic igitur vesanæ hominum opinioni, quæ veræ pietati nihil perniciosius, ut contraireret Epictetus, & suo exemplo ad saniora de nobis ipsis aliisve judicia præiret; generosam hanc de sua

MERICI CASAUBONI

sua fide professionem edidit; Servum se natum; (quæ vilissima in terris conditio:) corpore quoque (cujus charitas omnibus maxima innata est:) mutilatum fuisse; sed & egenum (ne quid malis deesset) ad mendicitatem usque: in hac tamen tam miserabili, tam vili (si hominum judicia spectentur) conditione, tantum abesse ut à Diis neglectum se crederet, ut de amore ipsorum & charitate non dubitaret. O virum! ô sententiam dignam quæ cordibus omnium, qui ad veram beatitudinem & æternas sedes adspirant, inscribatur; & memoriæ præsens semper obversetur. Jam dixi, sensum verborum ex intima Sacri Volum. philosophia promptum videri posse. Sed & verba non uno loco non dissimilia: qualia Davidis ista: ואני עני, ואביון אדני יחשב לי: Psam. 40. vers. ult. quæ recentior interpres haud male: Sum quidem pauper & egenus: Sed Deus cogitat de me: quem recentior & accuratior Anglica versio secuta est; But I am poor and needy: yet the Lord thinketh upon me. Belg. Ik ben wel ellendig ende nood, d'ustig / maar de Heere denkt aan my.

Observavi non paucos in Distichi hujus scapo longius aberrare. Flor. Christianus (vir alias in istis incomparabilis) non adeo sæliciter hic;

Servus Epictetus, Diis charus, pauper ut
 Irus:

Quin & parte aliqua corporis orbū
 eram.

Me-

NOTÆ IN HOC DIST.

Melius, sive is Politianus, sive alius, qui servato verborum ordine, qui magnum hic habet momentum, vertit,

Servus Epictetus: mutilati corporis : Irus
Pauper : at hæc inter charus eram superis.

Longissimè illi à sensu abeunt, qui nescio quam jactationem in verbis ariolantur, modestiæ philosophi minus convenientem. Hactenus Casaubonus.

Illud, sive distichon, sive epigrammation, *Leonidæ* nomen præfert in *Anthologiæ* lib. III. cap. XXXIII. ubi legitur, καὶ σῶμ' ἀνάπηγος. nec alia scriptura in expressis *Brodæi* & *Lubini*. Sed *Agellius* lib. II. cap. XVIII. & *Macrobius*, (quos sequuti *Vives* & *Lipsius*) ediderunt; σῶμα δὲ πηρόν. Hæc aperit *Simplicius*, ad *Enchiridii* cap. XIII. Καὶ τί νῦν ἄλλων δέομεθα παραδειγμάτων; ὅτε αὐτὸς ὁ ταῦτα λέγων Ἐπίκτητος, καὶ δοδλῆν, καὶ τὸ σῶμα ἀσθενὲς, καὶ χαλὸς ἐκ νέας ἡλικίας, καὶ πενίαν ἀκροτάτῳ ἐπετήδυσεν, ὡς τὸ ἐν Ῥώμῃ οἶκημα αὐτοῦ μηδέποτε κλείθῃς δεηθῆναι, ἅτε μηδὲν ἐνδοὺν ἔχειν, εἰ μὴ τίς πιάδα καὶ τίς ψάθον, ἐφ' ὧν ἐκάθουσε, καὶ ἐπὶ τὸς ἐστὶν ὁ λέγων· Χώλαισι σκέλεις ἐμπόδιον, παρὰ αἰδέσεως δὲ οὐκ, εἰ μὴ αὐτὴν θέλη. *Atque adeo, quid alia exempla requirimus? cum is ipse qui hoc dicit Epictetus, & servus fuerit, & infirmo*

****

firmitate corpore, & ab ineunte ætate claudus, & extremæ paupertatis ita studiosus, ut ejus domuncula Romæ nullis unquam claustris eguerit, ut in qua nihil esset præter lectulum & culcitram in quibus dormiret. Et is est qui dicit, Claudicationem pedi esse impedimento, non voluntati: nisi ipsa voluerit. Habes Stoici sapientis claudicationem, paupertatem, domunculam: nunc de vita ejusdem quædam accipe. Idem Simplicius ad cap. XLVI. ait:
Ο ἁνθρωπος εἶπεν ἑπὶ κτήν μόνον τὸ πολὺν χρόνον ἀνατελέσας, ὃς ποτὲ γυναῖκα προσελάβετο παιδίον προφόν, ὅπως ἐκπύεσθαι μέλλον ὑπὸ Ἰουλιανῆς αὐτῆς φίλων ἀφ' ἑνὸς, αὐτὸς λαβὼν ἀνθρόπῳ. Id est: Admirandus hic Epictetus cum magnam ætatis partem solus exegisset, sero tandem mulierculam nutricem asciuit puero, quem ab amico quodam suo, propter inopiam exprobandum ipse susceptum educavit. Notabis, Macrobiani verba, quæ paulo ante exhibuimus, ab his, De Epicteto autem philosopho, adusque epigramma, Δελφ., ex Agellii Noctibus αὐτολεξεῖ esse transcripta. Lucernam fœtilem à morte ejus tribus drachmarum millibus vænisse, ex vero scriptum ab auctore vitæ. Cui concinit illud Italix miraculum Angelus Politianus, Epistola ad Laurentium Medicem. Neque aliter scribere potuere, cum iis sic præiret Lucianus, libello Περὶ ἀπαίδευτος. Lege fodes illius verba: Καὶ τί σοι
✠

NOTE IN HOC DIST.

† Ὀρφεία, inquit, ἢ τὸ Νέαινον λέγω, ὅπως καὶ
 καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς ἐγένετό τις, καὶ ἐπὶ ἐπὶ οἶμαι, ὅς
 τὸ Εὔπικλῆτος λύχνον ἔσθιεν, κεραμεὶν ὄντα, τετρα-
 χιλίων δραχμῶν ἐπέλατο. *Et quorsum tibi Or-
 pheum & Neanthum propono? cum & nostra
 etate quidam fuerit, & ut puto adhuc sit,
 qui Epicteti Stoici lychnum fictilem ter mille
 drachmis emit.* Sed vide, emptoris illius fa-
 tuum caput sale nigro quam festiviter defri-
 cet: Ἡλπίζε γὰρ οἶμαι καὶ κεῖναι, inquit, εἰ τὸ
 νυκτῶν ὑπὸ ἐκείνῳ τῷ λύχνῳ ἀναγνώσκει, αὐτίκα
 μάλα καὶ τὴν Εὔπικλῆτος σοφίαν ὄντα ὁπσιήσεσθαι,
 καὶ ὅμοιαι ἔσται τῷ θαυμαστῷ ἐκείνῳ γέροντι: *Sci-
 licet futurum sperans, ut si noctu ad istam lu-
 cernam legeret, illico Epicteti sapientia in so-
 mnis ad se veniret, similisque admirando illi
 seni evaderet.* Miror vero sagacem accuratissi-
 mumque Lipsium de mille drachmis sensitse;
 & scripsisse, ut ex antedictis claret. Nisi
 forte ἀμάρτημα sit μημονικόν, cujus generis
 plurima apud magnos viros, etiam veteres,
 præsertim Ecclesiæ Græcos Latinosque Pa-
 tres observavi: aut pro τετραχιλίων legendum
 putaverit χιλίων. Sed princeps editio *Veneta*,
 quæ penes me est, aliæque ad hujus fere nor-
 mam expressæ omnes, in τὸ τετραχιλίων conspi-
 rant. Cæterum de cœlibe *Epicteti* vita, post
 Simplicium rectissime scripsit idem Lipsius.
 Utriusque sensum è Luciani *Demonacte* sic
 firmabo, ut nemo nisi pertinax obloqui possit.

*** 2

Εὔπικλῆτος

MER. CASAUB. NOTÆ IN HOC DIST:

Εἰπεὶ δὲ ποτὲ ὁ Εἰρήκλης ὁ ἑπιτιμῶν ἅμα σωεῖ-
 βέλει αὐτῷ ἀγαθὸν γυναικα, καὶ παιδοποιήσα-
 σθαι, ὥρεται γὰρ καὶ τὸ φιλοσόφῳ ἀνδρὶ, ἕτερον
 ἀνδρὶ αὐτῷ καταλιπεῖν τῇ φύσει, ἐλεγκτικώτατα
 πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο, ἔχον ὡς Εἰρήκλην, δὲ
 μίαν τῶν αὐτῶν θυγατέρων. Hoc est: *Quum*
aliquando Epictetus simul objurgando suaderet
ei (Demonacti) ut duceret uxorem, & libe-
ris procreandis operam daret, cum hoc etiam
viro philosopho conveniat, ut suo loco alterum
naturæ relinquat, argutissime ei respondit. Da
mihī igitur, Epictete, unam tuarum filiarum.
 Erat hic Demonax inter principes ævi sui
 Philosophos; quem tota Græcia plurimis of-
 ficiis exquisitissimisque honoribus prosequē-
 batur. Sed de his alibi dicemus. *Blancar-*
dus.

AN-

ANGELI POLITIANI

PRO

EPICTETO STOICO.

Ad Bartholomæum Scalam Epistola.

TU quidem, mi *Scala*, non contentus & strenui militis & fortissimi imperatoris officio defungi; etiam tyrunculos tuos (quæ tua in omni re diligentia est) ocio situque languescere non finis; Sed vel de tabernaculi umbraculis ad campi pulverem, ad sudorem, ad palum vocas: quippe qui omnis militaris numeros ad te unum pertinere, jure intelligas. Putabam equidem factum à me factis, quod *Epictetum* essem de Græco interpretatus: tu me ad eum quoque tuendum quasi tuba nunc classicoque excitas. Igitur quod Horatius inquit, Libenter hoc, & omne militabitur bellum in tuæ spem gratiæ. Arcem tu quidem ipsam vereque totius urbis caput oppugnas; qui primum *Epicteti* caput, quasi totius circuli aut globi potius, quæ perfectissima figura sit, punctum aboleas. Tria autem sunt quæ objicis, sed quæ vel maxime a præcipiendi ratione abhorreant: quod *obscura*, quod *supra hominis vires*, quod *falsâ præceperit*. *Obscura*, ut cum negas explicatum ab eo, quænam tandem nostra sint opera. *Supra homines vires*, ut cum nos naturæ imperio gemere assleveras: id quod plus posse, pollereque affirmas, quam ullam hominis facultatem. *Falsâ*, ut cum corpus contra *Epicteti* sententiam in nobis esse

*** 3

con.

contendis, quoniam ex animo ut ais, confitemus & corpore. Ea mihi nunc, quando id tibi placet, refellenda, dicendaque nonnulla; non quidem ut te doceam, id enim esset quod Græce dicitur *sus Minervam*, neque ut me legitimum *Epicleti* propugnatores contra te putem; non enim vel ego tanto me dignor honore, vel *Epiclito* tam faveo quam te illi favere certo scio; sed ut impositam a te nobis personam, quantum in nobis sit, sustineamus. Proferam tamen in primis nonnulla in medium, & quasi semina jaciam, è quibus quemadmodum fabulæ trigenas viros Thebis aut Colchis satyrum dentium enatos dicunt, ita omnes *Epicleti* nostri pugnacissimæ instructissimæque copię exoriantur. Sed ut Homerus irruenti in Græcorum castra Hecitori Salaminium Ajaxem, ita pos tibi Atheniensem Platonem objicemus. Is igitur Plato in eo libro qui de hominis natura inscribitur, Socratem cum Alcibiade illo, cui pulchro cognomen fuerit, disputantem inducit: quod in libro nihil aliud esse hominem quem dicimus probat, nisi rationis participem animum. Nam ut cerdo, inquit, subula, ita homo ad agendum manu utitur. Hoc sumpto, & secundum assumit. Aliud autem est, inquit, quod re utitur quapiam, atque ea res qua utitur. Nam illa instrumentum est. Tum inducit, homo vero is est, qui suo pte corpore quasi instrumento utitur. Corpore autem ipso quasi instrumento, vel in artificijs, vel in actionibus reliquis, nihil omnino aliud utitur, quam ratione particeps animus. Mox & aliud sibi ex his vindicat, quod corpore utatur, idem & corpori dominari. Tum dividit ad hunc modum. Necessè est hominem aut animum esse, aut corpus, aut utrumque simul. Si ve-

DEFENSIO PRO EPICTETO.

ro homo quidem corpori, sibi vero ipsi corpus non dominetur, minime ipsum corpus homo est. At neque utrumque simul. Si enim qui corpori dominetur homo est, corpusque ipsum minime dominatur, haud profecto utrumque simul est quod dominatur. Præter hæc, si suapte corpus natura immobile est, animus vero is qui moveat: hoc autem re ipsa in artibus videmus, artificem esse qui moveat instrumenta quæ moveantur, nihil est dubium, quin corpus instrumenti vicem adversus animum habeat. Ipse igitur homo est, quique hominis curæ studet, animum curret: qui vero aut pecuniam, aut ejusmodi alia curat, is non modo hominem non curat, sed ne hominis quidem instrumentum. Jam ergo vel Platonis auctoritate, quæ tanta quidem est, ut quasi illa Virgilii fama caput inter nubila condatur; vel ferreis illis suis atque adamantinis rationibus, constare nimirum arbitror, non esse in nobis corpus. Ut jam mendacii crimine, si videtur, *Epictetum* absolvas. Sed pergamus. Triplex apud Platonem virtutum est gradus. Sunt enim supremæ omnium, quas vocant exemplares: quales in sapiente requirimus, in Deo statuimus. Quæ sequuntur, purgationis dicuntur: quales in eo esse philosopho volumus, qui se ab omni corporis labe contagioneque avocarit. Unde & in Protagora Plato idem, cujus mihi dulcissimum in ore versatur nomen, emoriendum ei esse dicit, qui sit philosophus evasurus. Tertium est virtutum genus, quas purgatorias vocant; quales in continente esse statuimus, negamus in temperante. Has sibi virtutes is jure vindicet, qui rationis participem animum vere hominem esse sibi persuaserit, quique neque corpus animæ esse partem judicet, ne-

que ad hominem perficiendum concurrere ipsum arbitretur: sed eo quasi instrumento utendum, animum induxerit. Nam qui aut paria aut superiora corpori tribuat: eum non magis esse hominem putandum est, quem bruta illa quæ vocamus animantia: quæ natura (ut egregie Sallustius inquit) prona ac ventri obedientia finxit. Animi ergo (ut idem inquit) imperio, corporis servitio magis utimur: ut quo uno a bellis differamus, quoque uno substantia hominis constet, id nobis liberum servemus. Corpore autem ipso non quidem ut parte aliqua animo adjuncta, sed ut instrumento utamur. Hunc *Epictetus* hominem instituendum accepit. Neque enim vel ille sapiens his præceptis indigebat, qui se jampridem in libertatem vindicavit, quique metus omnis, & inexorabile fatum, subjecit pedibus, strepitumque Acherontis avari. Neque cum eo sibi negotium esse putat, qui a sua tantopere natura degeneravit, ut sit in brutorum numerum referendus. Hunc si hominem accipias, jam, ut arbitror, quæ sint hominis opera non ignores. Qui autem dixerat conatum (quam & appetitionem dicere possis, cum Græcis sit *horme*) item appetitum, opinionem, ac declinationem in nobis esse, is procul dubio quum statim subjiat, & quæcunque nostra opera sunt, ea nostra esse definit, quæ ex iis quæ sint in nobis deducantur. Utrum vero corporis animique sint, qui a nostris affectus seu perturbationes, *pathe* a Græcis vocentur, major profecto est quæstio, quam quæ hoc tempore explicanda sit. Pertinere tamen ad animum eos omnis affectus, nemo fere est quin fateatur. Sed ita pertinere, quemadmodum prospera adversaque valetudo ad corpus. Neque enim minus hi animo, quam illa cor:

DEFENSIO PRO EPICTETO.

corpori, vel prosint vel officiant. Quicquid igitur hi peccant affectus, quicquid agunt, nostrum est opus. Ut igitur in corpore temperamentum illud habitudinis, quam symmetriam vocant, bonam corpori valetudinem præstat, excessus vero defectusque auferunt; idem profecto & in affectibus accidit. effrænati enim illi & violenti miserum hominem, moderati vero & compositi felicem constituunt. Sed quum sit animus, id quod & Plato idem divine scribit, velut auriga quidam & rector; is si & stimulis parcat & loris fortius utatur, facile ad calcem secundo cursu perveniat: si vero aut lora nimis remittat, aut acrius quam par est stimulis citet, is ceu Phaëthon, aut Bellerophon aliquis præceps feratur necesse est. Hæc igitur ratione, miseri felicesne evadamus, in nobis est. Quæ vero nostra sint opera, facile colligas, cum quæ ad nos pertineant ratiocineris. Quicquid ergo toto præcipit libro, in nobis est: stulte enim, quod non foret, præcepisset. Obscurus igitur aut perplexus noster *Epictetus*; quo neque planius quicquam, neque enucleatius, neque etiam lucidius ne optare quidem ausis? Ut in eum nedum tui isti lyncei oculi, sed vel hebetissimi quique inspicere possint. At sunt, inquis, ardua nimis, supraque hominis vires, quæ præcipit. Quidnam? id tandem, si filium, si uxorem amas, dic te hominem amare: mortuo enim non perturbaberis. Utrum ne igitur quod præcipit, an quod pollicetur, ut difficile factu reprehendis? Si quod præcipit, jam tu quæ in communi vita quotidie, quæ in foro, quæ in trivis jactentur, factu difficilia putes. Quis enim non aliquando quæ sint eventura cogitat! At Terentianus ille scrvulus, O! inquit, *Demea, istud est sapere, non quod*

ANGELI POLITIANI

ante pedes modo est, videre, sed etiam illa, quæ futura sunt, prospicere. Et ut scenæ immoremur, audi senem apud eundem: Incertum est, quid agam, quia præter spem, atque incredibile hoc mihi obtigit. Ita sum irritatus, animum ut nequeam ad cogitandum instituerem. Quamobrem omnes, cum secundæ res sunt maxime, tum maxime meditari secum oportet, quo pacto adversam ærumnam ferant. Pericla, damna, exilia peregre rediens semper cogitet. Aut filii peccatum, aut uxoris mortem, aut morbum filiæ: Communia esse hæc, fieri posse: ut ne quid animo sit novum: Quidquid præter spem eveniat, omne id deputare esse in lucro. Quam vero & illud Virgilianum grave est: Nescia mens hominum fati sortisque futuræ, & servare modum rebus sublata secundis. Vides ut hæc non sunt obruta, ut passim exposita: vides quam uterque poëta hanc eventorum anticipationem ad cœlum tollat; quod ei contrarium sit, ad manes deprimat. Sed ne in re manifesta minime necessariis argumentis ambiciosius utar, pergam quo tendis: neque enim tam quod præceperit, reprehendi a te intelligo, quam quod ille deinde nimis magnifice polliceatur. Non videlicet perturbatum iri nos, si hæc præmeditata nobis fuerint, liberorum, aut uxoris morte. Huic tu præcepto naturæ augustum nomen, quod maximum, ut physici dicunt, ad omnis affectus momentum habeat, quasi Ajacis illum clypeum objectas. Naturæ enim, inquis, imperio gemimus: an vero hic noster lachrymas arcet, qui etiam præcipiat, ut vel in alienis luctibus, si opus sit, conferamus gemitus, pariterque fleamus; neque tamen sibi Juvenalis, cuius id dictum est, concedi a nobis postulet? Cogi nos in liberorum funere ad lachrymas, naturæ imperio.

DEFENSIO PRO EPICTETO.

perio. Naturæ autem nemo resistit: cui qui adverte-
tur, is gigantum more, quod dicitur, cum diis bel-
lum gerat. Multos enim legimus, in charissimorum
sibi pignorum obitu, lachrymis fletuque absti-
nuisse: ut Atheniensem illum Solonem, ut Censo-
rium Catonem, qui ambo sapientes & fuerint, &
sint habiti. Non sunt quidem hæc factu facilia,
non supra hominis tamen sunt vires. Si das in uno
hoc, aut altero, dabis profecto & in multis; utarque
eo demonstrationis genere, quam inductionem Dia-
lectici vocant, qua plurima apud Platonem philoso-
phorum principem Socrates utitur. Ut necesse sit, cum
quidem in uno, aut altero homine, actu id extitisse
concesseris; idem in universa quoque specie; virtu-
te saltem facultateque inesse non diffiteare. Vides igitur
ut Stoico huic nostro sua ratio constet, vides
ut dilucide, ut expresse loquatur; vel quod per uni-
versum librum, quæ sint nostra opera, disseminat:
ex iis enim solis præcepta ducit; vel quod affectus
illos animi enumerarit, a quibus quasi fontibus no-
stra omnia opera deducantur; tum quantopere ad
ejus vestigandi sensum Platonis illa sagaciter compre-
hensa disputatio faciat. Vides ut non est in nobis cor-
pus. Quanto vero dii boni, quo pugnatore, quibus
se rationibus tueretur! ut si falsa loquutum pervicaci-
us contenderimus, ipsam in nos Platoniam maje-
statem, omnemque Academiam concitemus. Tan-
tum vero abest, ut magis ardua sint præcepta quam
quæ natura hominis efficere possit, ut etiam indul-
gentissimus videatur *Epictetus* noster: qui nec ea
quidem sibi præcipienda permiserit, quorum non
modo virtus aut facultas, sed actus quoque exempla-
que passim extiterint. Cætera quæ in Epistola tua sis ma-
chi

chinatus, nullo negotio si hæc dederis demolieremur. Cur enim ut aridam succoque carentem divisionem illam vexes, qua ille paucissimis verbis scienter circumspicteque omnia quæ sunt suas in partes tribuit, non intelligo. Nam & quod tute non is inficias, nihil eorum quæ sunt eam divisionem effugiat; & secunda divisione minime indiget, cum utraque pars uniformis supersit: ut jam si dividere iterum tentes, comminuas potius aut dilaceres, quam distribuas. Non ergo aridum hoc est, sed vere corpus solidum & succi plenum: neque enim quicquam ei divisioni superest, neque deest: nulla inest nugacitas: verbis utitur propriis, comprehensione aptissima, nihil ut excogitari circumspicius possit. At dixerit fortasse hic aliquis, cur autem non a principio *Epictetus* iste, ostendit, qualisnam is homo foret, quem instituendum acciperet. Ostendit ille id quidem, sed paucis. Quid enim non ille hoc ostenderit, vel qui corpus ipsum, aliaque id genus negarit esse in nobis? At id planius oportuit & pluribus. At non in abdito hoc erat, sed in promptuario ad manum volenti id sumere, ac præsto erat. Quid enim Platone ipso illustrius? Potuit tamen, inquis, Platonis illa argumenta in pauca conferre. Potuit, sed non tam decuit: præcepta enim hoc libello tradit, & quasi leges promulgat, non contentionibus pugnat: suus cuique professioni finitus est terminus; ultra si progrediare, ex jure manum confertum in judicium sis vocandus. Vides ut mathematici demonstrationum suarum principia non probent, sed carum patrocinium ei, quem primum philosophum dicimus, commendent. Ad eum enim illa pertinent, quæ universaliter nuncupantur. Punctum, inquit Euclides, id est cuius pars nulla

DEFENSIO PRO ÉPICTÊTO.

nulla est: negato id, obmutescet mathematicus; sed adest periclitanti philosophus. Quid ille tandem? Quod rem, inquit, quampiam finit: ideo quod a se finitur, uno intervallo minusest. Extorserit id, jam perget. Tria corpus intervalla habet. Id a superficie clauditur: cui duo tamen adsint, longitudo, & latitudo. Profunditatem enim minime illa quidem nacta est: ea videlicet una a corpore deficit. Superficies autem, quæ duo intervalla habeat, linea terminatur, cui unum tantum intervallum adsit, quæ longitudo sit. Linea postremo a puncto finitur, quod etiam procul dubio carebit intervallo: quoniam id verissimum est, quod dictum sit, omnem terminum uno intervallo ab eo quod terminetur deficere. Ergo & *Epictetus* hunc ita libellum orditur, ut quod a Platone probatum sit, pro concessio accipiat, atque eo omnem præceptorum seriem intertextat. Igitur ut apud Homerum Ajacis se clypeo Teucer defendit: ita & Stoicus hic noster sub Platonis rationibus, quasi sub clypeo audacter pugnat. Non ergo limites, quibus se circumscripserat, transgredi decrevit: ne quod ajunt, extra chorum saltare cogeretur. Hæc quæ pro *Epicteto* diccrem, in præsentia succurrerunt; eaque plura nimium fuisse intelligo, quam epistolæ ratio postulare: non plura tamen, neque pluribus, ut arbitror, explicata quam oportuerit. Quæ si accipis, mi *Scala*, coëant jam in foedera dextræ: sin respuis, age jam qualem oppugnatorem præbueris, talem & *Epicteto* propugnatorem præsta. Atqui cum quidem & fuisse magnum virum omnes tradunt, & mihi centies repetitus perpetuo placet. Verendum tamen est, ne meus mihi labor, tanquam scitus filiulus

sub-

ANG. POLITIANI DEFENSIO PRO EPICTETO.

subblandiatur: idque vel auctori ipsi apud me gratiam conciliet; tibi vero, quod me ad hanc veluti pugnam provocaris, gratiam habeo. Pertinet enim, id quod & Aristoteles ait, ad ingenii profectum contentiosa disceptatio, ut jam divine Homerus pugnam ipsam, quæ homines reddat illustres, *κυνέειπεν* vocet: nec minus egregie noster ignobile ocium dixerit. Quare ut me sæpe vel irrites, etiam atque etiam te rogo. Est enim, mi *Scala*, reluctandum his temporum turbinibus literarum & philosophiæ studiis; ut jam nos ipsos nobis, quantum liceat, asseramus. Tua vero opera, quam tu quidem liberalissime, ut soles, pollicere, non minus fidenter, cum usus venerit, utar, atque ad hanc diem sum usus. Vale Kal. Sextilibus Mæcos Lxxix. Fesulis.

IN EDITIONEM
EPICTETI
NOVISSIME PURGATAM

ET

NOTIS ILLUSTRATAM

A.

VIRO DOCTISSIMO

J. CASPARO SCHRÖDERO

Scholæ DELPHENSIS Rectore
& Collegii Literarii, quod
ibidem est, Moderatore.

Stoïca si quis amet veterum præcepta Sopho-
rum,

Et morum possit simplicitate capi;

Sincerèque probet vitæ dictata severæ;

Quis intrat mitis turbida corda quies:

Sua

Suavis Epiḱteti legat aurea scripta libelli:

Quæ mentem satient, hæc monumenta dabunt.

Pellibus exiguis arctat normam ille decori,

Dum verum ex animi dexteritate docet.

Quam benè de libris studiisque merentur & artes,

Qui tollunt docta sphalmata fæda manu!

Hanc merito laudem SCHRÖDERUS vindicat, ille

Vestræ, Delphenfes, non levis urbis amor.

Hunc pietas, hunc sancta fides, atque ardor honesti

Finxit, & ingenium Musa benigna dedit.

Vindice SCHRÖDERO, quo vix solertior alter,

Discit cum Latio, Græcia pura loqui.

JOANNES VAN DAM.

ΕΠΙΚΤΗ-

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟΝ.

ΕΡΙCΤΕΤΙ

ENCHIRIDION.

ΚΕΦ. Α.

C A P. I.

Τῶν ὄντων τὰ
μὲν ἐστὶν ἐφ' ἡ-
μῖν, τὰ δὲ ἔκ-
ἐφ' ἡμῖν. ἔφ'
ἡμῖν μὲν ὑπόληψις, ὄρ-
μη, ὄρεξις, ἐκκλισίς, καὶ
ἐνὶ λόγῳ, ὅσα ἡμέτερα
ἔργα. ὅσα ἐφ' ἡμῖν δὲ, τὸ
σῶμα, ἡ κτῆσις, δόξα,
δευχά. καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅσα
ἔκ ἡμέτερα ἔργα.

Res quædam in
potestate no-
stra sunt, quæ-
dam non sunt.
In nostra potestate est opi-
nio, appetitio, desiderium,
aversatio; &, ut unò com-
plectar verbo, quælibet
nostræ actiones. Nostri
arbitrii non sunt corpus,
pecunia, gloria, imperia :
ad summam, ea quæ ipsi
non agimus, omnia.

Tribuitur hoc Enchiridion Epi-
cteto, quamvis ipse id non scri-
pserit, sed Arrianus, qui & uberiores
in id commentarium edidit, quo dis-
putationes Epicteti plenius profequi-
tur. Testatur id Simplicius in præfa-
tione commentarii ad hunc libellum
hisce verbis: Τὸ δὲ βιβλίον τῷτο τὸ
Ἐπικτήτου ἐγχειρίδιον ἐπιγεγραμ-
μένον, καὶ τῷτο αὐτὸς συντάξεν ὁ
Ἀρριανὸς, τὰ περιεχόμενα καὶ ἀναγ-
καῖα ἐν φιλοσοφίᾳ, καὶ κινη-
τὰ καὶ ἄκινητα καὶ ψυχῶν ἐπιλεξιμὰ καὶ
ἀκαταρτῆτα Ἐπικτήτου λόγον. Hoc est:

*Idem Arrianus & hunc libellum, quod
Enchiridion inscribitur composuit, de-
lectis ex Epicteti disputationibus phi-
losophia locis maxime idoneis ac neces-
sariis, & animas vehementissime per-
mouentibus. Seneanus.*

2 Non solum pugio Græcis hoc
nomine vocatur, sed etiam quid-
quid ad manum est, & in usum
promptum & obuium, & instru-
menta quælibet ac vasa ἐγχειρίδια,
quæ parata & in manu semper
gestanda. Hesychius. Ἐγχειρίδια,
σκεῦος καὶ ὄργανον σκευὴν, ὄργανον
Α

πατα καὶ τὰ ἐν χειρὶ. Suidas, Ἐγχειρίδιον ξίφος, ὄργανον, τμητικὸν ὄργανον. Sed quare τμητικόν? Ita tamen & Hesychius: Ἐγχειρίδιον, ξιφίδιον μικρόν, ἢ τμητικὸν ὄργανον. An quia Ἐγχειρίδιον gladiolus est & pugio, non potest usurpari nisi de instrumento τμητικῷ? Atqui Ἐγχειρίδιον crederem dici id omne quod ad manum, vel in manu est. Certe ea pars remi quæ manu retinetur Græcè Ἐγχειρίδιον vocatur. Pollux: τὸ δὲ καὶ τὸ μὲν εἰ λαμβάνοντας οἱ ναῦται, ἐγχειρίδιον. In his titulus librorum Ἐγχειρίδιον vix aliud queat esse quam πινυκίδιον ἐγχειρίδιον: Nam ἐγχειρίδιον hic est adjectivum, quod substantivi vice-usurpatur, & subauditur aut βιβλίον aut πινυκίδιον. Cum pro ensiculo accipitur Græcè, subintelligitur ξίφος, & integrum est Ἐγχειρίδιον ξίφος. *Salmasius.*

Enchiridion inscribitur, quod pugionem significat, quia ut pugio militibus, ita hic libellus iis, qui recte vivere student, in promptu esse perpetuo debeat. Facit idem magnum patris nostræ lumen Erasmus, inscriptione istius libri, quo Christianum militem depingit. Est vero titulus hic ab Arriano; qui delectis ex Epicteti dissertationibus locis philosophiæ Ethicæ, maxime necessariis, & animos vehementissime permoventibus, hunc libellum seu epitomen disputationum Epicteti in lucem emisit. *Snecanus.*

3 Τὰς ὁρῶν τὰ μὲν ἐστὶν ἐφ' ἡμῶν. *Res quædam in nostra potestate sunt.* Cum sententiarum Epicteti bonapars pendear ab intellectu distinctionis eorum, quæ sunt in nostra potestate, & quæ non; operæ pretium fuerit attendere quid intelligat author per hanc phrasin, *esse in potestate nostra, aut non esse.* Quod Simplicii verbis explicabitur. Sic itaque ille. In nostra potestate ea esse dicit, quæ nec ab alio habemus, nec ab ullo alio impediri possunt: cuiusmodi sunt motus animorum, qui intrinsecus suapte iudicio & arbitrio ciuntur. Voluntas enim ex-

trinsecus moveri non potest, id est objectis forinsecus advenientibus suo moveri, non necessario promoveatur, nec libertate sua, quæ illi infra est fruatur. Quamvis enim id quod expetitur, extrinsecus sit: ipse tamen motus ad illud, intrinsecus est; velut, hoc illove modo sentire de rebus; ut, divitias aut mortem, aut aliud ejus generis, vel bonum vel malum, vel neutrum esse. Huic etiam phrasi enucleandæ est quod dicit Simplicius: Nec enim idem est voluntarium: & id quod in nostra potestate est: sed voluntarium est id quod præcipue expetitur: in nostra potestate vero, quod amplecti possumus, sive propter se, sive propter mali gravioris fugam. ὁ πόλησις est id, quod de antiquaque re sentimus; ut, fugiendum esse flagitium, philosophiam mederi animis. Opinione non male reddidit interpres. Possis & vertere apprehensionem. Eam Simplicius cap. 11. παντασίας nomine venire censet. Ὅρμην Cicero alias appetitionem, alias appetitum, alias motum animi interpretatur Ἀφ' ὅρμης hujus contrarium est, videlicet *aversatio*; nempe Stoica; qui peculiari quadam ratione hisce vocibus utuntur; non vero ea, quæ communiter in usu est; cujus exemplum. est cap. 70. *Idem.*

4 Εἴ ἡμῶν ἐστὶν ὑπόληψις. *In nostra potestate est opinio.* Negat hoc Homerus, quum, Cicerone interprete, scribit:

Tales sunt hominum mentes, qualis pater ipse
Iuppiter auctiferas Iustitiae lampades terras.

Homeri versus sic habent:

Τοιαὶ γὰρ νόοι ἐστὶν ἐνυχθονίων ἀνδράων.

Οἷον ἐν ἡμῶν ἀγνοεῖ πατὴρ ἀνδράωντα θάωντα.

Sed hunc scrupulum Simplicius eximit. *Wolffius.*

5 Ὅρμην, ἐρεξίς.] Nolim ego de verbis istis cum quoquam acris contendere, cum certum sit aliter Ciceronem, aliter Senecam, aliter alios

alios veteres reddidisse. Wolfii tamen inconstantiam, aliis quoque notatam, in versione probare non possum: qui cum hic ὁρμὴν appetitionem (ex Cicerone) vertat: ὁρμὴν autem desiderium, (ex Seneca:) paulo post, (ut cap. 6.) ὁρμὴν appetitionem, Latine sonare maluit. Sed, nec viris summis assentior, qui Senecam ὁρμὴν appetitionem; ὁρμὴν autem impetum semper reddere affirmant. Nos aliter observavimus: cum per ὁρμὴν intelligitur appetitus naturalis, qualis hominibus bestiisque communis est, ut est appetitus cibi, potus, &c. tum Senecam verbo desiderium uti: cum autem appetitus qui rationis imperio subjacet, tum appetitionem verbum potius usurpare. Nos quidem scrupulosi non sumus. Quæ tamen ab aliis adferuntur, quæque nos observavimus ipsi, diligenter expensis, ita statuimus: ὁρμὴν, impetum; ὁρμὴν appetitionem, tutissime reddi: quod semel monuisse sufficiat. *Cassianobonus.*

6 Ὅσα ἡμῖν τετρα ἔργα. Quæcumque nostra actiones.] Ἔργον Ciceroni est, aliàs opus, aliàs res, aliàs opera, aliàs difficultas. Ego hic ἔργον intelligo, non munus officii, τὸ καθῆκον, in qua significatione sæpe capitur: sed ἐνέργειαν, actionem, id quod aut animis agitur, aut ministerio corporis agitur, sive bonum, sive malum: ut cum agimus prudenter, iuste, fortiter, temperate: contravè, libidinose, effeminatè, injustè, temerè: cum philosophamur, irascimur, cupimus, deambulamus, lavamus, scribimus, legimus, & id genus alia, quæ homo suapte naturà, suoque arbitratu facere potest aut non facere, nisi morbo aut externa vi impediatur. Quod cum fit, actiones illæ in potestate nostra esse desinunt, opinor. & opinio tantum, appetitio & desiderium, horumque contrario declinatio & aversio, nobis relinquuntur. Cum autem morbi sint, qui animum etiam tentent, ut phrenitis, melancholia, veternus, apoplexia, epilepsia, vulnera capitis, cerebri

læsiones, similesque pestes, etiam illa, nisi fallor, evanescent, quæ sola in nostra potestate esse affirmat Epictetus. Sed loquitur Stoicos de natura integra, & non impedita, probabile est, quæ tamen quamdiu talis permanens sit, constare nemini profecto potest. Consideret ergo quisque secum, veriusne ista dicantur, an magnificentius? Animi tamen bona dotibus corporis, & fortunæ muneribus præstare, ac diuturniora esse, extra controversiam esse arbitror. Quicquid tamen egeris, nunquam id consequeris, ut a Fortunæ tyrannide sis immunis: hoc est, ut Deus ea tibi non auferre possit, quæ largitus est. Valeat ergo Thraonica illa vox, & inter Stoicas hyperbolas numeretur, προκαταλημματα, ὁ τύχη, καὶ πᾶσαν ἀφῆρημαί (x τὴν παρὰ δυνάμιν. hoc est, Anteverti tibi Fortuna, & quasi vallo firmissimo opposito, omnes tibi aditus, omnes cuniculos interclusi. Prudentius ille, qui distichon illud per se insolens, picturæ hominis mortui adscripsit: cui, si in CHAISTO Servatore obdormierit, verè convenit:

Ἐλπίε καὶ τύχη μέγα χαίρετε.
τὸν λιμὴν ὦρον.
Οὐδὲν ἔμολε χ' ὑμῖν παύεσθαι
τὸς μετ' ἡμῶν.

Inveni portum, Spes & fortuna
valete:
Nil mihi vobiscum: Iudite nunc
alios.

Neque enim spe sua frustrabitur, neque timebit quicquam, mortuus in Domino. ab omnibus fortunæ injuriis & ludibriis immunis, atque in portu tutissimo securus & beatus conquiescit. *Wolfius.*

6 Ὅσα ἡμῖν τετρα ἔργα. Quæcumque nostra actiones.] Hic ἔργον idem notat quod ἐνέργεια, qua voce significatur omne id quod aut animis agitur, aut ministerio corporis perficimus, sive bonum sive malum: ut cum agimus prudenter, iuste, fortiter,

ziter, temperanter: aut contra: item cum philosophamur, irascimur, cupimus, deambulamus, lavamus, scribimus, legimus, & id genus alia; quæ homo suapte natura, suoque arbitratu facere aut non facere potest, nisi morbo aut externa vi impediatur. Quod cum sit, actiones illæ, quatenus servitio corporis indigent, in potestate nostra esse desinunt. Vide principium capitis noni. Corpus, possessionem, & reliqua quæ sequuntur, in nostra potestate esse negat, non quia animus ad hæc quoque, & horum contraria, aliquid conferat; (nam & corpus & res familiaris animo procurante pulchrius gubernatur;) sed quod his rebus non solus animus dominetur, & ad ea consequenda multis aliis adiumentis egeat. Videndus Simplicius. *Sneecanus.*

7 Οὐκ ἐφ' ἡμῶν δὲ, τὸ σῶμα, ἡ πτῶσις, δόξαι, ἀρχαί. *In nostra potestate non sunt, corpus, possessio.*] Nemo negabit opinor, non esse nostri arbitrii, ut perpetuo valeat, nec ullo incommodo afficiatur corpus. Nam aliqui ægrotaret, mutilaretur, moreretur nemo. Etsi enim quidam apud Plinium sponsonem cum Fortuna fecisse legitur, si unquam ægrotasset: nihilominus tamen lapsu scalarum interiit. Masinissam & Cyram, robustissimos reges, longa ætas extinxit. Iam si divitiarum, gloria, imperia, cæteraque nobis in manu essent: quis egeret, male audiret, serviret? Quis cara uxore, liberis, amicis orbaretur? Hoc igitur extra controversiam est, non esse ista nostri juris. Illud vero cui persuaderi potest, cum nostra non sint, ne iacturam illorum molestissime feramus? Ne iis ereptis, vim & injuriam nobis esse factam opinemur? Tanta est inconstantia & perveritas. Occurritur autem Epicteto, Natura nobis esse insitum talium rerum amorem; nec posse fieri, quin iis amissis doleamus. At vicissim rogabit Epictetus: An non illud etiam natura ferat, ut sæpe illa amittamus? an repugnare in eo naturæ, sit viri boni & sapientis? Frustra præsertim,

& ultro augere sibi molestias, quæ animi æquitate minuendæ erant? Opponimus scilicet philosophis non firmiores rationes, sed affectus nostros & pravam consuetudinem: pro quibus tanquam pro aris & focis, & monumentis majorum pugnamus: majorne stultitia sicam, an calamitate? Quod si dies adimit hominibus ægrotudinem: recta ratio cur non adimat? Cur exempla vulgi, quam virorum fortium & sapientum sequi malumus? At id quoque Natura fert, ut ipsa assuetudo molestiam leniat. Vnde poeta:

Χρόνος μὰρ δέξεται, ὅν τι καὶ ἴσῃ
ἡδονῆς κακόν.

Malum viget jam, lenietur tempore.

Esto: sed cur non, ut servulo Cœmico, ita & nobis meditata omnia mala nostra sunt, ut ne quid animo sit novum? Nam & hoc docet Epictetus, & docuerunt olim multi, nec obtemperasse quenkam poenituit. An non & divus Paulus monet, ita esse utendum mundo, quasi non utamur? Nec habitandi, sed commorandi locum hic nobis esse datum? Sed hæc alibi commodius. Illud non alienum fuerit, verba quæ obscuriora videntur, quæque subinde recurrunt in hoc Opusculo, declarare. ὁπίλησις est opinio, sententia, persuasio, iudicium, id quod de quaque re sentimus: ut, mortem & morbum esse malum, divitias & voluptates expetendas esse, fugiendum esse flagitium & dedecus, philosophiam mederi animis. ὁρμήν Cicero aliàs appetitionem, aliàs appetitum seu appetitionem animi, aliàs motum animi interpretatur. Politianus conatum verrit. ὁρεξίν appetitum. ἀφορμήν huius contrarium est, aversatio, cum animus abhorret à re aliqua. Hinc ὁρμήν καὶ ἀφορμήν, appetere, inclinare animo ad aliquid: ἀφορμήν, aversari, abhorre. Peculiarem enim hæc verba usum habent apud Stoicos. Est & ὁρεξίς appetitus: sed Cicero βούλησις

ον, εὐλογον ὁρᾷ exponit, voluntatem quæ quid cum ratione consideret. Quare ὁρᾷ (nè vocabulorum numerus iaminueretur) desiderium verti, ἰκκαλῶν idem, declinationem à malis, declinationem laboris & periculi, dixit. Simplicius hunc ordinem tradit: Cum quid bonum aut malum judicemus, omnino commoveri declinationem aut appetitionem: subsequi vero ὁρᾷν, quam animi concitationem, approbantis aut improbantis, prosequentis aut averfantis aliquid, definit. αἵρεσις est optio vel appetitio, cum Cicero τὸ αἵρετὸν optabile & rem expetendam vertat. προαἵρεσιν Simplicius ἄλλὰ τινὸς αἵρεσιν esse dicit, cum alia aliis præferuntur. Quo uno verbo commode queat exprimi,

*Grammatici certant, & adhuc sub
iudice lis est.*

Barbari prælectionem, alii delectum, alii propositum, alii institutum, alii voluntatem, alii consilium interpretantur. Nos, ut quimus, quando ut volumus, non licet. Omnino difficile est cum Græcis, præsertim Stoicis, certare verborum copia & proprietate. Quare veniam ab æquis lectoribus impetratam velim, siubi Epicteto & acerrimis eorum iudiciis non satisfecerimus. Sæpe enim, eruditis scriptoribus facile est varia vocabula congerere: sed eadem distinguere, grammatici aut interpreti non perinde promptum. Imo (si, quod sentio, dicendum est) ipsi auctores sæpe tiderent & grammaticos & interpretes, qui earum rerum distinguendarum sollicità curā tenerentur, quas ipsi aut ostentandæ copix, aut rei inculcandæ gratiā congestissent. *Wolffius.*

Hæc ab Epicteto pronunciata tam firmissimis absolutissimæ veritatis fundamentis innituntur, ut à nemine unquam refelli queant. Quocunque enim modo hominem, siue in statu naturæ antè institutionem Reip. siue sub imperio consideramus, il-

lud pro æterna veritate erit habendum, corpus, possessionem, gloriam & imperia in nostra potestate non esse. Nam præterquam quod humano corpori perpetuis æteris incommodis expolito, cum vario morborum genere, qui ei vires quacunque ætate adimunt, tandemque vitalem spiritum extinguunt, sit pugnandum: tamen sub utroque statu nemo sibi, licet fortissimus, tam securum vitæ degendæ genus excogitare aut formare valet, ut ab infirmissimo quoque non possit aut vi aut dolo de medio tolli. Rex & subditus, dominus & servus, potentes & liberi hoc respectu in eodem statu constituti sunt. Quot Monarchæ, licet nocte dieque armatorum satellitum turba constipati, à subditis interfeciti sunt? Adeo ut verum sit illud Juvenalis,

*Ad Generum Cæceris sine cade &
sanguine pauci
Descendunt reges, & sicca mortis
Tyranni.*

Quot servi in dominorum corpora imperium exercuerunt? Et quot etiam parentibus, apud Romanos quondam in liberos vitæ ac necis potestate fruuentibus, mortem filii intulere? Quid dicam de possessionibus, quas, licet in statu naturæ omnibus communes, viribus polentior ab infirmiori invidia aut malevolentia auferre potest? Numquid etiam constituta civitate, in qua leges aliena abripere prohibent, fures reperiuntur, qui inscio & invito domino possessiones auferunt? Si publici commodi causa publica fossa sitducenda fodiendaque, an non præstat partem prædii, summa potestate eam exigente, propenso animo exhibere, quam cum Nabotho lapidibus obrui, atque ita corpus certæ ac minime dubiæ morti obicere? In omni enim Republica siue Christiana, siue alia sit, hæc regula valeat *Civem unumquemque suorum bonorum non tam absolutum esse dominum, ut Republica dominium in eadem bona poss-*

A 3

possit excludere. Cives quidem in bona sua proprium dominium habent, quod ceterorum civium jus excludit: Verum si summæ potestatis jus & imperium in eadem excluderetur, protegere cives non posset, neque ab hostibus externis, neque ab injuriis mutuis. Quocunque igitur modo hanc Epicteti sententiam verteris, semper remanebit illa veritas, corpus & possessiones in nostra potestate non esse.

Eodem prorsus modo se res habet cum *Gloria* & *imperio*. Vox illa δὲ ἡ hic non significat opinionem de aliqua re, quæ in nobis libera, nostraque potestate est: sed hoc vocabulo Epictetum indicare existimo gloriam sive honorem, qui consistit in cogitatione interna honorantis, nempe in opinione, quam de Potentia & Bonitate quisque habet illius, quem honorare affirmat: Ergo, quia hanc aliorum hominum opinionem, libera nostræ voluntatis inclinatione ad nos honorandos & colendos flectere non possumus, verum manebit illud Epicteti, gloriam & honorem in nostra potestate non esse. Et idem nobis quoque cum Epicteto de Imperio statuere licet. Hæc non possunt intelligi de statu ante institutionem Reip. nam in tali statu, unusquisque parī potestate gaudens, nullum reperitur imperium. Præterea in tali statu nemo potestatem habet imperium sive societatem civilem erigendi; quia oritur ex

iusta hominum unita multitudine, qui simul jus in omnia, quæ possident, in unum hominem sive cœtum conferunt, & ad propellendos hostes idonei sunt. Unusquisque verò medium illud civitatem constituendi quidem in se habet, sed aliorum arbitrium ad eam rem inclinare, unicuique in potestate non est. Et quandoquidem in constituta Republica aliorum plerumque suffragiis & votis hunc vel illum ad supremam maiestatem promoveri videmus, rectè quoque dicitur, illud in nostra potestate non esse; quia fors à Deo est. Quumque præterea in hoc negotio maxime facit, ex his vel illis parentibus originem duxisse, ut ad imperii fastigium eveharis, affirmandum est ab unoquoque, neminem id in sua potestate habere vel Leidensem, vel Amstelodamensem, vel Haerlemensem nasci. Beata igitur est talis vitæ conditio & status in quo corpora nostra, à terrēis hisce sordibus purgata, nullis aeris injuriis, nullis morborum generibus, nec ipsi morti obnoxia, in secula seculorum cœlestem illam αἰῶνα possidebunt, ubi honorem & gloriam tribuent illi, cum quo tanquam reges & Monarchæ in mortem, diabolum & infernum imperium exercebunt.

8 Η' αἰῶνας] Wolfius hic pecunia: Politianus, possessio. quod magis generale est, & ut puto, præferendum Casaubonus.

C A P. II.

β'.
Καὶ τὰ μὲν ἐφ' ἡμῖν
 ἐπὶ φύσιν ἐλεύθερα,
 ἀκάλυπτα, ἀπαρὲμ-
 πύ-
 δι-
 τα: τὰ δὲ ἐκ ἐφ'
 ἡμῖν, ἀδυνά-
 τα, ὅλα, κα-
 λυτὰ, ἀλλότεια.

Ac ea quidem quæ nobis parent, libera sunt natura sua, nec prohiberi ab ullo, nec impediri possunt. In quæ autem ipsi jus nullum habemus, ea sunt infirma, obnoxia servituti, obnoxia impedi-
 mentis, aliena.

1 καὶ

τ καὶ τὰ μὲν ἐφ' ἡμῖν.] Verba hæc interpres transtulit; ac ea quidem qua nobis parent, sensum potius secutus quam verba: quæ κατὰ νόδα sonant, ea qua in nobis sunt. Quod nihil est aliud, quam, quæ in nostra potestate vel nostri arbitrii sunt. Hæc enim in unoquoque esse dicimus, quæ non ab alio habet, quæque ab alio impediri nequeunt. Id quod significat Epictetus, cum dicit, quæ ejus generis sunt, esse ἐκούσια, ἀκώλυ-

τα, ἀναρριπτόμενα, quibus opponuntur, quæ contra se habent: quæ aliena rectè nominat, iis videlicet obnoxia, & ab illis pendentia, qui ea vel præbere vel prohibere possunt. Quæ vero in nostra potestate non sunt, nostra non sunt: sed partim corporis, quod pro instrumento vult haberi, ut patet cap. 24. partim pecuniz aut gloriolæ; quæ etiam longius ab animo remotæ sunt, quam corpus Socrates.

C A P. III.

γ'.
Μέμνησο ἔν, ὅτι, ἐὰν τὰ φύσιν δέλα, ἐλθύτερα οἰηθῆς, καὶ τὰ ἀλλότρια ἴδια, ἐμποδίσῃ, πενήσεις, ταρχήσῃ, μέμνη καὶ θεός, καὶ ἀνθρώπων· ἐὰν δὲ τὸ πρὸν μόνον οἰηθῆς σὸν εἶναι, τὸ δὲ ἀλλότριον, ὥσπερ ἔστιν ἀλλότριον, ὃ δέεις σε ἀναγκάσει εὐδέποτε, εὐδέεις σε καλύσει, εὐ μέμνη εὐδένα, ὅσκι ἐγκαλέσεις πρὸς, ὃ ἄκων πρᾶξεις εὐδὲ ἐν, εὐδέεις σε βλάψει, ὃ ἐχθρὸν ἐχ ἔξεις. ὃ εὐδὲ ἢ βλαβερόν τι πείσῃ.

Proinde memento, si ea quæ natura ferunt, libera putaris, & aliena pro tuis habueris, fore, ut impediaris, lugeas, perturberis, Deos hominesque accuses. Sin id solum tuum existimaris, quod tuum est; aliena vero, ut sunt, aliena: te nemo coget unquam, nemo impediet, neminem accusabis, neminem criminaberis, nihil ages invitatus, nemo te lædet, inimicum non habebis. Neque enim ullam calamitatem accipies.

1 Μέννησο ἔν. Proinde memento.] Hoc caput nihil est nisi confectarium duorum præcedentium. Id quod nititur isto axiomate. Contrariarum causarum contraria sunt effecta. Socrates.

2 Οὐδέεις σε ἀναγκάσει εὐδέποτε. Te nemo coget unquam.] Ad

verbum, nemo tibi necessitatem imponet, aut te necessitate constringet ad aliquid faciendum, quò minus plenius libertate fruaris, sisque tuarum actionum dominus. Idem.

3 Ἀκων πρᾶξεις. Invitus ages.] In quibusdam editionibus pessime πρᾶ

pro πράξει legitur πράξις, quod vitium, non nisi hypothetarum festinationi, adscribi potest.

4 Εχθρὸν ἔχ' ἔχεις. *Inimicum non habebis.* Quicumque enim inimicus erit tibi, si tu non in eum inimico eris animo, is in ea poterit nihil quæ tua tantum sunt: quæ hæc quatuor vocibus cap. 1. complectitur, videlicet ὑπολάβει, ὁρῶς, ὀρέξει, ἐκκλίσει. Siquid in reliqua valebit, ea extranea sunt & aliena: iis itaque te spolians, propriæ te non læserit: *Succanus.*

δ.

Τηλικέτων ἔν ἐφίε-
μεν, μέμνησο ὅτι
ἔ δ' αὖ μετρίως κεκνημέ-
νον ἀπ' τε αὐτῶν. ἀλ-
λὰ τὰ μὲν ἀφίεναι παν-
τελῶς, τὰ δ' ὑπο-
πίθεσθαι πρὸς τὸ παρόν.
ἔάν δ' ἐ καὶ ταῦτα θέλῃς,
ἔ καὶ ἀρχεῖν καὶ πλατεῖν,
ἔ τυχόν μὲν ἐδ' αὐτῶν
τέτων τῷ ξη, ἔ αὖ τὸ καὶ
τὸ πρὸς τῶν ἐφίεσθαι: πάν-
τως γὰρ μὴ ἐκείνων ἀπο-
τρίβῃς, δι' ὧν μόνοι βύδα-
μονία καὶ ἐλευθερία πε-
ρίεσθαι.

1 Τηλικέτων ἔν ἐφίμεν, μέ-
μνησο ὅτι ἔ δ' αὖ μετρίως κεκνη-
μένοι, ἀπ' ὧν αὐτῶν. In tanta-
tum igitur appetitione rerum, sic eas
suscipiendas esse memento, ut propterea
omni vacas animi perturbatione.]
Rectius Simplicii Commentarius:

Οὐδὲ γὰρ βλαβερὸν τι πείσῃ.
Politiani versio hæc non agnoscit. &
videtur supervacanea, cum jam præ-
cesserit εἰδὲς σε βλάβει. Melius ta-
men, (ut ego censeo,) *Paraphrasis*,
quæ hæc posteriora exhibet, expun-
ctis illis. *Casaubonus.*

Οὐδὲ γὰρ βλαβερὸν τι πείσῃ.
Neque enim ullam calamitatem acci-
pies.] Ad verbum: Non enim noxium
quid patieris. Id quod ex superioribus
satis liquet, quomodo sit accipien-
dum. *Succanus.*

C A P. IV.

Cum igitur tantas res
appetas, sic eas sus-
cipiendas esse memento,
ut sis non mediocriter
incitatus; atque alia pe-
nitus relinquenda, alia in
præsentia omittenda cen-
seas. Quod si & illas de-
sideraris, & magistratus
etiam atque opes appeti-
ris, & tuos florere volue-
ris: fortasse ne hæc qui-
dem assequeris, propter
earum, quas ante diximus,
cupiditatem: iis certe
omnino excides, per quas
solas felicitas & libertas
comparatur.

Τηλικέτων ἔν ἐφίμεν, μέμνη-
σο ὅτι ἔ δ' αὖ μετρίως κεκνημένοι
ἀπ' ὧν αὐτῶν. Quum igitur tantas
res appetas, sic eas suscipiendas esse
memento, ut sis non mediocriter
incitatus. Hanc lectionem & Po-
litianus est sequutus. De pluribus
10.

ocutus est; ergo *ταλκίτων*. Serio suscipiendum monet philosophiæ studium. ergo *ἰδὲ* redundat, quod quatuor reliqui codices habent: a quibus deceptus, verteram: Ut prorsus omni vacas animi, perturbatione. quæ sententia est cum *ἀπαθεία*. Stoicorum convenit, philosophiæ tyroni tamen haud quaquam convenit, quem incredibili cupiditate sapientiæ inflammatum esse vult: adeo ut illud ex Evangelio desumptum ei dici possit:

Εἰ μαργαρίτοι τιμίον,

Ἄ ποδοὺς ἀπείλα, λάρυγγα.

Unam margaritam pretiosam omnibus opibus tuis emito. *Wolffius.*

Monet hoc commate, serio suscipiendum esse philosophiæ studium, utque hoc fiat commode, quædam omitti sive relinqui prorsus suadet, quædam differri ad tempus. *Sneccanus.*

2 *Τὰ δ' ὑπερτίθισθαι πρὸς τὸ παρόν.* Alia in presentia mittenda censeas. Malim, differenda; id enim significat verbum *ὑπερτίθισθαι*. Differre vero eas res externas jubet, Simplicio interprete, quæ prudenter tractatz bonis animi non officium: cuiusmodi sunt, parare domum & servum, legitimæ nuptiæ, ingenuorum liberorum procreatio, iustus magistratus, aliquando etiam rerum necessariorum curatio. Hæc omnia & id genus alia in presentia esse differenda monet virtutis studiosos, idque merito: quod nullis omnino rebus eos distrahi oporteat, & à studio virtutis atque exercitatione abstrahi, qui eam perfecte consequi cupiant, *Sneccanus.*

3 *Ἐάν δὲ καὶ τὰυτ' ἰδέσθης. Σιν ὧρας ὑλῆς.* Scilicet, τὰ ἐκ φιλοσοφίας περιγινώσκοντα. Ea quæ Philosophia præstat. *Wolffius.*

4 *Καὶ ἀρχὴν καὶ πλεῖσιν.* Et imperare & esse dives. Politianus addit Domesticos dirigere. Legit fortasse, τὰς οἰκίας εὐθύνειν, quod perperam scriptum fuisse reor, pro εὐθύνειν, necessarios tuos florere. Voluimus autem in primis nobis bene esse, mox etiam nostris & aliis. Dis-

crimen τὴ εὐθύνῃ καὶ εὐθύειν, vel pueris notum est. *Wolffius.*

Ἀρχὴν καὶ πλεῖσιν. Latina Wolfii auctiora sunt his verbis. & tuos florere: quæ ille, ut in notis docem sola conjectura fretus, ex Politiani versione sumpsit. Constat autem Politianum in suis codicibus reperisse, καὶ οἰκίας εὐθύνειν: quæ cum neque Simplicius, neque *Paraphrasis* agnoscat, nos adulterina censemus. Si quid in Græcis desideratur, hoc potius, ex Simplicio, fuerit, καὶ τὰ οἰκία εὐθύνειν: (quemadmodum & Politianum reperisse, ex ipsa versione, & domesticos dirigere, credibile est:) quod oppositum fuerit τὸ ἀρχὴν, & τὸ πλεῖσιν. Sed minime opus est, & melius opinor, ab sint, cum in istis, ἰδὲ δὲ καὶ ταῦτα (propria bona scilicet) καὶ ἀρχὴν καὶ πλεῖσιν. (externa:) manifesta sit oppositio. *Cassaubonus.*

5 *Τυχὸν ἢδ' αὐτὸν τίτων τίτλη.* Fortassis nec hac ipsa assequeris. ἢ ἀρχὴν τε καὶ τὸ πλεῖσιν. Nec magistratus nec opes assequeris. *Wolffius.*

6 *Διὰ τὸ καὶ τὸ προτίγναι ἰσίδαι.* Eo quod priora quoque desideras. Ea scilicet, quæ philosophia confert, libertatem, tranquillitatem animi, securitatem. Significat animum in duas partes distractum, nec fortunæ muneribus, nec philosophiæ bonis potiri: quod altera cura impediatur alteram, nec tantam esse paratur, quanta sit opus. Sed hoc intelligatur de philosophiæ tyrocinio. Nam præcepta rebus gerendis prælucent, & illustrantur usu vitæ, & crebris virtutis actionibus, si probe intellecta & animis infixæ fuerint. Philosophandum est igitur ab ineunte ætate, animo aliis curis libero, ut quæ cum cognita perceptæque fuerint, ad parandas & tuendas opes, ad magistratus adipiscendos & gerendos, ad omnes denique vitæ casus ferendos accommodentur. τὰ πρότερα, priora dicit: vel τὰ πρότερον εἰρημνία ea quæ ante exposuit, quæque rectum iudicium sequuntur: non autem τὰ περὶ φιλοσοφίας, ea quæ desideraris ante philosophiam, ut voluptas

tes, honestos, divitias: vel τὰ εὐ-
δαιμόνια, praestantiora. Nam tran-
quillus animi, verumque iudicium,
maius divitiis & honoribus praestat.
Idem.

† Intricationes sunt hæc, quia Stoici brevitate, ut plerumque involuta. Monet Philosophis studiosum, ne cum virtutis & honesti studio, externarum cupiditatem rerum, conjungat; fore enim, ut postremis

his sit excludendus, vel propterea,
quod animi bona simul consequi
sunderit. qui enim hilce vere inten-
tus est, externis rebus in totum,
vacare non potest.

7 Ἐκείναι ἀποταύξῃ. Illis exci-
des.] ἢ προτίσαν, prioribus & po-
terioribus: Carebis animi tranquillitate, si avarus & ambitiosus fueris.
Idem.

C A P. V.

Εἰπὺς οὖν, πάση φαι-
 τασίᾳ τεραχέῃα, με-
 λέτῃ ὀπιλέγειν, ὅτι,
 φαιτασία ² εἴ, καὶ ὁ πά-
 πως τὸ φαινόμενον. ἔπει-
 θα ἐξέταξε τοῖς καύοσι
 τέτοις, οἷς ἔχεις. πρῶτον
 δὲ τέττω, καὶ μάλιστα, πό-
 τισι ² ~~ὡς~~ τὰ ἐφ' ἡμῶν
 ἐστίν. ἢ ~~ὡς~~ τὰ ἐκ ἐφ'
 ἡμῶν. καὶ ~~ὡς~~ τὴν ² ~~ἐκ~~
 ἐφ' ἡμῶν ἢ, πρὸς χάριν ἐστὶ
 τὸ, διότι ἐδὲν πρὸς σε.

ἢ Εὐδὸς ἢ πᾶσα φαντασία
 πρᾶξις.] Nulla in verbis difficul-
 tas, in re, maxima, si ad crucia-
 tus & tormenta corporis extendas:
 quorum acerbitatem sola opinione
 vitari, & ad animum per se non per-
 tinere, haud facilis persuasio est.
 Non defuere tamen hac etiam ἔτα-
 τε celebres medici, qui hoc ipsam
 (referente Thuano, quorum libros
 nos quoque vidimus) tuerentur:
 nec ulla ἔτατε defuerunt exempla
 cujuscunque professionis & Sectae-
 rum, virorum tum mulierum, qui
 sola animi obstinatione, & quam vo-
 cant alii προλήψις muniri, dissi-

Itaque viso cuivis aspe-
ro, statim sic, ut respon-
deas, operam dabis: visum
id esse, nec plane id quod
videatur. Post, in exqui-
rendo, eas adhibito regu-
las, quas habes, eamque
cum primis ac potissi-
mum, Utrum id visum in
rebus versetur nostræ po-
testati subjectis, an vero
alienis. Quod si in alienis;
in promptu sit, illud ad te
nihil attinere.

ma quæque, quæ ab iracissimis excogitari poterant, summa constantia sine ulla doloris significatione, toleravere. Martyrum præci temporis, quamvis oblationem & illis istius ævi ethnici iniquissime & imperitissime, ut alibi ostendimus, obijcerent; alia longè ratio, Sed nos id nunc non agimus. (A. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831.

Πάντα φαντασία τραχία,
Cuiusvis visio aspera.] τὸ τραχίον
nonnulli codices non habent, &
meo iudicio rectius omittitur: etsi
φάρμακον σοφῶν adhibet Simpli-
cius. Sunt enim φαντασίαι non
tantum τραχίαι, asperæ: sed
etiam

etiam *λίσαι*, hoc est, laeves & blandæ. Sed quia verba hæc minus exercitatis obscura videntur, exemplo declaranda sunt. *φαντασία* (quod visum, aut visionem Latini dicunt) appellat eas cogitationes, quæ ex rebus objectis oriuntur: ut si adolescenti studioso & pauperi formosa & dives mulier despondeatur, phantasia hæc statim in eo excitatur, rem esse præclaram, paucis sui loci atque ordinis talem offerri occasionem: non igitur esse negligendam: species præclara est, incautumque facile decipit. Sed si idem paulo cordatior, secum reputet: Mulieres formosas atque divites, lascivas, superbas, fastidiosas, imperiosas esse: opes non sine magna sollicitudine conservari: se despectui & derisui fore affinis, aut certe invisum: si morem gerere velit uxori, aut laxum valetudinem, aut alia graviora toleraturum: neglecturum esse studia literarum: mulierculæ denique non tam amantis, quam prætextum libidinum suarum querentis, fore mancipium: fortassis intelliget, id quod Epictetus dicit, dotatam & formosam mulierem non summum esse bonum, sed plane *φαντασίαν* & falsam speciem, Hesiodeæ Pandoræ instar, pyxidem malis omnibus repletam, secum afferentem. Idem esto iudicium de phantasiis imperii, honoris, aliarumque rerum, quæ

sæpius inani specie blandiæ, quam revera beare solent. Eadem fere ratio est rerum tristium & adversarum, ut putantur, quæ sæpe in recessu multum boni habent, quod prima fronte nequaquam pollicentur: ut paupertas sobrios, modestos, industrios plerumque facit, opulentia luxuriosos, arrogant, ignavos. *Wolffius.*

1 Πάντων φαντασία τραχὺία
Civis visio aspero.] Τὸ τραχὺία
nonnulli codices non habent: & videtur omitti posse. Legit tamen Simplicius, & aspera visa interpretatur appetitiones & aversiones rerum externarum; ut quæ brutæ sunt; & vecordes, quæque immoderatis & perturbatis commotionibus verè exasperant vitam, atque ita illis asperis visis opponuntur *φαντασίαν λίσαι*, id est, laeves & blandæ. Vide Wolffium. Visa autem appellat species sive imagines rerum objectarum: de quibus passim per totum hoc scriptum. Ex porro modo res veras vereque utiles & jucundas repræsentant, modo inania simulacra, ceu ægri somnia comminiscuntur. Regulas iudicandi visa multas tradit Simplicius in commentario ad hunc locum; quas, qui volet, inspiciat. Epictetus, fundamento à se primo capite toti tractatui præstructo insistens, ex eo unam tantum deducere satis habuit; quæ hic subijcitur. *Snecanus.*

2 Εἰ] Lege. ἐστ. *Wolffius.*

C A P. VI.

Ἔ.
Μένησο ὅτι ὀρέξεως
μὲν ἐπαγγελία,
τὸ ὀπιτυχεῖν, & ὀρέγη,
ἐκκλίσεως δὲ ἐπαγγελία,
τὸ μὴ ἐμπεσεῖν ἐκείνῳ, ὃ ἐκκλίνει. καὶ
ὃ μὲν ὀρέξῃ σποτυχά-
τω

Appetitionis eam esse pollicitationem memento, fore ut consequatur id quod appetat: Aversionis, ne in id incidat quod aversetur. Is porro quem appetitio frustratur, infortunatus est; qui in id in-

ων, ἀτυχής· ὁ δὲ ἐκ-
κλίσις· ἀεπίπλων, δυσ-
χής. ἀν μὲν ἐν μόνῳ ἐκ-
κλίσις· ἔτι παρὰ φύσιν
τὸ ἐπὶ σοι, ἐδενὶ ὧν ἐκ-
κλίσις ἀεπίπλει. νό-
σος δ' ἀν ἐκκλίσις, ἡ θά-
νατος, ἡ πένια, δυσ-
χής.

incidit quod averfatur, ca-
lamitofus. Itaque fi ea fo-
lūm averfere, quæ eorum
naturæ, quæ in tua pote-
ftate funt repugnant; in
eorum, quæ averfaris, nihil
incides: At fi morbum
averferis, aut mortem, aut
inopiam; calamitatem sub-
ibis.

1 Μίμησος ἐστὶ ὁρίσιμος μὲν
ἐπαγγελία. *Appetitionis eam esse pol-
licitationem memento.*] Observatione
dignum putat Simplicius, quod
Epictetus cap. quarto, & deinceps,
crebro utatur verbo M E M E N-
T O, quo rationis compotem ani-
mum compellat. Etenim is ratio-
nes rerum semper conjunctas ha-
bet, earumque quasi innatam veri-
tatem circumfert: sed aliquando,
velut deficiente acie, ob distractio-
nem ejus facultatis, in oblivionem
ruit; quæ ipsi malorum omnium
causa est. Ideoque flagitat, ut illud
M E M E N T O crebro ei ad aures
accinatur. *Senecanus.*

Ὅτι ὁρίσιμος μὲν ἐπαγγελία.
Appetitionis pollicitationem esse.] Est
protopopoeia quædam Cupiditatis
cum homine colloquentis. Rudi-
bus apertior esset oratio, si ita
locutus esset: Cum aliquid appe-
tis, fore speras, ut id consequaris,
& voti compos fias, & reliqua.
Wolfius.

2 Ἐπαγγελία.] Cum Suidas ex
veteri nescio quo ἐπαγγέλλειν pro
αἰτιῶσαι; & ἐπαγγέλλομαι ea notio-
ne (pro pascere, cupere;) ab omni-
bus agnoscat: quis dabitur quin

ἐπαγγελία hoc loco sit potius postu-
latio, quam pollicitatio? Certe, tan-
tum abest, ut quæ cupiant homines,
semper sibi polliceantur; ut non
pauci præ desperatione animi & im-
potentia, ne vivere quidam susti-
neant. *Casaubonus.*

3 Παραπίπλων.] περιπίπλων le-
gendum videtur, idem quod ἰμπίπ-
των. unde περιπίπλωσις, & περιπί-
ττω τύχης. *Wolfius.*

4 Τὰ παρὰ φύσιν τὸ ἐπὶ σοι.
*Qua natura eorum, qua in tua potesta-
te sunt, adversantur.*] His adversan-
tur utique, falsa opinio, pravus &
corruptus appetitus, omnes animi
perturbationes, quas in hominis esse
potestate volunt Stoici: non ita
fortassis, ut non existant (Idem
Dei cuiusdam potius quam homi-
nis fuerit) sed ut rationi obediant.
Idem.

5 Νόσος δ' ἀν ἐκκλίσις, ἡ θάνα-
τον, ἡ πένια, δυσυχής. *At si
morbum averferis, aut mortem, aut
inopiam; calamitatem subibis.*] Ita
optime habebat Wolfiana editio; in
plerisque vulgaris, inter quas etiam
Casauboniana, legitur pessime: Νόσος
δ' ἀν ἐκκλίσις, θάνατον, ἡ πένια,
δυσυχής.

CAP. VII.

ζ.

Ἄρουν ἐν τῷ ἐκκλησίῳ
 ἀπὸ πάντων τῶν ἐκ
 ἐφ' ἡμῖν, καὶ μεταβά-
 ῃ ἐπὶ τῇ φύσει τῇ
 ἐφ' ἡμῖν. τῷ ὁρέξει δὲ
 πάντεσσι ἐπὶ τῇ πα-
 ρόνῃ ἀνελ. ἂν τε γὰρ
 ὁρέγῃ τῶν ἐκ ἐφ' ἡμῖν
 τινῶν, ἀτυχεῖν ἀνάγκη.
 τῶν δ' ἐφ' ἡμῖν, ὅσων
 ὁρέγεσθαι χαλὸν ἂν, ἐ-
 δὲν ἐδέετο σοὶ πάρεσι.
 μόνῳ δὲ τῷ ὁρμαῖν καὶ
 ἀφορμαῖν χρεώ, κα-
 φως μὲν τοι, καὶ μεθ'
 ὑπεξαίρεστος, καὶ ἀναι-
 μέως.

Conversationem igitur
 ab iis rebus amovendis
 omnibus, quæ in nobis si-
 tæ non sunt: atque in eas
 transferes quæ naturæ eo-
 rum, quæ nostri arbitrii
 sunt, repugnant. Appeti-
 tionem autem hoc tempo-
 re prorsus auferto, nam si
 ea, quæ nostri arbitrii non
 sunt, desideraris, frustrari
 necesse erit. Ea vero quæ
 nobis parent, quatenus
 recte possint expeti, non-
 dum es affecutus. Sed co-
 tantum utitor motu animi,
 quo vel accedas ad eas res,
 vel ab iisdem recedas: ve-
 rum leviter, & cum immi-
 nutione, & remissione.

1. Ἡ μεταβάς ἐπὶ τὰ παρὰ φύσιν
 ἢ ἐκ ἐφ' ἡμῖν. Transfer in ea quæ
 natura illorum repugnant, quæ in no-
 stra potestate sunt.] Videntur & hæc
 rudioribus obscura quæ diducidiora
 essent, si scripsisset: Aversare falsas
 opiniones, stultas & pravas cupi-
 ditates, turpitudinem & dedecus:
 Hæc enim ut fugere, ita etiam effu-
 gere poteris. Wolfius.

Epietetus Cap. LXXII. illa docet
 esse signa proficientis in virtute. Sene-
 cæ.

2. Τῶν δ' ἐφ' ἡμῖν ὅσων ὁρέγεσθαι
 χαλὸν ἂν, ἐδὲν ἐδέετο σοὶ πάρεσι.
 Ea verò, quæ nobis parent quatenus re-
 cte possint expeti, nondum es affecu-
 tus.] Satis apparet, auctori huic ne-
 gocium esse cum tirone philosophiz
 initiando, quem vult Academicò mo-

do te ἐπὶ χεῖν καὶ διασκεψέσθαι, conhibere
 assentum & amplius deliberare: &
 in ea ἐποχῇ ἐλλείπειν μάλλον, ἢ
 πρὸς τὸ αὐτὸν: hoc est, potius citra
 resistere, quam ultra progredi, ut
 monet Isocrates. Quamobrem utitur
 Epietetus tribus hisce vocibus, κα-
 φως, leviter, ἀναιμένως, remisse,
 μεθ' ὑπεξαίρεστος, cum immi-
 nutione, eodem fere sensu. Est enim
 ὑπεξαίρεσις, cum paulum aliquantulum
 affectui subtrahitur. Significat vero,
 vitandum esse juvenile illud vitium,
 quo nimium in aliquam partem mor-
 tales inclinant. Hanc fuisse auctoris
 mentem, sequentia doceant. Sic ita-
 que Simplicius. Propendere & ab-
 horrere leviter & remisse ju-
 bet, καὶ μεθ' ὑπεξαίρεστος, hoc
 est, sic ut non nihil laetetur, & non
 ad

ad summum extendatur appetitus
& declinatio, propensio & aversio.

Idem.

3 Καὶ μὲν ὑπεξαίσιος.] Politianus, cum supputatione: Naogeorgus, cum exceptione. Sed quia Simplicius interpretatur, μετὰ τὴν ἐκδιδόναι τὸ ὀλίγον, καὶ μὴ εἰς ἄκρον ἐκτείνειν, cedendo & laxando paululum, non ad summum intendendo: ego verti, cum imminutione. Est hęc tria, κέρως leviter, ἀναμείνω remisse, μὲν ὑπεξαίσιος cum imminutione, synonyma fortasse sunt. ὑπεξαίσιος certe significare id potest, cum paulatim aliquid affectui subtrahitur. Si quis autem intelligere mavult, cum exceptione vel conditione: sensus erit, ut opinor. Eā conditione res vel appetere vel aversare, si expetendū fugiendūve sine. Vult enim Epictetus, tyro-nes philosophiæ interdum Academicō more ἐπιχειρῆν καὶ διασκελεῖν, cohibere assensum, & amplius deliberare: & in ea ἐποχῇ, ἁλλασκεῖν μᾶλλον ἢ ἀπορροῦν. hoc est, potius citra resistere, quam ultra progredi, ut monet Isocrates. *Wolffius.*

Μὲν ὑπεξαίσιος.] Wolffius, cum diminutione. Pridem autem est, cum non Wolffium quidem melioris vitæ compotem; (qui, quæ fuit insignis ejus eruditio, pari modestiā juncta, statim emendasset & gratias monentibus egisset:) sed Lugdunensium Notarum auctores nostris in Antoninum Notis publice monuimus, exceptione, (non diminutione) veram esse interpretationem. Nam quod aliquis Simplicii

auctoritatem hic objiciat; philosophum agnosco insignem, de Epicteto, & Epicteti Lectoribus optimè meritum, sed qui tamen in nonnullis a philosophia remotioribus pueriliter hallucinatur: ut in istis, ἀνδραγαθὸς περιπατητικὸς (num. 37.) pluribus ostendimus: ubi iterum Notarum istarum Lugdunensium par in errore testatissimo pertinacia. Seneca de Benef. 4. c. 34. Sapiens ad omnia cum exceptione venit: si nihil inciderit quod impediat: idem omni illi succedere dicimus, &c. Imprudentium ista fiducia est, fortunam sibi spondere, &c. Exceptio autem sine qua nihil aggreditur, & hic illum tueretur. Antoninus idem cum sæpe inculcet, ὑπεξαίσιος verbo, ut in hac re solenni & usitato, semper usitur. lib. 4. ὁρμῇ μὲν (sapiens, five recta ratio:) πρὸς τὰ ἡγέμενα μὲν ὑπεξαίσιος, τὸ δὲ ἀνταγόμενον, &c. plenius & disertius lib. seq. Ὁρμῇ καὶ διαδίσκῳ ὃ γίνεται ἐμπροσθὶν διὰ τὴν ὑπεξαίσιον καὶ τὴν περιτροπὴν, &c. idem lib. 6. Καὶ μέμνησο ὅτι μὲν ὑπεξαίσιος, ὅτι τῶν ἀδυνάτων ἐκ ὀρίων. Idem lib. 11. ex Epicteto Τίχην δὲ ἴσθι περὶ τὸ συγκατατίθεσθαι εὐερίν, καὶ ἐν τῷ περὶ τὰς ὁρμῶν τόπῳ ἴνα μὲν ὑπεξαίσιος, &c. Omitto quæ vir diligentissimus & doctissimus, Hecar. Stephanus, ex aliis super hac voce. Cupiditarum diminutio, & si quæ sunt ejus generis, in Seneca aliisve, alio pertinent, & hic proflus ἀπορροῦν, ut ex inspectis locis cuiusli- quete potest. Politianus verterat, cum supputatione: quod Wolffius merito mutandum credidit. *Cassaubonus.*

C A P. VIII.

Εἴ πο' ἐκάστῳ τ' ψυχα-
γωγῶντων, ἢ χρεῖαν
παρέχοντων, ἢ περιμέ-
λων, μέμνησο ὅτιλέγαν
ὅποῖον

Singulis in rebus, quæ
vel delectant, vel usui
serviunt, vel diliguntur,
memento considerare cu-
jusmodi sint; exorsus à
minu-

ὁποῖόν ἐστι, ἀπὸ τῆς συμ-
κροτάτου ἀρχομένου.
ἂν χύτραν σέγγης, ὅτι
χύτραν σέγγεις. κατα-
γείσης γὰρ αὐτῆς, ἢ τα-
ραχθήσῃ. ἂν παιδίον
σαυρῇ καταφιλέῃς, ἢ γυ-
ναῖκα, ὅτι ἀνθρώπον κα-
ταφιλέῃς. ἀπαθανόντι
γὰρ αὐτῇ ἢ ταραχθήσῃ.

ἢ ἂν χύτραν σέγγης. Si ollam
diligis.] Et si Epictetus, ut con-
temporator divitiarum, vilium rerum
exempla profert, ut balnei, ut lactu-
carum, & aliorum id genus: tamen
Simplicius apertius, ut opinor, verbum
habet, ἂν χύτραν σέγγης, ὅτι χύτραν
σέγγεις. Si ollam tractas, aut agitas,
te ollam tractare: hoc est, rem fra-
gilem, & agitationis atque allisionis
impatientem, ut & vitium. Unde
Mimographus: *Fortuna vitrea est:*
quæ cum splendet, frangitur. For-
tassis alludit ad doliolum Diogenis.
Wolffius.

Wolffius in Notis lectionem
profert ex Simplicio, quam apertius
rem censet, ἂν χύτραν σέγγης, ὅτι
χύτραν σέγγεις. Fortasse in aliqua
parte Simplicij obiter ista: proprio
certè loco, id est, in hoc Epicteti
capite, ut exhibet editio Salmasii,
nihil tale reperio: imò, ni me fal-
lant oculi, planè contrarium, εἰς
ἐπὶ τῆς χύτρας διὰ τὴν χύτραν
ἀγαπωμένους; quod quid est quam
σεγγόμενος? non certè, σεγγόμενος.
Paraphrastes etiam, ἂν ποτὶ τὸν
σέγγης, ἂν χύτραν. In Ariano tax-
tate, aut aliqua vetere codice ita
repperat Wolffius, & frandi fuit ei
memoria (ut passim vel doctissimis)
festinanti. Quare autem apertius,
istam lectionem crediderit Wolffius,
non dicit, sed est manifesta, si quis
obseruet, ratio, ex ipso contextu

minutissimis. Si ollam
diligis, te ollam dilige-
re: nam ea confracta, non
perturbaberis. Si filio-
lum, aut uxorem, ho-
minem à te diligi: nam
eo mortuo, non pertur-
baberis.

petita. Statim enim intus, quæ
chara cunque habent homines, tri-
fariam diviserat τὰ συχαρομένηα
τὰ χάριος παρήγορτα, & τὰ συγ-
γόμενα; id est, quæ naturali quadam
ratione, seu instinctu diliguntur:
ut Simplicius pluribus exequitur.
Atqui χύτρα & similia non possunt
esse τὸν συγγόμενον simpliciter &
proprie, sed ad secundum genus
pertinent. Quod cum videret Sim-
plicius, (qui tamen nihil objicit)
ἂν χύτρα & διὰ τὴν χύτραν. quæ
ad secundum genus ista pertinet
intelligeremus, prudenter addidit.
In tanto tamen veterum codicum
consensu; confirmantibus etiam
tum Simplicio, tum Paraphrastes
(ut vidimus) auctore, nihil mu-
tandum censeo: & quicquid hic est
ἀκυρολογίας, ab ipso esse Ariano.
Sed nec τὸ εἶναι adeo hic aptum, ut
mihi quidem videtur. Cum igitur
hæc editio Lugdunensis, quam fide-
liter exhibere nos professi sumus,
ἐπὶ σέγγης, nulla redèta ratione, nō
quod Wolffii notæ sub alieno nomi-
ne totidem verbis apponuntur, ex-
hiberet; nos quod in omnibus aliis
(etiam Salmasiana) nobis visis, in-
venimus, revocandum censuimus.
Casaubonus.

Quomodo vero in hisce subli-
mior pateat sensus, apparet exem-
plo filii & uxoris, quo post minor
auctor. S. O. T.

9.

CAP. IX.

Ὅταν ἄψαυθαί πινῃ
 ἔργα μέλλης, ὑπο-
 μίμησκε σεαυτὸν, ὁποῖόν
 ἐστὶ τὸ ἔργον. ἔὰν λυσόμε-
 νῃ ἀπίης, πρὸβαλε
 σεαυτῷ τὰ γινόμενα ἐν
 βαλανείῳ. τὰς ἀπορ-
 ραίνοντας, τὰς ἐκκρεμο-
 μένους, τὰς λοιδορεῖντας,
 τὰς κλέπτοντας. καὶ ἕως
 ἀσφαλέστερον ἄψῃ τῷ ἔρ-
 γῳ, ἐὰν ἐπιλέγῃς, ὅτι,
 οὐδὲς λίσσαζ' θέλῳ, καὶ
 τίμ' ἐμαυτῷ προαίρεσιν
 καὶ φύσιν ἔχουσιν τηρῆ-
 σαι. καὶ ὡσαύτως ἐφ' ἑκά-
 στῳ ἔργῳ. ἔγω γάρ, ἂν ἡ
 πρὸς τὸ λίσσαζ' γένη
 ἐμποδὼν, προχειρὸν ἔσταμ,
 διότι ἐν τῷτο ἡθελον μό-
 νον, ἀλλὰ καὶ τίμ' ἐμαυτῷ
 4 προαίρεσιν καὶ φύσιν
 ἔχουσιν τηρῆσαι. ἐν τηρήσει
 δὲ, ἐὰν ἀγανακτῶ πρὸς τὰ
 γινόμενα.

1 Τὰς ἀπορραινόντας. Alios per-
 fluentes.] Id est, destillantes. Alii le-
 gunt, ἀπορραίνοντας, sese perfunden-
 tes, eodem sensu. Wolfius.

2 Ἐκκρεμόμενους. Loco pelli.] Id
 est, ἐνοχλεμένους, quibus nego-
 tium facessitur. Alii ἐκκρεμόμενους,
 id est, ἀθρομένους, eos qui pre-

Opus aliquod aggressus
 furus, ipsi tibi subji-
 cito, cujusmodi sit illud
 opus. Si lavatum abieris,
 eatibi proponito quæ fiunt
 in balneo: alios perfundi,
 alios loco pelli, alios con-
 vicia facere, alios furari.
 Sic tutius rem aggredie-
 ris, si ipse tibi dixeris:
 Et statim lavabo, & meum
 institutum naturæ con-
 gruens conservabo. Eo-
 demque modo in unoquo-
 que negotio. Sic enim,
 si quid impedimento lavi-
 tioni tuæ fuerit, in promptu
 erit: Equidem non hoc
 solum volui, sed & in-
 stitutum meum, naturæ
 consentaneum, tueri vo-
 lui. Neque vero tuebor,
 si ea, quæ fiunt, ægre tu-
 lero.

stantur, aut loco pelluntur. Wol-
 fius.

3 Διότι ἐν τῷτο.] Lege: Διότι
 ἀλλ' ἐν τῷτο. Idem.

4 Προαίρεσιν κατὰ φύσιν. Institu-
 tum natura congruens.] Id capite tri-
 gesimo postea, l. 4. appellat ἑστᾶσιν
 quem locum vido. Spanhans.

6. Τα-

CAP. X.

Ταρασσὶ τὴς ἀνθρώ-
πων, ἐτὰ ἀράγμα-
τα, ἀλλὰ τὰ πρὸ τῶν
πραγμάτων δόγματα.
οἷον θάνατος, ἐδὲν δε-
νόν, ἐπεὶ καὶ Σωκράτης
αὖ ἐφαίμετο. ἀλλὰ τὸ
δόγμα τὸ πρὸ θανάτου,
ὅτι δεινὸν ἐκεῖνο, τὸ δεινὸν
ἐστίν· ὅταν ἐν ἐμποδιζώ-
μεθα, ἢ παρατίθωμεθα,
μηδέποτε ἄλλης αἰπώμε-
θα, ἀλλ' ἐαυτῶν τετέλι-
ἐαυτῶν δόγματα. ἀπαι-
δύτης ἔργον, τὸ ἄλλοις
ἐγχαλεῖν, ἐφ' οἷς αὐτὸς
πράσσει κακῶς. ἡγεμέ-
νη παιδεύεται, τὸ ἐαυτῶ.
πεπαιδευμένη, τὸ μήτε
ἄλλω, μήθ' ἐαυτῶ.

1 Τα πρὸ τῶν πραγμάτων δό-
γματα. Decreta de rebus.] Et huic pa-
radoxo medetur, ut potest, Simpli-
cius. Consistere cetero nullo modo
potest, nisi aut graviora mala nos
vitare; aut majora bona consequi
putaverimus. Nam alioqui ista uni-
ta, misera illa quidem, & nescio
quam efficax in casibus acerbissimis
consolatio relinquitur, quæ apud
Homerum exstat:

ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖσι
βροτοῖσι,
Ζεὺς ἄχνομένης καὶ Ἀτρεΐδης
δυμὸν ἰχθυῶν.

Homines perturban-
tur, non rebus, sed
iis quas de rebus habent
opinionibus. Verbi cau-
sa: Mors non est ma-
lum; alioqui enim & So-
crati ita visum esset: sed
opinio de morte, quæ
malum eam facit. Cum
igitur impedimur, aut
distrahimur: non alios
culpemus, sed nosmet
ipsos, hoc est, nostras
opiniones. Alios accusa-
re in calamitate sua, ho-
minis est ineruditi: se
ipsum, ejus qui erudiri
cœpit: nec se, nec alium,
eruditi.

Sic voluere dii, miseris mortalibus
avum
Esset ut & mœstum, & dura ille-
tabile cura. Wolfius.

2 Οἷον θάνατος. Rectius Sal-
masiana, cum articulo, οἷον ὁ θά-
νατος.

Οἷον θάνατος ἐδὲν δεινόν. In
morte nihil est mali.] Si aut anima
cum corpore extinguitur, aut in lo-
cum meliorem transfertur. Sed si
pœnz scelerum dandæ sunt, peticu-
losæ plenum opus alex, ni veræ pie-
tatis clypeo sis munitus. Wolfius.

3 Ἐπεὶ καὶ Σωκράτης αὖ ἐφαίμετο.
Nam

Nam ita & Socrati visum fuisset.] Syllogismus talis est. Quæ natura terribilia sunt, omnibus terribilia sunt, omnibus terribilia videntur. Ut natura calida, frigida, pulchra, & alia id genus, omnibus talia videntur, iis præsertim quorum natura integrior est, & prudentia maior. Mors non omnibus videtur terribilis; nam Socrati visa non fuit, qui, cum effugere posset, sustinuit tamen. Vide Simplicium. *Senecanus.*

4 Η παραλόμυδα, μνηποτε.] Non facile divinare possum, unde Salmasius hanc lectionem hausserit, scilicet: ἡ παραλόμυδα, ἡ λυπόμυδα, μνηποτε, &c. nusquam sane ita legitur, & ipse hanc vocem λυπόμυδα non transulit istius editionis præfatus.

5 Ἀπαδύτου ἐστίν. Ineruditi est.] Id est, ejus qui non consideret, quæ sui, quæ alieni juris sint, qui omnia suo arbitratu fieri postulet: id quod fieri neque potest, neque fortasse debet. *Wolfius.*

Ante vocem Ἀπαδύτου Simpli-

cus conjunctionem collocandam existimat. Τὸ συνεχὲς τῷ πρὸ αὐτῶ ἐστίν. καὶ ἔπειτα εἶχε τὸν, γὰρ σύνδεσμον, ὡς λέγειν. ἀπαδύτου γὰρ ἐστίν ἔργον τὸ ἀλλοις ἐγκυκαλεῖν. Hoc est: Cohæret hoc cum superiore; siquæ conjunctione addita legeretur: Nam eruditi munus est, &c.

6 Τὸ ἰαυθῶ. Scipsum.] Agnoscit enim culpam suam, simulque in id intentus est, ne denovo ad eundem lapidem rerum juss sibi arroget. Nam in eo quod præcedit, τὸ ἀλλοις ἐγκυκαλεῖν, ἐφ' οἷς αὐτὸς πρὸς ἑαυτῷ κακῶς, voces, (ἀλλοις & αὐτῷ) suam habent ἑμψασιν. Dilucidius c. 31. l. 5. id ipsum effert: Per alium te non magis in calamitate esse posse, quam in vitio: hoc est, cum solum esse calamitosum, qui male sentiat & vivat: non eum, qui negligatur, aut male tractetur ab aliis. *Wolfius.*

7 Τὸ μὴν ἄλλω, μὴδ' ἑαυτῷ.] Salmasiana habet: Τὸ μὴτε ἄλλω, μὴτε ἑαυτῷ. Melius tamen nostra, & aliz editiones.

ιδά.

Ε' πὶ μνητὶ ἐπαρθῆς
ἑάλλοτεῖω περὶ τέρη-
ματι. εἰ δ' ὅπως ἐπαυρό-
μυδι λέγει αὐτὸν, ὅτι, χα-
λὸς εἰμι, οἷόν τ' αὐτὸν. σὺ δ'
ὅταν λέγῃς ἐπαυρόμυδι,
ὅτι, ἵππον χαλὸν ἔχω, ἵασι
ὅτι ὅτι ἵππῳ ἀγαθῷ ἐ-
παίρη. τί ἐν ἐστὶ σὸν;
χρήσις φαντασιῶν. ὡδ'
ὅταν οἱ χρήσις φαντασιῶν
χρ' φύσιν χῆς, τῇνιχαῦτα
ἐπαρθῆς. τὸτε γὰρ ὅτι
ὡς τῇνι ἀγαθῷ ἐπαρθῆς.

C A P. X I.

Nulla aliena præstantia
N efferaris animo. Si
equus semet jactans dice-
ret, sum pulcher; feren-
dum esset. Tu vero cum
insolenter gloriaris; te
pulchrum equum habere:
scito, equo te bono su-
perbire. Quid igitur est
tuum? Usus visorum.
Quapropter cum in usu
visorum ita moratus fue-
ris, quemadmodum natura
postulat, tum effereris.
Tum enim aliquo tuo bo-
no lætaberis.

Ε' πὶ

1 Ἐπὶ μὲν ἐπαρῶς ἀλλο-
τρίῳ προτερμαδί. *Nulla aliena
praesantia effertur animo.*] Quid ver-
bo ἐπαρῶς indicet, operæ est cogno-
scere. Quippe non significat, per arro-
gantiam effertur; ut in malam sæpe
partem ea voce utimur. (alioqui non
suaderet, ut nostris & veris bonis
effertur.] Non igitur simpliciter
ἐπαίρειν prohibet, sed alienis
bonis. Videatur Simplicius. *ὁπε-
ρῶς.*

2 Χρῆσις τῶν φασιλαίων. *Vnde*

visum.] Obscuriora videntur hæ-
minius assuetis. Sed perinde est ac si
diceret: in omnibus rebus non ap-
petitum aut popularem opinionem,
sed rationis iudicium sequendum.
Visis enim recte uti, quid est aliud,
quam, de rebus omnibus recte judi-
care, & rationi parere, non affectui?
Wolfius.

3 Ultima hujus sectionis verba
Salmasius hoc modo edidit: τῷ τε
γὰρ ἐπὶ σὺ τινὶ ἀγαθῷ ἐπαίρει
An' bene? Iudicet lector.

ιβ'.

C A P. XII.

Καθάπερ εἰ λιμένι,
τῷ πλοίῳ χαθορμι-
σθέντι, αἰ ἐξέλθης ὑ-
δροβόσας, ὁδὸν μὲν πά-
ρῳ ἐπὶ, καὶ κοχλίδιον
ἀναλέξας, ἢ βολβά-
ειον. ² τεταῖς δὲ δεῦτε
ἀφαινοῖαι ὅππῃ τὸ πλοῖον,
καὶ συνεχῶς ὅππῃ φεῖται,
³ μήτοιγε ὁ κυβερνήτης
χαλέσῃ. καὶ τότε πάντα
ἐκεῖνα ἀφαινοῖαι, ἵνα μὴ
δεδεμένῳ ἐμβληθῇς,
ὡς τὰ πρῶτα. εἴπω καὶ
εἰ τῷ βίῳ, εἰάν διδῷ
ἀντὶ βολβίου καὶ κοχλιδίου
γυναικείων καὶ παιδίων,
ἐδὲν καλὸς. εἰάν δὲ ὁ κυ-
βερνήτης, χαλέσῃ, ⁴ τρέχῃ
ὅππῃ τὸ πλοῖον, ἀφείδῃ ἐκεῖ-
να πάντα, μηδὲν ὅππῃ φε-
ρόμενον.

Quemadmodum in na-
vigazione, subducto
navigio, si aquatum exie-
ris, obiter fortassis etiam
cochleolam colliges, aut
bulbum: animo autem
in navigium intento esse
oportet, ac continen-
ter sollicito, ne guber-
nator vocet: ac tum il-
la omnia relinquere, ut
ne vinctus, tanquam o-
ves in navim conjicia-
ris. Ita etiam in vita,
si tibi vice cochleæ aut
bulbi, detur uxorcula
& puer: nihil impediet.
At si gubernator voca-
rit, cures ad navim, re-
lictis illis omnibus; ne-
que respicies. Quod si
senex es, cave unquam
à nave recedas longius;

B 2

nc

φóρμυ. ἐὰν δὲ γέρων ᾗς, ne quando vocatus, deficiās.
 μὴδὲ ἀπαλλαγῇς ποτὲ τῷ
 πλοίῳ μακρὰν, μήποτε
 χαλῶν ἐλλίπῃς.

1 Καθάπερ ἐν λιμνῇ.] Melius in aliis, ut Plantiniana: Καθάπερ ἐν πλοίῳ: quod & Wolfius in versione expressit. *Paraphrastes*, ἐν πλοίῳ, πῶν male: sed illud tamen magis probō. *Casaubonus*.

Καθάπερ ἐν λιμνῇ τῷ πλοίῳ καθορμισθῆναι.] Rectius hæc verba transtulit Salmasianæ editionis præfectus, nempe: *Quemadmodum in navigando, in portum subducto navigio*.

2 Τῷ τῷ δὲ δὲ τὴν διένοιαν ἀπὸ τοῦ πλοίου. *Animo in navigium intento*.] Aliter legitur, τῷ τῷ δὲ δὲ, ordinare vel componere te. Sed prius est ἐμφανικώτερον: significat enim illam animi propensionem sive extensionem, qua in rem aliquam quasi rapimur, aut extendimur. Navem sive philosophiam, sive vitæ institutum vocat: gubernatorem vero Deum: cui vocanti qui non pareat, aut pro mancipio tractetur, aut plane deferatur. *Snecanus*.

3 Μήτοιγε ὁ κυβερνήτης καλέσῃ.] Ita complures excusi codices. Salmasius legit: μήποτε ὁ κυβερνήτης καλέσῃ. Si mei arbitrii res foret, legerem: μήτοιγε ὁ κυβερνήτης καλέσῃ, quod Wolfius pro varia lectione suæ editioni adianxit.

4 Τρέχῃ.] Ita unanimiter omnes, Salmasiana vero, pessime habet τρέχῃ.

† Minime damnandum, videtur τὸ τρέχειν, quod Salmasiana prætulit, si cogites infinitivum esse loco imperativi positum; cujusmodi ἀλλὰ Græcis perquam est familiaris. Hesiod. l. καὶ ἡ. 427. φέρον δὲ γόνυ, ὅτ' ἀν' ὕψους, κατ' ὅρος ἀζήμενος, fersa autem barum, cum inveneris, in monte quatenus. Et infra cap. xxxix. μὴ μαρτυρούσθαι νότι ἐνυπνέου. Est præterea, quod

τὸ τρέχειν melius respondeat τῷ ἀφίναί πάντα, quod præcessit.

5 Μήποτε καλῶν ἐλλίπῃς. *Nō forte eo vocante deficiās*.] Politianus attexit. Inque id vinculus conjiciaris. Qui enim volens non sequitur, necessitate hoc patietur. Quæ appendix nec in excusis codicibus habetur, & est supervacanea. Loquitur enī non de externa vi, sed de imbecillitate virium: quæ quo major sit ingravescente ætate, eo paucioribus rebus animum esse occupandum: quod & iis vacare, & parere philosophiæ sit difficillimum. Homo cœlebs (si cætera paria sint) & in vita paucioribus esse contentus, & æquiorē animo discedere à vita potest. Maritum & patrem, tam viventem quam morientem, magis sollicitant uxor, liberi, familia, quam ipsius salus. In hanc sententiam scribit Cicero, tranquillitatem animi atque securitatem cōfaciliorem esse philosophiis, quo minus pateant multa in eorum vita, quæ fortuna feriat, & quo minus multis rebus egant: & quia, si quid adversi eveniat, tam graviter cadere non possint. Navem, sive philosophiam, sive vitæ institutum intelligo: gubernatorem vero, Deum: cui qui vocanti non pareat, aut pro mancipio tractetur, aut plane deferatur. *Wolfius*.

Politianus addit in versione: inque id vinculus conjiciaris. Qui volens non sequitur, necessitate id patietur: (quæ ex meliore aliquo codice ab ipso prompta esse, utut aliter censeat & disputet Wolfius, fidem facit *Paraphrasis* nostra. Totidem enim & illis verbis: καὶ δὲ δὲ μέν ἐλλίπῃς ὁ γὰρ ἐκὼν μὴ ἐπόμενος ἀνίσταται πλοῖον. *Casaubonus*.)

fy. Mh

ιγ'.

CAP. XIII.

* **Μ**ὴ ζητῇ τὰ γινόμε-
να γίνεσθαι ὡς θέ-
λεις. ἀλλὰ θέλε γίνεσθαι τὰ
γινόμενα, ὡς γίνεθαι, καὶ οὐ
ποιήσῃς. ² νόσος ³ ὁμα-
τός ἐστιν ἐμπόδιον, πρᾶσι-
πέσεως δὲ οὐ, ἐὰν μὴ αὐτὴ
θέλῃ. ⁴ χόλαισις, σκέ-
λεος ἐστὶν ἐμπόδιον, πρᾶσι-
πέσεως δὲ οὐ. καὶ τὸ ⁵ ἐφ'
ἐκείνου ⁶ ἐμπιπτόντων
ὁπίλεγε. ὁρῆσθαι γὰρ αὐ-
τὸ ⁷ ἄλλο πινὸς ἐμπόδιον,
⁸ οὐ δὲ οὐ.

Ne postules, ea quæ
fiunt, arbitrato tuo
fieri. Sed si sapias, ita fieri
quæque velis, ut fiunt.
Morbus est corporis im-
pedimentum; instituti
non item, nisi ipse ve-
lis. Claudicatio, pedis
est impedimentum; in-
stituti non item. Quod
si singulis in rebus, quæ
incidunt, consideraris;
invenies eas alterius cu-
juspian rei, non tui, esse
impedimentum.

1 Μὴ ζητῇ τὰ γινόμενα γίνεσθαι, ὡς θέλεις, ἀλλὰ θέλε τὰ γινόμενα, ὡς γίνεσθαι, καὶ οὐ ποιήσῃς.] Argentinensis codex paulo aliter, ἀλλὰ θέλειν, ὡς τὰ γινόμενα γίνεσθαι. ut sit, ζητῇ θέλειν, id stude ut vetis: quasi dicas, Voluntatem tuam facilius mutabis, quam naturam rerum. καὶ οὐ ποιήσῃς, verbi, Si sapias, quod si displicet, repono, & recte facies. Est enim idem quod καλῶς ποιεῖν, approbandi formula hoc loco. οὐ ποιεῖς, bene de te mereor: & ἵν' πράτῃς, facile agito, bene mecum agitur: non sunt hujus loci. Wolfius.

Salmasiana & aliz hunc locum hoc modo habent; Μὴ ζητῇ τὰ γινόμενα γίνεσθαι ὡς θέλεις. Ἀλλὰ θέλε τὰ γινόμενα, ὡς γίνεσθαι, καὶ οὐ ποιήσῃς. Hæc ita vertuntur; Ne postules ea quæ fiunt, ita fieri ut tu vis: sed ut fiunt, ita velis ea fieri; Sic omnia secunda tibi accidunt,

Virtutum doctrinam suum iudicium

mihi destituit, cum pulcherrimam & acutissimam sententiam aliena verborum istorum καὶ οὐ ποιήσῃς (si sapias) versione, non parum hebetavit simul & obscuravit. Pottianus ante illum non male, & prospereris. Confirmat Paraphrasis, καὶ ἀλόπως διδῷς. Imo totam hanc sententiam felicius & argutius, pro argumento, Pottianus; Ne velis quæ fiunt, fieri ut vis: sed velis quæ fiunt, ut fiunt, & prospereris. Multi veteres, quæ Græci, quæ Latini, verbis & ipsi rotundissimis, hunc sensum expressere; quorum sententia nobis alibi collectæ. Origeni (contra Celsum) haud ab simili concinnitate verborum, Hominis τελειότης, διπλοῦσθαι ἀβέλεται, καὶ γίνεσθαι ὡς τις βέλεται. Eὐ ποιεῖν igitur hic, quod aliis οὐ πράττειν. In editione quam sequimur, invenimus εὐροήσῃς: ut & Salmasiana: ex qua, ni fallor, huc derivatum. Aliter omnes aliz, quas vidimus, veteres & recentiores, Sed nec in

B 3

Plan-

Plantiniana, quæ varias lectiones exhibet, reperitur. Quare nobis merito suspectum est: & vereor ne ex Simplicio petitum sit, potius quam ex scripto codice. Nec tamen inde sequitur, ita reperisse Simplicium in *Enchiridio*, sed ad vitandam ambiguitatem, quæ Wolfium in errorem induxit, consulto, quod in *Enchiridio* repererat, τῷ ὑποσώφιν, expressisse. Non laudo; cum sic pereat acumen non contemnendum; quod in ambiguo verborum sensu latet. Quo allusit & Aristoteles his verbis, ἀδύνατον τῷ μὴ τὰ καλὰ περὶ τοῦ καλοῦ περὶ τῆς τῆς. Hic quoque igitur faciendum duximus, ut vulgatam lectionem revocarem: quamvis in Simplicio iterum in cap. 78. τὸ ὑποσώφιν. *Casaubonus.*

2 Νόσος, σάμαλός ἐστιν ἐμπόδιον προαίρεσις δὲ ἄ.] Multa Stoicorum paradoxa, quæ prima facie ridicula, commodam tamen interpretationem admittunt: qualia, *Stultos omnes insaniunt. sapientes, solos esse divites: liberos: addunt & formosos*, (si velint:) & id genus alia. Sed quod hic asserit Epictetus, & alii passim Stoici, morbos corporis ad animum mentemve nihil pertinere, nec per illos obflare, quin sapiens sua felicitate, id est, plena solidaque mentis sanitate fruatur: id ab omni ratione, & communi usu tam remotum mihi videtur, ut non tam in eorum genere quæ paradoxa (seu ut Cicero vertit, *admirabilia*;) vocantur ponendum; quam fatuum & ridiculum videatur. Aut dicant & probent suos illos sapientes febribus & deliriis nunquam tentari solitos: aut si à rabido cane morderentur, diris tamen affectibus animi non obnoxios fuisse, quibus alios passim corripimus. Quid quod vir summus Aristoteles, & rerum naturæ sine exemplo (quicquid obstrepat nonnulli:) scientissimus; viros in quocunque genere præstantissimos, domi forisque laudatissimos; poetas, oratores, politi-

cos, milites, (quorum exempla adfert, Herculeum, Lylandrum, Ajacem, Bellerophonem, Ersepedoclem, &c.) *atrabiliarios* plerosque fuisse dicat & furori, seu mentis alienationi, præter alios in quibus nihil non vulgare, obnoxios? Hic igitur excusent Stoicos, qui possunt: ego nullum colorem video. *Idem.*

* Quod magnus Casaubonus hic Stoicos exagitet, & fatuam ac ridiculam pronunciet hanc illorum sententiam, mihi quidem minus recte facere videtur. Dicit Philosophus νόσος σάμαλός ἐστιν ἐμπόδιον, προαίρεσις δὲ ἄ. Quo nihil aliud innuit, quam sapientem, tunc etiam, cum corporis morbis premitur, tamen esse sui juris & liberum, cum per impedimenta corporis voluntas ejus sufflaminari haud possit dici, quippe qui stabile hoc suæ προαίρεσις scitum obleret, ubi nec possit; ibi nec velis.

Egregiam hujus ænigmatis sive parabola, seu mavis allegoria, explicationem qui desiderat, adeat Simplicium. *Snecanus.*

3 Χλῆανσις οὐκ ἔστιν ἐμπόδιον, προαίρεσις δὲ ἄ. *Claudicatio pedis est impedimentum, non instituti.*] At dices, instituto conficiendi itineris (præsertim si jumentum aut vehiculum desit) obstat claudicatio. Respondet Epictetus: Si præceptis meis parueris, non institues iter, quod conficere non possis. Sic quo plura & majora fuerint impedimenta corporis, eo magis appetitum contrahes, paucioraque suscipies. At istud ipsum, inquis, est instituti impedimentum, eoque molestissimum. Negat Epictetus esse impedimentum, nihil temere & frustra appetere: sed id philosophi proprium esse munus affirmat. Illud certe vel stultus intelligit, præstare appetitum rationi obedientem præbere, quam irritis cupiditatibus æquare. At est factu difficile. Sic Deo visum, cui, nisi pluro feceris, parebis invitus. Illud tamen Epictetus (ut ea quæ sequuntur, docent) non vetat, quo minus commodis tuis,

etis, quatenus & natura postulet, & honeste possis, consulas. *Wolffius.*

4 Ε'φ' ἰκδςν.] Ita omnes editiones, excepta Salmasiana, quæ habet: ἰφ' ἰκδςν.

5 Ἄλλε τιτὸς ἰμπῶδιον, σὸν δὲ ἔ. *Id alterius cuiuspiam rei, non tui esse impedimentum.*] Si concederet, pedem esse partem corporis (neque vero negat) corpus vero hominis partem esse (quod negare videtur) impedito pede, corpus: corpore impedito, homo ipse, ex parte saltem, impediretur. Quod si corpus instrumentum est hominis (qua de re plura ex Simplicio afferemus) ne-

gari certe non poterit, quin mutilato instrumento, imperfectior & incommodior futura sit actio. Male pugnabis gladio, cui vel capulus vel mucro defuerit. Sed hæc differantur.

† Cogitandum per τὸ σὸν, sive σὺ, nequaquam corpus intelligi, seu partem hominis; quod hic in notis intendit Casaubonus; sed τὸν προαιγεσιν, sive appetitum hominis rationi obedientem, & ob id nullis impedimentis obnoxium.

6 Σὺ δὲ ἔ.] Ita variis editis codicibus reperitur. Ast in Salmasiana & aliis: σὸν δὲ ἔ.

ιδ'.

Ε'φ' ἐκάτῃ τ' πρὸς πινόντων, μέμνησθ' ἐπιτρέφων ἐπὶ σεαυτὸν ζητεῖν. τίνα δύναμιν ἔχεις πρὸς τὴν χρεῖαν αὐτῆς. εἰ καλὸν ἴδῃς, ἢ καλὴν, εὐχόμενος δύναμιν πρὸς ταῦτα ἐγκρατεῖαν. εἰ πόνον πρὸς φέρῃ, εὐρήσῃς καρτερίαν· αἰ λολιδρεῖα, θύγῃς ἀνεξιχακίαν. καὶ ὅπως ἐθιζέσθαι σε, καὶ σὺ σώσῃς πάσῃσιν αἱ φαντασίαι.

2 Εἰ πόνον προσήρπται, Si labor objectus fuerit.] Maluisset dolor. cum jam olim Cicero observatum fuerit, Græcos πόνον pro dolore usurpare: & ita passim apud Poetas, aliosque. Quod autem Græcis objicit alicubi Cicero, carere eos voce quæ dolorem, ut à labore distinguitur, exprimat; quamquam

C A P. XIV.

Quicquid inciderit, in eo memento. ad te conversus, inquirere, qua facultate sis ad usum ejus instructus. Si quem formosum, formosamve videris; ad eam rem temperantiæ facultas in promptu erit. Si labor objectus fuerit, tolerantiam reperiens: Si convicium, patientiam invenies. Quod si te ita consuefeceris, visis non obtemperabis.

multa opponit Iul. Scaliger, in *ro. De Hist. animalium*: non tamen sine ratione est, cum sæpissime in libris Græcorum communi appellatione confundantur, *Casaubonus.*

2 Οὐ συναινεῖς αἱ φαντασίαι. Visi non obtemperabis.] Hoc est, neque voluptati, neque dolori succumbes: sed pravæ cupiditates

B 4

atque

atque affectiones, sapientiz virtutumque præsidio superabis. *Wolſius.*

Ὁὐ συναρπάδουσιν αἱ παλαιοίαι.] *Wol.* visis non obtemperabis. Idem cap. 22. μὴ εἰ ἡ παλαιοία συναρπάδου, ne te visum illud moveat. Cap. 24. μὴ συναρπάξῃς σε ἡ παλαιοία. ne te visum illud moveat: & ita passim (frequens in Episteto vox:) his aut similibus verbis, quæ vim Græci non satis exprimunt. Est enim in verbo *συναρπάξῃς* τῆς ἐξ ὕλης (velocitatis) ut Arrianus lib. 2. 18. exprimit: vel τῆς αἰφνιδίου (subiti & repentini:) ut Simplicius alicubi, significatio. Multum autem in eo situm est, ut intelligamus *παλαιοίαι* (sive oblatas rerum species:) ut quæque se res oculis aut auribus offert: non ante munitos animos invadentes & occupantes, sola celeritate prævalere. Est autem prudentis & cauti, subita semper suspecta habere; cum vera sapientia temporis & deliberationis sit filia. Præterea, veræ libertatis amans animus, omnem vim tam quæ animo, quam quæ corpori infertur, non potest non abhorreret; & quocunque modo rapi, servile putare: *Dromo, Dromo, sublimem hunc intro rape, quantum potes. Rape, inquam.* Plane ita phan-

tasæ, si quis se illis præbeat, & rectam rationem, tanquam Ajacis clypeum, non opponat. Huc facit & Aristotelis observatio, *tarditatem*, generositatis & μεγαλοψυχίας indicem statuentis. Hæc eo pluribus, ne Wolſium sine causa reprehendere, aut de verbis, re cassis, litem illi temere movere voluisse videremur. Præstat igitur *corripere* verbo, cum Politiano; vel *transversum agi*, cum aliis: vel alio quocunque verbo, quod aliquam velocitatis cum vi conjunctæ significationem habeat, exprimere. *Casaubonus.*

† Recte Casaubonus verbo *συναρπάξῃς* majorem, quam ei Wolſius dederit, vim hic tribuendam esse monet. At quæ plenior emphas, quam in verbo *auferendi*, quo Cicero utitur ad Famil. epist. vii. l. ii. *ne te auferant aliorum consilia.* Cui quidem verbo, cum illud in rebus, quæ specie fallant, adhibitum reperias, haud scio an usquam commodior sedes dari possit.

Ad verbum, non corripient te visa, quæ *εἰδωλα* vocant Græci communiter. *Snecanus.*

Salmasius legit, *ἢ ἀρπάδουσιν αἱ παλαιοίαι.*

16.

Μηδέποτε ὅτι μὴδὲ
νὸς εἴπης, ὅμ, ἀπώ-
λεσα αὐτὸ, ἀλλ', ὅμ,
ἀπέδωκα. τὸ παιδίον
ἀπέθανεν; ἀπεδόθη. τὸ
χρῆμα ἀφῆρέθη; ἐκ ἐν
τῷ τοῦ ἀπεδόθη; ἀλλὰ
κακὸς ὁ ἀφελόμενος. τί
δὲ σοι μέλει, ὅμ, πίνῃ
σε ὁ δὲ ἀπῆλθης; μέλει

C A P. XV.

Nunquam te quicquam perdidisse dicito, sed reddidisse. Filiolus obiit? redditus est. Prædium est creptum? an non id quoque est redditum? At improbus est qui eripuit. Quid id tua refert, per quem, is qui dederat, ab te repetierit? Sed quamdiu concessit-

ὅς ἀνδιδῶ, ὡς ἄλλοτεῖς
αὐτῷ ὀπιμελῶ, ὡς ὅς
πανδοχεῖς οἱ παριόντες.

cesserit, tanquam alienum
id curato, ut cauponam
viator.

I Τὸ παιδίον ἀπέθανεν; ἀπεδόθη.]
Ita constantē in omnibus excusis
legitur. Ast Salmasiana editio hoc
loco cunctis auctior est; habet enim:
Τὸ παιδίον ἀπέθανεν; ἀπεδόθη ἢ
ζυγὴ ἀπέθανεν; ἀπεδόθη. Τὸ χα-
ρίον, &c. Sed miror, Salmasianæ
editionis præfatum, cum multis in

locis a Wolfiana versione abeat, il-
lam verborum appendicem in Lati-
num non translulisse.

2 Διὰ τί τινος σε ὁ δὲς ἀπύλητος.]
In omnibus ferme ita habes: Sed
Salmasiana, διὰ τί σε ὁ δὲς, &c.
Hanc lectionem quoque Wolfius
agnoscit.

15.

Εἰ περὶ χάριτος θέλεις,
ἄφες τῆς ποιήτης
διχαλοισμῶς. εἰ μὲν
λήσω τὸ ἐμῶν, ἔχ' ἔξω
διχατοφάς. εἰ μὴ κο-
λάσω τὸ παῖδα, ποτηρὸς
ἔσται. ἡ κρείσσον γὰρ λιμῶ
σπιδανεῖν, ἄλυτον καὶ
ἀφοβὸν γενόμενον, ἢ ζῆν
ὁ ἀφθόνοισι παρασώμα-
τοι· κρείττονος δὲ, τὸ παῖ-
δα κακὸν εἶναι, ἢ σε κα-
κοδαίμονα.

I Κρείσσον γὰρ λιμῶ ἀποθα-
νεῖν, ἄλυτον καὶ ἀφοβὸν γενόμενον.
Præstat enim mori fame, ubi do-
loris & timoris expers evaseris.]
Quartī non injuria possit, tantā
ne constantia cadat in fragilitatem
humanam, ut Saguntina (quod a-
junt) fame non afficiatur? Dein-
de quod de puero dicit, nisi ita in-
telligatur, ut tum demum ejus cu-
ra abiciatur, cum neque verbis ne-
que verberibus quicquam profe-
ceris: videbitur plena inhumanita-

C A P. XVI.

Si quid proficere studes,
Sistiusmodi cogitatio-
nes missas facito; Si mea
neglexero, non erit unde
vivam: Nisi puerum casti-
gâro, malus erit, Præstat
enim perire fame, timo-
ris ac molestiæ exper-
tem; quam copiis omnium
rerum circumfluentem,
animo vivere perturbato.
Et puerum malum esse
præstat; quam te infeli-
cem.

tis oratio, & Timone μεταφρά-
σις quam homine philosopho di-
gnior, qui & ipse aliquid studii at-
que operæ ad consociationem civi-
lem afferre debet. Equidem existi-
mo ὑπερβολὰς esse, nimis solici-
tudinis reprimeudæ causa usur-
patas. Quod si cavillari libeat, hy-
potheticam esse dices propositio-
nem, ἄλυτον καὶ ἀφοβὸν γενόμενον,
ubi & dolorem & metum propul-
saris: tum enim nec fame dolebis,
nec mortem metues: sed quando

id fiet? Paucissima certe in omnibus historiis exstant exempla: & quæstant, ut Socratis, Anaxarchi, Diogenis, Demonaſtis, Lælii, Ca-

tonis, & aliorum, dubitari poteſt an ſint Græcorum ingeniis ornata vehementius, & ſupra veri fidem amplificata. *Wolſius,*

C A P. XVII.

Ἰζ'.
Αῖξαι τοιγαρὶν ἀπὸ τῶ
 μικρῶν. ἐκχεῖ τὸ
 ἐλάδιον; κλέπῃ οἰνά-
 ριον; ὅπιλεγε, ὅπι, ποσὶ-
 τυ πωλεῖ ἀπάθεια,
 ποσὶ τυ ἀταραξία. περὶ-
 χα δὲ ἐδὲν περιμένεται.
 ὅταν δὲ καλῆς τὴν παῖδα,
 εἰδυμὲν ὅτι διώα) 'μὴ
 ὑπακῶσαι· καὶ ὑπακῶ-
 σας, μηδὲν ποιῶσαι ὧν
 θέλεις, ὅτι ἔχ' ἕως ἐστὶν
 αὐτῷ καλῶς, ἵνα ἐπὶ
 ἐκείνῳ ᾗ, τὸ σε μὴ τα-
 ραχθῶσαι.

1 Μὴ ὑπακῶσαι,] Wol. non praestare esse: Politianus, non audire. Fortasse, μὴ ὑπακ, pro παρακῶσαι, id est, non intellexisse. *Casaubonus.*

2 Καὶ, ἔχ' ἕως ἐστὶν αὐτῷ καλῶς. Neque vero eistam bene fit.] Videtur potius ἔσω vel ἔτι legendum ut sit sententia, contemni potius puerum oportere, quam ejus sive contumacia sive inficitia commoveri. Absit, inquit, ut tu commovearis, cum

stultus & improbus puer, sive ex inficitia, sive de industria, peccaverit. *Wolſius.*

In aliis editionibus legitur: Ἀλλ' ἔχ' ἕως ἐστὶν αὐτῷ καλῶς. Et pro ἐστὶν αὐτῷ, *Casaubonus* habet ἔσω αὐτῷ. Et bene monet *Wolſius* ita esse legendum.

3 Τὸ (ὅτι) μὴ παραχθῆται.] *Casauboniana* editio habet; τὸ (ὅτι) παραχθῆται.

C A P. XVIII.

Ἰη'.
Εἰ περὶ σοφίας θέλεις,
 ἔω μένον, ἕνεκα
 τῆς ἐκτὸς αἰῆτος δόξης, καὶ
 ἡλίδι.

Si quid proficere vis, ne recusa, quo minus ob res externas amens & fa-

tius

ἡλίθιος. ὁ μὴ βέλβη
δοκεῖν ὀπίσθασιν. καὶ
δόξης πόνον εἶναι τις, ἀπὶ
στρατηγῶν. Ἰσχυρῶς, ὅτι
ἔστιν ῥάδιον, καὶ τὸ πρῶτον
ρεῖσιν τὴν στρατηγίαν φύσιν
ἔχουσαν φυλάττειν, καὶ τὰ
ἐκτός. ἀλλὰ ὅτι ἑτέρως
ἐπιμελεῖσθαι, ὅτι ἑτέρως
ἀμελεῖσθαι, πᾶσα ἀνάγκη.

tuus habearis : Ne quid
scire videri velis. Quod si
quis aliis esse videaris: ipse
tibi diffidito. Scito enim,
facile non esse institutum
tuum in eo statu, qui sit
naturæ consentaneus, con-
servare, & res externas am-
plecti: sed aliter non posse
fieri, quin is, alterum qui
curet, alterum negligat,

1 Εἰ προκόψαι θέλεις. Si profice-
re vis.] Scilicet, in philosophia &
animi cultura. Eam enim προκο-
πὴν seu profectum intelligit, qua
tranquillitas animi & libertas augea-
tur. Wolfius.

2 Ὑπόμεινον ἕνεκα τῷ ἐκλῶς εὖ
δέξαι. Ne recusa propter externa vi-
deri aments.] Qui enim voluptates,
opes, honores minus curat, praesertim
si illa consequi liceat, vulgo stultus
habetur. Idem.

3 Ἐνεκα τῷ ἐκλῶς.] Scrib. ἔκ-
τος, ut in Salmasii editione. Paraph.
παρὰ τοῖς ἐκλῶς, non male. Qui di-
cantur in N. T. sed & Ethnicorum li-
bris, οἱ ἐκλῶς, Christianus lector non
(opinos) docendus. Optimus sic quo-
que sensus. Sed obstat huic lectioni,
quod hoc iterum capite, τὰ ἐκλῶς,
ubi iterum Paraphr. τοῖς ἐκλῶς ἀπὸ
καὶ. Sed eodem res reddit. Externas
enim res ament necesse est, qui vulgo
hominibus placere aut probare se

student. Hinc est, quod avari, & cu-
mulandis per fas & nefas opibus in-
tenti, soli sapientes apud vulgus au-
diunt. Casaubonus.

4 Ἄνευ δόξαι.] Salmasius legit
cum aliis, ἀνὸς δόξαι.

5 Μὴδὲν βέλβη.] Salmasius vero
& Wolfius legunt: Μὴδὲν βέλβη.

6 Καὶ δόξης τινα εἶναι τις.] In
quibusdam codicibus reperitur: Καὶ
δόξης τινὸς εἶναι τις. Sed tum de-
esse videtur ἀξίως, dignus aliquo:
Sed non opus est, si, ut cæteri co-
dices habent, pro τινὸς, τις legatur.
Wolfius.

7 Ὅτι ἔστιν ῥάδιον.] Male in Salma-
siana: ὡς ἔστιν ῥάδιον.

* Cave damnes Salmasianam,
Quid enim usitatum magis, quam
τὸ ὡς pro ὅτι adhiberi. vid. Deva-
rium de part. Gr. Ling. in hac voce.

8 Τὸν ἐτέρω.] Ita omnes editio-
nes præter Salmasianam, quæ habet
τὸν ἐτέρω.

19,

2 Ἀνὴρ δόξης τὰ τέκνα
καὶ ἡ γυναῖκα,
καὶ τὰς φίλους καὶ πάν-
τοτε ζῆν, ἡλίθιος εἶ. τὰ
καὶ

C A P. XIX.

Si in id studes, ut liberi
tui, uxor, amici, per-
petuo vivant & floreat,
stultus es. Nam quæ in

tua

ἢ μὴ ὅπῃ σοι, ὅθις σου. ὅθις σου εἶναι. καὶ τὰ ἀλλότεια, σὰ εἶναι. ὅθις σου καὶ τὸ παῖδα θέλεις μὴ ἁμαρτάνειν, μωρὸς εἶ. ὅθις σου τὴν κακίαν, μὴ εἶναι κακίαν, ἀλλ' ἄλλό τι. ἀνὰ δὲ θέλεις ὀρεγόμε-
 νον μὴ σποτυγχεῖν, τὸτο δύνασαι. τὸτο εἶναι ἀσκή, ὃ δύνασαι.

tua potestate non sunt, ca-
 in potestate tua esse vis,
 & aliena esse tua. Sic
 etiam, si puerum pecca-
 re non vis, stultus es.
 Id enim postulas, ut vi-
 tium non sit vitium, sed
 quiddam aliud. At si eo
 quod appetis, frustrari
 non vis: hoc quidem
 potes. Ergo quod potes,
 in usum voca.

1 Ἀνὰ θέλεις.] Salmasiana, ἰανὰ θέλεις. Et ita quoque infra, ἰανὰ δὲ θέλεις, quæ lectio aliis præferenda videtur.

2 Πάντοτε εἶναι.] Wol. perpetuo vi-
 vant & florent: ex aliquo, ut con-
 jicio ego, Manuscripto, quamvis in
 nullo editorum mihi repertum. Sed
 nec Simplicius in suo Codice repe-
 ris se videtur; ita tamen & Paraphra-
 sis: πάντοτε εἶναι καὶ ἵππευσι. Ca-
 saubonus.

3 ὅθις σου.] Quidam codices ma-
 le: Εἰ θέλεις. Idem.

4 ὅθις σου γὰρ τὴν κακίαν μὴ εἶ-
 ναι κακίαν. Id enim postulas. ut vi-
 tium non sit vitium.] Inquit opinor,

pueros & omnes mortales natura
 esse vitiosos: nec vitia propulsari, nisi
 per philosophiam, cujus non satis ca-
 paz sit tenera & rudis ætas: quæ ut
 castiganda sit, non tamen sit abji-
 cienda.

5 Τὸτο εἶναι ἀσκή, ὃ δύνασαι.]
 In editionibus quas ego cunque vidi
 Wolfiana, ut & in Salmasiana, &
 Plantinianis, omissa est horum veg-
 borum versio Latina. Quæ hic ad-
 dita est; an Wolfi sit, an alterius,
 nescio. Non est tamen quod Græ-
 ca suspecta Lector habeat, cum
 in omnibus editis, mihi visis,
 exemplaribus reperiantur. Casaubo-
 nus.

κ'.

Κύριον ἑκάστου ἐστὶν,
 ὅθις ὅτι ὅτι ἐκείνου θε-
 λομένου, ἢ μὴ θελομέ-
 νου, ἔχειν ἢ ἔχειν εἰς
 τὸ ἀποποιῆσαι ἢ ἀφελέ-
 σθαι. ὅτις εἶναι ἐλθόντες
 εἶναι βύβλιον, μήτε θε-
 λέτω

C A P. X X.

Cujusque dominus is
 est, quæ ipse
 vult, aut non vult, pote-
 statem habet vel conser-
 vandi, vel eripiendi. Quis-
 quis igitur liber esse vo-
 let, neque cupiat quie-
 quam, neque aversetur
 co-

λέτω π, μήτε Φθυγέτω
π ἢ ἐπ' ἄλλοις. εἰ δὲ μὴ,
δουλεύειν ἀνάγκη.

Ἰ Κύριον ἰκέσθαι ἐστὶν ὁ τῶν ὑπ'
ἐκείνου. Cujusque domini est
qui cupiditatem ejus.] Quam mul-
tos ergo Fortuna domines nobis

eorum quæ penes alios
sunt. Sin minus, servire
necesse erit.

imposuit? Quanto plures ipsi nobis
imponimus, insatiabili caduca-
rum rerum cupiditate? Wol-
fius.

καά.

C A P. XXI.

Μέμνησο, ὅπῃ ὥς ἐν
Μουσικοῦ, δεῖ σε ἀ-
νατρέφειν. Περιφρο-
νέειν γέροντα ἢ κατὰ σε;
Ἐκτείναντες τὴν χεῖρα, κο-
σμίως μεταλάβε. πᾶν
χρῆμα; μὴ κατέχευ. ἔτι
ἡμέτερον; μὴ ὀπίσθασιν πόρρω
τὴν ὄρεξιν, ἀλλὰ δεξι-
με, μέχρ' ἂν γένηται κα-
τὰ σε. ἔτι πρὸς τέκνα,
ἔτι πρὸς γυναικας, ἔτι
πρὸς δούλους, ἔτι πρὸς
πλῆθος. καὶ ἔτι ποτε
ἔτι πρὸς θεῶν συμπό-
της. ἂν δὲ καὶ πρὸς θεῶν
συμπότης μὴ λάβῃς, ἀλλ'
ὑποφύγῃς, τότε ἔτι μόνον
συμπότης τῶν θεῶν ἔσῃ,
ἀλλὰ καὶ σωτὴρ. ἔτι
γὰρ ποίων Διογένους καὶ
Ἡράκλειου, καὶ οἱ ὁ-
μοιοί, ἀξίως ἢ θεοὶ πη-
σαν, καὶ ἐλέγοντο.

Memento, sic in vita
esse versandum,
tanquam in convivio. Si
quid circumferendo ad te
pervenerit: porrecta ma-
nu partem modeste ca-
pito. Præterit? Ne de-
tine. Nondum adest? Ne
longe appetitum exten-
dito: sed expecta, dum
ad te perlatum fuerit. Sic
erga liberos, sic erga con-
jugem, sic erga magistra-
tus, sic erga divitias si
affectus fueris, aliquando
dignus eris convivio Deo-
rum. At vero si oblata
etiam non acceperis, sed
despexeris, non conviva
Deorum modo, sed &
imperii, consors eris.
Sic enim cum facerent
Diogenes, Heraclitus, &
similes, merito divini ut
erant, ita & diceban-
tur.

129

1 Ὡς ἐν Συμπόσιῳ.] Addit *Paraphr.* ὥς ἐν βίῳ, quod sententia requirit, & cujus defectus Politianum à vero sensu abduxit, ut verteret, *Memento oportere te in convivio versari*: Wol. autem ex ingenio, an vetere aliquo manuscripto libro suppleverit, incertum mihi. Mox pro *κατάχε*: *Paraphrasis*, *κατάτρεχε*: Sed nihil opus. *Casaubonus*.

2 Ἄξιόν τῶν θεῶν συμπότης. *Diis dignus compotor*.] Significat, Externarum rerum despicientiam divinum esse quiddam, & reddere Deo similem. *Wolffius*.

3 Παράδόντων σοί. Vbi tibi apposuerint.] *Simplicius*, *παράδόντων*, appositis: Sed & alterum *ἐλλειπτικῶς* fecti potest, si intelligas, *τῶν μαγείρων τὰ σιτία*, si coqui vel ministri fercula tibi apposuerint. *Idem*.

Θεοὶ τοῦτο ἦσαν καὶ ἐλόντες. *Divini ut erant, ita & dicebantur*.] Insolenter utique & imperite. Quam enim infinito intervallo vel præstantissimus homo ab extrema umbra divinitatis abest; *Idem*.

Τ' ὑπερβολικῶς dicitur. Suetonius.

κβ'.

Οὐτὸν κλαίοντα ἴδης
πινὰ ἐν πένθει, ἢ
ἀποδημῶν τέκνῳ, ἢ
ἀπολαλεχότῳ τὰ ἑαυ-
τῷ, πόρροσε, μή σε ἡ
φαντασία συλλαμπάσῃ,
ὥς ἐν χακοῖς ὄντι αὐτῷ,
τοῖς ἐκτός. ἀλλ' ἐνθὺς
ἀφ' ἑαυτοῦ σεαυτῷ, ὃ
λέγειν ἔγω πρόχειροι,
ὅτι, τέτοι θλίβει, & τὸ
συμβεβηκός, (ἄλλοι γὰρ
θλίβει) ἀλλὰ τὸ δόγμα
τὸ περὶ τῆς. μέχει
μύτοι λόγῳ, μὴ ὅτι
συμπεριφέρεισθαι αὐτῷ,
καὶ ἔτω τύχη, σιωπε-
πενάξαι. πόρροσε μύ-
τοι, μὴ καὶ ἔσθαι σιω-
πεπενάξαι.

C A P. XXII.

Cum ejulantem quem-
piam videris in lu-
ctu, sive peregre pro-
fecto filio, sive rebus
amissis: cave ne te vi-
sum illud moveat, ut
existimes versari cum in
malis ob externa: sed
statim ipse tecum distin-
guo, sitque in promptu
ut dicas: Istum affligit
non casus ille (alium enim non affligit) sed
concepta de eo opinio.
Ac ratione quidem tua
ejus perturbationi sub-
servire, ne dubita; at-
que adeo, si res ita tu-
lerit, congeminare. Ca-
vebis autem, ne intrin-
secus etiam congemi-
scas.

1 Εἰν πένθῃ.] Id est, mortuo filio : aut alio quoquam de charissimis : ut sunt, uxor, parentes, liberi. Ita enim vox πένθῃ proprie hic accipienda est : quod neque Politianus neque Wolfius videntur advertisse. Simplicius optime : Οὔταν γινῇ, φρεῖ, καλίστη ἰδὼς ἢ αἰς ἀποθανόντῃ αὐτῷ τίτιν, ἢ αἰς ἀποδημούντῃ, ἢ αἰς ἀπολωλεκόντῃ τὰ αὐτῇ. Nec multo aliter Duvarius, vir doctissimus, non eodem quamvis ordine : Si vovis voveret quelqu'un en duel qui pleure, ou pour ce que son fils s'en est allé voyager, ou bien est mort, &c. Sed planior & dilucidior Epicteti oratio fuisset (qualem si reperissent viri docti, aliter haud dubie quam fecerunt, vertissent :) si ex Paraphrasie rescribamus, ἐπὶ πένθῃ ; non ἐν πένθῃ. Casaubonus.

2 Καὶ λέγειν ἴσω πρόχειρον.] Pessime in Salmasiana legitur : καὶ ἴσω πρόχειρον, absque verbo λέγειν.

3 Ἄλλον γὰρ θλίβει.] ἴτι ἄλλῃ ἐχῇ ἀτρεπται. Alium non angit : quia non tangit. Facile omnes, cum valemus, recta consilia zgotis damus. Tu si hic sis, aliter sentias. Alterius vulnera & eadem spectare sine dolore corporis possumus, sed ipsi non sine acerbissimo doloris sensu vulneramur & cadimur. Byzantinum incendium, pestis, terramotus, sedi-

tio, bellum, te Romæ degentem non angit, quia non tangit, At vero,

Et tuas res agitur, paries cum proximus ardet.

Sed hæc eorum querela est scilicet quibus persuaderi non potest, corpus, opes, uxores, liberos, non esse ipsorum, sed juris alieni. Secus Hiob, qui opibus & liberis amissis laudavit Deum, qui ea quæ dedisset, abstulisset. Wolfius.

4 Τὸ περὶ τούτων.] Nā Wolfius & Casaubonus : sed Salmasius habet : τὸ περὶ τούτου.

5 Μέχρι μίντοι λόγῳ, μὴ ὅπως συμπεριφέρσθαι αὐτῷ. Verbotenius illi te accommodare ne dubita.] Sententia est. Ne dubites illius affectui & verbis & suspiriis subservire, ac dolorem præ te ferre. Remittit hic aliquid Epictetus de Stoica severitate καὶ ἀπαθείᾳ, vel potius ἀουμπαθείᾳ, qua vehementer offenduntur ii, qui in malis sibi esse videntur, nec simulationem improbat. Idem.

† Omnino hic oratione legendum in versione ; non ratione. Vult enim, externum sermonem accommodandum esse ad dolentis affectum. Quod & Casauboni data modo explicatio intendit.

6 Συνοπισινάξῃς.] Reperies in Salmasiana, συνάξῃς.

C A P. XXIII.

Actorem esse fabulæ Atalis, qualis magistro probata fuerit, te memento : si brevis, brevis ; si longa, longæ. Si mendicum agere te voluerit ; fac eam quoque personam ingeniose repræsentantes. Ita si claudum, si principem, si plebejum.

Hoc

κγ'.
Μέμησσο, ὅτι ὑποκεί-
της εἰ δ' ἐξ' αὐτῆς,
οἷς ἀν' δέλη ὁ διδάσκα-
λῶς ἀν' βραχὺ, βρα-
χέως ἀν' μακρόν, μα-
κρῶς. Ἀν' πτωχὸν ὑπο-
κείνασθαι σὲ δέλη, ἵνα καὶ
τῷτον βίβωως ὑποκείνη.
ἀν' χαλόν, ἀν' ἀρχόντα,
ἀν'

ἀν' ἰδιώτῳ. σὺν γὰρ τέτ'
ἔστι τὸ δοθεὶς ὑποκείμενον
ῥησὶσιν ὡς ἑκείνῃ· ἐκλέ-
ξασθαι δ' αὐτὸ, ἄλλῃ.

Hoc enim tuum est, dā-
tam personam bene effin-
gere : eam autem eligere,
alterius.

Ἰσὺς ἀν' ἑλίου ὁ διδάσκαλος.
Qualem volueris magister.] Hoc est,
ὁ ποιητὴς, εἴτε κωμικοῦς, εἴτε
τραγικούς, ποιῆτα, sive Comicus,
sive Tragicus. Sic in vita Sophoclis,
ἐδίδαξε δὲ δράματα κτλ. Edidit
fabulas centum & viginti tres. Quod
ad rem ipsam attinet, idem Epigram-
ma Græcum docet:

Σχὴν πάς ὁ βίος, καὶ παίγνιον.
ἢ μάθε παίζειν,

Τὴν σπουδὴν μεταβέε, ἢ φέρε
τὰς ἰδύνας.

Vita quid est? jocus & ludus. Vel
ludere discere;

Curis sepositis : vel cruciari miser.
Nazianzenus idem fere significat,
sed majore gravitate & pietate, his
versibus, dignis qui memoriz man-
dentur :

Θυμὸν βλάψον αἶμα, χροσίον δὲ
ἐπιπλήθεο πάμπαν.

καὶ δ'.

Κόραξ ὅταν μὴ αἰ-
σινον³ κεράγγῃ, μὴ
σιωαρπαζέτω σε ἢ Φαν-
τασία. ἀλλ' ὁρθὸς ἀλγίρῃ
ῥησὶσιν σεαυτῷ, καὶ λέγῃ,
ὅτι, τέττων ἐμοὶ ἔδεν ὅπι-
σημαίνει, ἀλλ' ἢ τῷ σω-
ματίω με, ἢ τῷ κτησιδίω
με, ἢ τῷ δοξαίῳ, ἢ τοῖς
τέκνοις, ἢ τῇ γυναικί· ἐμοὶ
δὲ πάντῃ αἴσια σημαίνει,
ἐάν

Μὴ σὲ νικήσῃ πρὸς κακίτη-
τα δέμας.

Τούτῳ μὲν βίος ἔστω. ὁ δὲ ὁλ-
βίος, ὡς ἐν ὄνειρῳ

Τέρεται· ἀλλοίῃ δ' ἄλλοι
ἐκτρέφονται.

Μένει δὲ ζωῆς καθαρῆς βίος
ἡμπερὸς αὐτοῦ,

Καὶ πολλοὶ, ὅν ζωὴν ἔστιν
ῥησιστόν.

Mens age suspice, terrenas age despi-
ce sordes,

Corporis à vitiis non subigere
cave.

Quam brevis est hac vita & bonitas
somnia ludunt.

Sors vaga sic aliis; sic aliosque
rotat:

Vita diu durat. nullo peritura sub-
avo,

Sapientia: labor fructu non carco
ille suo

C & P. XXIV.

Si corvus inauspicatum
scroctarit, ne te visum
illud moveat, sed ipse te-
cum divide statim, & dic:
Nihil istorum mihi por-
tenditur : sed aut corpu-
sculo meo, aut reculæ
meæ, aut existimatio-
ni, aut liberis, aut uxori:
mihi autem fausta
omnia portenduntur, si
ego voluero. Quicquid
enim

ἐὰν ἐγὼ θείλω. ὅ, π γ' αὖ τούτων ἀπεβαίη, ἐπ' ἐμοί ἐστι, ὡφεληθῆναι ἢ ἂν αὐτῷ.

enim istorum acciderit, ex eo penes me est, fructum ut capiam.

1 Censet Simplicius caput vigesimum quartum ante vigesimum tertium esse collocandum. Ita se habent ejus verba: Τέτο οἶμα τὸ κεφάλαιον τὴν προσήκσαν ἴσχαν ἀντάξιν, εἰ πρὸ τῆ προσεχῶς εἰρημένη ἐτίτακτο μετὰ τὸ πρὸ ἐκείνου, ὃ ἀρχὴ, ὅταν κλαίοντα ἴδῃς ἐν πένθει.] Hoc est: Caput hoc, mea quidem opinione, si praepositum superiori fuisset, suum locum tenuisset, post id quod praecedit, cujus initium est: Cum epulantem quempiam videris in luctu. Qui hujus rei rationem desiderat, legat Simplicii commentarium ad cap. xxiv. ubi diserte eam asserit.

2 Κόραξ ὅταν μὴ αἰσίου κεκράγῃ. Si corvus inauspicatium crocitarit.] Auguriorum & auspicioium loco aut Astrologiam habemus: quæ si ex annuis revolutionibus & siderum

progressionibus incommoda & pericula minitabitur, Epicteti consilio, & piis precibus adjunctis, utamur. Wolfius.

3 Κεκράγῃ.] Sola Salmasiana, κράξῃ.

4 Καὶ λέγει, ὅτι, τούτων ἡμολ εἶδεν ἐπισημαίνεσθαι. Et dic: Nihil istorum mihi portenditur.] Hic aperte in hortos Platonis digreditur, qui animam tantum volebat esse hominem. Seneanus.

5 Ὁ φησὶ θῆναι ἀπ' αὐτοῦ. Fructum ex eo ut capiam.] Quia, Omnīs commoditas sua fert incommoda secum:

& contra. Extrema vero mala, & omni consolatione majora, ut ferenda sint, Arrianus docet. Wolfius.

6 Ἀπ' αὐτοῦ.] Salmasius & alii ὑπ' αὐτῷ.

C A P. XXV.

κέ.
Ἄνικηται εἶναι δύνασαι, ἐὰν μηδένα ἀγῶνα καταβαίης, ὃν οὐκ ἐστὶν ὅπ' σοι νικῆσαι.

Invictus esse potes, si in nullum certamen descendas, quod vincere, tui arbitrii non est.

1 Ἀνικηται εἶναι δύνασαι. Invictus esse potes.] Hoc dictum pendet e divisione rerum, initio facta. Vincuntur, qui res alienas expetunt: hoc est, eas,

quæ ad corpus pertinent, & in manu fortunæ sunt. Vincunt qui pravas opiniones & cupiditates opugnant, modo legitime centent. Wolfius.

κς'.

C A P. XXVI.

Ὅρα μήποτε ἰδὼν πῶς παρορμητικὸν, ἢ μεγαλοδυναμικὸν, ἢ ἄλλως

Si quem eximiis honoribus affectum, aut ampla potestate præditum, aut

C

alio-

ἄλλως εὐδοκίμῃτα, μα-
καρίους, ἢ ὡς δὲ φαν-
τασίας συναρπαοίς.
² εἰν γὰρ ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν ἡ
ἐσία τῷ ἀπαθείς ἢ, ὅτε ὁ
Φθόνος, ὅτε ζήλοτυπία
χόρον ἔξῃ· οὐ δὲ αὐτὸς ἐ-
πρατηρός, ἐφύταυς, ἢ
ὑπατὺς εἶναι θελήσεις,
ἀλλ' ἐλβύθῃ. μία δὲ
ὁδὸς ὁρὸς ταῦτα, κα-
ταφρόνησις πῶν οὐκ ἐφ'
ἡμῖν.

alioqui florentem, videris;
vide, ne quando beatum il-
lum prædices, visorum im-
petum secutus. Nam si in
rebus nostræ potestati
subjectis vis tranquillita-
tis constiterit, nec invidia
nec æmulatio locum ha-
bebit; tuque ipse non im-
perator, non senator, non
consul esse voles, sed li-
ber. Ad eam autem rem
via unica est; eorum, quæ
in potestate nostra non
sunt, contemptio.

1 Priores omnes quas vidi edit.
Veneta, antiquior; Plantiniana, re-
centior: alia; συναρπαοίς exhibent:
Salmasiana, (ex codice, an con-
jectura incertum:) ut hic συναρπα-
οίς; quod quidem quia quasi so-
lemne in hoc argumento verbum
Epicteto, (proximo quoque capite
repetitum;) aliisque; & confirmat
etiam Paraphrasis, verius esse credide-
rim. Casaubonus:

2 Εἰν γὰρ ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν ἡ ἐσία
τῷ ἀπαθείς ἢ. Nam si in rebus nostra
potestati subjectis, vis tranquillitatis
constiterit.] ἡ ἐσία τῷ ἀπαθείς,
idem quod αὐτὴ ἡ ἀπάθεια. quam
(Ciceronem secuti) vel indolentiam
(et si ea potius ἀναλησία est) vel
vacuitatem ægritudinis, in qua vita
beata posita sit, vel vacuitatem ab
angoribus & perturbationibus, ap-
pellemus licet. Sententia est, et si
verbis obscurioribus more Stoico
prolata: Eum qui bona omnia à
seipso petat, animo esse tranquillo.
qui tranquillo animo sit, eum nec
invidere, nec æmulari. Cum enim
ἀπάθεια perturbationes omnes
excludat: invidiam utique & æmu-

lationem etiam excludere. Sin hi
affectus in aliquo dominantur: ex
eo plane colligi, procul eum ab ani-
mi tranquillitate abesse, nec philo-
sophiæ præceptis obtemperare. Sed
cum apud Arrianum hujus quoque
libelli, Simplicio si credimus, aucto-
rem, nunquam τὴν ἐσίαν τῷ ἀπα-
θείς me legisse meminerim: rectius
id arbitror, quod ibi crebri habetur,
ἡ ἐσία τὰ γὰρ. Wolfius.

Ἡ ἐσία τῷ ἀπαθείς ἢ.] Satis mi-
ror doctissimum Wolfium, non hu-
jus tantum Enchiridis, sed Arriani,
& Simplicii interpretem, non vi-
disse corruptum hunc esse locum, &
pro τῷ ἀπαθείς (cui non est hic lo-
cus) τῷ ἀγαθῷ scribendum esse.
Poterat, ut rem ipsam omittamus,
sufficere Simplicii autoritas, cujus
hic verba: εἰ γὰρ τὸ ἀνδραγαθὸν
ἀγαθὸν ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν ἐστίν, &c.
Paraphrastes etiam: Εἰν τε γὰρ διὰ
τὰ ἐφ' ἡμῖν ἀγαθὰ, &c. Sed ut
etiam contentiosis (sunt enim qui-
bus etiam certissima, si qua possunt,
eludere, dulcis labor:) fiat satis:
appohemus aliquot Arriani, *sermo-*
nium Epicteti collectoris, loca, quæ
quod

quod volumus, evincant. 1. 1. c. 20. Οὐσία δ' αγαθῶν, χρῆσις οὐσία δ' αἰ φαντασῶν. Ibid. cap. 29. Οὐσία τῶ αγαθῶν, πρᾶξεις οὐσία. & iterum eodem cap. de Socrate; Πῶς δ' ἡ οὐσία αὐτῶν τῶ αγαθῶν; lib. 11. caput octavum totum ejus argumenti; ejus inscriptio: τίς οὐσία τῶ αγαθῶν; & in ipso capite non semel; οὐσία τῶ αγαθῶν. lib. 111. cap. 23. (alias 24.) τὴν δ' οὐσίαν τῶ αγαθῶν καὶ τῶ κακῶν, &c. lib. 11. cap. 10. Ἡ δ' οὐσία τῶ αγαθῶν καὶ κακῶν, &c. Denique capite extremo, verbis ultimis: ταύτην οὐσίαν ἔχω τῶ αγαθῶν. τὰ δ' ἄλλα, &c. Poteram & Simplicii locos apponere: sed vereor, ne nimia sedulitas lectoribus ingrata & fastidiosa sit. Quis autem dixerit, οὐσία τῶ αγαθῶν, nondum observavi. Quid quod Gallici interpretes, primus & secundus vel ita in suis codicibus re-

pererunt, vel ex ingenio, rebus ipsis eo ducentibus, ita correxerunt? Car si la substance du bien est es choses qui sont en nous: ita primus, verbum verbo reddens: quod doctissimus & politissimus Duvivarius, Car si le vrai bien ne consiste qu'es choses qui sont en nostre puissance: multo melius, & elegantius. Sed & Wolf. in Notis (quod his scriptis, postea animadversum est à nobis:) veram scripturam tandem subodoratus est, Casaubonus.

Certe Wolfpiana editio, Coloniae anno MDXCV. excusa, & Cantabrigiae anno MDCLV. ad prælum revocata, hunc locum ita exhibet, ἡ οὐσία τῶ [αγαθῶν] ἀπαθῶς ἢ. Animadvertebat enim tunc temporis vir doctus hunc locum in mendo cubare, uti ex textu & notis observare licet.

3 Πρὸς ταῦτα.] Lege, πρὸς τὸτο.

C A P. XXVII.

Μέμνησο, ὅτι ἐχ' ὁ
λοιδορῶν, ἡ τύπῳ
ὑβείζῃ, ἀλλὰ τὸ δόγμα
τὸ ἐπὶ τῶν, ὡς ὑβεί-
ζόντων. ὅταν ἐν ἐρεσίῃ
σέ πς, ἰδίῃ ὅτι ἡ σὴ σε
ὑπόληψις ἡρέδισε. τοι-
γαρὶν ἐν ὁρώτοις περῶ,
ὑπὸ τῆς φαντασίας μὴ
συναρπαδιῶν. ἀν γὰρ
ἀπαξ χροῖον καὶ ἀφαι-
εῖς τύχης, ῥᾶον κρατή-
σις σεαυτῶν.

Memento, non cum
verberet, auctorem esse
contumeliæ: sed opinio-
nem de eis, tanquam con-
tumeliosis, conceptam.
Cum igitur te quispiam ir-
ritarit, opinione tua te irri-
tatum esse scito. Quapro-
pter imprimis operam da-
to, ne visa tibi assensum ex-
torqueant. Nam si semel
tempus & moram impe-
traris: facilius ipse tibi
imperabis.

1 τὸ τὴν φαντασίας μὴ συναρ-
πασθῆναι.] Ita Wolfiana, Salma-
fiana, Casauboniana & item alix

editiones exhibent, excepta sola Plan-
tiniana, in qua legitur: ὑπὸ τῆς
φαντασίας μὴ συναρπασθῆναι.

κῆ.

Θάνατον, καὶ φυγὴν, καὶ
πάντα τὰ θανάτου Φαι-
νόμενα, πρὸς ὀφθαλμῶν
ἔγω σοι καθ' ἡμέραν. μά-
λιστα δὲ πάντων ὁ θάνατος.
καὶ ἔδεν ἐδέποτε ταπεινὸν
ἐπιθυμήσει, ἢ ἔτε ἄλλαν
ἐπιθυμήσῃς τινός.

Ἰ Οὐτε ἄλλαν ἐπιθυμήσῃς τινός.
Neque quicquam vehementer appetes.]
Syracides, cogitationem mortis &
divini iudicii à peccando deterre-
re affirmat. Quod si facit: multo ma-
gis æquo animo res adversas ferre,
secundasque contemnere docet, ob
breve scilicet earum & dolorem

C A P. XXVIII.

Mors & exilium, &
Omnia, quæ in ma-
lis habentur, ob oculos
tibi quotidie versentur:
omnium verò maxime
mors. Sic nihil unquam
humile cogitabis, nec im-
pense cupies quicquam.

& fructum. Sic Cicero: Omnis
(inquit) voluptas pro nihilo putanda
est, quod cum praterierit, perinde
sit, ac si nulla fuisset. Sed in magnis
corporis cruciatibus & angoribus
animi, una hora toto anno videtur
longior, & unus dies multis sæculis.
Wolffius.

κθ'.

Φιλοσοφίας ἐπιθυμῶν,
ὡς διασκηδάζῃς αὐτό-
θεν, ὡς καταγελασθη-
σόμενος, ὡς καταμα-
χισομένων (ε πολλῶν, ὡς
ἐρέων, ὅτι ἄφρων φιλό-
σοφος ἡμῖν ἐπανελήλυ-
θε; καὶ, πόθεν ἡμῖν αὐτῇ
ὄφρως; 2 οὐ δὲ ὄφρως μὲν
μὴ χῆς. 3 δὲ βελτίων σοι
φαινομένων ἔτις ἔχει,
ὡς ὑπὸ τοῦ θεοῦ πεταγμέ-
νος 3 εἰς τάντῳ τῷ τά-
ξει. μέμνησο δὲ, ὅτι ἐὰν μὲν

ἐμ.

C A P. XXIX.

Sapientiæ studium sus-
cipere cupis? Statim te
para, quasi futurum sit, ut
deridearis: ut multi te
subsannent: ut dicant, te
subito philosophum exti-
tisse: ut rogent, unde
supercilium istud? Tu au-
tem supercilium ne habe-
to: ea vero quæ optima
tibi videbuntur, sic tene-
to, quasi à Deo sis in ea
statione collocatus. Cæ-
terum memento, te, si in
eodem statu permanseris,
iis tandem admirationi fo-

εσ.

ἐμμελίνης τοῖς αὐτοῖς, οἱ
καταγελῶντές σε πρὸς τε-
ρον, ὅτοι σε ὑπερον³ θαυ-
μάσουσιν. εἰ δὲ ἡττηθῇς
αὐτῶν, διπλὴν πρὸς λή-
ψην καταγέλωτα.

re, qui te prius derise-
runt. Sin eis succubueris,
dupliciter fore deriden-
dum.

1 Φιλοσοφίας ἐπιθυμίαις;] Sal-
masiana, ut sapenunero, ita etiam
nunc à vulgata lectione recedit, si
φιλοσοφίαν ἐπιθυμίαις.

2 Σὺ δὲ ὄφρυν μὴν μὴ σκέψ. Tu au-
tem supercilium ne habeo.] Vultum
cogitabundum, tristem severitatem,
ac fastum, per supercilium intellige.
Hunc autem fuisse philosophorum
habitum, e Menandri dictorio appa-
ret: εὐρύλικόν (inquit) εἶναι οὐκ
τὴν ἐρημίαν οἱ τὰς ὄφρυν αἰρόντες:
Meditationi aptam esse ajunt solitu-
dinem, ii qui supercilia erigunt.
Wolffius.

3 Εἰς ταύτην τὴν τάξιν.] Wol-
fius bene contendit etiam posse le-
gi, Εἰς ταύτην τὴν χώραν, quod
forte in MS. invenit. Nam eandem
profecto significationem habent
τάξις & χώρα. Thucydides lib. iv.
inquit: Κατὰ χώραν μένουσι ἐπὶ τῇ
Πύλῳ. Id est: Circa Bylum statio-
nem habent. Plantiniana editioni
præfectus hunc locum asterisco no-
tavit, atque ad oram libri quoque
χώραν posuit.

4 Θαυμάσουσιν.] Salmasiana in
præfenti θαυμάζοντα.

λ'.

Ε'ὰν πολέ σοι γένη¹ ἔξω
στραφῆναι, ² πρὸς τὸ
βυληθῆναι ῥέεσθαι πνί,
³ ἴδω, ὅτι ἀπώλεσας τίω
ἐνστάσιν. ῥεκεῖ εἴναι παν-
τὶ, τῷ εἶναι φιλόσοφον.
⁴ εἰ δὲ καὶ δοκεῖν βέλτε, τῷ
εἶναι σεαυτῷ φαίνε, καὶ
ἰκανὸς ἔσθι.

C A P. XXX.

Si quando acciderit, ut
sforas promineas, & ali-
cui placere cupias; te de
statione tua dejectum esse
scito. Quare in omnibus
rebus illud tibi satis sit, te
esse philosophum. Sin ali-
cui etiam videri philoso-
phus cupis; tibi videre,
idque tibi satis esto;

1 Ε'ὰν ποτέ σοι γένητο ἔξω στρα-
φῆναι. Si quando tibi acciderit sforas
veriti.] Gloriolæ cupiditatem &
ostentationis studium, qui affectus
rardissime in bonis & doctis etiam
viris senescit, verat. Vult, philo-
sophum sese iacta conscientia suæ
limites, tanquam cochleam intra

testam continere, eamque amplissi-
mum virtuti suæ theatrum propo-
nere, statuere ac judicare. Wolffius.

2 Πρὸς τὸ βυληθῆναι.] Contemni
non potest τὸ βέλεισθαι quod in
Salmasiana conspicitur.

3 Τὴν ἐνστάσιν ἀπώλεσας. Te de
statione tua dejectum esse.] ἐνστάσις
C i opud

apud Dialecticos quid sit, notum est. Hic, à pugilibus translatio sumpta est, qui de gradu dejecti, vincuntur. Licet *ἔνσασι*, institutum vertere, id scilicet, in quo homo animo, voluntate ac studio sic insit, ut pugil aut miles in suo gradu, non cessurus adversario. *ἔνσασι* philosophi est, alte spectantem, & ad illam sedem & æternam domum contuentem, neque sermonibus vulgi dare sese, nec in præmiis humanis spem ponere rerum suarum. Suis illum illecebris oportet ipsa virtus trahat ad verum decus, ut ait Cicero. In hanc sententiam D. quoque Basilus præclare monet: καὶ ἵνα ὁ μᾶλλον φευκτὸν εἶν τῷ σωφρονῶντι, τῷ πρὸς θεὸν ζῆν, καὶ τῷ τοῖς πολλοῖς δοκῶντα περισσεύειν, καὶ μὴ ὁ ὀρθὸν λόγον ἡγεμόνα ποιεῖσθαι τῷ βίῳ· ὅς τε καὶ πᾶσιν ἀνθρώποις ἀπτελέων, καὶ ἀδοξῶν καὶ κινδυνεύων ὑπὲρ τῷ καλῷ δύν, μὴδὲν ἀρεῖσθαι τῷ ὀρθῷ ἐννοουμένῳ παρακινεῖν. Hoc est: Nihil æque cavendum esse cordato viro, atque illud, ne vitæ suæ rationem ad popularem opinionem accommodet, & quid vulgus sentiat, circumspectet. Rectam enim rationem vitæ ducem esse statuendam: & ita sequendam, ut etsi omnibus mortalibus refragandum, si existimatio, si vita in discrimen adducenda sit pro honestatis defensione; tamen de recta sententia nullo modo depellatur. Verum hic vigilandum, ne falsis opinionibus decepti; & rei cuiusque natura non satis expensa, pro constantibus rigidi, pertinaces, præfracti evadamus, & in nugis tragedias agamus, & nobis & alijs graves ac molesti. *Wol.*

Wolf. de statione tua dejectus es; non male: sed nec alii, de gradu; ut Not. Lugduno-Batav. auctor; (id est, H. Wolf. ex quo transcripta fere sunt omnia, quæ sunt ibi;) cujus à pugilibus militibusve ducentis observationem confirmat Antonini verbum, *λιποτάχται* in simi-

li per omnia sententia, lib. 11. 2. ἀμφοτέροι γὰρ ἐπίσης λιποτάχται. Nulla tamen huic loco convenientior (ut ego judico) interpretatio, quam *vita institutum*; quod & Diogenis Laert. in Menedemo locus, valde suadere videtur: ubi assensit Diogenes iste, Epicurismum non *ἔνσασι* tantum τῷ βίῳ fuisse, sed & *ἀρεσιν*: id est, sectam, non solo vitæ instituto ab alijs diversam; sed proprijs quoque dogmatibus & opinionibus constantem. Male ibi (ni fallor) interpretes: alii, *vita instituenda exordium*; alii, *constantiam vite*. *Casaubonus.*

Salmasius & Casaubonus alio ordine hæc ediderunt verba, scilicet hoc modo: ἴσθι ὅτι τὴν ἔνσασιν ἀποάλλας. Ita quoque in alijs editionibus observavimus.

Quid Dialectici vocent *ἔνσασι*, quæ Latine instantia dicitur, notum est. Vide infra cap. LXXI. ubi declarat, quid hic loci per *ἔνσασι*, designet auctor. Quod hic *ἔνσασι* supra cap. IX. videtur *προαίρεσιν* appellare. *Snecanus.*

4 Εἰ δὲ καὶ δοκῶν βέλῃ, τῷ εἶναι *καυτῷ* παῖν. Sin etiam videri vis, quia es, ipse tibi videre. Politianus τῷ εἶναι omisit: nec est sane necessarium, ni quis interpretari velit. Quia es, vel, essendo (si dicere liceat) tibi ipse videre philosophus. *Wolffius.*

Videri possit aliquid acutius hic latere, quasi id velit Epictetus: Si hoc non sufficit tibi, te esse philosophum, nisi talis etiam videaris; operam da; ut vera ac solida tanti boni acquisitione & fruitione, ipsum te tibi probes, & qualis es, talem te sentias: & ita facile consequeris, ut alijs quoque videaris. Sed cum neque Simplicius, neque *Paraphrastes* agnoscant illud τῷ εἶναι; vereor ne id magis argumentum, quam genuinum sit. Quod hic autem *ἰκανὸς εἶναι*: Simplicius & *Paraphrastes* *ἰκανὸν εἶναι* vel *ἔσαι*. *Casaubonus.*

λά.

CAP. XXXI.

Οὗτοί σε οἱ ἀγα-
 γισμοί μὴ θλιβέτω-
 σαν, ἄπμ' ἐγὼ βιά-
 σομαι, καὶ εἰς εὐδαμῶ. εἰ
 γὰρ ἀπμία ἐπὶ κακόν, ἢ
 διώσσαι ἐν κακῷ εἶναι δι'
 ἄλλον, μάλλον ἢ ἐν αἰ-
 χρῶ. Μὴ π' ἐν τῷ σὸν ἐγ-
 γον ἐπὶ, τὸ δ' ἐχθρὸς τυ-
 χεῖν, ἢ τῷ ἀληθῆναι
 ἐφ' ἐτίαν, εὐδαμῶς. πῶς
 ἐν ἐπὶ τῷ ἐπὶ ἀπμία;
 πῶς δὲ εἰς εὐδαμῶ ἐσθ',
 ὡς ἐν μόνοις εἶναι τινα δὲ
 τοῖς ὅπ' σοι, ἐν οἷς ἐξέτι
 σοι εἶναι πλείων ἀξίω;
 ἀλλὰ σοι οἱ φίλοι ἀβοή-
 θητοι ἐσσι. Τί λέγεις, τὸ
 ἀβοήθητοι; ἢ χ' ἐξέσι πα-
 ρὰ σε δεύειον, εἰ δὲ πο-
 λῖτας Ῥωμαίων αὐτὸς
 ποιήσῃς; τίς ἐν σοι εἶπεν,
 ὅτι ταῦτα πῶν ἐφ' ἡμῖν
 ἐσσι, ἢ χ' δὲ ἀλλότεια ἐγ-
 γα; τίς δὲ δεύειον δύναται
 ἐτέρω, ἢ μὴ ἐχθρὸς αὐτός;
 κτήσασθαι ἐν, φασιν, ἵνα καὶ
 ἡμεῖς ἐχθροὶ. εἰ δύναμαι
 κλῆσασθαι, τηρῶ ἐμαυτὸν
 αἰ-

Istæ cogitationes ne te
 crucient, fore ut sine
 honore vivas, & nullo
 sis loco. Nam si honore
 carere malum est: nihilo
 magis per alium in malo
 esse potes, quam in
 vitio. Numquid igitur
 tui muneris est, imperio
 potiri? aut ad convivium
 adhiberi? Nequaquam.
 Quei igitur ea jam
 erit ignominia? quei
 nullo usquam loco
 eris? quem in iis solis
 aliquem esse oportet, quæ
 penes te sunt, in quibus
 vel summo loco esse po-
 tes? At nihil opis amicis
 feres. Quo pacto istud
 accipis? non argentum
 abs te habituri sunt? nec
 eos in Romanam civi-
 tatem ascribes? Et quis
 tibi dixit, ea penes nos
 esse, & non aliena mu-
 nera? Quis vero id alte-
 ri præstet, quo ipse ca-
 reat? Parato ergo, ajunt,
 ut & nos habeamus. Si
 parare quoq, conservata
 verecundia, & fide, &
 animi magnitudine, vos-

C 4

que

αἰδήμονα, καὶ πιστὸν, καὶ με-
γαλόφρονα, * δεικνύετε τὴν
ὁδὸν, καὶ κτήσομαι. εἰ δ'
ἐμὲ ἀξιῶτε ταῦτα, ἀ τὰ
ἐμαυτῶ ἀπολέσαι, ἢ ὑ-
μεῖς τὰ μὴ ἀγαθὰ πε-
ποιήσησθε, ὁρᾶτε ὑμεῖς,
πῶς ἀνιστοῖ ἔστε, καὶ ἀγνώ-
μονες. τί δὲ καὶ βέβηκατε
μᾶλλον, ἢ δυνάειον, ἢ
* φίλον πιστὸν καὶ αἰδήμο-
να, ἢ εἰς τὴν ἐν μοι συλ-
λαμβάνετε, καὶ μὴ δι' ὧν
ἀποβαλῶ αὐτὸ, ταῦτά με
πράττειν ἀξιῶτε. * ἀλλ' ἢ
πατεῖς, ὅσον ἐγὼ ἐμοί,
Φησὶν, ἀβοήθητος. ὁ πά-
λιν, ποῖαν ταύτην βοή-
θειαν; πᾶς ἔχει ἑξῆς ἀφ' ἑ-
σέ; ἢ τε βαλαναία; ¹⁰ καὶ πᾶ-
ς τὴν ἐν ἐγὼ ὑποδήματα
ἔχει ἀφ' ἑ τ' χαλκεία, ἐδ'
ὅπλα ἀφ' ἑ τ' σκυτεῖα. ἰκα-
νὸν δὲ, ἐὰν ἕκαστος ἐκ πλη-
ρώσει τὸ ἐαυτῶ ἔργον. εἰ δὲ
ἄλλον πινὰ αὐτῇ κατε-
σχύαζες πολίτῃ πιστὸν
καὶ αἰδήμονα, ἢ ἐδὲν αὐ-
τὴν ὀφείλεις; ναί. ἔκῃ
ἐδὲ σὺ αὐτὸς ἀνωφελὴς

αἰ

que ejus rei viam osten-
deritis; parabo. Sin id
postulatis, ut bona ego
mea perdam, quo vos ca,
quæ in bonis non sunt,
acquiratis: videte ipsi
quam iniqui sitis, & te-
merarii. Utrum vero præ-
optatis? pecuniamne, an
amicum verecundum &
sincerum? Ad hoc igitur
adjumento mihi este;
non autem postulate, ut
ea faciam, per quæ illa
sim amissurus. At enim
patriæ per me nihil affer-
tur adjumenti. Cujus-
modi quæso adjumen-
tum? Porticus per te non
habitura est? non balnea?
Istuc vero quid est? ne-
que enim calceos habet
per fabrum ferrarium, ne-
que arma per sutorem.
Satis autem fuerit, suo
quemque fungi munere.
At si quem alium ei ci-
vem instrueres integrum
& verecundum; nihilne
eam juvares? imo vero.
Proinde ne tu quidem pa-
triæ fueris inutilis. Quem
ergo locum; inquis, ha-
bebo in urbe? Quem po-
teris;

ἀν εἰς αὐτῇ. τίνα ἔν, φησὶ, χάρις ἔξω ὅ τῇ πόλῃ; καὶ ἀν δὴν, φυλάττων ἅμα τὴν πίσυνον καὶ αἰδήμονα. εἰ δ' ἐκείνῳ ὠφελεῖν βυλόμην, ἀπαβαλεῖς ταῦτα, τί ὀφέλῃ ἀν αὐτῇ γένοιο, ἀναδής καὶ ἀπὶς ἀπτελεαδής;

1 Ἀπὶς ἰσὺ βίωσιν.] Sic omnes constanter exhibent editiones, excepta una Salmassiana, in qua legitur, ἀπὶς ἰσομα. Quamquam aliquando τὸ βίωσιν εἶναι sint synonyma, miror tamen Salmassianæ editioni præfectum, nullam hujus mutationis rationem allegare.

2 Οὐ δύνασαι εἰ κακὸν εἶναι δὲ ἄλλον. Non potes in malo esse propter alium.] Pendet hæc sententia ex dogmate Stoico: Solum honestum esse bonum, solum vitium esse malum. Contemptus & neglectus mei, si ego officio fungor, non meum vitium, ergo neque meum malum est: sed eorum & vitium & malum, qui ex perverso judicio & voluntate prava me immerentem contemnunt, negligunt, male tractant, afficiunt. Wolfius.

3 Τὸ ἀρχῆς τυχεῖν.] Wolfius præter hanc lectionem, aliam in editione sua annotavit. Τὸ ἐξ ἀρχῆς τυχεῖν.

4 Δεικνύσας τὴν ἰδίαν. Viam ostendite.] Significat non nisi malis artibus parari opes & dignitates: eaque de causa viro bono illas aspernandas esse. neque enim de iis loquitur, qui se honore indignos præbent, ipsique in casu sunt ut contemnuntur. Wolfius.

5 Ἀργύριον, ἢ φίλον πιστόν, Pecuniam aut amicam fidelem.] Hoc tempore pecuniam plerique malunt. præque enim pauperis amici ullum

teris, integritate & veretundia conservata. Sin illi profuturus, hæc abjeceris: quis ei tui fuerit usus, qui impudens & perfidus evaseris?

esse usum censent. Sic dotatz puellæ pudicis & bene educatis præferuntur, si quæ forte sunt tales, talesque permanent. Quare procis ignoscendum fortassis est, qui tam incerta pudicitiz & probitatis alea, divitum uxorum quam pauperum intemperiem ferre ac tolerare malunt. Idem.

6 ἢ φίλον πιστόν καὶ αἰδήμονα.] Inverso ordine Salmassius: ἢ φίλον αἰδήμονα καὶ πιστόν. Inferius paulo habes: Πολίτην πιστόν καὶ αἰδήμονα. Quem ordinem etiam Salmassius ibidem servat.

7 Εἰς τὸτο ἔν μοι συλλαμβάνεσθαι.] Salmassiana (sed quæ potius Heinisiana est dicenda) habet: εἰς τὸτο ἔν μοι μᾶλλον συλλαμβάνεσθαι. Hanc lectionem etiam Wolfius videtur agnoscere: & in Plantiniana ad oram libri, μᾶλλον, pro varia lectione collocatum est.

8 Ἀλλ' ἢ πατρίς, ὅσον ἐπ' ἐμοί, φησὶν ἀκούσθην.] Ita Salmassiana, Casauboniana & aliz editiones: At Plantiniana & Wolfiana habent: Ἀλλ' ἢ πατρίς, ὅσον ἐπ' ἐμοί, φησὶν ἀκούσθην. ἔσται.

9 Πάλιν, ποῖαν ταύτην βοήθειαν.] H. Wolf. ἐκζητήσας quæ adjuvmentum: omisso πάλιν: cujus ea vis est hoc loco, uti ad præcedentia respiciat, & lectores rejiciat; ista scilicet. Τί λέγεις, τὰ ἀκούσθην; Quid vocas inutiles & inefficaces? Melius igitur hic Politianus; Rursus quod jam hoc ais adjuvmentum? Sed nec omisit

Paraphrasis, ubi cum præcedat, τί λέγεις τὸ βουθέσαι: sequitur hic; ποίαν πάλιν ταύτην τιμὴν λέγεις. *Cassianus*.

10 Καὶ τὸ πῦρ; εἰδὲ γὰρ ὑποδήματα ἔχει διὰ τὸ σκυτρία εἰδὲ ὅπλα διὰ τὸν χαλκία. Neque enim calceos habet per sutores, neque arma per fabrum. Sic in omnibus editionibus legitur. Naogeorgus sensum secutus, vertit: Nonne habet calceos per sutores? Nonne & arma per fabrum, quasi legisset: ἔχει γὰρ, quod mihi sane haud displicet. Verum è Simplicio apparet inversum esse verborum ordinem, & sic legendum. εἰδὲ γὰρ ὑποδήματα ἔχει διὰ τὸ χαλκία, εἰ-

δὲ ὅπλα διὰ τὸ σκυτρία. Neque enim calceos habet à fabro ærario, neque arma à sutore. Sensus est. Non magis à philosopho porticus & balnea, & civitatem Romanam possidendam, quam arma à sutore, aut à fabro ferratio calceos: cum philosophi munus sit, cives ad virtutem instituere: ut sutoris, conficere calceos & fabri, arma. *Wolffius*.

11 Οὐδὲν ἂν αὐτὸν ὠφελεῖ. Nihilne ei prodesse. Malim, ut Simplicius, ὠφέλιος, vel potius ὠφέλης. *Idem*.

Salmasiana editio habet. εἰδὲν ἂν αὐτὸν ὠφέλει. Fortasse ex Simplicio desumptum.

λβ'.

Ἡρεπμήθη (8 πὶς εἰς ἐπιάσθ, ἢ εἰς πρῶτα-
γροβύσθ, ἢ εἰς τῷ πῶτα-
ληφθῆναι εἰς συμβε-
λίας; ² εἰ μὲν ἀγαθὰ ταῦ-
τά ἐσσι, χαίρειν σε δεῖ, ὅτι
ἔτυχεν αὐτῶν ἐκείνῳ. εἰ
δὲ κακὰ, μὴ ἄχθε; ὅτι σὺ
αὐτῶν οὐκ ἔτυχες· μέμνη-
σο δὲ, ὅτι ἔδυνασαι, μὴ
ταῦτα ποιῶν πρὸς τὸ τυγ-
χάνειν τὸ οὐκ ἐφ' ἡμῖν,
ἐκείνων τὸ ἴσων ἀξιῶσθαι·
πῶς γὰρ ἴσοι ἔχῃ δύναμις,
ὁ μὴ Φοιτῶν ὅππῃ θύρας
πνός, τῷ Φοιτῶνι; ὁ μὴ
πῶταπέμπων, τῷ πῶτα-
πέμπονι; ὁ μὴ ἐπωαινῶν,
τῷ ἐπωαινῶνι; ἀδικῶν εἰ
ἔσθ

C A P. XXXII.

Est tibi prælatus aliquis in convivio, aut salutatione, aut dandi consilii officio? Si quidem ista bona sunt, gratulari debes illi, cui ea contigerunt. Sin mala; ne doleas, te in ea non incidisse; sed memento, cum ea non agas quibus illa parantur, quæ in nostra potestate non sunt, fieri non posse, ut eadem tibi tribuantur. Nam quei valebit tantum is qui fores non frequentat, atque is qui frequentat? qui non affectatur, atque is, qui affectatur? qui non laudat, atque is, qui laudat? Injustus igitur eris, & inexplebilis, si non

ἂν.

ἔσῃ καὶ ἄπλητος, εἰ μὴ
 προσιέμεν ταῦτα, ἀντ'
 ὧν ἐκεῖνα πιπράσκει,
 προσιγα αὐτὰ βυλήσῃ
 λαμβάνειν. ἀλλὰ πόσῃ
 πιπράσκονταί τειδάκας;
 ὁβολῷ, ἀν' ἑτὼ τύχη. ἀν
 εἰ τις προσιέμεν τὸ ὁβο-
 λόν, λάβῃ τειδάκας, σὺ
 δὲ μὴ προσιέμεν, μὴ λά-
 βῃς, μὴ οἷς ἐλαττον ἔχῃ
 ἢ λαβόντι. ὥς γὰρ ἐκεῖ-
 νος ἔχῃ τειδάκας, ἑτὼ
 σὺ τὸ ὁβολόν, ὃν σὺκ' ἐδώ-
 κας. τὸ αὐτὸν δὴ τρέπον
 κἀνταῦθα. ὃ προσηκλή-
 θης ἐφ' ἐπ' αὐτῇ πωλῇ; εἰ γὰρ
 ἐδώκας τῷ χαλκῷ πόσῃ
 πωλεῖ τὸ δεῦπνον. ἐπαινεῖ
 δ' αὐτὸ πωλεῖ. τειραπείας
 πωλεῖ. ὁδὸς ἐν τῷ ἀφ' ἐ-
 ρον, εἰ σοι λυσιτελεῖ τὸ πω-
 λόμενον. * εἰ δὲ καὶ κεῖνα
 θέλεις μὴ προσιέσθαι, καὶ
 ταῦτα λαμβάνειν, ἄπλη-
 τος εἶ, καὶ ἀδελτερός. ὃ-
 δὲν ἐν ἔχῃς ἀντὶ τῷ δει-
 πνῷ; ἔχεις μὲν ἐν, τὸ μὴ
 ἐπαινεῖσθαι τῷτον, ὃν σὺκ' ἡ-
 θελες. τὸ μὴ ἀναχέειν
 αὐτὸν ὅτι τὸ εἰσὶν.

numerato eo pretio, quo
 illa vaneunt, gratis ea
 consequi te postules. Age
 quanti vaneunt lactucæ?
 Ponamus, obolo. Si quis
 igitur, obolo numerato,
 lactucas acceperit; tu au-
 tem, pretio non nume-
 rato, non acceperis; ne
 te deteriore conditione
 esse putes eo, qui acce-
 pit. Ut enim lactucas habet
 ille, sic tu obolum non
 dedisti. Ad eundem quo-
 que modum & hic se res
 habet. Non invitatus
 es ad convivium alicu-
 jus? Nec dedisti quanti
 venit convivium. Ven-
 dit autem id convivor
 laudatione, vendit obse-
 quio. Dato igitur pre-
 tium, quanti venit, si e-
 re tua est. Quod nec
 illa vis præstare, & hæc
 accipere: avarus es, &
 vancors. Nihil igitur cœ-
 næ vice habes? Imo ha-
 bes: non laudasti quem
 noluiſti: non toleraſti
 ejus insolentiam in in-
 gressu.

1. Προσμίθῃ σε τις ἐν ἐσθ-
ῳ, &c.] Hæc & quæ sequuntur Sal-
masius & alii absque interrogationis
nota ediderunt. Wolfius tamen &
alii contra. Sed planior est sensus, si
interrogationis signum abicias.

2. Εἰ μὴ ἀγαθὰ ταῦτα. Si qui-
dem bona ista sunt.] Plerique com-
plexionem istam invertunt, ἀντισρί-
φοντες. Quia bona sunt, ea sibi nega-
ta esse dolent: quia mala, ea evenisse
aliis gaudent. Wolfius.

3. Εἰ μὴ προῖμειν ταῦτα. Si
non numeratis his.] Id est, ἀναλώ-
σας ἢ καταβάλων. unde οἱ ἐλευθέ-
ριοι προσκικίλῃ χρημάτων dicuntur
apud Aristotelem. Idem.

4. Εἰ δὲ κακείνα &c.] Longe aliis
verbis hic locus in Salmasiana concipitur:
Εἰ δὲ κακείνα θέλεις μὴ προίε-
σθαι, κακείνα λαμβάνειν, ἀπολ-
ύειν καὶ ἀβέλτερον ἔσθαι.

Τὸ μὴ ἀνασχίσθαι αὐτὸ ἐπὶ τῆς
εἰσόδου. Vel quod non sustinueris vel
toleraris cum in atrio.] Videntur fastus
divitum & ambitiosæ salutationes
intelligi, homini simplici & literato
molestissimæ: item τὸ φοιτᾶν,
παρὰμυσειν, ἱπαιεῖν, salutationes,
deductiones, laudationes. For-
tassis autem delicati divites in me-
dio incedentes, paralitis suis utri-
que inniti soliti fuerunt. Nam &
hunc sensum verbum ἀνασχίσθαι
omnino admittit. Idem.

Τὸ μὴ ἀνασχίσθαι αὐτὸ ἐπὶ τῇ εἰ-
σόδῳ.] Wolf. non tolerasti ejus inso-
lentiam in ingressu: quasi id voluerit
Epictetus. qui ad cœnam vocari
fuerant, non sine molestia, ex mo-
ra longiore, vel vilioris aliquo obse-
quio, venientes eos admissos fuisse:
quod quam probabile cuiquam vi-
deri possit, nescio; Epictetum cer-
te aliud his verbis hic velle, certo
mihi constat. Dixerat prius, ut
lactucas obolo; ita cœnam, venire
ἱπαιεῖν, καὶ δεσπασίας. Ut igitur,
qui lactucas non emit, caret ille
quidem lactucis; sed earum loco,
obolum saluum habet; ita qui non
vocatus est, cœnæ quidem expertus
fuit; sed cœnæ loco, eo potitur,
quod à necessitate laudandi, quem

laudandum non putabat; & mor-
lestæ δεσπασίας onere levatus sit.
Hæc autem δεσπασία ita pluribus
verbis hic exprimitur: τὸ μὴ ἀνα-
σχίσθαι αὐτὸν, &c. quibus in verbis
quid est ambiguum: intellecto quid
δεσπασία sit, tollitur. Est autem
δεσπασία τὰς αὐλὰς alicujus,
plane idem quod ἵεναι ἐπὶ τὰς δού-
ρας, & φοιτᾶν ἐπὶ δούραις: id est,
observantiæ testandæ causa alicujus
fores frequentare, & (ut loquitur
Aul. Gellius) ibi sedentes, operiri
dominum ædium, ut docet ὁ μακ-
κ. If. Casaubonus, in notis ad Diog.
Laertium. Id autem præcipue ma-
ne fiebat, salutationis (de qua tam
multa Martialis: alii que) tempore.
Sed nihil vetat quin latius extenda-
mus, ad quodvis dici tempus. Et
fortasse mos obtinebat, ut qui vo-
cati fuerant, (qui minorum gen-
tium convivæ; clientes, alii que:)
in vestibulo ædium operirentur: &
eo spectarit Iuvenalis:

Vestibulis abeunt veteres lassique
clientes,

Votaque deponant quamvis longis-
sima cæna.

Simplicius tamen, δεσπασία δὲ τοῦ-
των ἐστὶ, τὸ φοιτᾶν ἐπὶ δούρας, τὸ
παρὰμυσεῖν ἐν ἀγορᾷ (quod ex-
spectationis in vestibulo consecra-
rium:) τὸ ἱπαιεῖν τὰ ὕα αὐτῇ
λεγόμενα: & Arrianus pariter:
lib. 111. 23. θέλεις μὴ πὲν δεῖνα δε-
σπασεῖν; ἐπὶ δούρας αὐτοῦ πορεύε-
σθαι: ubi plura in eandem senten-
tiam. Verba igitur ista quod attinet
ἀνασχίσθαι αὐτοῦ: non inepta sen-
tentia fuerit, si ex usu communi,
ἑαυτὸν (αὐτὸς hic fortasse καὶ ἑξο-
χὴν Attice, pro dominus:) tolerare
vertamus: est enim tolerantia non
mediocris (mihi quidem certe) ali-
quem diu præstolari. Potius tamen
videtur, ut simpliciter, ἑαυτὸν expecta-
re. Cæterum, τὸ ἱπαιεῖν, cum
limine & cæna quam apposite copu-
letur hic, testatur & illud Poëtæ
Satyrici:

*Sed quid opus teneras mordaci ta-
dere vero
Anticulas? vide sis ne majorum
tibi forte
Limina frigescent. Casaubonus.*

Innuuntur hic corrupti istius sa-
culi mores, quos Satyra dignos cre-
didere Iuvenalis & Persius. Sae-
canus.

λγ'.

Τὸ βέλημα τ' φύ-
σεως καταμαθεῖν
ἐστίν, ἡ δὲ ὧν ἔσται ἀφαιρέ-
μεθα πρὸς ἀλλήλους οἶον,
ὅταν ἔγχετον παιδά-
ειον κατεάξῃ τὸ ποτή-
ριον, πρὸ χειρὸν ἐστὶν βύ-
θους λέγων, ὅτι τ' γινόμε-
ναι ἐστίν. ἴσθι ἐν, ὅτι,
ὅταν καὶ τὸ σὺν κατεαγῇ,
τοιαῦτον εἶναι σε δεῖ, ὅποιον,
ὅτε καὶ ἔσται ἄλλος κατα-
γῇ. ἔγωγε μετατίθημι καὶ ὅτι
τὰ μείζονα. τέκνον ἄλλος
τέθνηκεν, ἢ γυνή; ἔδειξ
ἐστίν, ὅς οὐκ ἂν εἴποι, ὅτι
ἀνδρώπινον. ἀλλ' ὅταν
τὸ αὐτὸ πινὸς σποδάνῃ,
βύθους, οἷμοι, τὰ λαι-
αῖα. ἐχέτω δὲ μεμνηθεῖς,
τί πάροικον, πρὸ ἄλλων
αὐτὸ ἀκρίσαντες.

C A P. XXXIII.

Naturæ propositum ex
iis rebus, de quibus
nulla inter nos contro-
versia est, cognosci po-
test. Exempli gratia: Si
vicini puer poculum aut
quid aliud confregerit, in
promptu illud statim est:
Ita fieri solere. Scito igitur,
si & tuum con-
fractum fuerit, eundem
esse te oportere, qui fue-
ris cum frangeretur alie-
num. Sic transfer ista ad
majora. Filius alterius
obit, aut uxor? nemo
est quin dicat, humanum
id esse. Sin ipsi alicui id
acciderit; statim, Hei
mihi, inquit, ô me mi-
serum! Meminisse autem
oportebat, ut affecti si-
mus, cum tale quippiam
de aliis audiverimus.

1 Τὸ βέλημα τ' φύσεως. Natura
propositum. Possitis vertere, in-
stinctum, sive consilium, qua voce,
interprete Simplicio, intelligit com-
munes hominum de rerum natura
notiones, in quibus non aliud, sed

idem sentimus omnes: veluti, Bo-
num esse utile: & utile bonum: his
duo esse quatuor. Hæ igitur notio-
nes, & id genus aliz recta ratione
in nobis constitutz, longoque tem-
pore exploratz, veræ sunt & cum
rerum

rerum natura congruentes. *δνειδ-
νας.*

2 Εἴ ἄν εἰ διαφέρουσα πρὸς
ἀλλήλους.] Wol. de quibus nulla inter
nos controversa est. Sententiam mire
pervertit istud πρὸς ἀλλήλους: quo
omisso, planissimus emergit sensus,
&c. aliorum dictis congruentissimus.
Vel dicat mihi aliquis, si proprium
poculum frangatur; vel propria mo-
ritur uxor, cutrum magis sit con-
troverſiæ aut contentioni locus;
quam cum vicini poculum frangitur
aut ejusdem moritur uxor? Simpli-
cius multa comminiscitur, ut ali-
quid dicat: sed incasso, si quid ego
judico, labore. Qui non intellige-
bant istum usum verbi διαφέρειν
ἀπλῶς positi; voces istas addide-
runt, &c. locum, alias haud obscu-
rum, corruerunt. Vetus hoc in-
crustamentum esse, patet ex Sim-
plicio, qui ita in suis codicibus re-
perit. Fidelior, fortasse (& anti-
quior) *Paraphrasis* nostra non agno-
ſcit. Est autem διαφέρειν sic sim-
plicitè enunciatum quod vulgo di-
cimus, *to have an interest*. & μὴ
διαφέρειν, quod Latini dicerent,
indifferenter habere. Est autem hic
istius vocis, Antomino, ut alios omit-
tamus, valde familiaris. Locos ali-
quot adducemus, ne quis Simplicii
authoritate fretus, à vera lectione
sit alienior. lib. 6. initio: μὴ δια-
φέρειν, πότερον ἴγιον ἢ φιλώμενον
τὸ πρίπον ποιεῖν. Eodem loco: τῷ
μὴ σωματίῳ πάντα ἀδιάφορα.
ἰδὲ γὰρ δύναται διαφέρειν: quan-
quam hic τὸ διαφέρ. proprie sit,
discriminis intelligentiam habere: ex
qua intelligentia, voluntatis oritur
in utramve partem propensio. Idem
alibi paulo aliter, sed in eandem ta-
men sententiam: cum præpositio-
ne, scil. & substantivo, non persona
sed rei, ut cum dicit; διαφέρειν
πρὸς τὰ μίσα: & διαφέρειν πρὸς
τὰ μὴ ἐφ' ἡμῖν. id est, de rebus me-
diis & ad nos nihil pertinentibus, se-

licitos esse. Sed & postremus Arriani
liber in his verbis definit: τὰ δ'
ἄλλα γινώσκω ἐπὶ βυλίται. εἰ δια-
φορμαί. mea non refert; ut ibi Wol-
fius. Ait igitur hic Epictetus: Vicini
poculum, uxor, liberi, nihil ad
me. Hinc si quid illis contingit, re-
ctum in promptu iudicium. Idem
si nostris contingat, &c. ἀσαυτοῦ.

Ὅταν τὴ γέγονε παιδά-
μον.] Malim, ἢ ἄλλος παιδά-
ριον. vel, κατέβη τὸ ποτήριον,
ἢ ἄλλο τι. Si vicini, vel alterius:
aut, fregerit poculum, vel quid
aliud. *Wolſius.*

4 Κατέβη τὸ ποτήριον.] Ita
Wolſius & alii: Salmasius vero,
κατέβη scripsit; & inferius καταβῆ,
ubi Wolſius & alii scripsere κα-
ταβῆ. Præterea Salmasiana hoc lo-
co auctior est, nam post ποτήριον
additur ἢ ἄλλο τι. Quod etiam in
versione conspicitur.

5 Ὅτε καὶ τοῦ ἄλλου. Cum alte-
rius.] ἄλλὰ τὸ μὲν οὐκ εἶναι πῖζον,
ἀλλότριον δ' εἰ μέλει. Sua quemque
premunt, aliena non curantur. Na-
turæ humanæ sive pravitas sive im-
becillitas non fert, quicquid Epictet-
us de naturæ voluntate dicat; quic-
quid sacræ literæ de imperio Dei
prædicent, ut alieni boni aut mali
æque excitatus in nobis sensus sit,
atque nostri proprii. Illud quidem
natura nos docet, cum omnes ea-
dem conditione simus: neque com-
munem fortunam (ut ait Cicero)
recusandam, nempe peculiarem
optandam, & modicè ferenda esse
omnia: nisi indignando atque af-
flictando nos conduplicare mala at-
que exasperare libeat. *Wolſius.*

6 Οἱ μοι τάλας ἐγώ.] Salmasiana
hoc loco auctior est, in qua hunc
in modum legitur: Οἱ μοι τάλας
ἐγώ, βοῶ. Vtrum ex conjectura, an
vero ex MS. mihi non constar:
hoc certe scio, in aliis editionibus
non inveniri.

λδ'. Ὡς περ

λδ'.

Ω¹σπερ σκοπὸς πρὸς τὸ ἀπο-
τυχεῖν ὁ τί-
θεται, ὅπως οὐδὲ κακὴ
φύσις ἐν κόσμῳ γίνεταί.
εἰ μὴ τὸ σῶμα βεπέ-
τρεπέ τις τῷ ἀπαντήσαν-
τι, ἡανάκτεις ἀν. ὅπ δὲ
ὅτι πλὴν γνώμῃ τ' σταντῶ
ὅπιτρέπεις τῷ τυχόντι,
ἵνα, εἰ ἀν λαιδρῶσηταί σοι,
ταραχθῇ ἐκείνη καὶ συγχυ-
θῇ, οὐκ αἰσχύνῃ. ὅτι τῶ
ἐνεκα ἐφ' ἑκάστῃ ἐργῶ
σκοπὸς τὰ καθηγέμνα, καὶ
τὰ ἀκόλῳθα αὐτῶ, καὶ ὅπως
ἐργῶ ἐπ' αὐτό. εἰ δὲ μή,
τὴν μὲν πρῶτον πρὸς θύμῳ
ἥξεις, μηδὲν τ' ἐξῆς ὅτε-
θυμημένῳ. ὕστερον δὲ,
ἀναφανέντων πινῶν αἰ-
σχρῶν, αἰσχυνθήσῃ.

1 Ω¹σπερ σκοπὸς πρὸς τὸ ἀπο-
τυχεῖν.] Planior & plenior senten-
tia, si addantur verba Greg. Nyssen-
ni, ex Epistola à b. m. parente, cum
animadversionibus edita: ἡ γὰρ ἀμαρ-
τία ἀπὸ τεύχεα φύσις ἐστίν, καὶ
ἰδίωμα. ὡς καὶ ἡ νόσος, &c. Ca-
saubonus.

De natura mali fusc hic differit
Simplicius in commentariis, quem
adeat cui hæc indagare curæ fuerit.
Wolfius ἀπὸ κοινοῦ repetit voces
πρὸς τὸ ἀποτυχεῖν ἀτίθεται, hoc sen-

Quemadmodum aber-
randi causa meta
non ponitur: sic nec ma-
li natura in mundo exi-
stet. Quod si corpus qui-
dem tuum aliquis obvio
cuipiam permetteret, in-
dignareris: Tu vero, qui
animum tuum cuilibet
permittas, ut, si convicia
tibi dixerit, perturbetur
& moereat, non eru-
bescis? Quamobrem, cu-
jusque rei anteceffionibus
& consecutionibus confi-
deratis, sic eam aggrede-
re. Alioqui primum ala-
criter eam suscipies: eo-
rum nullo, quæ conse-
quuntur, expenso: post
autem, turpitudine ali-
qua exorta, verecunda-
beris.

su: quemadmodum aberrandi cause
meta non ponitur, sic neque mali
natura existit in mundo aberrandi
causa. Iudicet lector. Seneanus.

2 Οὕτως ἐστὶ κακοῦ φύσις ἐν
τῷ κόσμῳ γίνεσθαι. Sic neque mali
natura in mundo existit.] Obscurus
& dubius locus, de quo plura ex Sim-
plicio adducemus, qui hæc verba sic
accipit, ut quicquam esse mali in
mundo, aut si sit, à Deo esse, ne-
gare videatur. Ego simpliciter ἀπὸ
κοινοῦ repetiissem, sic neque mali
natura

natura existit in mundo aberrandi causa: hoc est, necesse est homines in mala incidere. Proinde præparandus, ad ea prudenter & fortiter ferenda, est animus. Naogeorgus (quem honoris causa nomino) cum Simplicio consentit, nosque nostrapte culpa & malos & in malis esse affirmat. Accipiunt illi *ἐν τῷ κόσμῳ*, quasi esset *ὑπὸ τοῦ Θεοῦ*. & bonum scopo, malum aberrationi a scopo comparant Recte omnino: *τὰ γὰρ θεὸς γὰρ πάντα ἐποίησεν*. Bonum enim ab omnibus appetitur; & Deus optimus mala non facit: & mala fortasse non sunt quæ nos in malis numeramus. Sed an hoc senserit Epictetus, ipse viderit. Proflus enim hic ex eius verbis elici sensus non potest. *Wolffius*.

3 *Εἰ μὴν τὸ σῶμα οὐ ἐκέρπει τις τῷ ἀπαρτίζαντι*. Si quis corpus tuum obvio cuique permisserit.] A minori ad majus argumentatur, hoc modo: Cum iis irascereris, qui corporis tui violandi cuius potestatem darent (cujusmodi est proscriptionum conditio) quanto magis tibi irasci debes, qui cuius animi tui lædendi potestatem dare soleas: cum tui arbitrii sit, lædi proflus à nemine? *Idem*.

Salmasiana & aliæ editiones habent *ὑπακούσαντι*, pro *ἀπαρτίζαντι*.

4 *Τέτε ἔνεκα, ἐπ' ἡμεῶν ἔργα*.] Si quis dubitat etiam post *Wolffium* & aliorum doctissimorum virorum labores, aliquid posterorum, quod Epicteto prodesset, diligentia relictum esse, vel hinc discat. Multa enim hoc capite, vel loco, peccata. Nam primum ista, *τέτε ἔνεκα*: hic palam importuna, ad præcedentia pertinent: *ἐν αἰχρῇ* τέτε ἔνεκα; quod & ipsa res clamat apertissime, & tum *Arriani*, tum *Simplicii* (in *Enchiridii* caput 36.) confirmat auctoritas; & hic debuit hoc caput desinere. Quæ autem sequuntur ab istis: *ἡμεῶν ἔργα*: ad caput 37. *τὰ καθήκοντα*, &c. unico capite (non, ut hic pluribus) includi debuerunt. Sed nec ista (quod postremum) sunt hic genuina, ab ipso

Enchiridii conditore: sed post *Simplicii* & *Paraphrastes* ætatem, ex *Arriano* totidem (uno aut altero demptis) verbis temere huc translata. Non opus argumentis, cum sola inspectio fidem facere cuivis non cæco queat. Hæc cum certissima sint, nobis tamen religio fuit, (in tam pusillo, tam pretioso præsertim libro) tantum nobis sumere, ut quæ tam longi temporis præscriptione pro genuinis adoptata læstaque sunt, ea loco pelleremus; præterea quæ, quamvis nullo, non magis quam cætera ab *Arriano* collecta, consilio hic inserta: Parente tamen Epicteto nata sint, & alioqui dignissima quæ non uno legantur loco. Non pigebit igitur etiam in hæc quæ non intempestiva videbuntur notavisse. *Casaubonus*.

5 *Ἐκδὲν ἔργα οὐκ ἔστι τὰ καθήκοντα*. Rei cuiusque antecessiones considera.] Vult nos (ut monet *Homerus*) *νόστιν ἄμα πῶτα καὶ ἐπ' αὐτῶν*, necæ quæ ante pedes modo sunt videre, sed etiam illa quæ futura sunt prospicere. Cujusmodi sit: Si quis docere adolescentiam instituat, & id tantum consideret, quam pium, quam tranquillum & utile Reipublicæ munus sit, non abhorrebit ab eo vitæ genere. Sed priusquam id munus susceperit, antecessisse oportet magno studio partam eruditionem, & aptam ingeniis rudibus docendi rationem: oportet paucis esse contentum, non recusare molestias & labores, non moveri labore irritato, contemnere ingratos & superbos. Sine tali præparatione ad docendum qui accesserit, ubi negligentiam magistratus: incuriam parentum, hypodidascalorum inscitiam & pigritiam, discipulorum stuporem & cessationem, plurimorum obreftationes, & eorum, à quibus adjuvandus erat, adversationes expertus fuerit, si se frustra fatigando nihil nisi odium quærere intellexerit, quod optima quæque ingenia immatura ætate alio transferantur, caudicibus & stipitibus tantum relictis: & pudebit & poenitebit *temari*.

meritatis, qui quid ipse vellet & posset, tantum considerarit: non iis etiam cogitatis impedimentis, quæ aliorum stultitia & improbitate possent obijci. *Wolffius.*

6 Εἰ δὲ αὖ, τὴν πρῶτην προδύμῳ ἐφίξῃς.] Ita quidem habet editio, quam securi sumus; ast in aliis omnibus vocem ἐφίξῃς non invenimus. In *Wolffiana* legitur: Εἰ δὲ μὴ, τὴν μὲν πρῶτην προδύμῳ ἔξῃς: & simili quoque modo in *Salmasiana*. Sed in *Wolffiana* pro varia lectione collocatum est, προδύμῳ ἔξῃς, ἀτε μὴδὲν τῶν, &c.

† Τὴν μὲν πρῶτην· ellipsis, pro κατὰ τὴν πρῶτην ὁδόν, *primo pedatu*, ut *Plautus*. innuit hoc, *ἢ τὰ καθ' ἑμῶν ἀντεcessiones*, solum, prius consideraverit, alacriter suscepturum negotium.

7 Ἀναφανέντων τινῶν αἰσχυρῶν. *Turpibus antiquibus exortis.*] Turpis est plerumque & ridiculus temeritatis exitus, ut & ipsa turpis est per sese. Possit fortassis pro αἰσχυρῶν legi δυσχερῶν, molestiis suborris. et si verbum αἰσχυρῶν τῷ αἰσχυρῶν bene convenit. Salvo tamen aliorum iudicio. *Wolffius.*

λέ.

C A P. XXXV.

Ὁ μέλλων ὀλύμπια νικῆσαι; καὶ γὰρ, ἢ τῶν θεῶν· κομψὸν γὰρ ἐστίν. ἀλλὰ σκόπη' τὰ καθ' ἑμῶν, καὶ τὰ ἀκόλῳθα. καὶ ἔτι' ἄπειρ' ἔργων. Δεῖ σ' ἐντακτεῖν, ἀναγκοτροφεῖν, ἀπέχεσθαι πεμμάτων, ἡμνάζεσθαι πρὸς ἀνάγκην, ἐν ὥρᾳ τεταγμένη, ἐν καύματι, ἐν ψύχει, μὴ ψυχρὸν πίνειν, μὴ οἶνον, ὥς ἐτυχεν. Ἀπλῶς, ὥς ἰατρῷ παρὰ δὲ δωκέναι σεαυτὸν τῷ ὀπισθέντι. Εἴτα εἰς τὸ ἀγῶνα παρέρχεσθαι. Ἐπὶ δὲ ὅτε χεῖρα βλαβεῖν, σφυρὸν σπῆσαι, πολλὴν ἀφ' ἧν

Vis Olympia vincere? Et ego medius fidius: præclarum enim habetur. Sed considera, quid antecedere, quid sequi soleat: atque ita rem gerendam suscipito. Oportebit te conservare ordinem, vesci ingratiis, abstinere bellariis, exerceri necessario, & certo tempore, in æstu, in frigore: non frigidam bibere, non vinum, ut fieri solet. Ad summam, tanquam medico, sic lanistæ te tradas oportet: Deinde in certamen descendere: aliquando manum lædere: talum distorquere: multum pulveris deglutire: interdum fl-

D

gris

ἀφ' ὧν καταπιεῖν· ¹¹ ἔσθ' ὅτε ματιγωθῇται, ¹² καὶ μὴ ταῦτα πάντα κληθῆναι. ¹³ Ταῦτα πάντα ὅτι σκοπεύαμεν, εἰ ἔτι θείας, ἐρχεσθ' ἐπὶ τὸ ἀθλεῖν. εἰ δὲ μή, ὥς τὰ παιδία ἀναγραφῇσι. ἂν νῦν μὲν παλαιστὰς παίζῃ, ¹⁴ νῦν δὲ αὐλητὰς, νῦν δὲ μονομάχης, ¹⁵ εἴτα σαλπίζῃ, εἴτα τραγωδεῖ· ἔτι καὶ σὺ. νῦν μὲν ἀθλητὴς, νῦν δὲ μονομάχῃ, ¹⁶ εἴτα ῥήτωρ, εἴτα φιλόσοφῃ. ὅλη δὲ τῇ ψυχῇ ἐδέν· ἀλλ' ὥς πίθηκῃ, ¹⁷ πᾶσαν δέσσει, εἰ ἰδὴς, μιμῇ, καὶ ἄλλο ἐξ ἄλλης σοι δέσσει. εἰ γὰρ μὴ σκέψαι ἡλθεσθ' ἐπὶ τὸ ἐργον, ἐδέν· ¹⁸ ἀειδόμεναι· ἀλλ' εἰκῇ, καὶ κατὰ ψυχρὰν ὅτι θυμῷ. ἔτι δεασάμενοι πῶς φιλόσοφοι, καὶ ἀκρίβητες ἔτι πρὸς λέγειν, ¹⁹ ὥς εὖ Σωκράτης λέγει· ²⁰ καὶ τοὶ τίς ἔτι δύναται εἰπεῖν ὥς ἐκεῖν; θέλεις καὶ αὐτοὶ φιλοσοφεῖν.

gris cædi : & vinci poss
hæc omnia. His omni-
bus consideratis, pugi-
lum certamen suscipe, si
lubet adhuc. Sin minus,
ut pueri resilies : qui
nunc pugiles ludunt, nunc
tibicines, nunc gladiato-
res : jam tuba canunt,
jam tragœdias repræsen-
tant. Tu quoque sic,
nunc pugil, innox gladi-
ator, postea orator, de-
mum philosophus : toto
autem animo nihil : sed
ut simius, quicquid specta-
veris, imitabere, atque
aliud ex alio adamabis.
Nec enim suscepta cogi-
tatione quicquam es ag-
gressus, aut explorasti
prius : sed temere appeti-
tus levitatem secutus. Sic
aliqui, philosopho specta-
to, & audito aliquo di-
cente sic : Quam recte
dicit Socrates ! vel sic :
Quis ita differere potest
ut ille ? ipsi etiam philoso-
phari volunt.

1 Θέλεις ὀλύμπια νικῆσαι; καὶ γὰρ, ἢ τὸς Θεός.] Animadverte quæso, quantum à vulgata lectione recedat Salmasiana editio: Μέλει σοι ὀλύμπια νικῆσαι; καὶ γὰρ, ἢ τὸν Θεόν. Vulgata lectio mihi videtur præferenda, quia Epictetus cap. xxxviii. patrios ritus circa religionem, & pluralitatem Deorum diligenter inculcat.

2 Καὶ ἕως ἀπὸ τῆς ἡγῶν.] Ita omnes, quas vidi habent editiones, Salmasiana excepta, ubi legitur: Καὶ ἕως ἀπὸ τῆς ἡγῶν. Illud etiam Wolfius suæ editioni adposuit.

3 Ἀναγκοτροφεῖν. Vescendum vel invitò.] Plinius libro decimo octavo: Athletarum (inquit) capacitas, jumentorum similis. Et Galenus in exhortatione ad artes discendas, οἱ ἀθλητικοὶ (inquit) τροφὰς προσφέρονται σὺν ἀνδρὶ πολλὰκις, ἄχρι μίσων νυκτῶν ἐκταίνοντες τὴν ἐσθλὴν. Pugiles sæpe coacti edunt, cœna in medias usque noctes producta. Wolfius.

Ἀναγκοτροφεῖν.] Vidi editionem hujus Enchiridii, quæ hunc titulum præfert: *Epicteti Enchiridii, &c. cum versione Latina accuratius & fidelius examinata*: Paris. 1653. In hanc apud amicum repertam, cum oculis fortasse conjecissimam, Deus bone! quam miratus sum, in loco tam illustri, tanta doctorum celebritate, homines tanta confidentia repetiri, ut ignorantiz suæ conscientia à vanissimis & ineptissimis pollicitationibus & inceptis eos non deterreat. Hoc certe in ista editione, evolutis aliquot paginis observavi, Wolfii quidem versionem ut plurimum exhiberi: sed eam locis haud paucis, ex ignorantia tum rerum, tum verborum, turpissime depravatam. Ex uno loco de cæteris (neque enim tanti sunt ista, ut diutius immoremur:) judicet Lector. Cum priores versiones infelicissime, præter rem: (quis enim *necessariis vesci*, inter ea, ad quæ patientia & æquanimitate opus est, recensent?) &

notissimum vocis ipsius usum (Aristoteles vel unus suffecerit, qui Politicorum lib. 8. cap. 8. ἀναγκοφάγαν, τὴν βίαν τροφὴν interpretatur:) *necessariis vesci* nisi forte hoc ipsum ab infrunitis correctoribus, cum *necessario vesci* autographa exhiberent:) reddidissent: rejecta Wolfii versione, qui *edere ingratius* optime expresserat; insulsissimum illud *necessariis vesci* revocarunt; & *studiose*, (ut ipsi profitentur; sed miseræ, quæ talibus magistris utitur) juventuti obtruserunt. Athletarum ἀναγκοφάγια adeo res lippis & tonioribus, ex Galeno aliisque, nunc notæ, ut pigeat ab aliis congesta, hic transcribere. Legantur saltem, qui de rebus athleticis & agonisticis scripsere. Casaubonus.

4 Γυμνάζεσθαι πρὸς ἀνδρην.] Id est, ἀκοντὰς καὶ ἀναγκάσις, invitos & necessario: sicut dicimus πρὸς βίαν, de iis quæ coacti facimus. Wolfius.

5 Μὴ οἶνον, πρὸς ἵππων. Non vinum, ut contigit.] Non suo arbitrato, sed præfinito, & ex præscripto. Idem.

6 Ὅς ἰατρῶ παραδιδόντων σιαντὸν ἱπιστάτη.] Hinc Hippocrates τὸς ἀθλητὰς & τὸς πρὸς νόσους ἕνεκα γυμναζομένους τε καὶ παλαίπολους in *Præphet.* secundo jungit, ob instituti similitudinem. Quam severi autem disciplinæ exæctores essent hi ἱπιστάται, ex isto quoque maxime Magistri tractatu discamus: quo id etiam pertinebat, (ad terrorem exercitium se scil.) quod eo solertia pervenisse se vulgo jactabant, ut si tironum aliquis in potu cibove, vel alio quovis genere præter imperatū & præscriptū, quamvis absente magistro, quid admisisset; id ipsi certis se indiciiis, observato modo præfenti corporis habitu, deprehendere posse dicerent. Hoc Hippocrates quatenus verum, id est, artū & rationi consonum: quatenus autem nulla naturæ ratione fultum, ac proinde nugatorium curiosæ & prudenter examinat. Ἐπὶ Συμμίς γὰρ δίδως

ἐδνός βλάπτειν τὰ ὑπονοήματα. mendo insignissimo, (quod tot interpretes non animadvertisse, non possum non mirari:) pro βάλλειν τὰ ὑπονοήματα: νοῦς βάλλειν vel eis νοῦν βάλλουσθαι, pro animo percipere: animadvertere: nota locutio. Ait igitur, nullum tale signum dari, quo mens feriatu seu afficiatur, neque bonum, neque malum; quo signo niti talis conjectura, vel divinatio possit. *Casaubonus.*

7 Τὸ ἱπιστέρη.] Magistro: Iani-
α: quem παιδοδρίσιν alias appel-
lant, ab exercendis pueris, & γυμνα-
σιδεσθην. *Wolffius.*

8 Εἴτα εἰς τὸ ἀγῶνα παρέχε-
σθαι.] Aliter Arriani codices exhi-
bent: Εἴτα ἐν τῷ ἀγῶνι παρο-
ύσασθαι εἰσιν. ὅτε χεῖρα ἐμβαλεῖν.
ὁφρὺν (Wolffii versio & nota ὁφρὺν)
εἰσφέρει πολλὴν ἀφὴν κατὰ.
&c. Mihi vix dubitandum vide-
tur, quin istud παρέχεσθαι, quod
hic habemus, (loco, nemo non
videt, alieno:) ab illis sit, qui
τὸ παρούσασθαι quo pertineret hic,
non intelligebant (ut hodie passim
videmus in omni studiorum genere)
quia pravum putabant τὸ παρέχε-
σθαι ejus loco substituerunt. Favet
huic conjecturæ quod hodieque qui-
dam codices ἐν τῷ ἀγῶνι. non, εἰς
τὸν ἀγῶνα, exhibent; ut ex variis
Plantin. edit. *lectionibus* discimus. Ne
nunc quidem fortasse post non par-
vam super hoc verbo doctiss. inter
vires controversiam, cujusvis quæ
vera notio sit hoc loco, dicere. Nos
tamen nullo studio adducti, non
affectibus (in aliis, ut res ferebat,
liberrime dissentire, nulla religione
prohibiti:) indulgentes; sed judicio
solo impulsī, iis ut verissimis ac-
quiescimus, quæ à ven. m. parente in
lectionibus Theocriti tradita sunt.
Casaubonus.

9 Χεῖρα βαλεῖν.] Argentinensis
codex habet βαλεῖν. sed βαλεῖναι re-
ctius legi videtur, quam ἀποβα-
λεῖν, aut λαλεῖν. Quod si χεῖρα βα-
λεῖν pro injicere manus adversario, &
χεῖρας λαλεῖνprehendere intelligas
(est enim quinquercionum, & im-

pellere & attrahere adversarium) ut
sententia per se absurda non sit:
huic tamen loco non conveniet, in
quo de infelici luctu eventu agitur.
Wolffius.

Χεῖρα βαλεῖν.] Pleraque editio-
nes βαλεῖν. *Wolffius* conjicit, βλα-
εῖναι. Sed verior fortasse ex Arriano
lectio, ἐκβαλεῖν. ut quidem legit
ibi ὁ μακαρίτης, loco supra citato.
Casaubonus.

10 Πολλὴν ἀφὴν κατὰπτεῖν. Mul-
tam haphen deglutire.] Hoc quid sit,
declarat Ovidius libro nono *Meta-*
morphoseon:

*Ille cavis hausto spargit me pulvere
palms.
Inque vicem sulva tactu flavesceis
arena.*

ἀφὴ tactus, παρὰ τὸ ἀπτεσθαι tan-
gendo, hic arenam seu pulverem
significat, pulvis enim a pugnantis
jactari solet, qui Græcè ἀφὴ dicitur
Budæo ad L. *Athletas*. ff. de iis, qui no-
tantur infamia. Hinc Proverb. citat
pulverem. *Wolffius.*

11 Εἴθ' ὅτε μαστιγῶσθαι. In-
terdum flagris cedi.] *Salmasianæ* edi-
tionis *lectionem* ceteris præferrem:
Εἴθ' ὅτε καὶ μαστιγῶσθαι. Quia
paulo ante scriptum reperimus: Εἴθ'
ὅτε χεῖρα βαλεῖν. Non respicit
hoc loco Epictetus festum Σκῆρας,
quod olim in honorem Bacchi cele-
brabatur in urbe quadam Arcadiæ,
Alea dicta, ubi sæminx 'ese in-
signiter ex jussu oraculi Delphici fla-
gellabant, de quo apud Pausan. l. vi. 11.
legimus: Sed respicit procul dubio
hic nobilissimum illud Græciæ fe-
stum, quod singulis annis apud La-
cedæmonios celebrabatur. Meminit
inter alios hujus festi, *διαμαστιγά-*
σεως dicti, Plutarchus in *Laconicis*
Institutis, cum inquit. Οἱ παῖδες,
παρ' αὐτοῖς ἑαινομένοι μαρτίῃ δὲ
ὅλης τ' ἡμέρας ἐπὶ τῷ βαμῶν τ' Ὀρ-
θίας Ἀρβιμίδου, μίχρη θανάτου
πολλὰς διακαθίστησιν, ἰλαρὸν
καὶ γαῦρον, ἀμειλλόμενοι περὶ νί-
κης πρὸς ἀλλήλους, ὅς τις αὐ-
τῶν ἐπιπλεῖον τι καὶ μάλλον
καρ-

περιήρως τυπόμενοι. καὶ ὁ περιγινόμενος, ἐν τοῖς μάστιγα ἐπιδοξός ἐστι· καλῶτα δὲ ἡ ἀμύλλα διαμαρτυροῦσι· γίνεσθαι δὲ καὶ ἡ αἰσάντων ἔστι. Hoc est: Pueri per integrum diem flagellis casti, septennitero ad mortem usque apud Diana Orithia aram, lati alacresque tolerant, atque inter se de victoria certant, in eo posita, quis diutius magisque perferat verbera. victoremque summa consequitur gloria. Certamen illud Flagellatio dicitur, & quotannis habetur. Et Cicero Tusc. 11. Sparta vero pueri ad aram sic verberibus accipiuntur, ut multus ē visceribus sanguis exeat, nonnunquam etiam, ut cum ibi essent audiebant, ad necem: quorum non modo nemo exclamavit unquam, sed ne ingemuit quidem. Iterum Tusc. v. Pueri Spartiae non ingemiscunt, verberum dolore laniati. Lege quoque Lucianum de Gymn. Tertullianum ad Martyres cap. iv. Pausaniam lib. 111. atque alios. Reperiuntur etiamnum hodie inter Romanæ fidei Monachos, qui annua flagellatione expiantes delicta sua, Disciplinantes appellantur.

12 Καὶ μὲν ταῦτα πάντα νικηθῆναι.] Wolphiana & Plantiniana pro varia lectione exhibent· καὶ μὲν ἢ πάντων, νικηθῆναι.

13 Ταῦτα πάντα ἐπισκεψάμενοι.] Ita legitur in omnibus editis. Sola Salmasiana vocem πάντα expungit, forte quia jam præcesserat, καὶ μὲν ταῦτα πάντα νικηθῆναι.

14 Νῦν δὲ αὐλῆς.] Quanta

cura & diligentia Salmasianæ editioni præfectus Enchiridii textum ex veteribus libris recensuerit, vel hinc manifeste liquet, quod hæc verba plane prætermiserit, quæ tamen in versione leguntur.

15 Εἴτα σάλπιξι.] Salmasiana sola: νῦν δὲ σάλπιξι.

16 Εἴτα ῥήτωρ.] Et hoc loco Salmasiana recedit à vulgatis legendo, νῦν δὲ ῥήτωρ.

17 Πᾶσαν θῆαν ἰὰν ἰδης.] Itætiā Salmasius: Sed præter hanc lectionem Wolfius quoque habet: Πᾶσαν θῆαν ἢ ἰὰν ἰδης.

18 Περιόδους.] Ita confidenter emendavi pro περιόδους, quod in Salmasiana aliisque editionibus conspicitur. Lectionem veram, quam reposuimus, in Wolphiana & Plantiniana editione pro varia lectione in margini adscriptam reperiet lector.

19 Ὡς εὖ Σωκράτης.] Arrian. Εὐσεβίης: quod Wolfius merito præferebat. Casaubonus.

Salmasius, & omnes quas vidi editiones habent: Ὡς εὖ Σωκράτης. Wolfius vult legi: Ὡς καλῶς Εὐσεβίης.

20 Καὶ τοι τίς ἴσα δύναται ἐπεῖν ὡς ἐκείνους.] Sic quidem in plurimis excusum reperies, sed in Salmasiana. Καὶ τίς δύναται εἰπεῖν ὡς ἐκείνους. Horum verborum versionem sequimur. Aliam exhibent Plantiniana & Wolph. Quam recte dicit Socrates? Enimvero quis ita disserere potest ut ille?

λγ'.

C A P. XXXVI.

Ἄνθρωπε, ὡρῶτον ὅπως κεφαλῇ, ὅποιόν ἐστι τὸ ὥραγμα. εἴτα καὶ τιώσεαυτὸς φύσιν κατὰ μάθε, εἰ δύνασαι βαρύνσαι· πενταθλὸν εἴνα βέλεις, ἢ παλαιστής;

Homo, primum considera, cuiusmodi sit res. Deinde, natura quoque tua eamne ferre queat, explora. Quinquericio esse vis, aut palæstrita? Brachia tua in-

D 3

tus-

λαιψῆς; ἴδε σεαυτῷ τὰς
 βραχίονας, τὰς μηρὺς, τὴν
 ὀσφύν κατὰ μαθε. Ἄλλο
 γὰρ πρὸς ἄλλο πέφυκε.
 Δοκεῖς, ὅτι ταῦτα ποιῶν,
 ὡσαύτως δύνασαι ἐσθίειν,
 ὡσαύτως πίνειν, ὁμοίως
 δυσχερεῖν; ἀγρυπνήσαι
 δεῖ, παύσασθαι, ἀπὸ τῆς οἰ-
 κείῃς ἀπελθεῖν, ἢ πρὸς
 παιδαίῃς καταφρονηθῆ-
 ναι, ὅτι παντὶ ἡττον ἔχῃ,
 ὅτι τιμῇ, ὅτι δέχῃ, ἐν
 δίκῃ, ἐν πραγματίῳ παν-
 τί. ταῦτα ἐπίσκεψαι, εἰ
 θέλεις ἀντιπατάλαξαι
 τῶν ἀπάθειαν, ἐλθῆραίαν,
 ἀταραξίαν· εἰ δὲ μὴ,
 πρὸς σε, μὴ, ὡς τὰ
 παῖδια, ἴνῃ φι-
 λόσοφον, ὑπερὶ δὲ τε-
 λώνης, εἴτε ῥήτωρ, εἴτε
 ἐπίτροπον· Καίσαρ γέ-
 νηται. ταῦτα ἐς συμφω-
 νεί. ἓν σε δεῖ ἀνδρω-
 πον, ἢ ἀγαθόν, ἢ κακόν
 εἶναι· ἢ τὸ ἡγεμονικόν σε
 δεῖ ἐξεργάζεσθαι τὸ σαυ-
 τῷ, ἢ τὰς ἐκτός, ἢ ὅτι
 τὰ ἐσω φιλοτεχνεῖν, ἢ
 τὰ

tuere; femora & lum-
 bos considera. Nam aliud
 alio natura pertinet. Pu-
 tasne, te, hæc aggressum,
 æque posse edere, æque bibere,
 æque fastidire? Vigilandum est,
 laborandum, à tuis re-
 cedendum; à puero con-
 temni, in omnibus de-
 teriori conditione esse,
 in honore, in magistra-
 tu, in judicio, in ne-
 gotio quolibet, oportebit.
 Hæc considera; tecumque
 statue, an his rebus redimere
 velis animi tranquillitatem,
 libertatem, constantiam.
 Sin minus; vide ne, ut
 pueri, nunc philosophus,
 mox publicanus, post orator,
 denique Cæsaris procurator
 fias. Ista non consentiunt:
 unum te oportet hominem,
 eumque vel bonum vel
 malum esse; aut exer-
 cenda tibi ratio & mens
 est, aut, res externæ
 excolendæ: aut in in-
 ternis elaborandum, aut
 in externis: hoc est,
 aut philosophi tuendus

τὰ ἕξω τέττον, ἢ φι-
λοσόφω τάξιν ἐπέχειν,
ἢ ἰδίωται.

locus, aut hominis ple-
beji.

1 Ἀνθρώπου πρῶτον ἐπίσκε-
ψαι. Homo primum considera.] Ut
παίστρα & λυστῶ, sic philosophia
non quemlibet esse idoneum signifi-
cat: utrique opus esse patientia & cor-
poris & animi. Quibus bonis qui
destituatur, umbratilis potius & pu-
gil & philosophus futurus sit, quam
verus. Deterret igitur, ut apparet,
homines molles & delicatos à phi-
losophia: aut potius ad ejiciendam
ex animo istam mollitiem adhorta-
tur, & excitat. Ut enim scopum
istum à philosophia propositum non
attingamus:

*Est aliquo prodire tenuis, si non da-
tur ultra.*

Præstat partem aliquam stultitiæ &
vitiositatis abjicere, quam inte-
gram utramque retinere. Proponi-
tur ἀπάθεια, boni consulamus με-
τριοπαθειαν. Præstat moderate i-
rasci, quam furere, si ira plane
resistere non possis. Hoc idem de
aliis quoque affectibus intelligatur.
Wolffius.

2 Οὐ μολὸς διαταρτυῖν. *Aque sa-
tis dire.*] Refero ad fastidium mo-
roforum hominum, in cibo & po-
tu præsertim. δις ἀριστῶν, bis pran-
dere, videtur ineptum; nisi per al-
terum prandium, jentaculum in-
telligatur, κατ' ἀκυρολογίαν. Pla-
to certe epistola septima, negat quen-
quam posse fieri sapientem, virtu-
tisque compotem δις τοῖς ἡμέραις
ἐμπαιζόμενον ζωῆτα, καὶ μηδέ-
ποτε κοιμώμενον μόνον νύκτωρ,
qui more Italico & Siculo, bis eo-
dem die impleatur, & noctu nun-
quam solus dormiat. Quod autem
anteceedit, δοκεῖς ὅτι ταῦτα ποιών,
præponomen ταῦτα, sensum ambi-
guum facit. Sed referendum est ad
philosophiam, non ad quinquæ-
ciones, quorum exempli gratia men-

tio incidit. Igitur ταῦτα ποιών,
τὰ τῷ φιλοσόφῳ, ἢ τοῖς φιλοσο-
φῶν ea quæ philosophorum sunt,
sive, si philosopheris. Idem.

3 Ὑπὸ παιδαρίᾳ καλῶ φρο-
νέειναι. *A mero contemni.*] Phi-
losophi utique contemni vulgo so-
lent, pugiles vero sunt admirationi.
Idem.

4 Ἀνικαλλὰ δ' εἶσθαι τέτων ἀ-
πάθειαν. *Redimere animi tranquilli-
tatem.*] Qui turbulentis affectibus,
ut ira, metu, cupiditate vehementi,
sepe agitatus, tranquillī animi qua-
lemcunque gustum semel duntaxat
ceperit: eum haud dubie quovis
pretio redimendum putabit. Sed
subinde oggannit prava consuetudo,
animi tranquillitatem negatam esse
homini: neque frustra affectandum,
quod contingere nequeat, in nullis
præsertim, aut rarissimis exemplis,
iisque imperfectis, & idēz philoso-
phicæ nequaquam respondentibus.
Proficeremus tamen aliquid, si co-
naremur, & nervos intenderemus.
Id quod in iis cernimus, quos non
philosophia, sed fortuna diutius &
diutius exercuit, quam multa illi
setunt æquis & constantibus ani-
mis, quæ alii nullo modo posse ferri
existimant? Sed fir illud consuetu-
dine & stupore quodam: philoso-
phica vero æquanimitas ratione mo-
deratrice gloriatur. Idem.

5 Ταῦτα ἔ συμφωνεῖ.] Ita plu-
rimæ habent editiones. Wolffius
legit male. ταῦτα ἐν συμφωνίᾳ. Sed
huic lectioni veram adposuit legen-
do: ταῦτα ἔ μὴ συμφωνεῖ.

6 Ἐτα δὲ σὶ ἀνθρώπων. *Vnum
te oportet esse hominem.* Verissimum
præceptum, ac potius oraculum,
cui me ab ineunte ætate non parui-
se quantopere præniteat, dici non
potest. Fui modo scholasticus, mo-
do scriba, modo aulicus, modo præ-
dagogus, modo Bibliothecæ præ-

fectus, modo scholæ gubernator: idque eo usque, ut nunc quid sim, pene ipse ignorem. Mirabiliter distrahit varietas, & crebræ mutationes, ingenium. Quod si mihi in uno Philosophiæ studio ab ineunte ætate elaborare licuisset, cui me fuisse narum arbitror: fortasse profecissemus aliquid. Verum ita cum iis agitur, qui nec ipsi sapiunt, &

bonorum doctorumque consiliis in adolescentia destituuntur. Magis tamen reprehendendi sunt, qui recte monentibus non obtemperant: & discendi occasione vel non utuntur per socordiam, vel abutuntur ad luxum, nequitiam, & omnis generis malitiam. *Wolffius.*

7 Ἐπὶ τὰ ἴσα.] Salmasiana & Plantiniana, περὶ τὰ ἴσα.

λζ'.

Τὰ καθήκοντα ὡς ὅτι πανταῖς χρεῖται παρὰ μετρίῃ. Πατὴρ ἐστίν, ὑπαγορεύει, ὅτι μελείδωται, ὡς ἀφαιρῶν ἀπάντων, ἀνέχεσθαι λοιδορήσασθαι, παῖον. Ἀλλὰ πατὴρ χάρος ἐστίν. Μήτις ἐν τοῖς ἀγαθὸν πατέρα φύσει ὡκειώθης; Οὐκ, ἀλλὰ τοῖς πατέρα, ὁ ἀδελφὸς ἀδικεῖ; τῇδε τοι γὰρ ἐν τὴν ὁρᾶξιν τὴν σεαυτοῦ τοῖς αὐτὸν, μηδὲ σκόπως τίς κεῖν ποιῇ, ἀλλὰ τί σοι ποιήσαντι, καὶ φύσιν, ἢ σὴ ἐξ ἐργαίσεως. σὲ γὰρ ἄλλο ἐβλάψεν ἂν μὴ σὺ θέλης. τότε δὲ ἔσθι βεβλαμμένος, ὅταν ὑπολάβῃς βλάβη. ἔτις ἐν ἀπὸ τοῦ γείτονος, ἀπὸ τοῦ πολίτου, ἀπὸ τοῦ στρατηγῆ, τὸ

C A P. XXXVII.

Omnia officia in universum mutuis affectionibus sunt metienda. Pater est? præcipitur, curam ejus agendam, cedendum ei in omnibus; si convicietur, si verberet, ferendum esse. At pater malus est. Numquid igitur natura cum bono patre conjunctus es? Non, sed cum patre. Frater te lædit? Tu igitur munus tuum erga ipsum tuere: nec, quid ille agat, considera; sed, quibus rebus agendis tuum institutum naturæ futurum sit consentaneum. Te enim alius non lædet, nisi ipse velis. Tum autem læsus eris, cum te lædi existimaris. Sic igitur vicini, sic civis, sic imperatoris officium invenies, si mutuas

τὸ καθεήκον δὲρήσας, ἐὰν tuas affectiones spectare
τὰς χάσας ἐδίδως θεωρεῖν. consueveris.

1 Ταῖς σχέσεσι παραμετρεῖται.] Affectiones adhibentur tanquam norma quaedam ad officia metienda. Alias εὐρίσκειται reperiuntur. σχέσις appellat τὰ πρὸς τι, ea quæ cum aliquo conferuntur: quare affectiones, quam habitus, vertere malui. Wolfius.

Multa de his verbis & verborum sententia b. m. parens, in Persium Commentario. Casaubonus.

Σχέσις in genere dicit esse Simplicius ordinem quorundam inter sese ac mutuum respectum: eumque vel à natura institutum, vel voluntate susceptum. Illius exemplum proponit Epictetus in patre, huius in vicino, cive, imperatore. Sunt enim hæc ex iis, quæ Aristot. τὰ πρὸς τι appellat, Latini relata; inter quæ est mutua relatio, sive respectus; quem σχῆσιν vocant Græci. Vide cap. LXV. Senecanus.

2 ὁ κειώθης, ἀλλὰ πρὸς πατέρα.] Videtur interrogative legendum ὁ κειώθης, conjunctus es? & addenda negatio, καὶ ἀλλὰ πρὸς πατέρα. Non, sed cum patre. Sed & hic ita-

tim occurrit: Si pater pro hoste se gerit, cur ego me pro filio geram? In promptu est responsio; Aliena improbitas non est imitanda. At difficile est amare hostem: Difficilia, quæ pulchra. At ista laude careo malo. Tuo utique malo. Quem vero fructum ex alienæ improbitatis imitatione capis? Nullum, opinor; atque utinam non impietatis etiam, aut certe neglecti officii condemnneris. Animi tranquillitate omnino carebis, morsu conscientie non carebis. Wolfius.

3 Οἰδιπόδης ἀδικεῖ; τίρῃ τοι γαροῦν τὴν πράξιν τὴν σεαυτοῦ πρὸς αὐτὸν, &c. Frater te ladit? Tu igitur munus tuum erga ipsum tuere.] Parum abest, quin hic exclamem. Ὁ Sancte Epictete! Nam merum mel Christianum tua verba redolent, conveniuntque prorsus cum illis, quæ ipse Christus Matth. 18. 21. & aliis locis inculcat.

4 Τὴν πράξιν.] Imo τὴν πάσιν (orásmen) ut Simplicius & Paphrast. nec est dubitandi locus. Casaubonus.

C A P. XXXVIII.

R eligionis erga deos immortales præcipuum illud esse scito, rectas de eis habere opiniones: ut sentias, & esse eos, & bene justequæ administrare universa: parendum esse eis, & omnibus iis, quæ fiant, acquiescendum; &

D 5

se,

λή.

Τῆς θεῆς τῆς θεῆς δὲσεβείας, ἰδοὺ ὅτι τὸ κυριώτατον ἐκείνῳ ἐστίν. ὁρθὰς ὑπολήψεις θεῶν αὐτῶν ἔχον, ὡς ὄντων, καὶ διοικούντων τὰ ὅλα καλῶς καὶ δικαίως· καὶ σάμ- τὸν εἰς τὸ τοῦ κατὰ περὶ χεῖναι, τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς, καὶ εἰχεῖν

² εἴκει· πᾶσι τοῖς γινόμε-
 νοις, καὶ ἀκολουθεῖν ἐκόντα,
 ὡς ³ ὑπὸ τῇ ἀρίστῃ γνώμῃ
 ὁππιτελευμένοις. εἴπω γὰρ
 οὐτε ⁴ μέμνη ποτὲ τοῖς
 θεοῖς, εἴτε ἐγκαλέσας, ὡς
 ἀμελῶς ἔμελλον. ἄλλως τε
 καὶ οἷόν τε τῷτο γίνασθαι,
 εἰ μὴ ἀποστήσῃ τὸ οὐκ ἐφ'
 ἡμῶν, καὶ ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῶν
 μόνοις θῇς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ
 κακόν. ὡς ἂν γέ τι ἐκεί-
 νων ὑπολάβῃς ἀγαθὸν ἢ
 κακόν, πᾶσα ἀνάγκη, ὅταν
 ἀποτυγχάνῃς, ὧν θέλῃς, καὶ
 παρίπῃς οἷς μὴ θέλῃς,
 μέμψασθαι σε καὶ μισεῖν
 τοὺς αἰτίους. πέφυκε γὰρ
 πρὸς τῷτο πᾶν ζῶον, τὰ
 μὲν βλαβερά Φαινόμε-
 να, καὶ τὰ αἴτια αὐτῶν,
 Φθίγειν καὶ ἐκτρέπεσθαι.
 τὰ δὲ ὠφέλιμα, καὶ τὰ αἴ-
 τια αὐτῶν, μετέχειν καὶ
⁵ τεθιπέναι. ἀμήχανον ἔν,
 βλάπτεσθαι τινα οἰόμε-
 νον, χαίρειν τῷ δοκῶντι
 βλάπτειν. ὅθεν καὶ τὸ τῇ
 βλάβῃ χαίρειν ἀδύνατον.
⁷ ὅθεν καὶ πατὴρ ὑπὸ υἱῷ

λοιπὸν

sequenda ultro, ut quæ
 à mente præstantissima
 regantur. Sic enim nec in-
 cufabis eos unquam, nec ab
 eis negligi te conquereris.
 Aliter autem id fieri ne-
 quit, quam si iis, quæ in
 potestate nostra non sunt,
 relictis, tam bona quam
 mala in iis, quæ in nobis
 sita sunt, collocaris. Nam
 si quid illorum senseris es-
 se bonum aut malum, ali-
 ter certe fieri non pote-
 rit, quin cum iis frustra-
 tus fueris quæ velles, &
 in ea, quæ nolles, inci-
 deris, & culpes & oderis
 illarum rerum auctores.
 Illud enim natura est insi-
 tum omni animantium ge-
 neri, ut ea quæ nocitu-
 ra videantur, eorumque
 causas fugiant & aver-
 sentur: contra, utilia, &
 causaseorum, persequan-
 tur & admirentur. Nulla
 igitur ratio est, ut hic, qui
 noceri sibi putat, eo læte-
 tur, quod nocere videatur:
 unde etiam, ipso damnout
 gaudeat, fieri nequit. Hinc
 fit, ut & patri filius convi-
 tietur, cum ea, quæ in bo-
 nis

λοιδορεῖται, ὅταν τῷ δολοφονῶν ἀγαθῶν εἶναι, τῷ παιδί μὴ μεταδιδῶ. καὶ Πολυαίχλιος καὶ Ἐπικλέας τὸ πολεμικὸν ἀλλήλοις ἐποίησε, τὸ ἀγαθὸν οἰεσθῶν πρὸς τρεανίδα. ἄλλὰ τὸ ὁ γεωργὸς λοιδορεῖ τοὺς θεούς, ἄλλὰ τὸ τοῦ ναύτης, ἄλλὰ τὸ τοῦ ἑμποροῦ, διὰ τοῦτο οἱ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα ἀπολλύντες. Ὁ πρὸς τὸ συμφέρον, ἐκεῖ καὶ τὸ βύσεβες. Ὡς τε οἷς ἐπιμελεῖται τὸ ὀρέγεσθαι ὡς δεῖ, καὶ τὸ ἐκκλίνειν, οἷς τῷ αὐτῷ καὶ τὸ βύσεβας ἐπιμελεῖται. σπένδειν δὲ, καὶ θύειν, καὶ ἀπάσχεσθαι¹⁰ καὶ τὰ πάτρια, ¹¹ ἐκείνοις προσήκει, ¹² καθάρως, καὶ μὴ ἐπιστευσμένως, μηδὲ ἀμελῶς, μηδὲ γλίχρως, μηδὲ ὑπὲρ δύναμιν.

nis habentur, filio non impertierit: & illud est quod inter Eteoclem & Polynicem bellum concitarit, quod bonum existimabant imperium. Hac de causa Deos execratur agricola, ob hoc nauta, ob hoc mercator, ob hoc ii, qui liberos & uxores amittunt. Nam ubi utilitas, ibi etiam est pietas. Quamobrem qui id dat operam, ut sic & appetat & aversetur, quemadmodum decet; is eadem opera & pietati dat operam. Libandum autem & sacrificandum, & offerendæ primitiæ sunt unicuique, ritu patrio: caste, non luxuriose, nec indiligenter, nec sordide, nec supra facultates.

1 Ὡς ὄντων καὶ διοικούντων τὰ ὅλα καλῶς καὶ δικαίως.] Plane eadem sententia in Epist. ad Hebr. 11. 6. Πιστεῦσαι δεῖ τὸ προσερχόμενον τῷ Θεῷ ὅτι ἐστὶ (Epist. ὡς ὄντων eodem verbo:) καὶ τοῖς ἐκζητοῦσιν αὐτὸν μισθαποδοτῆς (in quo dispensatio ejus versatur) γίνε-

ται: hoc tantum discrimine, quod Epictetus pro fastigio habet, quod Sanctus Apost. pro fundamento: quæ tamen eodem ferme redeunt; & ἀρχὴ (ut in istis, ἀρχὴ τῆς ζωῆς, &c.) utrumque complectitur. Casaubonus.

2 Εἰκὴν πᾶσι τοῖς γιν.] In omnibus

bus hactenus editis sic legitur, in sola Salmasiana additur præpositio: *ἐκείνῃ ἐν πάσι τοῖς γυναι.*

3 Ὡς τῆς ἀρίστης γνώμης.] Wolfius, præter hanc lectionem, habet: *ἐπὶ τῇ ἀρίστης γνώμης.*

4 Μίμψη ποτὶ τοῖς θεοῖς.] Suz editioni Wolfius adscripsit: *μῖμψη ποτὶ τὲς θεάς.* Sed eodem res redit; siquidem deponens illud *μίμφομαι* *in cuse*, reprehendo apud classicos auctores cum genitivo, dativo & accusativo constructum reperiatur.

5 Ἄλλως τε.] Meliorem lectionem Wolfius textui inseruit, scilicet *ἄλλως δέ.*

6 Τεθνηπνίαι.] Est infinitivus præter. med. verbi *θνήσκω*. *Stupreo*, cum stupore admiror. Duo tantum huius verbi tempora in usu sunt, præter. medium: & Aoristus secund. Sed præteritum illud sæpius pro præsentis usurpatur, quemadmodum etiam hoc loco ab interprete vertitur. Sed Wolfius pro varia lectione habet, *τεθαυμακνίαι* à *θαυμάζω* in admiratione habeo.

7 Ὅθεν.] Wolfius contendit debere legi *ὅθεν*.

8 Καὶ Πολυνείκην, καὶ Ἐτεοκλέα τούτου πολέμου, &c. Et illud est quod inter Eteoclem & Polyneicem bellum concitavit.] Consule Pausaniam, qui lib. nono totam horum fratrum historiam copiose explicat.

9 Ὅπου τὸ συμφέρον, ἐκεῖ καὶ τὸ εὐσεβές. Vbi utilius, ibi pietas.] O admirabilem sententiam, atque adeo in speciem impiam! sed ita tractatam, ut & humani animi simulationem retegat, & religioni vix quicquam possit magis esse consentaneum. Wolfius.

Illustris sententia, qua nihil unquam gravius aut verius ex Phœbi cortina: ut nos alibi fule disputavimus; & quæ de filiali cultu, mercenario opposito, vulgo jactantur, meras esse *τερατολογίας* & *λογομαχίας* ex ambiguitate verbi *mercedis* & *utilis* ortas, planum fecimus. *Cassaubonus.*

10 Κατὰ τὰ πάτρια. Ritu pa-

trio.] Cum pietas in animo posita sit de caeremoniis non magnopere putat esse laborandum. Quod si nostro sæculo persuaderi posset, tranquillius viveretur. Persuaderi autem posset, si potius è religione vivere, quam de religione disputare studeremus: si veritatis cupidiores essemus quam vanitatis, hoc est, ambitionis, æmulationis, avaritiæ, ultionis, & si quæ sunt alix pestes animorum. Wolfius.

Κατὰ τὰ πάτρια. Patrio ritu.] Dormitas mi Epictete! Non jam Philosophum, sed Politicum agere videris. Politici enim ubique terrarum patrios ritus, id est ejusmodi religionem & caeremonias amplecti jubent, quæ supremæ potestatis auctoritate constitutæ sunt. Si tibi vita degenda sit sub Turcarum, Pontificiorum vel Reformatorum imperio, auctores erunt Politici, ut eam externæ profitearis, quam suprema majestas ibi confirmavit atque sancit. Ast sincerus Philosophus in sanctissimo gravissimoque religionis negotio non aliorum auctoritatem, sed veritatem ex recta ratione deductam amplectitur. Quia Socrates patrios ritus rejecit, καὶ τὴν δόξαν τῶ ἀφάρτυ Θεῷ, ἐν οὐρανῷ εἰκόνῃ θάρτυ ἀνθρώπων, καὶ πετεινῶν καὶ τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν mutare recusavit, à Politicis veneno extinctus est. Sed longe aliter se res habet cum Christiana religione, quæ pias fraudes non admittit, & in qua externa profectio cum interna convenire necesse habet. jubetque ut Deum colamus non secundum patrias leges, sed secundum illas, quas in verbo suo nobis præscripsit.

† Aliena prorsus sunt, quæ hic sive Berckelius, sive alius quispiam Epicteto opponit, cujus sententiam Wolfius modo simplicissime exposuit. Nam quod hic regeritur, Philosophum in negotio religionis non aliorum auctoritatem, sed veritatem sola ratione deductam amplecti, id verum est, quod ad sententiam de religione ac veritatibus divinis.

NON

non vero quod ad ceremonias, de quibus Philosophus non magnopere laborat. Atque eam ob causam Epictetus τὸ σπίνδειν ac θύειν, verbo, ritus omnes externos, ita jubet observari, ut summam religionis in animi habitu καθαρόν ponat. Egrege huc facit, quod dicit Socrates Hist. Eccl. l. v. c. xxii. ἰδιμία τῶν θρησκυῶν τὰ αὐτὰ ἔθνη φυλάττει, καὶ τὴν αὐτὴν περὶ τετῶν δόξαν ἀσπάζονται, nulla religionis secta easdem observat ceremonias, licet eandem de Deo sententiam amplectatur.

11 Ἐκάστοις. Vnicuique.] Alias ἑκάστοις, quovis tempore. Wolfius.

Wolfius pro varia lectione suæ editioni ἑκάστοις adjunxit. Omnes quas vidi editiones habent ἑκάστοις, excepta Salmasiana, quæ sola ἑκάστῳ habet.

12 Καθαρός, καὶ μὴ ὑποκριτικὸς, καὶ μὴ ὑποκριμίνως, ex animo, & non simulate: ni Simplicius ἑκβερετ, τὸ ἐπιβουρμίνον μεταλαμβάνῃ τινὸς ἐκ τῆ ἰδέας ἀκαθαρσίας. Id quod attrahitur, sordibus à solo contaminatur. Eo igitur auctore, hoc loco frugalitas luxui, aut mundities sordibus opponitur. Wolfius.

λθ'.

C A P. XXXIX.

Ὅτι μαντικῇ τῶς-
οῖς, μέμνησο, ὅτι
μὴ, ὡς ἀποβήσῃ, οὐκ
οἶδας, ἀλλὰ ἤκεις ὡς ἀπὸ
τῆ μάντιος ἀποπευσόμε-
νος. Ὅποιον δὲ πῦρ ἐστίν,
ἐλήλυθας εἰδώς, εἶπερ εἰ
Φιλόσοφος. εἰ γὰρ ἐπὶ πῦρ
ἐκ ἐφ' ἡμῖν, πᾶσα ἀνάγκη
μήτε ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι,
μήτε κακόν. μὴ φέρε εἶναι
τῶς τῆ μάντιν, ὅρεξιν ἢ
ἐκκλίσιν· εἰ δὲ μὴ, τρέ-
μων αὐτῷ τῶς. ἀλλὰ
διεγινώσκεις, ὅτι πᾶν τὸ
ἀποβήσομενον, ἀδιάφο-
ρον, καὶ ἐδὲν τῶς σε.
Ὅποιον δ' ἂν ᾖ, (ἔσται γὰρ
αὐτῷ χεῖρα καλῶς,)

Ad vatem accessurus,
memento, te nego-
tii eventum ignorare; sed
ea de causa adesse, ut eum
è vate cognoscas. Quale
autem id esset, utique, cum
venires, scivisti, siquidem
philosophus fueris. Nam si
ex eorum numero fuerit,
quæ in nostra potestate
non sunt: nec bonum esse,
neque malum, omnino est
necessè. Noli igitur ad va-
tem afferre vel appetitio-
nem, vel averfationem:
alioqui tremens eum acce-
des. Sed illud constitutum
esse oportet, nihil inter
quemvis eventum interes-
se: neque ad te attinere
eum, cujuscunque modi
sit:

καὶ τῷτο εἰδὲς καλῶς.
 Θάρρῶν εἶναι, ὥς ὅτι συμ-
 βέβηκες ἔρχεσθαι, τὰς θεάς.
 καὶ λοιπὸν, ὅταν πει συμ-
 βέλῃ, ἡ μέμνησο,
 πῶς συμβέβηκε παρ-
 λαβεῖν, καὶ πῶς ὠδύ-
 κησας ἀπειθήσας. ἔρχε-
 σθαι ὅτι τὸ μαρτυρεῖται,
 χαθάρπερ ἡξίως Σώκρ-
 ατος, ἐφ' ᾧ ἡ πᾶσα
 σκέψις τὴν ἀναφορὰν
 εἰς τὴν ἐκδοσιν ἔχει. καὶ
 ἢτε ἐκ λόγου, ἢτε ἐκ
 τέχνης πρὸς ἄλλης, ἀ-
 φορμῶν δίδονται πρὸς τὸ
 συνιδεῖν τὸ πρᾶγμα.
 Ὡς τε ὅταν δὴ συγκιν-
 ῶσαι φίλῳ, ἢ πατρίδι,
 μὴ μαρτυρεῖται, εἰ συγκιν-
 διωμενέον. καὶ γὰρ ἀνὰ πρᾶ-
 ξιν σοὶ ὁ μάντις, φαῦ-
 λα γεγονέναι τὰ ἱερά, δῆ-
 λον ὅτι ὁ θάνατος σημαί-
 νεται, ἢ πῆρωσις μέρες ἔ-
 σωμαι, ἢ φυγή. ἀλλ'
 ἐνὶ λόγῳ, καὶ (ὡς
 τῷτοισι παρὶς) τῷ φί-
 λῳ καὶ πατρίδι συγκιν-
 διωμεν. τοιγαρὶς τῷ μεί-
 ζον

sit: licere enim eo recte
 uti; neque in eo tibi fore
 quempiam impedimento.
 Magno igitur animo deos,
 ut consiliarios, accedito.
 Deinde, si quid consilii da-
 tum fuerit, memento, quos
 in consilium adhibueris: &
 quorum, nisi parueris, au-
 ctoritatem sis neglecturus.
 Sic autem ad oraculum
 accipiendum accedito,
 quemadmodum Socrati
 placebat; iis videlicet de re-
 bus, quarum tota conside-
 ratio refertur ad eventum,
 & in quibus nec ex ratio-
 ne, nec ex arte alia suppe-
 tunt occasiones, ad id quod
 propositum est, conside-
 randum. Cum igitur vel
 amicus, vel patria cum
 periculo defendenda erit;
 noli consulere vatem, sine
 ne defendendi? Nam si
 tibi vates prædixerit, ex-
 ta infausa esse: mortem
 significari constet, aut ali-
 cujus membri truncatio-
 nem, aut exilium. Sed ra-
 tio tamen subest, & cum
 his illud etiam conjungi-
 tur: una cum amico & pa-
 tria periculum esse adeun-
 dum.

ζοι μάντῃ † πρόσχε τῷ
Πυθίῳ, ὅς ᾽ ἐξέβαλε ὧ
ναῦ ᾗ ἔβησαν αὐ-
ταυρὸν μὲν τῷ Φίλῳ.

dum. Quamobrem ad ma-
jorem venito vatem Py-
thium : qui templo ejecit
eum, qui amico in vitæ pe-
riculo non succurrisset.

1 Ὅτι μὲν, ὡς ἀποκρίσεται, ἐκ
οἶδας.] Non inelanger in Salma-
siana excusum reperies : μέμνηται, ὅτι
τὴ μὲν ἀποκρίσεται, ἐκ οἶδας.

2 Ὅτι πᾶν τὸ ἀποκρίσεται ἀ-
διάφορον. Quicquid eventurum sit,
id esse indifferens.] Hoc est, neque
bonum neque malum per se, sed
pro utentis animo vel bonum vel
malum. Veteres Stoici res cor-
porales & externas, non bona &
mala, ut cæteri mortales, sed
προηγμένα producta, prælata : &
ἀποπροηγμένα rejecta, improbata
nominarunt, ἀδιαφορίαν Aristoni,
Pyrrhoni & Heryllo tribuit Cice-
ro, quos rerum aliquem delectum
reliquisse negat. In horum igitur
sententiam inclinasse videtur hic
Epictetus. Wolfius.

3 Καὶ εἰδὲν πρὸς σε ὁποῖον εἴ-
αν ᾖ (ἴσαι γάρ.) Græca non be-
ne coherant, nisi ita connectas :
καὶ εἰδὲν πρὸς σε, ὁποῖον εἴ-
αν γάρ αὐτῷ χρῆσθαι. καλῶς, καὶ τοῦτο.
ἔκ. sublati parenthesi : vel si quis
malit : ita : Ὅποῖον εἴ-
αν ᾖ, ἴσαι αὐτῷ χρῆσθαι. καὶ τοῦτο, ἔκ. Ca-
saubonus.

4 Μένειναι τινὰς συμβούλους πα-
ράλαβες. Memento quales in consilium
adhibueris.] Necessè est vatum, au-
gurum, aruspicum magnam fuisse
in divinando solentiam. Alioqui
enim prædictiones eorum, vir tanta
gravitate, pro divinis responsis non
habuisset. Wolfius.

5 Ἀλλ' ἐν λόγῳ.] Sic Wolphii
editio habet, & pro varia lectione
adscripta : ἐν λόγῳ. Et ita quoque
Casauboniana & aliz. In Salmasiana
autem & item aliis legitur : ἀλλ' ἢ
ἐν λόγῳ. Præstantiorem lectionem
eligat lector.

6 Καὶ σὺν τέτοις περιστάται.] Wolf.
Et cum his etiam conjungitur. Polin-
teque confirmabit : quæ valde fringit.
Omnino scribendum, ἀλλ' ἐν λό-
γῳ καὶ σὺν τέτοις περιστάται τῷ
φίλῳ, καὶ πατρίδι συγκατα. id est,
Ratio autem suadet etiam cum his
(i. e. utcumque hæc subeunda sint :
δύναται, πῶς, ὅπως, ὅπως) amico
tamen opitulanti periclitanti : Et cum
patria discripiam adire, ἔκ. Ex omni-
bus qui mihi visi sunt Epicteti in-
terpretibus, unus Duvivianus, vi-
undeque præstantiss. hunc sensum
subodoratus est, dum vertit. La
raison neantmoins vous persuadera,
que quand tout cela devoit estre, ἔκ.
Ad rem autem quod attinet ipsam,
multa in hanc sententiam Cato apud
Lucanum, lib. ix. præclare, ut vitium
vere Stoicum decebat : qui etiam
Ammonis oraculum, de eventu bel-
li Civilis, cum ejus consulendi fa-
cultas oblata esset, & suaderent so-
cii, consulere recusavit, quod even-
tum, seu successum rerum, ad sapien-
tem, qui sola ratione, (nos Chri-
stiani conscientia, diceremus) niteret-
ur, ullo modo pertinere negaret.
O fidem, Christiano dignam; sed in
Christianis inventu raram! Casaubo-
nus.

† Πρόσχε τῷ Πυθίῳ attendito va-
tem; sed videtur Wolfius legisse προσ-
έρχε. qui reddiderit, venito ad va-
tem. Sed illud præferendum puto,
cum vatum monitis, ut modo, his
quoque parendum esse inculcet.
infra c. 56. πρόσχε μὲν νικάει καὶ
τὸ προσηνὲς αὐτῷ.

7 Ἐξέβαλε τοῦ ναυῦ.] Historia est
apud Simplicium. Wolfius.

μ'.

μ'.
Τάξον πια ἤδη χα-
 ρακτῆρα σαυτῶ, καὶ
 τύπον, ὃν φυλάξεις ἐπὶ
 τε σαυτῶν, καὶ ἀνθρώποις
 ἐντυγχάνωνι.

ἢ Ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ἄν.] Id est,
 μόνῳ καὶ κατ' ἰδίαν. cum solus,
 & ipse tecum es, hoc est, cum nul-

Præscribe jam tibi for-
 mam quandam, & le-
 gem, quam custodias:
 quamque & ipse tecum, &
 in congressibus hominum
 observes.

lis distingeris alienis cogitationibus.
 Wolfius.

μά.
Καὶ σιωπὴν τὸ πολὺ ἐ-
 γω, ἢ λαλεῖσθαι τὰ
 ἀναγκαῖα, καὶ δι' ὀλίγων.
 σπανίως δὲ ποτε, καὶ
 ἀποκολληθέντι, ὅπῃ τὸ
 λέγειν πῆχον, ἀλλὰ
 οὐκ ἐξ ὁμοιοῦς τῶν τυχόν-
 των. μὴ οὐκ ἐξ ὁμοιοῦς,
 μηδὲ ἰπποδρομίῳ, μὴ
 οὐκ ἐξ ὁμοιοῦς ἀθλητῶν, μὴ
 οὐκ ἐξ ὁμοιοῦς πομάτων
 τῶν ἐκασταχῶ λεγομέ-
 νων. μάλιστα δὲ, μὴ οὐκ
 ἀνθρώπων * λέγοντες,
 ἢ ἐπαινεῖντες, ἢ συγχέ-
 νοντες.

ἢ Κατὰ παρακολληθέντι.
 Tempore comitante.] Rectius παρα-
 καλόντι, advocante, hortante.
 Wolfius.

ἢ λέγοντες.] Ita Plantiniana &

Ac majori quidem ex
 parte silentium præ-
 stetur: aut necessaria di-
 cantur, eaque paucis. **R**aro
 autem, cum se obtulerit
 occasio, ad dicendum ve-
 niemus: sed non quidvis
 dicemus: non de gladiato-
 ribus, non de ludis Circen-
 sibus, non de pugilibus,
 non de cibis aut potioni-
 bus; quæ res passim incul-
 cantur. In primis autem
 de hominibus cum verba
 fiunt, ne eos vel laudemus,
 vel comparemus, cavea-
 tur:

Wolphiana exhibent, sed Casaubo-
 nus ψέγοντες, accurate Leydensem
 editionem representans, quæ mul-
 tum à Wolphiana versione abir, hæc
 & sequentia hunc in modum ver-
 ten-

tendo: *Inprimis autem ne homines vituperemus, vel laudemus, vel comparemus caveatur.* Sed qui in lingua Græca hospes non est, facile τὸ λέγοντες præfert: nam non scio apud Græcos in usu esse, περί ἀνθρώπων φέρειν.

* Cur τὸ λέγοντες hic præferendum sit, equidem nullus video. Si enim structuram orationis attendas, ea ἀπὸ κοινοῦ sic exit fulcienda, σπανίως ἐπὶ τὸ λέγειν τί ἔχουν· μάλιστα δὲ μὴ περί ἀνθρώπων. at qua conditione institutum de hominibus sermonem vetat? si videlicet φέροντες ἢ ἐπαίνυντες, ἢ συγ-

κρίνοντες, de aliis, aut vituperantes, aut laudantes, aut comparantes, verba faciamus. Dijudicet lector eruditus: mihi sane τὸ λέγοντες hic non supervacuum modo; sed, si retineas, languidam orationem efficere videtur.

3 H' ἐπαίνυντες, ἢ συγκρίνοντες. A'ν μὲν οἶός τι ἦς.] Recte hæc connectunt tum Simplic. tum Paraphrastes. Sed Paraphrastes paucis insertis, sine quibus vix constet coherentia. (an & Enchiridio quondam genuina?) Ei δ' ἄλλος τ' τοιούτων ἄρξοντα, &c. Casaubonus.

μς'.

A'ν μὲν ἐν οἷός τε ἦς, μέταγε τοῖς σοῖς λόγοις τὰς τ' συνόντων ἐπὶ τὸ πρῶτον. εἰ δὲ ἐν ἀλλοφύλοις συμπληφθῇς τύχοις, σιώπα.

I E'ν ἀλλοφύλοις ἀποληφθῇς τύχοις.] A peregrinis circumventus.] τοὺς ἀλλοφύλους τοῖς οἰκίοις ὀρπονίτ: & eos intelligit homines, quos pro autoritate monere non licet. Wolfius.

C A P. XLII.

Quod si potes, familiarium tuorum sermones tuis sermonibus eo, quo decet, traducito. Sin à peregrinis circumventus fueris, taceto.

Ei δὲ ἐν ἀλλοφύλοις.] Wolf. peregrinos. Politianus; extraneos; quod scopo auctoris, & Simplicii expositioni melius convenit. Casaubonus.

μγ'.

Γέλως μὴ πολὺς ἔτω, μηδὲ ἐπὶ πολλοῖς, μηδὲ ἀνειμένῳ.

C A P. XLIII.

Rifus ne sit multus, nec ob multa, nec effusus.

μδ'.

Ὅρκον ὀφείλειται, εἰ μὴ οἷόν τε, εἰς ἅπαν. εἰ δὲ μὴ, ἐκ τ' ὁρόντων.

C A P. XLIV.

Jusjurandum recusa, si fieri potest, omnino. fin minus, quantum potes.

I Ὅρκον παρίτηται.] Ita habent omnes quas vidi editiones, ex-

cepta Plantiniana, in qua mendose legitur: ὅρκον παρίτηται.

E

μέ. Ε'πιά-

μέ.
Επίσις τὰς ἑξω καὶ
 ἰδιωτικὰς ἀγκυρὰς.
 εἰάν δέ ποτε γένηται καὶ
 οἷ τεταύω σοι ἡ προσοχή,
 μήποτε ἄρα ὑποβρύχως,
 εἰς ἰδιωτισμόν. ἴσθι γάρ,
 ὅπῃ, εἰάν τις ἐταῖρος ἢ με-
 μολυσμένος, καὶ τὸ σωμα-
 τατερόμενος αὐτῷ μο-
 λυνέσθαι ἀνάγκη, καὶ αὐ-
 τὸς ὦν τύχη καθαρός.

1 Τὰς ἑξω καὶ ἰδιωτικὰς.] τὰς
 ἑξω, scilicet τὰς ἰδίας οἰκας, foris extra
 suas aedes, τὰς ἰδιωτικὰς, τὰς ἀφι-
 λοσόφους, convivia plebeiorum ho-
 minum inerudita, quæ nihil cum phi-
 losophia commune habent, nec com-
 mercii quicquam. *Wolffius.*

Convivia externa &
 popularia devita. Sed
 si quando tulerit occasio,
 animadversio excitetur, ne
 forte in vulgarem consue-
 tudinem prolabar. Sci-
 to enim, si sodalis pollu-
 tus fuerit, cum etiam,
 quem is attigerit, necessa-
 rio pollui, etsi purus ipse
 fuerit.

2 Προσοχή. Animadversio.] Lo-
 gebant Wolffius & Plant. editionis
 præfectus προσοχή. Veram tamen
 lectionem, quam in omnibus vulga-
 tis reperies, suis editionibus adpo-
 fuerunt.

μτ'.

CAP. XLVI.

Τὰ πρὸς τὸ σῶμα μέ-
 χει τὴν χρείαν ψυχῆς
 ἀναλαμβάνειν. οἷον τρο-
 φὰς, πόμα, ἀμπεχόνιον,
 οἰκίαν, οἰκετίαν. τὸ δὲ
 πρὸς δόξαν, ἢ τρυφήν,
 ἅπαν ἀείνωρε.

1 Μίχι τὴν χρείαν ψυχῆς.] Quæ
 corpori necessaria sunt, ea animo quo-
 que servit, quatenus ipsum corpus
 animi instrumentum, & minister est,
 (aut certe ita debet) dici posse non
 nego. Remotius tamen id hic fuerit
 & aliis opinor usus fuisset verbis, si
 id voluisset Epictetus. *Paraphrastes*

Quæ corpori serviunt,
 eatenus adhibeantur,
 quatenus animo sunt usui:
 veluti cibi, potus, amictus,
 ædes, servitium. Quic-
 quid autem ad ostentatio-
 nem aut delicias attinet,
 repudiato.

exertissime, χρ. ψυχῆς non ψυχῆς;
 & ita Simplicium quoque legisse,
 commentarius ipsius fidem facit.
 Ut cum dicit, τὰ πρὸς χρείαν
 αὐτῷ (σώματι scil.) μόνον προσ-
 φέρουσας, & similia, τὴν χρείαν
 ad corpus semper referens; de anima
 autem quæ illis utatur, ne verbo qui-

quidem. Erat in hac editione, *μήχε*. | quanto à vera lectione remotius. *κα*. *χς*. *τ*. *φ*. quod tanto vitiosius, | *saubonus*.

μζ'.

C A P. XLVII.

Πεὶ ἀφροδίσια εἰς
δύναμιν πρὸ γάμου
καταρβύτεον. ἀπομένω
δὲ, ὡς νόμιμόν ἐστι, μετα-
ληπτεόν. μὴ μὲν τοι ἐ-
παχθῆς γίνῃ τοῖς χρω-
μένοις, ² μηδὲ ἐλεγκτικός
μηδὲ πολλαχῶς τὸ, ³ ὅτι αὐ-
τὸς ἐ χρεῖ, πρὸς φερε.

Are venerea, quan-
tum fieri potest,
ante nuptias purus esto :
Sin attigeris, ea legitime
utendum. Ne tamen ini-
quus sis iis, qui illa utun-
tur, neque eos arguas :
neque passim jactes, te ea
non uti.

¹ Τοῖς χρωμένοις.] Hinc ἡ χρεῖ-
σις simpliciter interdum pro te ve-
nerea : ut in *Problem.* Alex. Aphr.
de Eunuchis φαντάζοντες τὴν χρεῖ-
σιν. *Casaubonus*.

jabet. *Wolffius*.

³ Ὅτι αὐτὸς ἐ χρεῖ.] *Plantinia-*
na & *Wolphiana*, ὅτι αὐτῶ ἐ χρεῖ,
παρίφρε. Sed nusquam bene, uti
ego existimo ; legendum videtur, ὅτι
αὐτοῖς οὐ χρεῖ, scilicet, ἀφροδι-
σίαις. Neque passim jactes, te iis
non uti.

² Μηδὲ ἐλεγκτικός. Ne sis objur-
gator.] *Christiana* charitas, & pec-
cantes argui, & contumaces vitari

μή.

C A P. XLVIII.

Εάν τις σοὶ ἀπαγγί-
λῃ, ὅτι ὁ δεινὰ σε κα-
κῶς λέγῃ, μὴ ἀπολογεῖ-
σθαι τὰ λεχθέντα. ἀλλ'
ἀποκρίνε, ὅτι ἠγνόησ' τὰ
ἄλλα πρὸς σὸν μοι κα-
κὰ, ἐπεὶ οὐκ ἂν ταῦτα
μόνα ἔλεγον.

Si quis nunciarit, quen-
dam tibi maledicere :
ne refuta quæ dicta sunt,
sed responde. Eum nescis-
se cætera tua vitia, nam
alioqui non illa sola fuisset
dicturum.

Ε 2

μθ'. Εἰς

Εἰς τὰ θέατρα τὸ πολὺ παρῆναι, οὐκ ἀναγκαῖον, εἰ δὲ ποτε χεῖρὸς εἴη, μηδεὶς σπασδάζων· φαίη· ἢ σταντῶ· τέτρετι, θέλε γίνασθαι μόνον τὰ γινόμενα, καὶ νικᾶν μόνον· ἢ νικῶντα· ἔγωγε γὰρ οὐκ ἐμποδισθήσῃ· ἢ βοῆς δὲ καὶ ἔπιγελαῖν τι, ἢ ἐπιπολὺ ἐπικνεῖσθαι, παντελῶς ἀπέχεσθαι· καὶ μὴ τὸ ἀπαλλαγῆναι, μὴ πολλά περὶ τῶν γενομένων ἀφ' αὐτῶν, ὅσα μὴ φέρῃ, ὡς πρὸς τὴν σὺν ἐπαγορῇ. ἐμφαίνεται γὰρ ἐκ τῆς τοιούτης, ὅτι ἐθαύμασας τὴν θίαν.

1 Βοῆς δὲ καὶ τοῦ ἐπιγελαῖν τι, ἢ ἔπι·] Aberant hæc à Politiani codice, ut puto: ab ejus certe versione absunt. Wolf. cum irrisione; aut longiore commotione. Obscure, partim; & partim, falso: Simplicius optime singula; quem debuit Wolfius, hic quidem certe, sequi. Ita erant tum mores. Plin. in Epist. lib. 5. 17. Non labia diduxerunt: non moverunt manum: non denique assurrexerunt, saltem lassitudine sedendi.

Theatra frequentare non est necesse: sed si quando tempus tulerit, te nulli nisi tibi ipsi studere appareat, hoc est, ea duntaxat fieri velis, quæ fiunt: & eum solum vincere, qui vincit. Sic enim non impedieris. Clamore autem, aut irrisione, aut longiore commotione, penitus abstineto. Ac post discessum, ne multum de iis, quæ acciderant, disputata, cum nihil ad tui correctionem faciant. Alioqui ex hoc apparebit, te spectaculum esse admiratum.

Hoc ille de recitatione; cui cum theatris & spectaculis multa communia; & inde derivata. Casaubonus.

2 Ὅτι ἐθαύμασας τὴν θίαν. Te spectaculum esse admiratum.] Hoc est, animo esse levi, & futilium rerum studioso. Horatius:

Nil admirari, prope res est una Numici.

Solaque, qua possis facere & servare bonum. Wolfius.

Εἰς ἀκροάσεις πινῶν
μὴ ἦκε, μηδὲ ῥα-
δίως παύειν. Παιδῶν
δὲ, τὸ σεμνὸν, καὶ βίσταθες,
καὶ ἅμα ἀνεπαχθεῖς,
φύλασσε.

I Eic ἀκροάσεις πινῶν μὴ ἦ-
κε. [Recte πινῶν : & modeste :
Erant enim ἀκροάσεις seu δια-
λέξεις τῶν φιλοσόφων maxime,
eiusdem plane argumenti, exceptis
fidei mysteriis, cujus & conciones,
seu predicationes hodieque (& uti-
nam non peiores hodiernæ mul-
tae :) noster : quod ex iis quæ
etiam nunc supersunt, Dionis,
aliorumque facile quisvis intelligat.

Ad recitationes ne ve-
ni, neque facile ac-
cede. Sin accesseris, gra-
vitatem & constantiam
tuere : & id una cave, ne
cui sis molestus.

πινῶν igitur hic, id est, ἱπιδυ-
κλικῶς, qui ad solam ingenii &
eloquentiæ ostentationem, & ca-
prandum plautum recitabant : qua-
les, *Rhetores*, & *Poetae* ; ut Sim-
plicius exponit. Pro ἦκε, quod
redundare videtur hic, coniciat for-
tasse aliquis εἰκῇ : Sed Simplicius
non agnoscit ; & simplicior sic ora-
tio, quæ Epictetum non dedecet.
Casaubonus.

Ὅταν πινὶ μέλλεις
συμβάλλειν, καὶ μά-
λιστα τῷ ἐν ὁδοῦ καὶ δο-
κῆντων, πρὸς βαλε σταν-
τῶ, πὶ ἂν ἐποίησεν ἐν
τῷ Σωκράτους ἢ Ζή-
νων. καὶ οὐκ ἀπορήσεις ὅ
χρήσαίς περὶ σοφίας ἐν
τῷ ἐμπεσόντι.

I Τί ἂν ἐποίησεν ἐν τῷ Σω-
κράτει. Quid in eo fecisset Socrates.]
Id ex utriusque dictis & factis col-
ligere licet, quoniam scripta neu-
tius habemus, Sed nisi eruditio-

Cum aliquid negotii ti-
bi futurum est cum
aliquo, ex proceribus præ-
fertim, ipse tibi proponi-
to, quid in re facturus
fuisset Socrates, aut Ze-
non. Ita fiet, ut te ratio
non deficiat, qua id, quod
objectum fuerit, rite ad-
ministrēs.

ne & constantia utriusque prædi-
tus fueris, male tibi verteret inepta
imitatio : & fortassis ne illi qui-
dem ubique decorum conservavimus.
Wolffius.

Οἱ τὰν Φοιτᾶς πρὸς
 πινθῶν ἤ μὲγα δυ-
 ναμένων, ὠρόβαλλε, ὅτι
 ἔχθρὸς αὐτὸν ἔνδον,
 ὅτι ἀπεκλείσθη, ὅτι ἐκ-
 τιναχθήσονται σοι αἱ θύ-
 ραι, ὅτι ἔφροντιῇ (ἢ·
 καὶ σὺν τέτοις ἐλθεῖν
 κατὰ δόξαν, Φέρε τὰ γινώ-
 σκοντα, καὶ μηδέποτε εἰσῶς
 αὐτὸς πρὸς σεαυτὸν, ὅτι
 οὐκ ἔστι ποσὸς ἰδιωτι-
 κὸν γὰρ, καὶ ὁ διαβεβλημέ-
 νος πρὸς τὰ ἐκλός.

1 Ὅτι ἐκτιναχθήσονται σοι αἱ
 θύραι.] Sententia satis aperta est.
 Quid vero si ἐκτιναχθήσονται σοι
 legatur? ocludentur tibi fores cum
 impetu, per contemptum scilicet &
 indignationem. Aut est hypallage?
 pro, σὺ ἐκτιναχθήσῃ τὰν θυρῶν,
 ejicies foribus. Argentinenſis co-
 dex habet, ὅτι ἐκ ἐκτιναχθήσονται
 σοί, pro ἀνοιχθήσονται. Et paulo
 post, pro διαβεβλημένους πρὸς τὰ
 ἐκλός, habet διαπεπληγμένους. al-
 terum percelli, alterum criminari
 significat. Ego malletm καταβεβλη-
 μένους, ejus qui projectus sit ad res
 externas, qui humi sit abiectus, &
 rerum exterarum mancipium: qui

Cum ad magnatum ali-
 quem iturus es, pro-
 ponito tibi, fore ut cum
 domi non inveniās, ut
 inclusus sit, ut occludan-
 tur tibi fores, ut ille te
 negligat. Quod si hoc
 rerum statu venire decue-
 rit, ea feras quæ sunt:
 neque ipse unquam tecum
 dicas, non fuisse tanti. Id
 enim plebejum est, & ejus
 qui res externas calu-
 mniatur.

huiusmodi frustrationes æquo ferre
 animo non didicerit, & contemne-
 re. Wolfius.

2 Καὶ διαβεβλημένους πρὸς τὰ
 ἐκλός.] Wolf. qui res externas ca-
 lumniatur. Polit. quæ externa sunt ca-
 lumniari. Non legerant fortasse Phi-
 lostratum, apud quem διαβεβλη-
 σθαι; pro ἀπεχθάνισθαι, seu odio
 habere, singulis fere paginis; ut &
 b, m. parenti in Strabonem recte
 notatum. & hinc forte διαβολῶν;
 ut Hebræo רשע ad amissim re-
 spondeat. Alia quoque apud Hero-
 dotum notione, quæ nec ipsa vulgo
 nota: sed non huius ista loci. Ca-
 sambonus.

• νγ'.

CAP. LIII.

Εἰ τὰς ὁμιλίαις ἀπέ-
 στω τὸ τινα ἑαυτῷ
 ἔργων

In familiaribus congres-
 sibus absit facinorum
 aut

ἔργων ἢ κινδύνων ὅτι
πολὺ καὶ ἀμέτρως με-
μνήσθαι· εἰ γὰρ ὡς σοὶ ἡδύ
ἐστὶ τὸ τῶν κινδύνων
μемνήσθαι, εἴπω καὶ τοῖς
ἄλλοις ἡδύ ἐστὶ, τὸ τῶν σοὶ
συμβεβηκότων ἀκούειν.

aut periculorum tuorum
prolixa & immodica com-
memoratio. Nec enim, ut
tibi jucundum est tuorum
certaminum meminisse, sic
& aliis suave est, ea quæ
tibi acciderunt, audire.

ιδ'.

CAP. LIV.

Ἀπέτω δὲ καὶ τὸ γέλω-
τα κινεῖν. ὁλιόθη-
ρὸς γὰρ ὁ τόπος¹ εἰς ἰδιω-
τισμὸν, καὶ ἅμα ἰχα-
νὸς πλὴν αἰδῶ πλὴν πρὸς
σε πᾶν πλησίον ἀνέ-
ναι.

Abfit illud etiam, ne
risum moveas. Nam
is ejusmodi locus est, è quo
proclivis sit in plebejum
morem lapsus: eamque
vim habet, ut tui observan-
tiam facile apud familiares
diminuat.

¹ Ολιόθηρὸς γὰρ ὁ τόπος.
Lubricus enim locus.] Wolfius de
Epicteto optime meritis ex quo-
dam codice habet: ὁλιόθηρὸς γὰρ
ὁ τόπος. Id est: *Lubricus enim*
modus.

² Εἰς ἰδιωτισμὸν. In plebejum

morem.] Vide finem capituli xxxvi;
ubi auditorem suum Epictetus lon-
ge semotum esse vult à loco & ordi-
ne hominis plebeji. Inspiciatur &
cap. lxxi. in quo, εἰς τοὺς καὶ χα-
ρακτὴρ ἰδιώτου describitur, *Spheer-*
nus,

ιδ'.

CAP. LV.

Ἐπισηφαλὲς δὲ, καὶ
τὸ εἰς αἰσχρολογία
προελθεῖν. ὅταν ἔν τι
συμβῇ τοιούτον, ἀν μὲν
θυλαίον ἢ, ὅτι πλη-
ξον τῷ προελθόντι· εἰ δὲ
μὴ, τῷ γε ἀποσιωπήσῃ.

Periculosum est etiam,
ad orationis obscœni-
tatem progredi. Cum igitur
tale quippiam incide-
rit: aut (si feret opportu-
nitas) objurgabiseum, qui
sermonem illum injecerit:
aut taciturnitate saltem,

E 4

&

ὃ ἐρυθειᾶσαι, ὃ σκυ-
θωπῆσαι, δὴλ' ὅτι γί-
νεται θυγατρῶν τῷ λό-
γῳ.

1 Ἐπίπληξον τῷ προελθόντι]

γίαν. Wolfius.

& rubore vultuque ostendi-
des, eam orationem tibi
displicuisse.

προελθόντι, scilicet eis ἀσχρολε-

ντ'.

C A P. LVI.

Εἰ ἡδονῆς τινος φαν-
τασίαν λάβης, ὅφου-
λασσε σαυτὸν, μὴ σωμαρ-
παδίης ὑπὸ αὐτῆς. ² ἀλλ'
ἐκδεξάσθω σε τὸ πρᾶγμα,
ὃ ἀναβολὴν ἵνα πᾶσι
σεαυτῷ λάβῃ. ἔπειτα
μνήσθητι ἁμφοτέρῳ τῶν
χρόνων. καὶ ὅτι τε ἔπο-
λαύσῃς τὴν ἡδονήν, ὃ καὶ
ὅτι ἔπολαύσας, ὅτερον
μετανοήσῃς, ὃ αὐτὸς σεαυ-
τῷ λυιδρῆσιν. ὃ ἰσχύεις
ἀνιῆσαι, ὅπως ³ ἔποχόμε-
νος χαίρῃς, ὃ ἐπανέ-
σῃς αὐτὸς σεαυτὸν. εἰ δέ
σοι καιρὸς φανῇ ἀφαιεῖσθαι
τὴν ἔργον, πρόσσεχε, ⁴ μὴ νι-
κήσῃ σε τὸ προσπνέον αὐτῷ,
ὃ ἡδὺ, ὃ ἐπαγωγόν. ἀλλ'
ἀνιπθῇ, πᾶσι ἀμεινον τὸ
ἰσχυεῖσθαι σεαυτῷ, ταύ-
την τὴν νίκην νεικηκόη.

Si voluptatis alicujus
Simaginem animo con-
ceperis, moderare tibi,
ne ab ea movearis: sed
& rem examina, & tibi
ipse deliberandi præbe
spatium. Deinde utriuf-
que temporis memento,
tum ejus quo voluptate
perfrueris, tum ejus quo
percepta jam voluptate
dolebis, teque ipse ob-
jurgabis. Atque his illa
confer; si abstinueris, fo-
re ut gaudeas, teque
ipse collaudes. Quod si
tibi suscipiendæ rei vide-
bitur esse tempus, cave
ne vincant ejus blandi-
ciæ, & suavitates, &
illecebræ: sed illud op-
pone, quanto præstantior
sit talis victoriæ conscien-
tia.

1 Φύλασσε σαυτὸν. *Moderare tibi.*] Ita in quibusdam editionibus, & etiam Calauboniana. Sed oppime habet Salmasiana: Καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων, φύλασσε σαυτὸν. Ut in aliis, sic & hic moderare tibi. Hanc lectionem quoque Wolfius & Plant. editionis præfectus agnoscunt: Sed Wolfius male in quodam codice φύλασσε pro φύλασσε invenit.

2 Ἀλλ' ἐνδεχέσθω σε τὸ πρᾶγμα. *Exspectet te negotium.* Argentinensis rectius opinor, ἀλλ' ἐξυπείσθω

σε τὸ πρᾶγμα, *examinetur, expendatur.* Wolfius.

3 Ἀποσχόμενός χαίρεισιν.] Wolfius præter hanc lectionem aliam habet; scilicet: Ἀποσχόμενός χαρίσιν.

4 Μὴ νικήσῃ σε.] Sux editioni præterea adscripsit Wolfius; ἡττήσῃ σε.

5 Συνειδέναι σαυτῷ.] Ita omnes quas videre licuit editiones. Ast ex aliquo codice abique σαυτῷ. hæc Wolfius legebat.

νζ'.

C A P. LVII.

Οἴταν πὶ, ἀγαγνὲς ὅλη ποιητέον ἐστὶ, ποιῆς, μὴδέποτε φύγῃς ὀφθῆναι πρῶτων αὐτῷ, καὶ ἄλλοιόν τι οἱ πολλοὶ μέλλωσι πρὸ αὐτῷ ὑπολαμβάνειν. ² εἰ μὴ γὰρ οὐκ ὁρῶς ποιῆς, αὐτὸ ἔργον φεύγῃ. εἰ δὲ ὁρῶς, τί φοβῇ τὸ ἐπιπλήξοντάς οὐκ ὁρῶς;

1 Καὶ ἄλλοιόν τι πολλοὶ μέλλωσι περὶ αὐτοῦ ὑπολαμβάνειν.] Wolfius hanc lectionem suæ editioni adjunxit: legebat enim vir doctus: καὶ ἄλλ' εἶόν τι οἱ πολλοὶ μέλλωσι & sic porro. Alium verborum ordinem servat Salmasius: καὶ ἄλλοιόν τι μέλλωσιν οἱ πολλοὶ περὶ αὐτοῦ ὑπολαμβάνειν.

2 Εἰ μὴ οὐκ ὁρῶς ποιῆς. *Nam si non recte feceris.*] Cynica impuden-

Cum facis aliquid, quod faciendum esse statuiti, nunquam recuses inter id agendum conspici: tamen si futurum est, ut vulgus de eo secus judicet. Nam si perperam facis; rem ipsam fuge: sin recte, quid eos vereris qui non recte reprehendunt?

tia, in propatulo faciendi ea quæ naturæ fert necessitas, Epicteto non probatur. Vult tamen philosophum austeriorem esse, quam Cicero: qui monet, aliorum iudicio permulta nobis & facienda & non facienda, & mutanda & corrigenda esse. Cui rectius parebit, qui Stoicam animi constantiam nondum est assequutus, Wolfius.

E 5

νζ.

Ὡς τὸ, ἡμέρα ἐστὶ, καὶ Νύξ ἐστὶ, πρὸς μὲν τὸ διεξελθὲν χρόνον μεγάλῃ ἔχθρ᾽ ἀξίαν, πρὸς δὲ τὸ συνεπεπλεγμένον ἢ συνεμμένον ἀπαξίαν. ὅταν καὶ τῶν περικειμένων ταῖς μείζοντα ἐλέειν, πρὸς μὲν τὸ σῶμα μέγαλιν ἔχει ἀξίαν, πρὸς δὲ τὸ κοινὸν οὐ ἐπιάσθαι, † οἷον δὲ μὴ φυλάξαι, ἀπαξίαν ἔχθρ᾽ ὅταν ἐν συνεκδοχῇ ἑτέρω, μέμνητο, ὃ μόνον τίω πρὸς τὸ σῶμα ἀξίαν τῶν περικειμένων ὁρᾶν, ἀλλὰ καὶ τίω πρὸς τὴν ἐπιάτορα, οἷαν δὲ φυλαχθῆναι.

[Ὡς τὸ, ἡμέρα ἐστὶ, καὶ νύξ ἐστὶ.] Hic locus per se mutilus, in utraque Basilienſi editione ſuppletus eſt: Sed haud abs te mireris, cur pronuntiatum dialecticum ad convivii rationem accommodarit. Monere forſaſſis adoleſcentes voluit, elaborandum eſſe potius, ut boni ſint rationatores officiorum, quam ut arguti dialectici evadant: & quæ dialecticis rationibus probata fuerint, ea in cibo & potu omnique vita uſurpanda eſſe: & naturalem appetitum ita moderandum, ne cæco noſtri amore impulſi, vel civilem conſociationem violemus, vel intemperantia noſtra dedecus aliquod

Ut hoc pronuntiatum Dies eſt, &, Nox eſt, magnam habet in ſe-junctiōe vim, in conjunctione vero prorsus nihil valet: ſic maxima quæque ex iis quæ appoſita ſunt, arripere, ut reſpectu corporis, magni eſt momenti; ita, ſi communitas convivii ſpectetur, magnum habebit, niſi caveris, dedecus. Cum igitur conviva es alicujus; memento, non ſolum eorum quæ appoſita ſunt pretium, quod ad corpus attinet, conſiderandum eſſe; ſed & eam quæ convivatori debetur, reverentiam eſſe conſervandam.

ſuſcipiamus. Cum ſupra vitam convivio comparat, hoc præceptum ad omnes vitæ noſtræ actiones accommodetur: & ubique non privata cupiditatis & utilitatis, ſed æquitatis & ſocietatis ratio habeatur, & voluntas convivoris, hoc eſt Dei ſpectetur. Wolfius.

Ὡς τὸ, ἡμέρα ἐστὶ, καὶ, νύξ ἐστὶ, πρὸς μὲν τὸ διεξελθόν.]

Nam veluti pueri trepidant, atque omnia cæcis

In tenebris metuumnt; ſic nos in luce timemus,

Interdum nihilo quæ ſunt metuen-
da magis quam

Qua pueri in tenebris pavitant, finguntque futura.

Hunc igitur terrorem animi tenebrasque, necesse est

Non radiis Solis, non lucida tela diei

Discurrant; sed natura species rationeque.

Libet ita mihi cum principe Poëta hic præfari, nulla adeo necessitate materiæ coactus, quam suavitæ carminis ad usum vitæ præcipui, illectus. Miras certe tenebras hic sibi finxerunt interpretes plerique; quas non multo labore *discuti* posse speramus. Atque id primo qui non in his versari, monendi sunt, amare Stoicos ex rerum in usu communium obviarum similitudine præcipua sæpe in morali Philosophia dogmata, præceptave, confirmare. Quis expectaret ex ipsa scribendi consuetudine, ut ex scriptione verbi *Dionis*, ἀταραξίας; aut ex Antonini, patientiæ & constantiæ præceptum, vel argumentum? quæ tamen apud Arrianum, non uno loco: etiam apud Antoninum reperire est. Cum autem *Dialecticæ*, & quidem spinosioris, quam solidioris aut utilioris, (quod & Seneca, tantus ipse Stoicus, non uno loco ingenue agnoscit) studiosissimi plerique essent: quid mirum si argutias inzerdum Logicas ad usum tradendæ disciplinæ suæ transferrent? Porro ex omni quam late patet *Dialectica*, nullus locus illis, vexatior dicam, an acceptior? quam erat iste de *separatis* & *connexis* propositionibus; quarum usitatum hoc exemplum fuit, Dies est, & nox est. Unde & quod Sextus Empiricus veteris omnis Philosophiæ peritissimus scriptor, tam multa de istis, non uno loco, nec paucis sed pluribus continuis paginis; tum de propositionibus in genere, tum de hoc earum vulgarissimo exemplo tradidit. Ut igitur si quis *disiunctive*, Dies est, & nox est, nemo dubitat quin verissime dicat: (quod in Epicteto, *μεγάλαν ἔχει ἀξίαν*: id est, *vetustiss. est propositio, sive assertio*: unde

ἀξίμα:) *sin autem conjunctive*, Dies est, & nox est; ἀνύστα loquitur & suæ palam repugnantiæ: Ita (inset Epictetus) in convivio proxima quæque sine discrimine arripere, ejus fortasse fuerit, qui sibi separatim & suæ seu necessitati, sibi edacitati consulat: non ejus qui hominem se; id est, animal ad societatem natum meminerit: cujus naturæ consentaneum, non sibi tantum uni, sed in commune pro re nata consulere. Epictetus apud Arrianum pari simplicitate totam degendæ vitæ rationem ad hypotheticas propositiones refert, & hoc ipso exemplo utitur: *Ὡς ἐπὶ τῇ ὑποθέσει τῶν ἀνασπιδουμένων ἴτω δὴ καὶ ἐπὶ τοῦ βίου. Ἐῖσω νύξ. ἴσω. τί ἐν, ἡμέρα ἐστίν; ἔ. ἡμεῶν γὰρ ὑπὸθεσις τῆ νύστα εἶναι, &c.* Ibi quoque vox *ἀξία* non vulgari significatione. Simplicius aliter Epicteti verba legisse videtur; *Ἡ τοὶ ἡμέρα ἐστίν, ἡ νύξ ἐστίν, &c.* & eo interpretationem suam accommodat. quam per omnia cum nostra concordare non præsto. Nos quod à spinis, & argutis erat remotissimum, & ad intelligendum, planissimum, expressimus. *Cassaubonus.*

2 Πρὸς δὲ τὸ Συμπεπλεγμένον ἢ συνημμένον ἀπαξίαν.] Varie in variis editionibus hæc leguntur. In quibusdam habes, πρὸς δὲ τὸ συνημμένον ἀπαξίαν. Præter veram lectionem quam Wolfius suæ editioni inseruit, in quodam codice pessime invenit: πρὸς λίποις τὸ συμπεπλεγμένον ἀπαξίαν. Hæc in re nobis etiam Salmasiana editio displicet quæ habet, πρὸς δὲ τὸ συμπεπλεγμένον, ἀπαξίαν; Quia ipse Simplicius hæc verba nempe τὸ συμπεπλεγμένον ἢ συνημμένον, in sua exegesi interpretatur, ita inquit: Τῶν ὑποθετικῶν συλλογισμῶν, ὧν οἱ Στωικοὶ τὰν τεχνολογίαν ἐκπέδησαν, οἱ μὲν εἰς διευκρινέσθαι μὲν, οἱ δὲ συνημμένοι, ἥτοι συμπεπλεγμένοι. Hoc est: *Syllogismi hypothetici, in quibus enucleandis Stoici laborant, partim sunt disiuncti, partim*

coniuncti, sive complexi, Qui Epictetum transtulit τὸ συμπεπλεγμένον omisit. Nisi quis dicat sufficere, in conjunctione, duo illa verba transtulisse. Ego vero si mei arbitrii res foret hunc locum ita verterem. In conjunctione vero, sive conjunctione propositus nihil valet.

† Videtur Wolfius hic legisse, οἷον εἰ μὴ φυλάξῃ. reddidit enim,

nisi caveris! Si conjectura locus, legerim, οἷον δὲ μὴ φυλάσσειν, quae certe communis servanda est. hoc pacto eadem notio τῷ φυλάσσειν retinetur, atque in fine capitis, οἷον δὲ φυλάξῃναι qualem conservare oportet.

3 Οἷον δὲ, μὴ φυλ.] Rescribere ex Simplicio, quod & sententia requirit: οἷον δὲ, μὴ φυλ. Casaubonus.

ϑ'.

C A P. LIX.

Ανὰ δὲ ὑπὲρ δύναμιν ἀναλάβῃς τὴν πρόσωπον, καὶ οὐ τὴν τῷ ἡγεμονίᾳ σῶσαι, καὶ ὁ ἡδύναστον ἐκ πληρώσει, παρέλιπες.

ξ'.

C A P. LX.

Εν τῷ δευπαλεῖν, καὶ θάπερ προσέχεις, μὴ ὀπιθεῖς ἡλώ, ἢ φρέψῃς τὸ πόδα· ἔτι τῷ προσεχε, μὴ τὸ ἡγεμονικὸν βλάβῃς τὸ σεαυτῷ. καὶ τῷ τ' ἀνέφ' ἐκάστῃ ἐργῷ παρὰ φυλάσσωμεν, ἀσφαλέςτερον ἀφ' ἡμεῶν ὅτι ἐργῷ.

ξά'.

C A P. LXI.

Μέτρον κτήσεως τὸ ὥμα ἐκάστῳ, ὡς ὁ πρὸς ὑποδήματι. ἐὰν μὲν

Μodus pecuniae corpus est unicuique, ut calcei pes. Si igitur in

μὲν εἴν' ὅπῃ τῷ τῷ ἑῷ, in eo institeris, modum
φυλάξεις τὸ μέτρον. εἰν' fervabis: sin præterieris,
δὲ ὑπερβῇς, ὡς καὶ jam veluti per præ-
κρημνοῦ λοιπὸν ἀνάγκη ceptus te ferri necesse erit.
σε φέρεσθαι. καὶ ἀπὲς Ut & in calceo: si ultra
καὶ ἐπὶ τῷ ὑποδήματι, pedem progressus fueris,
εἰν' ὑπὲρ τὸ πόδα ὑπερ- fit auratus calceus, deinde
βῇς, γίνεται κατὰ χρυ- purpureus, deinde inter-
σοι ὑπόδημα, εἴτε πορ- punctus. Ejus enim, quod
φωροῦν, εἴτε³ κεντητόν. semel transierit modum,
τῷ ἅπαξ ὑπὲρ τὸ μέ- nullus est terminus.

[1 Μέτρον κτήσεως.] Wolf. Modus pecunie. Malim cum Politiano: Modus possessionis. Casaubonus.

[2 Κατὰ χρυσὸν ὑπόδημα. εἴτε πορφυροῦν. εἴτε κεντητόν.] Quædam ad intelligentiam hujus loci b. m. Pater in tractatu *De Calceis*: qui pars accuratissimi *De re Vestiaria* Commentarii: quem jam olim, valde juvenes apud nos extare publice professi sumus. Eum certe viri Doctissimi, qui postea hoc argumentum susceperunt, si vidissent: (cujus conspectum, sed nec usum, ingenuo & erudito nemini invidimus:) alibi fortasse industriam suam, quæ sane non vulgaris, occupatam maluissent. Sed ad Epictetum: Ita ille obiter de hoc loco, in isto, quem diximus tractatu: Nota illud Epicteti in *Enchiridio*: ὅπως γίνεται κατὰ χρυσόν ὑπόδι. εἴτε πορ. &c. ut videatur calceus κεντητός, sive punctis distinctus esse pretiosior purpureo: purpureus, aureo. Idem ibid. (ubi de calceis scilicet) sed alio loco: *Usum gemmarum multiplicem declarat eximie locus Synesii*, p. 11. ἀφ' ὧς περι-
πρόροις τε ἐστὶ καὶ περίχρυσος, καὶ λίθος ἐξ ὁσίων τε καὶ θαλασσιῶν βαρ-
βαρων. τὴν μὲν ἀναδείσθαι, τὴν δὲ

ὑποδείσθαι. (hæc sunt quæ vocat Epictetus κεντητὰ ὑποδήματα) τὴν δὲ περιδείσθαι, τὴν δὲ ἐξαρτᾶσθαι, τὴν δὲ περονᾶσθαι, τὴν δὲ ἐριζᾶσθαι. Hactenus ὁ μακαρίτης: qui tamen plura sparsim, quæ hic quoque, si res postularet, referri recte possint. Sed notet Lector in verbis Synesii, tres illas, ut in Epicteto, non eodem quamvis ordine species, περι-
χρυσῶν, περιπορφύρων & λίθων seu gemmis distinctorum: quæ κεντητὰ vocat Epictetus. Sed nec omit-
tendus insignis in eam rem Plinii locus: *Quin & pedibus, nec crepidarum tantum obstrigillis* (Aristote-
li, partes calcei sunt, πέδιλον καὶ κροτάλην, χιτῶν.) sed tot socculis adiunt. Neque enim gestare jam margaritas, nisi calcent, ac per unio-
nes ambulent, satis est. Paraphrases noster, si verba singula spectemus, hæc Epicteti pessime accepit; qui ortus à κεντητοῖς, inde ad purpureos: postea ad aureos, quasi κεντητοῖς & purpureis pretiosiores, inverto plane ordine, progreditur. Nisi tamen consulto consilio pro more sui sæculi ac loci ita locutus est. Addit enim: *λίθοι καὶ θαλασσιῶν βαρβαρων*: quod quid aliud est, quam κεντητοῖς? nisi quod illud, sequiore ævo
(quan-

(quanquam probum, & jam olim notum:) magis in ea notione vulgatum.
Idem.

³ Κινητόν.] Sive artificiose diffectos, sive pictos, sive gemmis aut imaginibus interpunctos calceos significare videtur. Byzantinis, rubri calcei signum Imperii fuerunt: virides, insigne Cæsarum, quibus

aliquando aurea aquila intertexebatur. Politianus, *Punctabundum* vertit. Vetera lexica vertunt, τὸ κινητὸς punctus, punctis distinctus. Hinc ἀκίνητος stimulus seu aculeo non ictus. Pindar. Olym. de equo δρῆας ἀκίνητον ἐν δρόμοις παρίχαν, id est, ἀνευ κίνητοιο δίω, ut Homerus loquitur. *Wolfius.*

ξβ'.

C A P. LXII.

Αἱ γυναῖκες βίβης ὑπὸ
παρασκευαίᾳ ἐ-
στὶν ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν κυρία
καλεῖται. Τοιγαρὲν ὁρῶ-
σαι, ὅτι ἄλλο μὲν ἔδει
αὐταῖς πρᾶσσει, μόνον δὲ
συγκοιμᾶσθαι τοῖς ἀνδρά-
σιν, ἀρχαῖα καλλωπί-
ζεσθαι, καὶ ἐν τούτῳ πάσας
ἔχειν τὰς ἐλπίδας. πρᾶσ-
εῖν ἐν ἄξιον, ἵνα αἰ-
διώται, διώπῃ ἐπ' ἑδραῖ
ἄλλω τιμῶναι, ἢ τῷ
κόσμῳ φαίνεσθαι, καὶ αἰ-
δήμονες, ² ἐν σωφροσύνῃ.

[¹ Αἰσθῶναι.] Legebat Wolfius
ἴσθοντα; sed αἰσθοντα suæ edi-
tioni quoque adscripsit.

Mulieres statim ab
Manno decimoquarto
à viris dominæ vocantur.
Proinde cum vident, se
nihil aliud habere mune-
ris, nisi ut cum viris
concumbant: comere se
incipiunt, atque in ornatu
spem collocant omnem.
Quare operæ pretium est,
dare operam, ut sentiant,
sibi non ob aliud hono-
rem haberi, nisi quod &
modestas se præbeant, &
verecundas, cum tempe-
rantia.

[² Ἐν σωφροσύνῃ.] Wolfius con-
tendit debere legi, ἐν σωφρο-
σύνῃ.

ξγ'.

C A P. LXIII.

Αφύγας σημείον τὸ ἐν-
διατεῖσθαι τοῖς πρὸς
τὸ σῶμα. οἷον ὅτι παλὺ
γυμνά-

Hebetis ingenii si-
gnum est, in rebus
corporis immorari: velut
exer-

γυμνάζεσθαι, ὅτι πολὺ
ἐοδῆεν, ὅτι πολὺ πίνειν,
ἐπὶ πολὺ σποπατῆν, ὁ-
χθύνει. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
ὅτι παρέργω ποιητέον·
περὶ δὲ τίῳ γνώμῃ ἢ πα-
σαι ἔγω ὅτιτροφή.

ζδ'.

Ὅταν τις σὲ χακῶς τι
ποιῇ, ἢ χακῶς σε
λέγῃ, μέμνησο, ὅτι, ἡ-
θήκειν αὐτῷ οἰόμενος,
ποιεῖ, ἢ λέγει. ἔχου οἶόν τε
ἐν ἀκολουθεῖν αὐτὸν τῷ
σοι φανομένῳ, ἀλλὰ τῷ
ἑαυτῷ. ὥστε, εἰ χακῶς
αὐτῷ φαίνεται, ἐκείνῳ
βλάβεται, ὅς τις καὶ ἐξη-
πάτη. καὶ γὰρ τὸ ἀληθὲς
συμπεπλεγμένον, ἂν τις
ὑπολάβῃ ψεύδεται, καὶ
τὸ συμπεπλεγμένον βέ-
βηλαται, ἀλλ' ὁ ἐξαπα-
τηθεὶς. ὅτι τῶν ἐν ὁρ-
μώμενος, πρῶτος ἐξεί-
σται τῷ λοιδορῶντι. ὅτι-
φθάνει γὰρ ἐφ' ἐκάστῳ,
ὅτι, Εἰδοξεν αὐτῷ.

ἡ Καθήκειν αὐτῷ οἰόμενος ποιῇ
ἢ λέγει. Eum opinatum esse id ex officio

exerceri diu, edere diu,
potare diu, cacare diu,
coire diu. Nam hæc qui-
dem facienda sunt obi-
ter: cura autem omnis
ad animum est transfe-
renda.

C A P. LXIV.

Cum tibi quispiam vel
malefecerit, vel ma-
ledixerit: memento, cum
opinatum esse, id ex offi-
cio sibi fuisse faciendum,
& dicendum. Neque ve-
ro fieri potest, ut id se-
quatur ille, quod tibi vi-
detur, sed id quod sibi.
Quod si male judicat, is
damnum facit qui decipi-
tur. Nam involutam ve-
ritatem si quis menda-
cium judicet, non ea
involuta læditur, sed il-
le qui deceptus fuerit.
Sic igitur instructus, æ-
quo feres animo convi-
ciatorem: Nam ad sin-
gula dices, Ita visum esse
illi.

[sibi fuisse.] Idem & Plecto monet,
& accusandos eos ipsos esse, qui
aliud

aliud persuadere, atque alios in nostram sententiam perducere non possumus. At dices scire sciunt injurii & maledici homines, improba & se indigna esse quæ faciant. Respondet Epictetus: Tanto igitur peiores & miseriores sunt ipsi: tu vero neque pejor, neque inferior. Imo eorum improbitas mihi fraudi est, quod existimationem meam lædunt, quod fortunas imminuunt, quod corpus vi aut veneficio affligunt, quod obstant commodis? Respondet Epictetus, ista non tua esse, sed aliena, & nihil ad te attinere. Qua de re & supra plura dicta sunt: & e Simplicio, Tomo hujus operis secundo proferuntur. *Wolffius.*

2 Τὸ ἀλλοθὶς συμπικνωμένον. Veritatem complexam, siue involutam, intricatam, perplexam.] Ut apud Sophoclem in Electra, non ideo mortuus erat Orestes, quod se illius ossa vasculo inclusa asserre Ægistho &

aliis persuaserat. Simplicius aliam affert expositionem, quam suo loco videbimus. Nolumus enim hac omnia congerere. *Idem.*

Καὶ γὰρ τὸ ἀλλοθὶς συμπικνωμένον.] Wolf. nam involutam, &c. Aliter Simplicius, & ut ego cenfeo, probabilius. Cum tamen ejus expositionem alibi expendere se profiteatur Wolffius, suspendo libens assensum, donec illa mihi visa, & expensa; (quod nondum mihi contigit) quæ pro sua versione adfert Wolffius. *Cassaubonus.*

3 Ἀν τις ὑπολάβῃ ψεύδῃ.] Præter hanc lectionem Wolfiana habet, εἰν ψευδὲς νομίζῃ τις.

4 Βίβλαπται.] Ita legebat Wolffius, qui βλαπτεται pro varia lectione posuit.

5 Ὅτι, ἔδοξεν αὐτῷ.] Wolffius absque conjunctione ὅτι, legit, ἔδοξεν αὐτῷ.

ξέ.

C A P. LXV.

Πᾶν πρᾶγμα δύο ἔχει λαβῆς, τὴν μὲν φορητὴν, τὴν δὲ ἀφόρητον. ὁ εἰν ἀδελφὸς εἰν ἀδικῇ, ὅτε πῦθεν τὸ αὐτὸ μὴ λαμβάνῃς ὅτι ἀδικεῖ. αὕτη γὰρ λαβὴ ἐστὶν αὐτῷ ἢ φορητή· ἀλλὰ ἐκεῖθεν μᾶλλον, ὅτι ἀδελφός, ὅτι σύντροφός. ἢ λήψῃ αὐτὸν καὶ ὁ φορητός ἐστιν.

1 Ἐντεῦθεν αὐτὸ μὴ λαμβάνῃς ὅτι ἀδικεῖ.] Ita quædam habent editiones. Wolffius legebat: Ἐντεῦθεν αὐτῷ μὴ λαμβάνῃς ὅτι ἀδικεῖ. At αὐτὸ pro varia lectione

Unaquæque res duas habet ansas; unam tolerabilem, alteram intolerabilem. Ergo, si frater injuriam fecerit, non ea prehendere, qua facit injuriam: ea enim ejus ansa non est tolerabilis. Sed illinc potius: esse fratrem, esse una educatum. Sic prehendes rem qua est tolerabilis.

collocavit, quod vocem πρᾶγμα respicit. Præterea idem habet λαμβάνει, ubi in cæteris editionibus legitur λαμβάνῃς. Optime omnium placet Salmasiana lectio, quæ se ita habet.

habet. Ἐνταῦθ' αὐτὴν μὴ λαμβάνειν ὅτι ἀδικεῖ. Et ita procul omni dubio legendum est, αὐτὴν enim respicit vocem λαβὴ, non vero πρᾶγμα. Præterea proba hæc sectio etiam bene cum sequentibus congruit; nam mox hæc subiunguntur: αὐτὴ γὰρ λαβὴ ἐστὶν αὐτῇ ἡ φορητή. Hæc Salmasius cum articulo legit: αὐτὴ γὰρ ἡ λαβὴ, &c.

† Vestram fidem Critici! quid, si

non hoc glandes pro frugibus? quid enim sententiæ fiet, si illud αὐτὸ in αὐτὴν mutes? sin vero Epictetus, ἐνταῦθ' αὐτὸ μὴ λαμβάνειν, ut debuit, scripsisse ponatur, plena erit sententia, ἐκείνη τῇ λαβῇ αὐτὸ πρᾶγμα τὸ δύο ἔχον λαβὰς μὴ λαμβάνειν. cui apprimè congruit quod mox in fine subiungit, καὶ λέγει αὐτὸ, scil. πρᾶγμα. non αὐτὴν.

ΞΣ.

C A P. LXVI.

Οὔτοι οἱ λόφοι ἀσύντακτοι. Εἰ γὰρ ὅς περ πλουσιώτερός εἰμι, ἐγὼ ὅς ἀρεα κρείστων. ἐγὼ ὅς λογιώτερος, ἐγὼ ὅς ἀρεα κρείστων. Ἐκείνοι δὲ μάλλον συνακτοί. Εἰ γὰρ ὅς περ πλουσιώτερός εἰμι, ἡ ἐμὴ ἀρεα κλῆσις τῇ σῆς κρείστων. ἐγὼ ὅς λογιώτερος, ἡ ἐμὴ ἀρεα λέξις τῇ σῆς κρείστων. 'σὺ δὲ γὰρ ὅς κλῆσις εἶ, ὅς λέξις.

Orationes hæc non cohererent: Ego sum te locupletior, ergo sum te melior: Ego sum te eloquentior, ergo sum te melior. At illæ magis cohærent: Ego sum te ditior, mea ergo pecunia tuæ præstat: Ego sum te eloquentior, mea ergo dictio tuæ præstat. Tu vero nec pecunia es, nec dictio.

† Σὺ δὲ γὰρ ὅς κλῆσις εἶ, ὅς λέξις. Tu vero neque pecunia es, neque dictio.] Dices Esto: sed propter opes, eloquentiam, potentiam, magnifico. Istud ipsum reprehendit Epictetus, qui solum sapientiam & virtutem magnificandam censet. Quis vero, nisi homo pessimus & abjectissimus adulator, magnificet

Neronem Cæsarem, quamvis præter opes & imperium, disertum, poetam, musicum? Sani hominis animus abhorret ab iis probandis, quorum nota est vel stultitia, vel improbitas: utut propter fortunæ munera & pravam consuetudinem honos iis in speciem sit habendus ac deterendus. *Welfus.*

F

ΞΣ.

Λέγεται τις ταχέως;
μὴ εἴπῃς, ὅτι χα-
κῶς, ἀλλ' ὅτι ταχέως. πίνῃ
πῃς πολὺν οἶνον; μὴ εἴπῃς
ὅτι χακῶς, ἀλλ' ὅτι πο-
λὺν. ² ὅρῃν γὰρ ἀφ' ἧς γινώσκαι
τὸ δόγμα, πόθεν οἶδα εἰ
κακῶς; ³ ἕτως ἐν συμ-
βήσεται σοι, ⁴ ἄλλας μὲν
φαντασίας καταληπτίχας
καταλαμβάνειν, ἄλλοις
δὲ συγκατατίθεσθαι.

[¹ Λέγεται τις ταχέως.] Ad tem-
pus dici, refert Simplicius, ut &
Paraphr. & probabilius est anticipa-
tam (ante tempus dici) lotionem
culpræ obnoxiam fuisse; quam legi-
timo tempore festinatam. *Casaub.*

² Πρὶν γὰρ διαγνώσκειν τὸ δόγμα.]
Pessimo consilio mutavit hic Poli-
xiani, viri doctissimi, versionem, doctis-
simus Wolfius, cum ille vertisset:
*Nisi enim consilium ejus scias; unde scis
an male?* pro quo Wolf. *priusquam
enim id decretum dijudicaveris, &c.*
Atqui nihil certius, quam δόγμα
hoc loco, *consilium* sive *propositum*
ex opinione manans indicare. Ita
enim censent & sciscunt veteres illi
sophi, non tam facta cujusque, ut
laudi aut vitio tribuamus, spectanda
esse: quam *dogmata*; id est, sco-
pum & propositum ex dogmatibus
aptum; quod si rectum sit, & illa
recta, sin pravam, pariter & illa
judicanda esse: quod & Simplicius
hic, & Arrianus lib. 12. c. 8. sed &
Antoninus non uno loco latius pro-
sequuntur. Eadem & Apostoli
doctrina, 1 Cor. 4. v. 5. Ὡς μὴ
πρὸ καυρῆ τι κρίνεται, ὡς δὲ ἐλθῇ ὁ

Lavat quispiam cito:
me dicas lavisse male,
sed cito. Bibit quispiam
multum vini: ne dicas
bibisse male, sed mul-
tum. Priusquam enim
id decretum dijudicaris:
unde scis an male? Sic
usui tibi veniet, ut alia
visa certo comprehen-
sa habeas, aliis assentia-
ris.

κύριον, ὃς καὶ φώτισεν τὰ κρυπλάτα
σκοτεινὰ, καὶ φανερώσιν τὰς βλαβὰς
τῆς καρδίας (id plane dicit & intelli-
git, quod Epictetus verbo δόγματα)
καὶ τότε ὁ ἵπαινον (id est ἵπαινον
ἢ λόγον, ut alibi docuimus:)
γενήσεται ἰσχυρὸν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ.
Recte ad Deum provocat, qui
καρδιογνώστης est, ab illis quibus
nulla legitima ratione iudicium
competit: eorum autem (homi-
num quoque:) quibus iudicandi
provincia legitime incumbit, alia
ratio est: qui ex factis (& hoc quo-
que Christo sanciente;) quia corda
scrutari non possunt, sententiam
ferre tenentur. *Idem.*

³ Οὕτως ἐν συμβήσεται σοι ἄλ-
λας μὲν φαν. καταλ.] Wolf. *sic
usu tibi veniet, ut alia visa certo com-
prehensa habeas; aliis assentiaris.* At
hoc valde absurdum est, (ut recte
judicat Simplicius;) ut aliud quis-
quam laudet aut vituperet, quam
quod perspectum habet. An igitur
hoc Epictetus suaserit, aut cuiquam
auctor fuerit? Imo (ait Simplicius,
sed addubitans) ex ipsa rei confe-
quentis absurditate colligendum no-
bis

bis relinquit, neminem vel laudandum esse, vel vituperandum. Aut si hoc quoque nimis absurdum, fatemur neminem vituperandum esse. Quod quamvis nihil video, quod probabilius à quovis excogitari poterit, qui depravata hac loci lectione contentus fueris; si quis tamen propius intueatur, fatebitur (aut ego fallor) id à mente Epicteti plane alienum esse: cum palam, non simpliciter vetet hic Epictetus quendam laudari, vel vituperari: sed non nisi perspectis prius cuiusque consiliis & dogmatibus. Res ipsa clamat legendum esse, Οὕτως ἔ συμβαίνει σοι non ἔως ἐν συμ-
βόλῃ. Nihil clarius hac sententia: nihil emendatione certius. Sed nec amplissimi *Duvivarii* versio procul hinc abit. Piget alios commemora-
re. Idem.

† Nihil certius mihi hac emendatione Cl. Casauboni; quam Wolfius quoque subodoratus est. Potuit τὸ ἀρνητικὸν ἔ absorberi ἀ τῷ ἐν συλλογισμῷ, quod præcessit, ut fuerit ἔως ἐν ἡ συμβαίνει σοι, *sic non nisi tibi veniet.*

4 Ἀλλὰς μὲν φαντασίας καὶ ἀληθείας καὶ ἀλαμβάνειν. *Alia vis certe comprehensa habeas, aliis assentiatis.*] Fortasse καὶ ἀληθείας· ἐπὶ Atticis species aliqua esse potest. Sed quid illi interest inter καὶ ἀληθεῖν & συγκατάδοειν: Nec enim assentiendum temere est iis, quæ non certo comprehenderis. Fortassis ergo addenda negatio, ἢ συγκατατίθεσθαι non assentiatis, visis scilicet non certo comprehensis & perceptis. Simplicius & hunc locum aliter interpretatur. *Wolfius.*

ζη.

Μηδὰ μὲν σαυτὸν εἴποις φιλόσοφον, μηδὲ λάλῃ τὸ πολὺ ἐν ἰδιώταις· ὡς ἔ τ' θεωρημάτων· οἷον ἐν συμποσίῳ μὴ λέγε πῶς δεῖ ἐοδῆν. ἀλλὰ ἔοθι ὡς δεῖ. μέμνησο γάρ, ὅτι ἔως ἀφῆλκ' πανταχόθεν καὶ Σωκράτης τὸ ὅτι δειπ-
κόν. ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν, βυλόμηναι φιλοσόφους ὑπ' αὐτῷ συζῆσθαι· καὶ κεῖν ἀπῆγει αὐτὸς. ἔως ἡνέχτο παροξύνειν.

C A P. LXVIII.

Nusquam te philosophum profitearis: nec apud imperitos multum disputes de præceptis: velut inconvivio, ne dic, quo pacto sit edendum, sed ede, ut decet: ac memento, etiam Socratem sic undecunque sustulisse ostentationem. Conveniebatur ab illis, qui se ab eo commendari velent philosophis: atque ipse abducebat eos. Adeo leniter ferebat neglectum sui.

F 2

ξθ.

Ὡς καὶ ἐν τῷ θεωρή-
ματι πινυτο ἐν ἰδιώ-
ταις ἐμπίπῃ λόγῳ, σιώ-
πα τὸ πολὺ. μέγας γὰρ ὁ
κίνδυνος, ὡς ἐξεμέσαι
ὃ ὅς ἐπεφας. καὶ ὅταν
εἴπῃ σοι τις, ὅτι ἐδὲν
οἶδα, καὶ σὺ μὴ δηχθῇς,
τότ' ἴσθι, ὅτι ἀρχὴ ἔ-
ργου. ἐπεὶ καὶ τὰ περὶ βάλαν-
τα χρῆτον φέροντα τοῖς
ποιμέσιν ἐπιδεικνύει πόσον
ἐφαγεν. ἀλλὰ τὴν νομὴν
ἔσω πέφαντα, ἔριον ἔξω
φέρει, καὶ γάλα. καὶ ὅ-
ταν πίνῃ μὴ τὰ θεωρήματα
τοῖς ἰδιώταις ἐπιδείκνυε,
ἀλλ' αὐτῶν πεφάντων,
τὰ ἔργα.

ἢ ὅτι ἀρχή.] Wolfius pro varia
lectione suæ editioni adscripsit,
ἢ ὅτι ἔργου. Plantiniana ad marginem

Itaque si apud imperitos
de præcepto aliquo ser-
mo inciderit: maxima ex
parte taceto. Magni enim
periculi est, statim evo-
mere, quod non concoxe-
ris. Quod si quis dixerit,
tenihil scire, tuque com-
motus non fueris: tum
scito, rem esse inchoa-
tam. Nam & oves non
fœnum opilionibus affe-
runt, neque demonstrant
quantum comederint: sed
pastu intra se concocto,
extra ferunt lanam & lac.
Et tu igitur ne præcepta
ostendas imperitis, sed
opera, quæ præcepto-
rum concoctionem se-
quuntur.

habet, ἔργου. Et in Salmasiana le-
gitur: ὅτι ἀρχὴ τοῦ ἔργου.

δ.

CAP. LXX.

Ὅταν ἐντελὴς ἡς-
μοσμενύσῃ ἡς χρεῖ-
τὸ σῶμα, μὴ χαλῶ πίνῃ
ἐπὶ τῷ τῷ. μηδ' ἀν' ὕδατος
πίνῃς, ἐκ πάσης ἀφορμῆς,
λέγε,

Si corpus frugaliter cu-
rare didicisti, ne ob
id tibi placeas: nec, si
aquam potas, ad quam-
vis occasionem te potare
aquam dictita. Quod si
quan-

λέγε, ὅτι ὕδαρ πίσεις. καὶ ἀσκήσῃ ποτε πρὸς πόνον θέλεις, σεαυτῷ, καὶ μὴ τοῖς ἕξω, ² μὴ τῆς ἀνδριάντας φιλάμβανε, ἀλλὰ διψῶν πότε σφοδρῶς, ἐπίσπασα ψυχρῷ ὕδατι, καὶ ἐκπίυσσι, καὶ μὴ δὲν εἴπῃς.

1 Οὗτοι ἀπὸ τοῦ.] Scribe εὐταλῶς, ut in editione Salmasii, & Pataphraße. Casaubonus.

2 Μὴ τῆς ἀνδριάντας περιλαμῇ.] Non eos admodum culpaverim, qui nobilissimam in re philosophica duce[m] secuti, hic à vero deviarunt; quæ communis omnium quos ego pascus sum interpretum culpa: illos qui possim à culpa absolvere, qui sui erroris dudum moniti non emendarunt, non video. Quamvis autem sufficere poterant, quæ dudum scripta nobis in Antoninum, lib. 1. pag. 14. & 15. quo tamen vel maxime refractarii convincantur, rem pluribus hic explicabimus. Inter alia veteris ἀσκήσεως, (longe enim ante Christianos *ascetas*, & res, & verbum in usu:) sive exercitii ad domandum aut durandum corpus excogitati genera; istud etiam quo corpus frigori ferendo assueceret, satis usitatum, ut vidente ac rigente hyeme nudi statuas sive æneas, sive marmoreas medias amplecterentur, & ita diu status esset. Ad hoc spectaculum populus, qui casu transirent, alique mirantes convolare soliti; & id fortasse magis spectabant isti *pseudascetas*, ut aliis admirationi essent; quam ut corpus injuriis frigoris assuefacerent. Huic igitur *κρυοδόξια* Epictetus, qui omnia ad conscientiam, nihil ad famam & vulgi opinionem referret, ut iret obviam;

quando ad laborem te vis exercere, in tuum, non in exterorum usum, ne statuas amplectere: sed si quando vehementer sitieris, frigidam haustam expuito, ac nemini dicito.

suadet hic ut si quis exercendæ tolerantia (id enim vult hic πόνος, non quod interpretes, labor:) cupiditate teneatur, non *statuas* (ad spectaculum:) amplectatur; sed post diurnam à potu abstinentiam, cum jam vehementior sitis aridas infestat fauces; aquam frigidam diutius in ore contineat; & eandem postea, nemine præsentē ac conscio, ex ore expuat: quod sane magnum tolerantia ac temperantia documentum. Hæc ex Diog. Laërtio, in *vita Diogenis*: ex Plutar. in *Apophthegmatibus*; ex alio non uno veterē scriptore discimus. Consulendus *παρὶ ἀσκήσεως* in genere Arrianus lib. 3. cap. 12. ubi etiam idem quod hic exemplum; sed & lib. 4. cap. 5. ubi istum amplectendarum statuarum morem ut inhumanum, & feritatis potius, quam tolerantia quæ hominem philosophum deceat, argumentum suggillat. Cæterum, quod Epicteto hic tribuitur; (contingendæ scil. in ore aquæ consilium:) ab Arriano, Apollonio adscribitur. *Idem.*

Μὴ τῆς ἀνδριάντας περιλαμῇ. Ne statuas amplectere.] Hoc est, ne spectari velis ab aliis, aut conspici à multis; ut ii quibus multi potentiores vim faciunt; qui & opem populi implorant, status consensu quiritantur, & multitudinem circa se congregant. *Seneca.*

Procul omni dubio Epictetus Diog.

genem vel aliquem Cynicæ Sectæ philosophum respicit, qui media hyemæ nudi statuas marmoreas, nive perfulas, & æneas amplectebantur.

In quo exultantem Diogenem interrogavit Lacon, algeret? Negante illo, quid igitur (inquit) magnum præstas?

οά.

C A P. LXXI.

Ἰδιώτης γὰρ οἷς καὶ χερσὶν ἐξέμελλε. ὁ δὲ ποτε ἐξ ἑαυτοῦ προσδοκᾷ ὠφέλειαν ἢ βλάβην, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἑξω. φιλοσόφου γὰρ οἷς καὶ χερσὶν ἐξέμελλε. ὁ δὲ ποτε ἐξ ἑαυτοῦ προσδοκᾷ.

Ἰ Πᾶσαν ὠφέλειαν καὶ βλάβην ἐξ ἑαυτοῦ προσδοκᾷ. Omnem utilitatem & dampnum à seipso expectare.] Utilitatem, si recte sentiat, & naturæ congruenter vivat: dampnum, si contra.

Plebeji status & nota est, nunquam à se ipso vel damnum expectare, vel utilitatem: sed à rebus externis. Philosophi status & expressa imago est, omnem utilitatem & damnum à semet ipso expectare,

Nos vero & ponimus & sumimus secures.

Arbitrio popularis aura:

Ut canit Horatius, Poëta inter Lyricos optimus. Wolfius.

οβ'.

C A P. LXXII.

Σημεῖα προσηγορίας. ὁ δὲ ναυπηγὴς, ὁ δὲ ναυπηγὴς ἐπαινεῖ, ὁ δὲ ναυπηγὴς μέμφεται, ὁ δὲ ναυπηγὴς ἐγκρατεῖ. ὁ δὲ ναυπηγὴς λέγει, ὅς ὄντι πλοῦτος, ἢ εἰδότες πλοῦτος. ὅταν ἐμποδισθῇ πλοῦτος, ἢ καλυπθῇ, ὁ δὲ ναυπηγὴς ἐγκρατεῖ. καὶ πλοῦτος αὐτὸν ἐπαινεῖ, κατὰ γὰρ τὸ ἐπαινεῖν αὐτὸς παρ' ἑαυ-

Signa proficientis sunt, neminem reprehendere, neminem laudare, neminem culpāre, neminem accusare: nihil de se ipso prædicare, quasi aliquis sit, aut aliquid sciat. Cum in aliqua re impeditus fuerit, aut prohibitus; se ipsum accusat. Si ab aliquo laudatur; secum ipse

ἐαυτῷ· καὶ ἄν ψέγη, ὅς κ' ἀπολογεῖ·)· ὡς εἰσι δὲ, καθάπερ οἱ ἄρρωστοι, βλάβε μὲν πικρῶσαι² τὴν κατὰ τὴν φύσιν πρὸς τὴν πᾶσαν λαβεῖν.³ ὅρεξιν ἅπασαν ἤρηκεν ἀφ' ἐαυτοῦ· τὴν δ' ἐκκλίσαι εἰς μόνον τὰ ὡς αὐτὸ φύσιν τὴν ἐφ' ἡμῶν μετατέθεικεν. ὁρμηὴν ὡρὸς ἅπαντα ἀνεμύνη χρεῖν·)· αὐτὴν ἡλίδεσθαι ἢ ἀμαθίης δοκῇ, ἢ περὶ ἐν πικρῶν ἐνί τε λόγῳ, ὡς ἐχθρὸν ἐαυτὸν ὡς φυλάσσει, καὶ ἐπιβέλον.

1 Οὐδὲνα ψέγη. Neminem vituperat.] Scilicet curiositate aliqua re, sum alienarum, aut cæco sui amore impulsus. Agrippinum laudat ipse Epictetus: sed cur id ut ejus exemplum alii imitentur. Alios reprehendit: quamobrem? ut emendentur. Videtur igitur hæc sententia μετὰ προσδιορισμῶν τινῶν intelligenda. Wolfius.

2 Τῶν κατὰ φύσιν. Alii codices habent, τῶν κατὰ φύσιν. Sed optime τῶν κατὰ φύσιν, pro ἀποκαταστάσει, eorum quæ incipiunt restitui in integrum: ut significetur initium, καὶ τὰ πρῶτα recuperandæ valetudinis.

3 Ὅρεξιν ἅπασαν ἤρηκεν ἀφ' ἐαυτοῦ. Alii ἤρηκεν, vel εἴρηκεν, utique perperam. Sed quia sequitur, Appetitione remissa utitur; pro εἴρηκεν legendum videtur ἤρηκεν, ab ὁρμη. Omne desiderium ex sese aptum habet, ut apud Platonem in Epitaphio, ὅτι ἀδρὶ ἐξ ἐαυτοῦ παύει ἡρεσθαι. Cic. in Paradoxis:

ipse deridet laudatorem: si reprehenditur, non defendit se: sed ritu infirmorum circuit, metuens ne statum illum convellat, priusquam is confirmetur. Omne desiderium à se dependens habet: aversionem ad ea sola, quæ naturæ eorum repugnant quæ nobis parent, transmutat. Appetitione ad omnia remissa utitur. Sive stolidus sive indoctus habeatur, non curat. Denique, ut inimicum & infidiatorem, se ipsum observat.

Nemo non beatissimus esse potest, qui est totus aptus ex sese, quique in se uno ponit omnia. In Catone interpretatur, bona omnia à se ipso petere. Sententia Epicteti esse videtur: Eum qui proficiat, nihil desiderare, quo frustrari possit. Sed si quis Simplicianam ὁρεξίαν & ὁρμῆς distinctionem hic sequi mavult, non impedit. Wolfius.

Non tanti fuerit variantes omnes hujus loci lectiones (ἤρηκεν, ἤρεκεν: ἤρηκεν: εἴρηκεν: ἤρηκεν, &c.) colligere: cum certum cuivis esse queat, ad cap. 7. oculos reflectenti (τὴν ὁρεξίν δὲ παντελῶς ἐπὶ τῷ παρόντι ἀναλίσκει, quo & illa pertinent cap. 4. τὰ μὲν ἀνάγκη παντελῶς· τὰ δὲ ὑπερτίθεσθαι πρὸς τὸ παρόν:) ἦεν, ut in Paraphrasi vel ἤρηκεν, si quis ita malit, aut ἤρηκεν (eodem enim redeunt:) rectum esse. Quare autem &c. quatenus τὴν ὁρεξίν excludendam sanxerit Epictetus, multis disputat Simplicius in caput Epicteti 7. quæ ibi

(si cui animus est) legantur. Plures enim causas sive interpretationes comminiscitur. Negari tamen (præter ea quæ obijcit Simplicius) haud potest, Epictetum in speciem sibi contradicere : cum hic etiam, (cap. 19. *ἀν καὶ θάλεις ὁραγόμεναι μὴ ἀποτυγχάνειν, τοῦτο δύνασαι· τοῦτο οὖν ἀσκήσῃς ὁ δύνασαι.*) apud Arrianum autem sapissime, τὴν ὁρεῖν legitimo usu circumscriptam, admittat. Respondeat aliquis fortasse, non eosdem eum semper alloqui : alia, ad *idiotas* : alia, ad *philosophos* : alia denique ad *proficientes* pertinere : ut hic Simplicius. Sed

vetior (ut opinor) responsio, duplicem illum constituere τὴν ὁρεῖν : aliam, quæ ad ea quæ sunt in nostra potestate, restringitur : aliam, quæ ad res etiam externas, quæ *conspiciuntur* quoque non male dicatur, extenditur. Priorem illam limitibus istis conclusam, nomine tenus & *καταχρηστικῶς* ita vocari : hanc autem quamvis non omnino, si temperetur, illicitam, rem tamen esse periculosa & quam facilius sit omnino non admittere, quam admissam cum ratione temperare, *Cassaubonus*.

οὐγ'.

CAP. LXXIII.

Ὅταν τις ὅτι τῶ νοεῖν
καὶ ἐξηγήσῃ δύνασθαι
καὶ Χρυσίππου βιβλία
σεμνύνη, λέγει αὐτὸς πρὸς
σαυτὸν, ὅτι εἰ μὴ Χρύ-
σιππος ἄσαφῶς ἐξηγε-
ρή, ἔδεν ἂν εἶχεν εἶτα,
ἐφ' ᾧ σεμνύνη. ἐγὼ δὲ τί
βέλομαι, καταμαθεῖν τὴν
φύσιν, καὶ ταύτην ἐπεσθαι.
Ζητῶ ἔτι, τίς ἐστὶν ὁ ἐξη-
γῆναι : καὶ ἀκέσας ὅτι
Χρυσίππος, ἔρχομαι
πρὸς αὐτόν. ἀλλ' ἐνόω τὰ
γεγενημένα. Ζητῶ ἔτι τὸ
ἐξηγῆναι καὶ μέχρι τέ-
λων εἶπω σεμνὸν ἔδεν.
ὅταν δὲ εὐρὼ τὸ ἐξηγῆμε-
νον, ἀπολείπει χρεῖσθαι
τοῖς

Si quis intelligentia &
explicandi facultate li-
brorum Chrysippi gloria-
tur, ipse tibi dic : Nisi
obscurè scripsisset Chry-
sippus, nihil haberet ille
quo gloriaretur. Ego ve-
rò quid cognoscere stu-
deo? Naturam, & hanc
sequi. Quæro igitur,
quis sit ejus interpres.
Cum audiero, Chrysip-
pum esse : eum conve-
nio. At scripta non in-
telligo. Quæro igitur
enarratorem. Ac hacten-
us quidem nihil præcla-
ri. Cum autem enarra-
torem invenero, reliquum
est, uti præceptis ; id
quod solum præclarum
est.

τοῖς παρηγγελμένοις· τὸ
αὐτὸ μόνον σεμνόν ἐστιν,
ἀνδρὶ αὐτὸ τὸ ἔξηγεῖ-
σθαι θαυμάσω, τί ἄλλο ἢ
γραμματικὸς ἀπετελέ-
σθαι ἀντὶ φιλοσόφου;
πλὴν γε δὴ, ὅτι ἀντὶ Ο-
μήρου, Χρυσίππου ἐξηγε-
σθαι. μᾶλλον ἐν, ὅταν
πῶς εἴπω μοι, ἐπανάγνωθί
μοι Χρυσίππου, ἐρυθραίω,
ὅταν μὴ δύωμαι ὁμοί-
α τὰ ἔργα καὶ σύμφωνα ὅπως
δεικνύειν τοῖς λόγοις.

1 Καταμαθεῖν τὴν φύσιν. Na-
turam cognoscere.] Eam scilicet, quæ
homini divinitus tributa est: hoc
est, studeo cognoscere, qua condi-
tione me Deus in terris esse ac vi-

est. Sin ipsam enarra-
tionem admiratus fuero,
quid aliud nisi Gramma-
ticus philosophi loco eva-
si? eo duntaxat excepto,
quod pro Homero Chry-
sippum enarro. Magis igitur,
cum quis à me pe-
tierit, prælegi sibi Chry-
sippum, erubesco: cum
facta nequeo similia ver-
bis & consentanea præ-
stare.

vere velit. qua de re vide sis Persium
Sat. III. Wolfius.

2 Ἐχόμενα πρὸς αὐτόν.] Ex aliq
codice Wolfius legebat: ἔχοντα
αὐτόν.

οδ'.

C A P. LXXIV.

Ὅσα παρὰ θεῶν, τέτοις
ὡς νόμοις, καὶ ὡς
ἀπεβήσαν ἀνθρώπων ἡ
τέτων, ἔμμενε. ὅ, τι δ'
ἀνὴρ ἐρῇ ἡς παρὰ θεῶν, μὴ
ὅπως τρέφει: τὸ τὸ γὰρ οὐκ
ἐστὶ ἐπὶ σοφίᾳ

1 Καὶ ὡς ἀβέβαιον ἀνὰ παρὰ θεῶν
καὶ τέτων.] Ista Salmasianz quoque
est editionis lectio: ex ingenio ita
concinata; an in veteribus libris
inventa, nescio. Aliter certe quas
vidi editiones. Wolfiana, anni par-
te Sal. 1596. καὶ ὡς ἀβέβαιον πα-

Proposita hæc observa-
tanquam leges, iisque
citra piaculum non violan-
dis immorare. Quicquid
autem de te dictum fue-
rit, id ne curato. Id
enim non jam tui est ar-
bitrii.

παρὰ θεῶν, ἔμμε. quæ ut ad vul-
gatam propius accedit, ita mihi
maxime probatur. Eadem tamen
utriusque lectionis sententia, ut mi-
nus necessaria sit de verbis conten-
tio, Casaubonus.

F 5

2 Ο'τι

2 Ὅτι δ' ἂν ἔρῃ τις περὶ σε, μὴ
ἰπιστῆται. τὸτο γὰρ ἐκ τῆς ἐστὶ σόν.
Quicquid autem de te dictum fuerit, id
non curato. Id enim non jam tui est arbi-
trii.] Respicitur hic ad caput xxix.
Ac si dicar: quid alii de te loquan-
tur, curare noli. Innuit enim, fore

multos, qui dicant, subito te a-
pientem rediisse: quique rogent,
unde istud supercilium? & id genus
alia. Non enim, quid illi dicant,
quid non dicant, nostri est arbitrii,
Senecanus.

οέ.

Εἰς ποῖον ἔτι χρόνον ἀ-
ναβάλλῃ, τὸ ἔβελ-
τίσῃ ἀξιῶν σεαυτὸν, καὶ
ὅτι μηδενὶ ὠφθαλμῶν
ἔτι ἀγαθῶν λόγων; πα-
ρὰ ληφας τὰ θεωρήματα,
οἷς ἔδωκε σε συμβάλλειν,
καὶ συμβέβληκας, ποῖον
ἔτι διδάσχαλον προσδο-
κᾷς, ἵνα εἰς ἐκείνον ὑπο-
θῇς τὴν ἐπανόρθωσιν ποιῇ-
σαι τὴν σεαυτῆς; ὅχι ἐπὶ εἰ-
μειράκιον, ἀλλὰ ἀνὴρ ἥδη
τέλειος· ἂν τοίνυν ἀμε-
λήσῃς, καὶ ῥαθυμῆσῃς, καὶ
αἰὲν ὑπερθέσῃς ἐξ ὑποθέ-
σεων ποιῆς; ὑπερθέσῃς ἐκ
υποθέσεων, καὶ ἡμέρας
ἄλλας ἐπὶ ἄλλαις ὀρίσῃς,
μετὰ αὐτὰς προσέξεις σεαυτῷ,
λήσεις σεαυτὸν ἐκ ὑπο-
κόψας, ἀλλ' ἰδιώτης ἀγα-
τελούς καὶ ζῶν καὶ σπουδή-
σκων. ἥδη ἐν ἀξίῳ σον

σεαυ-

C A P. LXXV.

Quousque tandem dif-
feres præstantissima
quæque tibi vindicare, &
nullatenus distinctionem
rationis violare? Acce-
pisti præcepta, quæ am-
plexenda tibi fuerunt, ea-
que amplexus es. Qua-
lem igitur adhuc docto-
rem expectas, cujus in
adventum, tui correctio-
nem differas? Non jam
adolescens es, sed matura
ætate vir. Itaque si ne-
glexeris & cessaris, ac
subinde moræ moram,
proposito propositum ad-
junxeris: & dies alios
post alios constitueris;
non animadvertes, nihil
te profecisse, sed homi-
nem plebejum fore tam
viventem quam morien-
tem. Nunc igitur viri per-
fecti & proficientis vitam
tibi fume; ac quicquid
tibi visum fuerit optimum,

ca

σεαυτὸν βίην ὡς τέλειον,
 καὶ θεωρόπλοια, καὶ πᾶν
 τὸ βέλτιστον φαινόμενον,
 ἔτι σοι νόμος ἀπαράβα-
 τος· καὶ ἐπίπτονόν τι, ἢ
 ἡδὺ, ἢ ἐνδοξον, ἢ ἄδοξον
 προσάγει, μέμνησο, ὅτι
 νῦν ὁ ἀγὼν, καὶ ἡδὺ πα-
 ρεσι τὰ ολύμπια, καὶ οὐκ
 ἔστι ἀναβάλλεα, καὶ ἔτι
 πῶς μίαι ἦται καὶ ἐνδο-
 σιν ἢ ἐπὶ πλὴν θεωροπλή, ἢ
 σώζει. Σωκράτης ἔπος
 ἀπετελέσθη, ὅτι πάντων
 προσάγων ἑαυτὸν, μηδὲν
 ἄλλω προσέχων ἢ τῷ λό-
 γῳ. σὺ δὲ, εἰ καὶ μήπω εἰ
 Σωκράτης, ὡς Σωκράτης
 γε, εἶναι βεβλόμενος,
 ὁφείλεις βίην.

1 Τὸν διαίρουσα λόγον. *Ratio-*
nem dividentem : seu, *distinctionem*
rationis : aut, si magis placet, *ora-*
tionem distributricem.] Eam parti-
 tionis rationem intelligo, qua initio
 dixit, quædam in potestate nostra
 esse, quædam non esse. Quid vero si
 πὸν δὲ διαίρουσα λόγον legas? Frequens
 Stoicis formula, ὅσα ἐν ὁ λόγος
 αἰρεῖ. *Wolffius*.

Τὸν διαίρουσα λόγον.] Obscure
 nimis doctiss. *Wolffius*, (*Politianum*
secutus) *distinctionem rationis* : qui
 tamen in notis recte exponit. Est
 autem ὁ διαίρων λόγος non aliud
 hic, quam διαίρεσις, sive *distinctio* :
 celebris illa nimirum primis capiti-
 bus posita *distinctio*, ut præcipuum

ea lex sit inviolabilis. Ac
 si quid laboriosum, aut
 suave, aut gloriosum, aut
 ignominiosum ingruerit;
 memento, tum adesse
 discrimen, tum instare
 Olympia, nec licere dif-
 ferre: ac profectum una
 clade ac remissione vel
 perire, vel retineri. Ita-
 que Socrates in eum eva-
 sit quifuit; cum in omni-
 bus se ipse promoveret,
 cum nemini auscultaret
 nisi Rationi: Tu vero
 etsi nondum es Socra-
 tes, sic tamen, ut qui
 Socrates esse velis, debes
 vivere.

philosophiæ Stoicæ fundamentum &
 quam etiam in istius sectæ philoso-
 phorum scriptis toties inculcatam
 reperimus. Epictetus hic cap. 24.
 εὐδὲς διαίρεσις παρὰ σταντῶ. apud
 Gellium, (lib. 1, cap. 2.) μέμνησο
 ταύτης τῆς διαίρεσις: in paucis
 bis lineis. Erant t. & aliz διαίρε-
 σεis magni in hac philosophia usus,
 quas Antoninus imperator sapius
 commemorat. Apud Senecam (*De*
Benef. 7. 2.) & sine mora ulla venias
 illa turpis honestique *distinctio*. Idem
 Epist. 71. Socrates hanc summam dixit
 esse sapientiam, bona malaque distin-
 guere. Sed t. non est contemnenda
Wolffii, quæ mihi quoque dudum
 venerat in mentem, conjectura.

scit.

scriptum forte fuisse, τὸν δὲ αἰρῶν-
τα λόγον. Est autem (ut omnes no-
runt, qui Philostrophos vel à limine:)
ὁ αἰρῶν λόγος usitatissima Philo-
sophis, (sed & aliis, ut Herodoto:)
formula, pro λόγος ὁρθός, seu
recta ratio. Mihi huius conjecturæ,
sive lectionis præcipuum funda-
mentum in istis Simplicii, hæc
enarrantis Epictoti, verbis: καὶ τὸ
ἐν μηδὲν παραβαίνειν ἢ ὁρθὸν λό-
γον. quod & infra verbis insignibus
repetere videtur; πάν τὸ βέλτιστον
παύμενοι, ἴσω σοι νόμος ἀπα-
ράβαί. Sed tamen particula δὲ
nihil hic opus: imo orationi obstat;
nisi (quod minus probo,) mutetur
interpunctio. Sed nec illud mirum,
qui τὸν αἰρῶντα λόγον non intelli-
gerent, maluisse, atque ita (quia
jam in superioribus ita observant,
ut ostendimus;) scripsisse, ἢ δια-
γοῦντα. Sed utcumque legas, ἢ αἰ-
ρῶντα vel ἢ διαρῶντα, manifesta
est utriusque locutionis ratio, nec
hic incommoda. Casaubonus.

2 Οἷς ἴσμεν ὅτι Συμβάλλουσιν.]
Omnes quas vidi editiones ita le-
gunt Salmasiana excepta, quæ ha-
bet: οἷς ἴσμεν ὅτι συμβάλλουσιν.

3 Καὶ συμβάλλουσιν.] Wolfius in
quod. cod. invenit: καὶ συμβάλλουσιν.

4 Καὶ αὐτὸν ὑπερδίδωμι ἐξ ὑπερ-
δίδωμι ποιῶ.] Ex codice quodam
Wolfius suæ editioni hanc variam
lectionem adscripsit: καὶ μεθ' ὑπερ-
δίδωμι ποιῶ.

5 Προδίδωμι ἐκ προδίδωμι.] Sim-
plicius, & Paraphr. (omissis istis,
ὑπερδίδωμι ἐξ ὑπερδίδωμι: quæ
etiam absunt à Salmasiana editione.)
προδιδωμι ἐκ προδιδωμι: quod
fortasse verius. Casaubonus.

† Μεθ' αὐτὸν προσεῖς σταντῶ.] Ab-
sunt hæc a versione. quæ reddas:
postquam tibi ipse attenderis; seu, in
te descenderis.

7 Ἡ ἀδελφὸν προσάγει.] Hæc
verba neque in Salmasiana, neque in
editione Casauboniana conspiciun-
tur. Nos sequentes alias, eā maxime
necessaria existimamus.

8 Καὶ ἡδὴ πᾶσι τὰ Οὐλύμπια.
Tum instare Olympia.] Significas, in
propinquo esse tempus, quo aut
vincendum aut succumbendum,
prout in Olympico certamine fie-
bat. Egrege Persius perstringit so-
cordiam eorum, qui vitæ emenda-
tionem dietam proferebant. Quem
vide sis Satyra v. Sponanus.

9 Καὶ ἵτι παρὰ μίαν ἴσαν καὶ
ἴνδοσιν.] Cum hac editione nostra
quoque Salmasiana convenit: Sed
Casauboniana habet: καὶ ὅτι παρὰ
μίαν, ὅτι. Similique modo Wol-
fiana, quæ insuper pro varia lectio-
ne textui adposuit: ἐκίτι καὶ ὅτι πα-
ρὰ μίαν, ὅτι.

De his verbis operæ pretium, quæ
scribit b. m. Parens in Pers. Sat. 5,
nisi qui valde festinat, adijisse. Casau-
bonus.

οἷς.

C A P. LXXVI.

Πρῶτος ὁ ἀναγκαῖος
ταῦτος τόπος ἐν φι-
λοσοφίᾳ, ὁ δὲ χρέσεως
τῆς θεωρημάτων οἷον, ὁ
τῆς μὴ φθούρας. δούτερος,
ὁ τῆς ἀποδείξεως οἷον, πόθεν
ὁ δὲ φθούρας. τρίτος, ὁ
αὐτῶν

Primus & maxime ne-
cessarius in philoso-
phia locus est is, qui agit
de usu decretorum, veluti,
de non mentiendo. Al-
ter, qui demonstrationes
tractat; veluti, cur non
sit mentendum. Tertius,
qui

αὐτῶν τῶν βεβαιωπι-
κός, ἢ ἀφαισθεωπικός.
οἷον, πόθεν ὅτι τὸ ἀπό-
δειξις; τί γὰρ ἐστὶν ἀπό-
δειξις; τί ἀκολουθία; τί
μάχη; τί ἀληθές; τί ψευ-
δές; ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ μὲν τείτω
τόω ἀναγκαῖος ἀφ' ἧ
δύτερον, ὁ δὲ δύτερος
ἀφ' ἧ ὡρῶτον. ὁ δὲ ἀνα-
γκαιότατος, ἢ ὅτι ἀνα-
παύεσθαι δεῖ; ὁ ὡρῶτος.
ἡμεῖς δὲ ἐμπαλιν ποιῶμεν.
ὅτι ὡς τῷ τείτω τόω
ἀφαισθεωπικός, καὶ ὡς
ἐκεῖνός ἐστιν ἡμῖν ἢ πᾶσα
συνεχὴς. ἢ δὲ ὡρῶτε παν-
τελῶς ἀμελεῖμεν. Τοιγα-
ρὲν ψευδόμεθα μὲν, πῶς
δὲ ἀποδείκνυσθαι, ὅτι ἢ
δεῖ ψευδόμεθα, ὡς χει-
ρον ἐχόμεν.

qui has ipsas confirmat &
distinguit; veluti, quei
fiat ut ista sit demonstra-
tio? quid enim sit demon-
stratio? quid sit conse-
quentia? quid pugna?
quid verum? quid falsum?
Quare tertius locus neces-
sarius est propter secun-
dum, secundus propter
primum. Maxime autem
necessarius est, & in quo
conquiescendum sit, pri-
mus. Nos vero diversum
facimus. Nam in tertio lo-
co immoramur, in eoque
omne studium nostrum
consumimus: primum
autem prorsus negligi-
mus. Proinde mentimur
quidem, & quomodo ta-
men demonstretur non
esse mentiendum, in prom-
ptu habemus.

1 Τῶν διαρρημάτων] Wolphius
& Plantiniana, ἢ δογμαμάτων. Multis
tamen in locis τῶν διαρρημάτων usum
commendat. Capite præcedenti, Πα-
ρελκόμενα τὰ διαρρήματα. Et cap.
LXIX. Καὶ σὺ τοίνυν μὴ τὰ δια-
ρρήματα τοῖς ἰδιώταις ἐπιδίδου. Et
ita quoque aliis in locis.

2 Ὁ τοῦ μὴ ψεύδεσθαι.] Id est,
non decipi: quod aliis verbis,
ἀπλῶτον εἶναι ἐν τῷ λόγῳ: apud
Diog. Lærtium, in Zenone. Non
enim de non mentiendo (ut hic in-
terpretes, perperam:) vel, ne quis

mentiretur præcepta continebant ista
Stoicorum dogmata; sed ne quis
falleretur; puta, bona pro malis,
mala pro bonis amplectens; in
quo felicitis aut infelicitis vitæ cardo
præcipue vertitur. Alio sensu, fa-
ltoor, apud Stobæum, μὴ ψεύδεσθαι
ἢ σοφόν, ἀλλ' ἐν πᾶσι ἀληθεύειν.
& quæ ibi sequuntur: quod non
minum, cum eadem vox ψεύδεσθαι
& falli, & mentiri vulgo significet.
Et sane si quis ista subtilius rimetur,
dicar fortasse non falli; & non men-
tiri, eodem recidere; quia si quis
bonus

boni & mali naturam probe perspectam habet, nullis ille minis, nullis illecebris à vero tum in verbis tum in factis (πᾶς ὁ φιλῶν καὶ ποιῶν ψεύδεται à coelesti hereditate, Apocal. 22. 25. exclusus:) abducitur. Sed hæc subtiliora, an sublimiora? quæ pauci intelligunt; pauciores, etiam qui se veritatis præcones, & duces aliis venditant, observant. Casaubonus.

3 Καὶ διαβεβαιῶν.] Ita Salmastiana, & aliz quædam editiones.

οἷ.

Eπὶ παντός προχέει
βύκτεον ταῦτα.

2 Ἀγε δὴ με, ὦ Ζεῦ, καὶ

ὧ ἡ πεπωρωμένη,

Ὅποι ποτ' ὑμῖν εἰμι

ἀγαπητάμενος,

Ὡς ἐφομασσωδαί,

ἠδὲ ἄσκητος.

Ἐὰν δὲ μὴ ἐθέλω, ἔχ

ἥττον ἐφομα.

1 Ἐπὶ παντός προχέει.] Ex Simplicio vera lectio fuerit, ἐπὶ π. ἐκ προχέει. Sed potest ferri, quod hic ista παντός προχέει (quamvis τὸ πρόχειρον eo sensu non obvium:) copulentur; cum alioquin ἔργα aut tale quid quod τῷ παντός respondeat, subiutelligendum sit. Casaubonus.

οἷ.

Oτις δ' ἀνάγκη συ-
κεχώρηκε χαλῶς,
Σοφὸς παρ' ἡμῖν, καὶ
ταῖ θεῖα ὀπίστα.

1 Ὅστις δ' ἀνάγκη.] Totum ca- put hoc nihil continet nisi duos

In quibusdam legi καὶ διαβεβαιῶν est vocis significatio me latet; quia Græcum non est. Wolfius præter hanc lectionem suæ editioni pro varia lectione, adscripsit vocem, διαβεβαιῶν.

4 Καὶ περὶ ἐκείνων.] Præter hanc lectionem Wolfius habet, καὶ περὶ ἐκείνων.

5 Πῶς δὲ ἀποδεικνύται ὅτι ἐ δὲ ψεύδεται.] Aliam lectionem Wolfius huic adjecit, nempe: πῶς δὲ δὲ ἀποδεικνύται ὅτι ἐ ψεύδεται.

C A P. LXXVII.

In quovis incepto hæc optanda sunt.

Me, Jupiter, duc, fortis
& Necessitas,

Quocunque vestro de-
stinatus numine

Sum: nam volens se-
quar. Minus quod si
velim,

Sequar coactus, impro-
busque & impius.

2 Ἀγε δὴ με.] Primum hoc totum, teste Simplicio, Cleanthis est, Stoici philosophi, Assio nati, qui fuit Zenonis discipulus, Chrysippi magister. Cujus statnam in Assio magnificentiz Romanæ specimen sibi visam testatur Simplicius ad hunc locum. Suetonius.

C A P. LXXVIII.

Necessitati qui probe
se accommodat,
Sapit: estque rerum di-
vinarum conscius.

jambos Euripidis Tragici. Suetonius.

οἷ. Ἀλ-

Α'λλὰ καὶ τὸ τρίτον·
ὦ Κρίτων, εἰ ταύ-
τη τοῖς θεοῖς φίλον, ταύ-
τη γινέσθω. ἐμὲ δὲ Ἄνυτος
καὶ Μέλिटος, ἀποκτεῖναι μὴ
δύναται, βλάψαι δ' οὐ.

1 Duo dicta hoc continentur.
Prius Socratis est, à Critone Plato-
nis desumptum. Alterum sumptum
est ex Socratis Apologia Platonica;
ubi de Socratis accusatoribus Any-
to & Melito illud dicitur. *Simpli-
cius.*

Mirum est, symbolum Epicteti
ἀνέχεσθαι καὶ ἀπέχεσθαι. Sustine & absti-
ne, esse pratermissum. Et Euripi-
deum illud, οἰσίων καὶ ἐλπίσίων. To-
lerandum & sperandum. Mihi vero
precatio illa Euripidea valde proba-
tur:

ὦ Ζεῦ πατήρ τε καὶ σοφὸς κλέϊξ
θεός
βλάψον πρὸς ἡμᾶς, καὶ μετὰ σπ-
εον κακῶν.

Sed & tertium illud: O
Crito, si Diis ita visum
fuerit, ita fiat. Me autem
Anytus & Melitus occidere
sane possunt, laedere vero non
possunt.

Quam eleganter convertit vir do-
ctissimus Vincentius Obsopocus:

*Juppiter alme parens, sapiens, ju-
stissimus idem.*

*Respice nos miseros, atque modere
malis. Wolfius.*

Non omnes Epicteti sententias
hoc Enchiridio contineri, illis con-
stat, qui dissertationes Arriani de
Epicteti disputationibus legerunt.
Ac proinde nemo quoque mirabi-
tur, hic non reperiiri illud decanta-
tum Epicteti dictum, Ἀνέχεσθαι, καὶ
ἀπέχεσθαι. Sustine, & abstine. Quin
imo comparent in Agellio & Sto-
bzo nonnulla Epicteto attributa,
quæ ne quidem apud Arrianum re-
perias. *Snecanus.*

Epicteti Enchiridii finis.

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ,

Τέχνη ἀνθρώπων διορθωτική. ὑπο-
θῆκαι ἅς εἰς ὑπόθεσιν ἑαυτῶν γε-
γράφασιν σπουδαῖοι, καὶ ὠνό-
μασαν Εὔχειρίδιον.

MERICUS CASAUBONUS

Primus edidit, vertit & notas
addidit.

G

LECTORI.

DE hac Enchiridii Paraphrasi quæ dicamus hic in genere, pauca supersunt, præter ea quæ jam dicta sunt. Antiquam eam esse, & ævi melioris, superioribus in Notis observata non pauca quæ fidem faciant. Quibus addas certas voces & loquendi genera, πολιτεία· εἰάρετ & πολιτεία· ἀνακείμενοι τῷ Θεῷ, &c. proprio quodam veterum Patrum usu, ad res Christianorum, monachorum præcipue, traducta: ut non uni pridem observatum, & nulli in eorum scriptis cum cura versato, non satis notum. Diëtio ubique pro argumento, simplex & pura; tali ævo conveniens. Verbum unum aut alterum fortasse, quod sequioris, aut certe inclinantis ævi videri possit: ἡσυχαστής. κενός. Sed quæ tamen Justiniani ævo, id est, ante mille annos, jam nota, & in usu communi: fortasse etiam non uno ante illum sæculo. De utroque aliquid, in accuratissimo, doctissimus Meursius, Glossario. Plura olim nobis notata melioris ævi in hac Paraphrasi ex collatione cum aliis scriptis vestigia, quæ jam (chartis amissis) non occurrunt. Diligens Lector, cui librorum copia, & pro copia voluntas, hoc specimine incitatus, cætera facile supplebit. Cæterum, quod ad me primo missum est exemplar, ex Sionensis Collegii Londinensis melioris no-

tæ Manuscripto libro, qui istius argumenti scripta plurima continebat, transcriptum fuisse literæ simul tum missæ perhibebant. Istud apographum quam emendatum fuerit, non possum nunc, quia dudum mihi periit, dicere. Secundum hoc, quod exhibemus, multis certe mendis scatebat: quas omnes, aut certe plurimas, ex accuratiore cum Manuscripto collatione tolli posse, confidebam. Quam ad rem, cum amicorum quorundam opera, quia mihi minus erat commodum, usus essem; illi post diuturnam explorationem Manuscriptum in isto Collegio nullum tale jam reperiri renuntiant. Absit, ut omnino perierit. Insignis hæc certe, (si ita res haberet) custodum incuria, vel perfidia fuerit. Nobis tamen interim hæc expectationis nostræ frustratio permolesta accidit. Hac igitur spe & ope destituti, correctis quæ satis obvia cuivis & manifesta; in cæteris, correctiones nostras & conjecturas in oppositis oris apposuimus: & vix puto locum ullum repertum iri, ex quo non fæliciter, aut probabiliter nos expediverimus. Sciat autem Lector, cum priora aliquot capita Paraphraseos, parum aut nihil ab Enchiridio differant; ne, quod ajunt, in mustaceo laureolam; libenter fecisse nos, ut Wolfii, viri doctissimi & harum rerum intelligentissimi versionem, retineremus. Ubi res aliter suasit, reddita in plerisque facti ratione; aliter observasse.

[ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ,] [ΕΠΙΣΤΕΤΙ,]

Τέχνη ἀνθρώπων διο-
 σωτική. Ὡς δὴ καὶ ἄς
 εἰς ὑποθέσιν ἑαυτῶν
 γεγράφασι σπυδαῖοι,
 καὶ ὠνόμασαν, Εὔχαι-
 εῖδιον.

*Ars humanæ vitæ e-
 mendatrix: Præce-
 pta scilicet, quæ ad
 propriam communi-
 tionem viri graves,
 & virtute præditi
 conscribere.*

ἀ.

I.

Εὼν ὄντων, καὶ
 μὴ ἐφ' ἡμῖν·
 καὶ δὲ οὐκ ἐφ'
 ἡμῖν. ἐφ' ἡμῖν
 μὴ ὑπολήψις, ὀργή,
 ὀρεξις, ἐκκλισις· καὶ ἐνὶ
 λό-

Res quædam in
 potestate no-
 stra sunt: quæ-
 dam non sunt.
 In nostra potestate est
 opinio, appetitio, deside-
 rium, aversatio; & ut uno
 com-

Ι Εἰς τὴν τέχνην ἀνθρ. διο-
 σωτική. [Hic Enchiridii quoque ti-
 tulus in quibusdam, ut videtur, li-
 bris repertus. Ita enim in editione
 Plant. An. Dom. 1585. omnium
 accuratissima, exhibetur: [Epicæti
 Enchiridion: hoc est, pugio, sive
 Ars humanæ vitæ correctrix.] Nisi
 quis visam Plantino hanc Paraphra-
 sin, & inde sumptum titulum, ve-
 rissimilius credat: quod non adeo mi-
 hi probabile. Et nunc venit in men-
 tem, pridem Barthii *Adversaria*, (ab
 eo tempore nunquam mihi visa) vol-
 ventem, observare me, Epicætum
 professione fuisse Christianum, satis
 illum confidenter asserere, Præcipiti

hoc ille (ut alia, ni fallor, in istis
Adversariis haud pauca.) sine dubio
 iudicio: si quidem sunt illa Epicæti,
 quæ nos ut Epicæti legimus, & omnis
 sætæ ætas esse credit. Dubitet ta-
 men aliquis, an visa hæc illi fortasse
Paraphrasis, tam temerarii iudicii
 causa fuerit. Sed ut ad Plantinianum
 titulum redeamus: Potest etiam, ut
 à Simplicio sint ista verba: Τέχνη
 ἀνθρ. διοσωτική. Ita enim etiam
 in illo, ubi de titulo agit, reperi-
 mus; εἰς μίαν πᾶσαν τοὺν τέχνην,
 τὴν διοσωτικὴν τῆς ἀνθρώπου
 ζωῆς. Aut certe etiam Simplicius
 in suo codice repererit, & inde sunt
 ista.

G 3

λόγῳ, ὅσα ἡμέτερα ἔργα. Οὐκ ἐφ' ἡμῖν δέ, τὸ σῶμα, ἡ κτῆσις, δέξαι, δεῖχαι, καὶ ἐνὶ λόγῳ, ὅσα ἔχ ἡμέτερα ἔργα. Καὶ τὰ μὲν ἐφ' ἡμῖν εἰσὶ φύσιν ἐλθύτερα, ἀκώλυτα, ἀπαρὰ πόδισα. τὰ δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν, ἀδενῇ, δέλα, κώλυτὰ, ἀλλότεια. Μέννησο ἐν ᾧ πρὶν τὰ φύσιν δοῦλα, ἐλθύτερα οἰηθῆς· καὶ τὰ ἀλλότεια, ἴδια· ἐμπροδιθήσῃ, λυπηθήσῃ, ταραχθήσῃ, μέμψῃ θεὸς καὶ ἀνθρώποις. Ἐὰν δὲ τὰ ὅππῃ σοι μόνα οἰηθῆς σὰ εἶναι, τὰ δὲ ἀλλότεια, ἀλλότεια· εἰδέν σε ἀναγκασθὲν εἰδέποτε, εἰδείς σε κώλυσθαι, εἰδέναι μέμψῃ, ἐκ ἐγκαλέσει πρὶν, ἀκὼν πράξεις εἰδέν, ἐχθρὸν ἔχ ἔξεις. βλάψαι γὰρ σε εἰδείς δύναται.

complectar verbo, quælibet nostræ actiones. Nostræ arbitrii non sunt, corpus, pecunia, gloria, imperia: ad summam, ea quæ ipsi non agimus omnia. Ac ea quidem, quæ nobis parent, libera sunt natura sua; nec prohiberi ab ullo, nec impediri possunt. In quæ autem ipsi jus nullum habemus, ea sunt infirma, obnoxia servituti, obnoxia impedimenti, aliena. Proinde memento, si ea quæ natura serviunt, liberi putaris, & aliena pro tuis habueris; fore ut impediaris, doceas, perturbaris; Deum hominesque accuses. Sin ea sola tua existimaris, quæ tua sunt; aliena vero quæ sunt aliena; te nemo coget unquam, nemo te impedit, neminem accusabis, neminem criminaberis, ages nihil invitatus, inimicum non habebis: cum nemo sit qui nocere tibi possit.

β'.

I I.

Τήλικέτων οὖν ἐφίε-
μυ^Θ, μέμνησο ὅτι
οὐ δὲ μετρίως κεκημη-
νοι ἄπλεστοι αὐτῶν· ἀλλὰ
τὰ μὲν ἀφίεναι παντε-
λῶς· τὰ δὲ ὑποσθέναι
πρὸς τὸ παρὸν, καὶ προση-
γυμένως ἐαυτῷ ὑπομι-
λεῖσθαι. εἰ δὲ ταῦτα θέ-
λης, καὶ ἄρχειν, καὶ πλε-
τεῖν· εἰκὸς μὲν μηδὲ τέ-
των σε τυγχάνειν. πάντως
γε μὴ ἐκείνων ἀποτρί-
βῃ, δι' ὧν μόνων ἐλευθε-
ρία καὶ εὐλειτουργία
ἐκείνη.

Cum igitur tantas res
appetas, sic eas susci-
piendas esse memento, ut
sis non mediocriter incita-
tus, atque alia penitus re-
linquenda, alia in præsen-
tia omittenda censeas, &
tui ipsius curam tibi primo
loco suscipiendam. Quod
si & illa desideraris, &
magistratus etiam atque
opes appetieris, potest
fieri, ut nec illa conse-
quaris: iis certe omnino
excides, per quæ sola li-
bertas, & vera pietas com-
paratur.

γ'.

I I I.

Εὐθύς ἐν παντί λο-
γισμῷ φαντασίαν
δεικνύει τερατείαν, με-
λέτω ὑποπλέγειν, ὅτι
φαντασία εἶ, καὶ ἐπὶ πάν-
τως τὸ φαινόμενον. ἐπει-

Ad omnem igitur a-
superiorem speciem,
quam cogitatio tua sibi fin-
git, assuefacito te, ut in
promptu tibi sit ita conti-
nuo subijcere: visum es ani-
mi: sed minime, quod vi-
de-

τα

² Εὐθύς ἐν παντί λογισμῷ.]
Enchirid. Εὐθύς ἐν παντί φαντα-
σία. In sequentibus quoque non se-
mel eadem mutatio, ubi in Enchiri-
dio, vel φαντασία ut hic; vel δια-

λογισμοί. Atque ita veteres Chri-
stiani passim locuti: unde in eorum
scriptis κατὰ τῶν λογισμῶν varii
tractatus, & frequentes excursio-
nes.

G 4

τα δοκίμαζε τοῖς χα-
 ιόσι τέτοις, πότερον αὐ-
 τῶν ἐφ' ἡμῶν ἐστὶν ὁ λο-
 γισμὸς, ἢ αὐτῶν οὐκ
 ἐφ' ἡμῶν. καὶ εἰ τῶν
 οὐκ ἐφ' ἡμῶν ὁφθαλμοῖς,
 παρὰ χεῖρον θύξας λέγειν,
 ὅτι οὐδὲν παρὰ ἐμέ.
 Μέννησο ὅτι ὁρέξεις
 μὲν ἐπαγγελία, τυχεῖν
 δ' ὀρέγῃ. ἐκκλίσεως δέ,
 τὸ μὴ παρὰ πεισεῖν ἐκεί-
 νῳ, ὃ ἐκκλίνεις. καὶ
 ὁρέξεις μὲν ἀποτυχά-
 νων, ὀδυνηθήσῃ. ἐκκλί-
 σῇ δὲ παρὰ πίπῃ, γελα-
 σθήσῃ.

deris, es. Postea rem ad has
 regulas exige: Utrum in iis
 rebus versetur ea cogitatio
 (seu species cogitationi
 tuæ oblata:) nostræ pote-
 stati subjectis; an vero a-
 lienis. Quod si in alienis
 eam versari percipias, in
 promptu sit, illam nihil ad
 te attinere. Memento
 (præterea) appetitionis id
 esse propositum (sive eam
 postulationem:) ut conse-
 quaris quod appetis: aver-
 sationis autem proposi-
 tum, ne in id incidas, quod
 averfariis. Porro, frustratus
 appetitione tua, lugebis:
 in id incidens, quod aver-
 satus es, rideberis.

3 Οὐρίξαι μὲν ἀποτ. ὀδυνηθήσῃ
 - - - γελασθήσῃ.] Epictetus:
 καὶ ὁ μὲν ὀρίξ. ἀποτ. ἀτυχής. ὃ δὲ
 ἄλλ. παραπίπῃ, δυστυχής. Fal-
 lor, aut hæc veterem redolent εὐλα-
 βίαν, & ἀτυχής & δυστυχής con-
 sulto consilio aliter reddita. Hinc
 etiam quod temporum istorum
 Christiani, Deorum gentilium no-
 minibus in designandis hebdomadæ
 diebus (nec opinor sine ratione, ut
 erant illa tempora:) uti, piaculare
 crediderunt. Quin & propria, ut
 docet Eusebius, quæ gentilissimum
 sapienter, nomina mutata. Alia
 nunc ratio; & quæ tum rationabilis
 εὐλαβία, nunc ridicula superstitio
 fuerit. Sed hæc obiter. Ab eadem
 mente fortasse jam supra, Cap. 2.

εὐλὸς μὲν. pro eo quod in Enchi-
 dio, τυχεῖν μὲν. Non constans ta-
 men hic, quod merito miremur,
 hæc observatio. Eodem siquidem
 capite, τυχεῖν, &c. & in sequen-
 tibus iterum; sed & τύχη, & id
 genus alia non semel. Aut igitur
 alia mutationis hujus ratio; aut ad
 rem, quam ad verba attentior au-
 thor noster, vel incautus ista præ-
 teriit; vel semel quid mallet, indi-
 casset contentus, labori non adeo
 necessario prudens pepercit. An po-
 tius à posteriore aliquo monacho
 hæc mutatio, qui (ut multorum mos
 est) pauca tantum, & festinanter
 legit: aut si plura, quia tamen sæ-
 pius occurrebat, cætera alijs emen-
 danda reliquit?

δ'.

IV.

Εἰ δὲ μόνα ἐκκλί-
νης τὰ ὡς φέρον
τὸ ὅτι σοι, ἔστιν ὡς ἐκ-
κλίνης ἀπειρή. νόσον
δ' ἂν ἐκκλίῃς θάλασσαν,
ἢ θάνατον, ἢ πέναν, ὁ-
δυνησῶς ἀφ' ἑαυτοῦ. Ἀρ-
σὺν τὴν ἐκκλίσιν ἀπὸ
πάντων τῶν οὐκ ἐφ' ἡ-
μῖν, καὶ μετὰ τὴν ὅτι τὰ
παρὰ φύσιν τῶν ἐφ' ἡ-
μῖν. τὴν ὁρῶσιν δὲ παν-
τελῶς ὅτι τοῦ παρόν-
τος ἀνέλε. ἂν γὰρ ὁρῶ-
σιν τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν πι-
νός, ἀποτυγχάνειν ἀ-
νάγκη. τῶν ἐφ' ἡμῖν
ὅσον ὁρῶσιν καλόν,
* οὐδὲν οὕτω σοι πάρε-
σι. μόνον τῶ ὁρῶσιν
καὶ ἀφορμῶν ἡσῶ κα-
φῶς καὶ μετὰ ὑπεξ-
αίρεσιν, καὶ ἀνιμέ-
τως.

* Enchir. ἐξ ἑαυτοῦ.

Itaque si ea solum aver-
sare, quæ eorum naturæ,
quæ in te sunt, repugnant;
in eorum quæ averfariis,
nihil incidēs. At si mor-
bum averfari velis, aut
mortem, aut paupertatem,
ærumnosus vives. Averfa-
tionem igitur ab iis rebus
amovebis omnibus, quæ in
nobis sitæ non sunt: atque
in eas transferes, quæ na-
turæ eorum, quæ nostri ar-
bitrii sunt, repugnant. Ap-
petitionem autem hoc
tempore prorsus auferto;
nam si ea, quæ arbitrii no-
stri non sunt, desideraris;
frustrari necesse erit. Ea
vero quæ nobis parent,
quatenus recte possint ex-
peti, nondum es affecutus.
Sed eo tantum utitor ani-
mi motu, qui ad res vel
persequendas, vel omit-
tendas; (idque leviter, &
cum exceptione, & re-
missis;) sufficiat.

Ε.

V.

Εφ' ἐχάτω τ' ψυχὰν
 γαγγύων, ἢ λυγρὰν
 παρεχόντων, ἢ τετραμέ-
 νων, μέμνησο λέγειν ὅτι
 σεαυτῷ, ὁποῖόν τι ἐστίν,
 ἀπὸ τῶν μικροτέρων δε-
 ξάμεν. ἀν ποθήειον
 τέγγης, ὅτι ποθήειον
 τέγγεις. κατεαγέλι. ἢ
 αὐτῷ οὐ πᾶσι χεῖρ. ἀν
 χύπται, ὅτι φύσιν ἔχει-
 σα, ἢ κλαῖναι. εἰ ἀν
 δελφὸν ἢ φίλον, ὅτι ἀν-
 δρωποι θνητὸν ἀγαπᾷς.
 ἀπὸ θανάτου ἢ αὐτῷ, ἢ
 πᾶσι χεῖρ.

Γ.

VI.

Οταν ἀπιδράς τινος
 ἔργον μέλλῃς, ὑπο-
 μίμησθε σεαυτὸν ὁποῖόν
 τι ἐστὶ τὸ ἔργον. εἰ εἰς
 ἐπὶ ἀπὸ πῆλ, πρὸς βαλλε-
 σεαυτῷ τὰ γινόμενα ὅτι
 ταῖς ἐπὶ ἀπὸ πῆλ. Τὸς πρὸς πῆ-
 λ. τὸς πρὸς πῆλ. τὸς πρὸς πῆλ.
 τὸς πρὸς πῆλ. τὸς πρὸς πῆλ.

Οpus aliquod aggres-
 surus ipse tibi subji-
 cito cujusmodi sit illud
 opus. Si ad convivium ab-
 eas, ea tibi proponito,
 quæ sunt in convivii.
 Qui sint honoratiores, al-
 ios : quibus magis esse fa-
 miliaribus liceat : qui pro-
 vocent (ad bibendi certa-
 men :)

τας * τοὺς κελθόντας ·
 τὴς πολὺ πίνοντας, καὶ λοι-
 δοῦντάς (καὶ τὴν ἐγκρα-
 τειαν τὴς ἀτάκτως σιω-
 δαπνέοντας. οὕτω γὰρ ἀ-
 σφαλέστερον ἀφ' ἡ τοῦ ἐξ-
 γη. μάλιστα, εἰ ἐν δὲ
 ὁπιλέγης, ἀπελθεῖν εἰς
 τὴν ἐπείασιν θέλω, τὴν ἐ-
 μαυτὴ προαίρεσιν καὶ φύ-
 σιν ἔχουσαν φυλάττειν. καὶ
 ὡσαύτως ἐφ' ἐκείνης ἐξ-
 γη. ἔγωγε, εἰ ἂν πρὸς
 ὁ πρὸς ἐξῆς, γένηται
 ἐμπόδιον, πρὸς χεῖρον ἔσται
 σοι λέγειν, ἐπεὶ τὸ ἐθέλον
 μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμὰν
 τὴν προαίρεσιν καὶ φύσιν
 ἔχουσαν φυλάττειν. ἐπεὶ φυ-
 λάξω δὲ, εἰ ἂν ἀναγκῶ
 πρὸς τὰ γνώμην.

men:) qui multum bi-
 bant, & tuam temperan-
 tiam convitiis incessant;
 qui petulanter se gerant in
 mensa: (te ibi repertu-
 rum.) Sic tutius rem ag-
 gredieris: præcipue si mox
 ipse tibi dixeris. Ad con-
 vivium abeo, sic anima-
 tus, ut meum institutum
 naturæ congruens conser-
 vem. Eodemque modo
 in unoquoque negotio.
 Ita enim si quid impedi-
 menti fuerit, quo minus
 id quod agitabas, perfice-
 retur; in promptu quod
 dicas: Equidem non hoc
 solum volui, sed & insti-
 tutum meum naturæ con-
 sentaneum tueri. Non tue-
 bor autem, si quæ fiunt
 ægre tulero.

ζ.

Ταρασσά τὴς ἀνθρώ-
 πους, ἐπὶ τὰ πράγμα-
 τα, ἀλλὰ τὰ πρὸς αὐτῶν
 δόγματα. Οἷον, θάνατος
 ἔ-

VII.

Homines perturbantur
 non rebus, sed iis
 quas de rebus habent opi-
 nionibus. Verbi causa:
 Mors

* Τοὺς κελθόντας.] An τοὺς
 κλοπεύοντας: quia, in Epicteto, in-
 ser alia, τὰς κλέπτοντας: Et fures

balnearii, Catullo quoque (ut alios
 omitram) dicti & notati: Non puto;
 nec hic opportunum.

εἰδὲν δεινόν, ἐπεὶ καὶ τοῖς
μάρτυσι δεινὸν ἐφαίνετο.
ὅταν οὖν ἐμποδίζομεθα,
μήποτε ἄλλον αἰτιώμεθα,
ἀλλ' ἑαυτὸς, τρεῖς, τὰ
ἑαυτῶν δόγματά.

ή.

Α' παιδύτης ἔργον, ἄλ-
λῳ ἐγχαλεῖν ἐφ' οἷς
πράσσει κακῶς· ἡγυμνεῖ
παιδύεσθαι, τὸ ἑαυτῷ.
πεπαιδευμένῳ, μήτε ἄλ-
λῳ, μήτε ἑαυτῷ.

θ'.

Ε' πὶ μηδενὶ ἐπαρθῆς
ἄλλοτερίῳ πρῶτη-
ματι. εἰ τὸ ἱμάτιον ἐπαι-
ρόμενον ἔλεγεν, ὅτι κα-
λὸν εἰμὶ, οἷόν ἐστιν ἡ.
σὺ δὲ ὅταν λέγῃ ἐπαι-
ρόμενον, ὅτι ἱμάτιον
καλὸν ἔχω, ἴδι' ὅτι ὅτι
ἱματίῳ ἐπαίρη. πὶ οὖν
ἐπὶ τὸ σὸν, εἰ μὴ χρεῖ-
σις φαντασιῶν; ὥστε ὅ-
ταν χρεῖσιν φαντασιῶν
κατὰ φύσιν ἔχῃς, τότε
μόνον ὅτι τῶν ἀγαθῶν
σμερνή.

Mors non est malum; alio-
quin enim & martyribus
ita visum esset. Cum igi-
tur impedimur, ne culpe-
mus alios unquam, sed
nosmet ipsos, hoc est,
nostras opiniones.

VIII.

Αlios accusare in pro-
pria calamitate, ho-
minis est ineruditi: se
ipsum, ejus qui erudiri
coeperit: nec se, nec alium,
eruditi.

IX.

Νulla aliena præstantia
efferris animo. Si
vestis semet jactans dice-
ret: *Sum pulchra*; feren-
dum esset. Tu autem,
cum de veste pulchra glo-
riaris, scito te de veste glo-
riari. Quid igitur est tuum?
Usus visorum: (sive, ex-
trinssecus oblatarum spe-
cierum quæ mentem mo-
vent.) Cum igitur in usu
visorum ita te geres,
quemadmodum natura
postulat, tum de bono
(quod tuum est :) gloriari
posse te, credito.

i.

X.

Ὅσπερ ἐν πλοίῳ, ὅ
πλοῖσι † καθαρμο-
σθέντες, ἀν' ἐξέλθοις ὑδροβύ-
σσαυς, ὁδὸν μὲν παρέχον
ἐστίν, κοχλίδας ἀναλέ-
ξασθαι ἢ * ψιμάδας συν-
άξαι, τεταυρῶ δὲ δεῖ τιμῶ
ἀφαινοῖαι πρὸς τὸ πλοῖον,
καὶ συνερχῶς ὁπιστρέψασθαι
μήτοι ὁ κυβερνήτης χα-
λέσῃ, καὶ τότε πάντα ἐκεί-
να ἀφέντα δραμεῖν, ἵνα
μὴ δεδεμένον βληθῆς
ὡς τὰ πρῶτα. ἕως καὶ
ἐν τῷ βίῳ τῷ τῷ, εἰ δὲ
δὸν ὁ ἀδελφοί, ἢ φίλοι,
ἢ συγγενεῖς, ἢ οἶκημα,
ἢ δὲ καλῶ. Εἰ δὲ ὁ
κυβερνήτης χαλέσῃ, τρέ-
χων ὅτι τὸ πλοῖον ἀφῆς
ἐκείνης, μηδ' ὁπιστρεφό-
μενον. εἰ δὲ γέρον ᾗς,
μηδέποτε ἀπαλλαγῆς ὅ
πλοῖσι, μήποτε χαλῶμε-
νον ἐλλίπης, καὶ δεδε-
μένον βληθῆς. ὁ γὰρ
ἐκὼν μὴ ἐπόμνος, ἀνά-
γκη τῷ τοῦ πείσε.

Quemadmodum in na-
vigazione, subducto
navigio, si aquatum exie-
ris, nihil vetat, in transi-
tu quasi, etiam cochleo-
las legere, aut umbili-
culos colligere: animo
autem in navigium in-
tento esse oportet; &
oculos eo semper referre:
ne forte gubernator vo-
cet: actum omnia illa re-
linquere, ne vinctus tan-
quam ut oves, in navim
conjiciaris: Sic & in vita
pariter, si pro cochleola,
aut umbiliculo, fratres
aut amici dentur, aut
propinqui, aut domus;
nulla invidia est. At si gu-
bernator vocarit, currens,
relictis istis omnibus, ad
navim redibis, neque re-
spicies. Quod si senex es, à
nave omnino non recedes,
ne quando vocatus, vires
(in via) tuæ deficiant, &
vinctus conjiciaris. Quis-
quis enim non volens & li-
bens sequitur, hoc illum
pati necesse est.

5 K.

5 Κοχλίδας ἀναλίσσασθαι.] Cic. De Orat. lib. 2. Non audeo dicere de talibus viris; sed tamen ita solet narrare Scavola, conchas eas & vinblicos ad Cajetam & ad Laurentum legere consueisse, &c.

* γγ. ψευδδας.

6 Μῆνους ἀπὸ τοῦ πλοῦ. τῷ πλοῦ.] Melius hoc, quam ut in Enchiridio, ἀπὸ τοῦ πλοῦ. τῷ πλοῦ. μακρὸν. Sed nec Simplicius istud μακρὸν agnoscit.

† Καθορμισθέντος navigio subdū-ετο.] Malim navigio ad litus appulso, quod solenne est exituris ad aquandum. Ceterum restituendi locum

hunc nullam equidem viro Cl. J. Gronovio earum, quas in notis suis ad calcem libri allegat, causam fuisse video, quin directo, quæ ibi disputat, proposito scriptoris esse contraria: quod quidem non aliud est, quam ut ostendat, amicos, fratres, propinquos cet. homini in vita, aliud majoris eury agent, tanquam cochleolas & lapillos obtinere egressis navigio, ad aquandum. quare nisi τὸ ἀναλίσσασθαι κοχλίδας ἢ ψευδδας ad ipsum tempus τῷ ὑδρεύσασθαι referendum putes, claudicabit similitudinis institutæ exemplum.

14.

XI.

Μὴ ζήτητέ τὰ γινόμενα
ὡς σὺ θέλεις γίνεσθαι.
ἀλλὰ μᾶλλον θέλε αὐτὰ
γίνεσθαι, ὡς γίνονται, καὶ
ἀλύπως ἀφ' ἑαυτοῦ.

Ne postules ea quæ
fiunt, arbitrato tuo
fieri; sed potius ita quæ-
que fieri velis, ut fiunt; &
nunquam dolebis.

16.

XII.

Νόσος, σῶμα τὸ ἐστίν
ἐμπόδιον. ψυχῆς δ'
οὐκ, εἰ μὴ σὺ θέλεις. χό-
λωσις, σκέλεος ἐστίν ἐμ-
πόδιον. ψυχῆς δ' οὐκ. καὶ
τὸ εἶναι ἐκείνῳ τὸ ἐμπό-
διον πῶς ὀφείλει. Εὐρήσεις
γὰρ ἄλλας πρὸς ἐμπόδιον,
σὺν δ' οὐκ.

Morbus, corporis im-
pedimentum; non
animi, nisi ipse velis. Clau-
dicatio, pedis impedi-
mentum est, animi non item.
Et hoc, ut quæque res acci-
dit, subijce tibi: invenies
eas alterius cujuscumque rei
impedimentum esse, non
tui, * [qui non corpus; sed
animus es.]

* Immo verò, quia liber sis & tui juris, nec animi voluntas cogi possit.

17.

ιγ'.

XIII.

Ε'φ' ἐχάτω πῶν ἐμ-
πιπλόντων πειρασ-
μῶν, ζήτῃ τὴν δύναμιν
τὴν ἐχόντων πρὸς τὴν ἡγήσιν
αὐτῶν. Φυσικὰς γὰρ δυνά-
μεις ἡμῖν ὁ Θεὸς ἐχαί-
σατο νικητὰς τῶν ἐπὶ τῶν
ἐχθρῶν πολεμολογούντων.
ἐὰν γυναικὸς πρὸς ὁποῖον
πειράσῃ σε, εὐρήσῃς δύνα-
μιν, τὴν ἐγκρατείαν. Ἐὰν
πόνος πρὸς φέρῃ, θύρη-
σὲς τὴν καρτερίαν. ἐὰν
λοιδορία, θύρησὲς ἀνέξι-
καλίαν. καὶ ἔτι πῶς ἐπιζό-
μιμί σε, ὅτι συλλαβήσῃς
αἰ φαντασίαν.

Quæcunque tentatio
[sive afflictio] tibi
contigerit; dispice quam
facultatem habeas ad [re-
ctum] ejus usum. Natura-
les enim facultates Deus
nobis largitus est, omnium
quæ inimicus (Diab.) ad
nos tentandos objicit, de-
bellatrices. Si vultus [for-
mosæ] mulieris te irritat,
præsto est continentia,
quam [ad remedium] ad-
hibeas. Si dolor, toleran-
tia: si convicium, patien-
tia. Atque ita si assueveris,
non abripiant te opinio-
nes: [seu, rerum species
extrinsecus oblatae.]

ιδ'.

XIV.

Ε'πὶ μηδενὸς εἵπης, ὅτι
ἀπώλεσα, ἀλλὰ ὅτι
ἐποδεδόκα. ὁ ἀδελφὸς
ἀπέθανεν; ἀπεδόθη. κτή-
μα ἀφῆρέθη; ὀκλήν καὶ
τὸ ἐπὶ τὸ ἀπεδόθη; ἀλλ' ἀγαν-
ακλεῖς, ὅτι κακὸς ὁ ἀφε-
λόμενος. τί δέ σοι μέλει,
ἀλλ'

Nunquam te quicquam
perdidisse dicito, sed
reddidisse. Frater mor-
tuus est? redditus est.
Res est erepta? Utique
& illa reddita est. Sed in-
dignaris, quod improbus
ille, qui eripuit. Quid
id tua refert, per quem
suum

ἂν πίνος σε ὁ θεὸς ἀπή-
 τησεν ; εἴπω παιδευθεὶς ὁ
 Ἰὼβ ἔλεγεν. Ὁ κύριος
 ἔδωκεν, ὁ κύριος ἀφεί-
 λετο. ἄδικον, φησὶν, ἄπο-
 μάχεσθαι τῷ λαβεῖν βε-
 λομύω, ὃ δέδωκε, καὶ τὸ
 ὀρέπον ὀνοῶν, ὡς τῷ κυ-
 εῖω, φησὶν, ἔδοξε, εἴπω
 καὶ ἐγένετο. Εἰ γὰρ ἀληθῶς
 οὐκ ἔστι κύριον εἶναι, τὸν
 τῷτο κελύσαντα, φέρε
 ὅτι δὲ ὀράως τὸ βέλημα.
 εἴπως γὰρ νόμος δέλεω πρὸς
 δεσπότην ἀγαθόν. μέχει
 μὲν τοι εἴπω ἀποδέδοναι,
 εἴπως αὐτῶν φρονίσι,
 ὡς ἀλλοτρίων, καὶ ὡς ὅτι παν-
 δοχείαι οἱ παριόντες.

suum repetat, qui tibi de-
 dit. Ita doctus [vel, in-
 structus] Job dixit: *Dom-
 nus dedit: Dominus absta-
 lit*. Injustum est, inquit,
 quod dederat repetenti,
 resistere. Et re bene pen-
 sitata: *Sicut Domino pla-
 cuit*, inquit, *ita factum
 est*. Si enim recte statuit il-
 lum *Dominum* suum esse,
 qui ita iussit: quod illi,
 cumque placitum est, æ-
 quo animo ferendum est.
 Ea enim lex [seu consue-
 tudo] servorum est erga
 bonos *dominos* [sive, he-
 ros.] Cæterum, quamdiu
 ille concesserit, tanquam
 alienum id curato, ut via-
 tores hospitium.

ἰε.

Εἰ περὶ κόψαι θέλεις,
 ἄφες τὰς τοιαύτας
 λογισμὰς, εἰὰν ἀμελή-
 σω ὅτι ἐμαυτῷ, ὅτι ἔξω
 ἂν προσφάσῃ εἰὰν μὴ κλή-
 σμαι παῖδα, ὅτι ἔξω ὅτι
 ὑπηρετῶ μόνον. κρεῖττον
 γὰρ ἐπὶ λιμῷ ἀποθανεῖν
 ἂν ἀλυπον καὶ ἀφοβόν, ἢ

ζῆν

XV.

Si quid proficere te stu-
 des, istiusmodi cogita-
 tiones missas facito: Si res
 meas neglexero, non erit
 unde vivam. Nisi famu-
 lum mihi comparavero,
 decrit mihi qui ministret.
 Præstat enim perire fame,
 timoris ac molestiæ exper-
 tem, quam copiis omnium

re-

ἤν οἱ ἀφ' ὧν οἱ παρὰ
σύμῳρον. κρείσσον δὲ καὶ
ἐαυτῷ δουλεύειν, ἢ ἀχο-
λεύειν. καὶ τὰ τῶν παιδῶν
ἁμαρτήματα, ἢ ἀμελεῖν-
τα τῷ ἑαυτῷ.

7 Ἀμελεῖν τὰ τῶν ἑαυτῷ. Epi-
dect. cap. 16. Κρεῖττον δὲ τῷ πα-
ιδι κακὸν εἶναι, ἢ οἱ κακοδαί-
μονα. quod reprehensioni est ob-
noxium, nisi κακοδαίμων idem
valeat hic, ac κακός: quod mi-

rerum circumfluentem,
animo vivere perturbato.
Et præstat sibi propria
opera ministrare, quam
occupatum in corrigendis
famuli peccatis, propria
negligere.

nus aptum coherentiz. Nescio ta-
men an ideo mutatum in *Paraphra-*
si, ut minus invidiosa esset senten-
tia: an vox κακοδαίμων (ut *du-*
τυχής & ἀτυχής antica) tantum
vitata.

157.

XVI.

Ἀλλὰ κλίσσασθαι θέ-
λεις, καὶ οἷόν τι ἐμα-
κροθυμεῖν. ἀρξάμενος δὲ τῶν
σμικροτέρων. ἐκχύεται τὸ
έλαιον. κλέπτει τὸ οἶνά-
ειον. οἱ ἀρτοὶ σπύλλονται.
Ἐπίλεγοι σιταὶ τῷ τοσούτῳ
πωλεῖται ἀπάθεια. το-
σούτῳ ἀταραξία πιπρά-
σκειται. πωρεῖται δὲ ὁ δὲν
πωρεῖται. ὅταν δὲ χαλεῖς
τὸν παῖδα, οἱ θυμὸς ὅτι
διώκεται μὴ ὑπακούσας,
ἢ ὑπακούσας, μηδὲν
ποιῆσαι ὡς σὺ θέλεις, ἀλλὰ
μὴ μὴ ὅπως ἔσται αὐτῷ
χαλῶς, ἵνα ἐπὶ ἐκείνῳ ἢ,
τότε σε παρὰ τὴν θέσιν. Ἀλλὰ
ὅτι.

Sed comparare tamen
stat tibi sententia, &
patientiam, quanta opus
est, superare tibi confi-
dis: A parvis igitur auspi-
care. Oleum effunditur:
Villum surripitur: Panes
corrumpuntur: Subjice
tibi: Tanti varietatē tran-
quillitas, tanti constantia,
gratis autem nihil acqui-
ritur. Cum autem vocas
famulum, fieri posse co-
gita, ut non audierit: aut
si audierit, eorum tamen
quæ jussieris, nihil egerit.
Neque vero ei tam bene
sit, ut tui perturbandi,
quando voluerit, habeat
ille potestatem. Sed id
eo fit, inquis, quia corri-
gere

ἔπιτρέψαι θεωρεῖς, ἵνα
δὴ βελτίων γίῃ. ὡρῶ-
τον μὲν εἰσελῆσαι, μὴ
τὴν σεαυτῷ δοκὸν ἐχ-
πανοῦς. Εἰ δὲ τῶτων
ἀπὸ πλάξαι, ἔτω πρὸς
τὴν ἐπιτροφίῳ μετέρχε,
ὥς ἰατρὸς πρὸς τὸ τραυ-
μα. ὃ γὰρ χολᾷ ὁ ἰα-
τρὸς, ὅππῃ τραῦμα ἢ πᾶ-
σις ἐχθρὸς. ἀλλὰ θε-
ραπεύσαι τὸ γερονὸς σκο-
πεῖν. καὶ γὰρ τις σοφὸς
ἀμαρτήσαντι τῷ παιδί,
ἔδαρον ἂν σε, εἶπεν, εἰ μὴ
ἐχολῶσα.

ἢ Εἰ δὲ τούτων.] Apographum
habebat τέτοι· quod nos τέτοι (id

gere illum & emendare,
tibi proponis. Hoc igitur
inprimis sedulo cave,
ne *propriam trabem* non in-
telligas. Quod si ab illa
liber es, ita tamen ad cor-
rectionem procede, ut me-
dicus ad vulnus curandum.
Non enim medicus irasci-
tur, quod vulnere quis,
aut alio quovis morbo la-
boret: sed id agit, ut id
quod affectum est, sanet.
Unde etiam, quod sapiens
quidam sermo, qui flagitii
quid perpetraverat: *Fla-
gris*, inquit, *cecidissem te*,
nisi iratus essem.

est, τῶν ἰδίων ἀμαρτημάτων δε-
cimus.

κ'.

XVII.

Εἰ θεωροῦσαι θέλεις,
ἐκ τῶν ἀνθρώπων ὡς τῶ
ἐκτὸς ἀνθρώπου δόξαι, καὶ
ἡλίθιοι. μηδὲν παρ' αὐ-
τοῖς βέλτε δοκεῖν ἐπίστα-
σθαι. καὶ δόξης πλὴν εἰ-
παί π, ἀπιστεῖ σεαυτῷ.
ἴδι γὰρ ὅππῃ ἐράδιον καὶ
τὴν θεωρεῖσιν τὴν σὺν
χρὶ φύσιν φυλάξαι, ὃ
τοῖς

Si quid proficere vis, ne
recusa quo minus ab
extraneis [qui tuæ discipli-
næ sunt exsortes] amens
& fatuus habearis. Ne quid
scire videri velis apud ta-
les; & si quid scire aliqui-
bus videaris; ipse tamen
tibi confidito. Scito enim
facile non esse institutum
tuum in eo statu qui sit na-
turæ consentaneus con-
ser-

τοῖς ἐκλὸς ἀρέσκειν. ἀλλ' ἀνάγκη θάτερον ὀπίμειν δέμῳ, ὅ ἑτέρῳ ἀμελήσας.

fervare, & vulgo placere : Sed aliter fieri non posse, quin is qui alterum curet, alterum negligat.

17.

XVIII.

Εἰ τὸν ἀγαπῶντα σε καὶ τὸν ἀδελφόν, καὶ τὰ παῖδια θέλῃς πάντοτε ζῆν, καὶ ὅτι ὀράττειν· τὰ μὴ ὀπί σοι * θέλῃς εἶναι, καὶ ἀνάγκη μὴ ἔτῳ γνομένην, λυπεῖσθαι, καὶ ἀπῆλθαι τὴν ὅ παντὸς διοίκησιν. Εἰ δὲ καὶ τὸν παῖδα θέλῃς μὴ ἀμαρτῆσαι, ἡλίουθιόν τι ἐπιθυμεῖς. Θέλεις γὰρ ὅτι κακίαν μὴ εἶναι κακίαν, ἀλλ' ἄλλό τι.

Si id studes, ut qui te diligunt, & fratres & nati semper vivant, & valeant, (vel floreat:) quæ tui non sunt arbitrii, optas; cui necessario consequens, ut cum aliter quam optabas, accidet, dolore afficiaris, & providentiam Universi gubernatricem accuses. Quod si etiam puerum tuum delinquere non vis, optas quod optare palam stultum est. Improbiter enim aliud, quam improbitatem esse postulas: [quod quid est aliud, quam rerum naturam pervertere velle?]

* Εἰδὼς ὅτι σοι. iterato.

9 Τὴν κακίαν μὴ εἶναι κακίαν.] Ipsissima sunt Epicteti verba, c. 19. quorum tamen fortasse sensus non cuilibet obviis, nec Simplicii ἐξηγήσεις hic multum juvat. Nos igitur hoc agamus. Τὴν κακίαν, dices, μὴ εἶναι κακίαν. id est, τὸ κακὸν μὴ ἀμαρτάνειν. Hoc quidem ridiculum est, & ἀσύστον. Sed opponet aliquis: Imo, non τὸ κακὸν μὴ ἀμαρτάνειν; sed istum non esse

κακόν. Regerent Stoici: Ergo id postulas, vel omnino non esse κακόν: quod contra (ut multis illi disputant; sed multum retragante Plutarcho:) ordinem Universi: vel, ut ut alii sint, servos tamen universi nullos tales esse: quod quam ridiculum sit, quis non videt, cum servi, quod ut plurimum ἀπαιδευτοὶ sint & ἀκόλαστοι (id est, nulla severioris educationis disciplina culti & subacti: quæ filiorum & servorum

Η 2

ΤΗΝ

nam præcipua differentia : ut Seneca, aliique pluribus:) improbitati maxime sunt obnoxii? vel denique tuos saltem non esse malos: quod ut Antoninus alicubi verissime, palam ἀγνωμον est, & τυραννικόν. Superest igitur, ut qui servos non esse malos postulet, aut qui suos ta-

les esse indignatur; τὴν κακίαν μὴ εἶναι κακίαν postulet: quod stultum & ridiculum est. Ter. in Ad. Syrus, ut captus est servorum, non malus, neque iners. ubi Donat. quia servum evenire bonum, non ratio est, aut natura, sed casus est, utpote in te varissima.

θ.

XIX.

Εἰ δὲ θέλῃς ὀρεγόμε-
νῳ μὴ ἀποτυγχάνειν,
τίπῳ ἐφίεαι καὶ ταῦτα
θέλει, ἀδιώσας, καὶ ἀ-
πὸ σοῦ.

Si in appetitione frustra-
ri non vis, fac ut ea pro-
sequaris & velis, quæ in
tua sunt potestate, & ab
arbitrio pendent tuo.

κ.

XX.

Κύριον ἔχαστα εἶναι,
ὅ τ' ὧς ἐκείνῳ θε-
λοῦντων, ἢ μὴ θελο-
μένων, ἔχον τιμὴν ἐξου-
σίαν εἰς τὸ πεποιήσαι
αὐτῶν, ἢ ἀφελέσθαι. ὅστις
ἐν ἐλευθερίῳ εἶναι βέλ-
λει, μήτε θελέτω, μή-
τε φευγέτω παρ' ἑω' ἄλ-
λω. Εἰ δὲ μὴ, δυνάμει
ἀνάγκη.

Cujusque dominus is
est, qui rerum ab ipso
expetitarum aut non ex-
petitarum, vel præbendi,
vel eripiendi, potestatem
habet. Quisque igitur li-
ber esse vult, det operam
oportet, ne quicquam eo-
rum cupiat, aut aversetur,
quæ penes alios sunt. Sin-
minus, servire necesse
erit.

κα.

XXI.

Ὡς ἐν συμποσίῳ, ἔτω
δεῖ ἀνασπρέφειν ἐν
τῷ βίῳ. γέγονέ τι κατὰ
σε;

U in convivio, sic
in vita versari te
oportet. Si quid circum-
fer-

σε ; ἐκπένας τιῶν χαί-
ρα, κοσμίως μετάλαβε.
παρέσχεται; μὴ χαλάτρε-
χε. ἔγωγε ἤκη ; μὴ ὅπι-
βαλλε πόρρω τιῶν ὄρεξιν,
ἀλλὰ δευδμον ἀλγεις εἰ
ἔλθῃ κατὰ σε. ἔγωγε πρὸς
φίλους ἔγωγε, ἔγωγε πρὸς
πικρῶν, ἔγωγε πρὸς δολοφί-
λων, ἔγωγε πρὸς τὰς χρείας.
* καὶ ἔσῃ ποτὲ αἰετὸς
συμπότης Χειρὸς βασι-
λείας. Εἰ δὲ καὶ πρὸς
τεθνήτων σοι μὴ λάβῃς,
καὶ μόνον συμπότης, ἀλλὰ
καὶ συγκληρονόμος ἀνα-
δειχθήσῃ.

κβ'.

Ὅταν κλαίοντα ἴδῃς
πινὰ ὅπι πένθος, ἢ
σποδῆμυντὸς τέκνα, ἢ
σπολωλεκότα χρήματα,
πρόσεχε, μὴ ἡ φαντα-
σία σε συναρπάσῃ, καὶ
νομίσῃς αὐτὸν εἶναι χακοῖς
εἶναι. ἔγωγε δὲ πρόχειρον
ὅπι λέγειν σεαυτῷ, ὅτι,
καὶ τὸ γεροντὸς αὐτὸ φύσιν
χακόν, καὶ ἀπὸ τῆς τοῦ ἔργου
ἐλπί-
• Luc. 22. 23. θλί-

ferendo ad te pervenerit,
porrecta manu, partem
modeste capito. Transi?
noli cursu persequi. Non-
dum venit? Ne longe
appetitum tendito, sed
expecta dum ad te per-
ventum fuerit. Sic erga
amicos, sic erga hono-
res, sic erga magistratus,
sic erga illa quæ commo-
dum usum præbent, af-
fectus, dignus eris regni
Christi conviva. At vero
si etiam oblata recusave-
ris; non conviva tantum,
sed regni consors renun-
tiaberis.

XXII.

Cum ejulantem quen-
quam videbis, vel ob
mortem [charissimorum:]
vel peregre profecto filio,
vel rebus amissis; cave ne
te visum illud abripiat, ut
eum in malis versari existi-
mes; sed in promptu tibi
sit; quod ipse tibi mox sub-
jicias: Non istud quod ac-
cidit, ipsum vere malum,
& inde hic luctus. (Ecce
enim, non omnes quibus
H 3 ista

θλίβεται· ἰδὲ γὰρ ἄλλες
 εἰ θλίβει· ἀλλὰ τὸ δόγμα
 αὐτῷ τὸ πρὸς τῶν, ὡς
 κακῶν ὄντων, τῷ αὐ-
 τὸν ἀντι, μὴ ὀκνήσῃς
 μάλιστα καὶ πρὸς ἀμυνθῆσα-
 σθαι, καὶ κατὰ τὸ δυνα-
 τὸν βοηθῆσαι.

ista accidunt, ita lugent:) Sed concepta ipsius de rebus istis tanquam malis, opinio; hoc utique est quod illum angit. Ne tibi tamen grave sit [aut fastidiosum.] tum consolari; tum, quantum in te, succurrere,

κγ.

XXIII.

Τὴν τάξιν φυλάττειν
 σε χρὴ, εἰς ἣν σε ἔστη-
 σεν ὁ θεός· ἀντὶς ἐν μικροῖς,
 μικρὸν· ἐὰν δὲ πρὸς βε-
 κόσιν, ἐὰν πτωχὸν ἢ βε-
 λήθῃ εἶναι, ἵνα τῷ γεν-
 ναίῳς ἐγγενῆς, ἀντὶς ὡλόν,
 ἀντὶς ἰδιώτῳ, ἀντὶς κληρικόν.
 σὺν γὰρ τῷ ἐστίν, τὸ δοθέν
 σοι πρὸς θεῷ χαλῶς με-
 τεθεῖν· δοῦναι δὲ αὐτὸ,
 τῷ θεῷ.

Ordinem oportet cum te conservare, cui te Deus assignavit: ut in parvis rebus, parvum te geras; [in magnis, magnum.] Si in dignitate; si mendicus; ut generose defungaris; si claudus: si privatus: si clericus denique. Hoc enim tuum est, bene obire, quod à Deo cunque tibi assignatum est: assignare autem, Dei est.

κδ.

XXIV.

Οἷα παραγμύριον
 εἰάν σοι ἐπιτῇ, ἀφ' ἧς
 κενε πρὸς σεαυτῷ, καὶ
 λέγε· εἰδέν μοι κακὸν
 οὐδ' ἀμύθεν σημαίνεται,
 ἀλλὰ

Somnium somniare tibi contigit turbulentum [et quod animum tuum anxium habet.] Dijudica tecum, & effare: Mihi nihil ipsi mali ullo modo

ἀλλὰ τῷ σώματί μου, ἢ τῇ δοκίμῃ δόξῃ, ἢ τοῖς ἐκτός. ἐμοὶ δὲ πάντα αἴσια σημαίνεται, εἰάν ἐθέλω. ὅ, πρὶν ἂν συμβῇ, ἐπὶ ἐμοὶ ἐστὶ ἀφ' ὧν ὑπομονῆς, καὶ εὐχαριστίας δι' ὁδοῦ θήναι ὑπὸ αὐτῆς.

portenditur : sed aut corpusculo meo, aut dignitati (ut vulgo loquuntur:) aut si quid aliud externum, [& extra me positum est.] Mihi vero omnia fausta portenduntur, si ipse voluero. Utique cum in me sit, si quid tale contingat, per patientiam & gratiarum actionem fructum ex eo capere.

κε.

XXV.

Ἀόργητος εἶναι δι-
νήση, εἰάν μηδενὸς
ἄρξῃ, ὅτι σοὶ τὸ νικᾶν ὅκ' ἐστὶ.

Irae nullus erit unquam locus, si nihil unquam aggredieris, quod supra vires tuas sit.

κτ'.

XXVI.

Ὅρα μήποτε ἰδὼν τι-
να προσημύμενον,
ἢ μέγα διωάμενον, ἢ νομιζόμενον διδοκιμεῖν, μαχαρείσης μὲν ἐκεῖνον σὺν καρπαδεῖς. ταλαῆς δὲ σεαυτόν. εἴαντε γὰρ διὰ τὰ ἐφ' ἡμῖν ἀγαθὰ ταῦτα αὐτῷ συμβαίνει, ἀφρόνως δύνασαι τῶν ἴσων τυχεῖν. Εἰ δὲ πρὸς φύσιν
τρε-

Cum aliquem vide tibi prælatum; aut potentia præcellentem; aut (apud vulgus) virtutis opinione magis celebrem : cave ne opinione subita abreptus, beatum illum prædices, te vero infelicem. Si hæc enim per ea quæ sunt in nostra cujusque potestate bona illi contigerunt, sine invidia potes [cum voles] eadem adipisci. Si vero
H 4 præ-

τρεπομένης τῆς παραιρέ-
σεως, πῶς σε, τὸν
κατὰ φύσιν βυλόμε-
νον τὴν σὴν παραιρέ-
σιν φυλάξαι; ἔτε γὰρ
ἄρχων, ἢ πλέσι
σπαύδεις γίνασθαι, ἀλλ'
ἐλεύθερος, καὶ μό-
νοι ὁ θεὸς ἀνακεῖσθαι.
μία δὲ ὁδὸς πρὸς τοῦτο,
καταφρόνησις πάντων
οὐκ ἐφ' ἡμῶν.

κζ'.

Γίνωσκε ὅτι οὐκ ὁ λοι-
πὸς δόξων, ἢ τύπων ὑ-
βείζῃ, ἀλλὰ τὸ δόγμα
τοῦ τέτων, ὡς ὑβεί-
ζοίαν. ἀμέλῃ, ἑαυτοῖς
σαυτὰ λέγοντες, οὐκ ἀλ-
γοῦμεν. ὅταν οὖν λέγῃ
ὁ θεὸς (εἰς τοὺς ἐρε-
θιστάς, ἰδοὺ ὅτι ὑπο-
λήψις ἡρεθισέ σε, καὶ
οὐ

[το θεὸς ἀνακεῖσθαι.] Docent viri
doctissimi τὰς Θεῶν ἀνακειμένους ἃ
Chrysostomo nuncupari viros Deo
devotos & sacratos. Imo, monachos
& apachoretas: (τὰς τὰς ἐρήμους
καταλειπόμενας μοναχούς) signate
hoc elogio ab illo notatos, est in illo
repetire. Sed non Christiani primi

præpostero, & contrario
naturæ instituto; quid hoc
ad te, cui institutum tuum
naturæ tuæ consentaneum
præstare, summa votorum
est? Non enim id tibi pro-
ponebas, ut magistratum
gereres; ut dives evaderes;
sed ut liber, & Deo soli
addictus, & mancipatus.
Ad eam autem rem via
unica est; eorum quæ in
potestate nostra non sunt
omnium contemptio.

XXVII.

Pro certo habe non eum
qui convitietur aut
verberet, auctorem esse
contumeliæ; sed opinio-
nem de iis, tanquam contu-
meliosis conceptam. Enim
vero hæc eadem ipsi nobis
ingerentes, non dolemus.
Quandocunque igitur
verbis alicujus irritatus es,
noris te ab opinione tua ir-
ritatum esse; & operam da,
ne

ita locuti sunt. Apud Euripidem
Pentheus, jam ἐνθουσιᾶ, & numine
plenus, Bacchum alloquitur: σε
γὰρ ἀνακεῖμεθα δῖ. Insignis Ori-
genis contra Celsum locus, ubi
tum de gentilibus, tum Judæis una
eademque periodo usurpatur. Εἴ-
τα, παταχοῦ μιν, ἢ πολλαχοῦ
δύ-

ὅτι τὸ συναρπαδῆναι.
ἀν γὰρ ἅπαξ χερόνῃ ἢ εἰς
τὸ πῶς, ῥᾶον κρατήσῃς
σεαυτῷ.

ne tibi unquam contingat
occupari. Nam si semel
tempus ad hoc quoque tibi
suppetat, facilius te con-
tinebis: [vel, *ipse tibi im-
perabis.*]

κῆ.

XXVIII.

Θάνατος, ἢ δόξις,
ἢ πάντα τὰ φανό-
μυνα δυνά, πρὸ ὀφθαλ-
μῶν ἔσται σοι καθ' ἡμέραν,
καὶ ἔδεν ἔδεπτε ἀνάξιόν
ἐν ἐπιθυμῇ, ἢ δ' ἄγαν
ἐπιθυμῇ πινός.

Mors & persecutio, &
quæcunque acerba
& gravia vulgo credita, ob-
oculos tibi quotidie ver-
sentur. Sic, neque te in-
dignum quicquam cogita-
bis unquam; nec impense
cupies quicquam.

κθ.

XXIX.

Εἰ τὸ ἐν ἀρετῇ πολιτείας
ἐπιθυμῇ, πρὸς
σκευά-

Si vitam austeriorem &
solitariam amplectaris;
sic

δυνάμεις ἐγγύοντο. ὥς καὶ αὐτοὶ
ἐν τοῖς ἐξῆς παρατίθεται ἀσκή-
σιον εὐεργετήντα, καὶ τὰ μέλλοντα
προβλέποντα ὅλως πᾶσι ἀνα-
κειμέναις αὐτῷ - - - - - παρὰ δὲ
μόνοις ἱεραῖοις, φάσκουσιν ἀνα-
κεῖσθαι τὰ τῶν ὅλων διὰ, ἔδεν ἢ
σημῖον, &c. Postrema hæc, per se
alioquin satis plana, obscure expressit
interpretæ Latinus. Sed hoc parum est,
prout alia sunt in ista versione pluri-
ma dudum nobis observata, τὴ πο-
νερὴ κόμμη.

II Καὶ τὸ συναρπαδῆναι. Ἀν
γὰρ ἀπ. Nihil factu facilius, quam
ista ex *Enchiridio* supplere & resti-
tuere. Suspicio tamen hanc lacu-
nam in antiquis jam olim codicibus
reperitam, à posterioribus scribis,

& imperitis monachis non observa-
tam fuisse: atque ita verba imper-
fecta, paucis immutatis, ab illis te-
mere conjuncta, ut τὸ συναρπα-
δῆναι, ad violentam aliquam, per-
vim, corporis raptationem, aut cor-
reptionem, referretur. Pro, χερόνῃ,
χερόνῃ in hanc sententiam verior
lectio fuerit. Sed ægrotorum somnia
piget ultra persequi. Tanti tamen
erat semel hoc monuisse, quia non
uno fortasse loco fraudi fuit huic an-
tiquæ *Paraphrasi* recentiorum mo-
nachorum ignorantia, quibus *Episte-
ri*, (nedum hujus *Enchiridii*;) ne fan-
do quidem nomen auditum. Fave-
tamen aliquatenus huic delirio ver-
bum τύπλων initio capituli: quod &
Simplicius agnoscit.

H ;

σκευάζε ὡς καταγελα-
 σθησόμενος, ὡς κατα-
 μωκησομένων (ὡς πολλῶν,
 ὡς ἐγγύων, ὅτι ἀφνω
 ἀναχωρητῆς ἡμῶν ἐπανε-
 λήλυθας· καὶ πόθεν ἡμῶν
 αὐτῇ ἡ ὀφρὺς; σὺ δὲ ὀφρὺν
 μὴ μὴ ἔχε. τῶν δὲ βελ-
 τίτων σοι φαινομένων,
 ὅπως ἔχε, ὡς ὑπὸ Θεοῦ
 καταγόμενος εἰς ταύτην ἴην
 χώραν, ὅτι ἡ ἔσηκας.
 μέμνησο, ὅτι εἰάν μὲν ἐμ-
 μείνης τοῖς αὐτοῖς, οἱ
 πρότερον καταγελῶντες,
 ὑπεροὶ θαυμάσουσι. Εἰ ἂν
 δὲ ἡτήθῃς αὐτῶν, δι-
 πλὴν προσλήψῃ τὴν κα-
 ταγέλωτα.

fic para te, ut qui mox
 expectes fore, ut deri-
 dearis: ut multi te sub-
 fannent: ut dicant te
 subito *anachoretam* exti-
 tisse; ut dicant; *Unde no-
 bis hoc supercilium? Hec
 austeritas?* Tu vero auste-
 rus ne sis: ea vero quæ
 optima tibi videntur [ad
 veram felicitatem] sic re-
 tine, ut qui sis à Deo,
 in ea statione, quam ob-
 tines, collocatus. Cæte-
 rum, memento te, si in
 eodem statu permanseris,
 iis admirationi fore, quite
 prius deriserunt. Si vero
 succubueris, illis duplote
 magis deridendum propi-
 nabis.

λ.

XXX.

Εἰ ἂν ποτε συγκατα-
 θῇς λογισμῷ πεί-
 θοντί σε ἀρέσαι πνί, ἴσθι
 ὅτι ἀπώλεσας τιμὴν ἐν-
 φασιν. ὅτι καὶ ἐν τῷ εἶ-
 ναι ὅτι παντὶ τῶν τῷ Θεῷ
 μόνῳ ἀνακειμένων. Εἰ δὲ
 δοκεῖν βέλαι, σεαυτῷ
 φαί-

Si quando acciderit, ut
 Scogitationi quæ stu-
 dium cuiquam placendi ti-
 bi commendabat, assensum
 præbueris; de statione tua
 dejectum esse te noris. In
 omni loco igitur, & occa-
 sione illud tibi satis sit, te
 ex eorum numero esse, qui
 Deo

Φαίνε , καὶ ἰκανὸν ἔσται
τῆτο.

Deo soli addicti & consecrati vivunt. Quod si talis etiam videri cupis, tibi ipsi videaris, & hoc sufficiet.

λά.

XXXI.

Οὗτοί σε οἱ λογισμοὶ
μὴ θλιβέτωσαν·
ἀπὸ ἐγὼ ἀβιά-
σομαι, καὶ εὐδὲς εὐδα-
μοῦ. ὅτι λέγει δὲ μάλλον
σεαυτῷ· μή τι οὖν ἐμὸν
ἔργον ἐστὶ τιμηθῆναι,
ἢ πρὸς ἄλλον ἐπὶ χει-
ροτονίαν ἐλθεῖν, ἢ πρῶ-
τον ᾠδα ληφθῆναι εἰς
τὰ σινέδρια; πῶς οὖν
ἐπὶ τοῦτο λογίζομαι ἀπ-
μίαν; πῶς δὲ καὶ οὐ-
δεὶς οὐδαμοῦ; ὃν ἂν μό-
νοις δεῖ με εἶναι τοῖς
ἐξ ἐμοῦ, ὅς οἱ ἐξε-
στὶ μοι πολλοῦ εἶναι ἀ-
ξίω; εἰ δὲ * ὑποβάλ-
λῃ, ὅτι καλὸν τοῖς φί-
λοις βοηθῆσαι, ἐπι-
πληξὸν αὐτῷ λέγων·
τί λέγεις τὸ βοηθῆσαι;
ἵνα ἔχω παρ' ἐμοῦ
χρήματα; ἢ ἵνα λαμ-

Istæ cogitationes ne te
crucient; fore ut sine
honore vivas, & nullo sis
loco. Ipse tibi dicito po-
tius: an igitur ad honores
provehī [vel, honore affi-
ci] meum opus est: [vel,
mei res arbitrii: [an ad ele-
ctiones; vel consecrationes
sacerdotum in aliena do-
mo celebratas vocari: aut
in confessoribus & synedriis
primum locum habere?
Quinam igitur id ignomi-
niam, aut dedecus esse cen-
ses? Et quæ ratio, te nullo
loco fore; quem in illis so-
lum, quæ tui sunt arbitrii,
occupari debere, recta ra-
tio suadet; in quibus etiam
[nisi desis ipse tibi:] ad
summa tibi patet aditus?
Quod si subjiciat aliquis: at
pulchrum [potentia prædi-
tum, & ad dignitates, quæ
vocantur, evectum] amicis
opitulari posse; Increpa tu
il-

* τίς; vel, λογισμός· ὡρὸς

πρὸς αὐτοὺς ποιήσω
 πῶς τοῖς πολλοῖς; τίς
 οὖν μοι εἶπεν, ὅτι ταῦτα
 τῶν ἐφ' ἡμῖν εἶναι, οὐχὶ
 δὲ ἀλλότρια; τίς δὲ
 δύναται δύναται ἐτέρω,
 ἢ μὴ ἔχει αὐτός; ἀλλ'
 ἐρεῖ σοι ὁ λογισμός· κτή-
 σαι, ἵνα αὐτοῖς μετα-
 δῶς· λέγε δὲ τοῦτο σύ·
 εἰ δύναμαι κλῆσασθαι τη-
 ρῶν ἐμαυτὸν αἰδήμονα,
 καὶ πιστὸν καὶ ἐλθύθε-
 ρον· δεῖξον τὴν ὁδόν. Εἰ
 δὲ ὀφθαλμοὶ μοι τὰ ἐ-
 μαυτοῦ ἀγαθὰ σπλέ-
 σαι, ἵνα ἄλλοις τὰ μὴ
 ἀγαθὰ ἀειποιήσω, ὅρα
 πῶς ἀτακίῃ εἰ, καὶ
 12 ἀσύμφορος. τί δὲ
 βούλονται οἱ γνήσιοι Φί-
 λοι; ἀρχέειον, ἢ Φί-
 λον πιστὸν καὶ αἰδήμο-
 να; Εἰς τοῦτο οὖν σπού-
 दाζε μάλλον, ὅπως αὐ-
 τοῖς χρησίμῳ ᾖς. τοὺς

illum, & responde: Quid
 tu dicis *opitulari*? Ut per me
 pecuniam consequantur?
 ut apud vulgus illustres &
 honoratos illos faciam?
 Ista enim, penes me sunt
 ipsum, an aliena? Quis au-
 tem potest alii præstare;
 quod ipse non habet? Sed
 subrepet cogitatio fortas-
 se: Acquire igitur, ut &
 aliis impertiri queas. Op-
 pone tu: Si ista parari pos-
 sunt, conservato pudore,
 fide, libertate: viam mon-
 stra tu: [per me nulla mora
 est.] Si vero id suadet, ut
 ipse, dum aliis falso credita
 bona quæro, quæ mea pro-
 pria bona sunt, eorum ja-
 cturam faciam; cogita tu,
 quam præter æquum &
 bonum, & contra rationes
 etiam publicæ utilitatis, id
 à me requiras. Quid enim
 genuini amici malint; pe-
 cuniam; an amicum fide-
 lem & verecundum? Id igi-
 tur, da tu operam potius, ut
 in istis utilis eis sis, illos au-
 tem

12 Ἀσύμφορος.] Vel hæc una
 vox asserat hoc scriptum meliori
 sæculo. Utantur optimi scriptores,
 & is maxime proprius ejus usus,
 cum de utilitate publica quaeritur,

φέρειν, & συμφέρειν, de fato &
 Providentia divina, non unus: An-
 toninus autem acutissime & elegan-
 tissime, non uno loco.

γὰρ μὴ τούτοις χαίρον-
τας, καὶ ταῦτα ἐκείνων
προσπῶντας, ἐδαμῶς
εἰς φίλους τακτέον. Ἀλλ'
ὀλοχῆσθω οἱ λογισμοὶ
λέγοντες· τί τῆτονι τέρ-
ξομαι τὸν βίον; οὐδε-
μία ἡμῶν ἐν τῇ πόλει
μνήμη, ἐδ' ὄνομα, οὐ-
δὲ πμῆ. λέλθε δὲ τοὺς
πολλοὺς, ὅτι καὶ πο-
λίτης εἰμί. ποίαν πα-
λιν ταύτῃ πμῇ λέ-
γουσιν; ἐ χειροτονήσῃσι
προσβύτιν, ἐδὲ ἀρ-
χόντα αἰρήσονται. καὶ τί
τοῦτο; οὐδὲ γὰρ εἰς τοῦτο
ἐταξας ἑαυτὸν, ἐδὲ τοῦ-
το ἐπαγγέλλῃ. ἐδὲ * γὰρ
ἀρχὸν εἶ, οὐδὲ πῶν τα-
κοινὰ πρᾶσσόντων. Εἰ
δὲ πινες, μὴ τῶν ὄν-
των εἰς αὐτὰ μᾶλλον
ὠθεῖσιν ἑαυτοὺς, τί πρὸς
σε τ' ἀνακείσθαι θεῶ
θέλοντα. καὶ εἰς τοῦτο
ὄντα; ἰχανὸν γὰρ ἔχα-
σθαι, εἰ τ' ἑαυτοῦ τά-
ξι Φανείῃ ἀξιῶ. Εἰ
γὰρ πλὴν ἐν ἀρετῇ πολυ-

tem qui non ista cupiunt,
sed illa magis præferenda
ducunt, noli in amicitiam
tuam admittere. Sed ite-
rum cogitationes interpel-
lant. Quid vivere juvat, si
nulla nostri in civitate me-
moriam; nullum nomen;
nulla dignatio? plerique,
ne civem quidem esse me,
nescituri sunt. Nos iterum:
Quem dicunt honorem;
quam dignationem? Non
cooptabunt in ordinem
Senatorium: non *archonta*
[vel, prætorem] consti-
tuent. Quid autem mirum,
cum nec subductæ vitæ
tuæ rationes eo collima-
rint; nec id in votis tibi fue-
rit; [vel neque id profitea-
ris:] ut archonesses, aut rem
publicam administrares? Si
enim alii nullo tali vitæ in-
stituto prohibiti, se infe-
runt & intrudunt in ista
munera, quid hoc ad te,
qui Deo te vovisti; & id
agis scilicet? Sufficit enim
unicuique, si statione sua
dignum se præbeat. Si igitur
sublimius vivendi in-
stitutum [vitam scilicet aste-
riorem, & solitariam:] am-
plexus

* 10. ἵνα ἀρ. ἦς, ἐδ.

λείαν

γίαν μεταδίδωκες, τού-
 ται ἔδέν σοι προσήκει
 ζητεῖν, ἀλλὰ μᾶλλον δι-
 ὅτι ὁ ὑπηγείλω πλη-
 ρώσης. Ἀλλ' ὅτι ἔχει
 ἡ πατρίς, φησιν, ἀν-
 δρα ὅστις μὲν φρονή-
 σιως αὐτῆς ἡγέμενος,
 λαμπερότερον ἀποφάνη.
 τίως μὲν οὕτως ὁ λο-
 γισμὸς δείκνυσιν, ὥς εἰς
 ὁ ὑπηγείλω ἀνάγκη-
 τος εἶ. Εἰ γὰρ εἰς ἄλ-
 λο χρήσιμος ἦς, εἰς
 τὸ παρὸν οὐ χρήσιμος.
 Εἰ δὲ ὅτι ὅτι ἔχει ἡγέ-
 μερον φρόνιμον, χρεὶ σε
 ἀνάγκη πληρώσαι τι-
 χρεῖαν· λείπει δὲ αὐ-
 τῇ χαλκὸς καὶ τέ-
 κτων, καὶ γεωγραμματῆς.
 Εἰ δ' ὅτι ἐξ ὅτι δύνασαι
 ποιῆσαι· πῶς οὐ σκο-
 πεῖς, ὅτι καὶ θυρωρὸς
 διώσας εἶναι, καὶ σα-
 ρωτῆς; ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 οὐχ ὑπεβάλλουσίν σοι οἱ
 λογισμοί, τὸ δὲ ἔργου-
 μέναι καὶ προσέχοντα
 προσώπων μόνον ἀξιώ-
 τετι

plexus es, ista sectari mini-
 me te decet, sed illa potius,
 per quæ quod profiteris
 adimpleas. Sed non habet,
 inquit, Patria virum, qui
 prudentia pollens, guber-
 nationem ejus suscipiat;
 ornatorem reddat. Hacten-
 us ista ratio [vel cogita-
 tio] procedit, ut te vincat
 ad id, quod professus es, in-
 habilem & ineptum esse. Si
 enim aliud est, in quo ope-
 ram tuam utiliter colloca-
 re possis, haud utilis & op-
 portuna fuerat ad id in quo
 nunc versaris opere. Sin
 autem, quia prudenti gu-
 bernatore patria destituta
 est, ideo necesse est te
 istam suscipere provin-
 ciam; quid si desint illi fa-
 ber ferrarius, aut lignarius,
 aut vero notarius? Quod si
 ob imperitiam te excusas
 ab istis: non vides nihil ob-
 stare, quin saltem sis jani-
 tor, atque ædituus, cui mun-
 dandæ ædis munus incum-
 bat? At de istis nullæ tibi
 subrepunt cogitationes,
 sed solam gubernatoris &
 præsidis personam, quasi
 tibi convenientem com-
 men-

τεον λέγοντες, ὅτι ἐ-
σιν ἐπεσθαι θεῷ, καὶ
εἶκειν δι' χαριστὸν εἰς
τὸ πᾶν, εἰς τὴν κλη-
θήνησαν ἡξιώθης. πᾶ-
σαι οὖν, φασί, χάριν ἔ-
χουσιν ἐν τῇ πόλει; ἢ ἔ-
χουσιν δι' αὐτὴν φυλάττων τὸ
ἀνακείσθαι θεῷ. Εἰ δὲ
ἐν τῇ πόλει πᾶσι
θέλων, πᾶν ἐρασίαν
ἐκπέσῃς, τί τὸ ὄφε-
λος; ἔγω γὰρ καὶ τῇ
πόλει κακὸς πολίτης, καὶ
τοῖς ἀδελφοῖς ἐπαχθὴς
εἶμι.

mendantes, non permit-
tunt te Deo adherere, &
illi cum gratiarum actione
adherentem, fervare lo-
cum, in quo nos gratiose
collocavit. Sed quem ta-
men locum, inquit, ha-
bes in civitate? Quem te-
nens possis Deo jugiter
fervire, & pietati vacare.
Si enim; dum dignitatem
in civitate [terrena] con-
sequi satagis: coelestibus
excidas [vel coelestia cura-
re desinas;] quid admo-
dum lucratus es, cum nec
civitati bonus civis appa-
rebis, & fratribus, [quos
deservisti:] odiosus eris?

λβ'.

Προεπιμήθη ὅτι πῶς εἰς
ἐπίασιν, ἢ ἐν ᾧ ᾤσο-
αυτοῦ, ἢ ἐν τῷ πα-
ρακληθῆναι εἰς συμβέ-
λειον; εἰ μὲν ἀγαθὰ ταῦτα
ἐπὶ χαίρειν χρεῖ, ὅτι ἔτυ-
χε αὐτῶν ἐκεῖ. εἰ δὲ
κακὰ * * * * γίνωσκε,
ὅτι ἐδιδύσασα μὴ τὰ αὐτὰ
ποιῶν ὡς τὸ τυγχάνειν
ὅτι ἐφ' ἡμῖν, τῶν ἰσῶν
τοῖς

XXXII.

Est tibi praelatus ali-
quis, ad convivium [te
præterito, vocatus?] aut in
salutatione, aut dandi con-
filii officio? Si quidem ista
bona sunt, gaudere debes
ejus causa, quod bona
consecutus sit. Sin mala
* * * * Cæterum pro-
certo habe, cum non ea-
dem agas quæ alii ad ea
paranda quæ non sunt in
nostra potestate; fieri non
posse,

τοῖς ποιῶσιν ἀξιοῦν· πῶς
 ὃ ἴσον διῶα) ὁ μὴ φοι-
 τῶν ἐπὶ θύρας πινὸς τῷ
 φοιτῶνι; ὁ μὴ † πρὸς
 πέμπων, τῷ πρὸς πέμ-
 ποιῶνι; ὁ μὴ ἐπαινῶν, τῷ
 ἐπαινῶνι; ἀδικεῖν ὁ λο-
 γισμὸς, ὁ μὴ πρὸς ἐμ-
 μὸν ἀνδ' ὡν ἐκεῖνα πι-
 πρῶσκε), πρὸς δὲ βε-
 λόμην αὐτὰ λαβεῖν.
 Εἰ τις τυχόν, ἔχων ὄβο-
 λόν, καὶ (εὖ τὸ ἴσον ἔχον-
 τος, πρὸς τοῦ αὐτοῦ καὶ λάβῃ
 θείδαιας· σὺ δὲ μὴ πρὸς
 μὸν, μὴ λάβῃς· μὴ οἷον
 ἑλαττον ἔχειν ἐκεῖν; †† ὡς
 ὃ ἐκεῖν ἔχει τὰς θεί-
 δαιας, εὔτω καὶ σὺ τὸ ὄβο-
 λόν, ὃν οὐκ ἔδωκας. τὸν
 αὐτὸν τρόπον καὶ ἐν τέτοις·

posse, ut eadem tibi tri-
 buantur. Nam quæ ratio
 est, ut ille tantum possit
 qui fores non frequentat,
 atque ille qui frequentat?
 qui non affectatur, atque
 ille qui affectatur? Iniqua
 igitur est ista cogitatio, si
 non numerato quo va-
 neunt illa pretio, gratis ea
 consequi te postules. Si
 quis, exempli causa, obol-
 um habeat, tu tantundem:
 ille obolum suum dat; &
 lactucas aufert: tu nullum
 das, nec habes lactucas:
 An minus te consecutum
 putas eo, qui lactucas ac-
 cepit? Ut lactucas habet
 ille, sic tu obolum, quem
 non dedisti. Ad eundem
 modum & hic se res habet.
 Non vocatus es ad convi-
 vium alicujus? nec enim

ven-

† J. Gronovius ex MS. suo hic
 πρὸς πέμπων. Sed non erat
 tanti, diversam istius verbi, & tam-
 quam huic loco magis convenien-
 tem notionem ex Stephano huc
 attrahere; ut ex eodem Lexico pro-
 miscuum verborum παραπέμπειν &
 προπέμπειν usum cuilibet obvium,
 dissimularet.

†† ὡς γὰρ ἐκεῖνος ἔχει τὰς θεί-
 δαιας.] Non intellexit locum hunc
 Cl. J. Gronovius, qui hic de ven-
 ditore, & de eo, qui obolum ha-
 beat ad emendum, sed quem dare
 noluerit, agi posset; cum de duo-

bus mentio fiat, quorum alter eme-
 rit; alter, etsi τὸ ἴσον tantundem
 obolum scilicet habens, emere nolue-
 rit. quæ quidem similitudo optime
 respondet protasi, quam modo de-
 derat, de duobus, quorum alter la-
 bore, alter gratis sed inique vitæ
 istis commodis frui vellet. Quare
 inhaerendum puto vulgaræ, quæ hoc
 simpliciter mihi velle videtur: non
 esse quod quempiam pœniteat sua ser-
 tis, si alium viderit honore & opibus
 circumfluere; ubi cogitet, sedito adu-
 landi obsequio, a quo alienum se ipso
 sentiat, ista plerumque parari.

ὃ παρεκλήθη εἰς ἐτίασιν
 πινος; ὃ γὰρ ἔδωκε τῷ
 πωλῶντι ὅσα πολεῖται
 τὸ δεῖπνον. ἐπαινέει ἐκεῖνος
 πωλεῖ αὐτὸ, θρασκείας,
 κολακείας. Εἰ ἐκείνου
 ὀπιθυμῶν * βέλῃ ταῦτα
 πρὸς αὐτὸν, καὶ ὃ δεῖπνε
 τυχεῖν; ἀπληγῶς εἰ.
 Εἰ δὲ σκοπήσης τι ἔξεις
 † ἀπὸ ὃ δεῖπνε, πλὴν
 εὐρήσεις. τὸ μὴ ἐπαινῆ-
 σαι, ὃν ἐθέλεις. τὸ ¹³ μὴ
 ἀναχέσθαι αὐτῷ, καὶ ὃν
 αὐτὸς ἠδύηται. τὸ μὴ πάν-
 τα τὰ πρὸς αὐτὸν αὐτῷ καὶ
 κακὰ ὦσι, θαυμάσαι. τὸ
 μὴ σιωπᾶν πρὸς αὐτὸν
 πολλάκις τῶν αὐτῷ
 κρείττονας τὸ ἀπηνάχ-
 θαι ἢ τὸ ὑπηρετοῦν-
 των πρὸς αὐτὸν, καὶ ὃν
 ἀποσκώπτουσιν εἰς τῶν κεί-
 νου

venditori dedisti, quanti
 vœnit convivium. Vendit
 autem convivor lauda-
 tione: vendit obsequio:
 vendit adulatione. Quod
 si convivii cupidus, nec
 illa vis præstare, & ta-
 men istius particeps fieri;
 iniquus, & avarus es. Si
 porro tecum pendas, quæ
 consequare loco convi-
 vii; multa reperies; non
 laudare te, quem nolis:
 mores ipsius & ineptias
 tolerare non coactum:
 non omnia ipsius, qua-
 liacunque, etiam mala,
 admirari: non assentiri
 denique melioribus sæ-
 pius obtrectanti: præ-
 terea, vitare te mini-
 strantium molestam cu-
 riositatem, & probrosa
 quibus appetere solent
 vocatos diæta. Nam &
 ita tolerare, [ut placeas:]
 ar-

* γε. μὴ β. † γε. ἀντὶ.

¹³ τὸ μὴ ἀναχ. αὐτῷ, καὶ ὃν
 ἠδύηται.] Ex his verbis aliquando conji-
 ciebam, etiam in *Enchiridio*, cap. 32.
 (postremis verbis:) veram, aut proba-
 bilem saltem lectionem esse, τὸ μὴ
 ἀναχ. αὐτῷ ἐπὶ τοῖς, οἷς ἠδύηται.
 quod à vulgata lectione non adeo re-
 motum. Sed illa præferenda quæ ibi
 diximus: quibus addi debuit, in Sal-

masiana editione ista, τὸ μὴ ἀναχ.
 αὐτῷ, &c. penitus omissa esse, osci-
 tantia crederem (cum alibi quoque
 integræ lineæ omissæ sint) typogra-
 phica, nisi & in apposita versione ita
 res haberet, Wolfii editiones aliter:
 Veneta: Plantiniana: sed nec Politia-
 no præterita: qui (sensu non nihil
 immutato) vertit: *quod non ea persers
 quæ ad ejus limen perferuntur.*

I

κληροῦνς. Καὶ γὰρ τὸ
ἀναχέσθαι, δυσχατόρ-
θωτοι. καὶ τὸ * ἀνθυμα-
κῆσαι, παραχῶδες. καὶ
πάντας διεγείρει εἰς ὅτι
πληξῶν κατὰ (ε, ὡς
πλὴν ἀγάπῃ παραξάν-
ῃ, καὶ τὸ κεκληκότεν
ὀφείσασθαι, καὶ πολ-
λῶν κόπον τὸ πλὴν σπεν-
δύει.

λ.γ'.

Τὸ βέλημα τῆς φύ-
σεως καταμαθεῖν
ἐστίν, ἐξ ὧν ἔσται ἀναφερό-
μεθα. οἷον. ἄλλος παι-
δάειον κατέαξε τὸ πο-
τήριον. πρὸ χειρὸν θυ-
τὸς, ὅτι τῶν γερονόπων
ἐστίν. ἴδιον ἐν ὅτι ὅτε καὶ
τὸ σὸν κατέαγη, τοιῦ-
τόν ἐστιν οἷον καὶ τὸ ἕ-
ἄλλος. ταῦτα μετατίθῃ
καὶ ὅτι τὰ μέγιστα· εἰς
παιδίον ἄλλος, ἢ ἀδελ-
φός, ἢ ἄλλος τελευ-
τήσῃ, ὅδεῖς ἐστίν ὅστις ὅκ
ἐρεῖ, ὅτι ἀνθρώπινον.
μύμησο ἐν ὅῃ καὶ ὅτι

* ἰσ. ἀντιμαχῆσαι.

τοῖς

arduum pariter, & illi-
berale est; & repugnare,
rixosum est: omnibus il-
lico in te insurgentibus,
& tanquam fraternæ con-
cordiæ turbatorem, &
eum qui convivium præ-
buit, contumelia affi-
cientem; & multorum
qui aderant alacritatem
obtundentem, increpan-
tibus.

XXXIII.

Naturæ propositum ex
his rebus, quæ ad nos
nihil attinent, cognosci
potest. Ex. grat. alterius
[vicini: vel amici:] ser-
vulus poculum fregit: In
promptu illud statim est:
Ita fieri solere. Memen-
to igitur, si & tuum con-
fractum fuerit, eandem
tui quoque poculi natu-
ram esse, qualis alterius.
Jam transfer hæc ad ma-
jora. Si vicini filius, aut
frater, aut de propinquis
alius obierit, nemo est
cui non statim succurrat,
ita natos esse homines.
Memento igitur, si &
tuo-

τοῖς σοῖς ἀνθρώπῳ συν-
έβη. ¹⁴ καὶ ὁ πάντως
καὶ τοῖς ἀπαιδύτοις
† ποιήσῃ ὁ χερόν, ¹⁵ πρὸς
ἐχέτω ἢ σωσεις. ὥσπερ ὁ
σκοπὸς πρὸς τὸ ἀπο-
τυγχάνειν ἐτίθει, ἕτως
ἐδὲ κακῆ φύσις ἐπὶ τῷ
κόσμῳ γέρονε. μὴ σε τα-
ράξῃ λοιδορῶν τις, ἢ κα-
τηγερῶν. ἀποποι γὰρ ἕτως
βίχρη εἶναι, ἵνα ὅταν
θέλῃ τις ψεύδεσθαι, σὺ
ταράτῃ.

tuorum aliquis obierit,
humanum id quoque: Et
quod tempus ipsis vel im-
peritissimis adfert, fac ut
prudencia tibi repræsentet
remedium. Quemadmo-
dum aberrandi causa meta
non ponitur: sic nec mali
natura in mundo existit. Si
quis tibi convitiatur, aut te
criminetur: nolito com-
moveri animo. Indignum
fuerit, usque adeo in alte-
rius esse te potestate, ut
quoties visum fuerit illi
mentiri, tu doceas.

λδʹ.

XXXIV.

Τὰ κατὰ ἡλικίαν, ταῖς
σχέσεσι ¹⁶ πρὸς ἀμετρεῖ-
ται. παῖς ἐστὶ; δεῖν ὅπι-
μελεῖσθαι. ¹⁷ πρὸς ἀχρεῖν
ἀπάντων, ἀνέχεσθαι λοι-
δορουῶτος, παιοντος.
ἀλλὰ κακὸς πατὴρ ἐστὶ.
μήτε

Officia¹ut plurimum: ²
pro relationibus &
qualitatibus personarum
definiuntur. Pater est?
officii admonetur filius, ut
curam ejus habeat; cedat
ei in omnibus; toleret con-
vitiantem, ferientem. Sed pa-

¹⁴ Καὶ ὁ πάντως καὶ τοῖς ἀ-
παιδ. ποιήσῃ ὁ χερόν.] Cicero
sæpius, in Epistolis, alibique. Lib.
5. Epist. 16. ad Fam. Nam quod al-
latura est ipsa diuturnitas, quæ maxi-
mos lucus vetustate tollit; id nos
præcipere consilio prudentiaque debe-
mus. Et lib. 7. 28. Dies qua fultis
quoque (hic, ἀπαιδύτοις) mederi

solet, &c.

† Ita obstinate pro MS. suo pu-
gnat Vir Cl. ut vulgatum, tam-
quam minime Græcum damnare
sustineat; quasi vero τὸ ποιεῖν con-
parandi, seu acquirendi sensu Græ-
corum fontes non admittant. Sic igitur
ad verbum, nam quod omnino vel
imperitis diuturnitas paritura sit. &c.

μήτι οὖν πρὸς ἀγαθὸν
 φύσι οἰκειωθῆς, * ἀλ-
 λὰ πρὸς πατέρα. οὐδὲ
 γὰρ ὁ θεός, θεοπίστας πι-
 μᾶν σε τὸ πατέρα, πρὸς-
 εἶπεν, ἀγαθόν. αὐτὸ δὲ
 τῷτο χρεωτεῖς, τὸ πα-
 τέρα τιμῆσαι, ἀγαρεῖ-
 καὶ δ' ἔ, ἀλλ' ἐν πᾶσιν
 εἴκειν, πλὴν ὅτι θεῷ
 ἐναντιοῦσθαι. θεὸς γὰρ
 πρὸς πατέρα πολλῇ
 καὶ ἀσυγκρίτῳ τῇ ἀγα-
 φορᾷ σεβαστέῳ. ὁ μὲν
 γὰρ ἐξ οὐκ ὄντων δι' ἀ-
 γαθότητα παρήγαγεν, ὁ δὲ
 ὄργανον γέρονε τὸ θείας
 πρὸς ἀξίως.

* Ep. vii, α.

λέ.

Οὐκ ἀδελφὸς ἀδικεῖ;
 τῆρς τίς τὰξιν ἴην
 σεαυτῷ πρὸς αὐτόν, μηδὲ
 σκόπως πὲρ ἐκεῖνος † ποιῆ-
 σαι, ἀλλὰ πὲρ σοὶ ποιῆ-
 σαι κατὰ φύσιν ἔξδ' ἡ
 πρὸς

† γρ. ποιῆ σοί. νεκρῶν.

pater malus est. Num igitur
 natura cum patre bono
 conjunctus es? Minime,
 sed cum patre. Neque
 enim Deus cum in lege
 sua *Patrem tuum honorare*
te præcepit, addidit *bonum*.
 Hoc igitur muneris tui
 est, patrem ut honores,
 non ut dijudices; sed in
 omnibus illi morem geras,
 quæ divinæ legi non sunt
 contraria. Deus enim si
 cum patre componatur,
 longe majore, & quæ
 comparisonem non ad-
 mittit, mensura veneran-
 dus. Ille enim ex nihilo,
 sola bonitate motus, nos
 creavit. Hic autem institu-
 ti à Deo ordinis [ad homi-
 num procreationem:] fuit
 instrumentum.

XXXV.

Frater injurius est? Tu
 igitur *relationis* ordi-
 nem quo illi conjunctus
 es, tuere: nec quid ille
 agat, considera; sed qui-
 bus agendis, tuum insti-
 tutum naturæ futurum sit
 con-

πρωαίρεσις. σὲ γὰρ ἄλλ-
λῶ οὐ βλάψῃ, ἐὰν μὴ
σὺ θέλεις. τότε δ' ἔσῃ
βεβλαμμένῳ, ὅταν
ὑπολάβῃς βλάβεισθαι.
ἔγωγε πρὸς φίλον, οὕτως
πρὸς γείτονα τὴν ὑπο-
βάλλωσαν χάριν τήρῃ.

consentaneum. Te enim
alius non lædet, nisi ipse
velis. Tum autem læsus
eris, cum te lædi exi-
stimaris. Sic igitur erga
amicum, *relationem* quam
tibi natura commendat,
serva.

λγ'.

XXXVI.

Τῆς πρὸς Θεὸν εὐσε-
βείας ἰδίῃ, ὅτι τὸ κυ-
ριώτατον ἐκείνῳ ἐστίν,
ὁρῶντες ὑπολήψεις πρὸς
αὐτὸ ἔχειν, ὥς ὅτι
καὶ διοικουμένη ταῖς ὅλας
καλῶς, καὶ δικαίως·
καὶ πεῖθεσθαι αὐτῷ, καὶ
ἡγεῖν, καὶ ἀκολουθεῖν
ἐκόντες εἰς οἵαν σε βού-
λεται τάξιν εἶναι. οὕτως
γὰρ οὐτε μέμψῃ ποτὲ τὸ
Θεόν, οὐτ' ἐγκαλέσεις
ὥς ἀμελεῖσθαι. ἄλ-
λως δὲ τοῦτο οὐχ οἷόν τε
καταρθεῖν, ἐὰν μὴ ἄρχῃς
τὸ ὁθεὶς ἐφ' ἡμῖν, καὶ
ὅτι τοῖς ἐφ' ἡμῖν μό-
νοις θῆς λόγους καὶ ἀγα-
θὰ.

Religionis erga Deum,
præcipuum illud esse
scito, rectas deo opinio-
nes habere; ut esse eum,
& mundum bene & juste
gubernare, persuasum ha-
beas: tum vero ut pareas
illi, cedas illi, & cuicun-
que te muneri destinavit,
libenter amplectaris. Sic
enim fiet, ut nec incuses
unquam, vel tanquam neg-
lectus, de eo conquera-
ris. Hoc autem præstare
non aliter potes, quam si
iis quæ in potestate no-
stra non sunt abjudicatis,
in iis tantum quæ penes
nos sunt, boni & mali
naturam collocaris. Nam
si quid illorum, quæ pe-
nes nos non sunt, bonum

I 3 aut

θὸν ἢ κακόν. Ἐὰν γὰρ
 ὑπολάβῃς ὡς τῶν ὁκ-
 ἐφ' ἡμῖν ἀγαθόν, ἢ κα-
 κόν, πᾶσα ἀνάγκη ὅταν
 σποτυγχανῇς ὧν ὀρέγῃ,
 καὶ περὶ πλῆθους, οἷς ἐκ-
 κλίνεις, μέμφεσθαι σε
 καὶ δυσφημεῖν τιμὴν διοί-
 κησιν. ἀμήχανον δὲ
 βλάβεσθαι, εἰ μὴ τὸ
 βλαπτόν ἀγαθόν οὐκ ὀ-
 μνόν. φεύγοντά τε τὸ
 ὠφελοῦν, ὥς ὁπίπτονον,
 καὶ προσέχοντά τῳ προσ-
 αλίχαι, ὥς ἡδεῖ. ἐν-
 θεν παλῆς ὑπὸ ὑμῶν λοι-
 ποῖν, ὅταν τὸ δοκοῦν-
 των ἀγαθὸν τῳ παιδὶ
 μὴ μεταδῷ. ἐνθεν ὁ γεω-
 γρὸς αἰτιάσθαι τὸν θεόν, ἐν-
 θεν ὁ ναύτης, ἐνθεν οἱ
 τοὺς ἀδελφοὺς, ἢ τέκνα
 σπυλλύντες οἶον ἀδι-
 κείας.

aut malum credideris, ali-
 ter non poterit, quin cum
 iis frustratus fueris quæ
 cupiebas, & in ea quæ nol-
 les incideris, providen-
 tiam Dei culpes, & ei
 maledicas. Sed nec illud
 potest, ut unquam ille læ-
 datur, nisi qui quod vere
 nocet [vel, vere nullum
 est:] ut bonum appetit,
 quod autem vere utile
 est, (vel bonum:) quasi
 damnosum & ærumnosum
 fugit, & quæ præsentia
 sunt & momentanea, eis,
 ut maxime jucundis ad-
 hæret. Hinc fit ut & patri
 filius convitietur, cum
 quæ in bonis habentur,
 filio non impertierit:
 quod agricola & nauta
 Deum accusent: quod
 denique qui fratres aut
 natos amittunt, injuria se
 affici existimant.

λζ'.

λζ'.

XXXVII.

Προσφοράς προσφέ-
ρειν, καὶ ¹⁵ δεομένοις
ἐπαρκεῖν, ἐχάτω προσή-
κη καθαρῶς, καὶ μὴ ὄπι-
σευσμένης, ἢ ἀμελῶς,
μηδὲ γλιχρῶς, μηδὲ
ὕπὲρ δύναμιν.

Praeterea, ad Dei cul-
tum pertinet, ut obla-
tiones offeramus, & ege-
norum necessitatibus sub-
veniamus, pure & nitide:
non negligenter, non sor-
dide, sed neque supra fa-
cultates.

λη'.

XXXVIII.

Προσθιχόμενοι μὴ πε-
ρὶ χρημάτων, ἢ τῷ
ἄλλων τῷ ἐκλὸς αἰτώ-
μεθα. μάλλον δὲ τὸ θε-
λημα αὐτῷ αἰτούμεθα
πάντοτε, ὅτι καὶ προ-
γνώσκῃ ὡς χρῆζομεν,
καὶ κηδεῖ πάντοτε.

Cum Deum precamur,
ne de re, pecuniis,
aut omnino rebus ad ex-
terna quaelibet pertinen-
tibus precemur: sed id
potius, & continuo, ut
fiat ejus voluntas: qui qui-
bus indigeamus jam rebus
multo ante novit, & nos
semper curat.

λθ'.

XXXIX.

Σιωπῇ τὸ πάλυ' ἔρω σοι.
δι' ὀλίγων δὲ λαλεί-
σω τὰ ἀναγκαῖα. Εἰ
δὲ καὶ τοσαύτη χρεία
γέ-

Ut plurimum, silen-
tium praesta: quae
autem necessaria, paucis
dicantur. Quod si ita res
postu-

¹⁵ Καὶ δεομένοις ἐπαρκεῖν.] Ele-
ganter: & ita purissimi Scriptores:
praeter ea quae jam aliis notata: Phi-

lostr. De vita Apoll. lib. 5. τοῖς μὲν
δεομένοις ἐπαρκῶν. Sed imprimis Pin-
darus: φίλοις ἐξαρκίων.

γένοιτο, ὥστε λαλεῖν, ὅρα
μὴ περί τινος κοσμι-
κοῦ, ἢ βρωμάτων, ἢ
δόξης. μάλιστα δὲ πάν-
των ἐκ λαλήσεως περί ἀν-
θρώπων, ψέγων, ἢ συλ-
κείνων ἵνας. Εἰ δὲ ἄλ-
λοι τῶν τοιούτων ἄρξον-
τι, ὑποτίθῃς, μεταγάγε-
τι λόγον ἐπὶ τῷ ὡρῶν-
τον. Εἰ δὲ ἀδυνατεῖς ἰε-
τεροποιεῖν, σιώπα.

postulet, ut loquendum
tibi sit, vide ne de rebus
mundanis, de cibis, aut
dignitate, tua sit oratio.
Sed ante omnia id cave,
ne de aliis, aut vituperans,
aut alium alii præferens.
Alii autem si tales sermo-
nes aggrediuntur, quan-
tum in te est; traduc eo-
rum sermonem ad alia quæ
magis eos deceant. Sin id
supra tuas vires est, tu sal-
tem fac fileas.

μ'.

X L.

Γέλως μὴ σοι πολὺς ἐ-
στῶ, μηδὲ ἐπὶ πολλοῖς,
μηδὲ ἀνεμδίῃ.

Risus ne sit multus,
nec ob multa, nec
effusus.

μά.

X L I.

Ἐπιάσεως ἵας ἐν οἰκίαις
κοσμηκῶν ἀπέχρε·
εἰ δέποτε γένηται καὶ
ἐντελέσει σοι ἡ ὡρῶν,
μήποτε ἡ ὑποσύρῃς εἰς
ἰδιωτισμόν. ἴσθι γὰρ ὅτι
ἐάν

Convivia in sæcula-
rium domibus devi-
ta. Sed si quando tulerit
ocasio, animadversio in-
tendatur, ne forte in vul-
gares mores prolabar. Scito enim si alius pol-
lulus

16 ἡ ὑποσύρῃς εἰς ἰδιωτισμόν.] E-
pict. ὑποσύρῃς· verbo signatissimo:
sed cui non cedit, quod hic habemus.
Est enim ὑποσύρῃς hic, sensim tra-
here, ut minime percipias; & incaute
obscipere; quem vocis usum ex Gre-

gor. notavit olim Græcarum litera-
rum decus illud immortale, Budzus;
subscribente suppari Stephano, in
incomparabili *Thesaurō*: nisi quod
λύχνοι ibi, pro λίχνοι, sphalmate
typographico.

ἐὰν ἐταῖρ^{ος} μεμολυσ-
μέν^{ος} ἦ, ἢ τ^ὸ συνανα-
πρετόμιον αὐτῷ μολύνε-
ται ἀνάγκη.

lutus fuerit, cum etiam
qui familiariter cum ipso
versatur, effugere non
posse, quin & ipse pol-
luatur,

μβ'.

Τὰ περὶ τοῦ σώματος μέ-
χει^ς χρείας φιλή^ς
ὡδ' ἀλμυραίνει. Τὸ δὲ
ὡρὸς δόξαν, ἢ περὶ τοῦ
ὅλως ἀείρωσθαι.

XLII.

Quæ ad corpus perti-
nent, ad usus neces-
sarios adhibe. Quicquid
autem ad ostentationem
aut delicias, repudiato.

μγ'.

Εἰ γὰρ ἐκείναι^ς τῶν σωμα-
τικῶν εἰς διψάμιν ἀ-
σκητέον, ἢ παντὶ δένει
τὰ εἰς αὐτὴν συντελεῖν
μεταδιδόναι ὀφείλεις· μὴ
μὲντοι ἐπαχθῆς γίνῃ τοῖς
ἄλλοις, καὶ μηδὲ ἐλεγκτι-
κὸς, μηδὲ πολλαχῶς, ὅτι
αὐτὸς ἀκρως σωφρονεῖς,
ὡδ' ἀφ' ἑαυτοῦ.

XLIII.

Quæ ad voluptates
corporeas attinent,
in iis continentiam, quan-
tum potes, exerce, & quæ
ad eam tuendam condu-
cunt, totis viribus perse-
quere. Ne tamen aliis ideo
molestus sis, vel vitio ver-
te; vel quod ipse perfecte
contineas, identidem sub-
infer.

μδ'.

Εἰ τις σε λοιδορῶν χα-
κῶς λέγει, μὴ πει-
σῶ τοῖς ἀπαγγέλλουσίν σοι
ἀπο-

XLIV.

Si quis per convitium
male de te loquitur, ne
contende iis qui tibi re-
nuntiant, purgarete; sed
hoc

ἄπολογεῖσθαι, ἢ μόνον,
ὅπ' ὁμόμην ἐκεῖν
ἔργον ποιεῖν, κακῶς με
λέγει, καὶ ὅκ' ἐχὼ ἐξου-
σίαν ἄλλον καλύειν εἰ
παρέθετο ποιεῖν ἔργον,
εἴπω ἑμαυτὸν διωθεῖς
καλύσαι παθῶν. καὶ
ὅπ', εἰ μὴ ἡμῶν ἄξι
ἔ' τὰ τοιαῦτα ἀκῆσαι,
ὅκ' αὖ ἡκον· μάλιστα
εἰὰν αἰσθεθῆς ὅπ' ἔ'
λεχθέντων παρ' ἐ-
μοῦ ἔ-
πραξάς η'.

hoc tantum, si quicquam,
responde. Nempe, quod
ille sibi faciendum credi-
dit; male de me loquitur,
ego vero quis sum, qui
aliud ab opere quod si-
bi proponit persequendo
impediam, qui proprias
animi mei perturbationes
prævenire nondum valeo?
Et præterea, nisi dignus
ego, qui ista audirem;
non ita contigisset: præ-
cipuè, si tibi conscius es,
aliquid te, quod affine sit
iis, quæ tibi objecta sunt,
commisisse.

μέ.

Εἰ ταῖς ἀγοραῖς, ἢ οἱ
τοῖς δημοσίοις τόποις
ἔπι πολὺν παρμένα, ὅκ'
ἀναγκαῖον. Εἰ δέ ποτε
καιρὸς καλέσοι, μηδενὶ
ἄλλῳ φαίνεσθαι σπουδάζων,
εἰ μὴ σεαυτῷ· τῷ τέτι,
θέλει γίνεσθαι μόνον τὰ γι-
νόμενα, οἷα ἀν' αὐτοῖς. βοῆς
δὲ καὶ ἔ' ἐπιγελαῖν ἡμῶν,
ἢ πολὺν συγκινεῖσθαι, ἢ
ἀγανακτεῖν παρ' ἐ' γνο-
μῶν, παρτελῶς ἀπέ-
χου.

XLV.

Fora, & quævis alia pu-
blica loca, frequenta-
re te, nihil necesse est.
Sed si quando tempus tu-
lerit, nulli te, nisi tibi
ipsi studere appareat: hoc
est, ea duntaxat fieri ve-
lis, quæ fiunt, qualiacun-
que sunt. Clamore au-
tem, aut arrisione, aut
corporis motu crebriore,
approbationem tuam te-
stari, aut indignari ob ea
quæ fiunt, penitus absti-
nere. Ac post discessum,
ne

χρ. καὶ μετὰ ἀπαλ-
λαγῶν, μὴ πολλὰ πρὸς
τῶν γεγονημενῶν ἀφελέ-
γες, μηδὲ ἀπὸ τῆς φιλα-
νείας ἐξηγεῖσθαι. μαλι-
στα, ὅσα μὴ λησιτελεῖ
πρὸς τὴν σὴν πολιτείαν.
Εἰ γὰρ πρὸς τῶν πολλὰ-
κως εἰσῆς, ἐμφαίνεις ὅτι
ἐθαύμασας τὴν θείαν, ὧν
ἔφυγες.

ne multus de iis quæ acta
sunt, tibi sit sermo; ne-
que affecta quæ videris,
aliis narrare, præcipue
quæ ad institutam vitæ
rationem, quam profite-
ris, nihil utilitatis affe-
runt. Sæpius enim de iis
loquendo, manifestume-
rit te admiratum esse,
quæ invitus spectasse vo-
lebas videri.

μτ'.

XLVI.

Εἰς † οἰκίας πνῶν μὴ
ἦκε, μηδὲ ῥαδίως
παίει. παίων δὲ τὸ
σεμνὸν καὶ θύραθες καὶ
ἀνεπαχθὲς φύλαξαι.

Ad quorundam [qui
ostentando ingenio
scilicet id agunt, non ut
profint] publicas recitatio-
nes, ne veni, neque facile
accede. Si tamen accesse-
ris, gravitatem & constan-
tiam tuere; & id una cave,
ne cui sis molestus.

μζ'.

XLVII.

Ὅταν φοιτᾷς ἀνά-
γκη πρὸς ἵνα τῶν
λαμψῶν ἔκ κοσμος, λό-
γισαι, ὅτι ἐκ εὐρήσεις αὐ-
τὸν ἐνδόν: ὅτι ἐ μνησθήσῃ.
καὶ ὅτι ἀκρίσεις, τί θέλῃς
πρὸς τ-

Cum necessitas aliqua
te cogit quempiam
adire de mundi magnati-
bus, proponito tibi fore
ut domi eum non inve-
nias: ut non illi renuntie-
ris, ut tibi dicatur, Quid
sibi

† Οἰκίας. Legit interpretes ἀνοδός,

πειτλὸς ἔστι; ὅτι ἂν πο-
 σκώψουσιν εἰς σε οἱ παῖ-
 δες· ὅτι ἔρεϊ σοι ἐκείνος,
 ὅτι ἑσθραίνῃ σε ὁ αἰτεῖς.
 καὶ μηδέποτε εἴπῃς ὅτι
 σεαυτῷ; ὅτι ταῦτά σοι ἐ-
 ποιήσουσιν· ἢ ὅτι αἰδε-
 σθήσονται τὸ ἐπάγγελμα.
 Ἐὰν γὰρ ἔτω σου τύχης, καὶ
 τύχη ταῦτα γενέσθῃ, ἀτα-
 ραχῶς ὑποδέξῃ τὰ γινό-
 μενα, ἅτε μεμελετηκὼς
 αὐτά. εἰ μὲν γὰρ τῶν
 συμβῶν, δι' ἡμετέρας τῶν
 θεῶν λέγων, ἐγὼ μεμελέ-
 τηκα ὅ ἡμῖν ἄξιός ἐστι
 εἶναι· ἢ δὲ ἔδεξθαι φιλα-
 θεωπία πρὸς ἐμὴν, καὶ
 εἰδὲν τῶν ἐμῶν γενέσθαι.

μή.

Ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἀπέ-
 ρω τὸ σεαυτῷ ζῆλον ἔρ-
 γων, ἢ δρετῶν ὅτι πολὺ
 καὶ ἀμέτρως μεμνήσθαι· καὶ
 γὰρ ὥσπερ σοι ἡδὺ ἐστὶ
 σοὶ λέγειν, ἔτω καὶ τοῖς
 ἄλλοις τῶν ἀκούσων
 ἐπισφάτῃ.

sibi vult præclarus ille vir?
 ut te famuli irrideant: ut
 ipse denique tibi dicat: su-
 pra te est quod requiris.
 Nunquàm autem tibi ve-
 niat in mentem, non ista
 te passurum, sed profes-
 sionem tuam reverituros
 eos. Si enim ita ibi con-
 tingat, & ista vere eve-
 niant, imperturbatus ea
 feres, ut quæ tibi prius
 meditata & prævisa fue-
 rint. Si nihil autem con-
 tingat tale; Deo gra-
 tias ages & dices: Ego
 quidem quæ merebar
 pati, meditatus ante fue-
 ram: sed Dei bonitas
 adfuit mihi, & non per-
 misit.

XLVIII.

In familiaribus congres-
 sibus, absit factorum
 tuorum, aut virtutum, fre-
 quens & immodica com-
 memoratio. Nec enim ut
 tibi jucundum est tua nar-
 rare, ita & aliis eadem au-
 dire, Periculosum autem
 est

ὁπισθαλές δὲ τὸ εἰς¹⁷ βύ-
τραπελιλογίαν ἐμπεσεῖν·
πάντως γὰρ πῶς πρὸς σε αἰ-
δῶ ἔπληστον ἐκλύει, καὶ
ωδρασκευάζει * δωρολο-
γεῖν· ἐξ ὧν καὶ † ἀκαυρο-
λογία πικτεῖ. ὅταν αἰ-
δῇ καὶ τοιούτων, εἰ μὴ
οἶσθαι ἡς, καὶ ὅτι πλεονάζον.
εἰ δὲ μὴ διώκῃ, τῷ σπο-
σιωπᾷ καὶ ἐρυθραῖν, δῆ-
λον γίνεσθαι δυσχεραίνων τοῖς
τοιούτοις.

μθ'.

Ὅταν φαντασία ἡδονῆς ἐκπειράσῃ σε,
μνήσθητι ἀμφοτέρων τῶν
χρόνων, καθ' ὃν τε συγκα-
ταθήσῃ τῇ δοκίμῃ ἡδονῇ,
καὶ καθ' ὃν πράξεις, ὅτε-
ρον μετανοήσεις, καὶ αὐτὸς
σεαυτῷ λοιδορήσῃ· τέτοις
τε ἀντίθετες, ὅπως περὶ
γενόμενον χαίρης, καὶ ὅτι
ἀμει-

est ad jocos & facetias de-
labi : & tui observantiam
apud vicinos minuere, vel
maxime idoneum : sed &
ad *stultiloquium* viam mu-
nit; ex quibus & *turpilo-
quium* etiam nascitur. Cum
autem tale quid in aliis de-
prehendis : si tibi fas est,
objurgatione deterreto: si
id non potes, saltem si-
lentio simul & pudore tuo
omnibus liqueat, offen-
di te istiusmodi sermoni-
bus.

XLIX.

Si voluptatis alicujus
Simago animo tuo ob-
versans te irritat, memen-
to utriusque temporis, &
ejus, quo voluptati, victus
succumbes; & quo postea
pœnitebit te, & ipse tibi
convitiens, exprobrabis.
Ad hæc, oppone; si
eluctatus fueris gavisu-
rum te; & quanto præ-
stat

¹⁷ Εὐτραπελιλογίαν.] Ita rectum
puto, quod quis fortasse malit ut
magis usitatum, εὐτραπείαν. Sed
ratio verbi non obscura. Proprie
enim εὐτραπεία ad mores perti-
net, facile mutabiles, & versatiles:

quales debent esse illorum, qui mi-
sticam exercent, & histrionicam. Inde
ad verba translatus; ut εὐτραπεία,
pro εὐτραπελιλογία diceretur.

* γρ. μαρολ.

† γρ. αἰσχρολ.

ἄμεινοι σωιδέκα ἐαυτῶ
νικήσαντι, καὶ καθεφῶς
θύχμενῳ. μή σε ἡττήσῃ
τὸ πρῶτον αὐτῆς, καὶ
ἐπαγωνί. βέλπον γὰρ τέ-
τα ἢ ἡδύτεροι, τὸ σωει-
δέκα ἐαυτῶ ταύτῃ νει-
κηκόη τὴν νίκην.

stat victæ voluptatis con-
scientia, & pura ad Deum
oratio. Ne te vincant
autem pellacia volup-
tatis, & illecebræ; multo
enim præstantior & sua-
vior victoriæ tam bellæ
conscia sibi mens, & me-
moria.

i.

L.

Ὅταν πωὴς τι δια-
γνῆς ὅτι σε συμ-
βάλλει τῇ πολιτείᾳ, οἱ δὲ
ἄλλοι ἄλλως πρὸς αὐτὴν
ἐπιλαμβάνουσιν, ὅρα μὴ
φύγῃς αὐτὸ ἀφ' ἧς τὴν
ἄλλαν ἐπὶ λήψῃ. Εἰ μὲν
γὰρ ἐκ ὀρθῶς ποιεῖς, αὐτὸ
τὸ ἔργον φεῦγε. εἰ δὲ ὀρ-
θῶς, πὶ φοβῇ τῆς ἐπι-
πλήξεως ἐκ ὀρθῶς;

Quando aliquid ag-
grederis, certus id ad
institutum vitæ tuæ con-
ducere, alii autem aliter
judicant, cave ne aliorum
judicium reveritus incepti
definas. Si enim malo
consilio usus id aggre-
diaris, opus ipsum fuge:
sin bono, quid illos non
bene reprehendentes mo-
raris?

iá.

L I.

Ὅταν σιωεοδίεις πρὸς
μὴ τι πρὸς ἀβάλη
ἐκεῖν' ἐδώδιμον λόγι-
ον, ἀλλὰ τι ποιήσας ἀνε-
παχθῆς αὐτῷ γενήσῃ,
μᾶλλον αἰδέμενον.

Cum conviva alicujus
Ces, ne quid ille tibi
edendum apponat cogita;
sed quo pacto non illi gra-
vis, & tanto verecundior
apparas.

iβ'.

16.

LII.

Εὰν ὑπὲρ δυνάμιν
ἀναλάβῃς ἐπάγγελ-
μα, καὶ εἰ αὐτῷ ἀσχη-
μονήσῃς, καὶ εἰ ἡδύ-
ναστο ἐκπληρῇς ἐκπέ-
σεις.

Si quam professionem,
quæ vires tuas superat,
in te susceperis, tum ea si-
mul indecore defungeris;
tum illam quam numeris
omnibus implere poteras,
elabi tibi passus es.

17.

LIII.

Καθάπερ εἰ τῷ πε-
πατεῖν προσέχεις μὴ
ὑπερβῆς ἡλῶ, ἢ σπρέψῃς
τὸ πόδα· εἴπω προσέχεις
μὴ βλάβῃς τὸ σεαυτοῦ
νοῦν. καὶ εἴπως ἐφ' ἐχά-
στῳ ἐγγὺς παρὰ φυλάτ-
των, ἀσφαλέστερον ἄψῃ
ἐχάστῳ.

Quemadmodum inter
ambulandum, ne cla-
vum calces, aut pedem dis-
torqueas, caves: sic in de-
genda vita cave, ne men-
tem in qua inest dominium
rationis, impingens, lædas.
Quod si in re unaquaque
observaveris, omnia cau-
tius aggredieris.

18.

LIV.

Μέτρον κτήσεως ἐχά-
στῳ, τὸ σῶμα ὡς ὁ
πῦς, τῷ ὑποδήματι.
εἰ μὴ ὑπὲρ τοῦτο τῆς,
φυλάξεις τὸ μέτρον. εἰ
δὲ ὑπερβῇς ἀνάγκη κτ'
κρημνοῦ φέρεσθαι. καὶ ἰά-
περ δὲ ὑπὲρ τὸ ὑποδή-
ματι

Necessariarum ad usum
vitæ rerum modus
cuique corpus est, ut pes
calcei modulus. Si hic
constiteris, modum serva-
bis: sin præterieris, jam
veluti per præceptum ferre
necesse est. Ut autem in
calceo: si quis ultra usum
pro-

μαί[⊙] ὁ τὴν χρεῖαν ὑ-
περβαίνων, ποιῇ κεν-
τήριον, εἴτε φοινικοῦν,
εἴτε ἀφ' ἡμετέρας, παλ-
λοὶ δὲ καὶ λιθοκόλλητον,
καὶ * τῶν ὀρέξεων. ὅ γὰρ
ἅπαντες ὑπὲρ τὸ μέτρον
ὄρεται[⊙] ὑδαίς.

progressus fuerit; primo
variegatum, postea purpu-
reum: tandem auratum:
sunt etiam qui gemmis in-
ternitentem gestent, sic in
cupiditatibus. Ejus enim,
quod modum semel super-
gressum fuerit, nullus ter-
minus.

IV.

Ἀφύτας σημεῖον, ὅτι
ἀναπαύσκει τοὺς πε-
ρὶ τὸ σῶμα. ὅτι πολὺ
γυμνάζεσθαι, ὅτι πολὺ
ἐσθίειν, ἢ πίνειν, ἢ καθεύ-
δειν. ἀλλὰ ταῦτα μὴ ὡς
παρέργω ποιητέον. ὧς δὲ
καὶ ἡ πᾶσα ἐστὶν ὅτι
σφοδρῆ.

LV.

Animi [degeneris, &]
à natura male infor-
mati, signum est, rebus
corporis immorari: ut,
diu exerceri: diu edere;
vel bibere; vel dormire.
Nam hæc quidem facien-
da sunt obiter: cura autem
omnis ad animum trans-
ferenda est.

V.

Ὅταν τις κακῶς δι-
κῆται σοι ποιεῖν, ἢ κα-
κῶς λέγειν, ὁ θυμὸς
οἰόμενος λυσιστελεῖν αὐ-
τῷ τοῦτο ποιεῖ. εἰ δὲ
σοι οὐ λυσιστελεῖ, καὶ
τις

LVI.

Quandocunque putat
aliquis nocere se tibi,
vel dictis, vel factis; cogita
tu, ideo illum facere, quia
expedire id sibi censet: At
idem tibi si non expedit,
quis tamen cogat alium, eo
omif-

* γὰρ ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ὀρέξεων.

τις ἀναγκάζει πνα, τὸ
 ἑαυτοῦ συμφέρον ἀφέν-
 τα, τὸ ἄλλω ποιεῖν;
 ὥτε οὐκ ἰὺ ὅτι σοι
 τὸ καλῦσαι αὐτόν. τῶν
 δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν, μήδ'
 ὀρέγεσθαι παρηγγέλμε-
 θα. ἄλλως περὶ μὲν ψεύ-
 δεται, αὐτὸς βέβλα-
 πται καὶ ἐξηπάτηται τὸ
 ψεῦδος ἀληθὲς νομί-
 σας. ὥσπερ ἐν εἰ μα-
 χρόν σε ἔλεγε κονδὸν
 ὄντα, ἢ τὸ ἔμπαλιν, οὐκ
 αὖν ἡγανάκεις, ἢ ἔχαι-
 ρες, ἀλλὰ τὸ μὴ τοῖς ἐκεί-
 νου ῥήμασιν ἑπεσθαι ἡμῶν
 τὸ ζῶμα· μάλλον δὲ
 καὶ ἐγέλασας αὖν ὡς
 τῷ ἄβλωπα τὸ τοῖσ-
 τον. ἔτι δὲ ἀοργητὸν
 ἀφ' ὧν ἐλέξθαι αὐ-
 τὸν τὸ πλάνης. Εἰ δὲ
 ἀληθῆ λέγει, διόρθω-
 σαι, ἵνα μὴ ἔχη π λεί-
 γειν. ἔτι δὲ πᾶν-
 τας τὰς λοιδορεῖντας γί-
 νη, ὅτι φθονοῦσιν αὐτὸν,
 ὡς πολλάκις εἴρηται, ὅτι
 ἐκείνῳ μὲν ἔδοξε ταῦτα
 λέ-

omisso, quod sibi putat ex-
 pedire, id curare quod tibi
 proffit? Non igitur erat in
 te, illum prohibere: quæ
 autem in potestate nostra
 non sunt, ea non appetere,
 aut persequi, professio no-
 stra est. Præterea, si falsus
 est, (qui tali de te opinio-
 ne concepta, tibi male di-
 xit aut fecit:) ipse læsus est,
 qui deceptus est, dum fal-
 sum pro vero amplectitur.
 Quemadmodum igitur, si
 cum pusilluse esses corpore,
 diceret te *procerum*: aut
 contra: non indignareris,
 sed neque gauderes, ut qui
 ab ejus verbis non pendere
 corporis tui staturam videres:
 sed illum potius, ut strabum
 rideres: ita hic quo-
 que abstine ab ira omni,
 sed ejus potius errorem
 miserere. Si autem verum
 dicat, tu id age, ut te ipsum
 emendando, desit illi quod
 in te reprehendat. Deni-
 que erga omnes qui tibi
 maledicunt, ita (ut jam sæ-
 pius monuimus) affectus es-
 to, ut statim tibi veniat in
 mentem: Ita quidem illi
 visum est, ista in me dicere:

K

mei

λέγειν· ἐγὼ δὲ οὐ χα-
 τεράθην εἰς τὸ καλῶ-
 σαι τὸ βυλόμηνον λέ-
 γειν ἂν θέλῃ. εἰάν δὲ
 ἀδελφὸς ἀδικῇ, ἢ γεί-
 των, μὴ λογίζῃς, ὅτι
 παρ' ἐμοῦ * ἢ καὶ παρ' ἐμεῖν,
 ἡδίκημαι, ὥς οἰόμεναι·
 ἢ ὅτι τὸ τῷ οὐκ ἐμεῖν
 τοῦτο ποιεῖν, ἀλλὰ καὶ
 ὑποφανακτεῖν ἐμοῦ·
 ὅτι γὰρ θρέψεις τὴν
 ὀργὴν, καὶ ἐξὶν σεαυτῷ
 ποιῆσαι δυσφόρητον μάλ-
 λον δὲ ὅτι ἀδελφός,
 καὶ χρεωστὴς αὐτῷ ἀνέ-
 χεσθαι. ὅτι γείτων, κα-
 γὰρ αὐτοῦ ὀφείλω φέ-
 ρειν τιτὸν ἀγνοίαν, καὶ
 ὅτι ἡ νομιζομένη ἀδι-
 κία πρὸς τὸν ἐκλόν. τῆς
 γὰρ παρὰ τὴν ἐκλόν μου,
 εἰδὲς κύριον, καὶ οὐτὸς
 ῥᾶτον ἔχεις.

κς'.

Οἱ τοὶ οἱ λόγοι ἀσυν-
 τακτοί. Εἰ γὰρ σου

* γρ. ἡμεῖς.

πλν-

mei autem non est muneris
 impedire, quo minus ipse
 quod vult, non liceat illi
 loqui. Quod si frater, aut
 vicinus is est, qui tibi inju-
 riam facit: noli tecum re-
 putare, ab eo quem minime
 decebat, tibi factam (ut ille
 quidem credidit:) hanc in-
 juriam: imo ab illo, quem
 pro te adversus alios com-
 moveri potius æquum e-
 rat: sic enim fomentum iræ
 parabis, & evades tum a-
 liis, tum tibi in vita quoti-
 diana, non tolerabilis: Sed
 ita potius cogita; Quia fra-
 ter est, injurias ejus ferre
 debeo: quia vicinus, quod
 per ignorantiam [veri bo-
 ni] commisit, id me patient-
 ter ferre, ratio suadet. Præ-
 terea, injuriam illam, quæ
 facta creditur, in rebus ex-
 ternis versari. Voluntatem
 autem tuam [qua sola cen-
 seris] nullius imperio, ac
 proinde nec injuriæ obno-
 xiam esse. Ita commodius
 habebis, [vel facile feres.]

LVII.

Οrationes hæ non co-
 hærent: Ego sum te
 locu-

πλουσιώτερον. ἐγὼ (ε
ἀρα κρείττων. Εἰ γὰρ (ε
λογιώτερον. *** εἴτοι
δὲ μάλλον ἀληθεῖς καὶ συν-
εκτικοί. ἢ ἐμὴ κλῆσις τῆς
σῆς κρείττων † σοῦ δὲ ἐδὲ
κλῆσις * ἐστὶν ἐδὲ λέξις.
γίνωσκε ἐν ὅτι οὐκ ὅτι
σεαυτῷ ἐπαίρη, ἀλλ' ἐπὶ
ἄλλῳ.

locupletior, ergo sum me-
lior. [vel præstantior.]
Ego sum te eloquentior,
ergo melior. At illæ magis
veræ & cohærentes: [Ego
te ditior.] Mea ergo pecu-
nia tua præstat. [Eloquen-
tior, &c.] Tu vero nec pec-
cunia es, nec sermo. No-
ris igitur te cum sic gloria-
ris, non in te vere gloriari,
sed in alieno.

νῆ.

LVIII.

Τοῦ σκώπεν εἰργα-
σεαυτόν. καὶ μάλιστα
μὲν σιώπα τὰ ἄλλότρια.
σεαυτῷ δὲ μόνῳ παρέσχε.
εἰ δὲ λαλῆς, λάλη ἀλη-
θῆ, καὶ ἂν βλέπεις, καὶ μὴ ἂν
σοχάζῃ.

Ab omni cavillatione
abstineto. De rebus
externis, quantum potes,
file, tibi intentus uni. Si
tamen interdum ita res fe-
ret, ut loquendum tibi sit;
quæ vera sunt loquere, &
quæ comperta habes, non
ea quæ conjicis.

νθ'.

LIX.

Εἴ πῃ πῃ †† πολὺν οἶ-
νον μὴ εἴπῃς, ὅτι χα-
κῶς.

Bibit quispiam multum
vini? ne dicas bibisse
male

† γε. σὺ. * γε. εἰ.

†† Logos & argutias inanes hic
captat J. Gronovius, dum Casau-
bonum ejusque versionem fugillans
quærit, quando suadebunt Christiana
dogmata, ut cui liceat alium sic ac-
cusare, quasi biberit, multum. at ubi,
φρασί, ullus hic accusationi locus?
Num is, qui aliquem, qui mul-

tum vini biberit, affirmet multum
bibisse, ejusmodi bene potum ho-
minem eo sermone accusasse dicen-
dus sit? Quin hoc ipsum est, quod
Epictetus simpliciter eloqui nos mo-
net, quidquid sit, sive multum sive
parum, quod actionibus aliorum
inesse significandum sit. Illud so-
lum cavere vult, ne conjecturis in-
dul-

K 2

κῶς· ἀλλ' ὅτι * * * * ἐλθ-
 σατο. ἐφ' ἧς πρὸς τῷ ἐτε-
 ρῷ; μὴ εἴπῃς, ὅτι κα-
 κῶς· ἀλλ' ὅτι ἐφαγεν.
 Εἰκὸς γὰρ σε μὲν τοχάζε-
 σθαι κακῶς· ἐκείνον δὲ
 * ὅτι καλῶς αὐτῷ πε-
 πεποιηκέναι, ἢ νόσῃ βια-
 σαμένης, ἢ ἀδελφῶν
 ἀναγκασάντων, ἢ ἄλλων
 εὐλόγων αἰπῶν, αἵ σοι
 μὲν ἔγνωσκον. ἐκεί-
 νῳ δὲ ¹⁸ κατὰ τὴν ἐχώρη-
 σαν.

male [vel nimio potu pec-
 casse:] sed [multum.] La-
 vat quispiam cito, &c. Edit
 quis alius [vel, socius:]
 mane? ne dicas *male* illum
 edisse, [vel, male ab illo
 factum, quod ederit:] sed
 edisse [mane. Potest enim,
 ut tu male conjicias: illum
 autem vel morbo cogente,
 vel fratribus, vel aliis fonti-
 cis causis urgentibus, quod
 ipsi expediebat fecisse: quæ
 causæ, tibi quidem fortasse
 ignotæ fuerunt; illi autem
 [cui notæ] res pro voto
 bene & rite cesserit.

Ξ.

LX.

Μηδὰ μὲν σε αὐτὸν ἡσου-
 χατῶν εἴπῃς, μηδὲ
 λάλησιν ἐν ιδιώταις περὶ
 δογμαμάτων. ἐν ἐσιάσει μὴ
 λέγε

Nullibi *Hesychastem*
 (vel *anachoretam*.)
 te proficere; neque inter
 sæculares de dogmatibus
 tuis

dulcendo *male* de factis aliorum ju-
 dicemus. Quare supplementum il-
 lud Casaubonianæ interpretationis,
ne dicas bibisse male, sed *multum*,
 recto stat talo, quippe repetitum
 iustissima ratione ἀπὸ τοῦ κοινῆ, ἡ
 πᾶσι τις πολλὸν οἶνον.

¹⁸ Κατὰ τὸν. Sententia ratio
 postulat, ut ad ambiguam τὴν κατὰ
 τὸν notionem allusum sit. Parum
 enim honesta oratio, quenquam
 animo suo obsecutum esse, nisi,
 quod animus suadebat, idem & ra-
 tionis consentaneum fuerit. Vide (si

vacat) quæ nos in Antoninum lib. 6.
 p. 79. in ista Antonini: (ἐχθρὸς
 πάντα κατὰ τὸν.) de hac locutione
 notavimus. Non igitur (vel hinc
 discamus) hospes in vetere & me-
 liore philosophia, qui primus ista
 concinnavit: quamvis posteriorum
 monachorum ignorantia vestigia
 nonnulla deprehendere fortasse pos-
 simus. Plato in Timæo venustissi-
 me: Ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν τῶν ζῴων ἀν-
 τιπᾶσα ἡ τῆς ψυχῆς εὐστασία ἐγι-
 γνήσῃ. Hinc posteriores alii, ni fallor.

* ἵσ' ὅτι καλόν· vel ὅτι καλ. ἀ. πρὸς,

λέγει πῶς δεῖ εἰδίειν,
ἀλλ' εἰδὶε ὥς δεῖ τῷ
γενόμενῳ ἄλλοις. †† τῷ το
ῦ ἀποστόλου ὡς
λέγων, τῷ γίνε τοῖς
παισίν.

tuis [quibus institutæ vitæ
ratio nititur:] loquere. In
convivio, ne disere quo-
modo sit edendum, sed ede
ut te decet. Ita enim &
Apostolus exhortatur, ubi
dicit: *Exemplum esto fide-
lium.*

ξά.

LXI.

Τὸ πολὺ πρὸς δόγμα-
των ἐν ιδιώταις μὴ
λάλη· εἰ δὲ ἐμπέπῃ
λόγῳ, τὸ ὅτι δεικ-
νόν ἐκκοπῇ, καὶ σιώπα.
μέγας γὰρ κίνδυνος
δογματίσαι πρὸς ὧν * ἢ
οἷτο κατάληψις δυσ-
χερὴς τοῖς πολλοῖς, καὶ
ἀγνωστῇ. καὶ ὅταν εἴπω
σοί τις, ὅτι ἐδὲν οἶδας,
καὶ μὴ διηχθῇς ὅτι τῷ
τότε γινώσκῃ, ὅτι ἡρξῶ
ἐργε.

Inter *idiotas* [sive sæcula-
res] de dogmatibus tuis
ut plurimum fileto. Quod
si occasio incidat, tu tamen
ostentandi te occasionem
vita, & tace. Magnum
enim periculum est, dispu-
tando de iis rebus asserere,
quarum comprehensio de
vulgo hominibus difficilis
est, & insolens. Quod si
quis dixerit te nihil scire,
tuque commotus non fue-
ris, scito te jam opus [feli-
citer] exorsum esse.

ξβ'.

LXII.

Εὐτελῶς φορῶν, μὴ
καλλωπίζε ἐπὶ τῷ
τῷ. μηδὲ εἰς ὑδροποτῆς,
πρὸς

Viliter vestitus, ne
ideo gloriare, & si
aquam bibis, ne obam-
bula, occasionem quærens
K 3 ali-

πείσχει ζητῶν ἀφορ-
μῶν ἢ λέγειν, ὅτι ὑδρο-
ποτῆς. ἄσκη δὲ σεαυτῷ
μόνῳ, καὶ μὴ τοῖς ἕξω, ἵνα
καὶ ἡ ὠφέλειά (εὐ μόνῃ
γένηται).

alicui dicendi, te aquam bi-
bere. Temperantiæ quam
exerces, conscius ipse tibi
sis soli, aliis nesciis: ut
& merces ad te solida re-
deat.

ξγʹ.

Μή χατάξηρον ἐπιδεί-
κνυέσῃ τὸ σῶμα,
μὴδ' ἀδμαίνει συνεχῶς,
τεκμήρια τοῖς πέλας τῆ
σῆς ἀσκήσεως παρέχων,
καὶ ἀναγκάζων ἐρωτᾶν,
πόθεν ἔτις ἀδμαίνεις,
καὶ ζητῶς εἰς.

LXIII.

Ne ostenta os aridum:
Ne affidue anhe-
la: quæ vicino tuo, vel alicui-
cunque obvio, abstin-
entiæ tuæ sint indicia; quibus
ille provocatus quodam-
modo cogatur interrogare:
Quid tu sic anheles, & ari-
dus es?

ξδʹ.

Ἀπαιδύτης χα-
κτῆς, μὴδέποτε ὠφέ-
λειαν, ἢ βλάβην προσ-
δοκᾷ ἀφ' ἑαυτῆς, ἀλλ'
ἐπὶ τῇ ἕξω. Θεοφίλος ἀν-
δρὸς

LXIV.

Indocti [seu veræ philo-
sophiæ rudis] character
& nota certa, nunquam à
se ipso damnum expectare,
vel utilitatem, sed à rebus
externis. Vere pii & reli-
giosi

†† Quamvis licet albis dentibus
hic τὸ σῶμα irrideat J. Gronovius,
& Casaubono, qui hic se auferri
passus sit, insultet, tamen mihi fa-
cile persuadeo, vulgatum sine men-
do esse. Etenim si hypotheses istæ
debeantur vel primis Ecclesiæ Chri-
stianæ viris doctioribus, uti J. Gro-
novius in Notis existimat, quid
facilius cogitare, quam hoc loco

prohiberi *κενοπραΐαν*, & inane se
jactandi studium, præsertim tem-
pore jejunii, quo ne aquam qui-
dem primos Christianos aliquando
gustasse Auctor est Socrat. Hist. Ec-
cl. l. v. c. xxii. Quibus proinde,
cum *solo arido pane vescerentur*, ut
idem tradit, quid mirum *κατάξη-
ρον* fuisse σῶμα? Vid. similia huius
præcepto Matth. vi: 16,

ἀπὸς χαρακτῆρος, παῖσαν
ὠφέλειαν καὶ βλάβην ἐξ
ἑαυτοῦ προσδοκᾷ.

ξή.

Σημεῖα προσκόπιος,
ἐδένα ψέγη· ἐδένα
μέμφει· ἐδὲν ἐγχα-
λαί. ἐδὲν περὶ αὐτοῦ λέ-
γει, ὡς ὄντι τι, ἐδὲ-
ν ἡ· ὅταν ἐμποδι-
σθῇ, ἢ κωλυθῇ, ἑαυ-
τῷ ἐγχαλαί. καὶ τὸν αὐ-
τὸν ἐπαινέσῃ, καταγε-
λαῖ τὸ ἐπαινῆντι παρ'
ἑαυτοῦ ὡς πλανηθέντι,
καὶ ταλανίζῃ αὐτὸν ὡς
ἀπατήσαντα τοὺς ἐκλός·
καὶ εἰς ψευδολογίας ἐμ-
βάλλοντα. καὶ ψέγη
ἡς, ὅτι σπυλογεῖ.
Πείρεται δὲ ὥς περ
οἱ ἄρρωστοι, θύλα βύ-
βλος ἡ κινήσας. πα-
σαν ὁρεξίν ἤγει ἀφ' ἑ-
αυτοῦ. ὁρμῇ ἀνεμένη
πρὸς πάντα χρεῖται. ἀν-
ηλίθι, ἢ ἀμαθὴς δο-
κῇ, οὐ πεφρόντικεν.

giosi character & nota,
omnem utilitatem & da-
mnum à semet ipso ex-
pectare.

LXV.

Signa proficientis; ne-
minem vituperare: ne-
minem culpāre: neminem
accusare: nihil de seipso
quasi aliquis sit, aut aliquid
sciat, prædicare. Si in
aliquo impeditus fuerit,
aut prohibitus, se accusat
ipsum. Si ab aliquo lauda-
tus, secum ipse ridet lauda-
torem, ut deceptum, & mi-
serum se reputat, qui alios
deceperit, & falsa de se
prædicandi ipsis in causa
fuerit. Si reprehenditur,
non defendit se: & ut qui
recenter [ex morbo] con-
valuerunt; sic ille [omnia
circumspiciens & me-
tuens] ne impingat, obam-
bulat. Omnem cupidita-
tem à se removet: †aversa-
tionem ad ea sola, quæ na-
turæ eorum quæ sunt in
nostra potestate repu-
gnant, transulit. Appeti-
tione ad omnia remissa
utitur. Si stolidus, si in-

K 4

doctus

†† Desideratur commatis hujus sententia in textu Græco; quæ sup-
plenda ex Epict. Ench. cap. vii.

ἐνὶ δὲ λόγῳ, ὥς ἐχ-
θρὸν ἑαυτὸν παρὰ φου-
λάτῃ.

doctus habeatur, perinde
habet. Denique ut inimi-
cum & hostem se ipsum
observat.

ΞΓ'.

Μὴ ὀρέγῃς ἐξηγεῖσθαι
πάντας γραφάς. † μά-
λιστα μὴ ἀκρίβως περὶ
αὐτῶν παρειληφώς. ἀλλ'
ἀρετὴ τῷ τὰ ἀπ' * αὐ-
τῶν, καὶ παρὰ χάρις τῷ λο-
γῷ τοῖς εἰδόσιν. Εἰ δὲ ἔ-
μὲν ποιεῖν καταφρονή-
σεις, ἐπὶ δὲ τὸ ἐξηγεῖσθαι
μόνον σχολάσεις, οὐδὲν
ἕτερον ἢ γραμματικὸς
αἰτὶ ἡσυχαστοῦ γέγονας·
ὅτι τὸ μόνον ἀλλάτ-
ται, ὅτι τὰς γραφὰς ἀντὶ
Ομήρου ἐξηγῇ.

LXVI.
Ne affectato *Scripturas*
interpretari: præci-
pue, nondum satis illarum
intelligens: sed aliis te
peritioribus interpretandi
munus concedenti, tibi
sufficiat, te documentis ex
Scriptura promptis ob-
temperare. Si vero ob-
temperare, & ad usum
convertere negligis; in-
terpretationi autem totus
incumbis, ex *Hesychaste*,
merus *Grammaticus* factus
es: hoc tantum discrimi-
ne, quod *Homeri* loco, *Scri-
pturas* interpretaris.

ΞΔ'.

Εἰδυμοῦ ὁποῖα αἰχύ-
νη, ὅταν ἡς ἀναγι-
νῶσκων τὸ εὐαγγέλιον, καὶ
ἐξηγέμεν αὐτὸ χα-
λῶς, ἀσύμφωνα παρὰ
τὰ ἑαυτοῦ ἔργα.

LXVII.
Quam turpe sit, cum
quis *Evangelium* le-
git, & præclare inter-
pretatur, sed facta mini-
me consentanea edit; co-
gita.

* Sc. τὰ ἀπ. ε. πινῖν, κ.

ΞΕ'.

ξή.

¹⁹ **Ο**σα ὀρθῶς προτί-
θεσαι, τέτοις ὡς
νόμοις ἐπίμνε. ὡς πα-
ρανομῶν ἑαυτῷ ²⁰ ὃ
ἀφῆς. τί δὲ λέγουσιν
οἱ πολλοὶ περὶ ἡμῶν,
μὴ φροντίσης. οὐ γὰρ
ἐπὶ σοὶ ἐπὶ κωλύσαι
αὐτὸς φέροντας τὰ χα-
λὰ, ἢ τὰ φαῦλα ἐπα-
νοῦντας.

ξθ'.

Εἰς ποῖον ἐπὶ ζέοντον
ἀναβάλλῃ ἀρέσαι
θεῷ; ποῖαν ἡλικίαν προ-
δοκᾷς; ὅτε ἔτι εἰς μερά-
κιον, ἀλλ' ἀνὴρ ἤδη τέ-
λει. ἐὰν καὶ νυνὶ ἀμε-
λέσης καὶ αἰὲς προθεσμίας
ἐκ προθεσμίων διδῷς
σεαυ-

¹⁹ Οσα ὀρθῶς προτίθεται.] Epi-
etet. προτίθεται. nec dubium quin
ad similem *Aureorum* Pythagoræ (ut
vocat) *catminum* conclusionem allu-
sum sit. Sed nec male, sic; ut hic le-
gimus: si ad omnia quæ nobis semel
decreta & probata, referamus. Virtu-
tum enim maxima prope dixerim

LXVIII.

Quæ bene semel ex-
pensa & dictante ra-
tione tibi proposuisti; in
eorum tanquam legum
observatione constans e-
sto, & si quid omittas, le-
ges te tuas violare reputa.
Quid autem vulgus de te
loquatur, ne sollicitus sis.
Nam quo minus illiquæ
bona sunt vituperent; &
quæ prava, laudent, in
te non est situm.

LXIX.

Quousque tandem dif-
feres Deo placere?
Quod tandem ætatis tem-
pus expectas? Non jam
puer es, sed matura vir æ-
tate. Itaque si porro negli-
ges, & de die in diem cer-
tum tempus, aliud ex alio,
quo Deo placere incipias,
tibi

constantia; & tolerabiliora sæpe prava,
(ita memini legere) quam levia in-
genia. Sed nec Simplicii expositio ab
hoc sensu aliena.

²⁰ Ο ἀφῆς.] Acrior longe sen-
tentia, & ad *Enchiridii* scripturam
aptior, si legamus, ὃ σέβεις.

K 5

σεαυτῷ, καὶ ἡμέραν ἐξ
 ἡμερῶν οὐρίζεις, οἱ αἷς
 μέλλεις θρῆσαι θεῷ, λή-
 σθαι σεαυτὸν ἐν τρυφῇ.
 21 ἄλλα καὶ κλεπτό-
 μῳνοι, ἕως εἴ καὶ τὸ τέλος
 φθάσῃ. ἀξιώσῃ εἰ σεαυ-
 τὸν ἤδη ὡς τέλειον, ποιῇ-
 σαι οἱ τῇ ἀσκήσει καὶ τρυ-
 φῇ. ὅτι ἐνταῦθα ἐστὶν ὁ
 ἀγὼν, καὶ * ἡ πάρεσι, καὶ
 οὐκ ἐπιδέχεται ἀναβο-
 λῆναι. σκόπε δὲ, ὅτι ἐνδο-
 σις † μᾶς θρησκείας, ἡ
 ἐπίστασις, φεραῖοι τὸν
 ἀγωνιστὴν, ἡ ἀπεφάνω-
 τον παρέχεται. ὅπως ὁ
 μακάριος ** Παῦλος
 ἀγωνιστὴς ἐλεγε·
 Τὸν χαλὸν ἀγῶνα ἡγώ-
 νισμα, καὶ λοιπὸν σπύρει-
 ται μοι ὁ ‡ δικαιοσύνης
 στέφανος. Σὺ δὲ εἰ καὶ μὴ
 εἶ Παῦλος, ἀλλὰ ὅπως
 ἀγωνίζεαι, ὡς ὁμοίαν αὐτῷ
 εἶναι βυθόμην.

tibi propones; imprudenti
 tibi proficiendi tempus
 elabetur, & prius mors
 occupabit, quam dolorem
 geri intelliges. Tandem
 aliquando igitur, ut *asce-
 ta*, severiorem religionem,
 & tolerantiae disciplinam
 professus, incipe laborare,
 & diligentiam adhibere,
 ut qui jam ad maturitatem
 perveneris. In hoc enim
 certamen versatur; & jam
 certandi tempus adest,
 quod dilationem non ad-
 mittit. Considera autem
 in hac animus [vel, in una]
 virtutis remissione vel in-
 tentione situm esse, vel ut
 coroneris, vel praeterearis.
 Ita & beatus Apostolus
 postquam decertasset, de
 seipso praedicat: *Bonum
 certamen certavi*: &c. *In
 reliquo, reposita est mihi
 corona iustitiae*. Tu autem
 quamvis non sis *Paulus*; sic
 tamen certa, ut qui *Paulo*
 simillimus esse cupias.

21 Ἀλλὰ καὶ κλεπτόμενον.] Ap-
 posita Greg. Naz. verba, quae profert
 ex illo (ed. Aldina in 8o. elegantissi-
 maz, p. 180.) doctiss. Stephanus;
 καὶ αὐτὸ τὸ σῶμα παρέρχεται,

ἐπιστηθεὶς τὸ εἰς αὐτὸν, ταῖς κατὰ
 μικρὸν ἀναβολαῖς ὑπὸ τοῦ Πουρρῶ
 κλεπτόμενος.

* γρ. ἄδν. † γρ. μία.

** 1 Tim. 4. 7.

6.

LXX.

Επὶ πάσῃ περιστάσει καὶ παντὶ πειρασμῷ ἐπαγομένη ἡμῶν, ὡς χειρὸν ἔχοντα τὸ λέγειν. Ἀγε ἡμᾶς ὡς σῶτες σὺ, καὶ τὸ ἅγιον πνεῦμα, ὅπως σὺ καὶ ὅπως φίλον σοι. ὡς ἐφώμεθα γε ἄσχοιοι. Εἰ γὰρ μὴ θέλωμεν χακοὶ γενόμενοι, ἐδὲν ἦττον ἐφώμεθα. ὅστις δὲ ἐκὼν διπύει, ὡς ἔπειθ' ἰδεῖν, σοφὸς παρ' ἡμῶν καὶ ἀγαπῶμεν. ὁ γὰρ τῷ θεῷ φίλον, τῷ τοῦ ἡμῶν γενέσθαι διχόμεθα.

In omni maiore quod nos circumstat periculo, & omni tentatione in quam inducimur, in promptu sit hæc oratio : Due nos, ὁ Salvator, & Sanctus tuus Spiritus, quos, & modo quocunque tibi gratum. Enimvero sequemur impigri. Quod si præ metu recusaverimus, nihilominus tamen sequemur. Qui vero volens & morigerus Deum sequitur, is à nobis sapiens & Deo charus habetur. Quod enim Deo gratum & amicum, nobis contingere [ita animati] precamur.

οά.

LXXI.

Βιῶντας γὰρ ὅπως ἡμᾶς, βλαβερῶς ὑπὸ πικρῷ ἀδυνάτον. καὶ γὰρ, ὡς νομίζετε, συσχυάζονται πνέες, καὶ ὑποβῶσιν ὑβρεις, καὶ διώξεις, καὶ εἰς φόνους χρήσεις : Φονεύσαι μὲν δύναται, βλάψαι

Sic enim viventes, à quoquam lædi nos impossibile est. Quamvis enim bonis, (ut quidem putant ipsi :) spolient : contumeliæ quamvis & persecutiones exuperent ; imo & ad cædes procedant : *Occidere quidem possunt* :

† ὅτι, καὶ ὁ

δὲ

δὲ ἐδάμωσ. ὥς γὰρ μὴ δυ-
καμύων βλάβαι παρήγ-
γαιλει ὁ κύριος, μὴ φο-
βεῖσθαι λέγων. * Μὴ φο-
βεσθῆτε ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόν-
των τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυ-
χὴν μὴ δυναμένων.

*sunt; non tamen omnino læ-
dere. Ideo, tamquam qui
lædere non possint: ad-
hortatur Dominus ne ti-
meamus illos, his verbis:
Nolite timere eos qui occi-
dunt corpus; animam autem
non possunt occidere.*

■ Matth. 10. 28.

F I N I S.

C E-

C E B E T I S

T H E B A N I

Philosophi Platonici,

T A B U L A

Græce & Latine,

*Qua vitæ humanæ prudenter insti-
tuendæ ratio continetur.*

ΚΕΒΗΤΟΣ

ΘΗΒΑΙΟΥ

ΠΙΝΑΞ.

CEBETIS

THEBANI

TABULA.

Ετυγχάνομεν πε-
ριπατοῦντες
³ ἐν τῷ ἔργῳ
νῆ ἱερῶ, ἐν ᾧ
πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀνα-
σχ-

Εn æde Saturni
deambulantes,
cum alia com-
plura donaria
spectabamus: tum tabu-
lam

CEBETIS Thebani mentio fit in Phædone Platonis. Sed an hæc tabula sit illius, nonnihil dubito: quod præter alia, & Peripatetici hic arguuntur, quorum nomen (nisi longissima ætate fuerit usus Cebes) tum nondum celebre fuisse, probabile est: & Platonis citatur autoritas, & in Stoicorum sententiam autor inclinare videtur. Suidas quidem, ut & Diogenes Laërtius, Cebes in hanc sententiam meminit; Cebes (inquit) Thebanus philosophus, Socratis discipulus, cujus Dialogi tres circumferuntur, Septima, Phrynicus, Tabula, atque etiam rerum inferarum narratio, & alia

quædam. Græca verba, πῖναξ ἐστὶ δὲ τὸ ἐν αἵδε διήγησις, corrupta videntur; & pro ἐστὶ δὲ, legendum ἐστὶ δὲ: id quod à Justo Vellio, viro doctissimo, est annotatum. Nam tabula hæc, humanæ vitæ, non rerum quæ geruntur apud inferos, descriptionem continet. Legi tamen ἐστὶ δὲ potest: cum hæc expositio sit non dissimilis ei, quæ est de fortitione vitarum, in extremo Platonis lib. 10. de Republica; quæ apud inferos fieri perhibetur, & cum Pythagorea pictura sit: ad μετεμύχουσι, ac potius (ut recte Clemens) μετεσώματωσι refer-
tur. Wolfius.

De

De Cebete vide Diogenem Laërtium lib. 2. fol. 172. Chalcidius in Platonis Timæum. & Xenophontem *αἰών*. a. fol. 719. ubi cum numerat in primis Socratis familiaribus, qui innocentia cæteris præstiterint. Plato in Phædone testatur, Cebetem singulari cura investigasse veritatem, nec facile solitum assentiri, nisi evidentibus argumentis convinceretur, pag. 63. Αἰείας ἴππῳ, ὁ κίχης λόγος τιτὰς ἀρετῶν, καὶ οὐ πᾶν εὐδαίμων ἰδίᾳ καὶ δαίμονι, ὅ, τι δὲ τις εἰποι. Casellius.

K E B. Θ H B. *Salmaf. præfatione in Tab. Ceb. Arabi* (Cebes Thebanus fuit auctor hujus Dialogi, cui Titulum ipse qui scripsit, fecit: Πίναξ. De quo perperam quidem dubitant, an genuinum opus Socratici illius Cebetis fuerit. Ratio dubitandi vana est, ac futilis quam afferunt, quod Platonis in hoc Dialogo fiat mentio. Quid tum postea? Ergo nec Platonis eadem ratione Dialogus ille fuerit, qui Phædo inscribitur, quia meminit in eo hujus Cebetis. Tres Dialogos scripserat hic Cebes, teste Laërtio Diogene. Πίναξ. Εὐδαίμων, & Φρόνιμος. Adde his: quod & Lucianus (πρὸ τῶν ἐπὶ μισθῷ συνόρων) pro genuino Cebete, Cebetem nominans auctorem *Tabula*, videtur agnoscere: qui etiam eodem loco ad instar istius *Tabula* pulcherrimam & ipse finxit imaginem, qua misera illorum conditio qui mercede conducti, doctorum, seu philosophorum (capellanos domesticos hodie dicemus:) munus in magnatum domibus obeuntes consenscebant: paucis lineis, nescio quam vere (siquidem ipse quodammodo postea Lucianus retraxavit, & *Apologiam* conscripsit) graphice certe depingitur: præstantiss. editionis (Aldinam intelligo p. 103. Quod autem in Suida, ubi de hac *Tabula* loquitur: Πίναξ. ἐστὶ δὲ τὸ ἐν αἰδῷ δῶρον: quidam (de quo & Wolfius in Notis: quasi de alio veller opere; mu-

tant ἴτι δὲ, &c. falli eos putat. Quamvis enim humanæ vitæ pictura proponitur, non tamen ut res gesta narratur; sed eorum quæ vulgo fiunt & accidunt, ortus & principia, ex arcanis originibus quibus *Lex Mundi* continetur, reperuntur: quæ non male: τὰ ἐν αἰδῷ nuncupentur: non minus quam quæ apud Platonem, in *Enarratione*, de *Animarum sortitione*. Certe & ibi τὰ τῶν βίων παραδιδύματα, (τυραννίδες, &c.) satis evidentiter ob oculos posita. Si quid mutandum, præferendum putarem: τῶν ἐν δαίμονι (id est, ἐν τῷ βίῳ) pro τὸ ἐν αἰδῷ. Ita enim non raro loquuntur Græci, tam Christiani, quam alii: ut per, τὰ ἐν αἰδῷ, quæ ad alteram vitam pertinent, pari elegantia innuunt. Sed nihil muto. Ad Platonici vero nominis & alia quæ habet Wolfius objectionem non improbabilius & istud responderi possit, à posterioribus fortasse aliqua, temporibus quibus ipsi vivebant, accommodata, addita esse: quod in plurimis antiquorum scriptis, in propriis præsertim tum hominum, tum locorum nominibus esse factum, certissimum est. *Casaubonus*.

In dialogo Platonis, qui Phædo sive de immortalitate animæ inscribitur, mentio fit inter reliquas personas, quæ ibi introducuntur, etiam Cebetis. Eum autorem esse hujus libelli, credit Casellius; cujus exstant in hanc tabulam notæ. Id vero an ita sese habeat, dubium est Wolfio; qui ante Casellium notationunculas quoque in eam edidit. Nec præter rationem de eo videtur ambigi, cum in hac ipsa tabula Plato allegatur. Cæterum, ne id quidem satis valet ad probandum, fuisse hunc ab illo Platonico diversum. De Cebete videndus Diogenes Laërtius lib. secundo de vitis philosophorum. Chalcidius in Timæum Platonis, & Xenophontis *ἀπομνημονεύματα*. *Snecanus*.

2 Tabulam inscripsit, quisquis tandem fuerit auctor hunc libellum cle-

θήματα ἐθεωρήμεν. * Ἀνέ-
κειτο δὲ καὶ πίναξ πρὸς ἑμ-
πορεύσειν τοῦ νεώ, ὃν ᾧ ἡ
* γράφη πρὸς ξένη, καὶ μύ-
θους ἔχουσα ἰδίους. ἔς ὅσον
ἡδυαμέτα συμβαλεῖν,
7 τί-

lam quandam ante fa-
cellum dedicatam, quæ
peregrinas quasdam &
peculiares fabulas depi-
ctas haberet. Quæ cu-
jusmodi, & unde essent
con-

elegantem sane & succi plenum sic
inscribendi: quod in eo ceu in ta-
bula vivis lineamentis vita morta-
lium oculis subjiçiat, non aliter
quam sit in sermone parabolico.
Etenim antiquissimam fuisse hanc
consuetudinem instituenti hortan-
dique mortales, similibus ductis à
rebus sensui obviis ad ea quæ illis sic
non sunt exposita, constat tum è
Platone aliisque profanis scriptori-
bus, tum etiam è mysticis literis,
quæ ab ista agendi ratione quoque
non abhorrent, ut videre est Judi-
cum cap. ix. & 11 Regum xiv.
vel 11 Samuelis, quin & non paucis
Evangelicæ historiæ locis. *Idem.*

3 Ἐν τῷ τοῦ Κρόνου ἱερῷ. In Sa-
turni templo. Id templum ubi loco-
rum fuerit, fateor, mihi non lique-
re: nisi quod probabile autumo,
fuisse Athenis, in ipsa Musarum sede
ac domicilio; ubi hæc tabula, quæ hic
ab auctore proposita edisseritur, fue-
rit dedicata inter reliqua templi do-
nata. Nisi quis malit assignare æ-
dem hanc Saturniam Thebis Bœotix,
unde videtur auctor oriundus. *Idem.*

4 Ἐνέκειτο δὲ καὶ πίναξ. Inerat
etiam tabula. Quid vero si ἐνέκειτο
legas? dedicata erat. Ab ἀνέκει-
μαι fit ἀνέθημα, sicut à δίδκει-
μαι διάθεσις non originis, sed
significationis habita ratione. *Wolffius.*

5 Ἐμπεριεθε τοῦ νεώ. τὸ ἱερὸν
est totum templum: ὁ ναὸς, &
Attice νεὸς, videtur hic esse pars
templi interior. Suidas, ἱερὸν λέγου-
σι πᾶν τὸ ἀναλίσκμενον τοῖς θεοῖς.
Pollux ναὸν καὶ ἱερὸν pro eodem ca-
pit, & addit, ἵνα δὲ καὶ διδρῶμεν,

σηκός, τέμενος, ut sit ἱερὸν καὶ ναὸς,
locus in quo deos colimus: σηκός,
& τέμενος, in quo simulacra collo-
camus. Videtur tamen ναὸς παρὰ
τὸ ναεῖν dici, ut sit ædícula in qua
ipse Deus habitet. Si cui vero hæc
distinctio τὸ ἱερὸν καὶ νεὸν, ut Gram-
maticorum autoritate non munita,
displicet: Cebes primum ἱερὸν,
deinde νεὸν, varietatis causa dixit. *Idem.*

6 Γράφη τις ξένη. Nova est hæc
pictura, nec deprompta ex Home-
ro, aut alio Poëta: quas fabulas
pictas & sculptas passim videre
erat. Et si autem & ipsæ habent,
quibus tenera ætas erudiatur, tamen
non proflus in universum eo respi-
ciunt, quemadmodum hæc Tabula.
Tota enim in hoc occupatur, ut va-
rias vitæ, & omnium quotquot sunt
rationes, spectatori proponat, at-
que itidem vitæ rectam viam, quam
qui ingressus sit & persequatur,
rectius vivat & beatus. Ideo non
tam esse pictura existimanda est,
quam Philosophia. Si enim quis
ejus interpretem adeat, atque au-
scultet; primum se ab erroribus
ratione vindicabit, ac deinceps ne-
cessariis sive commodis ad institu-
tum rebus paratis, totum se ad vi-
tam bene beateque, aut certe com-
modius multo & melius & felicius
agendam, converteret. Id facilius
omnino & certius faciet, qui vitæ
rationes in utramque partem consi-
derarit, & quæ in altera insint ma-
la, quæ tamen declinari non maxi-
mo negotio possint, apud animum
perpenderit. *Cassellius.*

7 τίνας καὶ πόθεν ἦσαν. ἔτε
 γὰρ πόλις ἐδόκεν ἡμῖν εἶναι
 τὸ γεγραμμένον, ἔτε στρα-
 τὸ πέδον· ἀλλὰ δεξιόβολος,
 εἰ αὐτῷ ἔχων ἐτέρους δε-
 ξιόβολους δύο, τὸ μὲν μείζων,
 τὸ δὲ ἐλάττω. ἦν δὲ καὶ πύλη
 ὅππῃ ὦρῳτε δεξιόβολοι.
 πρὸς δὲ τῇ πύλῃ ὄχλος
 ἐδόκεν ἡμῖν πολὺς ἐφρατά-
 ναϊ. ἐνδον δὲ ὦρῳτε δεξιόβολοι,
 πληθὺς περγουαδικῶν ἐω-
 ρᾶτο. 8 ὅππῃ δὲ εἰσόδου ὦρῳτε
 πυλῶνος καὶ δεξιόβολοι γέροντες ἑσπῶς,
 ἐμφασιν ἐποίει, ὥς ἐφρατά-
 των πᾶσι εἰσιόντι ὄχλω.
 Σπορέωντων δὲ ἡμῶν πρὸς τὴν
 μυθολογίαν πρὸς ἀλλή-
 λους πολὺν χερόνον, πρεσ-
 βύτης τις παρεστῶς, οὐ-
 δὲν δεινὸν πάχετε, ὦ ξέ-
 νοι, ἔφη, Σπορέοντες περὶ
 τῆς γεγραφῆς ταύτης. 9 γὰρ τὸ
 ὅππῃ χερίων πολλοὶ ἴσασι,
 τί ποτε αὕτη ἡ μυθολογία
 διώκεται. εἰ δὲ γὰρ ἐστὶ πο-

λιτι-

conjicere non potera-
 mus. Pictura enim ne-
 que urbem neque ca-
 strā prae se ferebat :
 sed erat septum quod-
 dam, alia duo septa con-
 tinens, alterum majus,
 alterum minus. Erat &
 porta in primo septo ;
 cui magna turba astare
 videbatur. Intra septum
 vero mulieres complu-
 res conspiciebantur. In
 aditu primi vestibuli &
 septi, senex quidam sta-
 bat, eo gestu & habi-
 tu, ut ingredienti tur-
 bae praecipere aliquid vi-
 deretur. Cum vero diu
 inter nos, quid com-
 mentum illud sibi vel-
 let, ambigeremus, se-
 nex quidam astans : Non
 mirum, inquit, est
 hospites, vos de pictu-
 ra hac dubitare. Nam
 & ex indigenis pauci
 norunt fabulae significa-
 tionem. Neque enim ci-
 vilitatis nostrae donarium
 est :

7 Τίνας καὶ πότε ἦσαν. Quae &
 quando essent.] Quid si πόθεν, unde?
 praesertim cum sequatur, 9 γὰρ ἐστὶ
 πολιτικὸν ἀνάστημα. Wolfius.

8 ὅππῃ δὲ τὸ εἰσόδου.] Salmas.
 absque articulo, ἐπὶ δὲ εἰσόδου.

9 ὡς προεστάντων τι.] τι, cum
 gravi. Idem.

λιπικόν ἀνάθημα, ἀλλὰ
ξένος ὡς πάλαι ποτὲ ἀ-
φίκετο δούρο, ¹⁰ ἀνὴρ ἑμ-
φρων, καὶ δεινὸς ὡς σο-
φίαν, λόγῳ δὲ καὶ ἔργῳ
¹¹ Πυθαγόρειόν τινα καὶ
Παρμενίδειον ἐξηλωκὼς
βίον. ὃς τὸ τε ἱερὸν τῆτο,
καὶ τὴν γεφυρὴν ἀνέθηκε τῷ
Κρόνῳ. Πότερον ἐν ἔφῳ
ἔγω, καὶ αὐτὸν τὸ ἄνδρα
γινώσκεις ἑωρακὼς; καὶ
ἐθαύμασά γε, ἔφη, αὐτὸν
πο-

est : sed olim hospes
quidam, vir cordatus,
& eruditione præstans,
qui & dictis & factis
Pythagoreæ & Parme-
nideæ vitæ studium præ-
se ferret tam templum
hoc, quam picturam
Saturno dedicavit. An
vero, inquam, ipsum
hominem vidisti, &
nosti? Atqui etiam, in-
quit, longo tempore fui
cum admiratus. Nam ju-
nior

¹⁰ Ἀνὴρ ἑμφρων, καὶ δεινὸς περὶ
σοφίαν.] Dedicator Tabulæ Philo-
sophus est, qui cognitionem de re-
bus susceperit, & in studio sapien-
tiæ plurimum profecisset. Hæc est
via nimirum ad sapientiam, *omnia
considerare quæ facias, nihil temere ge-
rere* : ut de ea parte loquar, quæ
actiones spectat. Nec alienum ab
instituto, ut imitandos nobis pro-
ponamus optimos quosque, non ut
in certorum hominum verba jure-
mus; sed ut spectatissimorum vitæ
vestigiiis ingrediamur. Amplecten-
da sunt, quæ bene dixerint: æmu-
landa, quæ fecerint. Parum enim
est sentire recte, ni facias recte.
Itaque id est, quod ait, *λόγῳ καὶ
ἔργῳ*. Contra evenire videmus, ut
sæpe sapientum dicta in ore habea-
mus, de eorum factis itidem ex-
primendis nihil cogitemus. *Caseli-
us.*

¹¹ Πυθαγόρειον καὶ Παρμενίδειον
ἐξηλωκὼς βίον.] Cum Thebanus
fuerit Cebes, probabile est, Thebis
hæc quæ narrantur, gesta fieri, aut
describi: & per hunc Pythagoreum

Lyfidem Epaminondæ & Philippi
Macedonis præceptorem intelli-
gi. Sed hæc nihil ad rem. *Wolffius.*

Πυθαγόρειόν τινα.] Longum
foret omnia referre de Pythagora.
Ejus vitam persequuntur Laërtius
lib. 8. Jamblichus, Malchus : de
Philosophia ejus præcipue viden-
dus Hierocles. De Parmenide idem
Laërtius lib. 9. *Caselinus.*

Πυθαγόρειόν τινα καὶ Παρμενί-
δειον.] De Pythagora, cujus titulo
circumfertur τὸ γ, seu litera hu-
manæ vitæ speciem sive imaginem
præferens, videat, cui prolubium
est, proluxe scribentem Jambli-
chum; qui vitam ejus posteritati
prodidit. Et Laërtium lib. viii.
De philosophia ejus præcipue vi-
dendus Hierocles; qui ad aurea car-
mina ipsius commentatus est. De
Parmenide consulendus Laërtius
lib. ix. Dubito, idemne sit hic Parme-
nides cum eo, cujus extat libel-
lus de Politiciis; qui continet ἀπο-
σπασμάτιον universalis historiæ Ni-
colai Damasceni. *Specannus.*

πολυὺν χρόνον. ¹² νεώτερος γὰρ ὢν, πολλὰ καὶ σπουδαῖα διελέγετο. καὶ περὶ ταύτης δὲ τῆς μυθολογίας πολλάκις αὐτῷ ἠκηκόει διεξιόντων. Πρὸς Διὸς τοίνυν, ἐφ' ἣν ἐγὼ, εἰ μὴ τις σοὶ μεγάλη ἀσχολία τυγχάνῃ ἔσται, διήγησάμην. Πάντ' ἔστιν ὡς εἰρημύμεν ἀκούσαι, πᾶν ποτὲ ἔστιν ὁ μῦθος. Οὐδεὶς φθόνος, ὡς ξένοι, ἔφη. ἀλλὰ τὰ πρὸς δὲ ὑμᾶς ἀκούσαι, ¹⁴ ὅτι ἐπικίνδυνόν ἡ

ἔχει

nior cum esset, multa præclare differebat: & hujus ipsius fabulæ doctrinam sæpe cum auidivi exponentem. Obsecro igitur, inquam, nisi magna quæpiam occupatio te impedit, fabulam nobis explica, cujus audiendæ avidissimū sumus. Nihil, inquit, obstat, hospites: sed illud vobis tenendum, enarrationem periculi non expertem esse. Cujusmodi

¹² Νεώτερος γὰρ ὢν. Οἱ φιλόσοφοι φρονέουσι βέλτιον, οἱ νεώτεροι λέγουσι βέλτιον. ὡς ἀριστα γούν οἱ νέοι τῶν φιλοσόφων. Recte igitur induxit tabulæ interpretem, hominem & doctum & florentem ætate. Namque nec satis doctrinæ in adulescente admodum, & dicendi partes sunt graves seni. Itaque apud Platonem senex alicubi ex instituto sermone discedit ad sacra. *Casellius.*

Ambigua verborum sententia. Si enim τὸ νεώτερος ad σπουδαῖα referas: juvenis σπουδαῖος tanto laudabilior, & dignior qui advertatur; quanto per naturam illa ætas, ad alia potius apta & propensa. Unde vulgatum illud Aristotelis, τὸν νέον, τῆς πολιτικῆς ἀκροάσεως auditorem minus idoneum statuentis: quod ἀπειρος τῆ κατὰ βίον πράξεως, & quod τοῖς πᾶσι δίδωσι ἀκολλητικῶς. sin, ad τὸ διαλέγεσθαι: tum quo minus miremur, ratio redditur, (innuitur saltem) exuperantis in juvene facultatis; ipsa juvenus scilicet. Quo pertinet locus à *Casellio*

allatus: οἱ φιλόσοφοι φρονέουσι βέλτιον· οἱ νεώτεροι, λέγουσι βέλτιον. In utramque partem multa possent adferri, si res postularet. Priorem sensum versio Arabica secuta est: posteriorem *Casellius* expressit. *Lectionor*, ut volet; per me licet. *Casambonus.*

Νεώτερος γὰρ ὢν.] Legendum forte: νεώτερος γὰρ ὢν, uti mihi indicavit *Incomp. Gronovius*. Juvenes enim è senibus, non senes à juvenibus discunt.

¹³ Ἐπιθυμοῦμεν ἀκούσαι.] Parum proficit, qui non accedit ad discendum cum desiderio: contra qui inflammatus est discendi cupiditate, de eo non dubia spes. *Casellius.*

¹⁴ Ὅτι ἐπικίνδυνόν τι ἔχει ἡ ἐξήγησις. Enarrationem periculi non expertem esse.] An est aliquid periculi in eo, si quis hanc narrationem audiat? Videtur esse per se nihil, sed in altero, si quis ad usum non transferat ea, quæ acceperit. Qui enim ejusmodi salutaria vitæ præcepta neglexerit, suapte culpa perit, non quod

ἐχθρὴ ἢ ἐξήγησις. Οἷόν τι;
ἐφ' ἧς ἐγώ. Ο' π, ¹⁵ εἰ μὴ
προσέξῃτε, ἔφη, καὶ σωθή-
σιντε τὰ λεγόμενα, ¹⁶ φρό-
νιμοι καὶ βυδαίμονες ἔσε-
σθε. εἰ δὲ μὴ, ἀφρονες, καὶ
κακο-

modi, inquam, id est?
Quia, si auscultaveri-
tis, atque intellexeri-
tis ea quæ dicentur, pru-
dentes & beati evade-
tis: sin minus, facti ve-

• cor-

quod ea audivit, quibus servari po-
terat. In vita literaria in universum
nihil periculi est: tamen idem esse
apparet. Qui discit literas, nec se
ad earum præcepta conformat, se
in periculum conjicit, & in exitium
præcipitat, & ei aliquando satius
etiam, non acuisse ingenium doctri-
nis subtilioribus, quibus jam abuta-
tur. *Idem.*

Merito quaeritur, quomodo in-
telligendum, quod affirmet, non
prolius periculi esse expert, hanc
enarrationem audire. Videtur ita-
que dicendum, per se quidem
nihil huic rei inesse periculi, vi-
delicet in auditione, sed, si quis
ad usum non transferat ea quæ
acceperit, nihil ipsi profuturum
quod audiverit, quinimo ipsi id per-
niciosum fore. Quippe qui ejusmo-
di salutaria vitæ præcepta neglexe-
rit, suapte perit culpa, nec habet
quod excuset: imo tanto justius pu-
nitur, quanto pulchrior ipsi affulse-
rit proficiendi occasio. Idem fere
docet ὁ σωτὴρ, Luc. 12. 47. *Sue-
canus.*

15 Εἰ μὴν προσέξῃτε καὶ συνήσα-
τε.] Non προσέξῃτε, nisi etiam
συνήσατε, per n legatur, *Wolffius.*

Εἰ μὴν προσέξῃτε.] Ο' τί προσ-
έξῃν τὸν νοῦν καὶ συνήσῃν δεῖ.
τὸ τ' ἔστι προαιρεῖσθαι τὸ τὸν τ' βίον.
Non satis est animum advertere &
intelligere; sed ubi intellexeris,
animum advertere & intendere
oportet, ut facias: hinc Prudentia,
& à prudentia vita illa beata. *Casel.*

16 Φρόνιμοι καὶ βυδαίμονες ἔσε-
σθε.] An qui prudens idem beatus?

Beatam vero vitam intelligimus
non omnibus numeris perfectam:
liquidem tale quippiam in homi-
nem non cadit; sed commodam,
aut certe incommodis, quæ pleri-
que ultro adfiscunt, vacantem. An
igitur, qui prudens, idem beatus?
an non potius, qui omnibus virtu-
tibus præditus est? Hoc verum,
nec illud falsum, quando eodem res
redit. Est enim Prudentia omnium
Virtutum oculus: nec prudens caret
virtutibus cæteris. συνακολουθεῖσιν
γὰρ αἱ ἀρεταί: ubi una de virtutibus
sit, ibi & esse cæteras necesse est.
Quod cum de omnibus ita se ha-
beat, de prudentia maxime verum
esse oportet, sine qua nulla virtus,
nulla virtutis actio. Sic igitur Pru-
dens beatus, nempe in civili con-
suetudine: intelligimus vero τὸν
ἐνεργούντα καὶ ἀρετήν. Prudens
vero hoc beator, quod non solum
facit, quæ sunt virtutis privatae, sed
quod & meritis ornat rempubli-
cam. Primus ad prudentiam aditus
est, intelligere vitæ humanæ ratio-
nes omnes. Hæ magis illustran-
tur contrario. Qui enim stolidi,
nec rationem ducem sequuntur in
omnibus, iidem miseriam in eisdem ma-
litia & inscitia: ὅτι μετ' ἀφροσύ-
νης καὶ παραφροσύνης τὴν προαι-
ρεσιν εἶναι κακὴν; quos male, quod
in utroque malum; & misere, quod
in malo miseria, vivere necesse est.
Est igitur τὸ κακῶς ἀθλίως, καὶ κα-
κοδαίμονως. Insitiam autem no-
minare non est novum, cum vel
ignoratur, quid facere quemque
oporteat: vel, etiam si liquet, non

L 3

facias

κακοδαίμονες, ¹⁷ καὶ πικροὶ καὶ ἀμαθεῖς γενόμενοι, κακῶς βιώσαντες. Ἐστὶ γὰρ ἡ ἐξηγησις εὐκυνία τῷ δὲ Σφίγγος αἰνίγματι, ὃ ἐκείνη παρεβάλλετο τοῖς ἀνθρώποις. εἰ μὲν ἐν αὐτῷ σωήτης, ἐσώζετο. εἰ δὲ μὴ σωήτης, ἀπώλλυτο ὑπὸ δὲ Σφίγγος. ὡσαύτως δὲ καὶ ὅτι δὲ ἐξηγήσεως ταύτης. ¹⁸ ἡ γὰρ Ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις

cordes, infelices, acerbique atque indocti, male vivetis. Est enim expositio, Sphingis ambagibus similis, quas illa hominibus proponebat: quas qui intellexerat, manebat incolumis; qui non affecutus erat, a Sphinge occidebatur. Eadem est enarrationis hujus ratio. Nam Amentia Sphinx est hominibus

facias tamen. Recte igitur intelligere oportet, si quis ita loquatur. Sic & perturbatum reipub. Syracusanum statum adscribit inscitiae ep. 7. ad Dionis propinquos Plato. ἐξ ἀμαθίας, inquit, πάντα τὰ κακὰ πᾶσι ἰσχυρίζεται, καὶ βλαστάνει. Id est, ex inscitia quicquid est malorum, radices agit & pullulat. Ipse quoque Aristoteles, etsi hanc doctrinam magis illustrat, cum ostendit virtutes non esse scientias, quod Socrati visum fortasse videri possit, tamen ab his non dicit discrepantia, ubi ait Ethic. 3. ἀγνοεῖ μὲν ἐν πῶς ὁ μοχθηρὸς, ἀ δὲ πᾶσι κατὰ φύσιν, καὶ ὡς ἀφικέον. Inscitiam intelligimus, non quae est in scientiis, sed quae res agendas respicit: nec tamen inscitiam rerum minutarum, sive puerilium, quas ignorare turpiculum forte est: sed haec nec infamiam adfert, nec per se grave incommodum, quemadmodum injuste facta. In quibus igitur haec inscitia? In rebus ad vitam cultum pertinentibus, ut de iis non falsas imberberimus opiniones, cujus generis sunt: nihil prius esse honore, aut imperio, aut opibus, aut voluptatibus; nihil esse miseris humilitate;

servitute, paupertate, doloribus: & similia.

An nesciunt, qui agunt contra virtutem? quae haec inscitia? In multis non intelligunt, quid faciendum sit: in plerique, quod vident, non satis vident: aliquibus non assentiuntur, quae vident: quibus iudicio assentiuntur, nec ea volunt, ut & sic nescire videantur. Inde natum est, ut & vulgo quoque dicamus, ebrium, aut ira percitum, aut amoribus irretitum, nescire quid agat, etsi horum nemo sit, qui scire nonnihil saltem videatur. Casellius.

¹⁷ Καὶ πικροὶ καὶ ἀμαθεῖς.] Caselliana, ut & Salmasiana edit. πονηροὶ καὶ ἀμ. quod probabilius. Aristoteles autem eximie (ut omnia; quod & Sacris Oraculis consonum est) docet omnem πονηρίαν ex ἀγνοίας, vel quod eodem redit, ἀμαθίας proficisci, Casellianus.

¹⁸ Ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις Σφίγξ ἐστίν.] Σφίγξ παρὰ τὸ σφίγγειν, διὰ τὸ ἐσφίγγεσθαι, καὶ δυστόνητα λέγειν τὰ ῥήματα. Stephanus & veteri Lexico.

θρώποις Σφίγγξ ἐστίν. αἰ-
νίττε) δὲ ὃ πάδε, ¹⁹ τί
ἀγαθόν, τί κακόν, τί ἔ-
τε ἀγαθόν, ἔτε κακόν ἐστίν
ὅ τῷ βίῳ. ταῦτ' ἐν
ἐὰν μή πρὸς σωτῆρι, ἀπόλ-
λυ) ὑπ' αὐτῆς ὅκ' εἰς-
άπαξ, ὥσπερ ὁ ὑπὸ τῇ
Σφίγγος καταβρωθεὶς ἀ-
πέθνησκεν. ἀλλὰ χρὴ μι-
κρόν

Anthonius: Carm. 280.

*Terruit Aeniam volucris, leo, vir-
go, triformis*

*Sphinx: volucris pennis, pedibus
fera, fronte puella.*

Φίκα nominabant Boeoti, ut apud
Hesiodum Theogonia:

Ἡ δ' ἄρα φίκα ὀχέον τέκε καδμείῳ-
σιν ὄλεθρον.

Verba ipsius Scholiastæ sunt edit.
Clar. nostri Heinssii, fol. 267. ἡ δὲ
σφίγγξ πραγματικῶς μὲν γυνὴ ἦν
ληστρίς, καὶ εἶχε πολλὰς σὺν αὐτῇ
τοὺς συναρπάζοντας. ἐν ταῦτα δὲ
τὴν κρυφίαν καὶ μερικὴν κεκρυμ-
μένην κακίαν λέγει. Annot. Zetztes,
Hesiodum ἀλληγορικῶς annotare
τὴν κρυφίαν κακίαν. revera fuisse
γυναικα ληστρίδα, ἔχουσαν πολ-
λοὺς τοὺς σὺν αὐτῇ συναρπάζον-
τας.

Amentia autem Sphinx est, ni-
hilque habet præter opiniones va-
rias, perplexas, dubias, ad unam
omnes falsas: quarum modo his af-
sentitur, modo illis, qui rectis sen-
tentiis imbutus non est, ut modo
in pretio habeat pecuniam, modo
in voluptates prodigat: modo volu-
ptatibus nihil anteferat, modo dicat
nihil esse perniciosius: denique opi-
niones, nec bonum, nec malum,

nibus. Obscure autem &
hæc innuit, quid in vi-
ta sit bonum, quid ma-
lum: quid neque bo-
num, neque malum.
Quæ qui non intelligit,
ab ea non semel inter-
it, ut is, qui à Sphin-
ge occisus, devorabatur:
Sed paulatim per omnem
ætatem, ut qui, con-
jecti

nec indifferens definiunt. Sic enim
distinxerunt etiam Stoici, ut infra
explicabitur. Deinde etiam in eo
cum Sphinge comparatur Amentia,
quod misere torquet, & conficit
animos hominum, quos & quotidie
novis variisque moribus afficit.
Perpetuo enim & subinde aliis at-
que aliis modis cruciari, est mille
modis perire. Contra pulchrum, &
salutis plenum, vindicare se ab insci-
tia: qui hoc facit, stermit iter sibi
ad arcem beatæ vitæ, sive sapientiæ.
Hic tandem in civili consuetudine
beatus, ille miser: ut recte quoque
Lucretius initio lib. 2.

- - - nil dulcius est, bene quam
munita tenere

*Edita doctrina sapientum templa se-
rena:*

*Despicere unde queas alios. passim-
que videre*

*Errare, atque viam palanteis qua-
rere vita:*

*Certare ingenio, contendere nobili-
tate:*

*Noctes atque dies nisi præstante la-
bore:*

*Ad summas emergere opes, rerumque
potiri. Caselius.*

19 Τί ἀγαθόν.] τί cum acuto,
etiam in iis quæ sequuntur scriben-
dum. Wolfius.

κρὸν ἐὶ ὅλῳ τῷ βίῳ καταφθείρε), ²⁰ καθάπερ οἱ ἐπὶ τιμωρίᾳ πῶδ' ἀδύμοι. ἂν δέ τις γινῶ, ἀνάπαλιν ἢ μὴ Ἀφροσύνη ἀπύλλῳ, αὐτὸς δὲ σώζεται, καὶ ²¹ μακάριος καὶ δίδαίμων γίγνεται ἐπὶ παντὶ τῷ βίῳ. Ὑμεῖς ἐν παρῳαίετε, καὶ μὴ παρῳαίετε. Ὡς ἑαυτοὺς, ὡς εἰς μεγάλῳ πνὰ ἐπιθυμίαν ἐμβέβληκα, ἡμᾶς, εἰ ταῦθ' ἔτις ἔχῃ. Ἀλλ' ἔτις, ἔφη, ἔτις ἔχοντα. Οὐκ ἐν φθάνοις τοίνυν

διη-

jecti in carcerem, malum carnificis expectant, contabescit: Sin ea cognorit aliquis, vice versa perit Amentia: ipse vero salvus manet, perque omnem vitam, malorum expers, beatus efficitur. Vos igitur attenti estote, nec obiter audite. Dii boni, quantam nobis cupiditatem injecisti, si ista ita sint! Ita, inquit, res est. Quamprimum igitur narres velim. Nam nos quidem haud

²⁰ Καθάπερ οἱ ἐπὶ τιμῳρ. παρῳαί. Non intellexerunt interpretes quid τιμωρία hoc loco sibi vellet. Non enim qui damnati carnificis opam expectant; ut hic: aut qui quaestioni subijciuntur; ut Caselius; aptum sunt hic exemplum, ὅτι ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ κατὰ μικρὸν καταφθειρομένων: sed illi qui male actae vitae aut impiorum facinorum sibi conscii secretis conscientiae flagellis (quae vera Erynnis, sed quae, non omnibus facinorosis contingit in hac vita:) quotidie lancinantur & torquentur. De quibus optime Satyrius:

Magne pater Divum, ἴσθης punire tyrannos

Haud alia ratione velis; - - -

Virtutem videant intabescantque relicta.

Intabescere, plane hic quod Cebes, κατὰ μικρὸν καταφθείρ. Porro, τι-

μαρὸς δαίμωνες Synesio, aliisque: qui vulgo δαίμονες. Cebes ipse (quod mirum interpretes non advertisse) in sequentibus ita exponit: ὅταν ἐν παντὶ ἀπολείπῃ, παρῳαί. (iisdem quibus hic verbis:) τῇ τιμωρίᾳ: &c. Casaubonus.

²¹ Μακάριος καὶ δίδαίμων. Idem utroque indicatur, ut alterum alterius declarandi causa positum videatur: qui distinguunt, tribuunt hominibus εὐδαιμονίαν, μακαρίτητα Diis immortalibus, quos & μακάριος nominant, quod omne ævum summa cum voluptate, quae non nisi de animi voluptate intelligi potest, agant, παρὰ τὸ μὴ, τοῦτ' ἐστὶ, σφόδρα χαίρειν. Sic etiam ἐτυμολογεῖ Ἀριστοτ. ἡθ. VII. c. 12. Καὶ τὴν εὐδαιμονίαν οἱ πλείους μετ' ἡδονῆς εἶναι φασιν· διὸ καὶ ὁ μακάριον ὀνομάσασιν ἀπὸ τοῦ χαίρειν, Caselius.

22 Ἐπι-

διηγέμεν, ὡς ἡμῶν
 παροξύνοντων ἔπαρ-
 ρως, ἐπέιπερ καὶ τὸ ²² ἑπι-
 τίμιον τοῦτον ἐστίν. Ἀνα-
 λαβὼν ἑνὶ ῥάβδῳ πινὰ, καὶ ἐκ-
 λείνας πρὸς τὴν γραφὴν,
 Ὁρᾷτε, ἔφη, τὴν περιβο-
 λον τῆτον; Ὁρᾷμεν. Τῆτο
 παῖτον δεῖ εἰδέναι ὑμᾶς,
 ὅτι καλεῖται ὁ τόπος τῆς
 τῆς, Βίβης καὶ ὁ χλῆς
 ὁ πολὺς, ὁ παρὰ τὴν πύ-
 λιν ἐφεστῶς, οἱ μέλλον-
 τες εἰσπορεύεσθαι εἰς τὴν
 βίβιν, ἑτοίμοι εἰσιν. ὁ δὲ γέ-
 ρων, ὁ ἄνω ἐστηκὼς, ἔχων
 χάριτιν τινὰ ἐν τῇ χει-
 ρί, καὶ τῇ ἑτέρᾳ ὥσπερ
 δεικνύων ἡ, ἑτος ²³ Δαί-
 μων

haud obiter audiemus,
 in tanti praesertim &
 praemii & supplicii ex-
 pectatione. Sublato igitur
 baculo, & ad pictu-
 ram extento: Cernitis,
 inquit, septum hoc? Cernimus.
 Hoc primum vobis tenendum
 est, locum hunc appella-
 ri *Vitam*: & magnam
 multitudinem quae por-
 tae affistit, eos esse qui
 in vitam venturi sunt. Se-
 nex vero is, qui superne
 stat, chartam quan-
 dam una manu tenens,
 altera vero quiddam veluti
 monstrans, *Genius*
 dicitur. Mandat autem
 ingredientibus, quid eis,
 ubi

²² Ἐπιτίμιον.] Utrumque signi-
 ficat & praemium & supplicium,
 quasi dicat est operae pretium hæc
 nosse, siquidem pereundum est ei,
 qui ea neglexerit: certa spes contra
 sit, servatum iri, qui illa sibi cura
 habuerit.

Hæc tamen ita se habent, ut Phi-
 losophus docet, non ut necesse sit,
 jam servari, qui hæc intelligat, &
 de iis argute differat, & sæpe ser-
 monibus usurpet. *Ethic. lib. 2. cap. 3.*
 ἀλλ' οἱ πολλοί, &c. usque ad finem
 capitis. Hunc locum sic illustravit
 Themistius *Orat. 2. fol. 31. Edit.*
Steph. τῆς δὲ αὐτῆς ὁ δὲ τινι, &c.
 usque ad illa verba *ἐκείνην ἰατρικὴν.*
Idem.

²³ Δαίμων καλεῖται.] *Genius*
 ad portam est præco sapientiae, in-
 terpres rationis. quod chartam ma-
 nu teneat, hoc indicatur, si quis de-
 sideret vera ad vivendum sapientiae
 præcepta nosse, ei volvenda monu-
 menta veterum. qui tot sæculis in-
 venerunt, quibus vita hominum ex-
 poliretur & emendaretur: neque
 non id esse divinum beneficium exi-
 stimandum, & ab autore sapien-
 tiae proficisci. De quibus *Genius* ille
 docet, de quibus potissimum infor-
 mari ad vitam oporteat, ea sub
 extremum hujus sermonis breviter
 perstringit scriptor. *Idem.*

μων χαλῆϊ. ὁροσάτῃ δὲ τοῖς εἰσπορευομένοις, τί δὲ αὐτὸς ποιεῖν, ²⁴ ὥς ἂν εἰσέλθωσιν εἰς τὸ βίον. καὶ δεικνύει ποῖαν ὁδὸν αὐτὸς δὲ βαδίζειν, ²⁵ εἰ σώζεσθαι μέλλουσιν ἐν τῷ βίῳ. ποῖαν ἔν ὁδῷ κελύβει βαδίζειν, ἢ πῶς; ἔφω ἐγώ. Οὐαὶ, εἶπε, παρά τινος πύλην θρόνον πνὰ κείμενον καὶ τὸ πονηρὸν, καθ' ὃν εἰσπορευέται ὁ ὄχλος, ἐφ' ἧς καθήκει γυνὴ πεπλασμένη τῷ εἶδει, καὶ πικρὰν φανερὰν, καὶ ἐν τῇ χειρὶ ἔχουσα ²⁶ ποτήριον πικρῶν. Οὐαὶ, ἀλλὰ τίς ἐστὶν αὕτη, ἔφω. ²⁷ Ἀπάτη χαλῆται, φησιν, ἢ πάντας τοὺς ἀνθρώπους πλανῶσα. Εἴτε τί ὁράτῃ αὕτη; Τὸς εἰσπορευομένους εἰς τὸ βίον ποτίζει ²⁸ τῇ ἑαυτῆς δυνάμει. Τῷτο δὲ

ubi in vitam venerint, faciendum sit: & cui viae se committere debeant, si salvi esse in vita velint, ostendit. Quam igitur, inquam ego, viam ingredi eos jubet, aut quomodo? Viden', inquit, juxta portam solium positum, qua turba ingreditur, cui mulier infidet, ficto vultu; argutaque specie, & manu poculum quoddam tenens? Video, inquam; sed quæ ea est? *Impostura*, inquit, quæ omnes homines seducit. Ecquid agit ea? Iis, qui in vitam ingrediuntur, facultatem suam propinat. Quæ verò est illa potio? *Error*, inquit,

τί

²⁴ ὥς ἂν εἰσέλθωσιν.] ὥς pro ἐπειδὴ, postquam. *Wolfius.*

²⁵ Εἰ σώζεσθαι μέλλουσιν.] μέλλουσι, pro βέλοισιν. *Idem.*

²⁶ Ποτήριον τι.] Non τί. *Idem.*

²⁷ Ἀπάτη.] *Impostura* est turbatio rationis multiplex ut nimia vitæ & voluptatis. Hæc inducit in errorem & inscitiam. *Casellius.*

²⁸ Τῇ ἑαυτῆς δυνάμει.] Optime ita habet quas vidi editiones, excepta Caseliana, in qua pessime legitur τῇ ἑαυτοῦ δυνάμει, quia hæc ad ἀπάτην sunt referenda, Posset tamen Casellii lectio aliquo modo probari, si vox ποτεν, quæ mox sequitur, præcesserat.

τί ἐπὶ τὸ ποτόν; Πλάτῃ, ἔφη, καὶ Ἀγνοία. Εἴτε τί; ²⁹ Πιόντες τὸ τοῦτο, πορεύοντες εἰς τὸν βίον. Πότερον ἔν πάντες πίνουσι τὸ πλάνον, ἢ ὅ; Πάντες πίνουσι, ἔφη. ἀλλ' ³⁰ οἱ μὲν πλείον, οἱ δὲ ἥττον. Ἐπὶ δὲ ἑχέορας ³¹ ἔνδον τῆς πύλης πλεῖστος ἔστι γυναικῶν ἱερὰν.

quit, & *Ignorantia*. Quid tum? Hac pota, veniunt in vitam. Num ergo omnes Errorem bibunt? Omnes bibunt, inquit: sed alii plus, alii minus. Nonne præterea intra portam vides turbam quandam mulierum meretricum, va-

²⁹ Πιόντες τοῦτο.] Wolfiana, Plantiniana, cæteraque editiones inter se conveniunt. Verum in Caseliana habes *πινούσας* in præfati, sed non probandum, licet postea bis præfens subsequatur.

³⁰ Οἱ μὲν πλείον, οἱ δὲ ἥττον.] Japys Pannonius ad animum suum:

*Necte, cum porta Cancræ egredere calentis,
Lethea nimium proluit humor aque.* Wolfius.

Οὐκ ἔστιν ἴση πάντων κῆσις. Alii plus ἐπιθυμίας, alii minus: alii plus habent θυμῶ, alii minus. Caselius.

³¹ Ἐνδον τῆς πύλης πλεῖστος ἐστὶ γυναικῶν ἱερὰν.] In spatio, quod inter primum & secundum septum, ingressis portas variz & opiniones & voluptates statim fiunt obvix. Opiniones sunt innumeræ, nec ejusdem generis: tales sunt, opes ante omnia quærendas: non esse colendas literas, è quibus rem non facias: nihil esse pulchrius honoribus; in genere esse omnia, nihil esse miserius paupertate: beate vivere, qui voluptuariam vitam agant: magnum esse, cæteris imperare. Earum pleraque, & multæ harum similes, non solum plebem, sed & principes viros divexant, & aver-

tunt à via salutis ad miseriam. Cum enim coeperunt sinistre judicare, cupiditatibus alii aliis inflammati, ad honores, ad opes, ad imperia; ad convivium, ad amores, ad luxum, & somnum, & alia se totos convertunt, & quisque sua voluptate percutit. Hæ mulieres sunt inhonestæ: neque tamen non pollicentur suis cultoribus aureos montes, & vitam beatam, quemadmodum & voluptatem adversus virtutem differentem Prodicus inducit, & refert *ἀπομν. β.* Eas fucatas rationes distinguere oportet à veris: denique mendacium à veritate. Apparet præterea fortuna, veris picta coloribus: de qua & opiniones & virtutem scire est operæ pretium. De Fortuna autem agit Logicus, Orator, Ethicus, Jurisconsultus, Politicus, Physicus, Metaphysicus.

Definitio Fortunæ ex Aristotele A. H' *τύχη ἐστὶν αἰτία*. Qualis neutra essentialium, neque materia, neque forma: neque est causa finalis, quoniam ageret, est igitur efficiens, & prædicatur DOMINA RERUM, ut in Proverbio. Vitam regit Fortuna non sapientia. *τύχη τὰ θνητῶν πράγματα*, ἐκ τυχευλίας. quod de multis verum, de plerisque falsum.

B *κατὰ συμβεβηκός*. Quia omnis causa per se est determinata, & sciri certe

certe potest, & semper, vel, ut plurimum eodem modo operatur, & si sit efficiens, agit ad obliquum finem determinatum, quem sibi habet propositum. Horum cum nihil sit in fortuna, causa per se esse non potest.

C *Εν τοῖς κατὰ προαίρεσιν.* Fortuna tantum in iis est, qui agunt προαίρεσι, ut est solus homo: nec dicitur fortunatus, aut infortunatus, nisi homo.

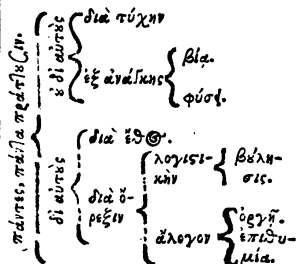
D Ut si quis in regiam veniens, non nisi aulæ splendorem & magnificentiam spectatum, & præter spem vel muneribus ornatur, vel in aulam adsciscatur. Utroque enim nomine, si præcivisset, eo se contulisset. Sic si quis animi vel valetudinis causa inambulans, autum inveniat. Namque & hoc nomine non minus exisset.

E Οὐτ' αἰεὶ, ἔθ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ. Hæc enim sunt causarum per se. Cum his consentanea sunt, & ex eisdem deprompta hæc Rhetoricorum primo, ut ipse Philosophus proficitur.

Ἐστὶ δ' ἀπὸ τύχης μὲν τὰ τοιαῦτα γινώμενα, ὅσων ἢ τε αἰτία ἀόριστος καὶ μὴ ἵκεν τῇ γίγνεσθαι, καὶ μήτε αἰεὶ, μήθ' ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ, μήτε καταλείμενος. ὅλην δ' ἐκ τῷ ὀρισμοῦ τῆς τύχης περὶ τούτων. Sunt autem fortunæ ejusmodi, cum fiunt, quorum causa indefinita est, quæque non fiunt propter aliquid, & neque semper, neque ut plurimum, neque ordinate. De his vero etiam liquet ex definitione fortunæ. Actiones autem omnino discerni oportet fortuitas à cæteris, maxime ab iis, quæ in nostra potestate sunt. Nec enim illis; sed his tribuuntur laudationes & vituperationes, & destinantur præmia & poenæ. Discrimen autem apparet evidentius, si fontes considerentur earum, de quibus hæc divinitus tradita sunt. Et idem secundo de arte dicendi.

Πάντες δὲ, inquit, πάντα πράττεισι. τὰ μὲν ἔθ' αὐτοῖς. τὰ μὲν μὴ δὲ αὐτοῖς, τὰ μὲν διὰ τύχην πράττεισι, τὰ δὲ ἐξ ἀνάγκης, τὰ μὲν

βία, τὰ δὲ φύσιν. ὥς τε πάντα, ὅσα μὴ δι' αὐτοὺς πράττεισι, τὰ μὲν ἀπὸ τύχης, τὰ δὲ φύσιν, τὰ δὲ βία. ὅσα δὲ διὰ αὐτοὺς καὶ ὧν αὐτοὶ αἰτίοι, τὰ μὲν διὰ ἔθους, τὰ δὲ δι' ὀρέξειν: καὶ τὰ μὲν διὰ λογιστικὴν ὀρέξειν, τὰ δὲ δι' ἀλόγιστον. ἔστι δὲ ἡ βέλῃς μίαν λόγῳ ὀρέξει ἀγαθού. ἔστι γὰρ βέλῃς, ἀλλ' ἢ ὅσων ἐνδεῖν εἶναι ἀγαθόν. ἀλογοὶ δ' ὀρέξει, ὁρῶν καὶ ἐπιθυμία. ὥς τε πάντα, ὅσα πράττειν, ἀνάγκη πράττειν, δι' αἰτίας ἐπὶ τῇ, διὰ τύχην, διὰ βίαν, διὰ φύσιν, δι' ἔθους, διὰ λογισμὸν, διὰ θυμὸν, διὰ ἐπιθυμίαν. Sed eadem iterum subjiciemus oculis, ut facilius animo lectoris inhaereant.

Cum his conveniunt hæc in 3. Ethicorum, αἰτία γὰρ δοκῶν εἶναι, φύσιν καὶ ἀνάγκη, καὶ τύχην. ἔτι τὴν καὶ πᾶν τὸ δι' ἀνθρώπου. In quarto enim comprehenduntur λογισμοί, ἔθους, θυμὸς, ἐπιθυμία. Cæterum non solum magnum imperium habet fortuna in res humanas; sed plerique etiam mortales, qui causas rerum nesciunt, & rationis parum habent, primas ei deferunt, & tantum non omnia accepta ferunt. De ea hæc ex opinione hominum Plinius lib. 2. cap. 7. *Invenit tamen inter has utrasque sententias, &c. usque ad illa verba, quæ Deus probatur incertus.*

Quantum in fortuna boni esse videatur, quam ejus dona dubia & lubrica omnia, quamque illi minime fidendum, indicant variae imagines, qui-

γυναικῶν ἑταυρῶν, παν-
ποδαπὰς μορφὰς ἔχου-
σῶν; Οὐ γάρ. Αὐταὶ τοίνυν,
Δόξαι, καὶ Ἐπιθυμίαι, καὶ
Ἡδοναὶ καλεσθῆναι. Οὐ τὰν
ἐν εἰσπορεύῃσι ὁ ὄχλος,
ἀναπιδῶσιν αὐταί, καὶ
συμπλέκοντι. ὡρὸς ἔχαστον
εἶτα ἀπάγουσι. ³² Ποῖ δὲ
ἀπάγουσιν αὐτὰς; ³³ Αἰ
μὲν

variis præditarum for-
mis? Video. Hæ er-
go *Opiniones*, *Cupidita-
tes*, & *Voluptates* appel-
lantur; turbaque ingre-
diente, exilientes am-
plectuntur singulos, at-
que abducunt. Quo ve-
ro abducunt eos? Aliæ
ad salutem, inquit,
aliæ

quibus eam pingeant: plerasque
Dion Chrysostomus his verbis &
reulit, & interpretatus fuit: Ora-
tion. 1. de fortuna, pag. 398. †† Οἱ
μὲν γὰρ ἐπὶ ξυρῶν ἔστησαν αὐτὴν, οἱ
δὲ ἐπὶ σφαίρας, οἱ δὲ πηδάλιον
ἔδωκαν κρατεῖν, οἱ δὲ τὰ κρείττω
γράφοντες, τὸ τ' Ἀμαλθείας ἔδωκαν
κίρας, πλήρες καὶ βεβύον τὰς αἰσῶν,
ὅς ἐν μάχῃ Ἡρακλῆς Ἀχιλλεύς ἀπὲρ-
ρήξαι τὸ μὲν ἐν ξυρῶν, τὸ ἀπότομον
τ' εὐτυχίας μινύει. ἡ δὲ σφαῖρα,
ὅτι ἐυκολοῦται ἢ μεταβολὴ αὐτῆς ἴ-
σιν. ἐν κινήσει γὰρ τυχερὰ πάντοτε ὄν
τὸ θεῖον. τὸ δὲ πηδάλιον δηλοῖ, ὅτε
κυβερνᾷ τὸ τ' ἀνθρώπων βίον ἡ
τύχη. τὸ δὲ τ' Ἀμαλθείας, μινύει
τὴν τ' ἀγαθῶν δόσιν τε καὶ ὑδαιμο-
νίαν, &c. Et hic vero pingitur for-
tuna cæca, ut Plutus apud Aristo-
phanem; furiosa, furda, insists
globo, ὅτι ἐκ ἀσφαλῆς, ἔδωκε βε-
βαία παρ' αὐτῆς δόσεις. Recte igitur
Aristoteles ibidem: ἵτι ἀσέ-
βαιον εὐτυχία, εὐλογία, ἡ γὰρ τύχη
ἀσέβαιος. ἔτε γὰρ αἰεὶ, ἔθ' αἰεὶ ἐπὶ
τὸ πολὺ εἰσὶν εἰσαί τ' ἀπὸ τύχης
ἐθῶν. i. Præterea, quæ bona fortuna
dicitur, res incerta est, nec id causa
caret. Fortuna enim incerta est.
Fieri enim non potest, ut quicquid
à fortuna profectum, vel semper
sit, vel ut plurimum. *Cassellius.*

Interpres vertit ἑταυρῶν meretri-

cum: sed videtur potius *sociarum*
vortendum; nam dicuntur paulo
post quosdam ad salutem adducere;
quod scortis non convenit. Nam
ibi dicitur POENITENTIA
hominem hunc per omnia malo-
rum genera circumactum ex iis tan-
dem eripere, eique OPINIO-
NEM aliam inferere, & CVPI-
DITATEM, ad VERAM
ERVDITIONEM cum per-
ducturam. Sed ἐπὶ τοῦ, quod vi-
deam, infra voces hanc etiam pro-
meretricibus usurpari. Quod Cebes
in tabula proponit, idem Prodicus
Sophista Herculi fabulatur evenisse;
ut est apud Xenophontem Memo-
rabilium secundo. *Snecanus.*

†† Ad eundem fere modum
elegantissimus Phædrus *occasionem*
sive fortunam depingit, *pendentem in
novacula*; quæ verba, ut de occa-
sione *leviter novacula insistente* acci-
piam, Græca faciunt Chrysostomi:
ἐπὶ ξυρῶν ἔστησαν αὐτὴν.

³² Ποῖ δὲ ἀπάγουσιν αὐτὰς;] Non
αὐτὰς. nam ἑλπίσις & ἐρώτησις
acutum in fine postulant, non gra-
vem. *Wolffius.*

³³ Αἰ μὲν εἰς τὸ σώζεσθαι, αἱ δὲ
εἰς τὸ ἀπώλεσθαι διὰ τὴν ἀπάτην.]
Intelligi potest, falsas opiniones,
pravas cupiditates, & turpes vo-
luptates deducere ad interitum:
con-

μὲν εἰς τὸ σῶζεσθαι, ἔφη,
αὐτὸς δὲ εἰς τὸ ἀπολλυέσθαι, διὰ
τὴν ἀπάτην. Ὡς δαίμονι,
ὡς χαλεπὸν τὸ πόμα λέ-
γεις; Καὶ πᾶσά γε, ἔφη,
ἐπαγγέλλοιαι ὡς ὅτι ταῖς
βέλπυσι ἄξυσαι, καὶ εἰς
βίον εὐδαίμονα καὶ λυσι-
τελεῖν. οἱ δὲ διὰ τὴν ἀγνοίαν,
καὶ τὸ πλάνον, ὃν πεπώχα-
σι ὡς ἔχουσιν ἅπατος, ὅχι
βύβισκον ποία ἐστὶν ἡ ἀλη-
θινή ὁδὸς ἢ ἐν τῷ βίῳ.
ἀλλὰ πλανῶνται εἰς ἡ,
34 ὥσπερ

aliæ ad interitum, ob
imposturam. O vir o-
ptime, quam gravem po-
tionem dicis! Et qui-
dem omnes pollicentur,
se illos ad optima quæ-
que perducturas, & ad
vitam beatam, in qua
acquiescant. Illi vero
propter ignorantiam &
errorem, quem apud
Imposturam hauserunt,
veram degendæ vitæ
viam non inveniunt;
sed temere oberrant, ut
vides.

contra, veras, rectas & honestas,
ad salutem. Sunt enim *δόξα*, *ἐπι-
θυμία*, *ἡδοναί*, τὰ μέγιστα, hoc est,
ejusmodi voces, quæ alias in bo-
nam, alias in malam partem ca-
piuntur, atque adjectivis nomini-
bus distinguuntur: sicut

τύχη { ἀγαθὴ,
κακὴ.

Sed quia sequitur διὰ τὴν ἀπάτην,
significare videtur, eos, qui errore se
ingurgitarint, perire: qui vero eum
leviter degustarint, servari posse.
Idem.

Hic hærent aliqui, qua ratione
meretrices (ita enim supra, *δόξας*
omnes nuncupat:) dici potuerint,
quæ ad salutem perducunt. Ex
mente Platonis, optime: cui omnis
δόξα, quamvis alioquin optima &
verissima, donec ad *ἐπιστήμην* per-
ducatur, res levis & momentanea:
ut nos alibi ex ipso docuimus. Sed

& Cebes ipse postea iterum, circa
finem: ut ex eadem Scholâ prodisse
facile colligamus. Hinc Stoicorum
scitum, *sapientem non δόξαζειν*. Et
sane *δοξαστικὸς* eo nomine à Gale-
no quoque, qui minime Stoicus,
valde reprehensi; quod quasunque
opinionem semel arripuerant, eis
adeo mordicus & perditæ addi-
erant, ut pro illis (seu veris, seu fal-
sis) non aliter ac pro aris ac focis
pugnarent. Merito igitur vel hoc
nomine in *meretricum* numero:
quamvis veras illas interdum esse,
& ad veram *ἐπιστήμην* perducere,
quod hic sub finem asseritur, nihil
obstet. Cæterum, ut professas *me-
retrices* in matronæ mulieris (apud
Comicum:) conspectum vestire ne-
fas; ita hic quoque servata Decorii
lege (& fortasse non sine aliqua ad
Atticos mores allusione) hæc *δόξα*,
alias haud malæ; scientiæ, & co-
mitatus ejus consortio excluduntur.
Casaubonus.

³⁴ ὥσπερ ὁράς. Οἱ ῥᾶς καὶ τὰς πρότερον εἰσπορευο-
 μένους, ³⁵ ὡς θειάζοντας,
 ὅππῃ δὲ αὐτὰ δεικνύωσιν;
³⁶ Οἱ γὰρ τὴν τοῦ, ἐφίλω. ἡ δὲ
 γυνὴ ἐκείνη τίς ἐστιν, ἡ
 ὥσπερ τυφλὴ καὶ μαινο-
 μένη ὡς εἶναι δοκῶσα, καὶ
 ἐστηκῆα ὅππῃ λίθου πινός
 στρογγύλης; ³⁷ Καλεῖται μὲν,
 ἔφη, Τύχη. ἐπὶ δὲ ἐξ ἑμὸν
 τυφλὴ, ἀλλὰ καὶ μαινομέ-
 νη καὶ κωφῇ. Αὕτη ἐν τῇ
 ἐργον ἔχει; Περιπορεύεται
 πανταχοῦ, ἔφη, καὶ παρ' ὧν
 μὲν ἀρπάσσει τὰ ὑπάρχον-
 τα, καὶ ἑτέροις δίδωσι. παρὰ
 καὶ τῶν αὐτῶν πάλιν ἀφαι-
 ρεῖται ὡς θεῶν ἔργον αὐτὴ
 δίδωκε, καὶ ἄλλοις δίδωσιν
 εἰκὴ καὶ ἀβεβαίως. διὸ καὶ
 τὸ

vides. Vides item, pri-
 us ingressos circumire
 quo illæ monstrarint?
 Video hæc, inquam.
 Sed quæ, est illa mu-
 lier, quæ cæca & fu-
 renti similis, saxo ro-
 tundo insistit? Voca-
 tur, inquit, illa qui-
 dem *Fortuna*: neque
 cæca solum est, sed &
 insana & furda. Ea er-
 go quo munere fungi-
 tur? Passim, inquit, va-
 gatur: & aliis quod ha-
 bent, rapit, aliisque lar-
 gitur; iisdemque rursus
 statim eripit quæ de-
 dit, eaque donat aliis
 temere & inconstanter.
 Rectè igitur signum ejus
 naturam declarat. Quod-
 nam

³⁴ ὥσπερ ὁράς. Οἱ ῥᾶς καὶ τὰς
 πρότερον εἰσπορευομένους.] Male legi-
 tur in Wolfiana, ὥσπερ ὁράς. καὶ
 τὰς πρότερον εἰσπορευομένους. Hanc
 voculam in Plantiniana etiam deside-
 rari observavit Incomparabilis Gro-
 novius. Cæteræ editiones cum no-
 stra conveniunt.

³⁵ ὡς θειάζοντας.] Fortassis πε-
 ριάζοντας, vides circumduci: vel ut
 circumducantur: etsi περιάζοντας pro
 περιόντας capere licet. Wolfius.

Ita etiam Celeberrimus Gronovius
 contendit debere legi.

³⁶ Οἱ γὰρ τὴν τοῦ.] Non τὴν.

³⁷ Καλεῖται μὲν, ἔφη, Τύχη.
 Vocatur, inquit, illa quidem FOR-
 TVNA.] Apposite ad hunc lo-
 cum is, quem laudavimus. Casellius,
 fortunæ definitionem attulit ex Ari-
 stotele, eamque membratim examina-
 vit. Quam vero ea instabilis
 sit atque incerta, docet Dio Chry-
 sostomus Orat. i. de fortuna, &
 Galenus in Oratione exhortatoria
 ad bonas artes. Nec in ejus natura
 edisserenda infans est autor. Sue-
 canius.

τὸ σημεῖον χαλῶς μινυῖ
 πλὴν φύσιν αὐτῆς. Ποῖον
 τοῦτο; ἔφλω ἐγώ. ὅπ' ὅπ'ι
 προγγύλας λίθους ἔστηκεν.
 Εἶδε τί τῆτο σημαίνει; Ὁ ἦ
 οὐκ ἀσφαλὴς, ἐδὲ βε-
 βαία ἐστὶν ³⁸ ἢ παρ' αὐτῆς
 δόσις. ³⁹ Ἐκπλάσεις γὰρ με-
 γάλας καὶ σκληραὶ γίνον-
 ται, ⁴⁰ ὅταν ἡς αὐτῇ πι-
 σθύσῃ. Ὁ δὲ ὄχλος ὁ πο-
 λὺς ἔπος, ὁ αὖτε αὐτῶν
 ἐστηκὼς, τί βέβηλας, καὶ τίνες
 χαλοῦνται; Καλοῦνται καὶ οὗ-
 τοι ⁴¹ ἀπεβέβηλοι. αἰ-
 τοῦσι

nam illud? inquam;
 Quod rotundo saxo in-
 sistit. Id vero quid sibi
 vult? Non tuta & fir-
 ma ejus esse munera,
 significat. Magnæ enim
 & graves jacturæ fiunt,
 cum quis ei fidem ha-
 bet. Quid? magna illa
 turba quæ eam circum-
 stat, quid petit, &
 quei vocantur? Dicun-
 tur hi *Inconsiderati*. Sin-
 guli vero ea petunt, quæ
 illa abjicit. Qui ergo
 fit,

³⁸ H' παρ' αὐτῆς δόσις.] Fortuna
 levis est: cito reposcit quæ dedit.
 Eademque vitrea est: & cum splen-
 det, frangitur: autore Mimogra-
 pho. Sic ille: momento est brevior,
 autaque levior. *Wolffius.*

³⁹ Ἐκπλάσεις γὰρ μεγάλας.] ἐκ-
 πλῆειν, excidere aliqua re, frustra-
 ri spe sua, voti non fieri compo-
 tem. *Wolffius.*

Ἐκπλάσεις μεγάλας καὶ σκληραὶ.]
 Ἐκπλάσεις sunt lapsus, ut in dicto:
 Tolluntur in altum, ut lapsi graviore
 ruant. Sive frustrationes, ut ille lo-
 quitur apud Comicum, *quanta de spe
 decidi? sive amissiones: atque hæc
 iis accidunt, qui fortuna, ejusque
 bonis, nituntur, seque iis tutos,
 beatosque, esse autumant. Castellus.*

Ἐκπλάσεις. Jactura.] Videntur
 potius significari frustrationes; qua-
 les sunt eorum qui presenti fortunæ
 confisi quævis sibi de illa pollicen-
 tur, cum ea plerumque frangatur,

si quando maxime splendet, ut do-
 cet Mimographus. Istiusmodi vero
 homines dicuntur Epimethei, qui
 non nisi malo accepto sapiunt, ac
 proinde ἀπροβέβητοι, hoc est, in-
 considerati, habentur. *Snecanus.*

⁴⁰ Ὅταν τις αὐτῇ πιστεύσῃ.] Non
 αὐτῇ. *Wolffius.*

⁴¹ Ἀπροβέβητοι.] Inconsiderati,
 qui iidem sunt Epimethei. De Epi-
 metheo est Ἡσιόδου. παθὼν δὲ τι
 νῆπιον ἔγνω, ὅτε δὴ κακὸν εἶχ' ἐκ
 ἐνόησεν. Sunt in his, quorum edu-
 catio negligitur, qui prava educatio-
 ne corrumpuntur, qui se ad vitam
 non parant, qui non capiunt mature
 de suis rebus consilium, qui in pri-
 ma ætate se non instruunt virtute &
 consiliis, qui de incommodis vitæ
 non in tempore cogitant, ut res ad-
 versas vel ratione declinent, vel
 forti animo perferant; sed contra,
 veluti navigium sine remis & gu-
 bernaculo fluctibus, sic se vitæ, cu-
 jus

τοῦσι δὲ ἕκαστος αὐτῶν ⁴² ἂν
 ῥίπῃ. Πῶς ἂν ἔχῃ ὁμοίαν
 ἔχουσι τὴν μορφὴν, ἀλλ' οἱ
 μὲν αὐτῶν δοκοῦσι χαί-
 ρειν, οἱ δὲ ἀθυμεῖσιν, ἐκτε-
 τακότες τὰς χεῖρας; Οἱ
 μὲν δοκῶντες, ἔφη, χαί-
 ρειν καὶ γελᾶν αὐτῶν, οἱ
 εὐληφότες πᾶσι. Τὸ
 γὰρ εἶναι. ἔτοι δὲ καὶ ⁴³ Ἀγα-
 θῶν Τύχῃ αὐτῶν καλῶ-
 σιν. οἱ δὲ δοκῶντες κλαίειν,
⁴⁴ καὶ τὰς χεῖρας ἐκτετακó-
 τες, εἰσὶ παρ' ὧν ἀφείλετο
 ἂν δέδωκε πρῶτον αὐ-
 τοῖς. ἔτοι πάλιν Κακῶν
 Τύχῃ αὐτῶν καλῶσι.
 Τίνα οὖν ἔστιν ἂν δέδωκεν
 αὐτοῖς, ὅτι ἔτι ⁴⁵ οἱ
 μὲν λαμβάνοντες χαίρου-
 σιν;

fit, ut non eodem sint
 vultu; sed alii lætari;
 alii mœrere passis ma-
 nibus videantur? Qui
 lætari & ridere viden-
 tur, ii sunt, inquit, qui
 aliquid à *Fortuna* acce-
 perunt; iidemque *For-
 tunam Prosperam* eam vo-
 cant. Qui vero plo-
 rantium specie manus ex-
 tendunt, ii sunt, qui-
 bus ea eripuit quæ ante
 dederat. Hi contra,
Malam Fortunam eandem
 appellant. Quæ sunt er-
 go illa quæ largitur, cum
 & ii, qui ea accipiunt;
 ita

jus spatium primum ineunt, com-
 mittunt. Est autem hæc maxima
 pars mortalium, se temeritati for-
 tunæ credentium. *Cassellius.*

⁴² Ἀ' ῥίπῃ.] Scilicet ἡ τύχη.
 Ea quæ *Fortuna* temere præjicit.
Wolffius.

⁴³ Ἀγαθὴν τύχην αὐτῶν καλοῦσιν.]
 Quid sit ἀγαθὴ τύχη *Aristoteles*
 φασκε. β. cap. 5. &c. τύχην δὲ ἀγα-
 θή. Quæ non ita facile reddi pos-
 sunt, quando Græcis duobus modis
 dicitur, quod dupliciter significat,
 & utrumque Latini uno nomine bo-
 næ fortunæ reddunt; ita & de con-
 trario. *Cassellius.*

⁴⁴ Τὰς χεῖρας ἐκτετακότες. Quæ
 manus extendunt.] Idem supra hæ-
 buit, & significavit hac phrasī
 gestum eorum qui mœsto sunt ani-
 mo, nisi quod addatur infra adver-
 bium πρῶτον. *Snecanus.*

⁴⁵ Οἱ μὲν λαμβάνοντες χαίρουσιν,
 οἱ δ' ἀποβάλλοντες κλαίουσιν.] Tanti
 sunt bona fortunæ τοῖς ἀποβαλλέουσιν,
 quibus sapientes acceptis non ef-
 feruntur, amissis non cruciantur.
 Pauci igitur sapientes, sive pruden-
 tes, sive boni viri, sive fortes. Hæc
 namque omnia iisdem continentur.
Cassellius.

οι , αἱ δὲ ἀπεβάλλοντες
κλαίεισι ; 46 Ταῦτα , ἔφη ,
ἃ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀν-
δρώποις δοκεῖ εἶναι ἀγα-
θά . Ταῦτα ἐν 47 πάντα ἐστὶ ;
Πλῆ-

ita latentur ; & qui ad
mittunt , plorent ? Hæc
quæ vulgo bona censentur .
Ea quæ sunt ? Di-
vi-

46 Ταῦτα , ἔφη , ἃ παρὰ τοῖς
πολλοῖς ἀνδρώποις δοκεῖ εἶναι ἀγα-
θά .] Unam atque alteram bono-
rum differentiam , quæ faciunt ad
huius loci explicationem , præmit-
temus : ἡθικαῖς μεγάλαις lib. 1.
Cap. 2. pag. 87. A. ἐστὶ γὰρ τὸ ἀγα-
θὸν τὰ μὲν τίμια , &c. usque ad
τὰ ἐν ἡμῖν .

Quæ hoc in loco δύναμις ἀγαθὰ
nominat, eadem ad Eudemum l. 7.
φύσει ἀγαθὰ. Verba hæc sunt ex
ultimo capite : quibus etiam pro-
bat, quæ ejus generis sunt, ea esse bo-
na ἀγαθὰ μὲν ἐν ἑσὶν , &c. usque
ad κόσμοις. Eam divisionem in-
primis meminisse oportet, quam
Plato diserte tradidit in epist. ad
Dionis propinquos, & ad eam
omnes vitæ rationes accommodare
jubet : quod qui negligat, cum vel
miseram vel turbulentam illam
egere necesse est : qui observet,
quantum quisque potest, tutius vi-
vet, & non paulo quietius. Ἀλλ'
εἴταν τριῶν, inquit, ψυχῆς καὶ σώ-
ματι , ἔτι δὲ χρημάτων, πρῶτην
μὲν τὴν τὴν ψυχῆς ἐπιμέλειαν ἔχειν
δεῖ . δεύτεραν δὲ τὴν τὸ σώματι
ὡσὶ τῇ τὴν ψυχῆς κειμένην . τρίτην
δὲ καὶ ὑσάτην, τὴν τὸ χρημάτων τι-
μὴν , δαλεῦσαι τῷ σώματι τε καὶ
τῇ ψυχῇ . Et Aristoteles Ethic. 1.
eadem respiciens, idemque tradens,
καὶ τὴν μὲν ἐκδὸς λεγόμεναι . τὴν δὲ
περὶ ψυχὴν κυριότατα λέγομεν ,
καὶ μάλιστα ἀγαθὰ . Idem ἐν ἡθι-
καῖς μεγάλοις . ἐστὶ γὰρ τὸ ἀγαθὸν
τὰ μὲν ἐν ψυχῇ , οἷον αἱ ἀρεταί . τὰ
δὲ ἐν τῷ σώματι , οἷον ὑγίεια , κά-
λλος . τὰ δὲ ἐκδὸς , πᾶν , ἀρετὴ .
τίμη , ἢ εἰ τι ἄλλο τὸ τοῦτο .

Sic partiuntur bona Pædagogici
accommodatissime & vitæ homi-
num & rebus ipsis. Ex ea vero
distinctione, qua alia dicuntur ani-
mi, alia corporis, alia exteriora,
quæ à fortuna proficiuntur, & pro-
ficiisci possunt : quorum permulta
etiam aliter, nempe bonis artibus
& virtute parantur. In hoc genere
sunt.

Εὐγένεια.	ὑγίεια.
εὐσεκνία,	
πολυτεκνία	κάλλος.
πλετόν.	
εὐδωξία.	μίσθον.
τιμή.	ωφειλή.

Hæc recensentur , Rhetor. 1. ut
partes vitæ beatæ, etsi sunt tantum
secundæ tertique classis &c. Ibi igitur
Philosophus explicat, quæ sit
εὐτυχία, & cujusmodi bonorum
causâ fortuna sit, & insuper alia.
Verba hæc sunt memoratu digna :
quibus non hæc solum, sed & aliæ
vitæ beatæ primariæ partes conti-
nentur, nec tamen hæc repetemus
altius. Εἰ δὲ, inquit, ἐστὶν ἡ εὐδαι-
μονία τοῦτο, ἀνάγκη αὐτῇ εἶναι
μέρη, εὐγένειαν, πολυφιλίαν, χρησ-
τοφιλίαν, πλετόν, εὐτεκνίαν. πολυτε-
κνίαν, εὐγηρίαν ἔτι τὰς τῷ σώματι
ἀρετάς. οἷον ὑγίειαν, κάλλος, ἰσχύ-
ν, μίσθον, δύναμιν ἀγωνιστικὴν δό-
ξαν, τιμὴν, εὐτυχίαν, ἀρετὴν, ἢ καὶ
τὰ μέρη αὐτῶν, φρόνησιν, ἀνδρίαν,
δικαιοσύνην, σωφροσύνην.

47 Τίνα ἐστὶ .] Non ἐστὶ, ut paulo
post, ἀγαθὰ. Wolfius,

ΠΛῆτος δηλαδή, καὶ δόξα,
καὶ δυνάμεια, καὶ τέκνα, καὶ τυ-
ραννίδες, καὶ βασιλείαι, καὶ
πᾶλλα, ὅσα τῶ τοῖς πλεονε-
κτοῖσι. Ταῦτα ἐν πῶς
οὐκ ἔστιν ἀγαθὰ; ⁴⁸ Περὶ
μὲν τούτων, ἔφη, καὶ αὐτοῖς
διαλεξόμεθα. καὶ δὲ πάλιν
μυθολογίαν γενώμεθα.
Ἐῴω ἔπος. ⁴⁹ Ὁ ῥᾶς ἐν;
ὥς ἀνὰ παρέλθοις ἡνὶ πύλῳ
παύτῳ, ἀνώτερον ἄλλον
δείξωλον, καὶ ⁵⁰ γυναῖκας
ἔξω τῷ δείξωλον ἐστηκίας
κεκοσμημένας ὥσπερ ἐ-
παῖραι εἰώθασι; Καὶ μά-
λα. Αὐταὶ τοίνυν, ἡ μὲν
Ἀκροσία χαλῶν, ἡ δὲ
⁵¹ Ἀσω-

vitiae scilicet, gloria,
nobilitas, liberi, im-
peria, regna, & id ge-
nus alia pleraque. Eho;
numquam ista bona non
sunt? De his quidem
alias disputabimus: nunc
autem explicationi fa-
bulæ intenti sumus. Fiat
ita. Vides ergo, ubi
portam istam præterie-
ris, aliud septum al-
tius, & mulieres extra
septum stantes, mere-
tricum instar ornatas?
Omnino. Harum alia *In-*
continentia vocatur, alia
Luxu-

⁴⁸ Περὶ μὲν τούτων καὶ αὐτοῖς.]
Quæ bona, quæ mala sint, in fine
libelli docet. Sed & Satyricus hunc
errorem taxat his versibus:

*Omnibus in terris, quæ sunt à Gadi-
bus usque
Aurotam & Gangem, pauci digno-
scere possunt
Quæ sint vera bona, atque illis di-
versa: temata
Erroris nebula.* Idem.

⁴⁹ Ὁ ῥᾶς ἐν, ὥς ὅταν παρέλθοις
τὴν πύλιν ταύτην ἀνώτερον ἄλ-
λον περίβολον.] Tria septa majora
facit, quorum primi & tertii ἀκρό-
σια, hoc est extructa intra septa
domicilia etiam περιόλου vocat.

Hæc neque sine pictura facile intel-
liguntur, & in ipsa pictura facillime
aberratur:

*Præsertim si sis spatii exclusus ini-
quis.* Idem.

⁵⁰ Γυναῖκας ἔξω τῷ περίκλῳ ἐστη-
κίας.] His mulieribus depingit vi-
tia sive improbos mores divitum,
qui male educati, & perperam sen-
tientes, omnem felicitatem, bea-
tamque vitam in opibus collocant:
eorumque itidem vitia, qui se ad
fortunatos, ut simul illis bonis fruun-
tur, applicant.

*Haud facile est aqua commoda men-
te pari,*

M 2

22

ut ait Poëta. Res secundæ facile pariunt contumeliam : quod etsi perpetuum non est, tamen ut plurimum ita fit, ut quo fortunatior quisquam sit, eo & contumeliosior καὶ ὑβριστικώτερος, præsertim qui petulanti ingenio sint, & minus recte educati. Si qui modesti sint & boni, eos aut natura ad beneficentiam factos, aut probe educatos, aut literis emendatos in tempore fuisse oportet: etsi aliquos emendat etiam calamitas. Eam sententiam expressit Solon :

Τίτλη τοὶ κίρῳ ὕβριν, ὅταν πολὺς ὀλῶς ἐπιήται.

Quem versum correxit nonnihil Theognis hoc modo: fol. 14. v. 154.

Τίτλη τοὶ κίρῳ ὕβριν ὅταν κακῷ ὀλῶς ἐπιήται.

Ἀνθρώπων, καὶ ὅταν μὴ νόῳ ἀγ-
τιῷ ᾖ.

Vide Commentaria Græca Camerarii in hunc Poëtam, fol. 24.

Eandem & his verbis reddidit Thucydides, quæ citantur à Clemente Alexandrino. Εἰώθασιν οἱ πολλοὶ τῷ ἀνθρώπῳ, φησὶν, οἷς ἀν μάλιστα, καὶ δι' ἐλαχίστη ἀπροσδοκίᾳ εὐφραδία ἐλθῇ εἰς ὕβριν τρέπεσθαι. Solent, inquit, multi mortalium, quibus maxime & celerissime inopinata felicitas obvenit, ad contumeliam converti. Eum locum ab hoc historico sumptum Philistus sic explicavit, in altera parte iisdem pene verbis usus. τὰ δὲ πολλὰ κατὰ λόγον τοῖς ἀνθρώποις εὐτυχὴν ἀσφαλίστρα τὴν παρὰ δόξαν καὶ κατὰ κακοπραγίαν. Εἰώθασιν γὰρ μάλιστα οἱ παρὰ δόξαν ἀπροσδοκίᾳ εὐφραδόντες εἰς ὕβριν τρέπεσθαι. Ut plurimum quæ res secunda hominibus bonis rationibus obvenit (ut hereditate, laboribus, & quibuscunque meritis) esse firmiores, quam quæ inopinato & maleficia. Solent namque maxime qui præter opinionem in sperato felicitatem adepti sint, converti ad injurias. Primum præcipi-

tantur in voluptates, ac deinde rebus secundis ebrii, bonas vitæ rationes nullas vident, contra pessimæ quæque in eorum animos insinuant. Ex sunt hic depictæ mulieres, sive ut dixi vitia familiaria fortunatis, & iis, qui se ad eos applicant.

Ἀκρασία.

Ἀσώτεια.

Ἀπλησία.

Κολακεία.

Galenus libello de affectibus. Intemperantia & Incontinentia pro eodem vitio in vulgus usurpantur. Qui enim voluptatibus corporis dediti sunt, eos modo intemperantes, modo incontinentes nominant. Sed discernunt docti, ut revera differunt. Etenim intemperantia habitus est: incontinentia ad voluptates illius generis propensio, cui, ut velit quis, imperare nequeat tamen: præterea intemperans omni studio illud agit; incontinens, quod vitare malit, eo invitatus abripitur. Adulatio est amicitia simulatio, lucri gratia: Adulator blanditiis verborum & varii generis obsequiis alteri præsto est, ut vel pecuniam, vel quæ præstio parantur, adipiscatur. Insatiabilitas est, cupiditatis modum non potest nec expleri posse iis, quæ desideres: Cupiditas est multarum rerum, ut cibi & potus, voluptatum, divitiarum, honoris, gloriæ, imperii: quorum alia necessaria sunt, alia vitæ ornamento: quæ si eousque expectantur, & conquiruntur, hoc & recte fit, & satis idipsum. Etenim si quid in necessariis desideretur, miseria, ut est, ita perhibetur. Nec enim nunc de iis agam, quæ ornamento sint, & honestæ voluptati. Qui præter utraque illa quid expetit & urget; is molestias graves inquit, nec sibi quiddam amplius proficit. Frivolum porro & falsum est, quod suorum se rationem habere ajunt: cum eos, cum id agunt negligant. Non dicam, quod gravius est, quodque sive Democrati, sive Socrati tribuitur: immodicas opes animos impedire, ne agant, quæ suorum

finis

sunt partium, quemadmodum demissa ad talos vestimenta corpus impediunt. Id ita refertur: οἱ μὲν ποδῖν ἐσθλῆτες τὰ σώματα. ἢ δὲ ὑπέμετε περισσία τὰς ψυχὰς ἐμποδίζεσθαι. Inignis est hac de re locus apud Galenum libello de Affectibus, consideratu dignus, quæ multis verbis docet, ἀπλησίαν εἶναι αὐτοῖς συνεχῆ τινὰ ἐπιθυμίαν ἢ ἐκ ἑπὶ ἀναγκαίων, ἀλλὰ περισσῶν, εἰσὶτε δὲ καὶ βλαβερῶν, sive quod per se noxia sunt, sive quod eorum usus nimis nocet, ut in usu elementorum ibidem docet, Affinia sunt illis συκοφανσία, διαβολή. Nominant & Latini Sycophantas, alteri dicantur malitiosi: tertii sunt calumniatores. Sycophantæ rem faciunt ex accusationibus non gravis culpæ affinium, & aliquando nullius, occasione arrepta ex re perpulsilla. Malitiosi, quæcunque, utut sint dicta factaque rectissime, in sinistram partem rapiunt.

Calumniam, & quidem eam, quæ princeps est cæterarum, sic definit Lucianus in aureo libello, quo docet, non esse temere credendum calumniæ. ἔστι τοίνυν διαβολὴ κατὰ στήθερα τις, ἐξ ἐρημίας γεγονομένη, τὸν κατηγοροῦμενον λεληθῆναι, ἐκ τῆς μονομαρῆς ἀναντιλέκτως πεπιστευμένη. Est ergo calumnia accusatio quæpiam ejus, qui in judicio non comparet, quique de illa nihil cognoverit, ut ab accusatore solo allata fuit, ita accepta & credita, omni facultate respondendi ademptareo.

Cæterum ita ad exitium pergitur una cum ipsis fortunæ bonis, ut alia ex aliis vitia oriantur, quæ ipsa quoque pro poenis sint. Prima omnium est servitus dura & perpetua, quam illis mulieribus servant. Hæc enim est gravissima & perpetua servitus, animi videlicet; ut prima libertas est animi libertas, quam sapientes tanti fecerunt, ut ejus retinendæ gratia quamlibet corporis servitutum, & quodvis supplicium leve duxerint. Præcipitant non in levia quædam flagitia; sed in nefaria scelera, ut non levia, seque prorsus

indigna admittant; id enim est ἀσχημονεῖν. Sunt autem:

Ἀποστέρσις.	Furtum.
Ἱεροσυλία.	Sacrilegium.
Ἐπιτορμία.	Perjurium.
Προδοσία.	Proditio.
Ληξισθαλ.	Latrocinia.

Quorum nihil non capitale, nec solum illa digna suppliciis; sed per se supplicia. Pingit hic mulieres turpes, sordidas, laceris vestibus: earum Princeps est sive mater τιμωρία, Pæna: præter hanc λύπη, mæstitia animi sive conscientia, quæ intime sceleratos excruciat: item ὀδύνη, quæ nobis ærumna sit, quæ signis dolorem ostendit, & evulsione capillorum: adest & ὀδυρμὶς Planctus, qui in verba & querelas erumpit: & ἀθυμία, desperatio. Quis dubitet, qui cum iis sit, quia perpetuo perierit? Id est, quod traditur ad κακοδαίμονιαν sive calamitatem, semper futurus in vitiis & miseriis. Nec vero alia est eorum conditio, qui in primo ambitu confescent, sive plures annos agunt. Confescent namque pauci, confecti vitiis & miseriis vel brevi tempore. Pereunt igitur quotquot nimium processerint. Qui enim capitalibus sceleribus se devoverint, de iis actum fuerit in perpetuum: paucissimi in errorem forte inducuntur in viam reducentur, quibus forte μετάνοια, Pœnitentia occurrat; qui in tempore errorem, in quo sint, animadvertant. Id profecto divinum beneficium est, & divinitus, vel, quemadmodum Plato loquitur, θεῖα μοῖρα fieri existimandum. Vix millesimus quisque in viam redit: sed si qui redeunt, eorum animos pœnitentia non afficit solum, sed & quasi manu prehenso de via semita in rectam, aut rectæ proprietatem ducit: sive, ut picturæ insistant, ducit aut recta ad ὁδὸν πειρασίων aut ad ψευδοπειράσιων. Qui illi traduntur, salvi sunt; qui huic, de iis aliquid bonæ spei, necnullus tamen merus. In primo ambitu

sunt improbi; in secundo non satis probi, etsi in ipsis est, quod probes: errant in hoc maxime, quod suis artibus omnia adscribunt, & sese iis beatos formant, cum tamen eorum plerique iisdem affines vitiis sunt, quibus primi perierant. Illic principatum obtinent fortunæ bonæ; hic dominantur bonæ ingenii: quæ suapte natura illis præstant, quanto præstantiora sunt animi bonæ bonis exterioribus. Extiora enim bonis etiam corporis inferiora sunt, nec cum iis ullo modo comparanda, nedum cum multo maximis, omniumque primis. Etsi enim in hoc ambitu sunt quidam, qui ex primo ambitu mala secum adferunt, & aliquamdiu fovent; tamen nihil verat, quo minus illis repudiatis, vel meliore studio exclusis ex hoc medio in tertium cum suis artibus transeant, & ascendant denique salutis arcem. Dum in suis septis manent, expertes manent *αὐδαμονίας*, Id quemadmodum in singulis animadvertendum sit aperimus.

Primi sunt Poætæ. Quid igitur de his sentiendum? idemne de omnibus? In hoc idem, quod nemo eorum calcat salutis arria, quoad Poëta; sed si quis, quod is idem alius, & multis rebus præstantior. In cæteris aliud de aliis sentiendum. Infimæ notæ sunt, & in iis pessimi, quamvis optimi poëtæ, qui nihil nisi delicias agunt, & quasi Sirenes lectorem in omne genus foedarum voluptatum vocant: æque mali, qui bonis & virtuti convitium faciunt. Contra boni, sive utiles potius, qui virtutem & bonos laudant, & quasi iter ad virtutem sternunt, etiamsi ipsi non prorsus viri boni. Hoc spectantur legumatores, ut comædiis & tragicæ theatra aperirent, ut spectatores de vita hominum, & de Virtute quoque docerentur. In iis primus est Euripides, qui propterea *Theatricus Philosopher* dictus fuit: quod forte movit Aristophanem, ut ei præ omnibus malediceret. Sed iidem poëtæ

& nocent & juvant: quod primum Argumentum Platonis est adversum poëtas: quando & bonos & malos, & bonæ & malæ imitantur, cum aliis, tum ipse Homerus: qui tamen, si recte usurpemus, magister virtutis esse negari non potest, dici recte potest. De puris item poëtis, ut Philosophis exempla non habemus; quum ipsi, qui versibus vitam informare professi sunt, miscuerunt parum sibi consentanea, ut ipse etiam Theognis, in quem tamen irreperunt alia multa. Ergo è Philolophia interpretandi sunt, ut in societate hominum usus sint. Illustris est locus apud Dionem de Regno, ubi narrat, quos Poëtas contempserit, quos in pretio habuerit Alexander. Pulcra sunt, & digna consideratione l. 2. de regno, in quo ita sermonem Philippus cum filio instituit. *διὰ τὴ πόλιν, ὃ παῖ, σφόδρα ἔτος ἐμπέληξαι τ' Ὀμηρον*, &c. usque ad illa verba fol. 41. *ἀγομαι*. Haud alia ratio est Oratorum, quorum cum sit dicere ad persuadendum idonea, & tönare verbis, non utuntur omnes arte sua ad salutem publicam: non solum, non constituunt civitates, sed etiam evertunt. Non sunt igitur Oratores, quos quærimus, qui nec ipsi ejusmodi beati videlicet, nec tales efficere alios laborant. Ad rem nihil facit, quod admirationi sunt: nec tamen nisi ad vulgus. Non placuit paucis in exercitu Therfites, laudetur tamen Vlyssis orationis flumen: item Menelai brevisitas, qui tamen omnia dicebat ad rem: & suum locum tenet Ægyptius in senatu Ithacensium,

Ὅς δὲ γῆρας κυρὸς ἐστὶ καὶ μυρία ἦδη,

principem vero Nestor:

Τῷ καὶ ἀπὸ γλώσσῃς μέλειτ' ἄλλων
κίον ῥίον αὐτῷ.

cujus similes in senatu optat sibi decem Agamemnon. Igitur quoad

• 12 •

⁵¹ Ἀσωτία, ἢ δὲ Ἀπλησία, ἢ δὲ Κολακεία. Τί ἐν ᾧ δε ἐτήχασιν αὐτοῖς; ὡς αὐτῶν ῥῆσιν, ἔφη, τὰς εἰληφότητας ἢ παρὰ τῆς Τύχης. εἶτα τί; Ἀπαπιδῶν, ἢ συμπλέκον αὐτοῖς, καὶ κολακῶσι, καὶ ἀξιοῖσι ⁵² παρ' αὐταῖς μένειν, λέγεται ὅτι βίον ἔχουσιν ἡδυνῶν, ἢ ἀπονον. ἢ κακοπάθειαν ⁵³ ἔχοντα ὑδερμίαν. Ἐὰν ἐν τις ⁵⁴ παιδιῇ ὕψ' αὐτῶν εἰς τιτὴν ἡδυπάθειαν, μέλει μὲν ἡνδρῶν ἡδεῖα δοκεῖ εἶναι ἢ ἀφ' αὐτῶν, ἔως ἂν παραλίῃ τ' ἀνδρωπον,

Luxuria ; alia *Assentatio*. Quid ergo heic astant istæ? Observant eos qui aliquid à Fortuna acceperunt. Quid tum? Exultant, & eos amplectuntur, & adulantur: utque apud se manere velint, postulant: ac vitam eis pollicentur suavem, otiosam, & omnis expertem molestiæ. Quod si quis eis obsecutus, delicias amplexus fuerit: ei jucunda videtur ad tempus illa vitæ ratio, dum hominem quasi titillarit; cum revera talis non sit. Ubi enim

orator, quisque horum in secundo ambita locum habet. Neque tamen dicendi ars negligenda est, etiam si id, quod primum est, non habeat, neque præstet; cum sit in vita & utilis & necessaria, & instrumentum Politicæ proprium; ut illa ipsa sæpe esse visa fuerit pene eundem habitum gerens. *Cassellius*.

⁵¹ Ἀσωτία.] Non ἀσωτία. Prodigalitas. *Wolffius*.

Occurrit hic vox Ἀσωτίας, cujus sensum non expressit interpret; quin eam reddere neglexit; nam vox LUXURIAE potius referenda est ad ἀπλησίαν, quæ quod expleri nesciat, sic dicta est. Id vero ἀσωτίας vitium ex compluribus tantum non vitis est constat: ut unica etiam voce Latina haud facile expresseris. Quippe totalem includit

à virtute defectionem, adeo ut ea laborantes servari non posse videantur. Ea est Græcæ vocis ἁσώτια. Video tamen, & luxuria voce in Latino explicati. Tribuitur vero id vitii filio prodigo, Luc. 15. v. 13. ubi propemodum habes παραλλήλισμὸν hujus loci. Vide, si placet, ad hunc locum sese diffundentem Cassellium, *Gneccanus*.

⁵² Παρ' αὐτὰς μένειν.] Fortassis αὐταῖς, aut est ἀντίπλοισι. *Wolffius*.

⁵³ ἔχοντα ὑδερμίαν.] Malim μνδεμίαν, ut coarctatus vocalium videtur. *Idem*.

⁵⁴ Παιδιῇ (non παιδῇ) ὕψ' αὐτῶν εἰς τὴν ἡδυπάθειαν.] Nisi verbum aliquod defuerit, rarior constructio videbitur. *Idem*.

πον, εἴτ' οὐκ ἔστιν. ⁵⁵ ὅταν γὰρ ἀνανήψῃ, αἰσθάνει ⁵⁶ ὅτι οὐκ ἠδίκη, ἀλλ' ὑπὸ αὐτῆς κατηνόετο, καὶ ὑβρίζετο, διὸ καὶ ὅταν ἀναλώσῃ πάντ' ὅσα ἔλαβε παρὰ τῆς Τύχης, ἀναγκάζεται ⁵⁷ ταύταις ταῖς γυναῖξιν δαλύνειν, καὶ πάντ' ὑπομένειν, καὶ ἀρχημονεῖν, καὶ ποιεῖν ἕνεκα τούτων ὅσα ἐστὶ βλαβερά. οἶον, ἀποστρεφῖν, ἰεροσυλεῖν, ἔκτροχεῖν, παροδιδόναι, ληΐζεσθαι, καὶ πάντ' ὅσα τούτοις παρὰ πλήξια. ⁵⁸ ὅταν ἔν πάνα αὐτοῖς ἀπολείψῃ, παροδίδον τῇ Τιμωρίᾳ. Ποία δὲ ἔστιν αὕτη; Ὁρᾷς ὀπίσω τί αὐτῶν, ἔφη, ὥσπερ θυρεὸν μικρὸν, καὶ τόπον στενὸν ἵνα, καὶ σκο-

τει-

⁵⁵ Ὅταν γὰρ ἀνανήψῃ. *Vbi enim resipuerit.* Ad verbum, ad sobrietatem redierit; nisi malimus dicere *evigilaverit*. Est enim prægnaus verbum, ut loquuntur Grammatici filii, quod hic usurpat author, cuius théma est ἀνάψω evigilo, sobrius fio. *Specimen.*

⁵⁶ Ὅτι ἐν ἡσθίῳ ἀλλ' ὑπὸ αὐτῆς. *Dixit prius ὅτι ἡδία δεκεί σίται η δίαρ, nihil de cibo. Videtur legendum ἡσθῆ non ἡσθίεν. Cogitet lector. Oppositio plenior, si τὸ*

enim resipuerit, se non comedisse, sed ab iis, & comesum, & contumeliose tractatum esse, sentit. Itaque jam consumptis iis quæ à Fortuna acceperat omnibus, mulieribus istis servire cogitur, & omnia perpeti indecoreque se gerere, & propter eas quævis perniciofa in se admittere: cujuscumodi sunt, fraudare, fana spoliare, peierare, prodere, latrocinari, cæteraque his consimilia. Sed cum eos hæc omnia defecerint, traduntur Pœnæ. Qualis ea est? Vides à tergo eorum aliquid fenestellæ simile, & locum quen-

dam

ἡσθίεν retineatur. Arabs ab αἰσθάνομαι deduxisse videtur: aut certe verbum inde deductum reperisse. *Cassaubonus.*

⁵⁷ Ταύταις ταῖς γυναῖξιν δαλύνειν. *Salmasiana absque articulo: Ταύταις γυναῖξιν δαλύνειν.*

⁵⁸ Ὅταν ἔν πάντα αὐτοῖς ἀπολείψῃ. *Malim αὐτὰς ἐπιλείπειν, ut Ilocrates in Parænesi: ἐπιλείπει δ' ἂν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, &c. Wolfius.*

πενόν; Οὐκ ἔν' ἡ γυναῖ-
 κες αἰσχυραὶ, ἡ ῥυπαραὶ,
 καὶ ῥάκη ἡμφισομῶναι
 δοκοῦσι σιωπεῖναι; Καὶ
 μάλα. Αὐταὶ τοίνυν,
 ἔφη, ἡ μὲν τὴν μάστιγα
 ἔχουσα, χαλεῖται Τιμω-
 ρία· ἡ δὲ τὴν κεφαλὴν
 ἐν ταῖς γόνασιν ἔχουσα,
 Λύπη· ἡ δὲ τὰς τεύχας
 πῖλλουσα ἑαυτῆς, Οἰδύη.
 Οἱ δ' ἄλλοι ἔτι ὁ πα-
 ρετηκὼς αὐταῖς, δυσειδής
 ἡς ἡ λεπὴς, ἡ γυμνὸς, ἡ
 κτ'· ταῦτά ἡς ὁμοία αὐτῶ,
 αἰσχυρὰ, ἡ λεπὴ, τίς ἐστιν;
 Οἱ μὲν Οἰδυμὸς χαλεῖ,
 ἔφη· ἡ δὲ ἀδελφὴ αὐτῆς
 Ἀλκυονίς· τέτοις ἐν πα-
 ραδίδοι, καὶ μὲν τέτων
 συμβοίαι πικρὸν ἔχουσα.
 εἴτα πάλιν ἐν ταῦτα εἰς
 ἕτερον οἶκον ῥίπτειν, εἰς τὴν
 Κακοδαίμονίαν, καὶ ὧδε τ'
 λοιπὸν βίον κατατρέφει
 ἐν πάσῃ κακοδαίμονίᾳ,
 59 ἂν μὴ Μετανοία αὐτῶ
 ὁπότε

dam angustum & tene-
 brosum? Atque etiam
 mulieres quædam foedæ,
 & sordidæ, & pannis
 obsitæ, ibi esse viden-
 tur? Omnino. Ea igi-
 tur quæ flagellum te-
 net, *Pœna* dicitur: Quæ
 caput ad genua demit-
 tit: *Mæstitia*: Quæ ca-
 pillos evellit, *Ærumna*.
 Alius vero quidam, il-
 lis qui astat, deformis,
 extenuatus, & nudus,
 ac post eum mulier
 quædam, ei similis, de-
 formis, & tenuis, qui-
 nam sunt? Ille qui-
 dem, inquit, *Luctus*
 vocatur: ejus vero so-
 ror, *Desperatio*. His igi-
 tur traditur, & cum his
 in cruciatibus vitam agit.
 Deinde rursus in aliam
 domum conjicitur, *In-
 fœlicitatis*; ubi, quod re-
 liquum est ævi, in o-
 mni miseria exigit, nisi
 ei *Pœnitentia* forte for-
 tuna occurrerit. Quid
 tum

59 ἂν μὴ μετάνοια αὐτῶ ἀπὸ τῆς
 τύχης συναντήσῃ.] Fortassis ἀπὸ
 τύχης, idem quod κατὰ τύχην,
 forte fortuna ἀπὸ τῆς τύχης videtur

significare, poenitentiam à Fortuna
 interdum obviam mitti afflictis.
 Sed sensus eodem recidit utroque mo-
 do. Idem.

Ἀπὸ τῆς Τύχης σωαπτήσῃ. Εἶτα τί γίγνεται; Εἴαν ἡ Μετανοία αὐτῶς σωαπτήσῃ, ἐξαίρῃ αὐτὸν ἐκ τῆς κακῶν, καὶ σωώσῃ αὐτῶς ἐτέραν Δόξαν καὶ Εὐπειθυμίας, τὴν εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἄγουσιν, ἅμα δὲ καὶ τὴν εἰς τὴν Ψευδοπαιδείαν χαλεμώμεν. Εἶτα τί γίγνεται; εἴαν μὲν Φησὶ, τὴν δόξαν ταύτην ὠροσδέξῃ*, τὴν ἄγουσαν αὐτὸν εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, χαρσθεὶς ὑπὸ αὐτῆς σώζεται, καὶ μακάριος καὶ εὐδαίμων γίγνεται ἐν παντί τῷ βίῳ· εἰ δὲ μὴ, 60 πάλιν πλά-

tum fit? *Pœnitentia*, ob-
viam ei facta, ex istis
malis eum eripit, ei-
que *Opinionem* aliam,
& *Cupiditatem*, ad *Ve-
ram Eruditionem* perdu-
cturam, inserit; una-
que eam, qua ad *Falsi
nominis eruditionem* per-
veniat. Quid tum fit?
Siquidem, inquit, eam
opinionem comprehen-
derit, quæ ipsum ad
Veram eruditionem perdu-
cat, ab ea purgatus fer-
vatur: & omnis cala-
mitatis expers, ac bea-
tus omne tempus æta-
tis degit: si minus, de-

Ἀπὸ τῆς τύχης.] Caselius à *Fortuna*: quod melius quam ut hic forte *Fortuna*. Est autem *Fortuna* apud multos quæ *Græcos*, quæ *Latinos* scriptores, plane idem quod *Deus*: aut *providentia Dei*: quod alibi multis exemplis ostendimus; interdum una eademque periodo; *Fortuna* & *Deus*: aut *divina providentia*; synonyma. Hierocles τῇ ἐπιστολῇ ἐπιπλοκῇ τῷ νόμῳ (fati:) πρὸς τὴν προαίρεσιν, ἣν δὲ τύχη καλεῖται. Apulejus: Sed nimirum nihil fortuna veniente licet homini nato dexterum provenire: nec consilio prudenti, vel remedio sagaci divina providentia fatalis dispositio subverti, vel reformati potest. Casaubonus.

60 Πάλιν πλανᾶται ὑπὸ τῆς *ψευδοδείας*] *ψευδοδείας* legen-

dum (ut Clemens, Νικῇ μὲν ἀλά-
θεια, ψευδοδεία δὲ καταλύεται) ac potius *ψευδοπαιδείας*, nam de ea tantum hic agitur. Cum Cebes Plato consentit Epistola ad Aristodorum, cuius verba adscribere visum est. τὸ βέλαιον, καὶ πιστὸν, καὶ ὕγιον, τὸ τοιοῦτον φησὶ εἶναι τὴν ἀληθινὴν φιλοσοφίαν. τὰς δὲ ἄλλας τε, καὶ εἰς ἄλλα τενύσας σοφίας τε καὶ δεινότητας, κομφοτήτας διμα προσηγορεύων, οὕτως ὀνομαζέται. Hoc est: Constantiam, fidem, integritatem, veram philosophiam esse iudico. Ceteras autem & alio spectantes scientias & artes, elegantiam quandam & venustatem si dixerō, recte me dicere arbitror. Et alibi: πάντα ἐπιστήμην χωρίζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, πα-

πλανᾶται⁶¹ ὑπὸ τῆς Ψευδοδοξίας. Ως Ἡράκλειος, ὡς μέγας ὁ κίνδυνος ἄλλοις ἐστίν; ἢ δὲ Ψευδοπαιδεία, ποία ἐστίν; ἔφην ἐγώ. Οὐχ ὁρᾷς τὸ ἕτερον Πείλοτον ἐκείνον; Καὶ μάλα, ἔφην ἐγώ. Οὐκ ἔτι ἔξω τῆς Πείλοτος ὡς τὴν εἰσοδὸν γυνή τις ἔστηκεν, ἢ δοκεῖ πάντις κατὰ, καὶ ὅτι καὶ εἶναι; Καὶ μάλα. Ταύτῃ τοίνυν οἱ πολλοὶ⁶² καὶ εἰκαῖοι τὸ ἀνθρώπων, Παιδείαν καλεῖσιν. Οὐκ ἔτι δὲ, ἀλλὰ Ψευδοπαιδεία, ἔφη. οἱ μὲν τοι σωζόμενοι, ὅποτε βέλονται εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἐλθεῖν, ὥδε ὡρῶτον ὡς γίνονται. Πότερον ἔτι ἄλλη ὁδὸς οὐκ ἔστιν

denuo à Falsi nominis eruditione seducitur. Pro Jupiter, ut ingens est, & alterum hoc discrimen! Qualis vero, inquam, est *Falsi nominis eruditio*: Nonne vides, inquit, alterum illud septum? Utique, inquam. Extra id septum, juxta vestibulum, stat mulier quædam, quæ valde munda & composita esse videtur. Eam vulgus, & vani homines, Eruditionem vocant: cum ea non sit, sed Falsi nominis eruditio. Ad hanc igitur ii, qui servandi sunt, & ad veram eruditionem perventuri, huc primum divertunt. Numquid ergo alia via nulla est, quæ ad Veram eruditio-

νεγρία, & σοφία φαίνεται. Hoc est: Omnis scientia quæ remota est à justitia, cæterisque virtutibus, calliditas potius quam sapientia est appellanda. *Wolffius.*

61 Ὑπὸ τῆς Ψευδοδοξίας.] Ita omnes habent editiones: sola Casaubiana ὑπὸ τῆς Ψευδοπαιδείας.

62 Καὶ εἰκαῖοι τὸ ἀνθρώπων.] Casaub. non de vulgo homines: quod quamvis quidam, quibus Græca nunquam inspecta, laudent: excusari tamen aliter non potest, nisi dicamus Ca-

sellium: ἢ εἰκαῖοι (qui tamen aliter ipse edidit.) reperisse: vel certe verum ita esse (de quo tamen nihil in Notis:) judicasse. Sed repugnat τὸ οἱ πολλοί, quod præcessit. *Casaub.*

Εἰκαῖοι τὸ ἀνθρώπων. Vani homines.] Melius alius interpres: quidam non de vulgo homines. Videtur significare id genus mortalium, in quos præsumptio non cadit quod errent, quales sunt quos postea senectutem enumerat. *Sneecannus.*

ἔστιν ὅτι τῶν ἀληθινῶν
 Παιδείαν ἄγνοσα; Ἔστιν,
 ἔφη. Οὗτοι δὲ οἱ ἄνθρω-
 ποι οἱ ἔσσι ὅδε βόλῃ
 ἀναχάμποντες, τίνες εἰ-
 σὶν; Ὁἱ δὲ Ψευδοπαι-
 δείας, ἔφη, ἔρασαν, ἡπα-
 τημέοι, οἰόμενοι μὲν δὲ
 ἀληθινῆς παιδείας συνο-
 μιλεῖν. Τίνες εἰν καλεῖσθαι
 εἴτοι; Οἱ μὲν ποιηταί, ἔφη,
 οἱ δὲ Ῥήτορες, οἱ δὲ⁶³ Δια-
 λεκτικοί, οἱ δὲ⁶⁴ Μουσικοί,
 οἱ δὲ⁶⁵ Ἀριθμητικοί, οἱ δὲ⁶⁶
 Γεωμέτραι, οἱ δὲ Ἀστρο-
 λόγοι

tionem ducat? Est, in-
 quit. Isti vero homi-
 nes, qui intra septum
 obambulant, qui sunt?
 Falsi nominis eruditio-
 nis amatores, inquit,
 decepti, atque opinan-
 tes, se Veræ eruditio-
 nis frui consuetudine.
 Quibus ergo nominibus
 appellantur isti? Alii
 Poëtæ, inquit, alii O-
 ratores, alii Dialectici,
 alii Musici, alii Arith-
 metici, alii Geometræ,
 alii

63 Οἱ δὲ Ψευδοπαιδείας, ἔφη,
 ἔρασαν, ἡπατημένοι.] Ita omnes
 quas vidi editiones: Salmastianæ
 editionis præfectus à vulgata lectio-
 ne recedens legebat male: Οἱ δὲ
 Ψευδοπαιδείας, ἔφη, ἔρασαν, καὶ
 ἡπατημένοι. Vocula enim conjuncti-
 va καὶ hoc loco redundat.

64 Διαλεκτικοί.] Διαλεκτικοί.
 quot modis dicantur, & quis usus
 artis, quæ necessitas, longius foret
 explicare, & ad alium locum magis
 proprie pertinet. Proprie Dialecti-
 ca est, cui responderet demonstratio;
 alii usurpant improprie pro Logica,
 cujus proprie non nisi pars est: &
 ipsam facultatem disserendi nomi-
 namus, qua qui præditi sunt, dicen-
 tur & ipsi Dialectici, quos hoc loco
 intelligimus. Divinum sane bonum,
 v dere rationes, quæ in utramque
 partem faciant, & ad veritatem
 erigendam pernecessarium: quo qui
 præditus sit, magnum etiam admi-
 niculum habeat ad spatium recte

perficiendum. Namque secundum
 Platonem, & Deus & hominibus ad
 bona dux est veritas. Nec ignoran-
 dum, sæpe Platonis esse Dialecti-
 cum, ipsum sapientem. *Cassellius.*

65 Μουσικοί.] Plato opponit μου-
 σικὴν καὶ γυμνασικὴν: & Pythago-
 ræi, & nominatim Timæus, ipsam
 Philosophiam Musicam appellat. Qui
 autem voce, fidibus, tibiis canant,
 & mirifica suavitate regum, fortu-
 natorumque hominum non aures
 solum, sed etiam animos demul-
 cent, ut ille apud poetam θεοῖς
 ὁμιλεῖσθαι αὐδῶν; felicitate alios
 impertiunt, & tamen adhuc veris
 bonis vacant, & interdum toto ca-
 lo à beatitudine absunt. *idem.*

66 Ἀριθμητικοί, γεωμέτραι, ἀ-
 στρολόγοι.] Huc refer, quod Aristip-
 pus censuit apud Diogenem Laërtium
 lib. 2. τὴν δὲ ἐλευκλίαν παιδευμάτων
 μετασχόντας, φιλοσοφίας δὲ ἀποκει-
 μένης, ὁμοίως ἐλεγεῖν εἶναι τοῖς δὲ
 Πηλοπόλεως μνηστῆσι, καὶ γὰρ ἐκεί-
 ναις,

ἄλγοι, οἱ δὲ ⁶⁷ Ἡ'δονικοί,
οἱ δὲ ⁶⁸ Περιπατητικοί,
⁶⁹ οἱ δὲ Κριτικοί. Καί' ὅσοι
ἄλλοι

alii Astrologi, alii Vo-
luptarii, alii Peripate-
tici, alii Critici, cate-
rique

ves, Μελανθῶ μὲν καὶ Πολυδάρῳ,
καὶ τὰς ἄλλας θεραπεύσας ἔχειν.
πάντα δὲ μᾶλλον ἢ αὐτὴν τὴν διέπει-
ναν δύνασθαι γῆμα. Quis disciplinas
encyclias sibi comparassent, neglecta
Philosophia, eos similes esse agebat pro-
cis Penelopes. Habere enim ipsos Me-
lantho & Polydoram, & ancillas alias,
& quævis potius ducere posse, quam
ipsam Dominam. Idem.

Arithmeticos Caselius in Græco
textu praterivit, cum tamen in ver-
sione justum locum obtineant.

67 Ἡ'δονικοί.] Α'πὸ τέλους ἢ δια-
θέσεως. Caselius.

68 Περιπατητικοί.] Α'πὸ συμ-
πτωμάτων. Lege Proœmium Dio-
genis Laërtii, ubi traduntur plera-
que, & Galen. in historia Philosophi.
Idem.

69 Κριτικοί.] Ut Aristoteles, qui
Iliada correxit Alexandro, ut Ari-
starchus, & hujus sæculi plures qui-
dam peridiculi.

Nec enumerantur omnes; sed ad
eosdem referuntur tamen hi quo-
que: et si neque sic omnes numera-
bimus:

Ζωγράφοι.

Α'νδρειαντοποιοί.

Α'ρχιτέκτονες.

Φιλοθεάμονες sive φιλίστρες, quo-
rum princeps celebratur Ulysses,
qui

Πολλῶν ἀνδρῶν ἰδὲν ἄσπεα καὶ
νόον ἔβλε.

Γ'γορικοί.

Νομικοί.

Πολύγλωττοι.

Πολυμαθεῖς.

de quibus apud Platonem est hic
versus:

Παλυμαθισσύνη τῆς ἑ κακώτερον
ἐστίν.

De his autem & nonnullis superio-
ribus insignis locus est 4. libro de
Regno apud Dionem Chrysostomum,
ubi inducit Diogenem dissen-
sientem cum Alexandro fol. 124.
H^a σὺ οἶς, inquit Diogenes: τὴς
σοφιστὰς εἶναι, τὴς διδασκοντάς βα-
σιλεῦσιν, &c. usque ad illa verba
fol. 128. παρὰ τοῖς κακαδαίμοσι
σοφισαῖς, id est: An tu artem
regnandi à Sophistis esse expetendam
dicis? At multi ex his non solum non
gubernandi, sed ne vivendi quidem
artem noverunt. An nescis, discipli-
nam esse geminam, alteram divinam,
alteram humanam? Divina magna
est, & firma & facilis. Humana
exigua, imbecillis, plena periculo-
rum, & vanitatis habet non parum;
sed illa tamen ad priorem recte adjun-
gitur. Hanc multi disciplinam nomi-
nant (& puto esse disciplinam) qui-
que multas Persicas, Græcas, Syriacas,
& Phœnicias artes didicerit, libros
plurimos collegerit, hunc sapientissi-
mum, & plane doctissimum arbitran-
tur. Idem si forte in improbum quem-
piam, timidum, aut avarum incide-
rint, rem contemnendam, & homi-
nem nullius pretii judicant. Alteram
vero, interdum disciplinam, inter-
dum fortitudinem, & animi excellen-
tiam nominant: atque ita misso vul-
gato discipline nomine, veteres illi ni-
hilominus eos, quibus bona educatio
obtigisset, quique animi fortitudinis
præditi essent, educatos disciplina ap-
pellabant, ut Herculem illum: sed ta-
men qui hac disciplina præditus est,
etiam alterius facile potest fieri parti-
ceps, si paucula saltem audit, & illis
maximis & potissimis iniuriatus fuerit,
& ea intimis sensibus custodierit: à
quibus nullum ipsum neque tempus,
neque homo, neque Sophista facile, no
quidem igne combusturus, deduxerit.
Quin etiam si quis hominem cremare
velit,

ἄλλοι τοῦτοις εἰσὶ ὡδα-
πάησιοι. 7^ο Αἱ δὲ γυναι-

κας

rique horum non diffi-
miles. Mulieres vero il-
la;

voluit, uti Herculem tradunt, seipsum combussisse; tamen haberent in monte praecepta, non minus, quam hominum combussorum ajunt dentes manere, reliquis membris igne absumptis omnibus. Non enim discere, sultem recordari opus est, postea continuo novit & intelligit, quod ab initio praecepta illa complexus est animo. Præterea; si in virum quempiam incidit, ceu gnarum via, ab eo sine labore ullo informari, citoque expediiri poterit. Sin cum Sophista ignaro & superbo egerit; hic eum circumducit, modo in Orientem, modo in occasum, modo in Septentrionem: ipsemet ignarus omnium; sed opinione tantum Sapiens, ut qui olim ab hujuscemodi ostentatoribus in errorum indultus sit: ut eum imperiti & indomiti canes in ipsa venatione non solum ipsi nihil intelligunt, nec indagare possunt; sed latratu suo, & ipsa specie decipiunt alios: qui has vias frequenter clagentes temere sequuntur: ex his muti alii sunt, nec quicquam vocis amittunt; sed soli decipiuntur: alii petulantiores multo, magisque stulti, illos priores imitati tumultuantur, & alios in fraudem conantur impellere. Idem inter Sophistas quos dicunt, deprehendas, multitudine concomitantem hominum insipientium, ut parum omnino inter Sophistam & Eunuchum lascivum interfit. Hoc audito, mirari Alexander, & quære: cur Sophistam cum Eunuchis contulisset, Ille contra: Eunuchos, ajunt, viros otaniorum libidinosissimos esse, & amatorum mulierum: cum quibus & concumbere, & eas fatigare; sed præterea nihil fieri affirmant, si vel dies integras noctesque cum iis rem habeant. Eodem modo multos apud Sophistas nihilo prudentiores factos, consensisse, invenies: multo miserius in errorem circumductas sermonibus, quam Vlysses in mari errantem inducit Homerus. Aut quidem inferi adjuvandi forent,

quam audiendo & dicendo bonus existeret. Tibi vero; cum talis sis, si intelligentis viri data potestas fuerit, vel una dies ad cognitionem rerum, & artium sufficeret: nec quicquam subtilibus Sophismatibus, aut sermonibus opus esset. Sin nec Iovem praeceptorem, nec alium quempiam ad dicendum res necessarias idoneum paratumque natum fueris, nihil proficies, si vel tempus vite omne, vigilando & esuriendo apud Sophistas illos insalices, ætatemque consumseris. Idem.

Oi δὲ Κριτικοί. Alii Critici.] Tales dicebantur olim qui libris emendandis incumbabant, & in iis τὰ γνήσια ab adulterinis distinguebant, hæc obelo configentes. Sic Aristoteles in gratiam Alexandri Magni correxit Iliada Homeri. Talis fuit Aristarchus Grammaticus, & hujus sæculi non infeliciter huic studio operati. Snecanus.

70 Αἱ δὲ γυναῖκες.] Non sunt contemnendi, qui in secundo septo sedes suas habent. Neque enim toti sunt demersi in voraginem vitiorum; sed iidem nihilominus obnoxii sunt: tamen aliqua spe è paucis malis emergendi, cum de prioribus prorsus desperatum sit. Conflistantur, quamdiu ibi morantur, cum Incontinentia, quæ neminem finit sapere, & cum cæteris vitiis. Opinione quoque prioribus sunt dementati, & inscitia manipati: tantisper enim, dum quis opinatur, à vero aberrat, & ab inscitia se non vindicavit. denique opinio inscitia est, & inscitia. Ubi autem falsæ opiniones ut de gloria, honoribus, divitiis, genere, forma, viribus, & cæteris fortunæ bonis; ibi earum rerum nimio & perverso studio homines intemperantiæ, avaritiæ, injustitiæ, quibusque vitiis dediti sunt, sudent. Contra, si de illis rebus vere sentiant, & recte starent, re-

κες ἐκείνων αἱ δοκοῦσαι πε-
 ειτέχειν ὁμοίαι ταῖς ὁρώ-
 ταις, ὅτι αὐτὸς ἔφησιν εἶναι τὴν
 Ἀκρασίαν, καὶ αἱ ἄλλαι αἱ
 μετ' αὐτῶν, τίνες εἰσὶν;
 Αὐτὰς ἐκείναι εἰσιν, ἔφη.
 71 πότερον ἐν καὶ ὧδε εἰσπο-
 ρθῶν; Νὴ Δία καὶ ὧδε,
 σπαίως δέ, καὶ ἔχ' ὥσπερ ἐν
 τῷ ὁρώτῳ ὡς βόλω. πό-
 τερον ἐν καὶ αἱ Δόξαι; Ναί,
 ἔφη. ἐπὶ μὲν γὰρ καὶ ἐν τῶν
 τοις τὸ πάμα, ὃ ἐπὶ οὐρανῷ
 ἔστι Ἀπάτης, καὶ ἡ Ἀγνοία
 μέν, Νὴ Δία, καὶ μετ' αὐτῆς
 γὰρ ἡ Ἀφροσύνη. καὶ ἔτι μὴ
 ἀπέλθῃ ἀπὸ αὐτῶν ἔτι
 ἡ Δόξα, ἔτι ἡ λοιπὴ Κα-
 χία, μέχρεις δὲ 72 ἄπο-
 γνόντες τὴν Ψευδοπαιδείαν,
 εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἀληθι-
 νὴν ὁδόν, 73 καὶ πείσονται τῶν

τῶν

læ, quæ circumcursa-
 re videntur, primis si-
 miles, inter quas esse
 dicebas *Incontinentiam*, &
 reliquas illius socias,
 quænam sunt? Illæ ipsæ,
 inquit, sunt. Num qui
 ergo & huc ingredium-
 tur? Et huc medius fi-
 dius, sed raro: nec ita
 frequenter, ut in primum
 septum. Numquid ergo
 & Opiniones? Næ, in-
 quit, nam & in his etiam
 num Potio, ab Impostu-
 ra propinata, & Ignoran-
 tia, manet: atque etiam
 mehercule, una cum
 ea, Amentia. Neque vero
 ab eis vel Opiniones vel
 cætera vitia recedent, do-
 nec, repudiata Falsi no-
 minis eruditione veram
 ingressi viam, purgatri-
 cem istarum rerum vim
 bi-

referrent se totos à vitis ad virtu-
 tes. Non possunt autem, donec
 sunt sub disciplina pseudopædiz,
 quæ magistra quidem eximia est, &
 in admiratione multorum, nec à
 bonis prorsus contemni debet, nec
 potest; sed hoc ipsa neque tenet,
 neque docet, quod vera disciplina,
 sive veritatis magistra, quæ aliud
 habet collegium, & alibi sedem
 fixit, ad quam quæ via ducat, despi-
 ciendum sive quærendum est. Res

enim magni momenti, imo id, in
 quo cuiusque salus vertitur. *Cassio-
 dius.*

71 Πότερον ἐν καὶ ὧδε.] Non ἐ.
Wolfius.

72 Ἀπογνόντες τῆς ψευδοπα-
 δειας.] Desperata ope falsæ doctri-
 næ: vel ea rejecta: vel averfati cam.
Idem.

73 Τὴν πείσαν καθαρτιάν.] Α-
 καθάρσιον. non πᾶσι καθαρτιάν.
Idem.

καὶ

τε καθαρκίῳ δυνάμει
καὶ ἐκβάλωσι τὰ κακὰ
πάντ' ὅσα ἔχουσιν, καὶ τὰς
Δόξας, καὶ τὴν Ἀγνοίαν, καὶ
τὴν λοιπὴν πᾶσαν Κακίαν.
τότε ἂν εἴπω σωθήσονται.
ὧδε δὲ μύμοντες παρὰ τῇ
Ψευδοπαιδείᾳ, εἰδέποτε
Σπολυθήσονται, εἰδὲ ἐλλείψεται
αὐτοὺς κακὸν οὐδὲν ἕνεκα
τούτων τῶν μαθημάτων.
ποία ἂν αὕτη ὁδὸς ἔστιν, ἢ
Φέροσα ὅτι τὴν ἀληθινὴν
παιδείαν; Ὁ ρᾶς, ἔφη,
ἀνω τόπον πρὸς ἐκείνον,
ὅπως οὐδεὶς ὅπια τοικεῖ,
ἀλλ' ἔρημος δοκεῖ εἶναι;
Ὁ ρῶ. 75 Οὐκ ἔστι καὶ θύραν
ἰνὰ μικράν, καὶ ὁδὸν ἵνα
πρὸς τὴν θύραν, ἥτις οὐ
πολύ

biberint, & mala omnia,
quibus urgentur, ut Opiniones & Ignorantiam,
& reliquam omnem Viti-
ositate[m], eiecerint; tum
demum enim servabun-
tur. Dum vero heic man-
serint apud Falsi nomi-
nis eruditionem, nun-
quam liberabuntur: nec
ullum malum, illarum
quidem disciplinarum
subsidio, profligabunt.
Quæ ergo via est, quæ
ad Veram eruditionem
ferat? Videſne, inquit,
editum illum locum,
qui à nemine incolitur, ac
desertus esse videtur?
Video. Ergo & januam,
parvam, & viam quan-
dam ante januam, pa-
rum frequentem, & à
per-

Καὶ πρὸς τὴν τούτου καθαρκί-
κην δύναμιν.] τοῦ πρῶτου scil. quod
paulo ante memoratum. τὴν τούτου
καθαρκίαν. igitur est *passive* di-
ctum, non *active*, ut *θεὸς μέγας*:
mors fera: i.e. à fera illata: & id ge-
nus alia sexcenta. Possis & ad *περί-
βολον* referre: Sed ita quoque *passi-
vum* fuerit. Fortasse legendum *τέ-
των*: quod ita & Wolfius in *Notis*
voluisse, aut ita reperisse videtur.
Casaubonus.

74 Ἐρημὸς εἶναι δοκεῖ.] Pauci
vetum iter ingrediuntur. Sic & apud
Poëtam:

· · · pauci: quæ æquæ amavis

*Iupiter, aut ardens evenit ad athe-
ta virtus,*

Diis geniti potuere. Caselius.

75 Οὐκ ἔστι καὶ θύραν. Ergo & ja-
nuam.] Conveniunt omnes quas
perlustravi editiones excepta *Caseli-
ii*, in qua minus ornate *ἐκὴν θύ-
ραν*? Sed tamen in versione sua
melius vim interrogationis expres-
sit quam Wolfius: apud quem legi-
tur: *Nonne & foret quasdam pu-
sillas*? Et ita etiam paulo infra:
ἐκὴν καὶ βενός τις ὑψηλός: *Nonne
& jam collis quispiam perexcehſus*?

76 Πρὸς τὴν θύραν,] Non πρὸς nisi
dativo jungatur, πρὸς τῇ θύρᾳ
vel

πολύ ὀχλεῖ), ἀλλὰ πάνυ
ὀλίγοι πορεύονται, ⁷⁷ ὥσπερ
δυσανόδου πινός ⁷⁸ καὶ τρα-
χείας ⁷⁹ καὶ πετρῶδες εἶναι
δοκίμης; Καὶ μάλα.
ἐφίλω. Οὐκ ἔν ⁸⁰ καὶ βυβός

π15

perpaucis tritam, ut quæ
& præceps & aspera,
& prærupta esse videa-
tur? Omnino, inquam.
Ibi & Tumulus excel-
sus cernitur, & angu-
stus

vel, πρὸς ταῖς θύραις, eodem fere
sensu. Wolfius.

⁷⁷ Δυσανόδου πινός.] Est via ar-
dua & ascensu difficilis. *Casilius*.

Ὡσπερ δυσανόδου. Ut quæ præ-
ceps sit.] Ad verbum, quæ diffici-
lem habeat aditum sive ingressum.
Idem expressit Hesiodus: cum ait,
τῇ δὲ ἀραιῇ ἰδρῶτα θροῖ, &c.

Noti enim sunt versus. Quos
etiam expressit utcumque author τῷ
ὁ Πυθαγόρας Pythagoræ inscripti. Nec
abludunt ab hac phrasi mysticæ lite-
ræ. *Snecaui*.

⁷⁸ Καὶ τραχείας.] Et aspera &
dumis obfita. *Casilius*.

⁷⁹ Καὶ πετρῶδες.] Denique saxea
& dura. *Idem*.

⁸⁰ Βυβός.] Tumulus: quia est
editiore loco, non humilis virtus &
salus.

Μεγάλη. ὑψηλή. κύκλω ἀπό-
κρημνῶ.

De asperitate viæ ducentis ad Virtu-
tem Simonides citante Clemente A-
lexandrino 4. Στρωμ. Ἐστὶ τις λό-
γος τῶν ἀρετῶν ναίνειν δυσανάτοισι
ἐπὶ πέτραις, οὗν δὲ μιν θροῖν χῶ-
ρον ὧν ἂν ἀμφέπειν ἔτε πάντων βλε-
φάροις θνατῶν ἴσοσι, καὶ μὴ δα-
κνύσιν ἰδρῶς ἰνδοθεν μόλη, ἱκανῶς
ἀνδρείας.

Ibidem apud Clementem

Æschylus.

Τῷ ποτῶντι δὲ, ἐκ θροῖν ὀρεῖσθαι
τίκτωμα τῷ πόνε κλίθ.

Pindarus ult. Pyth.

Εἰ δὲ τις ὀλβῶς ἐν ἀνθρώποιςιν,
ἀντι

Καμάτε ἢ φαίνεται.

Idem alibi:

Ἄπρον δὲ ἱλασὸν χάσμα παῦρος
τίνος.

Ad omnes res præclaras geren-
das opus est ἰγκρατὶα καὶ καρτε-
ρία, maxime ad virtutem adipi-
scendam, & quasque actiones Vir-
tutis designandas. Continentia,
ut desideria voluptatum corporis
exuas, aut certe, quam maxime
fieri possit, minuas. Tolerantia,
ut molestias & labores ne extir-
mescas, sed intrepidè subeas: in-
terdum & pericula. Proinde Epictetus
in omni vita iussit tolerare &
abstinere. Refertur enim ad eum hoc,
Ἀνέχε καὶ ἀνέχε. Cujus ver-
bi hæc vis est, ut dura ultro subea-
mus, adsuescamus curis, mole-
stias, laboribus, vigiliis; toleremus
æstum, frigus, ventos, imbres,
quascunque tempestates: nec fran-
gi nos adversis patiamur: pauperra-
te, exilio, convitiis improborum &
odii, & quicquid est adversæ fortu-
næ: deinde, ut nec ulli cuiuscunque
generis voluptatum corporis suc-
cumbamus: Fieri enim non potest,
qui iis incumbit, virtuti se totum
devoverit. Quin ipsum etiam cor-
pus voluptatibus conficitur. qui lo-
cus copiose facile illustrari potest.
Sic in literis si velis proficere, ἀπέ-
χε ἀ vino, ab amoribus, ἀ somno,
ab alea, ἀ pigritia, & hujus generis
omnibus. Idem facit venator: nec,
solum ἀ suavis abstinere; sed &
famem, sitim, nives: gelu, imbre
totos dies tolerat: incertus spei fu-
turæ: nec detinet eum ab institu-
to.

N

to,

πες ὑψηλὸς δοκεῖ εἶναι, καὶ
ἀνάβασις γηνὴ πᾶν, καὶ
κρημνὸς ἔχουσα ³¹ ἐνθεν
καὶ κείθεν βαθεῖς; Οἷῶ.
Αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ ὁδὸς,
εἴφη, ἡ ἀγνοία πρὸς τὴν
ἀληθινὴν παιδείαν. Καὶ
μᾶλα γε χαλεπὴ πρὸς
δεῖν. ἐκ γὰρ καὶ ἄνω γε πρὸς
τὴν βυθὸν ὁρᾷς πέτραν με-
γάλλω, καὶ ὑψηλὴν, κύ-
κλω σπέρκρημον; Οἷῶ,
εἴφω. Οἷῶς ἐν καὶ γυναῖ-
κας δύο ἐτηκυίας ὅππῃ τὴν
πέτρας, λιπαράς, καὶ
θυστήσας τῷ σώματι,
καὶ ὡς ἐκτεταχθεὶς τὰς
χεῖρας πρὸς τὴν φύσιν;
Οἷῶ. ἀλλὰ πίνες χαλῶνται.
εἴφω, αὐταί; ³² Ἡ μὲν

Eγ-

stus aditus, utrinque in
profundum præceps. Vi-
deo. Hæc igitur, in-
quit, via est, quæ ad
veram eruditionem du-
cit. Et quidem aspe-
ctu, inquam, valde ar-
dua. Ergo & superne
juxta tumulum magnam
rupem vides, & altam,
undique præruptam? Vi-
deo, inquam. Vides
ergo & duas mulieres,
succis plenas, & robu-
sto corpore in rupe
stantes, quæ manus ala-
criter extendunt? Vi-
deo, inquam, sed quæ
eis nomina sunt? U-
na, inquit, Continen-
tia vocatur, altera To-
lerantia. Sunt autem so-
rores.

το, εἰ καὶ δις καὶ τρεῖς ἡτύχησαν. In
studiis igitur literarum & virtutum,
in potiundi earum cæsa spe, perpeti
quidvis oportet, & à jucundis non
solum abstinere: sed & ea, quibus
frui possis & liceat, fugere. Ut plu-
rimum contra fit, ut voluptatum
cupiditate faciamus turpia, & fuga
molestiæ honesta mittamus, id
quod his verbis ostendit Philoso-
phus: Διὰ μὲν γὰρ τὴν ἡδονὴν,
inquirit, τὰ φαῦλα πράττομεν. διὰ
δὲ τὴν λύπην καλῶν ἀπεχόμεθα.
Idem.

³¹ Εἴθεν καὶ κείθεν βαθεῖς.] Opti-
me uti solet summus Grono-

vius conjicit hic forte esse legen-
dum: ἐνθεν καὶ ἐνθεν βαθεῖς: hæc
enim plerumque à scriptoribus con-
junguntur.

³² Ἡ μὲν ἡσυχία καλεῖται, ἡ δὲ
κατερρία. Una inquit, conti-
nentia vocatur, altera tolerantia.]
Continentia, quod ex Ethicis patet,
versatur circa voluptates, uti tole-
rantia circa labores, quos jubet
magno animo ferre, ut illa volupta-
tes spernere. Proinde Epictetus in
omni vita jussit tolerare & abstinere.
Quippe horum pertinet celebre illud
dictum ipsius, Ἀνέχε καὶ ἀπέχε.
Sustine & abstine. Quibus duobus

man-

Ἐγκράτεια καλεῖται, ἔφη,
ἡ δὲ Καρτεία. εἰσὶ δὲ ἀ-
δελφαί. Τί ἐν ταῖς χεῖρας
ἐκτεταχασιν ἔγωγε παρθε-
μως; Παρακαλῶσιν, ἔφη,
τὴν ὁρμηνομήνους ὅτι τὸ
ποῖον, παρρεῖν, καὶ μὴ ἀπο-
δειλιάειν, λέγουσαι, ὅτι βρα-
χὺ ἔτι δεῖ καστερῆσαι αὐ-
τὴν, εἴτε ἡξυσιν εἰς ὁδὸν κα-
λὴν. Οὔταν ἐν παραγένων
ὅτι τὴν πέτρην, πῶς ἀνα-
βαίνουσιν; ὁρῶ γὰρ ὁδὸν φέ-
ρουν ἐδεμίαν ἔω αὐτῇ.
Αὐταὶ ἀπὸ τῆς κρημνῆς πρὸς
καταβαίνουσι, ⁸³ καὶ ἑλ-
κυσιν αὐτὴς ἀνω πρὸς
ἑαυτὰς. ⁸⁴ εἴτε κελύουσιν
αὐτὴς ἀναπαύσασθαι,
⁸⁵ καὶ κατὰ μικρὸν διδασιν
⁸⁶ Ἰσχυῖ

tores. Cur vero manus
adeo alacriter extendunt?
Hortantur, inquit, via-
tores ad eum locum
progressos, ut bonis sint
animis, nec per igna-
viam desperent. Fore
enim, ut post parvi
temporis difficultates,
in amoenam viam per-
veniant. Ubi autem ad
rupem accesserint; quo
pacto ascendunt? Nul-
lam enim, quæ eo fe-
rat viam perspicio. Ipsæ
à præcipitio ad eos non-
nihil descendunt, eos-
que sursum ad sese at-
trahunt. Postea jubent
eos requiescere: & pau-
lo post eis dant Robur
&

mandatis omnem virtutum chorum
sibi videbatur complexus. *Snecanus.*

⁸³ Καὶ ἑλκυσιν αὐτὴς ἀνω.] No-
tanda vox. Negat enim Hierocles in
Deo situm esse, ut quenquam tra-
hat: Christianos, ut opinor, fugil-
lans ob dictum Johannis, vel *Domi-
ni Salvatoris* in Johanne potius:
Οὐδὲς δύναται ἐλθεῖν πρὸς με, ἐὰν
μὴ ὁ πατὴρ ὁ πέμψας με, ἑλκύσῃ
αὐτόν. Eodem verbo utitur & *Hie-
rocles*. Εἰ γὰρ ἐπὶ τῷ Θεῷ ἵσιν ἑλ-
κυσθὴν πρὸς τὴν ἀλήθειαν τὰς ἀνθρώ-
πους καὶ ἀποστόλους, τί αὐθαίρετα πῆμα-
τα ἔχουσιν αὐτὴς ἰσχυροί; Respon-
det hic Cebe, ex cujus explicatione

lux huic verbo & contrōversia, si
quis attendat, hand contemnenda:
sed hoc non agimus. *Cassiodorus.*

⁸⁴ Εἴτε κελύουσιν αὐτὴς ἀνα-
παύσασθαι.] Ut intendere non o-
portet violenter, ne frangatur arcus,
ita cavendum, ut laboribus modere-
mur, ne iis concidamus, Tantum de-
nique laborandum est, quantum &
corporis & animi nervi facere va-
leant. *Cassellius.*

⁸⁵ Μετὰ μικρὸν διδασιν.] Id est,
ubi habitum nobis pepererimus, vi-
cerimus: nec tum illa est difficultas,
quæ fuerat initio. *Idem.*

⁸⁶ Ἰχὺν καὶ Θάλασσαν, καὶ ἐπαγγέλλοιτο αὐτὸς καταστῆσαι πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, καὶ δεικνύσιν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν, ὥς ἐστὶ καλὴ τε, καὶ ὁμαλὴ, καὶ δι' ὑπὸ ῥηθι, καὶ καθαρὰ παντὸς κακοῦ, ὥσπερ ὁράς. Ἐμφαίνει γὰρ Δία. Ὁ ρᾶς ἐν, ἔφη, καὶ ἔμπαρθε ἔσ' ἄλλος ἐκείνους τόπον πᾶν, ὅς δοκεῖ καλὸς τε εἶναι, καὶ λειμωνοειδής, καὶ φωτὶ πολλῷ καταλαμπόμενος; Καὶ μάλα. Κατανοεῖς ἐν καὶ ἐν μέσῳ ἔσ' λειμῶν, πρὸς ἑξέσθον ἔτερον, καὶ πύλιν ἑτέραν; ἔστιν ἕτως. Ἀλλὰ τίς καλεῖται ὁ τόπος; ἔστ' ἔστι; Ἐὐδαιμόνων οἰκητήριον, ἔφη.

ὥδ' ἔστι

⁸⁶ Ἰχὺν καὶ Θάλασσαν.] Ne debilitentur vires, & ne concidat animus. Qui contemnit voluptates, & laborem in se suscipit, sive qui non alio pellicitur voluptatibus, nec deterreretur laboribus, ἰχὺς καὶ θάλασσα. His ducibus progredi cuique integrum ad doctricem sinceram & perfectam. Hæc de difficultate viæ nihil negans, novam viam ostendit, amœnam, planam, expeditam, puram. Primus aditus gravis est; ubi ardua superaveris, via amœna & jucunda est, omnia tempe & lux ipsa. Idem & Hesiodus testatur:

& Fiduciam, & pollicentur se eos ad veram eruditionem perducturas: ac demonstrant, quam ea via sit amœna, & plana, & expedita, & omnis expers mali, ut vides. Ita certe quidem apparet. Videsne porro, inquit, ante lucum illum locum quendam, qui & amœnus videtur, & prati instar, multaque luce illustris? Utique. Videsne in prati medio etiam aliud septum, & aliam portam? Et ita. Sed quomodo vocatur locus ille? Beatorum domicilium, inquit. Hic enim

Ἐν δὲ τῇ ἐκείνῃ πύλιν καλεῖται πρὸς ἑξέσθον. Idem.

⁸⁷ Ἐὐδαιμόνων οἰκητήριον.] Beatorum domus, quam incolunt virtutes, & ipsa beatitudo. Hæc enim absque illis non est, & illæ sunt hæc ipsæ. Qui virtutem adepti fuerint, eorum est bona conditio, eorum vita beata, sicut ipsi beati censendi. Pingitur beatitudo, ut virtus apud Prodicum, in Xenophonte: ætate integra, nec enim infans, nec puellula sine mente, neque vetula: semper

ὅδε γὰρ ἀγατεύουσιν αἱ
 Ἀρεταὶ παῖσαι, καὶ ἡ Εὐδαι-
 μονία. ⁸⁸ Εἶεν, ἐφ' ὧ ἐγώ,
 ὡς καλὸν τὸ τόπον εἶναι.
 Οὐκ ἔνι ὥρα τὴν πύλιν
 ὄραϊς, ἔφη, ὅτι γυνή τις
 ἐπὶ καλῇ, καὶ καθεστηκυῖα
 τὸ ὡροσώπον, ⁸⁹ μέση δὲ
 καὶ κεκρυμένη ἦδη τῇ ἡλι-
 κίᾳ, ⁹⁰ Σολὴν δ' ἔχουσα
 ἀπλὴν,

per enim viret virtus: nihil in ea fu-
 citur aut ascititium: simplex habi-
 tus, ut & color. In quadrato lapide
 consistunt:

Παιδεία. Ἀλήθεια. Πιστός.

Lapis quadratus indicat certam ad
 salutem semitam, & certas firmas-
 que veræ disciplinæ dotes: proinde
 & ipsi virtute perfecti quadrati pri-
 mum à Simonide, deinde & à Pla-
 tone & Aristotele dicti fuere: nec
 dubium est, quin Cebes ex eodem
 Poëta hanc imaginem desumpsit.
 Platonis hæc sunt verba in Protagora:
 λέγει γὰρ πρὸ Σιμωνίδου πρὸς Σώπαν
 τὸν Κρένῳ υἱὸν τῷ Διτταλῷ, ὅτι
 ἀνδρὰ ἀγαθὸν μὲν ἀληθῶς γενέσθαι
 χαλεπὸν, χειρὶ τοῦ καὶ ποσὶ καὶ νόμῳ
 τετραγώνον, ἀνευ φόβου τετυγμένον.
 Aristotel. 1. Ethic. Αἰεὶ γὰρ ἡ μέ-
 λιστα πάντων, πρᾶξι καὶ θεωρίᾳ
 τὰ κατ' ἀρετὴν, καὶ τὰς τύχας οἰ-
 σὶ κάλλιστα, καὶ πάντῃ πάντως ἐμ-
 μελῶς ὅγ' ὡς ἀγαθὸς ἀγαθὸς καὶ
 τετραγώνος, ἀνευ φόβου. Idem A-
 ristot. Ethic. 1. οἷον τὸ ἀγαθὸν ἀν-
 δρὰ πάντῃ εἶναι τετραγώνον, μετα-
 φορᾷ, ἀμφοτέρω γὰρ τέλει, ἀλλ' ὅσον
 καὶ εἰς γινώσκον. Idem.

⁸⁸ Εἶεν, ἔφη ἐγώ, ὡς καλὸν τὸ
 τόπον εἶναι. Videtur aliquid deesse,
 aut potius pro συγχωρῶ, ὅτι καλὸς

enim degunt Virtutes
 omnes, & Beatitudo.
 Amœnus dubio procul
 is locus est. Vides er-
 go, inquit, juxta por-
 tam stare matronam for-
 mosam, constanti vul-
 tu, ætate media, &
 jam ad senectutem de-
 clinante, veste simpli-
 ci,

ὁ τόπος ἐστὶ. Assentior amœnum
 esse locum. Wolfius.

⁸⁹ Μέση δὲ καὶ κεκρυμένη ἦδη τῇ
 ἡλικίᾳ.] Κεκρυμένην ἡλικίαν intelli-
 go, τὴν ἐπὶ τὸ γῆρας μᾶλλον νεύου-
 σαν. etsi fortasse legendum κεκρυμέ-
 νη, ut alludat ad Platicum illud:
 Beatum esse, cui vel in senectute
 contigerit veras habere de rebus o-
 piniones. Tribuit autem Cebes veræ
 eruditioni iudicium de rebus bonis,
 malis, & mediis: præ quo omnem
 aliam cognitionem contemnit. Ge-
 nevensis Lexicon κεκρυμένην ἡλικίαν
 interpretatur ætatem, quæ sit firmo
 iudicio prædita. Idem.

Salmas in Prasat. [Ἡλικία μέση
 καὶ κεκρυμένη, est mediæ ætatis &
 statæ. Nam κεκρυμ. hic pro τεταγ-
 μένη accipitur, ut etiam exponit He-
 sychius Casaubonus,

†† Recte Casaubonus τὴν κεκρι-
 μένην ἡλικίαν, mediā & statam
 ætatem interpretatur. Ea autem est
 inter adolescentiam & senectutem
 mediæ, Ciceroni constans dicta, in
 de Senect. c. xx.

Κεκρυμένη ἦδη τῇ ἡλικίᾳ. Στα-
 τε mediæ & jam ad senectutem decli-
 nante.] Videtur interpres legisse κε-
 κρυμένη, à verbo κλίνω: id enim es-
 set inclinante. Locustane mihi de
 mendo suspectus est. Suetonius.

⁹⁰ Σολὴν ἔχουσα ἀπλὴν καὶ καλ-

ἀπλῆν, ⁹¹ καὶ ὀδὴνα καλλωπισμόν; ἔθηκε δὲ ὄχι ὅτι προγγύλευ λίθῃ, ἀλλ' ὅτι πετραγώνῃ. ἀσφαλῶς κειμένῃ. καὶ μετὰ ταύτης ἄλλα δύο εἰσί. ⁹² θυγατέρες πνές δοκῶσι εἶναι. Εὐφραίνῃ ὅπως ἔχειν. Τῆτων τοίνυν ἡ μὲν ἐν τῷ μέσῳ, Παιδεία ἐστίν. ⁹³ ἡ δὲ, Ἀλήθεια. ἡ δὲ Πειθῶ. Τί δὲ ἔθηκεν ὅτι λίθῃ πετραγώνῃ αὕτη; Σημεῖον, ἔφη, ὅτι ἀσφαλῆς τε καὶ βεβαία ἡ περὶ αὐτὴν ὁδὸς ἐπὶ τοῖς ἀφικνωμένοις, καὶ τῷ διδομένοις ἀσφαλῆς ἡ δόσις τοῖς λαμβάνουσι. Καὶ τίνα ἐστίν, ἃ δίδωσιν αὕτη; Θάρος, καὶ Ἀφο-

λαπισμὸν.] Aut ἀπλῆν, Vestis tenera & ornata : aut ἀπλῆν καὶ ἀκαλλώπιστον. nam vestis simplex & inornata magis decere videtur. Eruditionem. Nisi forte καλλωπισμὸς hic intelligatur τὸ καθαρίον, mundities & elegantia. Wolfius.

⁹¹ Οὐδὴνα καλλωπισμὸν.] Sequimur Salmasium & alios viros doctos, qui nobis locum hujus tabulae perperam exhibuerunt: Verum Casellianæ editionis lectionem improbare non possum, in qua exculum est; ὅλην δὲ ἔχουσα ἀπλῆν καὶ ἀκαλλώπιστον. Verum optime omnium placet quod Clariss. Gronovius, no-

ci, & asciticii cultus experte? Insistit autem saxo non globoso, sed quadrato atque immobili. Si adsunt aliæ quædam duæ, filiæ ejus, ut videtur. Ita quidem videtur. Harum igitur media, Eruditio est, inquit: altera, Veritas: altera, Suadela. Cur autem quadrato saxo insistit? Indicio, inquit, est, & viatoribus viam ad eam esse tutam ac firmam: & accipientibus, munerum ejus fructum securum. Ecquæ sunt ejus munera? Fiducia, Securitas, Vacuitas à per-

strum præsidium & grande decus, ad oram sui codicis annotaverat, fortasse legendum esse, ἀνευ καλλωπισμῷ: ita enim conjectabat, quia mendose in Plantiniana inveniebatur: ὅλην δὲ ἔχουσα ἀπλῆν, καὶ ἀκαλλωπισμὸν.

⁹² Θυγατέρες τινές.] Scilicet ἐκείνης. & τὸ τινές, πλεονάζειν δοκί. Wolfius.

⁹³ Plato: Ἀλήθεια δὲ, πάντων μὲν ἀγαθῶν θεοῖς ἡγείται, πάντων δὲ ἀνθρώποις. Vide Proœmium Alexandri Aphrodisiæ εἰς τὸ πρότον ἢ πρῶτον ἀναλυτ. Sic apud Xenophontem virtus ad Herculem perti-

Ἀφοδία, ἔφη ἑκαῖν. Ταῦτα δὲ πάντα ἐστίν; Ἐπιτήμη, ἔφη, ὅ μὴδὲν ἄν ποτε δεινὸν παθεῖν ἐν τῷ βίῳ. Ἡ ἐράκλεις, ὡς καλὰ, ἐφίλω, τὰ δῶρα.⁹⁴ Ἀλλὰ τί ἐνεκεν ἔξω ὅδε ἰδὼς ἔστηκει ἔπως; Ὅπως τῆς παλαιολογίας, ἔφη, δεραπολὶ καὶ ποτιζήτω καθαρχικῇ δυνάμει. εἴθ' ὅταν καθαρθῶσι, ἔπως αὐτὰς εἰσαγάγῃ πρὸς τὰς Ἀρετάς. πῶς τοῦτο; ἔφη ἐγὼ. ἐν συνήμῳ. Ἀλλὰ συνήσεις, ἔφη. ὡς ἀνείπεις⁹⁷ φιλοτίμως κάμων ἐτύγχανε, πρὸς τὰ ἰατρὸν ἀν

turbationibus, inquit ille. Quamnam ista vim habent? Eam, ut sciant, nihil unquam in vita sibi mali eventurum. Dii boni, inquam, quam præclara munera! Sed cur sic extra septum adstat? Ut hospites, inquit, fanet, eisque Vim purgatricem propinet. Ubi vero purgati fuerint; tum demum eos ad Virtutes adducit. Quomodo istud? inquam. Neque enim intelligo. Sed intelliges, inquit, Fit enim hic perinde, ut si quis gravi affectus morbo ad medicum

proficitur, se vera dicere, &c, ὁδὸς. Ἀφοδία.

Eodem ambo redeunt, ut recte faciat. nec à veritate ac iustitia ullo periculo, ac ne morte quidem, aut ulla mortis specie deterrentur, Caselius.

94 Ἀλλὰ τί ἐνεκεν, ἔξω τῆ περιβόλης ἔστηκει ἔπως;] ἡ παιδεία scilicet, quæ καθαρικὸν πολέριον propinat. Verum enim iudicium, quod Eruditio confert, aditus est ad virtutem, & voluntatem excitat. Wolfius.

95 Δύναμις καθαρική.] Vis purgatrix est rationis explicatio, qua fæditas, & virtutis pulchritudo ostenditur: illius miseria, hujus felicitas. Sunt autem morbi non mi-

nus animi, quam corporis, ut inficitia & error. Recensentur & ceteri: gloriolitas, cupiditas, incontinentia, ira, avaritia, cum reliquo morborum animi grege. Caselius.

96 Ὅς ἂν εἴ τις φιλοδ. κ. ἐτ.] Plane ita & Philostratus, De vita Apoll. lib. 1. Casaubonus

97 Φιλοτίμως κάμων.] Durum, pro χαλεπῶς, aut φιλοπόνως, sedulo. Et paulo post pro γινόμενῳ, videtur legendum γινόμενον, & pro καθίστηκει, lego vel καθίσταται per α, vel κατίστησεν per τ. Nam καθίστηκει, & κατίζει, passive seu absolute: καθίσταται, vero, & κατίζει, absolute significat. Wolfius.

ἀνδρῶν γινόμενον, ὁρό-
 τερον καθαρτικοῖς ἐξέβα-
 λε πάντα τὰ νοσοποιῦντα·
 εἶτα ἔτις αὐτὸν ἰα-
 τρὸς εἰς ἀνάληψιν καὶ ὑ-
 γίαιαν καθέστηκεν. 98 εἰ δὲ
 μὴ ἐπέθετο οἷς ἐπέτατlen,
 βύλῳως αὖν δῆσθαι ἀποσω-
 θεὶς ἐξώλετο ὑπὸ τῷ νόσῳ.
 Ταῦτα συνίστημι, ἐφίλω
 ἐγὼ. Τὸν αὐτὸν τοίνυν
 τρόπον, ἔφη, καὶ πρὸς τὴν
 παιδείαν, ὅταν τις πᾶσι
 γίγνηται, διεραπύσῃ αὐτὸν,
 καὶ ποτίσῃ τῇ ἐαυτοῦ διωά-
 μι, ὅπως ἐκκαθάρῃ παρῶ-
 τον, καὶ ἐκβάλῃ τὰ κακὰ
 πάντα, ὅσα ἔχον ἡλθε.
 ποῖα ταῦτα; τίς ἄγνοια
 καὶ τὸ πλάνον; ὃν ἐπεπώκε
 πᾶσι τὸ Ἄπατης, καὶ τίς
 Ἀλαζονεία, καὶ ἡν Εὔπιθυ-
 μίαν, καὶ τίς Ἀκροσία, καὶ
 τὸ θυμὸν, καὶ τίς Φιλαργυ-
 εῖαν, καὶ τὰ λοιπὰ πάν-
 τα ὧν ἀνεπλήροη ὁ τῷ
 παρῶν παρῶν. Οὔτως
 ἐν καθαρῇ, πᾶσι αὐτὸν
 ἀποτέλλει; Ἐνδοξόν, ἔφη,
 πρὸς

dicum perducatur. Is
 vero purgationibus in-
 primis omnes morbi cau-
 sas ejicit; ac tum de-
 mum vires confirmat,
 sanitatemque restituit.
 Sin aeger medico non
 paruisset: merito eje-
 ctus à morbo interisset.
 Hæc, inquam, in-
 telligo. Ad eum ergo,
 inquit, modum ad E-
 ruditionem ubi quis per-
 venerit, ea curat il-
 lum, suamque illi vim
 propinat, ut ante om-
 nia, expurget & eji-
 ciat mala quæ secum at-
 tulerat omnia. Quænam
 ista? Ignorantiam, &
 Errorem apud Impostu-
 ram haustum, & Ar-
 rogantiam, & Cupidi-
 tatem, & Incontinen-
 tiam, & Iracundiam,
 & Avaritiam, cætera-
 que omnia, quæ in
 primo septo ingurgita-
 rat. Postquam autem
 purgatus fuerit, quo
 eum mittit? Intro,
 in-

98 Εἰ δὲ μὴ ἐπέθετο. Et mox ἀπαρτῶν ἐξέλετο. Idem.

πρὸς ἡν Ε' πηγήμιν, καὶ πρὸς
 τὰς ἄλλας Ἀρετὰς. ποίας
 ταύτας; ἔχ' ὁρᾷς, ἔφη,
 ἔσω τῇ πύλης χορὸν γυναι-
 κῶν, ὡς εὐεεῖς δοκεῖσιν
 εἶναι, καὶ εὐτακτοί, καὶ πο-
 λὺν ἀτρεφέρον καὶ ἀπλὴν
 ἔχουσιν; ἐπὶ τε ὡς ἀπλα-
 τοί εἰσι; καὶ εὐδαμῶς κε-
 καλωπισμέναι, ὥσπερ
 αἱ ἄλλαι; ὁρῶ, ἔφην.
 ἀλλὰ τίνας αὐτὰν καλεῖ-
 ται; Ἡ μὲν ὁρώτη⁹⁹ Ε' πη-
 γήμιν, ἔφη, καλεῖται. αἱ δὲ
 ἄλλαι ταύτης ἀδελφαί,
 Ἀνδρεία, καὶ Δικαιοσύνη,
¹ Καλοκαγαθία, ² Σω-
 φροσύνη, ³ Εὐταξία,
⁴ Εὐδαιμονία.

99 Ε' πηγήμιν.] Virtutes vero scien-
 tia non sunt. Est igitur hoc loco
 γυνῶν τῇ πύλῃ καὶ τῇ φεικλίῃ.

Ἀνδρεία.	Εὐταξία.
Δικαιοσύνη.	Εὐδαιμονία.
Καλοκαγαθία.	Εὐφροσύνη.
Σωφροσύνη.	Πράξις.

Apparet autem in ipsa prudentia,
 quæ est quasi oculus & dux virtu-
 tum omnium. Itaque seorsim nunc
 non nominat prudentiam, quasi
 eam per scientiam intelligat: et si
 scientia & prudentia multum diffe-
 runt, quod illa forte absque hac re-
 peritur, hæc sine illa esse non
 queat. Vide Ethic. 6. *Cassellius*.

¹ Καλοκαγαθία.] Quæ sit; quo-

inquit, ad Scientiam,
 & cæteras Virtutes.
 Quasnam istas? Non
 vides, inquit, intra
 portam cœtum matro-
 narum, quæ & for-
 mosæ, & modestæ vi-
 dentur: atque etiam fi-
 cti nihil habent, mini-
 meque comptæ sunt,
 ut cæteræ? Video.
 Sed quæ sunt earum
 nomina? Prima qui-
 dem, Scientia dicitur:
 reliquæ vero ejus foro-
 res, Fortitudo, Justi-
 tia, Vitæ integritas,
 Temperantia, Mode-
 stia, Liberalitas, Con-
 ti-

modoque intelligenda, & quis hoc
 nomine censeatur, docet Aristoteles
 Ethic. τοῖς πρὸς Εὐδαιμονίαν. *Idem*.

² Σωφροσύνη.] In ea, inquit Tul-
 lius, parte honestatis versantia, &
 quasi quidam ornatus vitæ, tempe-
 rantia & modestia, omnisque sedatio
 perturbationum animi, & rerum mo-
 dus cernitur. *Idem*.

³ Εὐταξία.] Huc pertinet in-
 terpretatio loci Xenophontei apud
 Columellam lib. 12. cap. 2. Nam
 vetus proverbium est; paupertatem
 certissimam esse, cum alicujus indi-
 geas, uti eo non posse, quia ignoretur,
 ubi projectum jaceat, quod desideratur.
 Itaque in re familiari laboriosior
 est negligentia, quam diligentia.
 Quis enim dubitet, nihil esse pul-
 chrius

N;

Ἐλευθερία, Ἐγκρά-
τεια, πραότης. Ωὖ καλ-
λιστα, ἔφλω ἔγωγε; ὡς
ὁ μεγάλη ἐλπίδι ἐσμέν;
Ἐάν συνῆτε, ἔφη, καὶ ἔξιν
πειποιήσεσθε, ὧν ἀκρίβετε.
Ἀλλὰ προσέξομεν ὡς
μάλιστα, ἔφλω ἔγωγε.
Τοιγαρὲν, ἔφη, σωθήσε-
σθε. ὅταν ἐν τῷ θαλάσῳ
σὺ αὐτὸν αὐταί, πῶς ἀπά-
γῃσι; πρὸς τὴν μητέρα,
ἔφη,

tinencia, Clementia.
O pulcherrimas, in-
quam! Quanta in spe
siti sumus! Si quidem
intellexeritis, inquit,
& usu vitæ confirma-
bimini in iis, quæ au-
ditis. Enimvero, in-
quam, summo studio
elaborabimus. Itaque sal-
vi eritis, inquit. Hæ
vero cum cum susce-
perint, quo dedu-
cunt?

chrius in omni ratione vitæ disposi-
tionē atque ordine? Quod in Iudi-
cis spectaculis licet sæpe cognosce-
re. Num ubi chorus canentium non
ad certos modos, neque numeros
præcuntis magistri consentit, disso-
num quiddam ac tumultuosum au-
dientibus canere videtur; at ubi
certis numeris ac pedibus, velut
facta conspiratione consentit, atque
concinuit, ex ejusmodi vocum con-
cordia, non solum ipsis canentibus
amicum quiddam & dulçe resonat;
verum etiam spectantes audientes-
que lætissima voluptate permulcen-
tur. *Idem.*

4 Ἐλευθερία.] Apud Philonem
Euripides, τὴν ἐλευθερίαν γὰρ ὄνομα
παντὸς ἀξίον. καὶ μὴ ἔχει τις
μεγάλῃ ἔχειν νομιζέτω. Hæc igitur
est vere aurea libertas. non altera
totum quæ decipit orbem,
ut ait Poëta. *Idem.*

5 Ἐγκράτεια.] Per quam transi-
mus à voluptatibus & cupiditatibus
ad temperantiam. Nec enim conti-
nentia virtus est, ut Peripatetici lo-
quuntur. *Idem.*

6 Πραότης.] Quæ est iræ mode-
ratio. de qua Ethic. 4. *Idem.*

7 Ἐάν συνῆτε, καὶ ἔξιν πει-
ποιήσεσθε ὧν ἀκρίβετε.] Non meræ
doctrinæ res est, sed habitu opus
est: neque tamen non doctrinam
vel præcedere, vel comitari oportet;
sed ea contentum esse, quasi-
que acquiescere non oportet. Unde
illa dicuntur vere & divinitus in
Ethicis: ὅτι τέλει ἔστι γνώσις, ἀλ-
λὰ πράξις. Item: καὶ μανθάνομεν,
ἵνα εἰδῶμεν, ἀλλὰ ἵνα πράττωμεν.
Ita se habet. ut in pictura, statuaria,
citharistica, architectura, similibus,
de quibus meditari, scire, disserere,
nihil est, nisi agas, aut ut deinceps
agas. *Idem.*

8 Πρὸς τὴν μητέρα ἀπάγῃσι.
τέλει ἔστιν ἡ εὐδαιμονία.] Coro-
natur, quemadmodum victor, à
beatitudine, ipsius συνάμει: quia
virtutes in sese habent beatam vi-
tam, nec illis est aliquid suavius,
utilius, præstabilius. At quæ vin-
cimus certamina? τὰ μέγιστα θυ-
ρία: vitia intelligit, de quibus sta-
tim in principio egimus, Summa
rei hæc est, ut superet animum &
cupiditatem ratio: quam primam
laudatissimam victoriam nominavit
Plato: Τὸ μέγαν, inquit, αὐτὸν
θεῶν

ἔφη. Αὕτη δὲ τίς ἐστι; Εὐ-
 δαιμονία, ἔφη· ποία δὲ
 ἐστὶν αὕτη; ὁρᾷς τὴν ὁδὸν
 ἐκείνῃ, τὴν φέρεσθαι ὅτι
 τὸ ὑψηλὸν ἐκείνο, ὃ ἐστὶν
 ἀκρόπολις τῆς πόλεως
 πάντων; ὁρᾷς. ἔκκειν ὅτι
 τῆς ποταμίας γυνὴ κα-
 θεστηκυῖα θυειδῆς πρὸς χα-
 ριν ὅτι θρόνῳ ὑψηλῷ,
 κεκοσμημένη ἐλθούσῃ,
 καὶ ἀφείδῃ, καὶ ἐπεφα-
 νωμένη στεφάνῳ θύανθῃ
 πάντῃ χαλῶς; Εὐφραίνῃ
 ἕως ἔχειν. Αὕτη τοίνυν
 ἐστὶν ἡ Εὐδαιμονία, ἔφη.
 ὅταν ἐν ᾧδῃ πρὸς ὁδοῦ
 νηλαί, τί ποιεῖ; Στεφανοῖ
 αὐτὸν, ἔφη, τῇ ἑαυτῆς
 διωάμῃ Εὐδαιμονία, καὶ
 αἱ ἄλλαι πᾶσαι Ἀρεταί,
 ὥσπερ τῆς νενικηκότας
 τοὺς μεγίστους ἀγῶνας.

Καὶ

ἑαυτὸν, πᾶσαν νικᾶν πρώτην τε καὶ
 ἀρίστην. τὸ δὲ ἡτῶσθαι αὐτὸν ὅφ' ἑαυ-
 τὴν πάντων αἰσχιστὸν τε ἄμα καὶ κα-
 χιστον. Cum his conveniunt & hæc
 ejusdem, ut Cebes etiam verba ipsa
 sumpsisse à Platone videatur. τὸ τῆς
 ἡδονῆς, inquit, νίκης ἀκρατεῖς ὄν-
 τας ἀνὴρ ξὺν εὐδαιμόνῃ. ἡτῶμέ-
 νος δὲ, τὴν ἀντίον ἀπαν. Indicat
 vero etiam non solum ita sapientes
 loqui, sed & vulgus, ubi inquit,

cunt? Ad matrem suam,
 inquit. Ea vero quæ
 est? Beatitudo, in-
 quit. Cujusmodi vero
 est? Videſne viam il-
 lam quæ ducit ad fasti-
 gium illud, quæ arx
 est septorum omnium? vi-
 deo. In vestibulo igitur
 Matrona, constanti æta-
 te, & formosa, in
 alto folio sedet, com-
 pta liberaliter, & citra
 luxum, corona florida
 peregrégie ornata. Ita
 sane videtur. Ea igitur
 Beatitudo est, inquit.
 Cum autem huc aliquis
 pervenerit, quid illa
 agit? Coronat eum, in-
 quit, sua vi, cæte-
 ræque virtutes omnes,
 ut eos qui maximis sint
 certaminibus defuncti.

Qui-

ἡδονῆς μὲν τοίνυν καὶ θυμῷ λεγόμε-
 νον σχεδὸν ἀπαντες ὡς ὁ μὲν κριτ-
 τὸν ἡμῶν, ὃ δὲ ἡτῶν ἐστὶ. Expli-
 cantur illæ bellæc uberior: quarum
 aliæ sunt vitiorum scaturigines, aliæ
 ipsa vitia, aliæ mala, quæ vitia ipsa
 comitantur. Ignorantia in errorem
 inducit, errantes in plerisque gravi-
 ter delinquimus, ex vitis denique
 calamitas. Idem.

Καὶ ποῖος ἀγῶνας νενίκηκεν αὐτός; ἔφην ἐγώ. Τὸς μεγίστους, ἔφη, καὶ τὰ μέγιστα θηρία. ἃ πρότερον αὐτὸν κατήκοι, καὶ ἐκόλαζε, καὶ ἐποίεον δέλον. ταῦτα πάντα νενίκηκε, καὶ ἀπέριψεν ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ κεκράτηκεν ἑαυτοῦ ὥστε ἐκεῖνα νῦν τέτω δαλῶσι, καθάπερ εἶπες ἐκείνοις πρότερον. ποῖα λέγεις ταῦτα τὰ θηρία; πάντῃ ὅπιθυμῶ ἀκοῦσαι. Πρῶτον μὲν ἔφη, τὴν ἀγνοίαν, καὶ τὸ πλάνον. ἢ οὐ δοκεῖ σοι θηρία ταῦτα εἶναι; Καὶ ποιητάς, ἔφην ἐγώ. Εἶτα τὴν Δύπνιν, καὶ τὸ ὀδυρμόν, καὶ τὴν Φιλαργίαν, καὶ τὴν Ἀχρασίαν, καὶ τὴν λοιπὴν ἀπασαν κακίαν, πάντων τέτων κρατεῖ, καὶ οὐ κρατεῖ, ὥσπερ τὸ πρότερον. Ὡς χαλῶν ἔργων, ἔφην ἐγώ, καὶ χαλίστης νίκης ἂν ἐκεῖνο ἐπὶ μοι εἴπῃ, τίς ἡ διώξις τοῦ τεφάνε, ὃν ἔφης τεφαισθῆσαι αὐτόν; Εὖ

Quibus autem certaminibus is est defunctus? inquam. Tum ille: Maximis, inquit: & maximas belluas, quæ prius ipsum devorabant, & cruciabant, nec non in servitutem dabant, superavit omnes, & à se profligavit, ipse sui juris factus: adeo ut illæ jam ei ita serviant; quemadmodum ipse dudum illis serviebat. Quasnam dicis belluas? Perquam enim audire cupio. Primum, inquit, Ignorantiam & Errorem. An vero eas esse belluas non censet? Et quidem maléficas, inquam. Deinde Dolorum, Luctum, Avaritiam, Intemperantiam, & omnia genera vitiorum. His omnibus imperat; non parer, ut prius. O præclara, inquam, facinora, victoriamque pulcherriam! Verum illud etiam mihi dicito: quæ vis est illius coronæ, qua eum ornari dicebas?

Εὐδαιμονική, ὧ νεανίσκε.
 ὃ γ' ἑφαναθεὶς ταύτῃ τῇ
 δυνάμει εὐδαίμων γίνετ',
 ἢ μακάριος, ἢ οὐκ ἔχει
 οἱ ἑτέροις τὰς ἐλπίδας τ'
 εὐδαιμονίας, ἀλλ' οἱ ἑαυ-
 τῷ. Ὡς καλὸν τὸ νίκημα
 λέγεις; ὅταν δὲ ἑφανα-
 θῇ, τί ποιεῖ, ἢ ποῖ βαδίζει;
 10 Αἴ γουσι αὐτὸν ὑπολα-
 βου-

bas? Beatifica, &
 adolescens. Nam qui ca-
 vi coronatur, fit bea-
 tus, & malorum ex-
 pers: nec in aliis
 spem felicitatis habet
 repositam, sed in se-
 met ipso. O præcla-
 ram victoriam! Ubi
 autem coronatus est,
 quid facit, quove ab-
 it?

9 Καὶ μακάριος, καὶ ἐκ τῆς
 οἱ ἑτέροις τὰς ἐλπίδας τ' εὐδαιμο-
 νίας ἀλλ' ἑαυτῷ.] Hæc à Schola
 Stoica non prorsus abhorrentia, ta-
 men ex ipso Platone desumpta videri
 possunt cujus hæc sunt verba in Epita-
 phio: Ὅτ' ἄνθρωπος γὰρ ἀνδρὶ, inquit,
 εἰς ἑαυτὸν ἀνησθίει πάντα τὰ πρὸς
 εὐδαιμονίαν φρονίᾳ, ἢ ἑλγὺς τέτι,
 καὶ μὴ ἐν ἄλλοις ἀνθρώποις αἰσεί-
 ται, ἐξ ὧν ἢ εὖ, ἢ κακῶς πράξαν-
 των πλανᾶσθαι ἠνάγκασται, καὶ τὰ
 ἐκείνου, τέτι αἰσά παρὰ κεύρας ζῆν.
 ὅσπερ ἐστὶν ὁ σώφρων, καὶ ἔτι ὁ ἀν-
 δρὶς καὶ φρόνιμος. ἔτι γιγνο-
 μένων χρημάτων καὶ παίδων, καὶ
 διασθειρομένων, μάστις πείσειται τῇ
 παροιμίᾳ. ἔτι γὰρ χαίρων ἔτι λυ-
 πόμενος ἄνθρωπος φανύσεται, διὰ τὸ
 αὐτῷ πεποιθέναι.

Quem locum sic interpretatus est
 M. Tullius: Nam cum viro ex se i-
 pso apta sunt omnia, quæ ad bene vi-
 vendum ferunt, nec suspensa aliorum,
 aut bono casu, aut contrario, pende-
 re ex alterius eventis, & errare co-
 guntur; huic optime vivendi ratio
 comparata est. Hic est ille modera-
 tus, hic fortis, hic sapiens: hic &
 nascentibus & cadentibus cum reli-
 quis commodis, tum maxime liberis,
 parebit & obediet præcepto illi vete-
 ri: neque enim letabitur unquam,
 nec morebit nimis: quod semper in

seipso omnem spem reponat sui. Quod
 Plato ait, si ab eo excludatur bene-
 volentia, sive beneficium D E I, fal-
 sum sit. Sed cum cæteri clamant,
 tum Philosophi magnifice prædi-
 cant, nihil esse boni, nisi à D E O
 & maxima maxime. Sic apud eun-
 dem ait Socrates Eutyphrone: ἐδὲν
 γὰρ ἐστὶν ἡμῖν ἀγαθόν, ὅ, τι ἀνὴρ
 ἐκείνοι δῶσιν. Nec de Platonis men-
 te dubitari potest, qui inter Philo-
 sophos maxime omnium religiose
 scripsit. Sic & Aristoteles Ethic. 1.
 περὶ εὐδαιμονίας, ὅτι μάστις θεός-
 δοξος. Idem.

10 Αἴ γουσι αὐτὸν.] Nec enim &
 cætu mortalium se abducit vir bo-
 nus, etiam si salutem sit consecutus;
 sed in re domestica & publica ope-
 ram ipse navat generi mortalium.
 Hoc autem ipsum est beatum sive
 divinum, bene de amicis, bene de
 patria, bene de multis mortalibus
 mereri. Quando vero etiam quis
 animadvertit errorem maximæ mul-
 titudinis mortalium, duplicatur ei
 id, quo potitus fuit, summum bo-
 num: quod & Lucretius affirmat sua-
 vissimis versibus.

Suave mari magno turbantibus a-
 quora ventis, &c. Idem.

βούσαι αἱ δεῖται πρὸς τὸ
 τόπον ἐκεῖνον, ὅθεν ἦλθε
 πρότερον, καὶ δεικνύουσιν
 αὐτῷ τὰς ἐκεῖ διατελείον-
 τας, ὡς κακῶς καὶ ἀθλίως
 ζῶσι, καὶ ὡς ναυαγῶσιν ἐν
 τῷ βίῳ, καὶ πλανῶν, καὶ
 ἀγνοῶν κατακεκρημέν-
 οί, ὥσπερ ὑπὸ πολεμίων·
 οἱ μὲν ὑπὸ Ἀκροσίας, οἱ
 δὲ ὑπὸ Ἀλαζονείας, οἱ δὲ
 ὑπὸ Φιλαργυρίας, ἕτεροι
 δὲ ὑπὸ Κενοδοξίας, οἱ δὲ
 ὑπὸ ἑτέρων κακῶν· ἐξ ὧν
 οὐ δύνανται ἐκλύσαι ἑαυ-
 τὰς τῶν δεινῶν, οἷς δέδεν, ὥ-
 στε σωθῆναι, καὶ ἀφικέ-
 σθαι ὡς ἀλλὰ παρὰ τὸν
 ἀγὰ παντὸς τῆς βίης. τῷτο
 δὲ πάχυσσι ἀγὰ τὸ μὴ δύ-
 νασθαι πλὴν εἰσάδε ὁδὸν βύ-
 ρειν. ἐπελάθοντο γὰρ τὸ
 πῶς τῶν δαιμονίων πρὸς σ-
 ταγμα. Οὐ γὰρ μοι δο-
 κεῖς λέγειν. ἀλλὰ καὶ τῷτο
 πάλιν ὑπὸ τῷ, ἀγὰ τί δει-
 κνύουσιν αὐτῷ τὸν τόπον
 ἐκεῖνον αἱ ἄρεται, ὅθεν
 ἦλθε τὸ πρότερον. Οὐκ ἀ-
 κριβῶς ἤδη, ἐδὲ ἠπίστα-
 το,

it? Virtutes eum de-
 ducunt eo, unde ante
 venerat: & ostendunt
 ei illos qui ibi agunt,
 ut male & misere vi-
 vant, & ut vitæ nau-
 fragium faciant, & er-
 rent: & quasi victi ab
 hostibus ducantur; alii
 ab Incontinentia, alii
 ab Arrogantia, alii
 ab Avaritia, alii
 Vanæ gloriæ studio,
 alii ab aliis malis. Qui-
 bus à difficultatibus,
 quibus constricti tenen-
 tur, ipsi eluctari non
 possunt, ut serventur,
 & huc perveniant; sed
 per omnem ætatem tur-
 bantur. Quod eo illis
 accidit, quod viam
 hanc invenire non pos-
 sunt, quippe obliti man-
 datum quod Genius
 dederat. Recte mihi
 dicere videris. Sed rur-
 sus illud dubito, cur
 Virtutes eum locum il-
 li monstrent, unde
 prius huc venerat. Non
 satis nôrat, neque in-
 telligebat, inquit, quic-
 quam

το, ἔφη, ἐδὲν ἴ' ἐκεῖ, ἀλλ' ἐμεδίαζε. καὶ ἀφ' οὗ τιν' Ἀ'γνοια, καὶ ἴ' Πλάνον, ὃν δὴ ἔπεπώκει, τὰ μὴ ὄντα ἀγαθὰ εἰσόμεζεν ἀγαθὰ εἶναι, καὶ τὰ μὴ ὄντα κακά, κακά. διὸ καὶ ἔζη κακῶς, ὥσπερ οἱ ἄλλοι οἱ ἐκεῖ ἀφ' αὐτοῦ ὄντες. νυνὶ δὲ ἀπειληφὼς ἴην ὀπίστημι τὸ συμφερόντων, αὐτὸς τε καλῶς ζῇ, καὶ τὰς θεωρεῖ ὡς κακῶς πράσσουσιν. Ἐπειδὴν ἐν θεωρήσει πάντα, τί ποιῇ, ἢ πῶς βαδίζει; Ὅπως ἀν' βέληται, ἔφη. πανταχῇ γὰρ ἐστὶν αὐτῷ ἀσφάλεια, ὥσπερ τὸ Κορύκιον ἀντρον ἔχοντι. καὶ πανταχῇ ἐν ἀν' ἀφί-

quam eorum quæ ibi geruntur: sed dubitabat: & ob Ignorantiam & Errorem quem imbiberat, ea quæ bona non sunt, bona esse putabat; & mala, quæ mala non sunt. Quare male vivebat, ut cæteri qui ibi degunt. Nunc vero conducibilium rerum scientiam consecutus, cum ipse bene vivit, tum illorum miseras perspicit. Hæc autem contemplatus, quid agit, aut quo vadit? Quocunque voluerit, inquit. Ubique enim tuto est, non secus ac si Corycium antrum teneret. Et quocunque per-

11 Ποῖ βαδίζει.] Vera εἰλυθερία. Ei vero ubique bene, ubique patria: miseri in patria exsulant, se ipsi fugiunt. *Idem.*

12 Κορύκιον ἀντρον.] Pingit hunc locum Oratione. Quod intuito sit & amœno loco virtute præstans, quale antrum Corycium describitur, in quo optimus crocus provenit. Esse enim cavernam ingentem, rotundam, altis rupibus cinctam undiquaque: ubi descendens solum est inæquale & maxima ex parte saxosum: tamen perpetuo viventibus fruticibus ferax juxta solum croco consitum, ut scribit

Strabo lib. 14. Κορύκιον, inquit, ἀντρον, ὑπὲρ ἧς ἐν εἰκοσι σταδίοις, &c. *Idem.*

ὥσπερ τὸ κορύκιον ἀντρον ἔχοντι.] Salmas. in *Præfat.* [Notum ex Geographis, quale fuerit antrum Corycium. Ex ejus descriptione liquet, quam tuti esse potuissent ac securi, qui specum illum incolere voluissent. vide Melam lib. 1. c. 13. *Casaubonus.*

Significat, locum hunc tutum & amœnum esse, instar antri Corycii. Cujus elegantem τοπογραφίαν vide apud Melam cap. xiii. in descriptione Ciliciz. Meminit ejus quoque Strabo lib. 14. *Snecamus.*

†† Ver

ἀφίκηται, πάντα χαλῶς
βιώσεια μὲ πάσης ἀ-
σφαλείας. ὑποδέξονται
γὰρ αὐτὸν ἀσπόμενος πάν-
τες, χαβάπερ τ' ἰατρὸν οἱ
πάχοντες. Πότερον ἂν
καὶ κείνας τὰς γυναικας,
αἷς ἔφης θηρία εἶναι, οὐκ
ἐπιφοβεῖται, μή τι πάθῃ
ὑπ' αὐτῶν; Οὐδέν. εἰ
μὴ διόχληθῇ, ἔτε ὑπὸ
Ὀδυσσεύς, ἔτε ὑπὸ Λύπης,
ἔτε ὑπ' Ἀκράσας, ἔτε
ὑπὸ Φιλαργείας, ἔτε
ὑπὸ Πείας, ἔτε ὑπὸ ἄλ-
λων κακῶν ἐδενός. ἀπάν-
των γὰρ κυριεύει, καὶ ἐπάνω
πάντων ἐπὶ τ' πρότερον
αὐτὸν λυπεύων. κα-
θάπερ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ. τὰ γὰρ
θη-

pervenerit, omnino ho-
neste vivet, ab omni
periculo remotissimus.
Omnes enim cum li-
benter suscipient, ut
aegroti medicum. Num-
quid ergo illas quoque
mulieres, quas dicebas
esse belluas, timere de-
fiit, nihil ab eis ex-
pectans mali? †† Nihil.
Neque enim vel Dolo-
re, vel Molestia, vel ab
incontinentia, vel ab
Avaritia, vel à pauper-
tate, vel ab ullo alio
malo vexabitur. Omni-
bus enim dominatur,
omnibus est superior
iis à quibus ante exa-
gitabatur; quemadmo-
dum viperarii. Nam fer-
pen-

†† Vertit interpretes nihil secutus
Græcum εἶναι. haud dubie vitiose si
quid iudicem, cum istud εἶναι re-
sponfionis vicem sustinens referri de-
beat ad οὐκ ἐπιφοβεῖται. quæ si cum
interprete reddas timere desit, re-
sponfium similiter addendum erit,
desit: ut sit plene, καὶ ἐπιφοβεῖται
εἶναι.

13 Ut ad huius loci sententiam
propius accedamus, subiiciam quæ
ad institutum facere arbitror. Sic
igitur Plinius, libro septimo, capite
secundo, de Ophiogenibus, Pysyllis
et Marfii et Crates Pergamenfis in
Hellefponfo, &c. usque ad illa verba,

natos serpentibus. Et paulo inferius,
Simile & in Italia Marforum genus
durat, quos a Circes filio ortos ferunt,
& ideo inesse iis vim naturalem eam.
Eodem capite, sed multo inferius,
refert, incolere Athon montem,
qui viperinis carnibus alantur: ita-
que nec capiti, corporive, nec vestib-
us eorum noxia esse animalia. Sic
Strabo: ἐν ταῦθα μυθεύουσι τὰς ὀφιο-
γενεῖς συλάνειναι τινα ἔχουσιν πρὸς τὰς
ὀφεις. Pagina 94. Εἶτα Τέντυρα πί-
λις, ἐν ταῦθα δὲ διαφρονῶς παρὰ τὰς
ἄλλας Αἰγυπλίους ὁ Κρονίδειος ἡ τι-
μωτα, &c. usque ad illa verba, οἱ
Τέντυριται. Ipsa autem verba,

[ad-

[καδάντος οἱ ἐχιδναῖοι] quomodo
 interpres, aut quomodo aptam ex
 ista sententiam eliciam non video:
 aliquam hic maculam hæere suspi-
 cor, nec tamen aliquid corrigo, nec
 me unum ex Criticis profiteor.
 Forte legendum sit οἱ ὀφιογενεῖς:
 aut quos alios nominatim appella-
 rit. Altera dictio ex margine in ver-
 ba scriptoris irrepsit. Sed de neu-
 tro affirmo. Quid velit, nos, opi-
 nor, non fugit: hoc videlicet, ut
 quidam, quod inviolabiles ipsi sunt,
 aut certum remedium in promptu
 habent, morsu viperæ non lædun-
 tur, aut pereunt: ita quem Diva
 beatitas coronaverit, is nec à feris,
 quæ dicuntur, necari aut lædi pos-
 test: non conficitur, nec angore,
 nec tristitia, nec intemperantia, nec
 avaritia, nec paupertate, nec ullis
 horum malorum, quibus plerique
 mortalium graviter afficiuntur, &
 multi miseri pereunt. Sunt item vi-
 peræ, in quibus etiam plus veneni:
 fortunæ bona, honores, imperium,
 opes, nec non voluptates omnis ge-
 neris, præter eas, quæ sunt expur-
 gati animi. Illa non anxie desiderat
 vir bonus. Sive accepit aliunde, sive
 sibi comparavit, iis non abutitur,
 sed sic utitur, ut officii nulla in par-
 te obliviscatur. Hæc causâ est, quod
 qui ita sapientia sunt præditi, ut ita
 loquamur, æmulantur Prometheum,
 quæ proprie prudentia dicitur, di-
 rectrix omnium actionum & con-
 siliorum, quæ in nostris rebus capi-
 mus: in quibus προαίρεσις semper
 est recte agendi, quod est acere stu-
 dium, nec ullo unquam tempore
 intermittitur. Fieri igitur non po-
 test, aut certe nec citò, nec facile
 fieri potest, ut bonus à se desciscat,
 & sui dissimilis evadat. Nec vero de
 viri boni constantia dubitandum,
 περὶ ἑδῶν γὰρ ἔταος ὑπερχέει τὸ δι-
 δευκένον πεδαιότης, ὥς ὑπὸ τὰς
 ἐπεχειρίας τὰς καλὰ ἀρετὰν, ut Ari-
 stot. Ethic. primo ait. Tanta est per-
 petuitas & constantia operationum
 virtutis, ut nullius rei humanæ.
 Sunt autem ἐπεχειρία non tantum
 facta, sive actiones virtutis; sed

etiam consilia & mentis cogitatio-
 nes, quæ diriguntur ad virtutem.
 quæ nunquam oportet quiescere
 Non est igitur beatus Chamæleon-
 tis instar aut Polypi: sed ex Plato-
 ne, sive potius ex ipso Simonide
 adducit ibidem, τὸ γὰρ οὐδὲν
 λόγος ὁ ἀγαθός: vir bonus revera
 quadrans absque reprehensione. Totus
 ille locus consideretur. Caselius.

Καδάντος οἱ ἐχιδναῖοι. Salm.
 in Prasat. [Ἐχιδναῖοι] haud ali-
 queant intelligi, præter eos quos
 vipera momorderit. Ecquod illi ad
 morsum viperæ remedium habeant
 qui à viperæ morsu fuerint, haud
 fateor me videre.] Hinc vir sum-
 mus, quia Arabs, viperarios reddi-
 dit, conjicit eum legisse ἐχιδναῖος
 vel ἐχιδναῖος: i. viperarum venato-
 res. Ego minori mutatione, ἐχιδ-
 ναῖος dudum legendum conjicie-
 bam, & ita ad oras meas notave-
 ram: ut intelligat, qui vipers cir-
 cumferebant, (aut alebant) ad spe-
 ctaculum; quod quæ aliis mor-
 su suo perniciosæ vulgo essent: il-
 li sine noxa familiariter tracta-
 rent. Tales, aut valde fallor, ali-
 cubi legere memini, & locum in
 libris, qui jam non mei juris, an-
 notasse. Ratio nominis obvia, &
 H. Stephanus, in opere nunquam
 satis laudato, citat ex v. I. δεικνύει,
 δεικνύει: quod idem fere est. Cæte-
 rum, nec illud Salmasianum, ἐχιδ-
 ναῖος, ullibi est: quod ego sciam.
 Caselii conjectura, (sed quæ ab ipso
 modeste proponitur) remotior, οἱ
 ὀφιογενεῖς. in Veteri Lexico, (quod
 me monuit vir doctiss. J. Wyndet,
 Doctor Medicinæ Londinensis:)
 ὀφιοδιώκων: morso. Pari ratione,
 & ἐχιδναῖος. Nulla est harum le-
 ctionum quæ non vulgatæ præfe-
 renda videatur. Sed nunquam satis
 cauti sumus, cum de mutanda
 lectione ferenda sententia est. Hinc
 tot Criticorum sædæ & feræ digla-
 diationes. Duplici argumento eo
 prope nunc adducor, ut nihil mu-
 tandum censeam. Primo, quia di-
 cit διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάσματον αὐτὸς
 τὸ το. Quid illud τὸ το, nisi τὸ
 διὰ τὸ

Θηρία δήπε πάντας τῆς
 ἄλλους κακοποιῶντα μέ-
 χει θανάτου, ἐκείνους ὃ
 λυπεῖ, ἄρα τὸ ἔχειν ἀντι-
 φάρμακον αὐτοὺς τοῦτο
 καὶ τοῦτον ὃ δὲ λυπεῖ, ἄρα
 τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον.
 Καλῶς ἐμοὶ δοκεῖς λέγειν.
 ἀλλ' ἐπὶ τοῦτό μοι εἰπὲ,
 τίνας εἰσὶν οὗτοι οἱ δοκῶν-
 τες ἐκείθεν ὅπῃ τοῦ βε-
 νῆ παύσῃ γινεσθαι; καὶ οἱ
 μὲν αὐτῶν ¹⁴ ἐσφαιω-
 μένους, ἔμφρασι ποιῶσιν
 βίφροσύνης ἱνός. ¹⁵ οἱ δὲ
 ἀσφάιντοιοι, οἱ μὲν ἀπε-
 γνωσμένοι, καὶ τὰς κνή-
 μας καὶ τὰς κεφαλὰς δο-
 κοῦσι τετερίφθαι. κατέ-

χον.]

ἀνθρώπων ὑπὸ τῆ ἔχουσιν intelligat? Deinde, ratio similitudinis tanto plenior, cum pariter de beato dixerit, jam cum laedi non posse, à quibus ante laedebatur. Cæterum de viperæ morſu an ita res habeat, nec ne, non hic quæro. Quam multa vulgo recepta & credita, quæ falsi convincit experientia? Mirum ni alii qui jam non occurrunt, ita olim prodiderint. Cælius Rhodoginus aliquid in hanc sententiam, quod apud ipsum lector inveniet. *Cassianus.*

¹⁴ Εὐσφαιωμένοι.] Qui in studio virtutis perseverant, coronantur, sunt certo animo: habent enim quibus contenti sunt, nec conficiuntur desiderii rerum, quæ extra ipsos

pentes, qui omnes alios ad necem usque persequuntur, illos non lædunt, eo quod veneni remedium habent. Ita & hunc nihil lædit, eo quod remedium habet. Recte mihi dicere videris. Sed illud etiam mihi explica, quinam ii sint, qui inde à tumulto adventant? Quorum alii coronati, speciem hilaritatis præ se ferunt; qui vero coronis carent desperabundi, cum crucibus & capitibus attritis esse, tum à mulieribus quibusdam detineri videntur. Qui

co-

sunt. Namque necessaria paratu non sunt difficillima: Sin quis modum non statuatur cæteris bonis, is nunquam in summa fortuna acquiescit, quoniam nova ille semper sitit. Boni autem ita animo confirmati, quoquo etiam tuto se vertant, & ita vitæ mortalis spatium non adeo misere, immo satis feliciter conficiant. Debent autem illa omnia rectæ educationi. *Cassellius.*

¹⁵ Οἱ δὲ ἀσφάιντοιοι.] Victoria excidunt, qui ad παιδείαν, sive rectam eruditionem non acceſſerunt, aut ei dicto minus audientes fuerunt. Plerique autem deficiunt abstracti illecebris falsarum sive noxiarum voluptatum, aut negotiorum, labe-

χον) δὲ ὑπὸ γυναικῶν
 πινῶν. Οἱ μὲν ἐτεφανω-
 μένοι, σεσωσμένοι εἰσὶ
 πρὸς τὴν Παιδείαν, καὶ
 θύφραϊνόνται, τετυγκό-
 τες αὐτῆς. οἱ δὲ ἀτεφά-
 νωτοι, οἱ μὲν ἀπεγνωσ-
 μένοι ὑπὸ τῆς Παιδείας,
 ἀναχάμπισσι, κακῶς
 καὶ ἀθλίως ἀφαικέμενοι.
 οἱ δὲ ἀποδεδειλιακότες, καὶ
 ἀναβεβηκότες πρὸς τὴν
 Καρτείαν, πάλιν ἀνα-
 χάμπισσι, καὶ πλανῶν-
 ταίνοδια. Αἰδὲ γυναι-
 κες, αἱ μὲν αὐτῶν ἀ-
 κολουθοῦσαι, τίνες εἰσὶν
 αὐταί; Λύσωα ἔφη, καὶ
 Οἰδωία, καὶ Αἰθυμία, καὶ
 Αἰδοξία, καὶ Αἰγνοία.
 Πάντα κακὰ λέγεις αὐ-
 τοῖς ἀκολουθεῖν. Νῆ Δία,
 πάντα, ἔφη, ἀκολουθεῖ-
 σιν. ¹⁶ ὅταν δὲ ἔτοιμα γέ-
 νων-

coronas gestant; in-
 quit, incolumes ad E-
 ruditionem pervenerunt,
 eaque se potitos esse
 lætantur. Qui autem
 coronis carent, par-
 tim ab Eruditione re-
 pudiiati recedunt, male
 ac misere affecti; par-
 tim ignavia debilitati,
 cum ad Tolerantiam a-
 scendissent, retro re-
 deunt, nullo certo
 itinere oberrant. Mu-
 lieres vero, eos affe-
 ctantes, quæ sunt?
 Ærumnæ, inquit, &
 Molestiæ, & Despera-
 tiones, & Ignominia,
 & Ignorations. Si ita
 est, ut dicis, mala
 omnia eos affectantur.
 Utique profecto mala
 omnia sequuntur. Cum
 vero

laborumque impatientia. Hi in vi-
 ra sibi nusquam constant; sed in
 omnibus ejus partibus errant, &
 hinc inde vagantur, non incomita-
 ri. Sectantur enim eos molestiæ &
 dolores, graves cruciatus animi,
 desperatio, infamia sive obscuritas,
 incertitia denique illarum pessima
 mater. *Idem.*

¹⁶ ὅταν δὲ ἔτοιμα.] Primum nul-
 li se culpæ affines esse autumant,
 quando non sentiunt, cum quantis
 luctantur malis: quod est ipsis ma-
 lorum principium & caput, ut insa-
 ni in maximo morbo sunt, qui se
 insanire ne suspicantur quidem. Al-
 terum est, quod oderunt *παιδείαν*,
 eique faciunt convitium: quod &
 in

γέννηται εἰς τὸ ὠρῶτον πε-
 εἰσολοι ὠρὸς Ἰνῆ Ἡδυπά-
 θειαν, καὶ τὴν Ἀκρασίαν,
 17 ἔχ' αὐτὰς ἀπὼνται,
 ἀλλ' ὁθὺς κακῶς λέγου-
 σι καὶ τὴν Παιδείαν, καὶ
 τοὺς ἐκεῖσε βαδίζοντας,
 ὡς παλαίπωροι καὶ ἄθλιοι
 εἰσι, καὶ κακοδαίμονες, οἳ τὸ
 βίον τὸ παρ' αὐτοῖς ἀπο-
 λιπόντες κακῶς ζῶσι, καὶ
 οὐκ ἀπολαύουσι τὸ παρ'
 αὐτοῖς ἀγαθῶν. 18 ποῖα δὲ
 λέγῃσι ἀγαθὰ εἶναι, τὴν
 Ἀσωτίαν, καὶ τὴν Ἀκρα-
 σίαν; ὡς εἴποι ἄν τις ἐπὶ
 κεφαλῇ. τὸ γὰρ ὁυ-
 χεῖσθαι βοσκημάτων τρέ-
 πον, ἀπὸ λαοσίν μεγί-
 των ἀγαθῶν ἡγῶνται εἶ-
 ναι. Αἱ δὲ ἑτέροιαι γυναῖ-
 κες αἱ ἐκεῖθεν ὠδραγνό-
 με-

vero isti in primum se-
 ptum ad Luxuriam &
 Incontinentiam redierunt,
 non semet ipsos accu-
 sant : sed statim &
 Eruditioni, & id iter
 ingressis maledicunt, ut
 ærumnosis, & miseris
 atque infelicibus, qui
 ea vita, quam ipsi a-
 gant, relicta, male vi-
 vant, nec perfruantur
 ipsorum bonis. Quæ
 vero bona esse dicunt?
 Luxum, & Incontinen-
 tiam, ut summam di-
 cam. Nam, pecudum
 more gulæ servire, ma-
 ximorum bonorum esse
 fructum opinantur. Al-
 teræ vero mulieres il-
 linc profectæ, hila-
 res

in artibus sit, ut quæ ignoramus,
 ea habeamus in vilissimis : vulgo
 certe ita fieri experimur. *Idem.*

17 In quibusdam editionibus re-
 peritur ἔχ' αὐτὰς. Sed hæc libra-
 riorum, ut opinor, vitio subinde
 commutantur. *Wolffius.*

18 Ποῖα δὲ λέγουσιν ἀγαθὰ εἶ-
 ναι. Cum vitam beatam in vo-
 luptate ponant, eaque sordida, luxu
 & intemperantia se beatos judi-
 cant. Vitam autem vivunt non ho-

minum; sed pecudum, quasi anima
 tantum vegetativa & sensitiva præ-
 diti, rationis expertes. Sic Xeno-
 phon ἡπομν. δι. τί γὰρ διαφέρει
 ὁ Εὐδύδης, ἄνθρωπος ἀκρατὴς
 θυρί. usque ad βοσκημάτων. Ari-
 stot. 3. Ethic. περὶ τὰς τοιαύτας ἡ-
 δοὰς ἡ σωφροσύνη καὶ ἡ ἀκολασία
 εἰσιν, ὧν καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα κοινοῦ-
 νει. ὁ δὲ ἀνδραποδιστὴς καὶ θυρί-
 στὴς φαίνεται. *Cassellius.*

ἰδουσι, ¹⁹ ἵλαραί τε καὶ
 γελῶσαι, πίνες χαλῆναι;
²⁰ Δόξαι, ἔφη. καὶ ἀγα-
 γῆσαι πρὸς τὴν Παιδείαν
 τῆς εἰσελθόντας πρὸς τὰς
 Ἀρετὰς, ἀναγκάμπισιν
 ὅπως ἑτέρους ἀγάγῃσι,
 καὶ ἀναγγείλωσιν, ὅτι
 βυδαίμονες ἤδη γεγόνα-
 σιν, ὅς ποτε ἀπήγαγον.
 Πότερον ἔν, ἔφην ἐγὼ,
 αὐταί εἰσω πρὸς τὰς Ἀρε-
 τὰς εἰσπορεύονται; Ἐφην,
²¹ ἔ. ἔ γὰρ θέμις Δόξαν
 εἰσπορεύεσθαι πρὸς τὴν
 Ἐπιτήμιον. ἀλλὰ τῇ παι-
 δεῖα πρὸς διδόναι αὐ-
 τὰς. εἴα ὅταν ἡ παι-
 δεῖα πρὸς ἀλάβῃ, ἀνα-
 γκάμπισιν αὐτὰ πάλιν,
 ἄλλης ἄξιοι. ὥσπερ αἱ
 νῆες, τὰ φορτία ἐξελόν-
 ται,

¹⁹ ἵλαραί τε.] Non ἵλαραί τε.
 Wolfius.

²⁰ Δόξαι.] Opiniones cum falsæ
 sint, quo pacto quem ad veram
 disciplinam deducant? Sic opinor,
 quia fieri non potest, quin qui opi-
 natur, cogitationes huc illuc verter.
 Quanquam autem nihil videt, de
 quo certi aliquid statuatur: tamen ad-
 fulget illi recti aliquid, sive scintil-
 lula veritatis. Cum igitur certiora
 scire desideremus, opiniones quo-
 dammodo duces sunt ad veritatem,

res, & ridentes, qui-
 bus nominibus appel-
 lantur? Opiniones, in-
 quit: & perductis ad
 Eruditionem iis qui ad
 Virtutes sunt ingressi,
 redeunt, ut alios addu-
 cant, atque renuncient,
 eos quos illo adduxerint,
 jam beatos esse factos.
 Utrum igitur, inquam,
 istæ ad Virtutes ingre-
 diuntur? Non, inquit:
 neque enim fas est O-
 pinionem intrare ad
 Scientiam: sed Erudi-
 tioni tradunt illos. Quos
 cum Eruditio suscep-
 rit, redeunt istæ, rur-
 sus alios adducturæ; vel-
 uti naves, expositis far-
 cinis reductæ, aliis re-
 bus

nisi in eas quis juraverit. Sunt hī-
 lares & rident: quia qualiscunque
 cognitio animum lætitia perfundit,
 etiāsi ex opinione solida non sit.
 Varie opiniones inter se comparatæ
 à veritate non penitus abhorrent.
 Regrediuntur, manentque in vulgo.
 Cum autem quis verum viderit, &
 falsā à veris distinxerit, jam opinari
 desinit, & scire rem ipsam incipit.

Cassellius,

²¹ Οὐ γὰρ θέμις Δόξαν εἰσπορεύεσθαι.]
 Vide supra notata, num. 16. Cassell.

Q 3

μῦθαι, πάλιν ἀναχάμ-
 πησιν, καὶ ἄλλων ἡνῶν
 γαμίζον. Ταῦτα μὲν δὴ
 χαλῶς μοι δοκεῖς, ἔφην,
 ἐξηγέσθαι. ἀλλ' ἐκείνο
 εἰδέναι ἡμῖν δεδήλωκας,
²² τί προστάτῃ τὸ Δαιμό-
 νιον τοῖς εἰσπορθομένοις
 εἰς τὸ βίον ποιεῖν; Θάρ-
 ρειν, ἔφη. διὸ καὶ ὑμεῖς
 θάρρῃτε. πάντα γὰρ ἐξη-
 γήσομαι, καὶ εἰδέναι ὅσα
 λείψω. Καλῶς λέγεις,
 ἔφην ἐγώ. Ἐκτείνας ἔν
 τὴν χεῖρα πάλιν, Ὁρᾷτε,
 ἔφη, ἴην γυναιχά ἐκείνῃ,
 ἣ δοκεῖ τυφλή τις εἶναι, καὶ
 ὅτι λίθου τρογγύλης ἐστα-
 ναί, καὶ καὶ ἄρα ὑμῖν εἶπον,
 ὅτι Τύχη καλεῖται; Ὁρῶ-
 μῦ. Ταύτην κελεύει, ἔφη,
 μὴ

²² Τί προστάτῃ τὸ δαιμόνιον.]
 Docet Genius, primum de fortuna,
 ejusque bonis, quemadmodum illa
 levis, hæc incerta sint. Igitur nec
 fortunæ, nec ejus bonis esse niten-
 dum. Seneca:

Nemo confidat nimium secundis,
 Nemo desperet meliora lapsis.

Hoc præceptum sapientiæ expressit
 & Tragedus Euripides, ut opinor:
 Μηδὲ εὐτύχημα μηδὲν ὀδὲ ἴσω
 μέγα,

bus onerantur. Ista qui-
 dem mihi recte expli-
 care videris. Sed il-
 lud nondum declarasti,
 quid Genius in vitam
 introeuntibus præcipiat?
 Ut bonis animis sint,
 inquit: Quare bonis a-
 nimis este & vos. E-
 narrabo enim omnia,
 neque quicquam præ-
 termittam. Recte di-
 cis inquam. Rursus igitur
 extenta manu, Vi-
 detis, inquit, mulie-
 rem istam, quæ cæca
 esse videtur, & rotun-
 do saxo, insistere,
 quam vobis modo di-
 xi Fortunam appellari?
 Videmus. Huic, in-
 quit,

Ὅς' ἐξέπδῃ μείζον ἢ χερσὶν
 φρονεῖν.
 Μηδὲ ἂν τί συμμῇ δυσχερὲς, δὴ-
 λε πάλιν,
 Ἀλλ' αὐτὸς αἰεὶ μέμνη, τὴν σαυ-
 τὲ φύσιν
 Σώζων βεβαίως, ὥστε χερσὶς ἐν
 πυρί.

Hinc Horatius & hoc expressisse vi-
 detur:

Rebus angustis animosus atque
 Fortis appare, &c. Casellius.

μὴ πισθύνειν, καὶ βέβαιον
 μηδὲν πισθύνειν, μηδὲ ἀ-
 σφαλὲς ἔχειν, ὅ, ἢ, ἀν-
 παρ' αὐτῆς λάβῃ ἡς, μηδὲ
 ὡς ἴδια ἡγεῖσθαι, ἐδὲν γὰρ
 καλὴ ταύτῃ πάλιν ἀ-
 φελέα, καὶ ἐτέρω διδόναι.
 πολλάκις γὰρ τὸ εἶωθε
 ποιεῖν. καὶ ἀφ' ταύτῃ ἐν
 τὴν αἰτίαν καλὴν ²³ πρὸς
 τὰς ἑαυτῆς δόσεις ἐχ-
²⁴ ἥτις γίνεσθαι, καὶ μὴτε
 χαίρειν ὅταν διδῶ, μὴτε
 ἀθυμεῖν ὅταν ἀφέλῃ, καὶ
 μὴτε φέγειν αὐτῇ, μὴτε
 ἐπαινεῖν. ἐδὲν γὰρ ποιεῖ μὲν
 λογισμῶν, ἀλλ' εἰκῇ, καὶ ὡς
 ἐτυχε πάντῃ, ὥσπερ πρὸς
 τερον

quit, fidem habere ve-
 tat, aut quicquam fir-
 mum putari, tutove
 possideri, aut pro suo
 teneri, quod illi ac-
 ceptum referatur. Ni-
 hil enim obstat, quo
 minus ea eripiat, &
 alteri tradat. Sæpe e-
 nim eam hoc facere so-
 lere. Ob eam igitur
 causam monet, ne vin-
 cantur illius muneri-
 bus; neve gaudeant
 cum largiatur; neve
 doleant cum eripiat:
 utque eam neque lau-
 dent, neque vitupe-
 rent. Neque enim quic-
 quam

²³ Πρὸς τὰς αὐτῆς δόσεις ἐχ-
 ἥτις: vel, ἀπλήτως. Wolfius.

Πρὸς τὰς ἑαυτῆς δ. ἐχ ἥτις γίν.]
 Aliter omnes quas vidi edit. (Ca-
 sel. Salmas. Plantin. &c.) exhi-
 bent; πρὸς τὰς ἑαυτῆς δ ἥτις γ.
 manifesto errore. Caselius, ἀπλή-
 τως reponere; ut & nos olim ad
 oras nostras: vel certe αὐτως. Sed
 non minus placet ἐχ ἥτις, quod
 hic invenimus; undecunque prom-
 ptum: ex libris, aut ingenio. Ca-
 sanbonus.

²⁴ Ἡ τις γίνεσθαι.] Genius ju-
 bet, ne quis se fortunæ muneribus
 subiciat, sive se ab iis vinci patiat;
 sive ut se invictos omnes præbeant,
 ut neque efferamur secundis, neque
 adversis animum despondeamus, sed
 has vel consilio emendemus, vel for-

titer toleremus, illas moderemur,
 atque iisdem recte utamur & firmamur.
 Videtur autem legendum pro
 ἥτις vel ἐχ ἥτις, vel ἀπλήτως.
 Queritur an sint bona? Id explica-
 tum, quando ostendimus nomina-
 tim διδιδμεν, ἀγαθὰ, καὶ φύσιν ἀ-
 γαθὰ.

An sint accipienda? & acceptan-
 da & retinenda & firmanda. Potest
 enim id virtus, quam scientia largi-
 tur, Parantur vero etiam ab ipsa
 virtute, atque ita sunt firmiora.
 Carmen extat Casæ in fortunam
 omnium partibus perfectum, ele-
 gantia & sententiæ bonitate.

Expers consilii, quæ pede lubrico, &c.
 vide in locis Communibus. Titulo
 Fortunæ, Caselius,

περον ὑμῶν ἔλεξα. ἀλλὰ
τὸ ἐν τῷ Δαιμόνιον κε-
λεύει, ²⁵ μὴ θαυμάζειν ὅ-
τι ἂν περὶ αὐτῆς, μηδὲ
γένεας ὁμοίους τοῖς ²⁶ κα-
κοῖς τραπεζίταις. καὶ γὰρ
ἐκείνοι, ὅταν μὲν λάβωσι
τὸ ἀπὸ αἰσίου ὡς ἂν
δωρῶν, χαίρῃσι, καὶ
ἴδιον νομίζουσιν εἶναι. ὅταν
δὲ ἀπαιτῶνται, ἀγανακτῶ-
σι, καὶ δυνάοιόναι πεπονθέ-
ναι, ὃ μνημονθύοντες, ὅτι
ὅππότε τὸ ἐλάβον ἔ-
μαθα, ἐφ' ᾧ ἐδὲν κωλύει
τὸ δέμνον πάλιν κομι-
σασθαι. ὡσαύτως τοίνυν
κελεύει ἔχειν τὸ Δαιμό-
νιον καὶ πρὸς τὴν παρ' αὐτῆς
δόσιν. καὶ μνημονεύειν,
ὅτι τοιαύτῃ ἐχέει φύσιν ἡ
τύχη, ὥς τε, ἃ δέδω-
κεν, ἀφελείας, καὶ ταχέως
πάλιν δεῖναι πολλαπλα-

σια.

²⁵ Μὴ θαυμάζειν ὁ. τι περὶ αὐτῆς
αὐτῇ] Bona autem fortunæ oblata
non nisi æquo animo absque insol-
entia accipienda sunt : ab eadem
ablata, non iniquo, neque cum ani-
mi cruciatu dimittenda : imo au-
thori sic restituenda, quasi mutua
acceperis, quo ad certum, sive ad
quemcunque diem visum fuerit,
mensario solvas. *Cassellius.*

quam consulto facere ;
sed temere atque in-
considerate, sicut an-
te vobis dixi. Quare
Genius monet, ne mi-
rentur, quicquid illa
faciat : neve malos men-
sarios imitentur, qui
accepta ab aliis pecu-
nia gaudeant tanquam
sua ; eademque repeti-
ta indignentur, atque
injuriam sibi factam pu-
tent : obliti nimirum,
ea conditione apud se
fuisse depositam, ut
absque ullo impedimen-
to à creditore recipere-
retur. Eodem ergo mo-
do jubet Genius erga
ejus munera esse affec-
tos : & id Fortunæ
esse ingenium meminis-
se, ut & , quæ dede-
rit, eripiat, & subito
longe plura largiatur,
rursusque auferat ea quæ
de-

²⁶ Κακοῖς τραπεζίταις.] Τραπε-
ζίταις hic Arabs interpret pro con-
vivis accepit : & notat Salmas. ver-
bum Græcum ea notionē interdum
occurrere. Sed illa notio nihil ad
hunc locum. Κακοῖς τραπεζίταις
Salm. interpretatur, malos argenta-
rios : & δέμα (quod mox sequitur)
pecuniam ad mensam positam. *Cassellius.*

σα· 27 αὐθις δὲ ἀφελείᾳ
 ἢ δέδωκεν· ἢ μόνον δὲ,
 ἀλλὰ καὶ τὰ παρὰρχοντα.
 ἢ γὰρ διδῶ, 28 κελύβη
 λαμβάνειν παρ' αὐτῆς, καὶ
 συντόμως ἀπελθεῖν ἔχον-
 τα πρὸς τὴν βεβαίαν καὶ
 ἀσφαλῆ δόσιν. ποίαν
 ταύτην; ἐφ' ἧς ἐγώ. Ἡν
 λήθοντα ὡς δὲ τὸ παι-
 δέας, ἢ ἄλλω δῶσιν
 ἐκεῖ. Αὕτη ἐν τῇ ἐστίν;
 Ἡ ἀληθὴς Εὐπιστήμη, ἔφη,
 ἥ συμφερόντων, καὶ ἀσφα-
 λῆς δόσις, καὶ βεβαία, καὶ
 ἀμε-

dederat: nec ea solum,
 sed illa etiam, quæ illi
 ante habuerint. Quæ
 igitur det, accipi ju-
 bet ab ea; iisque ac-
 ceptis quam primum ac-
 cedi ad constantem &
 tutam largitionem. Quæ-
 nam illa est? inquam.
 Quam ab Eruditione
 sunt accepturi, si eo
 pervenerint incolumes.
 Ea vero quæ est? Ve-
 ra scientia, inquit, re-
 rum utilium, largitio-
 que constans, tuta &
 immutabilis. Quare ce-
 leri-

27 Αὐθις δὲ ἀφελείᾳ ἢ δέδωκεν· τὸ μόνον redundat. Wolfius.

28 Κελύβη λαμβάνειν.] Quæ for-
 tuna dilargitur, etsi comparata ad
 vera bona indifferentia sunt, tamen
 aspernari non oportet, quorum
 usus bonis semper egregius, omni-
 bus necessarius quodammodo est.
 Ita Paris de forma, quam sibi ab
 Hectore exprobrari intelligebat.

Οὐ γὰρ, inquit, ἀπόβλητ' ἐστὶ
 θεῶν ἐρικύδεια δῶρα.

Munera nequaquam fas est con-
 temnere Divum.

Nec vero debet esse vitæ Domina
 fortuna; sed a scientia ad fortunam
 transeundum, id est, ad virtutem,
 sine qua illius bona exitio sunt, nec
 iis bona, qui ipsa possident. In via
 transeundum curriculo, ubi sunt
 ἀσφάλεια καὶ καλὴ : nec penes eas
 hærendum. Ubi radices egerint,
 vix unquam eyelli poterunt, habi-

tus malos discere perfacile est: ni-
 hil difficilius est, quam dediscere &
 exuere. Unde celebratur illud Poë-
 tæ:

*Quo semel est imbuta recens serua-
 bit odorem*

Testa diu.

Nihil autem magis cavendum,
 quam voluptas. Ethic. 2. in extre-
 mo, qui locus insignis est. Non ita
 subito prætereunda est, quæ dicta
 fuit ψευδοπαῖδια. Licet enim ejus
 consuetudine aliquando frui: nec
 interea non potest quis respicere ad
 primam disciplinam. Ab illa peti-
 tur quasi quoddam viaticum. Philo-
 σοφία περὶ μίθης. ὅ δὲ σοφίας ἀ-
 σκητὴς εἶδός καὶ φύσις ἀχρόνως ὑπαρ-
 χούσας ἐπίσταται καὶ νεωτέρων προτέρων,
 καὶ πρεσβυτέρων ὑστέρων, &c. usque
 ad illa verba, ὅθεν ὠρμησαν ἰσχύ-
 σαι. Casellius.

ἀμπαύληται. Φύγειν
 εἰ κελεύει σωτόμως πρὸς
 ταύτην. καὶ ὅταν ἔλθωσι
 πρὸς τὰς γυναῖκας ἐκεί-
 νας, αἱ δὲ πρὶν εἰπὼν,
 ὅτι Ἀκρασία καὶ Ἡδυσυ-
 νια καλεῖται, καὶ αἰεῦται
 καλεῖται σωτόμως ἀπαλ-
 λάττεσθαι, καὶ μὴ πιτύνειν
 μηδὲ ταύταις μηδὲν, ἕως
 αὖ πρὸς τὴν Ψευδοπαιδείαν
 ἀφίκοιτο. ²⁹ κελεύει εἰ
 αὐτοῖς χεῖρον τινα ἐδιδά-
 τειν, καὶ λαβεῖν ὃ, καὶ ἂν
 βέλωνται παρ' αὐτῆς, ὥς-
 περ ἐφόδιον. εἴτε αὖτε
 θεν ἀπέναι πρὸς τὴν ἀλη-
 θινὴν παιδείαν σωτόμως.
 Ταῦτ' ἐπὶ, ἃ πρὸς αὐτὰς
 τὸ Δαιμόνιον, ὅτις τοί-
 νη παρ' αὐτῶν καὶ ποιεῖ καὶ
 ὁρμαίνει, ἀπόλλυται κα-
 κός κακῶς, ὃ μὲν δὴ μύ-
 θεται, ὃ ξένοι, ὃ αὖτε πεί-
 ναται, τοῖς τε ἡμῖν ἐστίν. εἰ
 δὲ δεῖ καὶ πρὸς πυθέσθαι πρὸς
 ἐκάστην τῶν, εἰδὲς
 Φθόνον. ἐγὼ γὰρ ὑμῖν
 φράσω. Καλῶς λέγεις,
 ἐφίλω

leriter ad hanc jubet
 confugi : cumque ad
 mulieres illas, quas an-
 te dixi Incontinentiam
 & Luxuriam appellari,
 pervenerint, etiam ab
 iis statim discedi, ac
 ne his quidem fidem ha-
 beri ullam : donec ad
 Falsi nominis Eruditio-
 nem progressi fuerint.
 Apud hanc vero ad tem-
 pus eos commorari ju-
 bet : & quicquid vo-
 luerint, ab ea pro via-
 tico accipere : Post ce-
 leriter inde ad Veram
 Eruditionem contende-
 re. Hæc sunt mandata
 Genii : quæ qui non
 observat, aut non recte
 accipit, malus male per-
 it. Ac fabula quidem,
 hospites, quam Tabula
 continet hujusmodi est.
 Si quid vero amplius de
 horum unoquoque per-
 contari placet, licebit.
 Ego enim vobis dicam.
 Recte, inquam : di-
 cis.

²⁹ Wolfius in notis legit : κελεύει εἰ αὐτῇ χεῖρον τινα ἐδιδάττειν.

ἔφλω ἑγώ. ἀλλὰ πῶς κα-
 λεῖν αὐτὸς τὸ Δαιμόνιον
 λαβεῖν ὡς τῆς Ψευδο-
 παιδείας; Ταῦτ' ἂν δοκεῖ
 εὖ χρῆσθαι εἶναι. Ταῦτ' ἔν
 τίνα ἐστὶ; Γράμματα,
 ἔφη, καὶ τὰ ἄλλων μα-
 θημάτων.³⁰ ἂν ὁ Πλάτων
 φησὶν ὥσαντι χαλινῶ πι-
 νῶ διώκων ἔχειν τοῖς
 νέοις, ἵνα μὴ εἰς ἕτερα ὤ-
 σπῶν. πότερον δὲ ἀνάγκη
 ταῦτα λαβεῖν εἰ μέλλοι
 ἢς ἔχειν πρὸς τινὶ ἀλη-
 θινῇ παιδείᾳ, ἢ οὐ; Α'-
 νάγκη μὲν ὑδεμία, ἔφη,
 χρῆσιμα μὲν τοῖς ἐστὶ. πρὸς
 δὲ τὸ βελτίους γενέσθαι ὑδὲν
 συμβάλλει ταῦτα. Οὐδὲν
 ἄρα λέγεις ταῦτα χρῆσι-
 μα εἶναι πρὸς τὸ βελτίους
 γενέσθαι ἀνδρας; ³¹ Ἐστὶ γὰρ
 καὶ ἀνδρὶ τέττων βελτίους
 γενέσθαι. ὅμως δὲ οὐκ
 ἀχρηστὰ καὶ κείνᾳ ἐστὶν,
 ὥς γὰρ δι' ἐρμηνείας συμ-
 βάλλ-

cis. Quid ergo eos Ger-
 nius à Falsi nominis Er-
 ruditione jubet accipe-
 re? Ea quæ usui esse
 videntur. Quænam illa
 sunt? Literæ, inquit,
 & cæteræ disciplinæ:
 quas & Plato adole-
 scentibus fræni esse in-
 star ait, ne aliis rebus
 distraherentur. Num ve-
 ro necesse est istas ac-
 cipere eum, qui ad Ver-
 ram Eruditionem perve-
 nire velit, an non? Nul-
 la id quidem necessitas
 cogit. Nam commodæ
 illæ quidem sunt, sed
 ad incrementa virtutis
 nihil conferunt. Itane
 eas nihil conferre ad id
 dicis ut viri meliores e-
 vadamus? Licet enim
 vel sine his fieri me-
 liores, inquit. Neque
 tamen inutiles sunt etiam
 istæ. Ut enim aliquando
 per interpretem ea quæ
 dicuntur cognoscimus;
 &

³⁰ Α' καὶ Πλάτων φησὶ.] Vide
 Platonem 7. de LL. & Xenophonem
 apom. 4. Caselius.

Videtur intendere digitum ad li-
 brum septimum de Legibus. Sene-
 cæ.

³¹ Ἐστὶ γὰρ καὶ ἀνδρὶ τ.] Videtur
 hic aliquid deesse: Οὐδὲν ἔστιν vel
 tale quid: quod tamen non affir-
 mem, cum postea quoque similis
 ἀλλοιούτως exemplum. Casaubonus.

βάλλομεν πα' λεγόμενά
ποπ, ὅμως μὲν τοί γε
οὐκ ἀχρηστοί ην, καὶ ἡμᾶς
αὐτὸς πλὴν φωνῆ ἀκρι-
βετέραν ἔχειν, ³² καὶ π
σωήκαμεν. ³³ ἔτω ἄνευ
τέτων τῶν μαθημάτων
ἔδδεν καλῶς γενέσθαι.
³⁴ πότεροι ἔδδεν πρόεχουσιν
ἱστοί οἱ μαθηματικοὶ πρὸς
τὸ

& tamen non incommo-
dum (fuerit, nos ipsos
illius linguæ accuratio-
rem habere cognitionem,
quamvis aliquid per in-
terpretem perceperimus:
sic disciplinis istis care-
re, nihil est quod vetet.
Non ergo meliore con-
ditione sunt cæteri isti
Mathematici, nec facilius
pos-

³² ἔχειν ἂν τι συνήκαμεν.] For-
tasse καὶ τι. & paulo post, ἔτως
ἄνευ τέτων τῶν μαθημάτων ἔδδεν
καλῶς γενέσθαι. videtur καλὸς κα-
γαθὸς, vel εὐδαίμονας addendum.
nisi forte γινέσθαι ἄνευ τέτων. ca-
piatur pro μὴ ἔχειν ταῦτα, καὶ
ἀγνοεῖν. Similitudo autem illa de
interprete videtur obscurior. sed
hanc tamen ejus sententiam esse
reor, ut falsi nominis eruditionem
interpreti virtutis: eos vero qui ci-
tra illam ad virtutem perveniant,
orationem virtutis per se intelli-
gentibus & conferat, & præferat
alteris. *Wolffius.*

Ἄν τι συνήκαμεν.] Sententia quam
interpres expressit (nec alia com-
modior se offert:) videtur exigere,
ἢν τι. vel καὶ τι συνήκαμεν. Et mox
recte observat Casel. εὐδαίμονας,
aut tale quid supplendum esse, si-
ne quo pender sententia. Sed illud
præterea notandum fuit; ut hæc
aliquo defectu; ita sequentia, fa-
stidiosa redundantia laborare. Fa-
cile observabit attentus Lector.
Sententia plana: cætera, non tanti.
Mox etiam, μαθηματικοί, inter-
pres hic, Mathematici, nimis am-
bigue. Melius Caselius: istiusmodi
doctrinis instructi: vel, disciplina-
rum scitatores: ut hic infra. *Casau-*
bonius.

³³ Οὕτω ἄνευ τέτων τῶν μαθη-
μάτων ἔδδεν καλῶς γενέσθαι.] Hic
adjiciendum videtur εὐδαίμονας, vel
καλὸς καὶ ἀγαθός. Alioquin enim
penderet sententia. Ad Philoso-
phiam, quæ in contemplatione
consumitur, absque illis disciplinis,
contra controversiam nemo pervenit:
integritatem animi & virtutes mo-
rales sibi comparabit etiam quis, qui
in illis non magnopere sit versatus.
Qui tamen versatus sit, plus adju-
menti habebit ad recte agendum.
Itaque eam Philosophiam servari
nominat idem Philo. pag. 303. ὅτι
τὴν ἰσχυρίαν παιδείαν, καὶ ὡς νεο-
τίραν καὶ ὡς θεραπαινίδα ἀσπάζο-
μαι, τὴν δὲ ἐπιστήμην καὶ φρόνησιν,
ὡς τελεῖαν καὶ διέσποιναν ἐκτεταμ-
κα. Circularem eruditionem etiam,
ut minorem & famulam amplector:
scientiam vero, ut perfectam & he-
ram veneror. *Caselius.*

³⁴ Πότεροι ἔδδεν πρῶτοι ἱστοί.]
Quærit spectator, si meliore
conditione ad adipiscendam virtu-
tem, secundi septi disciplinis erudi-
ti. Eos enim omnes appellat Ma-
thematicos, ni fallor. Nec enim
magis Mathematicos, quam cæte-
ros videtur intelligere. Negat esse
meliores, tabulæ interpres: tum
quod naque dum ipsi de rebus bonis
& malis satis informati sint, tum
quod

τὸ βελτίους γενέσθαι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων ; πῶς μέλλοσι πρὸς τοὺς ἄλλους φαίνονται ἡπατημένοι πρὸς ἀγαθῶν καὶ κακῶν ὥσπερ οἱ ἄλλοι, καὶ ἐπὶ κατεχόμενοι ὑπὸ πάσης κακίας ; Οὐδὲν γὰρ κωλύει, εἰδέναι μὲν ῥα μακάριον, καὶ κατεχεῖν τὰ μακάρια πάντα, ὁμοίως δὲ μέθυσον καὶ ἀκρατῇ εἶναι, καὶ φιλάργυρον, καὶ ἀδίκον, καὶ προδοτικόν, καὶ τὸ πέρας ἀφρονα. Ἀλλὰ πολλὰς πόδας εἰσὶν ἰδεῖν. Πῶς εἰς τοὺς βελτίους ἀνδρας γενέσθαι, ἕνεκα τούτων τῶν μακαρίων ; Οὐδαμῶς φαίνεται ἐκ τούτων τῶν λόγων. ³⁵ Ἀλλὰ τί ἐστίν, ἔφην

possunt fieri meliores? Quo pacto inquit, prae-
starent caeteris, cum eos
de rebus bonis & malis
non minus sentire per-
peram constat, quam
caeteros mortales, &
omni adhuc vitiorum ge-
nere constrictos tene-
ri? Nihil enim vetat,
nosse literas, & tenere
disciplinas omnes: &
aeque tamen esse ebrio-
sum, intemperantem,
avarum, injurium, pro-
ditorem, denique amen-
tem. Multos certe qui-
dem tales videre licet.
Quae ergo, inquit, isto-
rum quali praerogativa est
ob istas disciplinas, ut
in viros evadant melio-
res? Nulla omnino esse
videtur, siquidem ita se
res

quod fieri possit, ut iidem non mi-
nus, quam omnium nescia multitu-
do, affines sint vitiis, & flagitiosis
& facinorosis. Sunt enim inter eos
ebriosi, incontinentes, avari, in-
justi, proditores, denique rectae vi-
tae imperiti, & expertes omnis con-
silio: nec illi pauci. Non igitur ob
eas artes praerogativam habent ad
virtutem. *Idem.*

³⁵ Ἀλλὰ τί ἐστίν, τὸ αἴτιον.
Cum videatur in sequentibus esse

quidam perplexitas: expediā,
quantum potero. Haec verba, ἰδαμὸς
φαίνεται ἐκ τούτων τῶν λόγων: vel ei-
dem judici, vel spectatori, tribui
possunt. Hic spectator de causa
quaerit, qui fiat, quod plerique illo-
rum nihilo sint meliores primi septi
incolis. Quia, respondet interpres,
ibi nimis diu commorantur, rati se
magnum spatium confecisse, nec
jam, longe abesse à prima veraque

ἐφ' ἡμῶν, τὸ αἶπνον; Οὔτι
 ἐν τῷ δευτέρῳ διεβόλω
 διατρέβουσι, ὥσπερ ἐγγί-
 ζοντες πρὸς τὴν ἀληθινὴν
 παιδείαν; Καὶ τί τῦτο ὠ-
 φιλεῖ αὐτοὺς, ἔφη; ὅταν
 πολλάκις ἐπὶ ἰδεῖν τῶν
 γυμνασίων ἐκ τῶν πρῶτων
 διεβόλων ἀπὸ τῆς Ἀκρα-
 σίας, καὶ τῆς ἄλλης χακίας,
 εἰς τὸ τρίτον διεβόλον,
 πρὸς τὴν παιδείαν τὴν ἀλη-
 θινὴν, οἱ τὰς τῶν μα-
 θηματικῶν ὁδὸν ἀλλάττου-
 σιν. ³⁶ ὥστε πῶς ἐπὶ πρῶ-
 τοις; ἀρα ἢ ἀκνητότε-

ροι,

res habet. Sed quæ cau-
 sa est inquam, cur in
 secundo versentur septo;
 tanquam Veræ eruditio-
 ni vicini? Et quem, in-
 quit, inde capiunt fru-
 ctum? cum sæpe videre
 liceat aliquot è primo
 septo ab Incontinentia
 cæterisque vitiis in ter-
 tium septum pervenire ad
 veram Eruditionem, qui
 istos disciplinarum secta-
 tores prætereunt. Quis
 ergo jam dicat, eos præ-
 stare cæteris? Aut igitur
 segniores sunt, aut
 minus dociles? Quomo-
 do

παιδεία. Quid illa cunctatio, inter-
 rogat spectator, ipsis prodest, quum
 multi è primo septo ab incontinen-
 tia & cæteris vitiis properent in ter-
 tium, præteritis illis Mathematicis?
 atque adeo ipsi videntur illis
 esse potiore conditione. An per pi-
 gritiam non pergunt, an per inge-
 nium iis erudiri nequeunt? Dic,
 quæso, inquit adhuc spectator, qui
 id fiat? Respondet interpres: Vel
 voluptatis, sive quorumcunque vi-
 tiorum adhuc illecebris ibi tenen-
 tur, vel suæ artis dulcedine, in qua
 putant esse omnia. Proinde profi-
 tentur, se ea scire, quæ nesciunt.
 Ea igitur imbuti opinione, necesse
 est eos esse segniores ad contendendum
 ad veram *παιδείαν*. Iidem
 alios secum retinent, nec patiuntur
 ulterius progredi: atque eorum con-
 siliis multi de juventute cum ipsis
 pereunt. qui locus plenius declarari

poterit. Altera causa eorum sive exi-
 tii, sive erroris: quod ad eos è vul-
 go accedunt opiniones: id est, sic
 judicant de plerisque, ut populus:
 tanti esse honores, tanti divitias,
 tanti voluptates, tanti genus, tanti
 dominatum; & sic de cæteris. Hi
 persuasione sapientiæ ebrii, non ta-
 men nisi opinantur. Statuit igitur,
 eos esse prioribus nihilo meliores,
 nisi ad eos accedat poenitentia: nisi
 agnoscant culpam gravissimam esse
 suam, & à falsa magistra ad veram
 sese referant. Tum demum enim eos
 servari. *Idem.*

³⁶ ὥστε πῶς ἐπὶ πρῶτοις.]
 Salm. in *Præfat.* [qua in re præstant
 indoctis (inquit Cebes) quo citius
 perveniant ad scientiam boni, cum
 ipsi indociiores sæpe sint, & tar-
 diiores ad eam artem addiscendam.
 quæ sola vera est, & summi boni
 magistra? Ita enim legenda Græca
 apud

ροι, ³⁷ ἢ δυσμαθέτεροι εἰ-
σι; πῶς ἐφίλω, τῷτο, ἐγώ;
Ὅτι ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ
βόλῳ εἰ μηδὲν ἄλλο,
προσποιεῖνταί γε ὁπίστα-
σθαι, ἀλλ' οὐκ οἶδασιν. ἕως
δ' ἂν ἔχωσι ταύτῃ τιμῇ
δόξαν, ἀκνήτεις αὐτῆς
ἀνάγκη εἶναι, πρὸς τὸ ὀρ-
μαῖν πρὸς τὴν ἀληθινὴν
παιδείαν. εἴτε τὸ ἕτερον
ἐχ' ὁράς; ὅτι καὶ αἱ Δόξαι
ἐκ τῶν ὁρώτων εἰς βόλῳ
πορεύονται πρὸς αὐτῆς
ὁμοίως; Ὡς ἐδὲν ἕτοι
ἐκείνων βελτίους εἰσὶν,
ἐὰν μὴ καὶ τῷτοισι συνη-
ταμέλεια, καὶ παιδιῶσιν,
ὅτι ἐκ παιδείαν ἔχουσιν,
ἀλλὰ Ψευδοπαιδείαν, δι-
ὡς ἀπατῶν. ἔτι δὲ δια-
κείμενοι, ὅτι ἂν ποτε
σωθῇεν. ³⁸ Καὶ ὑμεῖς τοί-
νυν,

do istud? inquam. Quia,
qui in secundo septo sunt,
ut nihil aliud, illud cer-
te peccant, quod ea se
scire profitentur, quæ
nesciunt. Qua opinio-
ne dum imbuti sunt,
segniores eos esse ne-
cesse est ad veram eru-
ditionem expetendam.
Deinde alterum illud
non vides, ut Opinio-
nes etiam è primo se-
pto adhuc ad eos com-
meent? Quare nihilo
cæteris hi meliores sunt,
nisi cum ipsis etiam Por-
nitentia se conjunxerit:
persuasumque habuerint,
non vera, sed Falsi
nominis eruditione se es-
se præditos, à qua in
errores inducantur, eo-
que incolumes esse ne-
que-

apud Cebetem, quæ vulgo corruptis-
sima sunt, ὥς πῶς ἐτι προέχουσιν
ἄρα, οἱ ἀκνήτύτεροι, ἢ δυσμαθέτε-
ροι εἰσιν; Respondet alter ac qua-
rit, quomodo id fieri possit, ut
qui artes liberales didicerunt, &c.
Rationem reddit senex, quod qui
in secundo septo habitant, artium
nempe doctores liberalium, simu-
lant se scire, quod nesciant. Et
dum putant se veram adeptos esse

scientiam; eo redduntur ad eam
persequendam ineptiores.] *Casau-
bonus.*

³⁷ Ἡ^a δυσμαθέτεροι εἰσι.] Et
mox, ὅτι οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ περιβό-
λῳ, εἰ μηδὲν ἄλλο ἢ προσποιεῖν-
ται. *Wolffius.*

³⁸ Καὶ ὑμεῖς τοῖνυν ὁ ξένος.]
Cohortatio senis cum præcepto su-
pra modum necessario. nec frustra
instituitur, ut videri possit, ejusdem
lex.

νω, ὡς ξένοι, ἔφη, ἔ'τα
 ποιῆτε, καὶ διατελεῖτε
 τοῖς λεγόμενοις, μέχρ' ἂν
 ἔξιν λαβεῖν. ἀλλὰ πε-
 ρὶ τ' αὐτῶν πολλάκις δεῖ
 ὁπισθοκοπεῖν, καὶ μὴ ἀφελεί-
 πειν. τὰ δὲ ἄλλα παρέργα
 ᾗγήσασθαι. εἰδὲ μὴ, ἐδὲν
 ὀφελῶς ἔσται ὧν νῦν ἀ-
 χέετε. Ποιήσομεν. Τὸ δὲ
 ἐξήγησας, πῶς οὐκ ἔστιν
 ἀγα-

queant. Et vos igitur,
 hospites, inquit, nisi ita
 feceritis, & in iis quæ
 diximus, diu multum-
 que versati fueritis, do-
 nec habitum acquiratis,
 (nam sæpius eadem re-
 volvenda sunt, nec in-
 termittenda, sed cæte-
 ra præ his supervaca-
 nea putanda,) nullus vo-
 bis eorum usus erit, quæ
 auditis. Faciemus. Sed
 hoc

sermonis repetitio. Docet enim
 spectatorem diligenter, & rem ur-
 get longe maxime necessariam.
 quasi dicat, ne quis existimet, hæc
 spectata obiter, & semel audita,
 sufficere: non ita facile intelligun-
 tur. Nec enim videntur intellecta
 antequam persuadentur, nec per-
 suasa ante, quam iis parandis incu-
 bueris, ac denique habitum paraveris.
 Hoc neque obiter, neque subito fieri
 potest: prorsus & multo magis, ut
 sese habet in habitibus corporis, in
 quibus sensus adiumento sunt. Non
 satis est, recte fides intendere, sci-
 re, quas quando, quamdiu tangere
 oporteat: neque satis fidibus canere
 lente, & ut ajunt, mediocriter.
 Satis longo tempore, & quotidiano
 studio opus est, ut recte, celeriter,
 argute, suaviter, cumque voluptate,
 & admiratione id auditorum agas.
 Quanto magis hoc consilio uten-
 dum est in formando animo, &
 parandis virtutibus? Idem monet
 Epictetus sedulo: Εἰδέναι χρὴ, ὅτι
 ἡ ἰδέω παρὰ γὰρ παραγινώσκει ἀν-
 δρώπων, εἰ μὴ καὶ ἰδῶν ἡμῶν,
 τὰ αὐτὰ καὶ λόγοι τις καὶ ἀκούει,
 καὶ ἄμα χροῖτο πρὸς τὸν βίον. Sci-
 to, siue semper in memoria, conspe-

ctaque habere oportet, nullo pacto fieri
 posse, ut quancunque agendi faculta-
 tem nobis comparemus, nisi quotidie,
 (quia intermissione temporis semper ali-
 quid negligitur, vel oblivione perit,) eadem
 præcepta, qua vera rectaque
 esse debent, & dicat quis & audiat
 (repeti enim ea & explicari ex usu
 est,) & iisdem ad vitam utatur, siue
 ipsa factis exprimat. Nec enim quis
 habitum secus adipiscetur. Eodem
 respiciunt, quæ verbis expressa sunt
 in Aureis carminibus Pythagoræ ad-
 scriptis.

Πρῶτον δὲ ταῦτ' ἂν σε μὴ βλάψῃ,
 λόγισαι πρὸς ἑαυτὸν,
 Μὴδ' ὑπὸν μαλακοῖσιν ἐπ' ὁμ-
 μασι προσδέξασθαι, &c.

usque ad illum versum, Ταῦτά σε,
 &c.

Eorum est aliquanto fusius in-
 terpretatio apud Auso-
 nium Εἰδυλλ. 12.

Vir bonus & sapiens (qualem vix
 repperit unum
 Millibus ē cunctis consultus Apol-
 lo,) &c.

usque ad illum versum:

Offensus pravus: dat palmam &
 pramia rectis.

Ro&c

ἀγαθὰ, ὅσα λαμβάνουσιν οἱ ἄνθρωποι ὡς τὸ Τύχης; οἷον τὸ ζῆν, τὸ ὑγιαίνειν, τὸ πλετεῖν, τὸ ὑποδύειν, τὸ τέκνα ἔχειν, τὸ νικᾶν, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τύχοις ὡς πληθίσια; ἢ πάλιν, τὰ εἰσπρία πῶς ὥς ἐπὶ κακὰ; πάντῃ γὰρ ἡμῖν ὡς δόξον καὶ ἀπίστον δοκεῖ τὸ λεγόμενον. Ἀγε τοίνυν. πειρώ, ἔφη, ὑποκρίνασθαι τὸ φαινόμενον, ὡς δὴ ὧν σε ἐρωτῶ. Ἀλλὰ ποιήσω τὸτο, ἔφην ἐγώ.

Recte hæc dicuntur à spectatore. Verum enim & cum omnium iudicio consentaneum, tum ratio convincit, ut libertas sit bonum recte ea utenti; si eam in licentiam vertat, malum. Sic opes liberali bonæ sunt, incontinenti & contumelioso malæ. Ita sentiunt de ejus generis rebus homines, & sic loquuntur. Apud Latinum Comicum Chremes quærit de Clinia ex Clitiphone, *Quid narrat? Cl. Quid ille? je miserum esse. Cl. miserum? quem minus credere est? Quid reliquum est? quin habeat, quæ quidem in homine dicuntur bona? Parentes, patriam incolumentem, amicos, genus, cognatos, divitias:*

Atque hac perinde sunt, ut illius animus, qui ea possidet:

Qui uti sit, ei bona: qui non utitur recte, mala.

Sic & sentit Plato & loquitur, hoc præsertim illustri loco lib. 3. de legibus.

hoc declara; cur bona non sint ea, quæ homines à Fortuna accipiunt? ut vita, ut sanitas, divitiæ, gloria, liberi, victoria, cæteraque his similia, contraque ea quæ his adversantur, cur mala non sint? Omnino enim admirabilis, & incredibilis ista nobis videtur oratio. Age ergo: da, inquit, operam, ut ad ea, quæ rogaro, id respondeas, quod tibi videtur. Ita faciam, inquam. Utrum igitur

Τῆς δὲ καὶ ἐγὼ περὶ τοῦ λόγου, ὡς ταῦτά ἐστι ξύμπασι, δικαίοις μὲν καὶ ὀφείοις ἀνδράσιν ἀρετὰ κλήματα, ἀδικοῖς δὲ, κακίστα ξύμπασι, ἀρετῶν ἀπὸ τῆς ὑγιείας καὶ δὴ καὶ τὸ ὁρᾶν, καὶ τὸ δοκεῖν, καὶ αἰσθάνεσθαι, τὸ παράπαν ζῆν, μέγιστον μὲν κακόν, τὸ ξύμπασι χρόνον ἀθάνατον ὄντα, καὶ κεκλιμένον πάντα τὰ λεγόμενα ἀγαθὰ, πλὴν δικαιοσύνης τε καὶ ἀρετῆς ἀπώσεσθαι, ἢ ἔλαττον εἶναι, ἢ ὡς ἐλάττωτον ἐ τοῦτο, ὅτι χρόνον ἐπιζῶν. ταῦτα δὲ λέγειν εἰμαι καὶ τὴν παρ' ὑμῶν ποιητὰς, ἀπὸς ἐγὼ, πείσεται καὶ ἀναγκάσεται, καὶ ἐπεὶ τέτοις ἐπομένους ρυθμὸς τε καὶ ἀρετῆς ἀποδοδύλλας, παιδεύειν ἔστω τὴν νέαν ὡμῶν. ἀγὰρ ὁρᾶτε, ἐγὼ μὲν γὰρ λέγω σαφῶς, τὰ μὲν κακὰ λεγόμενα, ἀγαθὰ τοῖς ἀδικοῖς εἶναι, τοῖς δὲ δικαίοις κακὰ. τὰ δὲ ἀγαθὰ, τοῖς μὲν ἀγαθοῖς, ὅπως ἀγαθὰ, τοῖς δὲ κακοῖς, κακὰ. *Cassius.*

ἔγω. πότερον εἴ καὶ κα-
κῶς ἡς ζῇ, ἀγαθὸν ἐκεί-
νῳ; Οὐ μοι δοκεῖ· ἀλλὰ
κακόν, ἔφην ἔγω. Πῶς
εἰ ἀγαθόν ἐστι τὸ ζῆν, ἔφη,
ἔπειρ τὴν τῷ ἐπὶ κακόν;
Ὅτι τοῖς μὲν κακῶς ζῶ-
σι, κακόν μοι δοκεῖ εἶναι;
τοῖς δὲ καλῶς, ἀγαθόν.
καὶ κακόν ἄρα λέγεις τὸ
ζῆν, καὶ ἀγαθόν εἶναι;
Ἐῷ γε. Μὴ εἰ ἀπιθάνως
λέγε. 39 ἀδυνάτον γὰρ τὸ
αὐτὸ

39 Αἰδύνατον γὰρ τὸ αὐτὸ πρᾶτ-
μα. Neque enim fieri potest, ut res
eadem & mala & bona sit.] Sci-
licet eodem tempore, eodemque
respectu. Diversis autem temporibus
& respectibus potest: ut vini
moderatus usus bonus est homini
recte valenti, febricitanti vero &
immodice ingurgitanti nocet vi-
num. Stoicis concedi facile potest,
opinor, eas res, quæ hic recensentur,
suaque natura & per se se medias at-
que indifferentes esse: sed pro ea-
rum usu atque abusu fieri easdem
bonas aut malas, nec ipsi negabunt
opinor, nisi contentiones & novita-
tis cupidiore fuerint quam veritatis
& concordiz. Neque vero causam
habent à communi omnium mor-
talium loquendi ratione discedendi,
& pro bonis vitam & sanitatem in-
differentia vocandi: nisi ut mo-
neant, iis & recte utendum, & non
nimium tribuendum esse. Quanto
simplicius, civilius, & verius de re-
bus disserit Terentius: *Miserum, in-
quit, Quem minus credere est? Quid
reliqui est quin habeat, qua quidem in
homine dicuntur bona? parentes, patriam*

igitur etiam ei; qui
male vivit, bonum est
vivere? Non videtur
mihi; sed malum. Quo
pacto ergo, inquit,
bonum est vivere; si il-
li malum est? Quia ut
male viventibus, ma-
lum mihi videtur vive-
re: ita bene, bonum.
Et malum igitur esse di-
cis vivere, & bonum?
Ego vero. Cave ab-
furde loquaris. Neque
enim fieri potest, ut

res

*incolumem, amicos, genus, cognatos,
divitias. Atque hac perinde sunt, ut
illius animus qui ea possidet. Qui
mihi scit, ei bona: illi qui non utitur
recte, mala. Voces ἀμα δὲ, simul
semper, à nemine sano conceden-
tur: nec esse quonquam existimo,
qui sic loquatur: sed εἰς ἄλλους, καὶ
κατὰ διαφορὰς χρόνους, interdum, &
diversis temporibus alias esse bona,
alias mala, concedent opinor omnes.
Wolfius.*

Vera est sententia Peripateticorum
de bonis; sed cum Stoicis loquitur
hic tabulæ interpret. Quæ ut intel-
ligantur commodius, pauca à Ze-
nonis disciplina mihi depromenda
sunt; idcirco obscuriora, quod à
iudicio & loquendi consuetudine
omnium gentium discedunt. Cæte-
ra peti possunt ex Lærio: nec ta-
men ad captum primæ ætatis ea
esse existimem. Stoicis controver-
tuntur bonum & honestum; ma-
lum & turpe: sed ut omnes lo-
quuntur, bonorum alia sunt prima,
& perpetuo bona: Virtus videlicet
& Sapientia: alia propter ipsa expe-
tabilia bona, & bonis bona. Hoc disci-

αὐτὸ πρᾶγμα καὶ κακὸν καὶ
ἀγαθὸν εἶναι. ἔγω γὰρ καὶ
ὠφέλιμον καὶ βλαβερὸν
ἀν εἶη, ⁴⁰ καὶ αἰρετὸν καὶ
φευκλὸν ἅμα αἰεί. Ἀπι-
στων μὲν. Ἀλλὰ πῶς, εἰ
τὸ κακῶς ζῆν, ὧν ὑπάρ-
χοι, κακὸν ἢ ὑπάρχει
αὐτῷ, κακὸν αὐτὸ τὸ ζῆν
ἐστίν; Ἀλλ' ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ἔφη,
ὑπάρχει τὸ ζῆν τῷ κα-
κῶς ζῆν. ἢ ἔσσι φαίνε-
ται; Ἀμέλει ἐδ' ἐμοὶ δο-
κεῖ τὸ αὐτὸ εἶναι. Τὸ τοί-
νυν ζῆν ἐκακὸν ἐστίν. ἐπεὶ
εἰ ἦν κακὸν, τοῖς ζῶσι κα-
λῶς κακὸν δὴ ὑπῆρχει,
ἐπεὶ τὸ ζῆν αὐτοῖς ὑπῆρ-
χει, ὅπερ ἐπὶ κακόν.
Ἀληθῆ μοι δοκεῖς λέγειν.
Ἐπεὶ τοίνυν ἀμφοτέροις
συμβαίνει τὸ ζῆν, καὶ τοῖς
κακῶς ζῶσι, καὶ τοῖς κα-
λῶς, ⁴¹ οὐκ ἂν εἴη ἔτε ἀγα-
θὸν

res eadem & mala &
bona sit. Sic enim &
utilis erit & noxia, si-
mulque semper & ex-
petenda & fugienda.
Absurdum id quidem.
Sed, si is, qui male
vivit, malum habet;
quo pacto ipsa vita ma-
la erit? Atqui non i-
dem est, vivere, in-
quit, & male vivere.
An non & tibi videtur?
Profecto nec mihi vi-
detur esse idem. Vi-
vere igitur non est ma-
lum. Malum enim si
esset, etiam bene vi-
ventibus utique esset ma-
lum. Vitam enim ha-
berent, quæ malum es-
set. Vera mihi vide-
ris dicere. Quia ergo
fit, ut vita utrisque
suppetat, tam male
quam bene viventibus:
vivere neque malum fue-

discrimine servato facile intelligitur
illis bonis constitui *εὐδαιμονίαν* vel
solis, vel potissimum. Inferiora
autem vel adminicula sunt virtutis
vel instrumenta. quæ ea de causâ
bona esse nemo negavit, nisi in opi-
nionem juratus. *Cassellius.*

⁴⁰ Καὶ αἰρετὸν καὶ φευκλὸν ἅμα
αἰεί. Et expetendum & fugiendum

simul semper.] Neque simul, ne-
que semper; sed seorsim, & ali-
quando. Vita bono & sapienti viro
expetenda est, stulto & malo non
item: ut lectio ægrotanti; valenti
nequaquam. *Wolffius.*

⁴¹ Οὐκ ἂν εἴη ἔτε ἀγαθὸν εἶναι
τὸ ζῆν.] τὸ εἶναι redundare videtur,
nisi peculiaris loquendi modus sit:

θὸν εἶναι τὸ ζῆν, ἔτε χακόν.
 42 ὥσπερ ἐδὲ τὸ τέμνειν, καὶ
 καίειν οἱ τοῖς ἀρρώστῳσιν
 ἐστὶ νοσπερὸν καὶ ὑγαιόν.
 Οὐκ ἔν ἐτω καὶ ὅππῃ ζῆν
 ἐπὶ ταῦτα. Σὺ τοῖσι ἐπε
 θεώρησον. πότερον ἀν βε-
 λοιο ζῆν κακῶς, ἢ ἀποθα-
 νεῖν χαλῶς καὶ ἀνδρείως;
 Α'ποθανεῖν ἐγὼ γε χαλῶς.
 43 Οὐκοῦν οὐδὲ τὸ ἀποθα-
 νεῖν κακόν ἐστι, εἴπερ
 αἰρετώτερόν ἐστι πολλάκις
 τὸ ἀποθανεῖν ἢ ζῆν. Ε'στὶ
 ταῦτα. Οὐκοῦν ὁ αὐτὸς
 λόγος καὶ αὐτὸς ὑγαίνειν,
 καὶ νοσεῖν. πολλάκις γὰρ οὐ
 συμφέρει ὑγαίνειν, ἀλλὰ
 τὴναιτίον, 44 ὅταν ἢ αὐτί-
 σαις τοιαύτη. Α'ληθῆ
 λέγεις. Α'γε δὴ, σκεψώ-
 μεθα

fuerit, neque bonum ē
 sicut neque fecare &
 urere. Nam ægrotan-
 tibus quidem ea salubria
 sunt, sanis vero no-
 xia. Eodem igitur mo-
 do, & vita se habet.
 Proinde sic tu rem con-
 sidera: Mallene male
 vivere, an mortem be-
 ne oppetere, ac fortiter?
 Ego vero honeste mori.
 Ergo neque mori est
 malum. Si quidem
 oppetere mortem sæpe
 magis est expetendum,
 quam vivere. Sunt ista.
 Eadem ergo est & sanitatis
 ratio, & morborum.
 Sæpe enim valere non
 prodest, si casus aliquis
 ita tulerit. Vera dicis.
 Age vero, & divitias
 eodem modo con-

ut apud Aristotelem, κατηγορήσθαι
 αὐτὰ τὸ εἶναι. Idem.

42 ὥσπερ ἐδὲ τὸ τέμνειν.] Sa-
 tis plana est sententia, quam tamen
 interpretes non plane sunt assecuti.
 Dixerat prius, fieri non posse, ut
 eadem res per se, aut sua natura,
 bona sit & mala. Quod unum bonum,
 alteri malum, per se, neque bonum,
 neque malum est. Ut in re medica,
Uti, secari: quia quandoque prodest
 ignis ad salutem: quandoque, no-
 ceret, si intempestive adhibeatur: er-
 go per se, sive simpliciter & absolu-

te, neque bonum, neque malum.
Casus bonus.

43 Οὐκοῦν ἐδὲ τὸ ἀποθανεῖν.]
 Mors non per se expetitur, sed ut
 aut majus malum vitetur, turpitude
 & miseria: aut majus acquiratur
 bonum, immortalitas. His autem
 sublati, vita mortis semper antepo-
 netur. *Welfus.*

44 ὅταν ἢ περίσσεια τοιαύτη. Si
 talis casus inciderit.] Ut si quis
 abutatur valetudine ad libidinem &
 injuriam. Idem.

μεθα καὶ δεῖ ἔπλετεῖν
 ἕτως. εἶγε θεωρεῖν ἐστὶν, ὥς
 πολλάκις ἐστὶν ἰδεῖν ὑπάρ-
 χοντά ἡνι πλετόν, κα-
 κῶς δὲ ζῶντα τοῦτον καὶ
 ἀθλίως. Νῆ Δία πολλούς
 γε. Οὐκ ἔν ἔδεν τοῦτοισὶ
 πλετοῖς βοηθεῖ εἰς τὸ ζῆν
 καλῶς. Οὐ φαίνεται.
 αὐτοὶ γὰρ φαῦλοί εἰσιν.
 Οὐκ ἔν τὸ σπευδαῖς εἶναι,
 ἔχ' ὁ πλετοῖς ποιεῖ, ἀλλὰ
 ἡ Παιδεία. Εἰκός γε. Ἐκ
 τούτου ἄρα ἔλογε πῶς ὁ
 πλετοῖς ἀγαθὸν ἐστὶν, εἴ-
 περ οὐ βοηθεῖ τοῖς ἔχου-
 σιν αὐτὸν εἰς τὸ βελτίους
 εἶναι; Φαίνεται. Οὕτως
 οὐδὲ συμφέρει ἄρα ἑνίοις
 πλετεῖν, ὅταν μὴ ὁπτι-
 ζανται τῷ πλετῷ χρῆ-
 σται. Δοκεῖ μοι. ⁴⁵ Πῶς
 οὖν τοῦτο ἂν ἡς κενεῖ
 ἀγαθὸν εἶναι, ὃ πολλάκις
 οὐ

consideremus: si modo
 lud considerare est, quod
 sæpe videre licet, eun-
 dem & habere divitias,
 & male misereque vi-
 vere. Mehercule mul-
 tos. Nihil ergo eis di-
 vitia conferunt ad be-
 ne beateque vivendum?
 Non videtur, cum ipsi
 mali sint. Viros ergo
 bonos, non Divitiæ,
 sed Eruditio facit. Pro-
 babile quidem est. Hac
 ergo ratione Divitiæ
 quei bonum sunt, cum
 possessores suos in eo
 non adjuvent ut fiant
 meliores? Ita videtur.
 Ergo nonnullis ne ex-
 pedit quidem esse divi-
 tes, cum divitiis uti
 nesciant. Mea quidem
 opinione. Quo pacto
 ergo id quisquam bo-
 num judicabit, quod
 sæpe nullo modo sup-
 petere

⁴⁵ Πῶς ἔν τούτῳ ἂν τις κενεῖ ἀ-
 γαθὸν εἶναι, ὃ πολλάκις καὶ συμφέ-
 ρει ὑπάρχειν ἑδαμῶς. Quo pacto
 quispiam id bonum esse judicet,
 quod sæpe nequaquam suppetere
 expedit? Imo quis malum judicet
 id, quo semper uti recte liceat, quo-
 que carere nunquam bono & pru-

dentī viro sit commodum? Jam
 quod ante dixit, divitias non esse
 bonas, propterea quod bonum non
 reddant: nonne eodem argumento
 concludi possit, aurum non esse au-
 rum, quod possessorem aureum non
 faciat? quo quid ineptius & magis
 puerile? *Idem.*

οὐ συμφέρει ὑπάρχειν;
 Οὐδαμῶς. Οὐκ ἔν ἐ μὲν
 ἡς ὅτις) πλὴτῳ χρῆ-
 ῖς χαλῶς καὶ ἐμπειρῶς,
 ὅς βιώσει), εἰ δὲ μὴ, κα-
 κῶς. Ἀληθές ἐστι μοι δο-
 κεῖς τοῦτο λέγειν. Καὶ τὸ
 σωὸλον δὲ, τὸ πᾶν ταῦ-
 τα ὡς ἀγαθὰ ὄντα, καὶ
 ἀπμάζειν ὡς κακὰ, τῷ-
 τό ἐπὶ τὸ παρὰ τὸν τῆς
 ἀνθρώπου καὶ βλά-
 πτοι, ὅταν πᾶσι τε αὐ-
 τοῖς, ⁴⁶ καὶ οἷοντα ἀφ' ἐπὶ
 τῶν μόνων βύδαιμονεῖν,
 καὶ πάνθ' ἐπομύνως περὶ
 τῶν ἐνεκα τούτων, καὶ
 τὰ ἀσέβητα δοκοῦντα
 εἶναι, ταῦτα δὲ πάχιστα
 ἀφ' ἧς ἔσθ' ἀγαθὸν ἀγνοίαν.

47 Re-

petere prodest? Nullo
 pacto. Si quis ergo
 divitiis bene & perite
 uti scierit, bene vi-
 vet: sin minus, ma-
 le. Verissima dicere
 mihi videris. Ad sum-
 mam, quia hæc aut in
 pretio sunt, ut bona;
 aut in contemptu, ut
 mala; id ipsum est quod
 homines perturbet & læ-
 dat; cum scilicet ea
 mortales magnificiunt,
 seque per ea sola Feli-
 citatis fore compotes o-
 pinantur: eorumque cau-
 sa ordine faciunt o-
 mnia, etsi maxime im-
 pia esse videantur. Hæc
 vero eis accidunt, quia,
 quid bonum sit, & ig-
 norant: neque didice-
 runt,

46 Καὶ οἷοντα διὰ τῶν μόνων
 βύδαιμονεῖν. Seque putant per hæc
 sola beatos fore.] Hic quidem er-
 ror jure meritoque reprehenditur.
 Sed si sapientia & virtus maxima
 bona sunt, non sequitur, sanitatem
 & divitias non esse bona, sed im-
 perfectiora & minora bona, & cum
 illis non comparanda: bona tamen
 suo loco, & recte utenti. Bonum
 enim consensu totius humani ge-
 neris non id tantum dicitur, quod
 possessorem bonum facit: sed illud
 etiam, quod ad naturam tum cor-
 poris, tum animi conservandam &

instaurandam facit. Cum igitur di-
 vitiz, cibum, potum, vestitum, do-
 micilium, medicinam, præceptores,
 otium, libros suppeditent, quæ causa
 est, cur aut vituperentur, aut ne-
 gentur esse bonæ? Verum ὑπερβολαι-
 τε καὶ μειώσεις Stoicorum eo per-
 tinent, ut admirationem virtutis au-
 geant, rerum externarum minuant.
 Ut enim plerique virtuti parum,
 fortunæ muneribus nimium tri-
 buunt: sic hi contrariam ingressi
 viam, iniquum petere videntur, ut
 æquum ferant, more mercatoris
 atque etiam oratoris. Idem.

47 *Reliqua Græce nondum reperta sunt. Quæ textus Arabicus habet, hæc Latine supplentur.*

runt, fieri non posse, ut à malo quidquam boni producat, vel, quod bonum est, mali quid edat. Exempli causa; Divitiæ quam plurimæ per opera mala atque turpia comparantur: qualia sunt, mendacium, fraus, furtum, templorum & piscinarum spoliatio; & hujusmodi pleraque; quæ ab illis malis, quæ absolute talia sunt, ortum habent. Quare, si bonum nulla ratione ex malo proficiat, inmensis opibus, à malo provenienti, titulum ullius boni attribuere non debes. Tum ego, necessario, inquam ex hoc sermone istud consequitur. Pergo, inquit ille; Nullam justitiam, sapientiam nullam, ex rebus ma-

47 Appendicem versionis Arabice, quam quædam Cebetis editiones Latine versam exhibent, Salmassius pro genuina non habet: eo præcipue nixus argumento, quod in exemplaribus Græcis, quæ plura vidit antiquissima, eam non reperit. Putat igitur esse scriptum interpretis Arabis, qui etiam in prioribus haud paucis interpolavit, & addidit. Ego hæc illi assentior, ut quandoquidem Græca desunt;

Latinit, cujusque sint, facile carere possimus: præcipue cum res ipsa à non uno vetere philosopho, Platone, Cicetone, aliisque tractata reperitur. Esse tamen Arabis interpretis assumentum, non adeo mihi probabile est, quod pars ejus etiam apud *Odaxium*, Veterem Cebetis interpretem Latinum, longe antequam versio Arabica cuiquam nota aut audita, nedum vulgata, inveniat. *Cæsar bonus.*

maliscomparamus: neque
per res laudabiles mali aut
iniqui reddimur, quum
nec illarum indoles sit, ex
his existere; nec harum,
ex illis. Nihil item pro-
hibet, quominus opulen-
tia, famæ amplitudine,
victoriis, ac ejusdem cen-
suræ aliis, pravi homines
& iniqui fruuntur. Unde
colligitur, hæc, atque si-
milia, neque bona neque
mala; verum Intelligen-
tiam Sapientiamque solas
Bona, ut Ignorantiam so-
lam Malum esse. Cui ego;
Evicisti: quantum judico,
decretum hoc, inquam.
Quod satis est. Et proflig-
gavimus eam opinionem,
qua illa à pravis actioni-
bus esse creduntur. utique
multum hoc est, inquit:
& idem ac illud, cujus
causa diximus, talia ne-
que bona neque mala esse.
Idque eo magis, quod, si
ea ex solis pravis actio-
nibus provenirent, mala
semper essent. Atqui ab
utroque genere cuncta
proficiscuntur; ideoque
neque bona ea, neque mala
esse

esse diximus. Quemadmodum somnus vigiliaque, non bona, non mala sunt. Similiter, mea quidem sententia, & deambulare, & federe, & reliquæ res, quæ unicuique intelligentium ignorantiumque contingunt. Sed eorum vero, quæ alterutrius propria sunt, alterum bonum, malum alterum est: ut tyrannis & iustitia: quæ duo aut uni accidunt, aut alteri; eo quod præditis intelligentia perpetuo iustitia adhæret, ipsa tyrannis nullos nisi ignorantibus comitatur. Nec enim fieri potest, quod nos ante diximus, ut uni eisdemque rei, tempore uno & eodem, accidant res duæ ad eum se modum habentes; ita ut homo unus & idem eodem temporis momento & dormiat vigiletque, sapiens sit & ignarus simul, vel aliud quidlibet eorum quæ parem rationem habent. Ad hæc ego, Toto hoc, inquam, sermone rem omnem te jam absolvisse

autumo. Ille autem sic respondit: Hæc universa ego ab illo principio, quod vere divinum est, proficisci affirmo. At quodnam illud est, inquam, quod tu innuis? Ille id hujusmodi oratione complexus est: Vita & mors, sanitas & morbus, divitiæ & paupertas, cæteraque de quibus diximus ea neque bona neque mala esse, accidunt plerisque hominibus à non-malo. Plane conjicimus, inquam, id necessario ex hoc sermone sequi, talia nempe neu bona neu mala esse: ita tamen, ut haud me firmum in hocce judicio prædicem. Hoc fit, inquit, eo quo longiuscule abs te abest habilitas illa, qua sententiam hanc imaginando debes concipere. Quocirca rerum usum, quem paulo ante vobis indicavi, toto vitæ vestræ curriculo persequimini: ut ea, quæ dicta sunt, vestris infigantur animis, perque eadem habitus vobis accidat. Quod si de aliquo istorum

*

istorum adhuc dubitaveritis, revertimini ad me, ut ea de re id ex me cognoscatis, cujus auxilio dubitatio discedat à vobis.

*

Finiunt ea, quibus Hercules Socraticus Cebeti Platonico explicavit enigma, contentum in ea imagine, quæ in vestibulo templi Saturno dicati inventa erat.

A L

A L T E R C A T I O

H A D R I A N I A U G.

E T

E P I C T E T I P H I L O S O P H I.

* * * primum est, quid sit mundus?

EPIC. Mundus est, ô Hadriane, constitutio cœli & terræ, & omnium quæ in eis sunt, de quibus paulo plus differam, si iis, quæ dicentur, diligenter intenderis. Mundus est spectabilis supellex, ineffabilis circuitus, per se genitum theorema; multiformis formatio; æternus tenor: circuitus sine errore, Solis lumen, dies, nox, astra, tenebræ, terra, aër, aqua.

HAD. Quid est Oceanus? **EPIC.** Oceanus est terminus coronatus, mundi amplexus, vinculum *ancliticum, universæ naturæ circumcursus. Orbis sustentaculum, Audacia viæ, Limes terræ, Divisio regnorum, hospitium fluviorum, fons imbrium, refugium in periculis, gratia in voluptatibus.

HAD. Quid est Deus? **EPIC.** Deus est summum bonum, mens immortalis, incontemplabilis celsitudo, forma multiformis, multiplex spiritus, incognitabilis inquisitio, insopitus oculus, omnia continens lux.

HAD. Quid est dies? **EPIC.** Stadium laboris; principium quotidianum, æterna computatio.

HAD. Quid est sol? **EPIC.** Mundi oculus, noctis concertatio, caloris circuitus, indeficiens cauma, splendor sine occasu, cœlestis viator, diei ornatus,
cœli

cœli pulchritudo, naturæ gratia, horarum distribu-
tor.

HAD. Quid est luna? EPICT. Cœli purpura,
Solis æmula, malefactorum revelatrix, itinerantium
solamen, navigantium directio, signum solennita-
tum, recalcuatio mensium, oculus noctis, roris lar-
ga infusio, tempestatum præfaga.

HAD. Quid est terra? EPICT. Cœli basis, mun-
di meditullium, Custos & Mater omnium, opercu-
lum miserorum, devoratrix omnium ant. * ....
nascentium, cellarium vitæ.

HAD. Quid est homo? EPICT. Mens incarnata,
laboriosa anima, parvi temporis habitaculum, spiri-
tus receptaculum, phantasma temporis, speculator
vitæ, lucis desertor, vitæ consumptio, mancipium
mortis, transiens viator, loci hospes.

HAD. Quid est cœlum? EPICT. Sphæra volu-
bilis, culmen immensum.

HAD. Quid est pulchritudo? EPICT. Natura-
lis captio, parvi temporis fortuna, flos marcidus,
incompositum negotium, humana concupiscen-
tia.

HAD. Quid est mulier? EPICT. Hominis confu-
sio, insatiabilis bestia, sollicitudo continua, indefi-
nens pugna, quotidianum damnum, tempestas do-
mus, sollicitudinis impedimentum, viri incontinen-
tis naufragium, adulterii vas, inconcisum prælium,
animal proximum, pondus gravissimum, aspis insa-
tiabilis, humanum mancipium.

HAD. Quid est amicus? EPICT. Homo vix ap-
parens, desiderabile nomen, non invenienda posses-
sio, refugium infelicitatis, miseræ respectio, inde-
ficiens quies, indefinens sollicitas.

HAD. Quid agricola? EPICT. Laborum minister,
ope-

operator multorum , terræ medicus , arborum plantator , montium complanator.

HAD. Quid est navis ? EPICT. Domus absque fundamento , avis lignea , incerta salus.

HAD. Quid nauta ? EPICT. Fluviorum viator , marinus equitator , orbis hospes , terræ desertor , tempestatis concertator.

HAD. Quid sunt divitiæ ? EPICT. Auri pondus , curarum ministratio , infucunda delectatio , insatiabilis invidia , res desiderata , desiderium inexplebile , invisita concupiscentia.

HAD. Quid paupertas ? EPICT. Bonum odibile , sanitatis mater , curarum remotio , sapientiæ reperi- trix , possessio absque calumnia , negotium sine damno , sine sollicitudine felicitas.

HAD. Quid est Senectus ? EPICT. Optatum malum , viventium mors , Veneris expers , mors expectata.

HAD. Quid est somnus ? EPICT. Mortis imago , laborum quies , vigilantium sapientia , victorum solutio , infirmantium votum , miserorum desiderium , universi spiritus requies.

HAD. Quid vita ? EPICT. Beatorum lætitia , miserorum mœstitia , expectatio mortis.

HAD. Quid est mors ? EPICT. Æternus somnus , dissolutio corporum , divitum pavor , pauperum desiderium , inevitabilis eventus , incerta peregrinatio , fuga vitæ , resolutio omnium.

HAD. Quid est litera ? EPICT. Historiæ cultos.

HAD. Quid verbum ? EPICT. Animi proditor.

HAD. Quid est lingua ? EPICT. Aëris flagellatio.

HAD.

HADR. Quid est aër? EPICT. Custodia vitæ.

HADR. Quid est libertas? EPICT. Hominis innocentia.

HADR. Quid est caput? EPICT. Hominis culmen.

HADR. Quid est corpus? EPICT. Animæ domicilium.

HADR. Quid comæ? EPICT. Vestes capitis.

HADR. Quid barba? EPICT. Sexus discretio.

HADR. Quid est cerebrum? EPICT. Custos memoriæ.

HADR. Quid oculi? EPICT. Duces corporis, indices animi.

HADR. Quid nares? EPICT. Odorum attractatio.

HADR. Quid aures? EPICT. Sonorum consultatores.

HADR. Quid os? EPICT. Nutritor corporis.

HADR. Quid dentes? EPICT. Molæ mordentes.

HADR. Quid labia? EPICT. Valvæ corporis.

HADR. Quid manus? EPICT. Corporis operarii.

HADR. Quid digiti? EPICT. Chordarum plestrum.

HADR. Quid pulmo? EPICT. Servator aëris.

HADR. Quid est cor? EPICT. Receptaculum vitæ.

HADR. Quid jecur? EPICT. Custodia caloris.

HADR.

H A D. Quid fel? E P I C T. Iracundiæ succē-
ptaculum.

H A D. Quid splen? E P I C T. Risus & lætitiæ
capax.

H A D. Quid stomachus? E P I C T. Ciborum
coquus.

H A D. Quid ossa? E P I C T. Robur corpo-
ris.

H A D. Quid coxæ? E P I C T. Epistylia co-
lumnarum.

H A D. Quid pedes? E P I C T. Mobile funda-
mentum.

H A D. Quid crūra? E P I C T. Columnæ cor-
poris.

H A D. Quid sanguis? E P I C T. Humor vena-
rum vitæ.

H A D. Quid venæ? E P I C T. Fons carnis.

H A D. Quid est lux? E P I C T. Facies omnium
rerum.

H A D. Quid stellæ? E P I C T. Pictura culmi-
nis, nautarum gubernatores, noctis decor.

H A D. Quid pluvia? E P I C T. Conceptio ter-
ræ, frugum genitrix.

H A D. Quid est nebula? E P I C T. Nox in die,
labor oculorum.

H A D. Quid est ventus? E P I C T. Aëris per-
turbatio, mobilitas agrorum, siccitas terræ.

H A D. Quid sunt flumina? E P I C T. Cursus
indeficiens, refectio Solis, terræ irrigatio.

H A D. Quid est aqua? E P I C T. Subsidium vi-
tæ, ablutio fordium.

H A D. Quid est gelu? E P I C T. Herbarum
persecutio, vinculum terræ, fons agrorum.

H A D. Quid est nix? E P I C T. Aqua sicca.

H A D.

H A D. Quid est hyems? E P I C T. Æstatis
exul.

H A D. Quid est ver? E P I C T. Pictor terræ,
maturatio fructuum.

H A D. Quid est quod amarum dulce facit?
E P I C T. Fames.

H A D. Quid est quod hominem lassum fieri non
finit? E P I C T. Lucrum.

H A D. Quid est spes? E P I C T. Vigilanti
somnia.

H A D. Quid est spes? E P I C T. Refrigerium
laboris, dubius eventus.

H A D. Quid est anima? E P I C T. Æqualitas
animorum.

H A D. Quid fides? E P I C T. Ignotæ rei mi-
randa celsitudo.

* * * * *

H A D. Quid erit nobis si cinctum solvas, neque
nudaberis ipse? respice corpus, quo & doceri possis:
E P I C T. Epistola est.

H A D. Quid est epistola? E P I C T. Tacitus
nuncius.

H A D. Quid est pictura? E P I C T. Veritas
falsa.

H A D. Quare hoc dixisti? E P I C T. Videmus
enim poma picta, flores, animalia, aurum, argen-
tum, & non est verum.

H A D. Quid est aurum? E P I C T. Mancipium
mortis.

H A D. Quid est argentum? E P I C T. Invidiæ
locus.

H A D. Quid est ferrum? E P I C T. Omnis ar-
tis instrumentum.

Q

HADR.

• H A D. Quid est gladius? E P I C T. Regimen-
castrorum.

H A D. Quid est gladiator? E P I C T. Sine cri-
mine homicida.

H A D. Qui sunt qui sani agrotant? E P I C T. Qui
aliena negotia curant.

H A D. Qua ratione homo lassus non fit?
E P I C T. Lucrum faciendo.

H A D. Quid est amicitia? E P I C T. Concor-
dia.

H A D. Quid est longissimum? E P I C T.
Spes.

H A D. Quid est spes? E P I C T. Vigilanti somnus.
expectanti dubius eventus.

H A D. Quid est quod homo videre non potest?
E P I C T. Alterius animum.

H A D. Qua re peccant homines? E P I C T. Cu-
pидitate.

H A D. Quid est libertas? E P I C T. Innoce-
ntia.

H A D. Quid regi & misero commune est?
E P I C T. Nasci & mori.

H A D. Quid est optimum ac pessimum? E P I C T.
Verbum.

H A D. Quid est quod alii placet & alii displicet?
E P I C T. Vita.

H A D. Quid est optima vita? E P I C T. Bre-
vissima.

H A D. Quid est certissimum? E P I C T.
Mors.

H A D. Quid est mors? E P I C T. Perpetua se-
curitas.

H A D. Quid est mors? E P I C T. Timenda
nulli, si sapiens degat, inimica vitæ, nunc a-
man-

mantium, Metus parentum, Liberorum præda, Testamenti gratia, Post obitum sermo, Supremæ lacrymæ, Post memoriam oblivio, Fax rogi, Onus sepulchri, Titulus monumenti, Mors omnium malorum finis.

H A D. Quare mortuus coronatur? EPICT. Agonem se vitæ transgisse testatur.

H A D. Quare mortuo pollices ligantur? EPICT. Ut parem post obitum esse se nesciat.

H A D. Quid est vespillo? EPICT. Quem multi devitant, & nemo effugit.

H A D. Quid est rogos? EPICT. Contentio crediti, persolutio debiti.

H A D. Quid est tuba? EPICT. Belli incitamen, Castri signum, Arenæ admonitio, Scenæ commissio, Funeris deploratio.

H A D. Quid est monumentum? EPICT. Saxa stigmosa, Otiosi viatoris spectatio.

H A D. Quid est homo pauper? EPICT. Quem ut puteum desertum, omnes aspiciunt, & suo loco illum relinquunt.

H A D. Quid est homo? EPICT. Balneo similis. Prima cella tepidaria unctuarium, infans natus perungitur. Secunda cella, sudatoria, pueritia est. Tertia cella assa perferentaria juvenus. Quarta, cella frigidaria, senectus, omnibus æquat sententiam.

H A D. Quid est homo? EPICT. Pomo similis. Poma ut in arboribus pendent, sic sunt & corpora nostra, aut matura cadunt: aut, si cito, acerba ruunt.

H A D. Quid est homo? EPICT. Sicut lucerna in vento posita.

H A D. Quid est homo? EPICT. Loci hospes,

hospes, Legis imago, Calamitatis fabula; Man-
cipium mortis, Vitæ mora. Quo fortuna sæpe suos
ludos facit.

HAD. Quis est fortuna? EPIC.T. Ut matro-
na nobilis, quæ in servos se impingit.

HAD. Quid est fortuna? EPIC.T. Sine judi-
cio proxima meta, Alienorum bonorum casus, Ad
quem venit, splendorem ostendit, A quo recedit,
umbram facit.

HAD. Quot sunt autem fortunæ? EPIC.T. Tres,
Una cæca quæ ubilibet se impingit. Et alia infarsa,
quæ concedit, cito aufert. Tertia furda, quæ mise-
rorum preces non exaudit.

HAD. Quid sunt Dii? EPIC.T. Oculorum
signa, Mentis numina: Si metuis timor est, si con-
tines, religio est.

HAD. Quid est Sol? EPIC.T. Splendor orbis,
qui tollit & ponit diem, per quem scire nobis cursum
horarum datur.

HAD. Quid est Luna? EPIC.T. Diei adjutrix,
Noctis oculus, Fax tenebrarum.

HAD. Quid est cœlum? EPIC.T. Culmen im-
mensum.

HAD. Quid est cœlum? EPIC.T. Aër mun-
dus.

HAD. Quid sunt stellæ? EPIC.T. Fata ho-
minum.

HAD. Quid sunt stellæ? EPIC.T. Litora gu-
bernatorum.

HAD. Quid est terra? EPIC.T. Horreum Ce-
reris.

HAD. Quid est terra? EPIC.T. Cellarium
vitæ.

HAD. Quid est mare? EPIC.T. Iter incertum.
HAD.

HADR. Quid est navis? EPICT. Domus erratica.

HADR. Quid est navis? EPICT. Ubilibet hospitium.

HADR. Quid est navis? EPICT. Numina Neptuni, Anni cursuum tabellarium.

HADR. Quid est Nauta? EPICT. Amator Pelagi, Firmi desertor, Contemptor vitæ, mortisque, Undæ cliens.

HADR. Quid est somnus? EPICT. Mortis imago.

HADR. Quid est nox? EPICT. Laboranti requies, Grassanti lucrum.

HADR. Quid est culcitra? EPICT. In somnis volutatorium.

HADR. Quare Venus nuda pingitur? EPICT. Nuda Venus picta, nudi pinguntur amores. Quibus nuda placet, nudos dimittat oportet.

HADR. Quare Venus Vulcano nupta est? EPICT. Ostendit amorem ardore incendi.

HADR. Quare Venus straba est? EPICT. Quia pravus est amor.

HADR. Quid est amor? EPICT. Otiosi pectoris molestia, In puero pudor, In virgine rubor, In scemina furor, In juvenem ardor, In senem risus, In derisore delicti, nequities est.

HADR. Quid est Deus? EPICT. Qui omnia tenet.

HADR. Quid est sacrificium? EPICT. Delibatio.

HADR. Quid est sine societate? EPICT. Regnum.

HADR. Quid est regnum? EPICT. Pars decorum,

HAD. Quid est Cæsar? EPICT. Publicæ lucis caput.

HAD. Quid est senatus? EPICT. Ornamentum urbis, splendor civium.

HAD. Quid est miles? EPICT. Murus imperii, Defensor patriæ, Gloriosa servitus, Potestatis indicium.

HAD. Quid est Roma? EPICT. Fons imperii orbis terrarum, Mater gentium, Rei possessor, Romanorum contubernium, Pacis æternæ consecratio.

HAD. Quid est victoria? EPICT. Belli discordia, Pacis amor.

HAD. Quid est pax? EPICT. Tranquilla libertas.

HAD. Quid est forum? EPICT. Templum libertatis, Arena litigantium.

HAD. Quid sunt amici? EPICT. Statuæ aureæ sunt.

HAD. Quid est amicus? EPICT. Pomo citreo similis, foris beatus, nam intra pectus acidum occultat malo.

HAD. Quid sunt parasiti? EPICT. Qui tanquam pisces adescantur,

DISPUTATIO

Regalis & nobilissimi Juvenis

P I P P I N I

CUM

A L B I N O

SCHOLASTICO.

Pip. Quid est litera? A L B. Custos historiæ.
 Pip. Quid est verbum? A L B. Proditor animi.

Pip. Quis generat verbum? A L B. Lingua.

Pip. Quid est lingua? A L B. Flagellum aëris.

Pip. Quid est aër? A L B. Custodia vitæ.

Pip. Quid est vita? A L B. Beatorum lætitia, miserorum mæstitia, expectatio mortis.

Pip. Quid est mors? A L B. Inevitabilis eventus, incerta peregrinatio, Lachrymæ viventium, Testamenti firmamentum, latro hominis.

Pip. Quid est homo? A L B. Mancipium mortis, transiens viator, loci hospes.

Pip. Cui similis est homo? A L B. Pomo.

Pip. Quomodo positus est homo? A L B. Ut lucerna in vento.

Pip. Ubi est positus? A L B. Intra sex partes.

Pip. Quos? A L B. Supra, subtus, ante, retro, dextra, lævaque.

Q 4

Pip.

Pip. Quot habet socios? A L B. Quatuor.

Pip. Quos? A L B. Calorem, frigus, siccitatem, humorem.

• Pip. Quot modis variabilis est? A L B. Sex.

Pip. Quibus? A L B. Esurie & saturitate, requie & labore, vigiliis & somno.

• Pip. Quid est somnus? A L B. Mortis imago.

Pip. Quid est libertas hominis? A L B. Innocentia.

Pip. Quid est caput? A L B. Culmen corporis.

Pip. Quid est corpus? A L B. Domicilium animæ.

Pip. Quid sunt comæ? A L B. Vestes capitis.

Pip. Quid est barba? A L B. Sexus discretio, honor ætatis.

Pip. Quid est cerebrum? A L B. Servator memoriæ.

Pip. Quid sunt oculi? A L B. Duces corporis, vasa luminis, animi indices.

Pip. Quid sunt nares? A L B. Adductio odorum.

Pip. Quid sunt aures? A L B. Collatores sonorum.

Pip. Quid est frons? A L B. Imago animi.

Pip. Quid est os? A L B. Nutritor corporis.

Pip. Quid sunt dentes? A L B. Mola morforum.

Pip. Quid sunt labia? A L B. Valvæ oris.

Pip. Quid est gula? A L B. Devorator cibi.

Pip. Quid manus? A L B. Operarii corporis.

Pip.

Pip. Quid sunt digiti? A L B. Chordarum ple-
stra.

Pip. Quid est pulmo? A L B. Servator aë-
ris.

Pip. Quid est cor? A L B. Receptaculum vi-
tæ.

Pip. Quid est jecur? A L B. Custodia calo-
ris.

Pip. Quid est fel? A L B. Suscitatio iracun-
diæ.

Pip. Quid est splen? A L B. Risus & lætitiæ
capax.

Pip. Quid est stomachus? A L B. Ciborum
coctor.

Pip. Quid est venter? A L B. Custos fragi-
lium.

Pip. Quid sunt ossa? A L B. Fortitudo cor-
poris.

Pip. Quid sunt coxæ? A L B. Epistylia colu-
mnarum.

Pip. Quid sunt crura? A L B. Columnæ cor-
poris.

Pip. Quid sunt pedes? A L B. Mobile funda-
mentum.

Pip. Quid est sanguis? A L B. Humor vena-
rum, vitæ alimentum.

Pip. Quid sunt venæ? A L B. Fontes car-
nis.

Pip. Quid est cœlum? A L B. Sphæra volu-
bilis.

Pip. Quid est lux? A L B. Facies omnium re-
rum.

Pip. Quid est dies? A L B. Incitamentum la-
boris.

Q 5

Pip.

Pip. Quid est Sol? A L B. Splendor orbis, cœli pulchritudo, naturæ gratia, honor diei, horarum distributor.

Pip. Quid est Luna? A L B. Oculus noctis, rosis larga, præfaga tempestatum.

Pip. Quid sunt stellæ? A L B. Pictura culminis, nautarum gubernatores, noctis decor.

Pip. Quid est pluvia? A L B. Conceptio terræ, frugum genitrix.

Pip. Quid est nebula? A L B. Nox in die, labor oculorum.

Pip. Quid est ventus? A L B. Aëris perturbatio, mobilitas aquarum, siccitas terræ.

Pip. Quid est terra? A L B. Mater crescentium, nutrix viventium, cellarium vitæ, devoratrix omnium.

Pip. Quid est mare? A L B. Audaciæ via, limesterræ, divisor regionum, hospitium fluviorum, fons imbrum, refugium in periculis, gratia in voluptatibus.

Pip. Quid sunt flumina? A L B. Cursus indeficiens, resectio solis, irrigatio terræ.

Pip. Quid est aqua? A L B. Subsidium vitæ, ablutio fordium.

Pip. Quid est ignis? A L B. Calor nimius, focus nascentium, maturitas frugum.

Pip. Quid est frigus? A L B. Febricitas membrorum.

Pip. Quid est gelu? A L B. Persecutio herbarum, perditio foliorum, vinculum foliorum, vinculum terræ, fons aquarum.

Pip. Quid est nix? A L B. Aqua sicca,

Pip. Quid est hyems? A L B. Æstatis exul,

Pip. Quid est ver? A L B. Pictor terræ.

Pip.

Pip. Quid est æstas ? A L B. Revestio terræ, maturatio frugum.

Pip. Quid est autumnus ? A L B. Horreum anni.

Pip. Quid est annus ? A L B. Quadriga mundi.

Pip. Quis ducit ? A L B. Nox & Dies, Frigus & Calor.

Pip. Quis est auriga ejus ? A L B. Sol & Luna.

Pip. Quot habet palatia ? A L B. Duodecim.

Pip. Qui sunt Prætores palatiorum ? A L B. Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo, Libra, Scorpius, Arcitenens, Capricornus, Aquarius, Pisces.

Pip. Quot dies habitat in unoquoque palatio ? A L B. Sol x x x. & * exmis horas. Luna duos dies & octo horas, besse unius horæ.

Pip. Magister, timeo altum ire. A L B. Quis te duxit in altum ?

Pip. Curiositas. A L B. Si times, descendam, sequar quocunque ieris.

Pip. Si scirem quid esset navis, præpararem tibi, ut venires ad me ? A L B. Navis est domus erratica, ubilibet hospitium, viator sine vestigiis, vicina arenæ.

Pip. Quid est arena ? A L B. Murus terræ.

Pip. Quid est herba ? A L B. Vestis terræ.

Pip. Quid sunt holera ? A L B. Amici medicorum, laus cocorum.

Pip. Quid est *amar* dulcia facit ? A L B. Fames.

Pip. Quid est quod hominem non lassum facit ? A L B. Lucrum.

Pip. Quid est vigilanti somnus ? A L B. Spes.

Pip. Quid est spes ? A L B. Refrigerium laboris.

Pip.

Pip. Quid est amicitia? A L B. Æqualitas amicorum.

Pip. Quid fides? A L B. Ignotæ rei admiranda certitudo.

Pip. Quid est mirum? A L B. Nuper vidi hominem stantem, mortuum ambulantiem, qui nunquam fuit.

Pip. Quomodo potest esse, pande mihi? A L B. Imago in aqua.

Pip. Cur hoc non intellexi per me, dum toties vidi illum? A L B. Quia bonæ indolis es juvenis, & naturalis ingenii, proponam tibi quædam alia mira, tentans, si per te ipsum possis conjicere illa.

Pip. Faciam, tamen ita, si secus, quam est, dicam, corrigas me. A L B. Faciam ut vis. Quidam ignotus mecum sine lingua & voce locutus est, qui nunquam ante fuit, nec postea erit, & quem non audiebam, nec novi.

Pip. Somnium tefatigavit, Magister. A L B. Etiam fili. Audi & aliud: Vidi mortuos generare vivum, & aura vivi consumpti sunt mortui.

Pip. De fricatione arborum ignis natus est consumens. A L B. Verum est. Audivi mortuos multa loquentes.

Pip. Nunquam bene, nisi suspendantur in aëre. A L B. Vere. Vidi ignem inextinctum pausare in aqua.

Pip. Silicem. A L B. Ut reris, sic est. Vidi mortuum sedentem super vivum, & in risu mortui mortuus est vivus.

Pip. Hoc coci nostri norunt. A L B. Sed pone digitum super os, ne pueri hoc audiant, quid sit. Fui in venatione cum aliis, in qua si quid cepimus, nihil nobiscum portavimus: quem non potuimus capere, domum portavimus nobiscum.

Pip.

Pip. Rusticorum est hæc venatio. A L B. Est. Vidi quendam natum, antequam esset conceptus.

Pip. Vidisti, & forte manducasti. A L B. Manducavi. Quid est, qui non est, & nomen habet, & responsum dat sonanti?

Pip. Biblos in silva interroga. A L B. Vidi hospitem currentem, cum domo sua, & ille tacebat, & domus sonabat.

Pip. Para mihi rete, & pandam tibi. A L B. Quis est, quem videre non potes, nisi clausis oculis.

Pip. Qui stertit, tibi ostendit illum. A L B. Vidi hominem octo in manu tenentem, & de octonis rapuit septem, & remanserunt sex.

Pip. Pueri in scholis hoc sciunt. A L B. Quis est, cui si caput abstuleris, altior surgit.

Pip. Vide ad lectum tuum, & ibi invenies. A L B. Tres fuere, unus nusquam natus, & semel mortuus, * tertius semel natus, & bis mortuus.

Pip. Primus æquivocus terræ, secundus dō meo, tertius homini pauperi. A L B. Dic tamen primas literas.

Pip. I. V. XXX. A L B. Vidi sceminam volantem, rostrum habentem ferreum, corpus ligneum, & caudam pennatam, mortem portantem.

Pip. Socia est militum. A L B. Quid est miles?

Pip. Murus imperii, timor hostium, gloriosum servitium. A L B. Quid est, quod est, & non est?

Pip. Nihil. A L B. Quomodo potest esse, & non esse?

Pip. Nomine est, & re non est. A L B. Quid est tacitus nuntius?

Pip. Quem manu teneo. A L B. Quid teneo manu?

Pip. Epistolam meam. A L B. Lege feliciter.

N I K A

ΝΙΚΑΡΙΟΥ NICARII

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

INTERROGATIONES

καὶ

&

ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ.

RESPONSIONES.

Τί ψυχή;
Τὸ κινούμενον.

Τί ἀψυχον;
Τὸ μὴ κινούμενον.

Τί κοινόν;

Ζωή.

Τί φθόνος;

* * *

Quid anima?
Quod movetur.

Quid sine anima?

Quod non movetur.

Quid commune?

Vita.

Quid invidia?

* * *

ΚΑΡΦΙΛΙΔΟΣ CARFILIDIS

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

INTERROGATIONES

καὶ

&

ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ.

RESPONSA.

Τί Θεός;
Αὐτογενὴς θείας.

Τί κόσμος;

Ἀχρότατον χάρημα.

Τί ὠκεανός;

Φυσικὸς αἰὲς δρομὸς.

Τί ἡμέρα;

Ἀρχὴ καθημερινή.

Quid Deus?
Naturalis visus.

Quid orbis?

Insatiabilis capacitas.

Quid oceanus?

Naturalis circuitus.

Quid dies?

Initium cotidianum.

τί

Τί γῆ;	Quid terra?
Καρπῶν μήτηρ.	Fructuum mater.
Τί ἄνθρωπος;	Quid homo?
Ὀλιγοχρόνιον φάιντα- σμα.	Minimi temporis fan- tasia.
Τί φίλος;	Quid amicus?
Ἀνέγκειτον κτῆμα.	Incomparabilis res.
Τί πλεῖον;	Quid divitiæ?
Καθημερινὴ ἐξουσία.	Cotidiana potestas.
Τί λεγόμενα;	Quid dicta?
Τόφλωσις.	Cæcitas.
Τί πρῶταγμα;	Quid auctoritas?
Εἴνδεια.	Inopia.
Τί πλεῖσι;	Quid dives?
Σανὶς καταγελᾷ.	Tabula derisoria.
Τί ναύτης;	Quid nauta?
Κυμαῖων ἐπαῖρ.	Fluctuum comes.
Τί μονομάχ;	Quid gladiator?
Τύχης αἰτίημα.	Fati querela.
Τί γυνή;	Quid mulier?
Οἰκεῖον ἀγρόχειον.	Domesticum nundi- num.
Τί φθόν;	Quid invidia?
Υπεροχὴ.	Exuperantia.
Τί γονεῖς;	Quid parentes?
Σπέρμα.	Semen.
Τί ὤειμον;	Quid maturum?
Χείμασις.	Tempestivitas.
Τί ἀκελεύς;	Quid certum.
Ἀλήθεια.	Veritas.

Τί

Τί ὅλον;	Quid totum?
Διαβολή.	Crimen.
Τί μισοί;	Quid odiosum?
Ψῶδ.	Mendacium.
Τί εὐτυχία;	Quid felicitas?
Καιρός.	Tempus.
Τί ἀθῶον;	Quid innocentia?
Καλὸν ἐνθύμημα.	Bona cogitatio.
Τί νόμος;	Quid lex?
Ἀνάγκη.	Necessitas.
Τί ἐπιείκεια;	Quid quietum?
Εἰρήνη.	Pax.
Τί Φιλία;	Quid amicitia?
Καλοκαγαθία.	Benivolentia?
Τί ἐχθρα;	Quid inimicitia?
Φθόν.	Invidia.
Τί ἡμέρα ἑορτή;	Quid dies festus?
Πραγμα.	Causa.
Τί θάνατος;	Quid mors?
Διάλυσις.	Solutio.
Τί ἰατρική;	Quid medicina?
Εὐχρησία.	Commoditas.
Τί πιστός;	Quid fidele?
Γῆ.	Terra.
Τί ἀπίστος;	Quid infidele?
Θάλασσα.	Mare.
Τί ἀπληγός;	Quid avidum?
Κέρδος.	Lucrum?
Τί κοινόν;	Quid commune?
Φῶς.	Lux.

Τί ἀκοινώηται;
 Βασιλεία.
 Τί χαλμῶ;
 Φυσικὴ ζωγραφία;
 Τί φωνή;
 Πνεῦμα.
 Τί δύναμις;
 Ἐνδοξον ὄνομα.
 Τί ἀλιθύς;
 Ἰχθύων σκοποδυτής.
 Τί ἥλιος;
 Οὐράνιος ὀφθαλμός.

Quid sine socio?
 Regnum.
 Quid pulchritudo?
 Naturalis pictura.
 Quid vox?
 Spiritus.
 Quid, virtus?
 Gloriosum nomen.
 Quid piscator?
 Piscium speculator.
 Quid Sol?
 Cœlestis oculus.

ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ
 ΦΡΟΝΙΜΩΝ.

RESPONSA
 SAPIENTUM.

Πρῶτον ἐπιρώτησεν ὡς
 αὐτῷ δοξείε πλείονας
 εἶναι τὰς ζῶντας ἢ ἀπο-
 θνήσκοντας;

Οὗτος εἶπε ζῶντας.
 ἀνάγκη γάρ ἐστιν τὰς ὄν-
 τας πλείονας εἶναι ἢ μὴ
 ὄντων.

Δεύτερον ἐπιρώτησεν,
 πότερον μείζων εἴη, γῆ ἢ
 θάλασσα;

Ὁ δὲ εἶπεν, Γῆ. καὶ γὰρ
 ἡ θάλασσα ὑπὲρ τῆς γῆς
 ἐστίν.

Primum interroga-
 vit, Utrum ei vi-
 deretur, plures esse
 vivos aut mortuos?

Is dixit vivos, ne-
 cesse enim, qui sunt,
 plures esse quam qui
 non sunt.

Secundo interro-
 gavit, Utrum major
 esset, terra aut mare.

Is dixit, terra :
 Nam & mare super
 terram est.

R

Tῷ

Τῷ τετάρτῳ ἐπηρώ-
τησεν, τί τραποδέτε-
ρον δοκεῖ εἶναι τῶν θη-
ρίων;

Οὗ δὲ εἶπεν, Οὐκ ἔστι
ἑκίς αἱ.

Τῷ τετάρτῳ ἐπηρώτη-
σεν. Ὄχι τί μάλα καὶ συμ-
βελούοιεν;

Οὗτος εἶπεν, Ἵνα
καλῶς ζώσῃεν, ἢ ἰσχυ-
ρῶς σπυθίσκοιεν.

Τῷ πέμπτῳ ἠρώτησεν,
Τίς πρῶτος ἐγενήθη νύξ
ἢ ἡμέρα;

Οὗ δὲ εἶπεν, νύκτα μίαν
πρότερον ἢ ἡμέραν.

Τῷ ἑκτῷ ἠρώτησεν, τί
ἂν ἦς ποιῶν γλυκὺς γί-
νεται;

Οὗτος εἶπεν, ὃ ἐδύ-
ναται ἄλλος ἀνθρώπου
ποιεῖν.

Τῷ ἐβδόμῳ ἠρώτη-
σεν, Τί ἂν ἦς ποιῶν,
ἀγαθὸς καὶ καλὸς γίνοι-
το;

Οὗτος εἶπεν, εἰς δύ-
νατος ὢν, εὐδελί φοβερός
εἶη.

Tertio interroga-
vit, quod monstruo-
sius esse videretur be-
stiarum?

Is dixit, Quod ne-
mo scit.

Quarto interroga-
vit, Quare pugnare
consiliarentur?

Is dixit, ut bene
vivant, aut fortiter
moriantur.

Quinto interroga-
vit, Qui primus na-
tus est, nox aut dies?

Is dixit, noctem
unam ante diem.

Sexto interrogavit,
Quid aliquis faciendo
dulcis fiat?

Is dixit, Quod non
potest alius homo fa-
cere.

Septimo interroga-
vit, Quid aliquis fa-
ciendo bonus fiat?

Is dixit, Qui quum
potens est, nemini
metuendus est.

Octa-

Τῷ ὀγδῷ ἐπιρώτησεν,
πότερόν ἐστιν τηρέωτερον,
θάνατος ἢ ζωή;

Οὗτος εἶπεν, ζωή.

Ἐνᾶτω ἐπιρώτησεν;
Ἐὼς πότε χαλὴ ἐστιν ἡ
ζωή;

Οὗτος εἶπεν. Ἐὼς ἂν
λογίσον) λήσιν μὴ εἶναι.

Octavo interroga-
vit, Utrum esset fir-
mius, mors aut vita?

Is dixit, Vita.

Nono interrogavit,
usque quamdiu bona
est vita?

Is dixit, Donec ar-
bitrentur utilius esse.

F I N I S.

R 2

J A-

JACOBI J. F. F. GRONOVII

N O T Æ

A D

G R Æ C A M

ENCHIRIDII

PARAPHRASIN.

R 3

JACOBUS J. F. F. GRONOVIVS
LECTUROS.

Uum intellexissem in nova hujus paraphraseos editione calefieri typos, facile statim passus sum me adduci, ut ad ornamentum ejus pariter ac solatium Christianæ rei hæc, quæ vides, evulgarem; & quibus hætenus ipse solus fruens, frequenter uberri-
mo Medicæ erga Musas Liberalitatis the-
sauro amantissimas gratias agebam, nunc confessio ista duplicaretur, tuque particeps & consors factus eodem plausu magnifica illa scrinia prosequeris. Id quanquam tunc, ut dico, statim constituerim, ipsum tempus interea fecit, ut promissionem istam meam nunc res multo promptius sequatur, postquam paucis diebus, conferentibus operas Amstelodamo ac Franekera, vidi eandem paraphrasin prodiiisse cum quibusdam Arriani

R 4

scri.

scriptorum stultis ex recensione nescio cujus Capniæ. Eam recensionem sic ibi institutam animadverti, ut nihil occurrat, quod impensam vel emptoris vel typorum mereatur; nihil, quo appareat illum recensentem vel minimum publico voluisse benefacere, vel operæ suæ subsidio, lectionis, quam institues, scopulos amovere & explanare voluisse; denique nihil ibi nisi recoctam bona fide olidissimam cramben & meram loci sui infamiam. Quum enim hæc ipsa, quæ cum summa voluptate nostra collegimus, recognoveris, quot capita dices ab illo male sedulo parario vel lecta unquam vel intellecta? vel etiam judicio aut Christianæ pietatis aut Græcæ literaturæ dotibus polito recensita? Sed hanc negligentissimam vanitatem ipsa hæc declarabunt. Arriani Tactica qualem ipsius recensionem senserunt? Videbis non longe ab principio vertisse Schefferum. *Sunt autem omnia illa scripta nunc quidem minus utilia, quippe in eorum facta usum, qui jam tenent artem, atque ideo vocabula quoque armorum quorumlibet & acierum velut vulgo nota, commemorare omiserunt, quæ nunc nisi exponantur, penitus sunt incognita.* Non apposui Græca; quoniam non id agitur, an Græcorum peritiam recensor iste habeat: immo an non indicium dederit hominis mente manci & meliore parte imminuti. Eas enim, Lector,

&

& crede talia scripsisse Arrianum. Quare quæso id de suo tempore magis adfirmaret Arrianus, quam omnibus de seculis ante ipsum? Quod si jam Græca inspicere placet, an ullum ibi signum distincti temporis existit? Rursum invenies de enomotia capite 10. (sed sic quoque insaniam ille suam prodere debebat omittendis illis distinctionibus per capita, quæ rite sapienterque apposuerat Schefferus.)

οἱ μὲν γὰρ ἄλλο ὄνομα τῷ λόχῳ εἶναι τῷτο. Interpretantur illi, *quidam putant aliud quid significare quam ordinem.* Quid? an mirum est pueros nos notasse non aliud Græca velle & indigetare, nisi quibusdam εἰσμοτίαν vocabulum par vocabulo λόχῳ, & idem illi significare? Nam aliud quid quam λόχον significare etiam volunt illi, qui partem ejus quartam censent, atque ita plane evanidum erit hoc comma. Invenies cap. 9. μεκύναι τὸ πρῶτον verti ab istis *sive contrahatur frons.* Invenies cap. 17. Synaspismum illic describi ἐπειδὴν εἰς τοσὸν δὲ πυκνώσει τὴν φάλαγγα. Agnoscis Græca. Et hoc ab recensentis perfidia, quum Schefferus ediderit ἐπ' αὖν, unde legendum erat, ἐπὶ εἰς τοσόνδε πυκνώσης τὴν φάλαγγα. Invenies illic insignem causam, cur ὅπισταται post λοχαγὸν debeant esse δούτεροι καὶ ἄρετω, sic ab Arriano reddi. ἥδη δὲ ἡς ἡ μαχαίρα ἔστιν αὐτῷ ἐφικέσθαι ἐδυήθη, ὑπερεγκώϊ ὑπὲρ τ' ἐμπροσθεν πεταγμένον τὴν πλη-

γῆν. Non quod hæc sit unica ratio, sed secunda ex tribus, cui tertia deinde statim subnectitur, καὶ περὶ τοῦ ἡγεμόνος ἢ καὶ τρωθέντος ὡς ἀπόμενον γινώσκου, τρωπιδήσας ὁ πρῶτος ἐπιτάτης εἰς λοχαγὸν πᾶξιν τε καὶ ἀξίωσιν κατέστη. Sed has duas egregias & multum sane diversas rationes illic stolidissime confundi & sic verti videbis. *Quod si accidat quem gladio ab adversariis feriri, potest illato ei, qui stat ante ipsum, vulnere & vel cadente præfecto suo vel vulnerato & inutili facto ad pugnam procurare Epistata primus.* Quam procul ab mente Arriani! quam prorsus hanc esse Græca dictitant. *Fam quoque aliquis (eorum epistatarum) gladio ferire hostem invadentem potest, super & trans eum, qui antestat, plagam perferens. Rursum quoque cadente duce aut etiam sic vulnerato, ut pugnae amplius interesse nequeat, prosiliens primus epistata in ducis loco ac dignitate se collocare potest.* Sed hos fœdissimos portentosi istius ex Frisia nævos, & stigmata hodiernorum typorum, nihil ferre nisi revomentium ea, quæ sæpius cantitata sunt, illic quodcunque cujusvis folii latus demonstrat adeo multipliciter, ut pigeat pudeatque. Id ut in hac paraphrasi caverem, & appareret novæ editionis pretium, hæc & quæ sequuntur, scripta crede, Lector, & Vale.

Quod at titulum attinet, Casaubonus contra Barthium occæcatus pugnat & plane in tene-

tenebris, quippe non videns, quod prorsus illi videndum erat. Nam quæ scribendi ratio est ὑποθήκαι εἰς ὑπόθεσιν? Utrum gentiles prisci sic loquebantur, an Christiani? Quidni ὑποθέσθαι εἰς ὑπόθεσιν? Equidem mihi semper visæ sunt aliunde accessisse voces illæ Ἐπιτήρητέ τὴν τέχνην ἀνθρώπων διορθωτική, quale genus titulorum non est antiqui decoris; nunc vero auctoritatem meam fulcit egregia membrana Medicæ, quæ hinc demum incipit & correctissime exhibet ὑποθήκαι ἀπὸ εἰς ὑπόμνησιν ἑαυτῶν &c. Negari utique nequit hæc omnia esse convenientissima. Quoties enim in his non occurrit μέμνησο? & secum loquens format sibi scrupulos ex vita tunc quotidiana venientes, & sibi consilium præbet. Itaque ego censeam ut posthac quidem inscribatur hic libellus non Παράφρασις ἐν χειρίδι, quod plane alienum hinc vocabulum est, sed ἐν χειρίδιον χειριῶν. Prorsus enim est ipsum enchiridion, sed ad Christianam modo disciplinam formatum. Et quid illud significet, jam clare explanat hæc largior interpretatio, quam restituimus.

C A P. I.

Μέμνηθαι Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων] Miror gloriari ausum bonum virum, ab se correctæ quæ satis obvia cuivis & manifesta. Quæ Christiana auris non offendit ad hæc gentilia? Emenda
ocius

ocius θεόν, ut vere in Ms. Sed & habebat idem μέμνη καὶ θεὸν καὶ ἀνθρώπους, nec causa est cur in tam tenui abiisse credatur ab Epicteto, Mox etiam εἰδείς σε ἀναγκάσει.

C A P. II.

Εἰ αὖτις ὀπιμελεῖσθαι] Imo εἰ αὖτις, ut cap. 17, θάτερον ὀπιμελέμενον, ubi prave vulgo θάτερον,

C A P. III.

Φαντασίαι δεικνυῖν] Ms. ὀπιδεικνυῖν. & mox ἔπειτα δὲ καὶ αὐτὴν δοκίμαζε, plenius & planius, haud dubie; ne sit necesse cum Merico vertere *rem ad has regulas exige*.

Μὴ περιπεσεῖν ἐκείνῳ ὃ ἐκκλίνεις] Verius & ad custodiam Græcismi suavius Ms. ὃ ἐκκλίν. Sic enim solent. Etiam noster c. 36. περιπίπτῃς οἷς ἐκκλίνεις. Mox idem καὶ ὁ μὲν ὀρέξῃς ἀποτύγχει.

C A P. IV.

Εἰ ἂν δὲ μόνον] Retinet Ms. ex Epicteto εἰ μὲν εἴ μόνον. nec fuit causa mutandi. Saltem debuerunt εἰ ἂν δὴ μόνον. Sed & mox περιπέσεις, Iterum καὶ τὴν ὀρέξιν δὲ ac denique τὴν ἐφ' ἡμῶν.

C A P. V.

Ὅτι φύσιν ἔχουσα] Imo ἔχουσαν, ut recte Ms. Id

Id vere Græcum est, non alterum: & passim sic occurrit.

C A P. VI.

Παρήρησίας πλέον σε μετέχουσας] Ms. πλείονός σε.

C A P. VII.

Καὶ τοῖς μάρτυσι] Tanquam soli sic χα' ἐξο-
χὴν dicti Christianos exemplis suis animassent.
Præclare Ms. καὶ τοῖς ἀποστόλοις καὶ τοῖς μάρτυσι
θεωρῶν ἀν' ἐφ' αὐτῶν. Sed & mox plenissime ὅταν ἐν
ἐμπεδιζόμεθα ἢ παρεκκλινόμεθα ἢ λυπώμεθα. Etiam
statim αἰτιασόμεθα ἀλλ' ἢ ἑαυτοὺς.

C A P. IX.

Σὺ δὲ ὅταν λέγῃ] Immo λέγῃς ex Ms.

Ε'πὶ σὼν ἀγαθῶν σεμνύνῃ] Et cur ita? Certe
ex præcedentibus potuit apparere satis legen-
dum esse ὅτι σὼ ἀγαθῶν σεμνύνῃ.

C A P. X.

Ψιμάδας συνάξαι] Quam vana est hariola-
tio Casauboni pro voce corrupta ponentis ψι-
μάδας? Quid igitur? an & Cicero ab Roma-
nis illis scribit stillas guttasve madoris cujus-
cunque lectas? Nam quomodo ea vox inter-
pretatur *umbiliculus*? Tædet talia vulgari ab
eruditibus. Sed & putet omnis ille locus. Quis
enim

enim dixit aut supponit, eos qui aequatum exire jubentur, cochleas in transitu legere? Dicit *nihil vetat*? imo vetat publica sitis, vetat tempestas, vetat edictum imperantis. Ne dicam stulte subductum navigium dici *καθορμισμένον*. Quin omnia sic restituenda: ὅτι πλοῖα καθορμισμένα ἐξέλθοις ὑδροβύσσαυς, ὁδὸν μὲν παρέργον ἐπὶ κοχλίδας ἀναλέξασθαι, ἢ ψηφίδας σιυνάψαι. hoc est, *navigio in ancoris quiescente fit ut exeas aequatum, interdum quoque obiter conchas aut lapillulos corradas*. Sunt enim duo diversa & diversis temporibus agi solita, prout vel res jubet, vel occasio invitat. ψηφίδες passim ita appellantur. Lucianus in Timone. ἔδεν πιμώτερον τῷ ἐν τοῖς αἰγαλοῖς ψηφίδων. In dialogis marinis Arethusæ ὕδωρ ὀπιωρέει ταῖς ψηφίαις. In Reviviscentibus dicit Parrhesiades, ἀργύριον ἔδεν τῷ ἐν τοῖς αἰγαλοῖς ψηφίδων ἀφάφειν. In Parasito dicit parasitus ita se censere de auro, ὡς δοκᾷ ἂν ἡς ἔδὲ πρὸς ταῖς ἐν τοῖς αἰγαλοῖς ψηφίδας ἀμελῶς ἔχει. Suidas in βερντή. Et omnis hæc restitutio beneficium est membranæ Mf. quæ etiam deinde clarior, μή τι ὁ κυβερνήτης σε χαλέσει· καὶ χαλέσει, πάντα &c. Et tempus & repetitio haud dubie sunt genuina. Alterum sic habes cap. 45. εἰ δέ ποτε χαίρῃς χαλέσει. De altero ne quid celem in ipso Epicteti enchiridio Mf. sic scriptum inveni cap. 12. μή τοι σε ὁ κυβερνήτης χαλέσει. καὶ χαλέσει, πάντα ἐκείνη ἀφίεται.

E'α'

Ε'ὰν δέδνηται] Nihil est, & ex Ms. repone
 διδῶν].

Ανάγκη τέτο πέισε)] Suavius in Ms. ἀκω
 ἀνάγκη τ. π.

C A P. XII.

Εὐρήσῃς γ' ἄλλε πινὸς ἐμπόδιον] Sine causa
 non veteres, sed nuperi Christiani cedere lo-
 co suo jusserunt voculam αὐτὸ prorsus ante
 tertiam vocem nunc quoque inferendam, ut
 in ipso Epicteto. Quod addit Mericus, *qui*
non corpus, sed animus es, utrum non magis
 redoleat arrogantem ex ethnicis philosophum,
 an pie Christianum; utrum eo respectu &
 contemplatione Christiani præposuerint cu-
 ram animi, ac non potius alio, judicent alii.
 Ego certe hanc mantissam temere his adsutam
 plane non desidero. Immo nec hilum huc fa-
 cit, nec prodest argumento, quod hæc pe-
 rioche inculcat.

C A P. XIII.

Ζήτῃ τινα δύναμιν] Ms. πινὰ δύναμιν.

Νικητὰς ἢ ὑπὸ ἢ ἐχθρῷ περιβαλλομένων]
 Quis credat Casaubonianum nomen esse, à
 quo locus hic adspici potuit quasi rite recte-
 que Græcissans, quum sit absurdissimus? le-
 ge ex Ms. optimo νικητικὰς. Sed & ibidem
 περιβαλλομένων. Quod hic rejectum infra in-
 vito

vito Ms. libro intruserunt , ubi plane locum non tuetur.

Εἰ γὰρ γυναικὸς πρὸς ὅσους περὶ σε] Ms. clare habet περὶ σε. An non manifestum indicium nunc quoque scribi debere περὶ σε, ut mox περὶ φέρεται?

C A P. XIV.

Διὰ πρὸς σε ὁ δὲ ἀπὸ τῆς.] Ms. Διὰ σε, etsi vulgato suus sit honor. Sed deinde quoque Ms. δὲ δέδωκε, non ὁ δέδωκε.

Εἰ γὰρ ἀληθῶς οὐκ εἶναι] Plane id ferri nunc nequit , etsi ad eundem modum versio ; quæ tamen bene habet ideo , quia sequens φέρε alio modo extulit. Huic Græca quoque consentire debent. Id ut fiat , corrige ex Ms. οὐκ εἶναι. Non enim jam de Jobo amplius , sed secum ipse agit.

Φέρε ὅτι δὲ καὶ πρὸς τὸ βέλγημα] Ms. Φέρε ὅτι δὲ καὶ. Et mox εἰ γὰρ νόμος δὲ λῶ. Itemque ὡς ἀλλοτείων, ὡς ὅτι sine copula.

C A P. XVI.

Καὶ οἷον εἰ μακροθυμεῖν] Vertit sane Mericus & patientiam quanta opus est superare tibi confidis. Concedo Latinitatem. Quid de tota hac perioche agetur ? an patientia & ἀπάθεια sunt eadem? Deinde quare ei cui superat jam patientia , dat consilium ad se munien-
dum?

dum? Id plane tali jam præparato & confidenti supervacuum, ut prorsus etiam ipsum verbum μακροθυμῆν, quod in optima membrana non exstat. Verte. *Sed comparare tamen* (scil. servum & opes) *stat tibi sententia, & potes.* Ergo quia sic utique vis, hoc faciens præmunī te, *incipi ab minusculis.*

Ἀλλὰ μὴ μὴ εἴπῃς αὐτῷ χαλῶς] Nihil intellectum Casaubono. Vertit, *neque vero ei tam bene sit.* Quid audio? an sit notat εἴπῃς? Ego didicerim εἴπω, & palam illud erroneum. Distinguendus aliter hic locus. ἀλλὰ μὴ μὴ εἴπῃς αὐτῷ χαλῶς, ἵνα ἐπὶ ἐκείνῳ ἢ τὸ σε παρὰ τῆς; *Quid igitur? an ita bene cum eo agatur,* ita pōtens ac validus ille erit, *ut in ejus potestate sit futurum, te commoveri?*

Εἰ δὲ τῶν ἀπὸ πλάξαι] Fatetur Casaubonus ita se fecisse, intelligens τὰ ἴδια ἀμαρτήματα, quum apographum haberet τῶν. Hæc ut ingenua, sic prorsus ἀκριβῆ. Ubi enim illa invenias in hac perioche, ut ad illa formes constructionem relativi? Nos etiam ita in Ms. invenimus, nisi quod illic erat εἰ δὲ καὶ τῶν & statim vidimus legi debere εἰ δὲ καὶ τῶν, scilicet ὅ χαπανοεῖν, τὴν σεαυτῷ δοχόν. Statim habet Ms. εἴπω πρὸς τὴν ὁπιστροφὴν ὅ παιδὸς ἔρχε.

C A P. XVIII.

Τὰ μὴ ὅτι σοι * θέλης εἶναι] Ms. clare τὰ μὴ ὅτι σοι, ὅτι σοι θέλεις εἶναι, nec dubitan-

S

tan-

tandum de hoc , quin verum sit. Et mox,
ἡλίδιον ἢ εἰδυμή.

C A P. XXI.

Ὡς εἰ συμποσίῳ εὔτω δεῖ] Ms. ὡς εἰ συμπο-
σίῳ σε δεῖ

Συγκληροῖμέ^Θ ἀναδειχθήσῃ] Ms. συγκληρο-
οῦμέ^Θ X. 158 ἀναδειχθήσῃ, quod omnino ad-
mittendum.

C A P. XXII.

Εἴ πὶ πένθ^ς ἢ ἀποδημῆν^ι^Θ τέκνε ἢ ἀπολωλεκό^τ^α
χρῆμα^{τα}] Insignis captatio variatæ constru-
ctionis : modo tamen constet ita scripsisse.
Nam Ms. simpliciter , ὅτι πένθ^ς ἀποδημῆν^ι^Θ
τέκνε ἢ ἀπολωλεκό^τ^α χρῆμα^{τα}. Quam scri-
pturam plus vice simplici interpretari queas.

Καὶ ἀφ' τῆτο εὔτως θλίβεται] Ms. ὃ, εἰ ἀφ'
τῆτο εὔτ^α^Θ θλίβ. Egregie quidem.

C A P. XXIII.

Εἰς ἡῷ σε ἔστησιν] Ms. ἔκτισεν.

C A P. XXIV.

Εὐδοκῆσθαι ὑπ' αὐτῷ] Ms. ὠφελῆσθαι ἐξ αὐτῷ.

C A P. XXVI.

Ἡ¹ μέγα διωάμενον] Vox media abest ab Ms.
Et mox μακαρίσθ^ς & παλαρίσθ^ς.

Μόνον θεῷ ἀνακείσθαι] Ms. μόνω, ut cap. 30.
τῷ θεῷ μόνω ἀνακείμενων. cap. 62. ἄσκη δὲ σε-
αυτῷ μόνω, ὃ μὴ τοῖς ἔξω. Unde & cap. 58.
σταντῷ δὲ μόνω πρῶσεχε, non obedio exemplari
Ms. in quo ibi est μόνον.

CAP.

C A P. XXVII.

Καὶ ὁ τὸ συναρπαδιῶν]. Umbras persequitur bonus Mericus, suspicans, accusans monachos, mutans; plane ipse vel febricitans, vel in fomnia delapsus. Lege ex Ms. ὁ πειρώ μὴ συναρπαδιῶναι. Reliqua ut in ipso Epicteto. Sed & paulo ante ὅτι σὴ ὑπόληψις.

C A P. XXIX.

Παρασκευάζεσθαι αὐτόθεν] Sic habet Ms. ut est etiam in Epicteto. Et cur ab aliis Christianis antiquis omissum censebimus?

C A P. XXXI.

Ἡ πρὸς ἄλλον ὅτι χειροτονίαν ἐλθεῖν]. Quam prave intellecta sint hæc verba, satis patet ex ineptissima versione. Ergone electiones aut consecrationes sacerdotum in aliena domo celebratas ita ille novit? Præclare Ms. ἡ πρὸ ἄλλων ἐπὶ &c. Id prorsus desideratur.

Ὅν ὁ μόνος δεῖ με εἶναι] Prima vocula prorsus est supervacua, nec habet Ms.

Εἰ δὲ ὑποβάλλῃ] Sic Ms. & plana sunt omnia.

Α' μὴ ἔχῃ αὐτὸς] Ms. ἀν μὴ ἔχη αὐτὸς.

Τηρῶν ἑμαυτὸν] Vox prior non est in Ms.

Ἀλλ' ἐνοχλεῖσιν οἱ λογισμοί] Ms. ἀλλ' ἐνοχλεῖσιν οἱ λογισμοί. Et sequentia. λέγοντες, τῶν εἰ μὴ τέρξωμαι.

Ἀέληθε δὲ τὰς πολλὰς] Ms. τοῖς πολλοῖς.

Οὐδὲ γὰρ εἰς τοῦτο ἑταξας ἑαυτὸν] Ms. οὐδὲ γὰρ ἑταξας ἑαυτὸν εἰς τοῦτο, ὅδε τοῦτο ἐπηγγίλω.

Nec quicquam in sequentibus aut deest aut mutari debet.

Μὴ τούτων ὄντων] Imo ὄντες ex Ms.

Τούτων ἔδει σοι παροχήν ζητεῖν] Ms. τούτων ἔδειός σε παροχήν ἔπιζητεῖν. & mox δι' ἀνέπηγ- γαίλω πληρώσας. Postea Ms. πῶς μὲν εἰ ἕτως ὁ λογισμός.

Εἰ δὲ ὅτι οὐ δύνασαι ποιῆσαι] Locus male intellectus & infelicissime versus, quem egregie ex Ms. restituo minima ope εἰ δ' ὅποιον δύνασαι π. Paulo ante Ms. idem, λείψας αὐτῇ χαλκούς.

Ἀγμώττειν λέγοντες] Ms. ἀγμώττειν σοι λέγοντες. & mox, εἵκειν εὐχαιποῦντά σε ἐπὶ τῇ τάξει. itemque ἡξιώθημεν, quod unde in interpretatione posuit Casaubonus? Deinde ἐπὶ τῇ πόλει ταύτῃ ἤν.

C A P. XXXII.

Incipit ita: Εἰ παροχημῆθη ὅτι ἔτυχεν] Ms. ὅτι τέτευχεν, & mox τὸ τυχεῖν. Temere hic autem interponuntur asterisci, quum sententia plena sic sit efferenda. Si vero mala (scilicet sint illa, nempe coenas captare divitum, salutare, adhiberi, hoc est, si non nisi per indignas & malas artes adquiruntur) scias fieri non posse, ut non eadem faciens ad acquirendas res quæ sunt extra potestatem nostram, tamen paria iis qui talia faciunt, nancisci queas.

Ὅ μὴ παροχημῶν] Qui non adsecutatur.
Credo

Credo videlicet instar præfidiarii militis aut classis, ne quid mali patiat. Hi enim Græcis dicuntur *ωδραπέμειν*. Immo *ωρεπέμειν* ex Ms. hoc est, deducens velut anteambulo. Id erat conspicuum in urbe & adulationibus.

Ὡς γὰρ ἐκεῖν *ωδραπέμειν* εἶχεν] Enimvero hic locus erat signandus asterisco. Quæ fodes hæc comparatio est? *ut lactucas habet ille, sic tu obolum, quem non dedisti.* Quis est ille qui habet lactucas, & quicum comparatur ille, qui obolum non dedit? Haud dubie quia nemo alius præcedit, ille qui lactucas emit. Jam certe nulla est in eis comparationis gratia: immo nec est dicenda comparatio. Sic magno ulcere obscuratur suavitas scriptoris, quam sic ope Msti repono, deletis primo vocabulis *εἶχεν* & *ωδραπέμειν*, quæ nullæ ibi leguntur. Dein mutata distinctione scribo. Μὴ οἷς ἐλάττω *εἶχεν* ἐκεῖν. ὥς γὰρ ἐκεῖν *ωδραπέμειν*, ὅτι καὶ σὺ τὸ ὄβολον εἰ δέδωκας. Hoc est, *Ne censeas minus te habere quam illum* (non qui compararit lactucas, sed qui vendit, cui obolum vel adulationum indecoras blanditias porrigere debes.) *sicut enim ille lactucas, ita tu quoque obolum non dedisti.* Deinde rursum Ms. ὅσον πωλεῖ τὸ δεῖπνον. ἐπαίνει πωλεῖ &c.

Εἰ ἐκεῖν *ὀπιθυμῶν* * βέλτε] Nonne rem magnam præstitit Mericus, dum sive volente sive invita Minerva voluit utique & interpretari locum & ex ingenio supplere? Videamus.

mus. Putat rem planam esse, si modo legatur $\mu\eta\ \beta\epsilon\lambda\eta$, & huc quoque vergit interpretatio. Sed quam ingrate & incondite illa? *si convivii cupidus & tamen istius particeps fieri.* An non enim prorsus eadem? & quo ista tam parvo spatio repetitio? Longe illi iste corrigendi spiritus, & aliter prorsus, etiam ultra quam credas eleganter, ab auctore scriptum docet Ms. unde ita supplendus hic locus. $\epsilon\iota\ \epsilon\kappa\epsilon\iota\upsilon\varsigma\ \delta\pi\iota\theta\upsilon\mu\omega\acute{\nu}\ \beta\epsilon\lambda\eta\ \tau\alpha\upsilon\tau\alpha\ \pi\alpha\rho\epsilon\acute{\alpha}\sigma\alpha\iota,$ $\delta\delta\epsilon\ \chi\epsilon\ \lambda\eta\psi\eta.$ $\epsilon\iota\ \delta\epsilon\ \tau\alpha\upsilon\tau\alpha\ \theta\acute{\epsilon}\lambda\epsilon\iota\varsigma\ \mu\eta\ \pi\alpha\rho\epsilon\acute{\alpha}\sigma\eta\varsigma,$ $\chi\epsilon\ \delta\epsilon\ \delta\epsilon\iota\pi\tau\epsilon\varsigma\ \tau\upsilon\chi\epsilon\iota\upsilon,$ $\acute{\alpha}\pi\lambda\eta\sigma\tau\epsilon\iota.$ Pereximie profecto. Tu vertes. Mox plane Ms. $\pi\acute{\iota}\ \acute{\epsilon}\xi\epsilon\iota\varsigma\ \alpha\acute{\nu}\tau\iota\ \delta\epsilon\iota\pi\tau\epsilon\varsigma.$

$\Omega\upsilon\ \alpha\upsilon\tau\omicron\varsigma\ \eta\delta\eta$] Ms. $\eta\delta\epsilon.$ Mox pro illis $\kappa\alpha\iota$ $\kappa\alpha\chi\acute{\alpha}$ etiam $\kappa\alpha\iota\ \chi\alpha\lambda\acute{\alpha}.$

$\tau\omicron\ \alpha\iota\theta\upsilon\mu\alpha\kappa\epsilon\upsilon\sigma\alpha\iota$] Nimis abiit ab se Casaubonus, dum conjectura nimis quam remota hanc ignoratam vocem sanare conatur. Unica modo litera mutata ex Ms. scribendum $\alpha\iota\theta\upsilon\mu\alpha\kappa\epsilon\upsilon\sigma\alpha\iota.$ Etiam deinde rectius $\delta\iota\epsilon\gamma\epsilon\iota\sigma\omicron\upsilon$ & in fine $\epsilon\kappa\chi\omicron\pi\iota\sigma\iota$.

C A P. XXXIII.

$\text{Ε'ὰν παῖδιον ἄλλῃ ἢ ἀδελφὸς ἢ ἄλλῃ τελευτῇ.}]$ Mirifica sunt illa $\alpha\lambda\lambda\epsilon\ \alpha\lambda\lambda\epsilon$ & ingeniosum acceperunt interpretem. Sed recte Ms. $\text{παῖδιον ἄλλῃ ἢ ἀδελφῷ ἢ φίλῃ.}$ Sic habuimus cap. 5. $\text{ε'ὰν ἀδελφὸν ἢ φίλον.}$ Etiam supra Ms. ὅπῃ ᾗ γινώσκων, omisso verbo $\epsilon\pi\iota\upsilon$. Postea lege ex eodem $\chi\epsilon\ \delta\pi\iota\ \tau\omicron\iota\varsigma\ \alpha\pi\alpha\iota\delta\acute{\epsilon}\lambda\tau\iota\varsigma.$ Id Græcum est, non vulgatum.

Ka-

Κατηγορῶν] Id vero dubito, an Christiana constantia non permittat. Sed videtur interpretes aliter legisse, ut legi debet, κατηγορῶν, & habet Ms. Sed & ante legebat idem μήτε παρέξι λαιδορῶν ἢ κατηγορῶν. Et similiter cap. 44. idem præfert αἰσῶν ἐκεῖν ὅσον ποιεῖν κακῶς λέγῃ, non κακῶς με λέγῃ. Statim quoque ἔπος σε εὐχεσθῇ, & in fine, ὅταν δέλη ψεύδεσθαι.

C A P. XXXIV.

Πρὸς ἀγαθὸν] Ms. πρὸς ἀγαθὸν πατέρα. Nihil autem mox deest.

Αὐτὸ δὲ τῷτο χρεωστῆς] Ms. αὐτὸ δὲ τοῦ ἐχρεωστῆς. Videtur fuisse αὐτὸ δὲ τὸδε χρεωστῆς.

C A P. XXXV.

Τήρῃ τῶν τᾶξιν] Ms. τήρῃ τοιγαροῦν τῶν τᾶξιν. Εἰκεῖν * ποιῆσαι] Lege ex Ms. ἐκεῖν ποιῆσαι, quid ille sit factururus.

Υπολάβης βλάβει] Verbum posterius non est in Ms. & deinde ex eodem lege τῶν ὅσα ἔλαβον χάριν. Non aliter loquuntur Græci.

C A P. XXXVI.

Ἀκολουθεῖν ἔχοντα εἰς οἷαν σε βούλεται τᾶξιν εἶναι] Non est prætereundum particulam illam σε non legi in Ms. unde mihi certum est, illos qui infarserunt Græcarum deliciarum ignaros sic putavisse hæc construenda, ἔχοντα ἀκολουθεῖν εἰς οἷαν τᾶξιν βούλεται σε εἶναι, quod perquam foret plebejum, quum sana ratio Græca longe aliam syntaxin postulet, nempe ἀκολουθεῖν ἐκίν-

πα εἶναι εἰς οἷαν βύλε] τάξιν. Plane ac si verbum εἶναι nullum esset. Sic Lucianus tom. 1. pag. 457. ἐδόκην ἐκόντες εἶναι ὀπιλανθάνεσθαι αὐτῶν. & pag. 652. μηδὲ τ' ἕτερον πόδα ἐκὼν εἶναι ἀπλευπόδον.

Α'ρης τ' οὐκ ἐφ' ἡμῖν] Ms. ἄρης ἀπὸ πῶν.

Προσέχοντα τῷ θεωσαυτικά ὡς ἡδεῖ] Insanum hic sudavit interpres ut justam sententiam absolveret. Dicit eis ut *maxime jucundis*. An id quoque dicit Græcus auctor? Similiter illa τῷ θεωσαυτικά vertit, *quæ præsentia sunt & momentanea*. At sic Græci usurpant θεωυτικά atque adeo ipse S. Paulus 2 Cor. 4, 17. Membrana haud dubie innuit aliud quid latere, præferens θεωσαυτικά. Neque falli me reor, si statuero inde scribendum. τῷ θεωσαυγαί. Sententia plana & elegantissima restitutio est. Falli dicit eum, qui res splendoras & fulgentes & nitore suo adblandientes (ut sunt magistratus & θεωδεῖαι) ambiat, easque captet, ut in quibus dulcedo vitæ resideat. Sed & egregie reponit Ms. θεωσρέχοντα, velut in tenebris currentem & dirigentem se ad ea, quæ maxime extrinsecus splendentia incurunt in oculos. Sic habemus cap. 47. λαμπρὸς τὸ κόσμος.

G A P. XXXVII.

Ἐκείτω θεωσήκη] Nullam singularem vim habet hoc loco vox prior. Nam non hæc magis, quam priora ἐκείτω θεωσήκησι. Sed in illis

lis omisit, quia nemo nescit eum prorsus agere cum genere humano. Inde recte Ms. eam ignorat.

CAP. XXXVIII.

Μᾶλλον δὲ τὸ θέλημα αὐτῶν αἰτώμεθα πάντοτε] Præ intempestiva pietate insanivit ille, cujus-
cunque hæc sunt verba. Haud dubie is hæc
interposuit respiciens ad formulam nobis ab
Servatore nostro traditam. Sed ex eadem patet
hoc illicitum esse, neque quum ipse Christus
nobis dictaverit preces de sanctificatione
nominis Dei, de regni ejus adventu, ille potestatem
habuit inde alicujus unius excerpendi, & præ aliis
inculcandi esse potius precandum, ut voluntas
ejus fiat. Præterea quis ille Græcismus est,
αἰτῶν τὸ θέλημα, pro αἰτῶν ὅτι γένηται τὸ
θέλημα? Plane indignum elegantia hujus libelli.
Itaque prorsus insititium est hoc cōmma, & sine
mora corrigendum judico ex sanctitate veteris
membranæ, ἢ τῶν ἄλλων τῶν ἐκ τῶν αἰτώμεθα, εἰδότες ὅτι καὶ
προσγνώσκῃ. &c. Hujus vero lectionis æquissimus est
sensus, ut non singulatim opes aut aliud quidquam
rerum quæ extra nos sunt, nec ad nos pertinent,
sed nos incaute & imprudenter ad nos pertinere
putamus, ut sunt omnia corpori inservientia, rogemus,
sed ut petamus ea nobis indulgeri, quæ Deus ipse
sciat necessaria nobis esse, & quibus nos indigere
omniscius ejus oculus conscius est, cui nego-

tio decernendo tenuitas nostra non est. Hæc vero qui leget, quique ut omnes has *ὑπομνήσας*, ita hanc quoque ab viris non modo Christianis, sed haud dubie illo tempore Christianæ Ecclesiæ Doctõribus & luminibus concinnatam esse persuadebitur, ut sum profecto persuasus, quis credet tunc vel Ecclesiam illam, vel Ecclesiæ illius Pastores vel ipsos precatos esse vel credentes jussisse precari panem quotidianum, ut nunc precantur omnes, illum *ἄετον ὀπιπύσιον* mirificis tormentis & injustis ambagibus illuc deflectentes? Hoc certe paragrapho Christiani vetantur precari *ὡς ὁ ἑκτός*, in quibus est haud dubie pulcher ille panis quotidianus. Nec temere sic scribitur hoc loco in his memorialibus, sed plane sic rursus definitur modus Christianarum precum in capite LXX. *ὁ γὰρ τῷ Θεῷ φίλοι, τὸ τοῦ ἡμῶν γινέσθαι αἰτέμεθα*. Non vult quia nobis aliquid carum est & allubescit, quia nos nobis placeamus habentes panem quotidianum, ideo id licere precari aut tunc Christianos precatos esse innuit, sed quod ipsi Deo probatur. Negat à nobis definiendas esse res, in quas formulam precationis concipere ipsi debeamus, sed plane jubeamus eas pendere ab bonitate & sapientia divina. Idem respexit quoque ipse Servator noster, quum *ἄετον ὀπιπύσιον* dari nobis *τὴν ἡμέραν* jubet precari, ut multis probare possemus, quod non est hujus loci. Etiam mox legit Ms, *κρίνει πάντων*. CAP.

C A P. XXXIX.

Εἰ δὲ ἄλλοι τὸ ποιούτων ἀρξάναι] Ms. ποιοῦτων
λόγων ἀρξάναι] & dein, οἷον εἰ.

C A P. XLI.

Ἀποκρῆ] Ms. ἀποκρούς.

C A P. XLII.

Ὅλως περιγραφῆ] Ms. ὅρῳ.

C A P. XLIII.

Ἀσκητέον] Æque perverse ac in Ms. ἀσκλη-
τέον, pro ἀσκητέον.

C A P. XLV.

Μηδὲ ἀΐδης] Ms. εἶδες, & μάλιστα δὲ ὅσα.
Πολλάκις εἰπῆς] Ms. εἰποῖς.

C A P. XLVI.

Εἰς οἰκίας πινῶν μὴ ἦκε μηδὲ ραδίως πάειθι]
Tantum discrimen est inter ἦκε & πάειθι,
quantum inter *veni* & *accede*, quæ ineptissime
sibi substituere potuit interpres. Lege ex Ms.
μὴ εἰκῇ μηδὲ ραδίως. Nam quod idem hic inter-
pretationem gravat exponendo quasi voculam
πινῶν, ejus gratiam illi facimus. Hæc sæpe ab
Græcis junguntur. Deinde etiam, παρὼν &
φύλαττε,

C A P. XLVII.

Ὅτι ἔμεινθήσῃ] Ms. καὶ ὅτι. Etiam statim
ἀποκώφουσι σε οἱ π. item ἀαίτεις. Deinde ἐγὼ
μὲν μεμελέτηκα, ἀ ἡμῶν αἰτιῶν ὑποσηῖται.

C A P.

CAP. XLVIII.

Ἀπέγω τὸ σεαυτῷ] Præclare Mf. ἀπέγω τῷ
 ἡμῶν σεαυτῷ. Deinde ἐπισηφαλὲς δὲ καὶ τὸ εἰς θύ-
 πταπιλολογίαν.

Δωρολογεῖν] Eximie Mf. γαλοιοιλογεῖν, & sta-
 tim pro ἀκαυρολογία in eo legitur λακαυρολο-
 γία, unde λακερολογία faciendum diximus &
 probavimus opinor in exercitationibus nostris
 de Juda proditore. Habet deinde Mf. ὅταν οὖν
 αἰσθῇ.

CAP. XLIX.

Συγχεταθήσῃ τῇ δοκούσῃ] Mf. συγχετάθη.
 & deinde λοιδορήσας. Non expressit perspicue
 interpres.

CAP. L.

Τοὺς ἐπιπλήξοντας] Et cur non ἐπιπλήξασαι?
 ita sane Mf.

CAP. LI.

Ὅταν συνεαδίῃς πρὶ] Et cur non συνεαδίῃς,
 ut toties in prioribus, & sic plane Mf, qui
 etiam cap. 52. ἀρχημονήσῃς. at statim ὡς βάλλῃς,
 & mox: ἀνεπαχθῇς αὐτῷ Φαίση καὶ μάλλον.

CAP. LIV.

Οὐ * τῷ ὀρέξει] Mf. supplet, οὕτω καὶ ἐπὶ
 πασὶν τῷ ὀρέξει. Igitur & paulo ante auscultes
 eidem legenti καθάπερ ἐπὶ τῷ ὑποδήματι,
 omissa adverbialia, quæ locum hîc nullum
 habet.

CAP.

C A P. LVI.

Εὐθυμῶ οἰόμενος] Ms. interserit ὅτι, & recte.
Mox etiam τὸ δὲ μὴ ἐφ' ἡμῶν.

Ὡς περὶ εἰς μακρὸν σε ἔλεγε κονδὸν ὄντα] Imo contra Ms. εἰς μικρὸν σε ἔλεγεν. Et nescio cur nihil huc attulerit Mericus, quum aliter edens, aliter concinnandam putaverit interpretationem, quæ sane talis est, ut Hylæ saltantis μέγαν Ἀγαμέμνονα, & ideo sublimem ingentemque mentientis reprehensionem mereatur, utpote qui μικρῶν, quem pusillum interpretatur, opponat procerum, quum κονδὸς non tam videatur procerum interpretari, quam crassum & corpus densi filii, tumidum & non gracilem.

Ἀόρησι] Ms. ἄορησι. Deinde Ms. παρ' ἐν ἡμισυ ἐχέτω.

Ἡ' ὅτι τὸ τῷ ὄντι ἐχέτω] Ms. τῷ. Mox ἔστιν ὅτι σεαυτῷ ποιήσας.

C A P. LVII.

Εἰ γὰρ σε λογιώτερον] In Ms. nulla nota defectus post hæc: nec deest quicquam. Sed deinde sic supplendum ex ea. ἢ ἐμὴ κτήσις τῇ σῆς κρεῖττον, καὶ ἢ ἐμὴ λέξις τῇ σῆς κρεῖττον. σοὶ δὲ ἐδὲ κτήσις ἐδὲ λέξις. Κρεῖττον clare habet Ms. nec puto mutandum, quum sic persæpe mutant Græci genus elegantix ergo. κρεῖττον scil. πρῶτον vel χεῖρον. Patet satis, quam perverse administraverit omnia Casaubonus.

CAP.

C A P. LVIII.

Καὶ μὴ ἀποχάζῃ] Post hæc verba non sequitur distinctio talis in Ms. quasi novum caput succederet, sed connexa serie satis liberaliter omnia sic integre exhibentur. καὶ μὴ ἀποχάζῃ. οἷον ἐπιέν ἡς πολὺν οἶνον· μὴ εἴπῃς ὅτι χακῶς. ἀλλ' ὅτι ἐπιεν. ἐλάβαστό ἡς; μὴ εἴπῃς, ὅτι χακῶς, ἀλλ' ὅτι ἐλάβαστο. ἔφαγε &c. Vides magnam tibi lucem nunc splendere, qua penitus caruit Casaubonus. Quando suadebunt Christiana dogmata, ut cui liceat alium sic accusare, quasi biberit multum?

Ἐφαγέ ἡς πρωτὶ ἑτέρῳ] Vox posterior non est in Ms. In sequentibus delet asterisco scribendum ἐκεῖνον δὲ χακῶς αὐτὸ πεποιημένον, illum autem ideo male fecisse, quia morbus coge-
bat, per quem illud, quod videtur malum, & ille matutinus cibus in homine vegeto arguendus, excusatur.

C A P. LX.

Τοῦτο γὰρ ἀπότ.] Ms. τῆτο καὶ ὁ ἀπότολ. In sequenti capite prorsus Ms. ἡ ὄντως κατὰ ληψίς. tum quoque δυσχερὲς, τοῖς πολλοῖς δὲ καὶ ἄγνωστ.

C A P. LXIII.

Μὴ κατὰ ξηρον ὀπιδείκνυέ σε τὸ σῶμα] Quam ridicule auferri se passus Casaubonus, dum parem his interpretationem dedit, plane aridiorum isto ore arido? At quid opus erat habere os aridum, quum posset ὑδροποτεῖν? ut præcedenti capite. Corrupta omnia. Et agnosce

ſce egregiam membranæ Mediceæ opem,
quæ legit ὅτι δείκνυε τὸ σῶμα, & in fine ξηρὸς ἦς.

C A P. LXIV.

Θεοφίλῃς ἀνδρὸς] Mf. Θεοφιλεῖς δὲ ἀνδρὸς. Alius
Θεόφιλος, alius Θεοφιλῆς. & mox iterum ἄφ'
ἑαυτῆς ὡς δοκεῖν, non ἐξ.

C A P. LXV.

Ὡς ὅτι] Mf. ὡς ὅτι. Et hæc eſt
loquutio ſacrarum literarum.

Καὶ ἡς αὐτὸν ἐπαινέσῃ] Mf. ἐπαινῇ. Et deinde
eis ψευδολογίαν ἐμβάλλουſας.

Περίερχεται] Mf. παρέρχεται. Et mox ἀνειμένῃ.
Deinde ἐνὶ τε λόγῳ.

C A P. LXVI.

Τῷ πατρὶ * αὐτῶν] Mf. τὸ ποιεῖν τὰ αὐτῶν.

Ἐπὶ δὲ τὸ ἐξηγεῖσθαι μόνον ἀκολούτῃς] Mf. μόνῳ
& priora exefa ſunt. Tamen hinc patet fuiſſe
ὅτι δὲ τῷ ἐξηγεῖσθαι μόνῳ. Sic quoque ſtatim Mf.
ἐν τῷ μόνῳ ἀλλ.

C A P. LXVII.

Ἐνθυμοῦ ὁποῖα] Interponit Mf. δέ.

Παράχρῃ τὰ ἑαυτοῦ ἔργα] Mf. ὡς ἀχρῇ τούτῳ
τὰ & omnino melius.

C A P. LXVIII.

Προπίθεſαι] Mf. προτίθεſαι.

Ὡς ὡς ἀνομῶν ἐαυτῷ ὁ ἀφείς] Quid tum erit,
ſi legatur ὁ σέβεις, quod ſic tantopere com-
mendat Caſaubonus? Mf. ὡς ἀνομῶν ἐν αὐτῶν
ἀφείς. Immo clare hinc apparet legi oportere
ὡς ὡς ἀνομῶν ἐν αὐτῶν ἀφείς. tanquam peccatu-
rus,

288 J. G. NOTÆ AD GRÆC. ENCH. PARAPHR.
rus, si vel unum ex illis destituas. Sed &
statim rectius φροντίσας.

C A P. LXIX.

Εἰ ἢ ἀσκήσῃ καὶ περισσυχῇ] Egregie Ms. ὡς τέ-
λειον ποιήσῃ, καὶ περισὸν χρη. Et mox καὶ ἡδὴ πα-
ριστι. Tum etiam ἀπεφάνωτον παρέχεῖ.

Εἰ καὶ μὴ εἴ ΠαῦλⓈ] Ms. εἰ καὶ μὴ ὡς ΠαῦλⓈ.

C A P. LXX.

Ὅπως σε καὶ ὅπως φίλοι σοι] Ms. ὅπως σοι καὶ ὅ-
πως φίλον.

Καὶ περισφιλῆς] Ms. plene καὶ θεῶν δὲ περισφι-
λῆς. Male paulo ante editur ὡς ἡς pro ὅς ἡς.

Εὐχόμεθα] Ms. αἰτῶμεθα.

C A P. LXXI.

Συσκευάζοντα] Imo συσκευάσων), ut Ms. &
mox χωρήσωσι.

Μὴ φοβεῖσθαι λέγων] Hæc & male duplican-
tur, & finem harum ὑπομνήσεων plane non
decora nec perfecta coronide terminatum ele-
ganter & pie & haud dubie vere replet Ms.
hoc modo: ὁ κύριος, λέγων: μὴ φοβεῖσθε ἀπο-
κλεινόντων ἢ τεμνόντων τὸ σῶμα. τὴν δὲ ψυχὴν μὴ
διυναμύων ἀποκτεῖναι. Εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογη-
μένοι ἀπὸ τῶν νῦν καὶ ἕως τῶν αἰώνων τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

F I N I S.

183Ep4

ID23

23104

08345678